

Omniētaria scōm

de terminam magni Al-

**berti in totam logicā Aristotelis veterē
et nouam procellum gymnasij Coloni-
ensis qđ bursam Laurentij vocant cōtinētia. iam denuo reusa. zad limam
vigili studio castigata feliciter incipiunt.**

*Ex Libris
Bernard
Schirckelm
à Blunferm*

Gerardus Vechel:

1641

Emptus est hic liber à me
Bernardo Schickelrigio

12 Martii An^o 84.

27. Novembris

In clarissimum totius **C**oloniensis schole et in primis
Theologicæ lumen extinctū. magnū doctore Magistrū **B**e-
rardū **H**arderwicensem. gymnasiū **L** Laurentini principis. ac
ecclesie diue **C**olumbe pastoris. qui dum in humanis age-
ret hec commentaria suis scholasticis construxerat.
Rodolphi **L**angij canonici **M**onasteriensis insignis ora-
toris ac rare virtutis viri

Epigramma.

Quam miseros fallit dubie spes friuola vite
Parcere virtuti renuit vt fera mors.
Doctrina excellens: virtus nec tuta coruscans
Quin vulgo vt vilis vnctaque turba ruant.
Hoc harderwico natum decus edocet ingens
Gerardus doctor. quem rapit hora nocens.
Quem genitū veneranda tulit mox vberē matris
Inque sinu refouens **T**heologia suo.
Hunc doctrinarū per celsa cacumina duxit
Hunc demū cunctis artibus erudiens
Magne tuū florens daphnōna **A**lberte fouebat
Doctrinamque tuam vindicat acer ope.
Differuit vehemens doctos doctissimus inter
Argutos nexus soluere promptus erat.
Magnanime contempsit opes. sed cura perennis
Larga manus pascit viscera christe tua.
Posthabuit vestes claras. cultusque decoros
Atque licet meriti spretor honoris erat.
At venere intactus. virtutis munere: plebis
Dignus erat pastor virgo **C**olumba tue.
Lustra decem necdum vite compleuerat annis
Dum rapiunt tantum liuida fata lubar
Sed columē virtutis erat: dum vita manebat
Nunc celo æternum gloria pascit eum.

daphnōna a daphne qd̄ ē laur^o d̄z idē qd̄ laureū. lau-
retū em̄ vocitatū ē i auctino loc^o vbi lilia lauri fuit

Domus

Spontis

Et

Epigramma

Epigramma
quod dicitur de
Gerardo Harderwico
et quod dicitur de
suo thoro

Epigramma de
suo thoro

20 M. Th. u. Sch. 7 a (2°)

VD16

Distingtio capitulorum est hic in margine annotata ex hactenone Dexionij, qua videntur in Bursa Montana Colonia. 1563

De dicabilia

Tercia initiu la

gice veteris Et primo circa usagos gas Porphiri moueda sunt qda dubia anteqs ad tertium pcedatur Quoz pmu e de numero artiu liberaliu. Ad qd dicendu e q sunt septē. scz gramatica. logica. rhetorica q plent trinum. arithmetica. musica. geometria. z astronomia. q plent quadrinuu. Et solet de hoc numero dari sufficiētia talis Dis ars liberalis. aut tractat de sermone. aut de qstiat re. Si pmu. hoc e triplē. qz vltra tractat de sermone p gudo et inco gudo. vel po z fallo. aut ornato z inornato. Si pri mu. sic e gramatica. si scdm. sic e logica. si terciu. sic e rheto rica. Si de qstiatate h e duplr. vel de qstiatate discreta. vl cōtinua. Si pmu. hoc e duplr. qz vel e de qstiatate discre ta in cōi z in cōrracte accepta. vel ptracta p altquā dīam accidētalē p hysicā. pmo e arithmetica. q est de numero fm se. scdo e musica. q e de numero sonoro siue ad sonū ptra cto. Si de qstiatate ptiua. h e eodē mō duplr. vel in cōn tracta vel ptracta. pmo e geometria. scdo e astronomia. Et solet hic numer' in his summari p hysicā. Gram loquit. dia vera refert. re pba colorat. Du canit. ar nuerat. geo ponderat. al colit astra. Quoz verliu lma e q gramatica e scia recte loquedi epales ppter hoc origo z fundamētū liberaliū artiu accipitqz nomē a hys. grāma em greci hām vocāt Scdo dia vera refert. id e dialectica e scia do tens pstituerē orōem verā q e signū pceptū ipius dicen tis. Et differt a rhetorica. qz dialectica ad differēdas res e acurior. rhetorica ad illa q nitit vōcedā faciēdior. us la ad scholas nōnūqz venit. ista iugiter pcedit in for. so rus em dī excedēdaz litū loē. Du canit. id e musica e peritū modularis sono cantuqz p sūstēs. cu' inuētoz fu it tubal de stirpe cayn. vt dī moyses genēsis qrtō. greca ve ro dicit pteragorā hu' art' inuēnisse p mordia ex mallez qz sonitū. z extēsiōe chordaz. Ar nuerat. id e arith metica e disciplina numeroz. greci em nūmez richmon vocant. Et hāc scriptozes secularū litteraz inter disci plinas mathematicas pmā eēvoluerūt. qz ipa nulla alia indiget. Musica aut geometria z astronomia hāc indit gēt. Ge ponderat. id e geometria do cet mēsurare. Est em disciplina pmū ab ab egyptijs reperta. qz inundāre nilo oibz possessionibz et limo obduet. in tūm tere diuidēde p leucas z mēsuras nomē arti dedit q deinde longi' acu mine sapientū pducta. z maris z celi z acris spacia mētū unf. puocari em studiosi ceperūt post terre dimēsiōe celi spacia qzere z qzro itenuallo a terris z a luna sol ipē dista ret z vsqz ad verticē celi q se mēsurā distēderēt. inters ualla ipa celi ac orbis ambitū p nūmez stadioz rōne. p hābili dīstīxerūt. qz tū ex terre dimēsiōe cepit hec disci plina ab initio. iō ab hāc nomē sumpsit. Hā geometria mēsurā terre nūcupat. Terra em grece ge vocat z metra mēsurā. Al colit astra. i. astronomia e astroz lex q cursus sydez ac figuras z habitudies stellaz circa se z circa terz rā indaqabili rōne pcurrit. Differt aut ab astrologia. qz ipa astronomia celi quēsiōe or' obit' motusqz sydez cōtiner z eis noia imponit. Astrologia pō partim e nat uralis z partim supstitiosa. Natural' e. sic. vt in hē qdā in libro de orru sciaz caplo. xij. q ex pte stellaz satagit reddere causas euentūū naturalū q ptingūt in hoc infe nori mūdo vt diuersaz cōplexionū sanitat. egritudinis.

pepctatis. serenitatis z hmoi. Alia pō e qst natural'. h nō e vere natural'. h mēdar z supstitiosa. illa scz q p stellariū inspectōem z litū z pntē purat diuinādo certitudinalr p dicitere futura q ostēdit mozes nascētū ex pstellationibz tpenaturat' eoz. q pmittit etiā p dicitere ea q futura sū circa hoies depēdētia ex libero arbitrio. De astronomia dī idē q e pba scia ex pbabilit' ab hoibz nota. Astrologia pō natural'. z si sic pba scia z nota in dei cognitōe vel bonoz spūitūū. hoibz tū oino ignota e vl valde modicū nota. Cur' rōem assignat idē. qz null' hoim noscit oim tā diuersaz stellaz pntes eētūs naturales in elemētis er elemētaz pntas. z ergo nō p dicitere necessario tūc sic citates futuras tūc aquaz abundātia. z sic nō p dicitere aliqd pbādo. hz asserēdo p dicituras fallaces ex hīs q ali' qū ptingerūt. z nō accidūt regulariter. ppter qd astrologia iudiciaria fatua e z infatuatiua eoz. q sibi vacāt Supstitiosa illa nō e scia. h in se e mēdaciū z deceptio. licz aliqz accidat qz vrens ea vey dicat. h em nō ex arte h forte ac cidit. sicut dī Augustin' septimo libro suaz p fessionum. Et ppter p dicitā qdā noie Albert' in libro pallegrato pos nit in gne duplicē sciaz. qz sciaz alia e diuina. alia hūana Diuina dī q deo aurore hoibz tradita e qzūs hūano mī nisterio sit scripta. cuiusmōdi e nouū z vet' testamentū. qre in veteri legit sepe. locutus e dñs. z in nouo. dixit ies sus discipulis suis. Et hoc mō ppheta inqtr. lingua mea calam' e scribe velociter scribētis. Humana pō scia vo cas q hūanis rōnibz e inuenta. z hec est duplex. qz partz cōmendabilis e z partim vituperabil'. Cur' rō e qz hu mana rō sup se z intra se hz rōnes eternas veri luminis qd illuminat oīm hoēm venientē in hūc mundū ex quo signatū elumē vultus dñi sup nos. Infra aut z extra se hz rōnes ex lege p pte p dicitere sibi impfias qz nōnūqz qz iuuat malign' spūs p occultas immissiones siue p ma nifestas apparitōes. Ad auditū qdā p factas voces. ad viūm p assumptas corpales formas. Cōsulendo igit oia supra se ratōnes eternas inuenit veritatē in rebz q ab eis dē rōnibz p dicitur in eō. z hec p mēdabil' e. z dī cōiter p hā. Cōsulendo pō infra se leges p pte cōcupiscētie et maloz spūitūū suggestiones aliā adinuenit sciam vituz perabile q cōiter vocat magica. pma aut istaz e hoies cessaria. scdo licz nō e necessaria tū e vtilis z amplexanda tercia aut e supstitiosa nociua z vitanda. Prima cōtinet modū viuēdi sine q nō e sal'. z iō e necessaria. Scdo do cet partim modū honeste viuēdi. licz nō sufficiēter ad sa lute. z iō vtilis catholicis z amplexāda. Tercia ar a salu te z a veritate z a vita honesta deducit ad psequendūm voluptates z vanitates propter quod hoc z est vitand' da z penitus detestanda

Secundū dubiū. Anne plures sint artes
 literales qz septē pnotare. Et videt q sic. qz scie p hysicā cales sunt literales z tū nō numerant h. h sunt plures. Prima ps ancedētis. pbat. qz nō acqruunt nisi ab hoibz liberis ab oibz curis mūdānis. iuxta sniam p hī pmō ine taphysice dicitis. Habitis vite necessariis gens sentoz studio vacare dimissa e. Scdo. metaphysica e ars libe ralis. h sunt plures. Ans p r. qz ipa est de maxime ab h tractis a materia z maxime e sumpius qzā. vi dī p h s p h mo metaphysice Tercio moralis p hā e liberalis. qz p eā efficiamur liberi z nostraz operationū dñi. Quarto p p pectiua e ars liberalis. h sunt plures Ans p r. qz e vna de scientijs mathematicilibz. h videt e liberal' sicut alie

Handwritten notes in the right margin, including 'Distingtio capitulorum' and other illegible text.

Extensive handwritten marginal notes on the left side, including 'Distingtio capitulorum' and other illegible text.

Handwritten notes at the bottom of the page, including 'Distingtio capitulorum' and other illegible text.

Paulus hydrographus
 Simplificata dicitur et auctoritas
 et spiritus sanctus et veritas non habet liberos

Quinto sic poetica liberata
 Sexto theologica est maxime liberalis
 Solus non sicut in sufficientia fuit ostensum
 Sicut in sufficientia fuit ostensum
 Sicut in sufficientia fuit ostensum

Predictabilia

scientie mathematicales. Quinto sic poetica liberata
 Sexto theologica est maxime liberalis. qz ede summo
 et pmo bono qd est maximiliter et nulli seruit obligati
 Solo no sicut in sufficientia fuit ostensum. Dicunt
 aut scie liberales pluribz de causis. Primo qz scibile r me
 diu p qd sciunt libere se offerunt intellectui nostro. vt de
 Alterius magnus scdo metaphysice. eo qz scibile no est
 nimis supra nosz intellectui eleuatum sicut scibile meta
 physici. nec etia nimis in materia scibili depressum. sicut
 physici. ppter qd etia iuxta sntiam Ptholomei physica est
 multz opintonibz pmitra. Scdo. qz literos expeditos
 et exaratos aios regunt. eo qz subtiliter de rez. causis
 disputant. 2 de his pleruz que a sensu plurimu semota
 sunt. Tercio qz antiquis literi hoc e nobiles in eis su
 dere plucuerit. plebei vero z ignobilu filij in mechani
 cis. ex q plebeos z ignobiles plus docet corpul actio. Et
 has duas rones ponit Alter. ex Hugone de ortu sciaz.
 Quarto qz studetes his artibz oliz fitere a tribu. pnt
 apu literi. sicut hodie ee debet. Quinto qz ho his libe
 re vti pt sine impedimeto corpali. qz ho in carcere detetur
 libere pt argumentari gramaticari. hoc tri nihilominus
 vtz eq no oia pdicta sunt vere cause. s; ponit psuasioes
 qz ad obiecta in oppositum. Ad pmo est dicendu qz
 dupli pr dici scia liberalis. Vno mo ex parte obiecti si
 subiecti attributis. in qstum scz subiectu talis scienz
 relibere se offert nostro intellectui. z hoc mo physica no e
 ars liberalis. eo qz subiectu eius est nimis inmersus ma
 teriesensibili. Alio mo ex parte subiecti inhesionis in qst
 eum subiectu qd est aia debet esse liberu a curis mundan
 nis q reddunt hoiem indispositu in adeptone scientiaz
 et sic physica bene pr dici liberalis. sed sic no accipit hic
 liberale. Ad scdm dicendum qz metaphysica fm diuin
 Alteru est vtz scientia libera sed non est liberalis
 Pro quo notandu est fm eundem qz dicitur est in qst
 teru z liberale. qz libera scia dr qz nulli pncipio demon
 strationis est obligata z supius est ca. ita qz finis sciend
 ee qrendi sit ipamet scia. z hoc modo sola metaphysica
 dr libera. eo qz oes alie scie sibi famulant euz ipa innitaf
 pncipis ronabilibz. z sic ipa est libera ex parte subiecti si
 nis z medij. Nulla aut alia pter ista est libera ex parte si
 nis. licet possint alie dici libere ex parte obiecti z medij.
 Liberalis vero scia dr no qd ee qz libera est. sed qz quedam
 modu hz liberratis. qz sumedus est ex parte scibilis z me
 dij p qd scitur. Ex parte qd ee scibilis in qstum scibile libe
 re se offert nostro intellectui sine impedimento. z ppter
 hec metaphysica qz est de nimis eleuatis sup nosz intell
 lectu no dr liberalis sed mathematice. qz mathematica
 lia sunt a materia separata. z sic mutabilitati no obno
 xia nec nimis eleuata nec nimis in materia depressa. qz
 fm esse materie sensibili pincta z fm rone separata.
 Ad terciu ddm est qz illa causa vt dictum est non est
 sufficiens quare aliqua scientia dr liberalis. Scientia nis
 hilominus pr dupli de causa dici liberalis. vno mo. qz
 reddit hoiem libez qstum ad intellectu qz est veroz. z sic
 etia no dr liberalis ex illa psuasione super allegata. Alio
 mo. qz reddit hoiem liberu quo ad affectu psuasione qz
 dam. z sic potest dici liberalis moralis. Ad quartu est
 dicendu. qz pspectiua cuius subiectu est linea visualis co
 prehendit sub astronomia. qz sicut illa corahit subiectu
 geometrie p accidentali dicitur meta etia ista. Ad qntu
 ddm est qz poetica est ars fungendi mira admiratonem

excitantia. z qz ppter admirari inceptu est philosophari
 vt dr pmo metaphysice. licet eo poetica qdammodo sub
 seruit in directe phie z annectit logice qz est directu phie
 modus. quo ad lege vero meri z ordine pstrucibiluz
 annectit ipi gramatice. in qstum vero sub regumens fas
 bularum nitit delectabilz psuadere veritate sic annectit
 rhetorice. z ergo no est scientia p se distincta ab alijs. sed
 alijs sermocionalibz subseruens. Ad vltimu dicendu
 qz theologia no est scientia humanitus inuenta. s; diu
 nitus inspirata. qucadmodu in pmo dubio dicitur est
Terciu dubiu est. Quare tres prine vo
 cantur triuales z alie quadriuales. Solo qz tres pr
 me sunt tres diuerse vie tendentes in vnu finem. scz in cog
 nitione ipius sermonis. sermo em vel considerat quo ad ei
 unitate. Et sic gramatica docet de sermone. qz ipa docet
 vntre dictoes in forma pstructionis fm portione modoz
 scandi dicente pncipiano. Constructio est pstructionum
 vno ex modis scandi p intellectu causaria. Vel psciderat
 quo ad veritate. z sic de eo tractat logica qz in rone vnta
 qrit veritate p modos scandi eius cognoscandi magis
 spcales. vel psciderat quo ad eius bonitate siue ornatu. z
 sic rhetor se deuspat circa sermone. Et ex hoc etia pty oz
 do illaz triu scientiaz coplentium triuiu. Quadriuales
 vero dicunt alie quattuor. qz sunt qrtuoz vie in vnu ten
 dentes finem. scz cognitioem ipius quatuor. qucadmos
 dum diffusius in sufficientia dictum est.
Quartu dubiu est. An ne sunt alique ar
 tes magice qz sunt false notie his liberalibz opposite.
 Solo sic. vti a mantro qz diuina fuit z teste pncipiano
 declinat hec mantro huius mantus dr mantia. id est di
 uinatio. Et corinet sub se sex spes. scz necromantia. qz est
 diuinatio facta p sacrificiu languinis humani. sicut em
 demones sanguine humanu z in eo delectant oblato. vt
 dr necromantia. diuinatio qz fit p mortuos. necron em
 ide e qd mortuu z mantia diuinatio. Geomantia que e
 diuinatio in terra. hoc e qz fit p signa qda tumuluarie in
 terra facta. siue p spersas arenulas. aut terraz pnat. ras
 les etia faciut circulos in terra couocantes ex qrtuoz ans
 gulis demones quos pncipes appellant Hydromantia
 qz est diuinatio in aqua. hydros em grece aqua est latine
 Aeromantia qz est diuinatio qz fit p arem aut ventorum
 imbrum grandinuz insuetas pedlas. Pyromantia qz
 est diuinatio p igne du attendimus qd fulgur qd fulme
 qd alia queuis ignea potestas fecit. Chiromanantia qz est
 diuinatio qz fit p inspectioem linear qbz hoim manus dig
 uidunt. Iuuenalis in satura. Credo pudicitia. fronte
 manuz pbebit. Vati. Pathematica etia dicta a mag
 thysimedia longa diuidit in aruspiciu augurium z hor
 roscopia. Aruspices sunt dicti quasi horuspices. id e ho
 rarum inspectores fm aliquos qui obseruant tempora
 in rebz agedis. puta in induendo nouas vestes. in mu
 tanda militia. in nauigando. Vel dicunt aruspices vt p
 h haruspices. quasi aaras inspicietes qz in extris z fibris
 sacrificioz futura pdicere nituntur. vti Iuuenalis in satura
 Armentius vel conagenus haruspex peccora pulloz ris
 matur. z etia catelli interdum z pueri. z dicunt tales qz
 prioli quasi aras inspicientes nepharias pces z funesta
 sacrificia offerentes. Augurii z auspiciu sunt diuinatio
 areca aues. s; hoc refert inter ea. quia augurii pnt ad
 aures. z dr quasi garricus auium. z dicebant illi augu
 res qz ex auium garribus z volatubz diuinabant. Auspiciu

Quintilianus
 Solutio in opus
 in deo in uis
 in deo in uis
 in deo in uis

Thomius
 in deo in uis
 in deo in uis
 in deo in uis

in deo in uis
 in deo in uis
 in deo in uis

De poetica obiecto
 De causa pte
 Sicut libet
 T. R. S. S. S. S.
 in deo in uis
 in deo in uis
 in deo in uis

Deus magister
 in deo in uis
 in deo in uis
 in deo in uis

~~Doiphiri~~

cum vero ad oculos pertinet quasi auspiciū. q̄ in motu et volatu auiū attenditur qui oculo percipitur. Et dicitur vel a pastu vel ab inspectōne auiū. **H**oroscopia que et conscellatio dicitur. est quādo in stellis facta hominū queruntur. sicut faciunt qui natiuitates obseruant. qui olim specia liter magi vocabantur. **H**oroscopus vero substantiū significat illam celi partem in qua ponitur ab astrologis horē in qua aliquid gestum est notatio. vt **A**ugustinus in quinto de ciuitate dei. et **A**mbrosius in hexameron innuunt. **A**lij horoscopus solariū dicunt. nam vas quoddam seu instrumentū fuit quo numerus horarū dicitur inspicitur ad solem profuerit. vnde **P**linius vndecimo naturalis historie inquit vasa horoscopa nō vbiq̄ eadez vsui sunt cum in trecentis stadiis aut longissime in quāgentis milibus vmbre solis. **A**lij appellantur phitonici. qui et enthei dicuntur. id est deo pleni. quos spūs apollinis replet et loquendo futura prenūciat. **A**lij sunt specularij qui in speculis et tectis corporū vti sunt enses pelues vngues et similia futura se posse predicere predicant. **P**rophetiā res dicuntur a styge. in qua sunt tenebre. hī em̄ humanis sensibus tenebras et phantasmata incutiūt. **S**ortilegi dicitur sub nomine fictę religionis diuinationis scientiā proficere. aut per inspectōnem quarūcūq̄ scripturarum aut psalterij aut aliarum rerum futura predicant vel oculis. **V**alefici vero sunt q̄ per ligaturas vel suspensiones vel alia quecūq̄ expectabilia que ars nō p̄mendat mediorū cooperatōne et instinctu demonū nephanda q̄daz perficiunt. **P**rodigiatōres sunt qui ex prodigio futura prenūciant. sed in longum tempus sermo dirigit suam significatōnem. et ergo dicitur prodigium quasi procul a digito vel procul elogium. Et om̄es iste artes sunt prohibite q̄ vt inquit **A**ugustinus in libro de ciuitate dei. om̄es tales sunt ex quadam pestifera societate hominū et angelorum maloz exorte et christiano vitande. et om̄i execratōne damnade. vnde dicit **H**ugo. **M**agica in phia nō recipit q̄ om̄is nequitie et iniquitatis magistra est de vero mentiens et veraciter ledens mores seducens a religione diuina. culturam demonū suadens. corrupciōem ingerens et ad om̄e scelus mentes sequaciū impellens

Quintū dubium est. **N**ō sunt artes mechanice. **S**olutio. artes mechanice possunt generalit̄ fm̄ **H**ugonem ad septem reduci. quarum tres pertinet ad extrinsecus corporis. sc̄z lanificium armatura et nauigatio. quattuor ad intrinsecus corporis. sc̄z agricultura venatio medicina theatra. **L**anificium continet oia genera texendi cōsuendi retorquendi in materia lane lini pellis et pili. que in vsu vestimentoz venire possunt. **A**rmatura dicitur ab armis. arma autem dicuntur quelibet instrumenta. sicut dicimus arma belli. arma nauis. Et dicitur ista instrumentalis nō solum quia instrumentis vitur. sed quia ex materia ea efficit. et ad eam spectat om̄is materia lignorum lapidum metallorum arenarum et argillarum. Et habet duas species. sc̄z architectonicam et fabrilē. **A**rchitectonice partes sunt sementaria carpentaria et similes. **N**auigatio continet om̄e nauigatōnem in emendis vendendis mutandisq̄ mercibus domesticis et peregrinis. **A**gricultura in quattuor consistit. sc̄z in excolendis agris. nemoribus. pascuis. et hortis. **V**enatio continet ferinam piscaturam. aucupium. id est officij capiendi aues. continet item om̄e apparatus abozum saporum potuum. et vniuersaliter om̄ia officia cauponū

et coquozum. **M**edicina cōsiderat occasiones et operationes sanitatis tam exteriores. vt aeris motum quietē et huiusmodi. q̄ interiores. vt repletōnem inanitiōnem somnū et vigiliam. Et accidentia anime. cuiusmodi sunt ira leticia tristitia et angustia et huiusmodi. **Q**ue ideo dicuntur occasiones. quia hec temperata ad sanitatē cōferunt. et intemperata ad egritudinem. **A**ccidentia etiam anime dicuntur occasiones sanitatis. quia aliquādo impetuose vel leuiter cōmouent humores calorem et virtutem naturalem aliquādo prosternūt. operationes etiam considerat tam in tromissozum. vt potionum electuariozum et huiusmodi. q̄ etiam extrinsecus applicatozum vt emplastra vnguenta et chyrgiam que operatur in carne in vrendo. suendo. incidendo. et in osse consolidando. Et quia inter ista cadit abozum et potuum consideratio. que etiam ad venatōnem pertinet. considerandū est q̄ fm̄ diuersos respectus hoc fit. quia vinum in botro agriculture est quo ad gustum medicine. **S**imiliter abozum apparatus ad coquinam pertinet. sed virtus saporis ad medicinam. **T**ercia scientia theatra ludozū dicitur a theatro nuncupata vbi populus ad ludendū conuenire consuevit. nō quia in theatro tantū ludus fiebat. sed quia locus celebrior fuit alijs. **L**udozum em̄ alij fiebant in sabulis. alij in arenis. alij in conuiuijs. alij in phanis. **I**n sabulis. vbi choreas ducebant et saltabant. **I**n gymnasijs vbi lucebantur. **I**n amphitheatris vbi certabant. **I**n arenis. vbi pugiles exercitabantur. **I**n conuiuijs. vbi rithmis et musicis instrumentis psallebāt et ludēbant. **I**n phanis. vbi solenniter laudes deozum canebant. **A**lterus vero dicit q̄ id quod licitum est christianis de ludis comprehendit sub medicina quo ad eam partem que considerat actiones et occasiones. et sic seruandū numerum septenarium artium mechanicarū potest architectonica poni tertia separando eam a fabrilī et armaturā. et sic in toto possunt poni septem. tres correspondentes triuio pertinentes ad intrinsecū corporis vt terre cultus cibaria siue nutritiua et medicina. Et quattuor alie correspondentes quadriuo pertinentes ad extrinsecus corporis. vt vestitura armatura architectonica et mercatura. **A**lij cōmunit̄ cōprehendunt eas in his versibus. **P**ana nemus miles nauigatio rus medicina. **H**is ars fabulis theatra iungitur istis.

Sextum dubium est. **A**n logica sit vera scientia. Et videtur p̄mo q̄ nō. quia nullus modus sciendi est scientia. sed logica est modus sciendi. ergo nō est scientia. **M**aior probatur a simili. quia modus vidēdi nō est visus. **M**inor probatur. quia om̄is qui intendit docere vitur aliquo genere persuasiōis. sed om̄is persuasio fit per logicam. quia persuadens vel vitur syllogismo vel inductōne vel enthymemate vel exemplo.

Secundo sic. philosophus sexto metaphysice diuidit scientiam in mathematicam naturalem et diuinam siue metaphysicam. sed sub nulla illarum comprehenditur logica. **T**ercio. illud nō est scientia quod procedit ex cōmunit̄. seu logica procedit ex cōmunit̄. ergo nō est scientia. **M**aior patet. quia scientia fm̄ philosophū p̄mo posterior dicitur ex p̄p̄is. **Q**uarto. nulla ars est scientia logica. est ars. ergo nō est scientia. **M**aior patet per p̄m̄ scripto ethicorum distinguente artem a scientia. **S**inor patet ex **P**etro hispano in exordio sui tractatus. **Q**uinto. de falso non est scientia. sed logica est de falso. ergo nō

BA in

Predicabilia

est scientia. Maior est philosophi primo posteriorum di-
centis. qd falli non est demonstratio. quia est non ens. **Hi-**
noz probatur per definitionem logicę que est ista. **Logica**
est verifallicz indagatrix. Sexto. omnis scientia est ne-
cessarioz. et aliter se habere non potentia. sed logica non est
huiusmodi. ergo logica non est scientia. Maior est phi-
mo posteriorum. **Hi**noz probatur. quia logica est de argu-
mentacione que non est necessaria. sed contingens. ex quo de-
pendet quo ad fieri suu a rationali potentia que fm phi-
losophu secundo per hermenias potest ad opposita

Solutio sic. quia illud est scientia qd habet subiectuz
pprias passiones demonstrabiles sibi inesse vera pncipia.
huiusmodi est logica. ergo est vera scientia. **Hi**noz
pbatur. quia subiectu eius est argumentatio. vt postea
dicetur. passio eius est esse illatiuū sequentis ex antecedē-
te. et pncipia definitio eius. Unde potest talis formari
demonstratio. Omnis explicatio argumenti p oronem est
illatiua sequentis ex antecedente. sed omnis argumentatio
est argumenti p oratorem explicatio. ergo est illatiua cō-
sequentis ex antecedente.

Ad obiecta in oppositu. **Ad primū** est dicendū qd
modus sciendi accipitur duplx. vno mō pro instrumenti-
to sciendi. et sic non est scientia. **Alio mō** accipitur modus
sciendi pro notitia que habetur de tali instrumēto p quā
regularatur et dirigū in accipiēdo sciam. et hoc modo logi-
ca potest dici modus sciendi. sed maior est falsa. **Alter** et
melius soluit **Albertus** dicens qd logica accipitur dupli-
citer. **Vno modo** in se. et sic est scientia quedam ab omni-
bus alijs distincta. **Alio modo** consideratur inquātū po-
nitur in qualibet alia scientia. et sic est modus sciendi. **Et**
ppter istud secundū dicit **Albertus**. quidā contenderūt lo-
gicam nullam esse scientiā. **Et** propter primū dicit sed isti
non satis considerauerūt. quibus em multe sint scientie et q
liber habet modum specialem quo differt a modo alteri
scientie. sicut vna scientia differt ab alia. tamē est vnus
modus sciendi omnis scientie per quoddam comune quod ē
in omni scientia. scz p inuestigatōem ratiois ex cognito de
uenire in noticiam incogniti. hoc em fit in omni scientia si-
ue fuerit demonstratiua siue nō demonstratiua. et gratia
illius comunis est vnus modus sciendi omnis scientie

Ad secundū dicendū est qd plus ibi diuidit scientiaz
realem. logica vero nō est scientia realis sed rationalis.

Ad terciū dicendū est. qd logica in se accepta proce-
dit ex proprijs. ostendit em passiones inesse subiecto per
propria pncipia. quibus vsus eius sit comunis omnibus
scientijs. **Ad quartū** est dicendū fm dominū **Alter-**
rum sexto ethicoz in scripto qd ars accipitur duplx. scz cō-
muniter et proprie. **Cōmuniter** accepta dicitur ars omnis res
artans nos ad aliquod opus siue fuerit opus specula-
tionis siue actōnis siue factōnis. et sic dialectica dicitur ars in
quantū dirigū ad suum opus qd est argumentari. **Pro-**
prie vero accepta dicitur ars ratio dirigens in opere quod ē
circa factibilia. et hoc modo reperitur in mechanicis. dicit
mus em domus illa est artificialiter facta. **Ad quintū**
dicendū qd de falso esse scientiā potest intelligi dupliciter.
Vno modo tanqz de subiecto vel passione. et sic vtqz po-
test de falso esse scientia sicut de syllogismo sophistico tanqz
qz de subiecto est vera scientia. licz ipse sit ens sophisticus
et fm quid. **Alio modo** intelligū de falso esse scientiā tanqz
qz de cōdusione demonstrata vel demonstrabili. et sic de
falso nō est scientia. qz cōclusio demonstratōis nō potest esse fal-
sa. ex q demonstratio pcedit ex proprijs et verissimis. et sic scia

entia est veroz. id est veraz cōclusionū. potest tamē esse
falsoz subiectoz vel passionū. **E**tiam falsum sub ratōe
falsi nō scitur sicut nec intelligū. sed sub ratōe veri. sicut
hec ppositio. homo est asinus est falsa. tamē intelligens
eam esse falsam intelligit verum. **Ad sextū** dicendū
qd argumentatio potest considerari duplx. **Vno mō** in se et ab-
solute. hoc est in ordine ad sua pncipia siue suas causas
pprias. et hoc mō ipa est necessaria. **Alio modo** accipitur
in comparōne ad argumentantē. et sic est contingens. qd
argumentans potest facere argumentatōem vel nō facere
Vel dicendū. quibus ipse dependeat effectiue a rōne. tamē
originali dependet a rebus. et formaliter a suis proprijs pncipijs

Septimū dubiū est An logica sit vna scia

Et videtur pmo qd nō. qz omne vnu inqzum huius-
modi est indiuisibile. sed logica nō est indiuisibilis. ergo
nō est vna. **Solutio** sic. qz scientia habet vnitatem a
suo subiecto. sed subiectum ipsius logicę est vnu vt infra
dicetur. qz logica est vna scientia. **Et** si qratur. quia vni-
tate ipa ē vna. **Qdm** qd ipa potest duplx considerari. vno
modo pro partiali habitu alicuius cōclusionis demon-
strabilis de aliquo speciali considerato in logica. et hoc
modo quor sunt cōclusiones demonstrate in logica tot
sunt logicę. **Alio modo** potest accipi pro habitu cōmu-
ni ad omnes cōclusiones pntinentes ad scientiam logicam
et sic ipa est vna vnitatem generis subalterni. et quāto plus
cōueniunt cōclusiones demonstrate tāto cōueniunt in ge-
nere subalterno proximiori. **Ad obiectū** in oppositu
est ddm. licet logica nō sit vna indiuisibilitate. est tamen
vna vnitatem analogie. inqzum omnia que in tali scia con-
siderantur ad vnu genus scibile reducuntur.

Octauū dubiū est. An logica sit scia spēa

Et videtur pmo qd nō. qz logica ē scia cōis. qz nō spē-
cialis. **Cōsequētia** p3. qz cōis et spēale opponunt. **Ans** p3
p phm qzto metaphysice vbi dicitur tres esse scias cōis logicę
eam metaphysicā et philosophicā. **Et** pfirmat. qz logica est
de argumentatōne vt de subiecto. hz argumentatio ē cōis
oibz. ex q ois scia vtrq argumentatōe. **Solo** sic. qz logi-
ca hz spēale subiectū qd ē argumentatio et passiones pro-
pprias qd dū demonstrant sibi inesse efficiat ars et scia spēal'
Ad obiectū in oppositu ē ddm. qz logica duplx pside-
rat. vno mō vt docēs ē hz ē vt ex his q ad sciam requirunt
docta ē. et sic ipa ē specialis scia p suū subiectū ab oibz
alijs distincta. **Alio mō** accipit vt vtens ē. et sic ipa ē cōis
in qz in ois scia vrimur ea. **Et** huius sile dat **Albertus** mag-
gnus de mallo dicens. qd spēalis ars fabricandi mallū. et
tū ipse fabricat? ē instrumentū generale in tota arte fabri-
li. sic logica in se ē scia. et tū docta et habitata ē general' mod-
us sciendi in oibz sciētjs. **Ad pfirmatōes** ē ddm. hz ois
scia vtrq argumentatōe tā facta. sola tū logica docet ex qz
et qzlibz ipa argumentatōe dicitur pstrui. et qz ipa pprie ē logicę scie

Nonū dubiū ē. an logica sit scia realis vel

rōnal' **Et** videtur pmo qd sit scia real'. qz logica pside-
rat decē pdicamēta. hz illa sunt entia realia. qz logica ē scia re-
alis. **Secūdo**. logica pside-
rat vtrq et falsuz. hz illa sūt i rebz
qz logica ē scia real'. **Maior** p3. qz logica docet vtrq a falso
discernere. qz pside-
rat vtrq et falsuz. **Hi**noz pbaf. qz ab eo
q res ē vel nō ē orō dicitur: ha vel falsa. **Tercio**. ois scia ē re-
alis. logica ē scia. ergo ē realis. **Maior** p3. qz ois scia est
qdam res pdicamētalit'. cū sit in prima specie qualitat' in
q nihil ponit nisi ens reale. **Quarto** si logica ē scia

Daphiri

rōnalis. hoc maxime eēt ex parte sui obiecti. quia scis sibi
scibile qd docet ē ens rōnis. sed h nō potest dici. qz sciētia
causat a scibili. Sed tā pbātū est qz logica ē qdā res rea
lis. q opz q suū scibile a q causat sit ens reale. Cōsequē
tia tenet. qz effect nō pōt esse maioris entitatis qz sua cā.
Solo. logica ē scia rōnalis. qd sic oñdīf. qz ipsa ē de
argumētārōe tanqz de subiecto q est ens rōnis demon
strās eidē p. pportio nāta pncipia inesse passionē. etiā eius
de ordinis. qz necessario est scia rōnalis. Etā ipsa est dire
ctiua rōnis in suis processibz siue oparōnibz. qz etiā rā
tione est rōnalis. Patet etiā ex interpretatione nois. qz dī
logica a logos qd apud grecos modo sermonē. mō ver
bum. modo rōnem. mō ordēm significat. z sic dī logica
scia sermocionalis vel rōnalis

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dīm. qz logic
ca nō considerat de eē predicamēta vt sunt nature qdā z
pres entis. sed. put ad ordinē pdicabiliū referunt. Et tal
s consideratio nō est realis sed rōnalis. Si dicas. lo
gicus attribuit pdicamētis reales p̄prietates. qz conside
rat ea realiter. Dicendū ē qz logic p se z pncipalr nō cō
siderat passiones pdicamētoz reales p̄prietates eis fm
esse reale. nec p se cōsiderat pdicamēta fm qz substant. p
prietatibz realibz. s; p accidēs inqzū cognitio illaz p̄prie
tarum z cognitio eoz sub illis valet ad cognitōem scibi
lis logicalis. qz talis cognitio multaz ad hoc tuat ex
esse intēriōnale fundat sup esse reale. z sic ppter bonitatē
doctrinē docet z d dēterminat multas p̄prietates pdica
mentoz fm esse reale. sed ex hoc nō sequit qz logica sit sci
entia realis. quia ens reale in consideratione logicē se hz
materialr. z actus rōnis formaliter. z ergo logica dī dici
scia rōnalis non realis sumēdo dēnominationem a for
mali z nō a materiali. Ad scdm dīm. qzuis vey z fal
sum sunt in re tanqz in sua cā. sunt tū in oratōne tanqz in
signo. z in aia tanqz in subiecto. logicus autem nō cōsī
derat verum z falsum p̄out sunt in rebz. sed put sunt in
orōne representante conceptum intellectus. Aut dīm est
qzuis logica p̄siderat verum z falsum in rebz existētia
nō tamen facit hoc p pncipia realia z p̄p̄ia. sed per pnci
pia comunia z extranea ex secūdis intēriōnibz sumpta p
que tanqz per quedā posteriora potest inqri veritas z fal
sitas. Ad terciū dicendū. licz logica sit ens reale. nō
tū est scientia realis. qz esse reale hz a suo subiecto in hēsi
ōnis z a sua cā. sed scia rōnalis dī a suo subiecto attribu
tionis qd qualificat scientiā sicut obiectū suam potētiāz
Uū sicut motus nature specificat a termino ad que ter
cio physicoz. sic etiā motus rōnis denoiat a termino ad
quem. sed motus rōnis terminus a quo incipit ē passio
mediū p quod dēfinitio. z terminus ad quem est sub
iectū cui in p̄clusionē demonstrat passio inesse. cum ergo
subiectū logicē (vt dictū fuit) sit ens rōnis. qz argumēta
tio. qz logica etiā dī scia rōnal. Ad qrtū ē dīm. qz logi
ca ē dicēda rōnalis ex presū subiecti siue scibilis qd cōsī
derat. Et ad obiectū in oppositū est dīm. qz scia non
totalr causat a scibili. s; etiā ab actibz p̄siderādi multoni
ens reiterat sup scibile. s; tales act? s; reales p̄cedentes
ab actu reali. s; ab aia. z nō est incōueniēs qz scia sit ma
ioris entitatis qz scibile suū formalr acceptum

Decimū dubiū est. Utrū logica sit scia ser
mocionalis. Et videt q no. qz si sic h eēt ex eo q ipsa
cōsideraret sermonē z p̄prietates sermonis. s; h ē falsum
qz grāmatica p̄siderat sermonē z ei p̄prietates. s; diuer

se scie debet diuersa p̄siderare. Solutio sic. vt p̄t ex
interpretatione nois. Viciā em logica a logos qd ē sermo
qsi scia de sermone. Ad obiectū in oppositū ē dīm.
qz scia p̄ multis modis dici sermocionalis. Primo ipz o
prie. qz docet p sermonē. z sic qlibz scia p̄ dici sermotio
nalis. qz quelibz docet p sermonē. Secdo scia dī sermo
rionalis. qz considerat sermonē z ei p̄prietates. pur ē in
strumētū exp̄mēdi mētis p̄ceptū. z sic grāmatica dici
scia sermocionalis. Tercio dī scia sermocionalis. qz ipa ē
directiua sermonis. z isto mō grāmatica z logica p̄t dī
ci sermocionalis. grāmatica em dirigit sermonē in exp̄
mēdo mētis p̄ceptū z logica in accipiēdo noticiā incog
niti. Quarto mō dī scia sermocionalis. qz vti sermōe tā
qz instrumētō. z sic logica etiā dī sermocionalis. qz logica
docet modū sciēdi q in omī scia accipi p̄ noticiā incog
niti. qd nō p̄ fieri nisi mediātē sermone. z ideo logica vt
tur sermone tanqz instrumētō logica dī sermocionalis

Undecimū dubiū est. Utrum logica inest
nobis a natura Et videt p̄mo q sic. qz Hippocrates
habuit logicā. qz multa scripsit q sine logica scribere nō
potuit. z tū nō habuit eā ab arte. qz nūqz eā stū duit. qz a
natura. qz inest nobis a natura. Secdo. laici habēt eā z
nō ab arte. qz a natura. Ans. p̄bat. qz laici arguūt z sylo
gizant. talia aut sine logica fieri nō p̄t. Qz aut arguūt
p̄t exp̄mētāliter in aduocat. z causidic. Tercio. dās
formā dat p̄sequētia formā. s; dē dar homini formā. scz
aiam intellectiua. ergo dabit ei omīa p̄sequētia formā.
videlicet virtutes z scias. ergo nō solū logica. sed oīs scie
erūt nobis p̄create. Solo. duplex est logica. s. natu
ralis z artificialis. Logica naturalis inest nobis a natu
ra. nō aut artificialis. Primū. p̄bat. qz logica naturalis
nō est aliud qz quedā naturalis abilitas qz nati sumus
discernere inter verū z falsum. sed talis abilitas inest ho
mini a natura. s. ex bñficio generatōis. Qd p̄bat auzōri
tate Victorini dicētis. Natura facit abilem. ars potētē
vsus vero faciem. vey est tū si logica naturalis dicat q
dam habitus p̄suerudinalis imperfectus quo in suis ar
gumētis vtitur laici ipsa nō inest nobis a natura. quia
habit? est qualitas acq̄sita nō innata. vt p̄z in pdicamē
tis. Si aut q̄atur. qliter acquirat laici talē habitum
eū nō addiscant. Solutio. qzuis nō addiscat in schol
addiscat tū in foro p̄ p̄suerudinē. Secūdu p̄z tribz ra
tionibz. Prima. qz intellect? noster possibilis in pncipio
sue creatōis ē sicut tabula rasa in q nihil ē depictū. sicut
dī in tercio de aia. qz nulla scia p̄ nobis inesse a natura.
Secda. videm? exp̄mētāliter q opz nos discernere logicaz p
studium z laborē. sed illa qz insunt nobis p naturam nō
oportet accipere p doctrinam. Tercia. si inest nobis a na
tura. tunc qlibz homo semp eēt logicus nec vnqz poss
set eam ignorare vel obliuisci. Sequela. p̄batur. quia vt
dicit philosoph? in Ethicis. qz illa que insunt nobis a
natura nō assuescunt ad oppositū. vt lapis qui naturali
ter mouetur deorsum nunqz assuescit ad oppositū. Ans
est tamen nobis logica artificialis fm esse imperfectum z
ap̄itudinale. Qd sic ostendit. quia nihil potest educi de
aliquo nisi p̄us per aliquem modū fuerit in eo. sed logi
ca educitur de intellectu possibili. ergo per aliquem mō
dū fuit in eo. Secdo. p̄bat Albertus sic. qz ex quo hō ē in
tellectiuus z per intellectum compositiu? vnus cuz alio
et diuinius vnus ab alio efficitur ammiratiuus eozuz
que componit vel diuidit. z propter ammirationes suis

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including various abbreviations and references to other works or sections.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including various abbreviations and references to other works or sections.

Predicabilia

Philosophia medij conijp. de his aming

penditur ad inquisitionem eorum de quibus ammiratur. quia dicitur philosophari per inquisitionem propter unum alterum per propter unum ad alterum deducitur de eo quod est notum ad ignota notitia. et sic homo quodammodo per naturam est argumentarius. et logica incipit a natura et perficitur per artem sive studium. et per experientiam accipit complementum. sicut dicitur Victorinus.

Ad primum dicitur secundum dicitur Alterum capitulo primo de antecedentibus logicis. quod triplex est generatio hominum ut dicitur Homerus primo sunt quidam homines elevati ingenio quod quasi a natura sunt perfecti. quod vigore sui intellectualis luminis prout quasi omnia per se intelligere. et tales habent excellentem doctorem qui merito illuminat. ut dicitur Aphorabius. Alii sunt qui ex suis propriis naturalibus non prout omnia intelligere. sed a doctoribus et magistris multa discunt. in quibus per doctrinam et artem proficiunt quod inchoatum est a natura. Tertii sunt deficientes in virtutibus. qui scilicet nec in naturalibus sufficiunt omnia apprehendere. nec etiam a magistris discere. Et hoc videtur dicitur in libro de intellectu et intelligibili venit aliqui ex vicio proleptionis. sicut in mulieribus quod sunt laxae carnis et cutis. aliqui venit ex longa consuetudine non accollendi se ultra sensibilibus acceptationem sicut sunt idiotae. Quia illi quod longo tempore studuerunt circa peculiaritatem et humanos. sicut hi quod legibus intendunt et de illis causis et rationes non querunt. inabiles efficiuntur ad philosophiam. Hippocrates vero erat de primo gradu hominum. et ergo potuit per seipsum scientiam invenire. et per logicam naturalem invenire logicam artificialem. Ad secundum dicitur quod tales non habent logicam nisi naturalem quod inest eis a natura vel consuetudine quam didicerunt in foro. et ergo arguitur viciosa et imperfecte. Ad tertium dicitur quod duas formas dat proleptia forma secundum aptitudinem et potentiam formalem. sed non secundum actum primum per quod dat vires naturales quibus homo potest virtutes acquirere. secundum per quod necessarium est eas querere per studium et opera virtuosa. Et sic Boetius in libro de solatione philosophiae recitatio opinionem dicitur. Si Platonis musa verum personat quod quod dicitur immemor recordatur. quod Plato illius erat opinionis quod omnes scientiae et virtutes essent quidam dona deorum. Si dicas. omnes effectus agentis tricausaliter perfecti recipit simul perfectam formam efficientem et finem. sed aia est effectus cause tricausaliter perfectae. ergo simul recipit illam triplicem perfectam. et per consequens necesse habet potentias quibus per acquirere scientias. sed etiam habet scientias quod sunt perfectiones finales potentiarum. Solutio. aia rationalis non potest subsistere in suo esse creato quod sit terminus generationis quod immo ut dicitur Augustinus. increando infunditur et infundendo creatur et ergo non est susceptiva habitus perfectionis potentia ad actum secundum. nisi secundum modum sui actus primi. sed quia ipsa infunditur corpori obliquato ab ordine directe subiectionis spiritus sub deo. ergo habitualiter deficienter et remissa in bono finali scientiarum actuatur. et illam defectuam resultationem veri et boni vocant peripatetici seminaria scientiarum. Sed dices. aia est creata a deo sine aliquo medio. ergo recipit esse perfectissimum. sed hoc est esse nature angelice. sed dicitur habere scientias omnes actu sicut angeli. quod perfectius est habere esse posse et agere completum a creatione quam habere esse posse et habitum solum seminaliter. Responsio. Alteri magister in libro de homine quod non valet consequentia. quia multa recipiunt esse immediate a deo. scilicet celum terra materia prima. non tamen nobilissimum. quod illud quod recipitur non est tamen per se potestatem eius a quo datur. sed etiam secundum facultatem recipiatis. et ergo non sequitur amplius. nisi quod unum quod recipit esse immediate a primo esse recipit esse nobilissimum quod

Exemplum est homo generatum

homo habet per naturam ad deum

homo dicitur per naturam ad deum

magister in libro de homine

potest habere in tali gradu nature.

Quodecim dubium est. Ut logica per aliquem modum insit animalibus brutis. Et videtur primo quod sic. quia animalia bruta arguuntur et syllogizant. sed talia non prout fieri sine logica. ergo habent logicam. Maior pars de cane vocato a domino suo inter quem et dominum mediat pons qui vadit per potestatem et non per aquam. Et sicut catus syllogizat quomodo possit habere pisces non tangendo flumem. Secundo animalia bruta discernunt inter verum et falsum. inter veniens et discoueniens. bonum et malum. et hoc non potest fieri nisi per logicam. Tercio solo quod non. quia logica naturalis nec artificialis a sufficiunt diuisione. Antecedens per primo quod non logica artificialis. quod illa non acquiritur nisi studio et labore. sed bruta non studet. Secundo quod non naturalis. quia in natura nihil est frustra. sed si animalia bruta haberent logicam naturalem illa esset frustra. quod non habent eam. Maior pars quod deus et natura nihil faciunt frustra. Minor pars. quia logica naturalis ordinatur in artificiali. et artificialis ordinatur ad alias scientias. sed animalia bruta non prout habere scientiam. Quia logica naturalis est quidam abilitas arguendi et discernendi inter verum et falsum. sed animalia bruta non arguunt nec discernunt inter verum et falsum. Nec valet si dicatur. animalia bruta arguunt imperfecte. et si non perfecte. quod est imperfectum reducitur ad perfectum. sed hoc habet logicam imperfecte prout etiam arguere perfecte. sed hoc est falsum.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicitur. quod oporale non sit per virtutem intellectualem. sed per virtutem sensitivam puta fantasiam proprie dicitur vel estimatiue perichram. Et sic multi modo dicitur est ad secundum. Si dicas. videtur araneas texere telam per appropriatum modum distinctum a modis prudentibus hominibus. sed habent bruta discursus. Solo. hoc non prout eis per virtutem intellectualem et per discursum. sed prout eis per naturales instinctus. vni potest a natura agere quod agitur. quomodo etiam dicitur quod omnis hirudo eodem modo nidificat.

Tercium dubium est. An logica sit per philosophiam. Et videtur quod non. quia tres sunt pres philosophiae. scilicet physica. metaphysica et mathematica. et nulla istarum est logica. Logica non est pars philosophiae. Maior pars per philosophiam. vi. metaphysicam. Solo sic. quia tradit modum quo acquiritur omnis philosophia ergo necessario est per philosophiam. quia id per quod acquiritur omnis philosophia non debet nec potest esse extra intentionem philosophiae.

Ad obiectum in oppositum est dicitur. quod philosophia accipit dupliciter. Uno modo generali. et sic secundum dicitur dicitur dicitur que omnia ammirabilia docet comprehendere veritatem secundum modum secundum quem possibile est comprehendere ea ex propriis principibus et quod ammiratur. Et hoc modo accipiendo ea philosophia diuiserunt ea in tres partes. scilicet in physica generali dicitur in ethica generali dicitur et in rationali. Sub physica generali dicitur comprehendebantur scientias reales. scilicet naturalem philosophiam. quod proprie vocatur physica. mathematicam. et metaphysicam. et sub ethica generali dicitur comprehendebantur tres scientias morales. scilicet monasticam quod dicitur ethica dicitur. economica et politica sive ciuilem. Sub rationali vero comprehendebantur grammatice. logica et rhetorice. Alio modo accipit philosophia proprie. et sic secundum dicitur dicitur sedo ethimologie dicitur diuinarum humanarumque rerum in quantum homini possibile est probabilis scientia. Et diuiditur in inspectiuam et actiuam. Inspectiuam dicitur qua supgressa visibilia et de diuinis aliquid de celestibus contemplantur. eaque mente solummodo inspicimus que corporeum supgrediunt obrutum. Et diuiditur in naturalem. doctrinalem. et diuinalem. Naturalis dicitur ubi vniuersalibus rei natura discutitur. et vniuersalibus his visis

genialis
homo capere
duplex
pprie

Dorphilii

bus deputat in quibus a creatore definitum est. nisi forte eius voluntate dei aliquid miraculū puenire monstrat. Doctrinalis dicitur quod abstractam considerat quantitate. Et diuis dicitur in quatuor pres. scilicet in arithmetica, in musica, geometriam, et astronomiam, de quibus superius in sufficientie de claratōe dictum est. Diuinalis dicitur que ineffabile naturā dei aut spirituales creaturas ex aliqua parte profundissimā qualitate differt. Actualis dicitur illa que res propositas suis operationibus explicat. Et diuis dicitur in tres partes. scilicet in moralem, dispensatiuā, et civilem. Moralit dicitur per quam viuendi mos honestus appetitur. et honesta et iustitia ad virtutem tendētia preparatur. Dispensatiua dicitur eius domesticarum rerum sapienter ordo disponit. Ciuilis dicitur per quam totius ciuitatis utilitas administrat. Et quibus per quod logica non est pars philosophie specialit dicitur. quod sub per dicta diuisione non continetur. ergo dicitur dicitur Alterius quod dicentes logicā partē esse philosophie et non esse. si hinc non eōtradicunt. quod intentio eam suam ad idem eodem modo sumptū non referunt. quod dicentes logicā non esse partē philosophie accipiunt philosophiā specialit dicitur. dicentes vero eam esse partē philosophie accipiunt eā generalit. Quod finit alios diuisit per maius diuisione in practica et speculatiua. practica i actiua et factiua. Actiua in ethica siue monastica, economica et politica siue ciuilem. Factiua vero in septem artes mechanicas de quibus superius etiā dicitur est. Philosophia vero speculatiua diuisit in principalem et amminiculiua. Principialis diuisit in tres scias. scilicet in metaphysicā, mathematicā, et physicā. Amminiculiua in grammaticā, logicā et rhetoricam. Et ita satis manifeste patet logicam esse philosophie partem generaliter dicitur

Quarta decimū dubiū est. An logica sit speculatiua vel practica. Et videtur primo quod sit practica et hoc ex parte obiecti. quod illa scientia est practica que est de rebus a nobis operabilibus. sed sic est de logica. Et est practica. Maior est philosophia quinto metaphysice. Minor probatur quod considerat de argumentatōe et eius speciebus. sed illa sunt a nobis. Et confirmatur quod logica est de secundis intentionibus cuiusmodi sunt generis species differentia. primum et actus. Sed tales dependent a nostro intellectu. quod videtur dicitur Averrois intellectus agens est qui facit vniuersalitatem in rebus.

Secundo probatur idem ex parte finis scilicet. quia finis logice est definire diuidere et verū a falso discernere. ergo est practica. Consequenter probatur per philosophiam quinto metaphysice dicitur quod finis practice est operari. Tercio. omnis ars est practica habitus. logica est ars. Et est practica. Maior probatur quod ars est recta ratio rerum a nobis factibilium. patet sexto ethicorum. ergo est habitus practice. Minor probatur per Philosophiam dicitur. dialectica est ars artium scientia sciarum. Quarto. omnis scia est speculatiua vel practica. Et logica non est speculatiua. Et est practica. Minor probatur quod tres sunt scie speculatiue. scilicet physica metaphysica et mathematica. Et logica non est aliqua illarum. Et non est speculatiua. Solutio est scia speculatiua. quod probatur autoritate et ratione. Autoritate dicitur Alberti magni qui in primum suum appellat eā sciā cōtemplatiua. scilicet prelatiua idē est quod speculatiua. Secundo autoritate Aristotelis primo topicorum ubi dicitur per hanc methodū speculamur quod verū et falsū in quibuslibet scia. Rōne probatur sic. quia scia speculatiua et practica distinguuntur ex parte duorum. scilicet ex parte finis et ex parte obiecti. Et ex parte finis. quod illa scia est practica cuius finis est operari. operari in quā reformiter ad rectā voluntatē. Et sic operari bonū. Et finis logice non est huiusmodi operari. Et

non est logica practica. Et ex parte obiecti etiā ostenditur. quod scientia dicitur practica que est de operabilibus a nobis operatōe extrinsecā. scilicet logica non est huiusmodi. Et non est practica. et per consequens est speculatiua. Minor probatur quod logica est de argumentatōe et de premissis et conclusionibus que insunt argumentatōni. non per nos. sed per propria principia. ita quod nos non sumus essentiāles cause taliū argumentatōni. sed habent propria causas et principia alia a nobis. ergo non est practica. Consequenter est nota. quod scia practica est de illis que penitus a nobis dependent. sicut patet de economica que est de regimine domus quod penitus dependet a nobis tam quo ad esse quod quo ad bonitatem. Finis probatur quia si nos essemus cause argumentatōni que considerantur in logica tunc essentiāles proprietates in potestate nostra et potest variari secundum voluntatem nostrā. quod manifeste falsum est. Tercio etiā probatur quod si logica esset practica ex eo quod est de argumentatōe et speciebus que sunt a nobis. tunc pari ratione musica et arithmetica essent scie practice. sequens est falsum. quod ille sunt mathematice que sunt speculatiue. sequens est probatur quia mathematica tractat de numero sonoro que sit a nobis. et geometria de figuris que sicut describitur a nobis. Constat autem quod nos possumus describere triangulū et alias figuras

Ad obiecta in oppositū. Ad primum est dicitur. quod licet argumentatio fiat completa a nobis. tamen preter nos et extra nos habet sua principia. quod argumentatio resoluit in premissas. et premissas in terminos in quibus stat resoluitio. et sic non resoluit argumentatio ad nos tantum ad sua principia. sed habet alia principia a nobis sicut sunt termini premissas. modus. figura. dicit de omni. et dicit de nullo. Et eodem modo dicitur est ad confirmationem. quod licet secūda intentio est in logica cōsideratur completa a nobis dependent. tamen originaliter habent esse a rebus. quod patet. quod nemo dicit quod hoc est genus et substantia species. et omnia que in logica considerantur extra nos habent sua principia. Nos enim non possumus facere quod vniuersalis affirmatiua. et particularis negatiua. et uerant simpliciter. Similiter nos non possumus facere quod ex puris particularibus fiat bonus syllogismus. Ad secundum dicitur. quod finis logice. proprie non est operari extrinsecā operatōe et voluntatis. sed operatōe intellectus. Tercio. et videtur dicitur doctor subtilis est operatio alienus potentie que intellectus. naturaliter posterior intellectōe naturalis. propter rationem recte ad hoc videtur sit recta. Speculatio vero est operatio intellectus ad nihil aliud extra genus cōtemplatōnis finaliter ordinata. Definire autem diuidere et discernere verū a falso non ordinatur ad aliqd extra genus cōtemplatōnis. nec etiā finis logice docētis est definire diuidere et verū a falso discernere. sed potest esse scire definire diuidere et verū a falso discernere. Et quibus per quod scia non dicitur practica propter quod dicitur opus. sed propter opus quod ordinatur ad bonum. Existit etiam trahi potest quod necdū logica docēs. scilicet etiā videtur est speculatiua. quod finis logice videtur est scire definire diuidere et verū a falso discernere in alijs scientiis. Sed forte obijciat aliquis. logica subseruit scientiis moralibus. scilicet ille scilicet practice. Et logica etiā videtur dicitur practica. Ad quod dicitur est quod duplex est finis in scientiis moralibus. Quidam est finis intrinsecus que est scire et cognoscere bonū. puta qualiter fructus. vel liberalitatem transtulit. et ad illud logica subseruit scientiis moralibus. Alius est finis extrinsecus que est operari bonū. et ad illud non subseruit dialectica morali philosophie. et ille est principalis in morali philosophia. quod scientia par prodest ad virtutem. operari vero multum. Ad tertium dicitur est supra quod ars accipit duplex. vno modo specialiter. et sic recta ratio rerum a nobis factibilium. et est habitus practicus. Alio modo accipit generaliter. et sic est collectio plurium pre

hanc
speculatio
Dicitur dicitur dicitur
Dicitur dicitur dicitur

Ad hanc
Dicitur dicitur dicitur
Dicitur dicitur dicitur

Predicabilia

ceptoꝝ in vñi fine tendētū. z h̄ mō vnus z ides habitꝝ
p̄t dicitars z scietia. Ad quartū ē ddm̄ ad minores. q̄
tū tres sunt scietie speculatiue reales. sed logica nō ē spe
culatiua realis sed rōnalis z ammiculās. Vñ supius in
diuisione phie dicitū fuit q̄ speculatiua diuidit in specu
latiuam p̄ncipalem z ammicularem.

Quintūdecimū dubiū est. Vtrū logica sit
de scietia dicitōnibꝝ adiectis p̄mis. Et videt p̄mo
q̄ nō. q̄ logica ē de decē p̄dicamentis z q̄ nō vniversalibꝝ
sed decē p̄dicamenta nō sunt intētiōes scēdē sed p̄me. z sūt
quinqꝝ vltia. igit̄ zc. Et p̄firmat. q̄ logica ē de eo qd̄ p̄
dicat̄ z dicit̄ in ea. s̄ scēdē intētiōes nō p̄dicant̄ nec defi
niunt̄ sed p̄me. igit̄ ē p̄ncipalī de p̄mis q̄ scietis. Vñ
not. p̄bat. q̄ illud dicit̄ cui p̄uenit definitio. sed illa cō
uenit p̄mis intētiōibꝝ. igit̄ ille definit̄. Etā ille p̄dis
catur. q̄ nō dicit̄. h̄o est gen̄. sed h̄o est aial. Scēdo
sic. scia p̄siderās subiectū z eius p̄tia passionē p̄ncipalis
us p̄siderat subiectū q̄ p̄tia passionē. s̄ scēda intētiō se
h̄z p̄ modū passionis. z p̄ma p̄ modū subiecti. igit̄ p̄nci
palius p̄siderat p̄ma intētiō q̄ scēda. Solo sic. qd̄ p̄
batur autoritate z rōne. Autoritate Auicēne dicit̄. lo
gica ē de scietis intētiōibꝝ adiectis p̄mis. ita tū q̄ p̄nci
paliter sit de scietis. Etā ad idē est autoritas p̄mentis
roꝝis sup̄ rēciū de aia dicit̄. scēda intētiōes sunt inē
te q̄ om̄e qd̄ scit̄. aut scit̄ p̄ p̄ncipia p̄tia z p̄ma sicut
in scietis p̄cularibꝝ. aut p̄ cōia q̄ sunt duplicia. vel rea
lia vel intētiōalia. metaphysica p̄cedit p̄ cōia realia. sed
logica p̄ cōia intētiōalia. q̄re d̄t p̄hs. iij. metaphysice. q̄
cōia idē sunt dialēctica metaphysica z sophistica. licet di
uersimode de eodē tractēt. igit̄ ē de scietis intētiōibꝝ logi
ca. Rōnibꝝ p̄bat sic p̄mo. q̄ artifex rōnalis h̄z p̄siderare
ea q̄ regulat̄ z dirigat̄ intellectū in p̄cedendo de noticiā
noti ad noticiā incogniti. s̄ scēda intētiōes sunt h̄mōi. q̄
logica d̄t esse de scietis intētiōibꝝ p̄ncipaliter. Scēdo sic.
q̄ scēda intētiōes sunt q̄ in logica definiunt̄ z diuidūt̄
ergo logica p̄ncipalī ē de scietis intētiōibꝝ. p̄sequētia p̄z.
q̄ scia p̄ncipaliter ē de eo qd̄ in eo definit̄ z diuidit̄. Ais
p̄bat. q̄ nisi sic definitōes in logica non eēt p̄uertibiles
cū suis definitis. Sicut exēplariter p̄z de definitōe gn̄is
posterioris ponēda q̄ nō p̄uertit̄ cū aliq̄ p̄ma intētiōe ge
neris cū nō sit aliq̄ gen̄. p̄ p̄ma intētiōe cōe oibꝝ gene
ribꝝ eo q̄ tūc eēt cōe vniūcū decē p̄dicamentis. Relinquit̄
ergo qd̄ illa definitio p̄uertitur cū scēda intētiōe gene
ris. z p̄ p̄sequens illa definitur

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est ddm̄. q̄ licet lo
gica sit de decē p̄dicamentis q̄ sunt entia realia. tū nō cōsis
derat ea vt h̄mōi. sed inq̄tū substat̄ intētiōibꝝ scēdis.
Cōsiderant̄ em̄ q̄ntitas z q̄litas z alta inq̄tū sunt gene
ra ḡnā lissima fundātia cathēgoriā p̄dicamentale. Ad con
firmationē ē ddm̄. q̄ scēda intētiō definit̄ z non p̄ma in lo
gica. z nō est incōueniēs q̄ aliud definiat̄ z aliq̄ definitio
attribuat̄ in logica. q̄ scēda intētiō ē qd̄ā ens respectū
et debile supponēs. s̄ cōtēra reddēs definitōem p̄ p̄ma
intētiōe. z sic scēda intētiō definit̄. z definitio p̄me intētiō
ni attribuit̄. Ad scēdm̄ ddm̄ est. q̄ p̄ma intētiō z scēda
nō h̄nt se sicut subiectū z sua p̄tia passio. s̄ porius sicut
fundamentū z suū fundatū. Et ddm̄ q̄ scēda intētiō z p̄
ma p̄nt p̄siderari dupl̄. Vno mō inter se absolute. z sic
vex est q̄ p̄ma intētiō cōz plus h̄z de entitate est p̄ncipal
ior. Alio mō p̄nt p̄pari p̄ma intētiō z scēda ad se iuncte
ranḡ in scia logica p̄siderata. z sic ddm̄ est q̄ scēda intētiō

tiō ē p̄ncipalior p̄ma. Et q̄ em̄ logica ē scia rōnal. z scēda
intētiō ē ens rōnis ip̄a ē p̄ncipalī. p̄siderata in logica
Septimūdecimū dubiū est. de definitione et
diuisione scēde intētiōis. Ad qd̄ ddm̄ ē. q̄ intētiō fm̄
gramaticos dicit̄ a p̄bo intēdo is ere. qd̄ h̄z intētiōem
in sup̄no a quo mutādo v̄ in i z addēdo o fit intētiō. z
cū sit nomē verbale. q̄ est equocū ad tria. q̄ p̄mo d̄t accō
intēdētis. scēdo d̄t res intēta. Tercio d̄t illud quo aliquid
intēdit̄. z h̄ mō accipit̄ in p̄posito. Et definit̄ a dno Alter
ro sic ē intellectio rei q̄ intellect̄ tendit̄ in rē. Et diuidit̄
p̄ma sui diuisione in p̄mā z scēdam. P̄ma intētiō est p̄z
marius z essentialis p̄ceptꝝ quo intellect̄ intelligit̄ essen
tiā rei absolute. i. sine relatōe ad vñi vel ad multa In q̄
definitōe q̄tuor tāgunf. P̄mo cā formalis cū d̄t cons
ceptus q̄ ponit̄ loco gn̄is. Scēdo causa materialis cū d̄t
rei. Tercio efficiēs cū d̄t quo intellect̄ intelligit̄. Et fina
lis cū d̄t qd̄ dicit̄ rei. Scēda h̄o ē scēda dicit̄ z accidēs
talis rei p̄ceptꝝ quo intellect̄ intelligit̄ aliqd̄ essentia sup
ad dicit̄. sicut esse in pluribꝝ vel in vno solo q̄ non sunt de
p̄mario intellectu rei. Et in illa definitōe enā tāgunf
quattuor quēdam modū in p̄cedēt. Et h̄z exēpla s̄. vt
h̄o asinus leo sunt noīa p̄maz intētiōnū z genus species
differētia zc. noīa scēda d̄t intētiōnū. Et d̄t notāter noīa
sunt p̄maz z scēda d̄t intētiōnū. q̄ noīa nō sunt intētiōes
q̄ sunt in intellectu. sed fiant intētiōes sicut p̄ceptus in
rellectus. Et diuidit̄ p̄nter p̄ma intētiō fm̄ diuisionem
opationū intellect̄. Quia qd̄ā ē simplex respiciēs p̄maz
opationē intellect̄. vt aial h̄o rōnale risibile album. Et
huic correspōdet scēda simplex vt gen̄ spēs dicit̄ p̄tia
um accis. Scēdo est intētiō p̄ma p̄posita respiciēs secun
dā opationē intellectus. sicut h̄o currit. h̄o disputat. Et
huic correspōdet intētiō scēda p̄posita. vt oratio. p̄pō. enunc
atio. Tercio ē intētiō p̄ma magis p̄posita. vt om̄e aial ē
substantia. om̄is h̄o est aial. ḡ om̄is h̄o est substantia Sor
res currit. plato currit. ḡ om̄is h̄o currit. Et istis correspō
dēt he intētiōes syllogisim̄ z inductio. q̄ elaborant̄ per
tercia opationē intellectus. Si dicas oēs opationēs s̄t
simplices. ḡ ista diuisio intētiōnū p̄maz z scēda d̄t non
valet. Ais p̄bat. q̄ oēs intētiōes sunt in simplicia sub
stantia aie. ḡ sunt simplices. q̄ om̄e qd̄ recipit̄ ad modū
recipiētis recipit̄. Ad qd̄ ddm̄ q̄ intētiōes relate ad ins
tellectū sunt simplices sicut intellect̄ simplex est. S̄z rela
te ad res quaz qd̄am dicit̄ur simplices. quēdam cōpō
sire. sicut ē cōpōnibilitas in re dicit̄ur cōpōsire vel mag
gis cōpōsire p̄zout posterioris parebit.

Septimūdecimū dubiū est. Vtrū logica
sit vtilis z necessaria. Et videt p̄mo q̄ nō. q̄ oīs scia ē
de numero bonoz honorabilitū. s̄ honestū z vtile ex op̄
posito distinguūt̄. ḡ logica nō ē vtilis. Scēdo. illud
nō est necessariū qd̄ ē a nobis z a nostra volūtate. s̄ illa
q̄ docet logica sunt a nobis. ḡ nō sunt necessaria. Maior
est manifesta. q̄ volūtās nostra ē litēra q̄ p̄t velle hoc vl
illud. Vñ not. p̄z ex dicit̄ supius. q̄ est de scietis inten
tiōibꝝ adiectis p̄mis. scēda intētiōes sūt a nobis. ergo
Tercio. si logica esset necessaria h̄ eēt ad h̄tendū mo
dū sciendi. sed h̄ nō. ḡ nō ē necessaria. Probaf. q̄ modū
sciēdi h̄z glit̄ sibi inditū a natura ex h̄ q̄ rōnalis est. vt
d̄t Auicēna. Quarto. necessariū ē illud qd̄ nullo mō
p̄r aliter se h̄tēre. z qd̄ nullā h̄z cām a q̄ dependet. z solū
illud ē causa p̄ma. ḡ logica nō ē necessaria. Solutō
sic. q̄ vt d̄t Boetius in suis topicis q̄ntum ad aliquam

De h̄o p̄nt
De h̄o p̄nt

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like "Ad qd ddm", "Ad qd ddm", and "Ad qd ddm".

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like "Ad qd ddm", "Ad qd ddm", and "Ad qd ddm".

Sola boni dicitur a dicitur sola dicitur sola dicitur
2. amela Julia reuelabit
128. 228. 228. 228. 228. 228. 228. 228. 228. 228.

Boethius

huius parte in iudicia siue inuentiua aut vt greci dicunt ana-
lytica siue resolutoria. h. ex pre vtriusq; ptis est vtilis. et
necessaria. Et. **Quor.** pbatur pmo de ea inquatus est
inquisitiua siue inuentiua. **Primo** ex modo procedendi
in acquisitiue cuiuslibet scie. quia impossibile e habere scie-
tiam nisi sciatur ex quibus 2 qualibus principiis. 2 q modo
inquisitiua sit. procedendi. hoc aut docet logica. quia dat
modum argumendi in omni sciencia. **Secundo** ostendit ex
parte eius quod est scire. quia cu sciencia sit habitus con-
clusionis per demonstratiuem acquisit. oportet illud qd
est scibile per demonstratiuem pcludi. sed impossibile est
habere demonstratiuem noticiam sine logica. **Secundus**
patet q vtilis sit ex ea parte qua iudicatiua est siue ana-
lytica. quia docet resoluere scibilia in pncipia ta psequen-
tis q psequen. tali aut modo habetur scia. ergo est ne-
cessaria. ppter quod dicitur. **Alterus** eam etiā esse vtilē ad
felicitatem 2 ptemplatiuā siue naturalem. sicut p ex defi-
nitione sua qua dat de ea dicitur. **Logica est que a fantas-**
tijs que a parent 2 no sunt liberat. errores damnat. falsi-
tates ostendit. 2 in omnibus lumē recte pceptatis preber.
quare dicitur idem q ignorans logica coparatur igni pbus-
renti 2 nescienti se cōburrere licet em ignorans logica ali-
quid sciat. nescit ramē se scire ex quo ignorat qualiter de-
beat p tradentibus obutere. 2 ergo nec suū nec alieni de-
prehendit errorem. ppter quod dicitur **Alphorabius** q ipa
logica est quasi pondus ad equilibriū rōnis omē scibile
reducens. 2 hoc precipue quo ad partem iudicatiuam.
Quia sicut in statera artificiali illud quod ponderatur
adequat mensure fin directuz casum equilibriū supra li-
neā. ad cuius extremitates pendet ponderabile. 2 quan-
do mensura causat angulum rectum super eundem tūc
habet certitudō ponderabilis indubitater. Ita p sitū
dinē in statera rōnis dū scibile cōtra sua ppta ponderat
pncipia. qd docet ps iudicatiua certitudō scibil' habet.
Ad obiecta in oppositu. Ad pmū est ddm. q vti-
le accipitur dupliciter. **Uno** modo pro eo quod est appe-
tibile nō propter se. sed solum in ordine ad aliud bonuz
cōsequendum. sicut portio amara propter se non appetit.
sed propter sanitatem. 2 hoc modo vtile distinguitur cō-
tra honestum. quia bonū honestum sua propria vi nos-
trabit. 2 sua propria dignitate alliciet. 2 hoc modo acci-
piendo vtile logica nō dicitur vtilis. **Alio** modo accipit vti-
le quod licet ad psequendū aliquod bonum valeat. tās
men vltra hoc ex se 2 in se etiam habet rōem boni 2 appe-
tibile. 2 tale bonū vtile nō distinguitur cōtra bonū ho-
nestum. **Ad secūdū** dicendū est. q illud qd est a no-
bis cōpletive 2 originaliter a rebus bene potest esse necessa-
rium ea necessitate que requiritur ad sciētiā. **Ad probati-**
onem vero minoris dicendū q qmuis secūde intētiōes
sunt a nobis ppletive. ramē originaliter 2 ichoatiue sunt
a rebus. In cuius signum nullus dicit q homo est species
subalterna vel genus generalissimuz. vnde licet a nobis
causent 2 fiant extra nos. tamen 2 pter nos habent sua
pncipia a quibus habent suā necessitatē. **Ad terciū** est
dicendū. q logica est necessaria ad habendū modū scien-
di artificialiter. licet mod' sciēdi naturalis sit nobis a na-
tura inditus. **Ad quartū** dicendū. q necessarium dicitur
multis modis. **Uno** mō dicit illud necessariū qd nullo
modo potest aliter se habere 2 qd nullo mō est ptingens
vel possibile. ita q nullam habet causā a qua dependet
et hoc modo solū ens primū est necessariū. **Alio** mō dicitur
aliquid necessariū respectu alterius sine quo aliqd

nō potest ee. 2 isto modo eibz 2 potus dicitur necessaria
aiali. **Tercio** modo aliquid dicitur necessarium qd habet pncipia
2 causas respectu quoz non potest aliter se habere
et hoc modo nō solum logica sed quēlibet sciencia est ne-
cessaria. **Quarto** dicitur necessarium ex suppositione alicuius
finis. 2 illo modo sciencia dicitur multis modis necessaria.
Primo dicitur necessaria ppter indigētiās humane vite sup-
plendas. 2 hoc modo necessarie sunt artes mechanicę.
quare dicitur philosoph' pmo metaphisice. q habit' vite ne-
cessaria gens sentoz studio vacare permilla est. **Secun-**
do dicitur necessaria ppter regimē vite humane. vt scy actio
hois sit recta 2 bona tendens in optimū 2 vltimū finem
vite humane. 2 hoc mō necessaria e scia moralis. **Tercio**
modo est scia necaria vt p eam efficiatur homo sciēs id
est vt habeat cognitōem scibilīū. Et tales sunt duplices
qz quedam sunt pncipales. qz qdaz querūtur ppter se. 2
hoc modo necessarie sunt sciētie reales metaphisice. ma-
thematica. 2 physica. **Alię** vero sunt sciētie introducto-
rie ad sciētiās pncipales que nō querunt ppter se pnci-
paliter. sed ppter alias sciētiās. 2 iste vocantur amonicula-
tiue. **Ex** quibus patet quō logica in se est necessaria 2 etiam
necessaria necessitate finis siue ex suppositōe. eo q nō pos-
sunt alie sciētie sine logica haberi.

Decimo octauū dicitur. **Utz argumēta-**
tiō sit subiectū attributiōis logice. **Et** videt primo q
nō. qz aia est subiectū omis scie. ergo argumētatio nō est
subiectū huius scie. **Consequētia** probatur. qz vnus sciētie
est solū vnū subiectū. **Ans** pbaf. qz ois scia ē in aia rāq;
in subiecto. **Sed** sic nulla argumētatio ē subiectum
logice. q nec argumētatio ē subiectū logice. **Consequētia**
tenet p locū subaltermaz arguēdo ab vli ad indefinitā.
Ans patet p inductōem. **Tercio** arguit subiectū scie
debet esse ptiū illi sciētie in qua ponitur subiectuz. sed sic
non est de argumentatione. ergo argumētatio nō ē sub-
iectum. **Quor** pbatur. qz subiectū nō debet transcendere
metas istius sciētie in qua ponit subiectū. **Quor** p
baf. qz oēs sciētie vtrūq; argumētatioe. **Quarto** sub-
iectū scie debet p dicitur de oibz in scia p consideratis. h. argu-
mentatio nō predicat de oibz in logica cōsideratis. ergo
nō est subiectū. **Quor** pbaf. qz nō predicat de noie
et pbo que sunt partes argumētationis. **Quinto** fur-
dīm **Altertū** magnū subiectū logice debet esse illud rā-
tionis instrumētū quo cuiuslibet ignoti noticia p acqri-
tionē per argumētationem nō p acqiri cuiuslibet ignoti
noticia. q nō est subiectū. **Quor** pbatur. qz p argumēs-
tationē acquirif solū noticia ignoti p plexi. nō ignoti in cō-
plexi. qd scif p definitōem 2 diuisionem. **Sexto** spils
est subiectū in logica. ergo nō argumētatio. **Consequē-**
tia tenet. qz vnus scie est solū vnū subiectū. **Ans** pro-
batur. qz omia que in logica p considerant reducūt ad syllo-
gismū cū syllogismus sit pfectissima species argumētatio-
nis. **Septimo** secūda intētiō est subiectum logice. igi-
tur nō argumētatio. **Consequētia** tenet vt prius. **Ans**
probaf. qz superius dicitur est q logica est de secūdis intē-
tiōibz adiūctis pmiss. **Orauo** ens rātionis est subie-
ctū in logica. ergo nō argumētatio. **Consequētia** ē no-
ta. **Ans** probatur. qz logica tractat de entibz rōnis. cuius
ppter hoc dicitur scia rōnalis. **Nono** sic. sermo ē sub-
iectum logice. ergo nō argumētatio. **Consequētia** nota ē
Ans probatur. quia illud videtur subiectum a q sciēti-
tia denominat. sed logica denotatur a sermone. ergo ser-

De Logicis
LXX

quod sit et sum
LXX

Preditabilia

no est subiectū. **Solutio** sic. et hoc probat primo au-
toritate dñi **Alberti** et multoz alioz. **Sed** o rōnibus sic
qz logica pncipali intēdit docere qualiter et p q deuenit
de noticia noti ad noticia ignoti. ergo necessariū est q sic
de tali rōnis instrumento quo possit acquiri cuiuslibet
ignoti noticia. tale autē ē argumētario. ergo ipsa est subie-
ctū. **Nec** inflātia est de definitōe et diuisione p quas acq-
ritur etiā noticia incogniti. quia definitio et diuisio etiam
ad argumētariōem reducitur. quia definitio ē mediū de
mōstratiōis. et diuisio deseruit ad assignādi definitōem
et sic tam definitio q diuisio reducitur ad argumētari-
ōnem. que est subiectū attributiōis. qd dicitur notāter. qz sub-
iectū accipitur octupliciter. vt patz in his versibz. **O**bie-
ctū verna positum sub. cui quid inheret. **Q**uod prius ē
copula ppiū logicali infra. **Q**uo simul ars h eret. bis sic
subiecta quaterna. **H**oc autē vltimo modo accipitur pro
subiecto attributiōis. quod sic definitur. **E**st quid comu-
nissimū in sciētia p̄sideratum. pmo notum. nō transcēdēs
metas. verificabile de omibz in sciētia p̄sideratis ad qd
omnia in sciētia p̄siderata ordinē habent et attributiōnem
cuius definitōis declaratio satis patz ex his que in cō-
mētariis **Petri** hispani dicta sunt

Quod obiecta in oppositum est dicēdum per ordines
Primo ad primū. q duplex est subiectū. scz inhesionis et
attributiōis. aia est omnis sciētie subiectum inhesionis. s; nō
est attributiōis subiectum. **A**d secūdu est dicēdū
q nō arguitur ibi per legem subalternariū. quia nō sunt
ille ppositōes eiusdem subiecti ex quo suppositio persona-
lis ibi mutatur in simplices. sed iste sunt subalterne. nul-
la argumētatio est subiectum. et quedā argumētatio nō
est subiectum. que sunt simul vere. **A**d terciū est dicē-
dum negādo minorem. **E**t ad eius probatiōem dicēdū
est. licet omnis sciētia vtatur argumētariōe iam facta. sola
tamē logica docet ex quibz et qualibz debet cōstitui argu-
mētatio. et ergo argumētatio nō excedit limites isti sciē-
tie. ppter qd etiam dicitur fuit superius q logica in se est
specialis sciētia. sed in ordine ad alias est generalis et co-
munit. **A**d quartū dicēdū est per negatiōem maioris
quia nō oportet subiectū predicari de omibz in sciētia
cōsideratis. sed sufficit q habeat quādam analogicā re-
ductiōem ad ipsum. **E**tiam nō oportet subiectū predica-
ri de omibz in sciētia p̄sideratis in recto. sed sufficit q pre-
dicetur in obliquo. et hoc modo bene predicat argumen-
tatio de noie et verbo. dicimus em vere. nomē est pars ar-
gumētatiōis. verbū est pars argumētatiōis. **A**d quin-
tum dicēdum est. q maior est falsa. sed subiectū debet eē
tale instrumentum rationis in logica quo cuiuslibet igno-
ti cōplexi qd est proprie ignotum potest acquiri noticia.
quia incōplexū reducitur ad cōplexum. et instrumentū no-
tificandi ignotū cōplexum est argumētatio. **A**d sextuz
dicēdū est. q triplex potest assignari alicuius sciētie sub-
iectū. scz commune transcēdēs. subiectū ppiū attributiōis.
et terciū subiectū pncipalitatē. **P**rimū est ens ratiōis.
Secūdum est argumētatio. **T**erciū est syllogismus. qui
nō potest esse subiectū attributiōis **f**m dñm **Albertum**.
quia cū logica **f**m eundem intēdat docere modū accipi-
endi noticia incogniti. oportet q sic de huiusmodi rati-
ōnis instrumento per quod cuiuslibet saltez incogniti cō-
plexi possit acquiri noticia. tale autē nō potest esse syllo-
gismus. quia omnis syllogismus est ab vniuersali vniuer-

saliter accepto. **S**ed in multis sciētijs nō possumus hoc
modo procedere accipiēdo noticia ignoti. sicut in rhes-
toricis in quibz precipue locales attenduntur habitudines
in quibz per enthymemata cōcluditur ignotū quod qri-
tur. et similiter in quibusdam alijs. vt in singularibz instan-
tijs et experimētalijs cognitionibz in quibz nō possumus
vti syllogismo. sed oportet vti in ductōe et exemplo. et er-
go nō potest syllogismus esse subiectū attributiōis. sed
tene pncipalitatē. inquantū est pncipalior species argu-
mētatiōis. **A**d septimū dñm est. q secūde intentio-
nes bene subijciuntur p̄sideratiōni logicę. nō sunt tamē se-
cunde intentōes subiecta attributiōis. quia nō est secūda
de intentio vt huiusmodi instrumentum tale per quod po-
test cuiuslibet incogniti accipi noticia nisi inquantū ē argu-
mētatio. **E**t per idem patet solutio ad octauū. qd
ens ratiōis vt huiusmodi nō est tale rōnis instrumentū
per quod acquiritur incogniti noticia. **A**d nonū dicē-
dum est. q nō semper denoiatur sciētia a suo subiecto. s;
quandoqz a passione p̄siderata in illa sciētia vel ab aliq
alio. **H**omen autē sumptū a sermone s; sermocionale nō
est propriū logicę. sed est comune sibi et alijs sciētijs. scilz
grammaticę et rhetoricę. proprio vero nomine logica dicitur
sciētia rationalis inquantum est cōsideratiua argumēs-
tatiōis que est ens ratiōis.

Quod decimū nonū dubium est de diuisione lo-
gicę in suas partes. **Solutio**. logica diuiditur in vere
rem et nouam. **L**ogica vetus est que cōsiderat de parti-
bus argumētatiōis sic nominata. quia partes sunt veteres
ratiōes toto. **E**t diuiditur in duas partes. quarū vna est
de partibz propinquis argumētatiōis. alia de partibus
remotis. **P**rima tradita est ab **Aristotele** in libro peris-
hermentias. vbi determinatur de enūciatiōne siue interp-
tatione. **S**ecūda tradita est in libro p̄dicamētoz. **A**rsto-
telis vbi determinatur de simplicibz terminis et incōple-
xis. cui antecēdēt annectitur liber predicabiliū porphy-
rij introductoriū in librū p̄dicamētoz. **L**ogica noua
dicatur que cōsiderat de totali argumētatiōe. quia totū
nouius est suis partibz. **E**t diuiditur in duas partes. scz
in partem resolutoriā et inuentiā. **R**esolutoriā dicitur illa q
docet resoluerē syllogismū in sua pncipia. **E**t illa diuidi-
tur in duos libros. quia vt docet resoluerē syllogismū in
pncipia formalia psequētē vel psequētis. **P**rimū docet
in libro prior. secūdu in libro posterior. **I**nuentiā est q
docet inuenire media inferendi et probandi p̄clusionem
vere vel apparenter. **E**t hec diuiditur in duas partes. sc;
in dialecticam et sophisticam. quarū prima est tradita in
libro topicoz. secūda in libro elenchoz. **A**mbas tamē
istas logice partes precedit logica vetus. tractās de par-
tibus argumētatiōis. que **f**m p̄m in duobz libris ē tra-
dita. scz predicamentozum et perhermentias. **I**n librum
autem predicamentozum introductorius est liber **Porphy-**
rij a quo nunc sumendū est exordium

*quod subiectum
est commune
transcendens
subiectum proprium
attributiōis
et terciū subiectum
pncipalitatē*

Prolegomena Porphyrii

Um sit necessarium chrysaorzi et ad eam que est apud Aristotilem predicamentorum doctrinam nosse quod sit genus, quod differentia, quod species, et quod proprium quod accidens et ad definitionum assignatorem. Et omnino ad ea que in diuisione vel demonstratione sunt vtilia istarum rerum speculacione compendiosam traditionem tibi faciens tentabo breuiter velut introductiois modo ea que ab antiquis dicta sunt aggredi.

Iste est liber predicabilium porphyrii, qui diuiditur in duas partes principales. scilicet prima pars est executiua, que est ibi. **Videf autem** in penultimo Porphyrius tria facit. Primo reddit discipulos beniuolos. Secundo dociles. Et tertio attentos. Primum facit ostendendo necessitate siue vtilitate istius libri. Secundum facit ponendo modum procedendi qui est introductionis. Tertium ostendendo difficultate. Primum ibi. **U**m sit necessarium chrysaorzi. Secundum ibi. **V**elut introductionis modo. Tercium ibi. **A**ltissimum enim est negotium huiusmodi et maioris egens inquisitionis. **E**tiam tangunt in parte penultima quatuor cause. Primo causa efficiens, que duplex est, scilicet mouens et mota. Mouens tangit cum dicitur chrysaorzi, quod ad illius instantiam hunc librum composuit. Motam tangit ibi, cum dicitur tentabo, in quo intelligitur Porphyrius. Causa materialis tangit cum dicitur quid genus quid species. Finalis cum dicitur quid differentia ad definitionem assignatorem. Formalis vero cum dicitur velut introductionis modo. Quo ad primum dicitur. **U**m sit necessarium chrysaorzi, cum sit necessarium. **S**upple tibi (nosse) id est cognoscere quid genus, quod species, quid differentia, quid proprium, quid accidens ad predicamenta Aristotilis, que non sunt aliquid quod ordinatorem generis et speciem, sed sub et supra, et cum etiam sit tibi necessarium nosse predicta ad assignatorem definitionum, et omnino ad ea que vtilia sunt in diuisione vel etiam demonstratione, ego tentabo breuiter aggredi velut modo introductionis. hoc est modo introductionis ea que dicta sunt ab antiquis de quibus vltibus faciens tibi chrysaorzi in speculacione istarum rerum compendiosam traditionem, quod per acceptores que sunt quedam manu ductores in notitiam istorum vltimum ducentes.

Altioribus quidem questionibus abstinens simpliciores vero mediocriter coniectans.

In hac parte reddit Porphyrius discipulos attentos ostendens difficultate istius libri. **E**t diuidit in tres partes principales. In prima parte ostendit a quibus vult se abstinere et de quibus vult loqui in ista scientia. In secunda parte enumerat illa a quibus vult se abstinere. In tertia parte ostendit quos vult imitari. **S**ecunda ibi. **P**orphyrius de generibus. Tercia ibi. **I**llud vero. Quo ad primum dicitur quod ego Porphyrius sum abstinens me ab altioribus questionibus, hoc est questionibus difficilibus istius scientie coniectans mediocriter, id est medio modo simpliciores res, id est faciliores questiones, id est illas que possunt ex principijs istius scientie determinari.

De re de generibus et speciebus. Illud quod siue

subsistant, siue in solis nudis purisque intellectibus posita sint. Siue subsistentia corporalia sint an incorporalia. **E**t vtrum separata a sensibilibus an in sensibilibus posita, et circa ea consistentia dicere recusabo. **A**ltissimum enim negotium est huiusmodi et maioris egens inquisitionis.

In hac tertia parte enumerat illa a quibus vult se abstinere. **E**t diuidit in duas partes. Primo enumerat illa a quibus vult se abstinere in ista scientia. In secunda parte ostendit quos etiam vult se abstinere a sequentibus ad illa. **S**ecunda ibi. **E**t circa ea. Prima pars diuidit in tres partes vel in quatuor: scilicet prima que ponit siue enumerat tres questiones difficiles vel quatuor. Quo ad primum dicitur quod ego vos lo me abstinere mor de generibus et speciebus, et supple de alijs quibus vltibus quo ad illam questionem an subsistant, id est aliquid sint in rerum natura, vel sint posita in solis intellectibus in nudis et in puris per abstractorem a rebus, vel etiam an vniuersalia sint entia corporalia vel incorporalia. **E**t an sint separata a sensibilibus, id est a singularibus, vel an sint posita in sensibilibus siue in singularibus. **E**t necdum ego abstinere me a determinatione istarum questionum, sed et recusabo dicere consistentia circa ea, id est consequentia ad istas questiones. **E**t causa est, quod huiusmodi negotium est altissimum, hoc est spectat ad primum principium seu metaphysicum et egens maioris inquisitionis siue perscrutationis.

Illud vero quemadmodum de his ac de propositis probabiliter antiqui tractauerunt, et horum maxime peripatetici tibi nunc tentabo monstrare.

In ista parte ostendit quos velit imitari in ista scientia dicens, ego tentabo nunc in presenti monstrare, id est ostendere tibi chrysaorzi, supple de quibus vltibus et de propositis, id est simplicioribus questionibus antiqui loqui probabiliter tractauerunt et maxime sicut peripatetici, id est sequentes Aristotilem tractauerunt.

Circa predicta mouetur

quedam antecedentis questio. **U**trum vult sit rationem vltis acceptum, vniuersaliter ponat scilicet librum Porphyrii subiectum. **E**t videf primo quod non, quod subiectum scientie non debet transcedere metas illius scientie cuius ponit subiectum, syle transcedit metas, sed non est subiectum. **M**aior est nota et conditionibus subiecti attributoris. **M**inor probatur, quod quilibet scientia est vniuersalium, vt patet primo posteriorum. **S**ecundo, predicabile est hic subiectum, ergo non vniuersale. **C**onsequencia est manifestata. **A**necedens probatur, quod predicabile est primum consistente rati in logica, vt patet per Petrum hispanum, qui incipit suum tractatum a predicabili dicens, **P**redicabile accipitur dupliciter. **C**onfirmatur, quia ista scientia denominatur predicabilium ergo predicabile erit subiectum, quod scientia capit denominationem a suo subiecto. **T**ercio, vniuersale non est ens, sed non est subiectum. **C**onsequencia est manifesta. **A**necedens patet, quod per Boetium, omne quod est id est ens, quod vniuersale non est vnum numero, ergo non est. **P**rimo probatur, quia solum singulare est vnum numero.

Quarto, vniuersale non est intellectuale, ergo non est subiectum alicuius scientie. **C**onsequencia est manifesta, quod subiectum cuiuslibet scientie debet esse intellectuale, cum scientia que generatur de subiecto est habitus intellectualis.

Predicabilia

vt dicitur sexto ethicorum. Accidens probatur quod vltimum est sensibile. ergo non est intelligibile. Consequenter tenet exercitio de anima. et secundo posteriorum. vbi vult philosophus quod nihil est in intellectu quod prius fuit in sensu. Accidens probatur. quod vltimum est abstractum a materia et materie appetitibus. sed non est sensibile

In oppositum est sententia doctoris magni. et ponitur iste discursus. Maior. Intelligibile obiectum scientie distinctum eiusdem est attributum subiectum proprium. Minor. Vniuersale secundum rationem vltimum acceptum quod aliter appellatur vniuersale predicabile. est isagogarum porphirii hoc modo scibile. Conclusio. Igitur est proprium subiectum huius scientie in nulla alia ab ea considerabile

Maior est probata primo posteriorum et tertio de anima. vbi dicitur quod scientie secantur que ad modum et res de quibus sunt. id est que ad modum formales rationes rerum. Minor probatur. quod licet omnis scientia consideret vltimum relinquendo particularia. cum particularium non sit scia vltimum definitio. tamen sola logica determinat de vltimo secundum rationem vltimum. hoc est in quantum ipsum est predicabile. Secundo ostenditur sic. quod logica est scientia docens inuestigare ignota per notum. sed ad hoc quod per notum accipitur ignota notitia oportet vti tribus actibus. Primus est ordinare predicabilia. secundus est ordinata componere vel diuidere. tertius est composita vel diuisa ad formam preuentie colligere. Primus autem actus inuestigantis scire ignota per notum est ordinare predicabilia. sed ordinatio predicabilium sciri non potest nisi prius sciatur predicabile secundum rationem predicabilis. quod prius cognoscatur aliquid in se quod ordinatur cum altero. sed predicabile secundum rationem predicabilis sciri non potest nisi sciatur vltimum secundum rationem vltimum. quod ratio predicabilis fundatur in ratione vltimum. Ratio enim vltimum est esse in pluribus. et ratio predicabilis dicitur de pluribus. sed esse in pluribus est causa dicitur de pluribus. et sic ratio predicabilis fundatur in ratione vltimum. quare dicitur Albertus in primo capitulo istius tractatus quod prius quod in scientia logice est considerandum est vltimum. Et ex hoc patet sequenter quod vltimum predicabile est principium in ista consideratum. Conclusio sequitur ex premissis. per nihilominus amplius sic declarari. quod illud est subiectum cui demonstratur inesse proprie passiones per vera principia. vltimum predicabile est huiusmodi. ergo est subiectum. Minor probatur. quod predicabile est passio que demonstratur sibi inesse si arguendo. omne quod est in multis aptum ad predicandum est predicabile. vltimum secundum rationem vltimum siue vltimum predicabile est huiusmodi. ergo vltimum predicabile est predicabile. Maior probatur. quod ibi predicatur prius effectus de sua causa. Quod predicabile sit propria passio vltimum probat dicitur Albertus sic. quod ratio vltimum consistit in hoc quod est esse in multis. ratio autem predicabilis in hoc quod est predicari de multis. modo predicari de multis presupponit esse in multis. ut dictum fuit. ergo predicari habet se respectu eius per modum passionis. Potest etiam conclusio probari per rationes subiecti attributoris. quia vniuersale secundum rationem vniuersalis est primum et principale hic consideratum. non transcendens metas huius scientie. ad quod omnia in ista scientia considerata ordinem habent et attributorem. sed est subiectum. Ad obiecta in oppositum. Ad primum dicitur est in principio declaratoris minoris. Ad secundum dicitur. quod predicabile non est primum consideratum. quia vniuersale quod se habet respectu eius sicut subiectum est eo prius

Ad confirmationem dicitur est quod non solum denominatur a predicabili. sed etiam ab vniuersali. Nec etiam valet consequentia. quia non solum scientia denominatur a subiecto. sed quandoque a propria passione. quandoque a causa efficiente principali. quandoque a causa efficiente mouens. Ad tertium. cum dicitur. vniuersale est non ens negandum est capiendum ens communiter ut extendit se ad ens in anima et extra animam. Ad probatorem in oppositum est dicitur quod non est omne ens vniuersale. sed omne quod est quod appellatur suppositum est vniuersale numero. vniuersale autem non est quod est. sed est tamen quo alterum est. Ad quartum dicitur. quod dupliciter aliquid est intelligibile. Vno modo dicitur recte et primario et hoc modo omne intelligibile est sensibile. le per se vel per accidens. et hoc modo intelligitur vniuersale. Alio modo intelligitur aliquid secundario. scilicet ex intellectu alterius super quo fundatur. et quod sic intelligitur non oportet esse sensibile. et sic intelligitur vniuersale ex intellectu rei super qua fundatur intentio vniuersalitatis

Questio secunda An quatuor vniuersalia sint ad quattuor in textu predicta necessaria.

Et videtur primo quod non. quia si sic tunc Aristoteles diminuit tradidisset suam logicam. quod est contra eum. in fine secundi elenchorum. Secundo accidens non valet ad cognitionem definitiois. ergo non valet ad predicata quattuor. Ans patet. quod accidens non intrat definitioem. ex quo definitio datur tamen per genus et differentiam.

In oppositum est Porphyrius et ponit iste discursus. Maior. Predicamentum est essentialis generum et specierum secundum sub et supra coordinationem sicut per genus et differentiam datur definitio et propria de specie demonstrat demonstretur. Minor. Est etiam multiplex diuisio in quatuor possibilia genus per diuisum in species diuiditur sicut propriissime sola species definit.

Conclusio. Igitur quattuor vniuersalia ad predicta in textu collectivae sunt necessaria preter que accidens quantum predicabile valet ad ea prout.

Maior quo ad primam partem est manifesta per simpliciter sic predicamentum definitioem. Et dicitur notanter essentialis coordinatio. quod in categoria predicamentum solum fit coordinatio secundum predicatorem essentialis que est superioris de inferiori. et hoc verum est tam in substantiis quam in accidentibus. quod licet accidens sit extrinsecum et accidentale respectu substantie de qua predicatur denotatur. est tamen in suo proprio genere superius essentialis respectu inferioris de quibus in quid predicatur. quod color predicatur de albedine et nigredine. Secunda pars patet per Porphyrium et philosophum primo posteriorum. Minor patet per Boetium in libro diuisiois vbi dicitur. Diuisiois alia est per se. alia per accidens. Per se est triplex. scilicet generis in species. totius integralis in partes. vocis in fecationes. Per accidens enim triplex est. quodam subiecti in accidentia. quodam accidentis in subiecta. quodam accidentis in accidentia. Prima diuisio est possibilissima per se. cum sit generis in species. Species vero possibilissima definitioem definitioem que ad modum dicitur Porphyrius. Conclusio sequitur ex premissis. et amplius pateat ostendenda est conclusio

Et ibi actibus per deum. vnde de notitia nota ad notitia in actibus

Porphyrii

particularim in singulis. **Primo**, q. ad notitiam predicamentoz sunt vltia. **Pater**, quia predicamentū est coordinatio generum et specierum fm sub et supra, ergo si desinat haberi pdicamentoz notitia necessariū est scire qd genus quid species. **De** definitōne etiam patuit, qz sola spēs definitur et eius definitio p genus et dnam explicat ergo oportet cognoscere qd genus, quid spēs, qd differētia. **Et** si descriptiua est definitio tūc etiam necessariū est cognoscere qd prium, qz descriptio et genere et prio cōstituitur. **De** diuisione etiam patz, qz vt dictū fuit in mī noui est multiplex, scz p se et p accidens. **Ad** cognitōnem diuisionis p se que est generis p differētia in spēs oportet cognoscere etiā illa. **Et** ad diuisionē p accidens oportet cognoscere qd sic accidens. **Ad** demonstratōem etiaz valent, qz ad definitōnem **Consequētia** pbatur, qz mes diuim potissime demonstratōis est definitio. **Dicitur** aut notanter collectiue, qz nō qdlibet valet ad ista quatuor sed simul accepta. **Accidens** vero cōmune valet ad cognitōem diuisionis que est subiecti in accidentia, vel pūtiue ad pdicamenta et ad definitōem et demonstratōnem in qdum malū nō euitatur nisi cognitum.

Ad obiecta in oppositū. **Ad** primū est dicendū qz nō sequit, qz licet notitia pdicamentoz nō pte facilliter haberi sine isto libro, vtiqz tū p ad huc haberi ex his que dr pbs in alijs suis libris, et ergo necessariū nō dr necessitatem simplr que est necessitas inuitabilitatis, sed necessariū est idem qd expediens siue vtile. **Ad** scdm diuisionem est in declaratōne pdicamentoz.

Circa predicta sunt que

dam dubia. **Primū** est, qd sit titulus istius libri porphyrii. **Solutio**. Incipit istagoge Porphyrii in cathegorias Aristotelis, id est incipiunt qdā introductores in pdicamenta Aristotelis. **Dicit** em istagoge ab istis qd ē intro et gogos ductio, quasi introductio, qz Porphyrius in troduct nos p hunc librum in logicā Arist. **Unde** Alanus in antiaudiano, i. in libro cōtra claudianū cōmendans Porphyriū sic dr. **Illic** Porphyrius directo tramī re ponte Dirigit, et monstrat callem quo lector ab yssum Intrat. **Aristotelis** penetrās penetrālia libri. **Illic** Porphyrius archana resoluit vt alter **Edipus**, nostri solūes enigmata spingos. **In** qbus versibz innuit Alanus qz Porphyrius in libro suo reuelauit secreta logice recte sicut **Edipus** soluebat enigmata spingis. **Pro** cuius intellectu notandū qz **Edipus** erat rex thebay qui soluit enigmata spingis, vel spinge vt **Augustin** nominat que erat auis monstrōsa sedens in rupe, et pronens enigmata ea pditōne, vt si quis enigma nō solueret qz eundem hōiem occideret, sed si quis enigma ppositum solueret hoc monstrū de rupe in aquam pceret. **Et** ideo regi edipo tale enigma pposuit, **Quale** esset hoc aial qd in iu uēture esset qua drupes, in media etate bipes, et in senio tripes. **Respondit** **Edipus** rex, est homo, qui cum nascitur gradit manibz et pedibz, in media etate est bipes, sed in senio baculo ambulat et est tripes. **Et** sic **Edipus** qui soluit enigma, piccit monstrū in mare, sic etiā Porphyrius vt vult Alanus soluit et aperuit secreta logice **De** hac fabula de **Edippo** et spinge habes in **Augustino** de ciuitate dei libro, xviii, caplo, xij.

Secundū dubium est, **Quare** hic liber pcedit libru pdicamentoz. **Solutio**, qz rōnes ordinaz

bilii pcedunt ordinatōem, s; in libro isto determinatur de rōnibus ordinabilii et in libro pdicamentoz de ipsa ordinatōne, s; iste liber pcedit libru pdicamentoz, ille em ordinare nescit q rōnes ordinabilii ignorat.

Primum dubiū. An diuisio vniuersalis in qnqz vltia sit pueniens et bona. **Et** videtur pmo qz sunt plura pdicabilia qz qnqz, s; nō est diuisio bona. **An** recedēs patz, qz ens et vnum et alia transcendētia sunt in multis et de multis pdicant, et tū nō sunt aliqd istoz vniuersaliū, gerunt plura. **Secdo** sic, tot sunt vltia qz sunt pdicamenta, s; decem sunt pdicamenta, ergo deces sunt vltia. **Patet**, pbatur, qz qdlibet pdicamentū est vniuersale pdicabile. **Tercio** sic, quoz sunt singularia tot s; vltia, s; plura sunt singularia qz qnqz, ergo erūt plura vniuersalia. **Patet**, pbatur, qz vltia et singularia sunt opposita modo multiplicato vno oppositoz, multiplicat et reliquū. **Quinto** pbatur, qz dr Porphyrius, singularia sunt infinita. **Quarto** sic, vltia in cōmuni est vltia distinctum cōtra qnqz vniuersalia, ergo plura erūt vniuersalia qz qnqz. **Ante** cedens patz, qz vltia in cōmuni est cōmune qnqz vltibus, s; est distinctum a quoliter istoz, qz si detur oppositum, tūc oportet qz vniū de istis qnqz sit cōmune alijs quattuoz vltibus, qd est falsum et incōueniens. **Quinto** sunt plura accidentia ad se inuicē irreducibilia vel ad aliqd vniū ergo sunt plura qz quinqz vltia. **Antecedēs** probat, quia sunt accidentia noues generē, et illa sunt irreducibilia ad se inuicem. **Nec** possunt reduci ad aliqd tertius, et quo ipis nihil est cōmune vniūcū, cum sint pmo diuersa, vt patz p psm qnto metaphysice. **Sexto**, indiuiduū ē pdicabile, teste **Petro** hispano et **Porphyrio** in textu, s; pdicabile et vltia sunt idē, s; sunt plā vltia qz qnqz.

Deinde arguitur qz sint paucoza qz quinqz

Primo sic, pūū nō est pdicabile, s; nō sunt qnqz. **Pro** hāc, qz vltia est qd ē in multis, s; pūū nō est in multis, nec pdicatur de multis, s; nō ē pdicabile. **Quinto** pbatur, qz inest vniū soli spēi de qua etiam pdicatur. **Secdo**, pūū et accidēs coincidūt, s; nō sunt qnqz. **Ans** pbatur, qz pūū est accidēs, cū nō sit substantia. **Tercio** sic, nō qz tuoz sunt pdicata, s; tū qtuoz sunt pdicabilia. **Consequētia** tenet, qz pdicatur et pdicabile nō differūt nisi sicut actus et aptitudo, s; aptitudo et actus sunt equalis ambitus. **Ans** est p hū pmo topicoz. **Quarto**, omne vltia est pūū illis de qbus pdicatur, s; pūū et accidēs non sunt pōra illis de qbus pdicant, s; nō sunt pdicabilia. **Patet** p qz vltia sunt cause formales dātes eē nomē et rōem his de qbus pdicant, s; ois cā pōr ē suo causato. **Quinto** pbatur, qz subā est pōr accidente natura tempore et definitōne, septimo metaphysice. **Quinto**, tū duo sunt pdicabilia accidentalia, ergo erūt tū duo subalia, aut ecōtra tria sunt subalia, s; tria accidentalia. **Sexto**, sicut habemus vniū pdicabile substantiale fm rē et accidentale fm modū, sicut ē dñā, ita habem⁹ vniū accidentale fm rē et substantiale fm modū, sicut sunt abstracta accidentia, et p pōses quens nō sunt pōse qnqz. **Septimo**, tū duo sunt pdicabilia, s; nō qnqz. **Consequētia** nota ē. **Ans** pbatur, qz genus et spēs sunt pdicabilia, et tū sunt duo, s; tū duo sunt pdicabilia. **Orauo**, duo sunt pdicabilia et nō plura, s; nō sunt qnqz. **Consequētia** ē nota. **Ans** pbatur qz duo sunt pdicabilia et vniū, s; vniū nō est plura, s; duo sunt pdicabilia et nō plura. **Nono** arguit sic, bñ sequit tū qnqz sunt pdicabilia, s; qnqz sunt pdicabilia et nulla

Predicabilia

alia q̄ q̄nc sunt pdicabilia. qz arguit ibi ab exposita ad suas exponetes. Cōsequētia ē bona. s; psequens ē falsum. q̄ illud ex q̄ seq̄tur. Q̄ psequens sit falsum p̄. qz est vna copulatiua cui vna pars ē falsa. q̄ tota. p̄na ē nota. Ais p̄bat. qz ista ps ē falsa. nulla alia q̄ q̄nc sunt pdicabilia. qd̄ p̄z. qz gen⁹ 2 spēs sunt pdicabilia. 2 sunt alia q̄ q̄nc. q̄ alia q̄ q̄nc sunt pdicabilia. q̄ tradit p̄zi.

Decimo. bñ seq̄tur tm̄ q̄nc sunt pdicabilia. q̄ oia pdicabilia sunt q̄nc. s; p̄ns ē falsus. q̄ illud ex q̄ seq̄tur. Cōsequētia nota. qz ex vero nil nisi ver⁹. P̄ator. p̄bat. qz ab exclusiua ad v̄sem in transpositis terminis ē bona p̄na. vt tm̄ hō ē aial. q̄ oīe aial ē hō. P̄ator. p̄z. qz bñ seq̄tur. oia pdicabilia sunt q̄nc. genus 2 spēs sunt pdicabilia. ergo sunt q̄nc. P̄dusio est falsa. q̄ aliq̄ p̄missaz. 2 nō minor. q̄ maior. q̄ fuit tm̄ q̄nc sunt pdicabilia. q̄ Solo sic. quia oīe v̄le ē in multis 2 d̄ de multis. aut q̄ in illis p̄ aliq̄ subale aut p̄ accitale. Si p̄mū. aut inest illis p̄ essentiale. qd̄ ē esse fm̄ potentia inchoatōis. aut est in eis p̄ essentiale qd̄ est totū fm̄ actū p̄ficientis esse 2 formāns. Aut inest ipis fm̄ esse p̄fectū 2 p̄stitutū. hoc ē vel ē essentiale formabile. vel formāns. vel formatū. p̄mo mō ē gen⁹. secūdo mō d̄na. tercio mō spēs. genus est p̄ncipiū fm̄ potentia. d̄na fm̄ actū. spēs vt p̄ncipiū 2 in esse subali cōstitūturū. Si aut fuerit accitale. vel ē accis sp̄ci. 2 sic ē p̄p̄riū. vel accis indiuidui. 2 sic cōi noierocaf. accis. 2 hoc mō p̄p̄riū p̄ naturā cōen refert ad singularia. Tercio vero cōep̄ singulare refert ad naturā cōem 2 hęc ē sufficientia quā dat Alter⁹ in cōmentario suo. Buridan⁹ vero dat sufficientiā fm̄ modos pdicādi q̄ sumit a posteriori p̄ d̄ci de. sicut p̄ma sumpta fuit a p̄on p̄ esse in. Est aut sufficientia sua ista. Oīe pdicabile. aut pdicaf essentialr vel accitalk. Si essentialr. hoc est duplr. qz vel pdicaf in qd̄ vel in quale. si in quale. sic est d̄na. Si in qd̄. hoc est duplr. vel pdicaf de plurib; differētib; sp̄. 2 sic ē gen⁹. v̄l de plurib; differētib; numero. 2 sic est spēs. Si accitalk hoc est duplr. vel p̄uertibilr vel incōuertibilr. si p̄uertibilr. sic est p̄p̄riū. si incōuertibilr sic est accidens

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est d̄dm q̄ ens et v̄nū 2 alia trāscendentia nō pdicant de multis v̄nuo ce. s; fm̄ quādā analogiā. V̄a dicunt solū p̄ncipalr de v̄no. s; de suba 2 de alijs fm̄ p̄portionē ad aliud. Vera tione aut v̄lis ē q̄ sit in multis 2 de multis totū fm̄ rationem 2 nomē. 2 nō solū fm̄ p̄portionem vel reductōnem. Ad scdm̄ dicendū q̄ nō valet p̄sequētia. qz ab alio sumitur ratio pdicamenti. qz ratio pdicabilis stat in hoc q̄ de plurib; pdicatur fm̄ distinctū modū pdicandi. sed rō pdicamēti p̄sistit in cēntiali coor̄dinatōe pdicabiliū 2 ordinabiliū in genere. Ad terciū d̄dm q̄ tot modis d̄ v̄nū oppositorū quot modis 2 reliquū quo ad significata s; nō quo ad supposita. Exemplū est. vt pater d̄r equi uoce 2 multiplr. qui est pater cura. est pater erate. ē pater honore 2 generatōe. q̄ tot modis d̄r filius fm̄ fcatōnem sui nois. s; nō oportet q̄ sint tot supposita v̄nius oppositi quot alterius qm̄ vnus pater habet plures filios. Si mliter d̄dm est de v̄l 2 singulari. qz v̄nū v̄le p̄r habere plura supposita siue singularia imo successiue infinita.

Ad quartum est dicendū. q̄ v̄niuersale in cōmuni acceptum nō d̄r distinctū v̄niuersale contra quinq; v̄niuersalia. sed quādam cōmūne ratiōem istis quinq; analogice p̄uenientē. vt patebit inferius. Ad quintū d̄dm q̄ ois accitna respectu sube h̄nt eūdēmodū pdicādi. puta in q̄le incōuertibilr. 2 p̄gando ea ad inferiora sui ḡnis

fortiunt modū pdicandi ḡnis vel speciei. Ad scdm̄ respondet Petrus hispanus q̄ pdicabile accipit dupliciter. Vno modo p̄p̄rie. alio modo improprie. Prope quidē sumit pro eo qd̄ natum est de pluribus pdicari. quia pdicari est actus ratiōis cōparantis 2 ordinantis pdicatum cum subiecto. sed actus ratiōis p̄p̄rie caſdit sup pdicabile pluribus cōmunicabile. eo q̄ tale est v̄niuersale qd̄ est obiectū intellectus siue ratiōis. Improprie vero sumptū pdicabile d̄r q̄ de v̄no solo d̄r. eo q̄ illud est singulare qd̄ p̄p̄rie nō intelligitur. nec p̄ cōsequens in se suscipit actum ratiōis pdicantis. sed potius p̄p̄rie sentitur vt vult p̄bus

Ad p̄mū quod cōtra

secūdam partem obiectum fuit. Ad q̄ h; p̄p̄riū primo inest sp̄ci. 2 per cōsequens indiuiduis. tamē habet eadem subijctibilia 2 inferiora que habet species sc; indiuidua. Inest em̄ p̄p̄riū sp̄ci. nō fm̄ q̄ separata est. sed fm̄ q̄ est in indiuiduis subsistens. vt p̄ricularis circa capitulū de p̄p̄rio patebit. Ad scdm̄ d̄dm. licet p̄p̄riū et accidens cōueniant in nomie accidētis generalr dicit fm̄ q̄ distinguit contra substantiam. tamē inter se distinguntur fm̄ diuersam ratiōnem essendi in multis 2 de multis. Accidens em̄ vt est q̄ntum pdicabile vocatur illud quod ex p̄ncipijs indiuidui oritur 2 nō speciei s; q̄ntū p̄p̄riū. Etiam p̄p̄riū est bene accidēs pdicamētale s; nō est accis pdicabile. Ad terciū d̄dm est p̄ de d̄natōem cōsequētie. qz aliter sumitur numerus pdicabiliū 2 pdicatorū. qz numerus pdicatorū sumit a mō do inherendi alicui subiecto v̄niuersali. p̄babiliter p̄uasi bilit. Numerus vero pdicabiliū sumitur a mō pdicandi simplr nō cōtracto. nec ad pdicatiōem v̄niuersam. nec pdicatiōem probabile. sed indifferēter se extendere ad des nominatiuā v̄niuersam. p̄babilē 2 necessariā. Et ad p̄p̄riū batiōem p̄sequētie d̄dm est q̄ pdicatum accipitur tripliciter. Vno modo large pro oīi illo quod actu pdicatur in aliqua p̄p̄ositione. 2 sic nō oīe pdicatus est pdicabile. qz indiuiduū hoc mō est bene pdicatus. 2 tamē nō est pdicabile. Secūdo d̄r pdicatum qd̄ actu pdicaf de v̄no. 2 aptitudinē h; pdicandi de alio vel alijs. 2 sic pdicatum 2 pdicabile solum differūt penes actum 2 aptitudinem vt assumit p̄batio. 2 ergo tot sunt pdicabilia quot sunt pdicata. s; falsum est q̄ illo mō tm̄ quattuor sunt pdicata. Tercio mō p̄sumi pdicatus. vt pdicaf in p̄p̄ositione terminabilr p̄ artē dialecticā quo mō accipit p̄mō topicorū. 2 sic falsum ē q̄ pdicabile 2 pdicatum nō differunt nisi sicut actus 2 aptitudo. Ad quartū d̄dm. q̄ maior intelligit de v̄l lib; essentialib;. illa em̄ sunt de essentia suoz. subijctibiliū. s; nō h; veritatē de v̄l lib; accitalk. qz accidētia pdicantur nomie sed nō ratiōne. vt dicitur in libro pdicamentoz. Vel d̄dm est. licet p̄p̄riū et accidens sint simpliciter posteriora illis de quibus pdicantur. sunt tamē p̄ora illis quo ad hoc esse qd̄ pdicaf de ipis. Ad q̄ntum d̄dm est q̄ nō valet cōsequētia. quia tria sunt substantiaalia propter triplicem modū eē substantialis quod est vel formabile vel formans vel formatum. sed qz accidens nō p̄sequitur nisi substantiā cōmplectam. 2 substantia nō complectur nisi dupliciter. sc; for maliter mel materialiter fm̄ speciem aut fm̄ indiuiduū. ergo solum est duplex accidens. sc; p̄p̄riū 2 cōmune. Istō tamē nō obstante possunt accidentia in suis p̄p̄rijs

Handwritten marginal note in red and black ink, partially obscured.

Handwritten marginal note in red and black ink.

Porphiri

eorum dinationibus habere modum generum et etiam species
clerum ut dictum est. Ad sextum dicitur quod tale non est di
stinctum a predicis. quia abstractum de genere accidentis
non potest predicari ut accidens. sed predicatur ut genus vel
species. quia ista est falsa. sortes est albedo. licet ista sit ver
ra. hec albedo est albedo. vel albedo est color. Ad sept
imum dicitur quod illa propositio. tunc duo sunt predicabilia e
distinguenda. quia vel potest esse propositio de exclusio
subiecto. et sic est diuisa et vera sub hoc sensu. aliqua que
sunt tunc duo sunt predicabilia. sed tunc non valet consequen
tia. tunc duo sunt. ergo non sunt quinque. quia comitit fallacia
compositio. eo quod in sensu composito est falsa. vel potest
esse una exclusiua. et tunc est composita et falsa exponen
do eam gratia pluralitatis. sub hoc sensu tunc duo sunt p
dicabilia. id est duo sunt predicabilia. et non plura. neganda est et
hoc est falsum. Ad octauum dicitur cum dicitur duo sunt pre
dicabilia et non plura. negandum est. Ad probacionem
vero cum dicitur duo sunt predicabilia et unum et unum non est plus
ra. ergo sunt duo predicabilia. et non plura. neganda est con
sequencia. sed debet sic inferri. ergo duo sunt predicabilia et
aliquid quod non est plura supple etiam est predicabile.
Ad nonum cum dicitur tunc quinque sunt predicabilia. ergo
quinque sunt predicabilia. et nulla alia sunt predicabilia
quam quinque. Dicitur quod verum est exponendo exclusiua
ratione alietatis. sed non sequitur exponendo eam gratia
pluralitatis. sicut in proposito debet exponi. Quoniam
do autem exponitur gratia alietatis tunc exclusiua est fals
sa. quia valet illam. nulla alia a quinque sunt predicabilia
quod falsum est. quia genus et species sunt alia a quinque
et tamen sunt predicabilia. sed vera est exponendo eam gratia
pluralitatis sub hoc sensu. et non sunt plura predicabilia
quam quinque. Ad decimum dicitur cum dicitur tunc quinque
sunt predicabilia. ergo omnia predicabilia sunt quinque. verum
est exponendo exclusiua gratia alietatis quo modo falsa
est. Sed si exponat gratia pluralitatis tunc non valet con
sequencia capiendo omnia in presequente distributiue. sed
si accipiatur collectivae tunc est bona consequencia. et con
sequens verum. sicut antecedens.

**Quartum dubium est. An vlt sit genus ad
quod vltia.** Et videtur primo quod sic. quia vlt est vlt et non e
species. diuisa. primum vel accidens. ergo est genus. et si ge
nus non videtur habere alias spes quam istas. genus. species
diuisa. primum et accidens. ergo est genus respectu eorum
prima parte. quod nulla est verior illa in qua idem predicatur de
seipso. Secundo sic. illud quod predicatur in quod de pluribus
differentibus specie est genus eorum de quibus predicatur. sed
vlt in communi sic predicatur de quinque vltibus. ergo. Quoniam
probatur. quia si queratur. quid est genus. dicimus quod e vlt
et sicut de differentia et specie. Tercio. illud quod ponit
tur in definitione vltium non videtur hoc videtur esse ge
nus. sed vlt est huiusmodi. ergo. Quarto probatur. quia in de
finitione non ponuntur plura quam genus et diuisa. Quoniam pro
batur dicendo genus est vlt predicabile de pluribus diffe
rentibus specie in eo quod quod est. et spes e vlt reus. Quarto
quibusque venit vnus communis conceptus illis conuenit
ro vniuocatois. eo quod ad vniuocatoem sufficit vnus con
muni conceptus. sed sic est de istis quinque vltibus. sunt vnio
cata vltis et non nisi vlt spes. sed vlt est eorum genus. Quoniam
to. quinque differentis specie habent aliquid commune genus. sed sic
differunt quinque vltia. ergo habent aliquid commune. hoc si
non potest esse aliud quam vlt in communi. Quoniam probatur. quod si

non differunt specie tunc oia sunt eiusdem specie. **Solutio**
Alberti. vlt non est genus ad quinque predicata. sed eorum analog
um. quod genus de suis speciebus predicatur equaliter et eque
primo non secundum magis et minus. nec secundum plus et posterius.
sed vlt de his quinque non dicitur equaliter et eque primo. sed secundum
plus et posterius. ergo non est genus ad illa quinque. **Solutio**
non probatur. quod ratio vltis que esse in multis per plus con
uenit tribus primis. scilicet generi. specie et diuisa. eo quod illa ha
bent esse in multis per aliquid substantiale siue essentielle.
per posterius autem conuenit duobus vltimis. scilicet primo et
accidenti que habent esse in multis per aliquid acciden
tale. sed substantiale plus est accidentaliter. ergo vlt non dicitur de istis
ut genus. **Simili modo potest ostendi quod vlt per plus dicitur de p
prio quam de accidente.** quod primum habet esse in multis per acciden
tale consequens naturam specie et accidentis habet esse in multis
per accidentale sequens indiuidua. sed species potest esse indi
uidua. ergo primum plus est accidente. **Simili modo potest de
clarari quod vlt per plus dicitur de genere quam de specie et differ
rentia.** quia genus est in multis per aliquid substantiale secundum
potentiam inchoationis. et diuisa est in multis per aliquid sub
stantiale secundum actum formantem et distinguente. quod vero per in
eodem potentia preedit actum. ergo genus per plus habet esse in
multis quam diuisa. et quia principium constituens plus est con
stitutum. et diuisa constituit speciem. ergo plus habet esse in mul
tis quam species. **Item propositum quod vlt non est genus.**

Ad obiectionem in oppositum. Ad primum est dicitur quod ill
la. vlt est vlt est distinguenda. quia vel subiectus accipit
secundum suppositum simpliciter. per hac intentione vlt. et sic e fals
la. nec preedit probatio. quod non predicatur idem de seipso nisi
secundum vocem. quod subiectus accipitur per intentionem. et predicatur
per subiecta intentionem. vel secundo subiectum accipit secundum
suppositionem personalem pro re subiecta intentionem. siue p
illo quod est vlt. puta genus vel spes est vlt. et hoc est verum
sed ex illo nullum sequitur inconueniens. Ad secundum dicitur
dum. quod tota definitio generis non venit vlt. quod non predi
catur in quod ex quo non dicitur illam quidditatem seu naturam que
sunt in multis. sed solum dicitur intentionem que secundum quadam
analogiam conuenit illis quinque ut dictum est. et ergo non potest
dicatur in quod. et si respondeatur ad interrogacionem factam
per quod. hoc est improprie et solum per similitudinem ad illud
quod dicitur veram quidditatem. Etiam ista quinque non possunt esse
vere species propter rationes dictas. licet sint distincte inten
tiones modum specierum habentes analogice vnā comu
nem rationem participantes. Ad tertium dicitur quod argu
mentum procederet si fuerit definitio proprie dicta. si vero
sit descriptio non oportet. quod tunc sufficit quod habeat quan
dam similitudinem cum genere. Ad quartum dicendum. qui
busque conuenit conceptus vniuocatus illis conuenit rati
o vniuocatois. sed talis non est hic. sed est pura analogia
genus et diuisa. Ad quintum dicitur est ut plus. quod non sunt proprie spes
nec vlt genus. nisi accipiatur genus communiter per quinque
superiori. quo modo accipit plus quarto topicoz cum dicitur
optabile esse genus ad ens et ad non ens. et non sicut accipit
Porphirius quod dicitur. Genus e quod predicatur de plur
ibus differentibus specie in eo quod quod est. **Solutio**
**Quintum dubium est circa questionem diffi
ciles.** quare Porphirius mouet eas et non soluit. **Solutio**
Alberti. mouet eas propter duas causas. Prima ne
videatur aliquid quod nulla subtilis questio possit moueri de
his quinque vltibus. Secunda. ut reddat discipulis arte
tos. non soluit autem. quia de his determinare est supra

Predicabilia

vires logice. eo q in earum determinatōe oportet uti ra
tionibus sumptis et principijs entis et vnus fm q ens
et qbus cognoscit qd sit subsistens in intellectu solo nu
do et puro. et talia grinet ad metaphysicum

Primum dubium est. Quare iste questioes
difficiles magis mouetur de genere et specie q de alijs
vltibus. **Solutio** **Alberti**. propter duas causas. **Pr**
ma est. quia genus et species predicantur in quid. et ergo si
gnificantur esse p se. **Alia** autē pdicantur in quale. et ergo si
gnificantur esse in alio. et p cōsequens minus videntur cō
p se. **Secunda** ratio est. quia alia tria significantur esse in
istis. quia differētia est in potestate generis et in spē fm
acum. propter autē in specie et genere ut accidens nat
ure. **Accidens** vero cōmune est in indiuiduo. et ita ostē
so q genera et species nō subsistant per se sufficienter ostē
sum est q nec alia p se subsistant.

Septimum dubium est. De expositōe termi
norum pme questiois. quis scz intellectus vocatur sol
lus nudus et purus. **Solutio** **Alberti**. termini questio
nis multiplē exponuntur. **Primo** intellectus solus dicit
per exclusionem rerum sicut intellectus chymere. **Quo**
vero vocatur intellectus separatus ab appenditijs matē
rie qui est illorum tm que nunc p fuerunt in materia. quia
que fuerunt in materia non sunt in nudis intellectibus
sed sunt in intellectibus permixtis phantasia et sensui. **Pu**
rus vero vocatur iste intellectus ex parte ipsius intelligi
bilis. ad quod nihil mouet nisi solus intelligentie lumē
et nō phantasma receptum. purum em dicitur quod est
aliene nature impermixtum. **Alij** sunt qui referunt ista
tria ad intellectum causantem et cognoscentem siml qui
vocatur intellectus diuinus et q est intellectus intelligen
tie illius qui iradiat super intellectum anime nostre. et
hoc modo in solis intellectibus sunt que esse nō habent ni
si in lumine intelligētie. et tale eē dicitur vniuersale habere
platonici qui volunt vniuersalia nō esse res coniunctas
materie sensibili. sed ipa implere omnem suam materiaz
imaginibus particulariū. sicut vnus masculus implet
multas feminas. **Puros** vero vocant intellectus separa
tos ab imaginibus quas imprimunt in materiam. **Pu**
ros autē dicunt. eo q impuritati materialium principio
rum in causando nō permiscetur. sed ex suo lumine pro
ducunt formas vniuersales que per distantiam ab ipis
impuritati materialium principiorum permiscetur. et sic p
ticularisantur et determinantur. **Sunt** tercio alij qui ea
que dicta sunt aliter interpretantur dicētes. q in solis in
tellectibus sunt illa quo ad nos que ut sint et quomodo
esse habeant solus facit intellectus. et tale esse in intel
ctu vniuersalia habere dixerunt illi qui vocantur nomi
nales siue terminis. **Puros** autē vocant intellectus qui
ad scibile quod accipiunt nō habent presubstratos ha
bitus qui disponūt intellectū ad speculatiōem eorum que
in ipō sunt. sicut intellectus delusionum presuppōit ha
bitum principiorum. et habitus principiorum habitum no
tie terminos. **Puros** autē dicunt intellectus eos q mes
dicante phantasmate nō accipiuntur. **Sanctus** **Thomas**
vero dicit q intellectus solus dicitur cui nihil a parte rei cōrespō
det. ut est intellectus chymere et aliorum figmentoz. **Pu**
rus vero dicitur qui nō est specie intelligibili informatus ex
istens sicut tabula rasa in qua nihil est depictum. **Intel**
lectus vero purus fm cum dicitur qui simplici intuitu
et sine discursu intelligit. sicut est intellectus dei siue intelligētie

Octauum dubium est. An vniuersalia substi

stant in natura vel sint posita in solis nudis et puris in
tellectibus. ita q separatum nō habeant esse. sed tm sunt
accepta ut notiones et rationes in mente et lumine intel
ctus. **Et** videtur primo q sint in solis nudis purisq
intellectibus. quia omne quod est in rerum natura extra
intellectum ideo est. quia vnū numero est ut dicitur **Aris**
to. et **Boetius** et **Auicenna**. sed vlt nō est vnū numero.
q vnū numero est singulare. vlt autē nō est singulare. et
go vniuersale nō habet esse in rerū natura pter omnē in
tellectū. **Secundo**. omne quod est in rerum natura extra in
tellectum est hoc aliquid. vlt nō est hoc aliquid. s3 quā
le quid. ergo nō habet esse extra intellectū in rerum natu
ra. **Tercio**. si vlt haberet esse in rerū natura pter omnē
intellectū tūc haberet hoc esse in particulari seu in singu
lari. sicut demonstrat **Aristo**. pmo posteriorū dicit cōtra
Platonē Gaudeat genera et spēs. qz si sunt monstra sunt
et ad demonstratiōem nō pferūt. et sicyle erit singulare. cō
sequentiā tener. qz omne receptū in alio recipit ad moduz
eius in quo est fm **Boetii**. si ergo vlt recipit in singula
ri ipm erit singulare et nō vlt. **Quarto**. in eodē idem
est esse singularis et vltis. qz nisi sic vnus homo esset duo
homines cum haberet duo esse. ergo si vlt sit in rerum na
tura extra intellectū cū oporteat ipm eē in particulari. se
qitur q idem erit esse vltis et particularis. qd tm nō videt
ur. **Quinto**. si vlt esset in rerum natura extra intel
lectum. aut incepisset esse aut nō incepisset. **Si** non ergo
erit eternū. qd nō puenit nisi pmo enti. scz deo. **Si** pmut
aut incepisset a se vel ab alio. **Nō** a seipō. qz nihil ē cā
sui pms nec seipm efficiēs. **Nō** scdm. qz sic incepisset per
p actum generātis siue creatis. s3 hoc nō. qz creatis si
ue generātis terminus est suppositū. ut **Silbert** dicit **Sex**
ro. vlt quod est forma cognitiōis ad intellectum com
paratur pme intelligētie. sicut forma artis ad mentē ar
tificis. sed forma artis q̄uis ut ē in mēte artificis sit vlt
exemplar omnium particulariū que ad eius similitudinē fieri
possunt. tamē posita extra intellectū in materia ampli
us nō est vltis. sed singularis. ergo cū ars imitatur natu
ram sequitur q sicut forma naturalis. q̄uis ut est in men
te intelligētie causantis res sit vltis. tamē posita extra in
tellectū in materia nō erit amplius vltis sed particularis
ergo vlt nō habet esse in rerum natura pter nostruz in
tellectum. **Solutio**. vlt est multiplex. qd dicitur in cau
sando. qd scz ē eque pmo pluriū effectū specie distincto
rum cā. sicut pma cā cui p̄p̄ius effectus ē cē fm auctōe lū
bri causarum. **Aliud** est vniuersale in cognoscendo. sicut
anima intellectiua que ē quo aliquid cognoscitur. ut dicit
tercio de anima. **Tercio** est vniuersale in representand
do. sicut species intelligibilis abstracta a fantasmatis
dicit vniuersalis. **Quarto** est vniuersale in distribuēdo
sicut signa vltia significantia vltiter. **Quinto** est vlt in
essendo et pdicando qd scz est in multis et dicitur multis
Et de illo est hic ad ppositū. **Potest** tamē hoc vlt accipi
pi dupl. **Primo** modo formaliter p intentione vltis ar
tributa nature que intentio est habitudo nature ad sua
inferiora in quibus ipa est. et hoc modo solum habet eē
in intellectu et ab intellectu. hoc tamē verum est q illa in
tentio proprie nō vocat vlt. sed potius illud quo aliquid
ut natura vel essentia est formaliter fm actum vltis. et
hoc modo nō querit de vniuersali dubium. **Alio** modo
potest considerari p essentia vel natura que est vniuersa
lis et illa potest fm dominū **Albertum** tripliciter confide

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or correction by a reader or scholar. The text is dense and difficult to decipher due to the cursive style and some fading.

Daphirij

De hinc in natura... Philosophus... 2° Repudij... 3°...

rari. Uno modo fm q est in seipsa natura simplex et inuariabilis. Alio modo fm q refert ad intelligentias. Et tertio modo fm q est in isto vel in illo p esse scz qd hz in h vel in illo. Primo modo est simplex natura q dat esse nome et roem. et verissime est inter omnia q sunt nihil habens aliene nature admixta. Per h vero q est in isto vel in illo multa accidit et fm esse quoz pmiu est. q est particularizata et in diu duata generabilis et corruptibilis multiplicabil vel multiplicata et incorporatu habens materie diuersas passiones et alia infinita q sibi h mo accidit. Per hoc aut q est in intellectu dupli accepit fm duplici pparone. scz vel ad intellectu pme intelligtie. h est dei cognoscetis et causantis simul. aut fm relatdem ad intellectu cognoscetes tm. Primo mo accidit sibi q sit radius luminis intelligtie agentis q sit simplex imaterialis pfectiua intellectus possibilis. et 2° motua sicut color mouet visus ad actuz fm actu lucidi qd est in ipso. qm fm actu ipsum color est fm relatdem vero ad intellectu cognoscete tm habet sp talis intellectu fm q abstrahit ipm a particularibz et corru fantasmatis agit in ipa vniuersalitate qua de natura sua ante habuit p hoc q separat ea a materia et materialibz additionibz in diuiduantibz. Et h mo intelligitur dicitur Aristoteles vniuersale du intelligit pliculare dum sentitur. Et dicitur Avicenna intellectu q sit vniuersalitate in rebz. Et hec distinctio satis conuenit cum antiqua dicentibz triplices esse formas vles. scz ante re q sunt forme fm se accepte. q natura vles ordinata nature ppor est particulari. Vel etia dicitur ante re fm q sunt in intellectu pme caule cognoscetis et causantis. Et in re siue cum re ipsa q sunt forme existetes in ipsis singularibz et rebz dast res esse nome et rone eis q p id q sunt apte nate esse in multis dicitur vles. scz fm q sunt in istis particularitate sine et in diuiduate. ad irregularitate deducte. Sicut etia forme post re q sunt forme q abstrahit intellectus ab in diuiduantibz separate. in quibz intellectu agit vniuersalitate. Prime forme sunt substantia rez pncipia. Secunde aut sunt rez substantie. Tercie aut sunt accidentia et qualitates. que vt note rez in aia accepte vocant dispositiones siue habitus. Itaque distinctio ista ddm est q vniuersalia. i. nature q vniuersales sunt fm se accepte verissime sunt et in generabiles incorruptibiles et inuariabiles extra vel pter intellectu solu nudu et puz existetia. Et sic ostendit. qz h ho no est homo nisi a simpliciter homine. et eadem rone alius ho no est nisi a simpli hoie. et sic est de omnibz alijs. no aut pr esse iste homo nisi per alij ad qd est fm natura et re extra intellectu existes. q homo simpli est extra intellectu et fm rem in natura. ppter qd etia dicitur homo dignissima creaturaz. si em pueniret huic homini fm q hic ho no conueniret alijs. Similiter q ho est rationalis no conuenit huic fm q hic homo. quia als no conueniret alijs hominibz. ergo conuenit sibi fm q homo. ergo homo fm q homo est aliquid in rerum natura pter intellectu existens. et eade rone est de animalibz fm q animal et de alijs generibz et speciebz.

Ad obiecta in oppositum. Ad primu est dicendu. q dicitur pbi et Bortij intelligit de his que vltimo in natura perfecta sunt. sed hoc modo no sunt vniuersalia. sz potius sunt vt reru pncipia. Vel dicendum est ad minus rem. q licet vniuersale no est vnum numero numerositate existentie. est tamen vnum numero numerositate que est a differentia dicente. Nam a seculo. differentia numerat species sicut materia numerat indiuidua. Ad

secundu ddm est eode modo. qz vniuersale no habet esse extra intellectu per discretoem diuisum. sed tm singulari qd est vltimu in natura perfectum. Ad tertium dicendum. q omne quod est in indiuiduo fm q est in indiuiduo est singulari. tamen nihil prohibet quin id qd est in indiuiduo sit vniuersale. no fm q est in indiuiduo acceptum. sed fm q est acceptum fm se. hoc em est modo quale quid et no hoc aliquid. et sic licet singulari sit vniuersale fm actu essendi. tamen fm aptitudinem sue essentie est vniuersale. Ad quartum dicendum. licet vniuersale fm ee quod habet in singulari no habeat aliud esse q singulari. sicut probat Aristoteles septimo metaphysice contra eos qui dixerunt formas vniuersales distinctum et diuersum esse retinere pter et extra esse singularium. sicut separatum est esse sigilli et cere sigillate tamen no probat Aristoteles q id quod est in singulari no habeat esse nature et principij no fm q est in singulari sed fm se acceptum. quoniam hoc verum est sicut ex Aristotele trahi potest in diuersis locis. Ad quintu dicendum q essentie rerum no incipiunt esse nisi per accidens et per aliud. scz incipientibus his in quibus sunt. dicere Biltero q vniuersale producit ex consequenti productio singulari. et istud accidit eis fm q in eis sunt. In seipsis vero nec incipiunt nec desinunt fm naturam. sed sunt radij luminis intelligentie vniuersaliter ageris que euz seipsa sit agens no oportet assignare quod incipiat vel desinat nisi fm q agit in hoc vel in illo particulari. et sic dicimus q essentie rerum sunt eterne accepte vt lumina ageris incorruptibiles et inuariabiles. Aliter enim no esset scientia de ipsis. Et ita dicit Dionysius. no corrumpit quid existentium vt natura. sed forma existens modo corruptionis et armonie que essentis conueniunt inquam in singularibus sunt corruptur. Ad sextum est dicendum. q licet forma artis fm q est in artifice est comune exemplar anteqz exiit ab artifice. tamen postqz exiit adhuc habet illud quando fm se. vt forma artis accipitur. Et hoc iam habet in lignis et lapidebus existens quos no habent hoc fm q est in illis existens. sed fm q est ab artifice. Simili modo e de formis naturalibz causatis ab intelligtie in ipsa materia.

Nonu dubiu est circa secundaz questione
An vniuersalia habetia esse pter intellectu in natura sine corpalia. Et arguit pmo q sic. qz pncipiu eentiale alij cuius gnus oportet esse aliqd illius generis. sz vlia sunt pncipia essentialia singulariu et sensibilibum que corpalia sunt et qnta. ergo vniuersalia sunt corpalia. Secundo. quanta est vniuersale. qz genus. et tamen est corporalis et extensa. etiam fm se et essentialiter. ergo vniuersale est corporale. Tercio. omne corpus est corporale. sed multa sunt vniuersalia de quibz verificat essentialiter corpus sicut sunt species oim substantiaz materialium. Solo vte est incorporale. Et h p ondi dupli. pmo ex pre vlis sedo ex pre corpalis. Ex pre vniuersalis sic. qz vniuersale habet quadruplex esse. Unum est ideale in intellectu pme caule. quomodo dicit philosophus septimo metaphysice. domu ad extra fieri a domo ad infra. 2° in actu existit est ipsum fm tale esse fore immateriale. Sedo hz esse ante singulare fm naturalem ordinem intelligedi. sicut est esse luminis in simplici fluxu ipsius et emanate a sole. et hoc modo etiam est incorporeum. Tercio hz esse in singularibus. et hoc modo non est etiam per se corpo

2° Repudij... 3°... Naturam omnium operum... 2°...

Handwritten notes in the left margin, including 'A', 'B', and other symbols.

Predicabilia

rale. qz nec materia nec forma partis. nec synolon. vel totum positum. s; simplex quidditas resultans ex vnione esse materie et forme. Quarto h; esse in intellectu abstrahere ipm a cōtatione materie p resolutionem ipsius in simplice intentione q est yniuersalis sicutudo oim singularium. et illo mō etiā incorpale ē sicut et intellectus in q est. Et pte corpalis ostendit h etiā sic. qz corpale fm dñm Albertū d; quatuor modis. Primo qd est qntitate contenta distictum. ita q illa qntitas sit aliqd sui. et sic substantie materiales dicuntur corporales. Secdo mō aliqd d; corporeale qd fm se nō est quātum. ita q quātitas sit aliqd sui. et tñ qntum et extrēum ad extrēionem alterius. sicut albedo nigredo. et alie qualitates q sunt extrēse ad extrēionē subiecti. Tercio corpale d; qd nō nisi organo corporeo suscipit ea q suscipit. et hoc mō potētie sensitiue dicitur corpus. Quarto d; corpale illud qd nō est ps corporeis siue quātitaris. est tñ pncipium quātitaris siue corporeis. q̄uis nō sit pncipium cuiuslibet quātitaris eque pmo sicut pūctus pmo est pncipium linee. scdo superficialis. tercio corpis. qz ergo nullo istoz q̄tuor modoz vlc est corpale vt p̄t ostēdi inductiue sequit q d; simpliciter incorporeale dicit.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dōm. q arsgumētū pbat verum de pncipio fm rem et esse. nō autē de pncipio fm rōem. qz qntitas nō precedit substantiam. nec est pncipium eius fm q substantia ē. q̄uis possit dici pncipium eius. et precedere eam fm q quanta est.

Ad scdm dōm est. q qntitas in comuni accepta non dicit pncipium alicuius realis qntitatis fm esse. sed solum fm rōem. et ideo nō oportet q qntitas in vniuersali accepta sit realiter corpalis et extrēa. Ad tertium dicitur. q licet essentia substantie materialis accepta fm esse qd habet in singularib; potest vere dici qntitas corporea p accidēs. tamē fm esse qd h; in intellectu ipsaz materia signata qntitate abstrahente dicit incorpale. Et etiā fm esse qd habet in mente pme cause ex q nō habet q sit vlc fm esse qd habet in rebo nisi in potentia. sed fm esse qd h; in intellectu. et ergo bene d; omne vlc incorpale et h; capiēdo corpale vt d; substantiam dimētionem corpoream habentē. q̄uis possit dici corpale vt corpale dicit substantiam aprā natā habere trinā dimētionem. qd tñ magis p̄t vocatur corporeum. Et sic aliq distinguere solent inter corporeale et corporeum.

Decimū dubiū est circa terciā questionem. In vniuersalia sunt in sensibilib; posita arebo fm esse separata. Et videt pmo q sic. quia omne qd habet esse nō habens illud per aliud vel ab alio potest esse sine illo vniuersale habet esse nō per singulare nec ab illo. ergo potest esse sine illo. q̄ ē sepabile fm esse a singulari. Dimoz pbat. qz esse vlc ē esse cōe qd aprā natū ē esse in multis et plurib; cōicabile. h aut esse nō p̄t habere a singularib;. qz singularia sunt discreta et incoicabilia. q̄ esse cōicabile qd ē suū esse nō h; a singularib;. Secdo sic. peripaterici dicit formas vles esse radios luminis diuini eas substantificāris in esse formali. sed h lumen est autē materiā. vnde forme dicitur quasi foris manētes. igitur. Tercio. vniuersale est vbic; et semp. particulare vero hic et nunc ergo si est vbic; et semp est alicubi vbi nō est singulare. et est aliquando quādo nō est singulare. quecūq; autem loco et tempore separata sunt simplr et substantiāl; fm eē et subiecto separata sunt. Cum ergo vniuersale et p̄tici

lare separata sunt loco et tempore. et fm esse et substantiam separata esse videtur. Quarto. idē nō potest esse corpus corruptibile et incorruptibile. sed vlc est incorruptibile et singulare corruptibile. ergo nō est idem esse singularis et vniuersalis. Si em idē eēt vniuersal; esse sequeret qz contradietoria essent simul vera. qz si corruptibile ē aliq̄ corruptetur. et tūc nō erit. incorruptibile autē semp erit. q̄ erit aliq̄ rēpus qm idem fm idē esse erit et nō erit. qd est impossibile. Quinto. vniuersale est pur et simplex. q̄ erit a materia separati. Sexto. vniuersale et singulare nō possunt vniri in idēitate substantie. qz ex duob; in actu existentib; nō fit tertium. vniuersale vero est forma simplex stās in lumine vniuersalis agētis. et particulare ē qd cōpositū ex actu et potentia. Solutio. Alteri duplex est esse vniuersalis. scz fm q vniuersale seu fm vniuersalitat; rōem et esse eius qd est vlc. h est dicere vniuersale accipitur duplr. s. formaliter et materialiter. formaliter p rōnem seu intētionem vniuersalitat; materialr p natura subiecta seu substrata intētionem. Sicut duplex est esse singularis. dicendum ergo est q vniuersale in eo q vniuersale ratione sep̄paratum est ab esse particularis in eo q particulare siue singulare. q̄uis sit in eodē subiecto. sed res subiecta vniuersalitati seu esse nature illius quod est vniuersale. non separatur ab esse particularis fm q est substantia substantis illi nature. sed potius esse vniuersalis est esse singularis et non diuisum ab illo existens in particulari. q̄uis non sit vniuersale fm q est in illo. sed nature comunis comunib; cabilitate. Et istud pbat pmo sic. qz si vniuersale eēt separatum a singulari fm esse actuale sequeretur q esse celum p̄ter hoc celum. et terra p̄ter hanc terram. et homo p̄ter hūc hominem. et cum scientie de naturis rerum sep̄quātur res. et de separatis sit alia scientia q̄ de concipiētib; materiam. sicut patet in mathematicis et physicis sequeretur q alia eēt scientia de celo et de hoc celo. et alia medicina de homine et hoc homine. et alia geometria de terra et de hac terra. Et istud idem probatur secundo ex definitione vniuersalis quam dāt Aristoteles Alphorabius et Auicēna dicentes. vniuersale est quod aptum natum est esse in multis et de multis. Qd autem est in multis non habet esse separatum ab illis. igitur vniuersale ē in singulari et non ab eo separatum. Tercio sic. p̄batur. si vniuersale eēt actu fm perfectum esse p̄ter multa sequeretur q eēt existens per seipsum solū et indiuisum in se et ab alijs diuisum. sed quod sic ē singulare est et hoc aliquid. ergo vniuersale eēt singulare. et sic non possit nomine et ratione predicari de multis. quod est contra suū rationem. Quarto iuxta predicta omnes predicatioes in quibus predicatur vniuersale substantiāl; essent false. vt dicendo. hic homo est homo. hic asinus est asinus. talia aut sunt incoueniētia in phia. q̄ vlc nō est fm esse separatum a suis singularib;.

Ad obiecta in oppositum dicendum est per ordinē. Et primo ad primū dicendum. q omne illud qd h; esse non per aliud vel ab alio potest esse sine alio nisi ita sit q esse suum sit in alio cui ipsium sit causa essendi. ita vniuersale est in alio sicut substantia secunda est in prima. et p̄ hoc q in illa recipitur particularizatur et determinat. sed esse quod habet in seipso p̄ueniēdo illud in quo existit non est determinatum et particularizatum. et hoc est esse essentie. sed receptum in quantum huiusmodi dicitur existentie. Et quo patet q destructo particulari non res manet vniuersale fm esse existentie. quoniam sic est corpus

corporeale capit 2 modis

quod dicitur materia et albedo

quod dicitur vniuersale

quod dicitur materia et albedo

quod dicitur vniuersale

Albi. Nullus dicitur... quod dicitur materia et albedo

Predicabilia

genitor est in illo genere vel a loco in quo qd genus est et ponit de vtroq; duo exēpla. p̄ma duo s̄t de patre quō dicimus orestem habere gen^a tantalo attauo suo. **T**antalus em̄ genuit pelopē pelops atreū. atreus agamens nonē. agamennon genuit orestem. **E**t hylū dicim⁹ gen⁹ habere ab hercule patre suo. **D**e loco vero siue patria exēpla sunt. vt dicim⁹ pindaz esse genere thebanus. qm̄ thebis est editus et platonē atheniensem ex quo patria est p̄ncipiū generationis sicut et pater

Hec autē videt̄ promptissima eē significatio generis romani em̄ sunt qui ex genere descen- dunt romuli. et cecropide q̄ ex genere descēdūt cecropis et hoz. p̄ximi. **E**t p̄us q̄dem appella- tū est genus vnuscuuq; generatōis p̄ncipiū de hinc etiā multitudo eoz q̄ sunt ab vno p̄nci- pio vt a romulo. quā diuidētes et ab alijs sepa- rantes dicebamus omnē illam collectionē esse romanorum genus

Hic p̄pat genus p̄mo mō dictū et sc̄do mō adūnicez dicens. q̄ hec sc̄da acceptio videt̄ esse p̄mptissima gene- ris significatio supple p̄m naturam. qz romani iō sic dicti sunt. qz a romulo descenderunt et cecropides q̄ ex genere cecropis supple descenderūt. et eoz. p̄ximi p̄ eandē cām dicunt̄ de eoz genere. **E**t sic p̄ p̄us gen⁹ appellatum est vnuscuuq; generatōis p̄ncipiū. et de hinc siue p̄ pos- terius multitudo eoz q̄ descēdūt ab illo vno p̄ncipio sicut a romulo romani. **Q**uō p̄t. qz volentes distinguere collectionē romanor. ab alijs collectionibz dicim⁹ omnē istam collectionē esse romanor. genus. qz a romulo des- cēdūt romani. et p̄ h̄ ab alijs distinguit̄ collectionibz q̄ ab alio sunt generatōis p̄ncipio

Aliiter autē rursus d̄ genus cui supponitur spēs. **A**d hoz forrasse similitudinē dictuz. **E**t em̄ p̄ncipiū quoddam est h̄mōi genus eaz q̄ sub ipso sunt spēs videtur autē multitudinez cōtine- re oim que sub eo sunt specierum.

In ista p̄te dedarat terciā gn̄is acceptōem. et diuidit̄ in duo. qz p̄ facit h̄. sc̄do p̄pat gen⁹ terciō mō dictuz ad gen⁹ p̄mo mō dictū et sc̄do mō. sc̄da ibi ad hoz forrasse similitudinē. **Q**uo ad p̄mū d̄ q̄ rursus aliter p̄hi vtun- tur genere q̄s ciuiles. **D**icit em̄ gen⁹ apud p̄hos cui sup- ponit̄ spēs et forrasse sic dictū ē. qz h̄z similitudinē quandaz cū p̄dicis acceptōibz. ex quo genus terciō mō dictuz ē quoddā p̄ncipiū suaz spēs q̄ sunt sub ipso. **E**t videtur etiā p̄tinere oem multitudinē q̄ sub ipso est

Circa p̄dicta sunt dubia

Primū est circa initū tertius quor modis accipit̄ apud **A**rist. h̄ verbū videt̄. **S**olo. videt̄ accipit̄ cōiter apud p̄m tribz modis. **U**no mō vt exp̄mit apparētē pbabili- tatē tm̄ et sic d̄r in d̄n̄t̄is. **S**yllogism⁹ sophistic⁹ videt̄ syl- logism⁹ et nō ē. **S**c̄do exp̄mit verā pbabilitatē. et sic d̄r p̄ h̄ p̄mo topicor. pbabile est qd videt̄ oibz vel pluribz vel sapiētibz. **T**ercio accipit̄ vt exp̄mit euidentē veritates. et sic d̄r in p̄posito q̄ neq; gen⁹ neq; spēs videt̄ simplr di- c̄t. in veritate sic ē q̄ neq; gen⁹ neq; spēs d̄r simplr. i. vno mō **S**implr etiā multipl̄ accipit̄. **U**no mō vt idē est q̄ sine excessu. et sic dicūt gr̄matici q̄ positiu⁹ fecat suum

significatiū simplr. i. sine excessu. sicut p̄patrius et suplati- uis cū excessu. **S**c̄do idē est qd vlt̄er. et sic dicim⁹ q̄ syls simplr dictus. i. vlt̄ accept⁹ ē subiectū totius logice **T**ercio idē ē q̄ formalk. et sic syls simplr dictus siue fm̄ forinā suā p̄siderat⁹ ē subiectū libri p̄oz. **Q**uarto idē ē q̄ nō fm̄ qd. et sic dicim⁹ q̄ syls simplr dictus. i. nō fm̄ qd acceptus ē subiectū libri topicor. **Q**uinto valet tm̄ sicut sine addito. et sic d̄r sc̄do topicor simplr dico q̄ sine addito dico. **S**exto valet tm̄ sicut non multipl̄ vel vno mō. et ita d̄r **P**oz. in h̄ loco q̄ neq; genus neq; spēs dicit̄ simplr. i. vno mō. s̄ vnū qd q̄ eoz d̄r multipl̄.

Secundū dubiū est. **A**n tres acceptiones generis sint sufficienter assignate. **E**t videt̄ q̄ nō. qz est aliqd genus masculinū femininū et neutru. et etiā aliqd gen⁹ actiuū et passiuū. et ille acceptōes nō ponunt̄ hic. q̄ nō sunt sufficienter assignate. **S**olo sic. qz **P**oz. nō sint d̄r ponere oēs modos siue acceptōes gn̄is. s̄ solū illas q̄ ducūt in noticiā gener⁹ logici. s̄ tales sunt due ciuiles h̄ie posse nō autē genus masculinū femininū actiuū et passiuū. **E**t licet gr̄matica et logica maiorē h̄nt p̄ueniē- tiā essentialē q̄s logica ciuilis vel politica. **I**n multis tū gen⁹ logicū maiorē h̄z similitudinē cū genere ciuili q̄s gram- maticali q̄tū. d̄ aliq; p̄ditōes et accidentia

Tercū dubiū est. **A**n genus logicū habe- at similitudinē cū gn̄e p̄mo mō accepto. **E**t videt̄ q̄ nō. qz gen⁹ logicū ē totū vlt̄ cui⁹ qlibet ps ē subiectua. s̄ gen⁹ p̄ mo mō dictū ē totū integrale cui⁹ qlibet ps ē integralis. q̄ nō h̄nt similitudinē. **S**olo sic. qz sicut gen⁹ logicū sub se p̄tinet multitudinē spēs cū nō sit genus nisi respectu spēs. ita genus p̄mo mō ē collectio multor. generatorū h̄ntū se ad vnū p̄m⁹ ill⁹ gn̄atōis sicut collectio romano- rū ordinē h̄z ad romulū. **A**d obiectū in oppositū est d̄m. q̄ argumētū b̄n̄ p̄bat q̄ genus logicū et p̄mo mō dictū nō h̄nt in oibz similitudinē vñ in duobz ē dissimilitudo. p̄mo qz genus p̄mo mō dictū ē totū integrale. s̄ gen⁹ lo- gicū ē totū vlt̄. **S**c̄do qz genus p̄mo mō nō p̄dicat̄ de q̄ qlibet sua p̄te. s̄ genus logicū nō p̄dicat̄ de suis p̄tibz. d̄i- cimus em̄ p̄uenienter homo est animal sed nō iste vel il- le est collectio romanorū

Quartū dubiū. **Q**uā conueniētiā et differē- tiā h̄z gen⁹ logicū cū gn̄e sc̄do mō dicto **S**o⁹ in tribus cōueniūt et in aliqbz d̄nt. **P**rimo p̄ueniūt. qz sicut gen⁹ sc̄do mō dictū ē p̄m⁹ oim generatorū ab eo descēdentuz quēadmodū p̄ oim suoz filioz. ita gen⁹ logicū est p̄m⁹ oim suaz spēs. **S**c̄do qz sicut gen⁹ sc̄do mō ē aliqd mō in descēdentibz ab eo sicut p̄ aliqd sui h̄z in filiis vt tactuz fuit. ita gen⁹ logicū ē in oibz suis spēs p̄ aliquē modum. **T**ercio sicut genus sc̄do mō dictū ē p̄m⁹ cōueniētiē oim descēdētū ab eo et p̄m⁹ etiā definitōis. ita gen⁹ logicuz ē p̄m⁹ p̄ueniētiē oim suaz spēs. et p̄m⁹ d̄n̄e ipsaz a spēs alioz gener. **D**nt̄ autē p̄mo. qz gen⁹ sc̄do mō dictum ē p̄m⁹ effectiuū et extrinsecū descēdētū ab eo. **G**enus vlt̄o logicū ē p̄ncipiū formale et intrinsecū suaz specieruz. **S**c̄do gen⁹ sc̄do mō dictū ē p̄ncipiū eēndi suoz generatorū. sed gen⁹ logicū est p̄ncipiū cognoscēdi. **T**ercio genus sc̄do mō dictū nō est in descēdentibz ab eo fm̄ totā subz stātiām. sed solū fm̄ p̄te substantiē inq̄tū gn̄atio ex semie qd est supflū in quāro sed nō in q̄t. sed gen⁹ logicuz fm̄ totā eēntiām est in qlibet specie. **I**n h̄ tū est eoz p̄uenien- tia itez. qz gen⁹ logicū h̄z sit in qlibet spē fm̄ totā eēntiām. nō tū fm̄ totā p̄tātē. s̄ solū fm̄ p̄tem potestatis.

3. inq̄tū

videt̄ em̄ talp̄m

Sumptz. n.

Dosphirij

Quintū dubiū est. An genus scdo modo dictū bñ describat q' est pncipiū vniuersū q' gñatio nis. Et videt q' nō qz romulus ē gen' scdo mō dictū et tñ nō ē pncipiū vniuersū q' gñatio nis. Probat. quia ē tñ pncipiū generatōis romanorū z non aliorū. Scdo materia z forma sunt pncipia gñatio nis. z tñ nō s' genus scdo mō vt manifestū ē. Tercio. mater ē pncipiū gñatio nis sicut p' r. z tñ nō ponit p' exēplo terr'. igitur zc.

Quarto. tps nō ponit gen' scdo mō. q' nec loe'. p'na pbat p' sile. qz sicut loe' ē qdā q'ritas. ita tps. Quito. accūs nō est pncipiū gñatio nis sube. s' loe' ē accūs z p'et' pue tale qd nō est de nūero actiuorū z passiuorū. igit' non ponit p'ueniētē pncipiū gñatio nis. Solo sic. pncipiū un actiuū z formale. qz a tali oēs de aliqua genealogia sumūt eē z denoiationē vt dictū fuit qm oēs romani dicitur romulei a pncipio sue generatōis.

Ad obiecta in oppositū. Ad p'mū est ddm. qz descriptio illa intelligit reddēdo singula singul'. i. q' qdlibet gen' ē pncipiū sive gñatio nis sive collectōis. Ad scdm ddm ē. q' gen' scdo' dictū ē p'n' effectū z extrinsecū. materia hō z forma s' pncipia formalia z intrinseca. Ad tertiū m'det Alb. q' m' nō ē p'n' formale multoz. s' tñ materiale formatū non formās. gen' at' logicū qd d' ad similitudinē gñis scdo mō dictū ē p'n' formale z non materiale. qz si ē p'n' materiale nō posset predicari de suis sp'ebz.

Ad q'rtū m'det Alb. q' nō est sile. qz tempus est mēsurā motus z mutatio nis. z iō ē pncipiū in fieri z non pncipiū in facto ēē gñatio nis. genus aut' scdo mō dictū est pncipiū natorū in eē. p'pter qd d' in libro de mineralibz q' loe' ē pncipiū entis z tps esse. esse aut' significat vt i fieri z motu. Ad q'ntū ddm. q' loe' accipit dupl'. Vno nō accipit mathematicē vel logicē in q'ntū ē distantia in qua distendit tota corp' q'ritas vel in q'ntū est superficies corp'is. z hoc mō nō est pncipiū gñatio nis cū q'ritas nō sit de nūero actiuorū z passiuorū. Alio mō accipit loe' p' formali physico. z h' est p'rus quedā celestis ipi loco a p' mo locare infusa. z sic nedū est pncipiū gñatio nis. s' etiā habet mirabile virtutem generandi z p'seruandi rē naturalem. vt dicitur quattuor physicorū.

Sed forte dices. ista p'rus celestis q' fm p'holomeū in alarba qd latine sonat q'dripticū. infusa ē corp'i locati ē accūs. q' nō p' r' loe' cus p' eā esse pncipiū gñatio nis. Ad qd ddm ē. q' p' ista celestis nō ē generās pncipale s' instrumentale. instru mētū qd ē ip'ius p'mi generātis sive locātis. nihil aut' p' h'bet accūs ad generatōem sube p'currere instrumentāl' quēsdmodū in omī generatōe naturali subseruit instru mētāl' alteratio q' est inter qualitates p'mas materiam p' introductione vltimē forme disponētes.

Sextum dubiū est. Vtrū cōuenienter ge nus dicat t'ercio mō cui supponit spēs. Et videt p'mo q' nō qz teneri supponit d'na z etiā indiuiduū. z tñ non s' spēs. q' acceptio nō videt vera. Solo sic. qz gen' ē nō mē scde int'ionale ipositū ab accūs qd ē rō ordinis z respect' nature superioris ad inferiorē. Ideo aptissime vo rificat qm ad id ad qd h' respectū d' ordinē. h' aut' ē spēs igit' p'ueniēt' d' gen' est cui supponit spēs. Ad ob iectū in oppositū ddm ē fm Alb. q' sic ē intelligenda descriptio. gen' ē cui supponit spēs directe z imediate. S' d'na nō s' supponit gñi directe. z indiuiduū nō imediate. Prīmū p' qz d'na diuidit gñis p'atē. z q' p'atē ē in eo et nō ponit vt suba substās sub eo. s' laterāl' gñi adiūns

gitur ad sui p'tractionē. Scdm p' qz gen' nō p' h' ad in diuidua ex q' ipm diuidit solū p' d'nas formales. s' spēs q' ē sub gñe diuidit diuiditōe materie z accūs indiuiduā tis ad p'stituōem indiuiduorū. qd nō ē p'rie substare in ordine supstātis z substātis. s' ē diffusio substātis ad mul titudinē nūerale. S' h' arguit. de indiuiduo vago ge nerē. vt aliqd aial. tale em' ponit directe z imediate sub suo gñe ex q' aliqd aial nō d'z tale spēm sive rōem specifā cā. s' imediate p' seipm. Ad qd ddm ē fm Alter. in ca. despecte q' duplex ē positio sub genere. vna ē q' tota p'n' cipiā a genere. z talis ē positio sp'ei sub gñe ex q' spēs p'it tuit ex gñe z d'na. z de tali positōe lo q'ur h' p'or. Alia ē positio sub gñe q' nō tota pncipiā a gñe s' a materia z in diuiduātibz. z talis ē positio indiuidui sub gñe ex q' gen' nō est p' d'nam formale pncipiū p'stituū ip' indiuidui vagi. s' p' materiales. z q' cū d' gen' est cui supponit spēs vt sub q' ponit spēs. sub nō d'z dicere tñ ordinē vni' sub alio. s' etiā cām tal' ordinis. z p' h' excludit' indiuidua tā determinata q' vaga z vagū tā generis q' speciei.

Tripl' igitur cū gen' dicat de t'ercio apud phos sermo est qd etiā describētes assignauit dicētes genus esse qd de pluribz z d'ntibz specie in eo qd qd sit p'dicatur. vt animal

Ista ē pars pncipalis ist' capli in q' Por. aggreditur determinatōem de gñe pncipali int'ro dicēs. cū genus d' cat tripl' vt iā tactū est solū est sermo apud phos de gñe t'ercio mō qd est genus logicū qd apud eos sic describit' Gen' est qd p'dicaf de pluribz d'ntibz specie in eo qd qd est sicut aial supple d'z gen' fm hanc assignatōem in q'ntū de hoie asino z leone predicatur.

Loz em' q' p'dicant. alia qdē de vno dicuntur solo sicut indiuidua vt socrates z hic z hec et h'. Alia vero de pluribz quēsdmodū gñā z spēs z d'ne z p'pria z accūs cōiter. s' non p'prie alicui Est at' genus qdem vt aial. spēs vero vt homo d'na vt rōnale. p'p'riū vt risibile. accidens vt album nigrum sedere.

In hac pre declarat p'dicā d'efinitionē z diuidit in du as pres. in p'ma ponit vna diuisionē eoz q' p'dicant. scdo et illa declarat suum p'positum. scda ibi. ab alijs vero. Quo ad p'mū d' q' eoz q' p'dicant. qdā p'dicaf de vno solo sicut indiuidua. vt socrates z plato. z h' vir z hec mul lier. z h' aial. Alia vero p'dicaf de pluribz quēsdmodum gñā z spēs z d'ne z p'pria z accūs cōtia z nō p'pria alicui indiuiduoz sicut est albedo sortis q' nō p' de pluribz p' dicari. Genus vero est vt aial. spēs vt hō. d'na vt rōnale. p'p'riū vt risibile. accidens vt album nigrum.

Ab his ergo q' de vno solo p'dicant d'nt ge nera eo q' hec de pluribz dicunt. Ab his aut' q' de pluribz sp'ebz qdē qm spēs. z si de pluribz p' dicant. non tñ de d'ntibz spēs sed nūero. hō em' cū sit spēs de socrate z platone p'dicaf q' nō spē d'nt a seinnicē s' nūero. Aial vero cū sit genus de hoie z boue z eq' p'dicaf q' d'nt a seinnicē spe cie nō nūero solo. A p'prio vero differt gen' qm p'p'riū qdē de vna sola spē cui' est p'p'riū p'

Genus alicui

Definno indiuidu.

Genus alicui

uaz sagiti
e dicitur q
tenus loq
mus suar
uato idē
as. Leon fm
no vuler
f' d'na q' s
q'le vel rō
p' spēs dicit
e.
ceptiones
q' nō q' d'
z etiā aliqd
m'nt' d'ic.
hō. nō m'nt'
solū d'icō
ue cūles
accūs z
m' p'p'riū
multis m'
q' gram
i babe
q' nō. dā
s' gen' p'
egūlis. q'
m'nt' sub
s' resp'ctu
generatōis
p'p'riū est
hō mō
illudō.
gen' lo'
at' d'ic q'
p' d'ic
et vel il
differt
in tribus
sicut gen'
accūs
ū est p'n'
hō mō in
vt camz
modum.
sine oim
p'p'riū ē
p' a sp'ibz
dicam ē
mus rō
emz. Se
generatō
o genus
sū sub
z semie
tūz fm
p'ueniēt
entiam.

Porphyrii

hito. gen⁹ autē ē pncipiū definitiōis sp̄ci. ppter qd etiā ponit sp̄s sub gn̄e positōe ordinis z pnciparōis. sicut circa terciā acceptōem dictū fuit. **Q**uoduisio sequitur ex pmissis et colligit definitōem gn̄is q̄ est. gen⁹ ē qd̄ pdicat̄ de pluribz d̄n̄tibz sp̄e in eo qd̄ qd̄ ē. q̄ fm̄ d̄n̄m Albertū d̄z sic in religii. Genus pur̄ d̄r ordinē vn̄is ad alterz. sicut sup̄ioris ad inferius ē hic definitiō nō simplr̄ z absolute s̄z in illa re. q̄ sic ordinaf. sicut aial ē gen⁹. corpus aiarū ē genus ista em̄ sunt qbz accidit eē gn̄a. s̄z generalitas q̄ ē in ipsis d̄r hui⁹ ordinis siue habitudinis rōem p̄ quā ordinatur ad sua inferiora ppter qd̄ dictū ē in antehabitis. Genus ē cui supponit sp̄s. In oibz em̄ cōibz subalibz sic ē q̄ ex ipsa cōitate q̄ vnū ē subalter in alio plures alie resultant analogie z pportiones cōitates. Ex hoc em̄ q̄ aial est in hoie. z de hoie. z in asino. z de asino. z c̄is sp̄bz resultat ex illi respectu aialis ad sp̄m sibi suppositā q̄ ē v̄le z cōe vt gen⁹. q̄ generalitas ē nomē impositū aiali a tali respectu z ex illi respectu hois z asini z alioz ad aial. qd̄ oēs sp̄s pncipar̄ noie z rōe surgit cōitas alia. q̄ vnū qd̄q̄ inferioz sic superius respicientiū d̄r sp̄s. a tali em̄ respectu silitudinis nomē impositū ē. Eodē mō ē in respectu indiuiduoz ad sp̄m. Quia ex illi respectu hui⁹ hois z illi⁹ et alteri⁹ ad hoiem efficit q̄ hic ē suppositū hois z ille. et oēs alij. Ex hoc em̄ q̄ vna silitudine in q̄libet illoz natura cōis determinat q̄libet d̄r p̄cularis hō. Et hui⁹ autē q̄ oēs eo dē acc̄te discernere pncipar̄ naturā q̄libet d̄r indiuiduū. z sic ex respectibz nature cōis ad inferiora z respectibz inferioz ad sup̄ius multe causant cōitates z fm̄ qd̄q̄ liter nomē sit v̄lis pdicatio. Quia t̄n̄ vnū solū ē qd̄ nomē et natura pdicat̄. tō vnū solū ē illud q̄ ē gen⁹ z alte pdicatōes p̄ modū gn̄is p̄ acc̄tis dicere. q̄ accidit pdicatio v̄l subiecto ex tali respectu ad inuicē v̄l sup̄ius. Et hinc est q̄ nō valet he argumentarōes. hō ē aial. aial ē gen⁹. q̄ hō est gen⁹. z for. est hō. z hō ē sp̄s. q̄ for. est sp̄s v̄l fortes ē hō z fortes ē indiuiduū. q̄ hō ē indiuiduū. q̄ in oibz talibus ē fallacia acc̄tis. q̄ t̄n̄ cōitas ab acc̄te causat. q̄ fundat in mō respectu sup̄ioris ad inferi⁹ vel inferioris ad sup̄ius vel etiā respectu p̄cularis ad naturā cōem q̄ respectu ex hoc causat q̄ natura cōis intelligit in vna natura min⁹ cōi q̄ ē sp̄s vel indiuiduū. Ex istis fact̄ p̄z q̄ hic nō definit intentio sc̄da absolute. q̄ p̄ illā nō exerceatur pdicatio gn̄is. cū ista nō sit pdicatio gn̄is. aial ē gen⁹ s̄z pot̄ acc̄tis nec definit res absolute. q̄ illa cadit sub p̄sideratōe aliaz sc̄iaz. S̄z definit h̄ it̄io sc̄da p̄teruue accepta. nō em̄ hic definit generalitas s̄z gen⁹. regula em̄ ē in logica q̄ ois int̄io sc̄da supponit p̄ int̄ione p̄ma siue p̄mario int̄ca. q̄re ad intellectū bonū p̄cedi q̄ hic definit int̄io sc̄da gn̄is in ordine ad rē substratā v̄l res substrata sub int̄ione. ita t̄n̄ q̄ ab int̄ione sp̄ sumatur formalr̄o definitōis q̄re sc̄z definitio huic vel illi generi pura aiali vel corpori aiaro p̄ueniat. nec p̄dicta inualit̄ dat anriq̄ cauillatio q̄ obijct̄. si definit int̄io sc̄da generis in ordine ad p̄mā vel eouersō. q̄ definitio est ens per accidens ex rebz diuersoz genēz pura intentione p̄ma et sc̄da. Quia hoc nō est incoueniens in logica vbi necessarium ē sp̄ vnūq̄ illoz definiti. v̄z est t̄n̄ q̄ int̄io sc̄da et si absolute accidat rei vt dictū est. t̄n̄ nō accidit rei fm̄ q̄ cadit sub p̄sideratōe rōnalis sc̄ie. imo sic est d̄n̄a. specifi/ cans sc̄iam. eo q̄ ab ea sumit formalis rō p̄siderandi cōsiderat̄ em̄ sc̄ie nō res distinctas sp̄. s̄z q̄n̄q̄ eadē res sub modis diuersis p̄siderandi quō cōiter exponit verbum p̄bi tercio de aia sc̄ie sc̄ant quēcadmodū z res. id est for/

males rōnes rez. Et hui⁹ s̄le ē. albedo est acc̄tis hois. z t̄n̄ ē de eentia hois albi. Patet ergo ex his quō hic definitiō gen⁹. q̄ sc̄de intentionalk. Et q̄ genus hoc mō acceptū vt hic definit ē nome trāscēdes impositū a respectu nature sup̄ioris ad inferiorē vt pdictū fuit. q̄ non p̄poni aliqd̄ certū z determinatū loco generi. S̄z ponitur h̄ infinitū z indeterminatū qd̄ ex q̄ nō h̄z sup̄ius subale. qd̄ p̄z. q̄ si q̄rat qd̄ sit aial nos assignamus definitōem aialis dicentes q̄ ē vnū sensibile. s̄z si q̄rat qd̄ est gen⁹ nō possumus assignare genus p̄ aliqd̄ cōius. s̄z notificamus ip̄m p̄ aliqd̄ infinitū qd̄ t̄n̄ determinat z finitaf p̄ p̄riculas sequētes. z sic sensus definitōis est qd̄ pdicat̄ de pluribz d̄n̄tibz sp̄e est gen⁹. Alij autē accipiūt qd̄ re latiuē z subintelligit v̄le dicētes. gen⁹ est sup̄le v̄le pdicat̄ de pluribz differētibz sp̄e. z hoc etiā ronabilr̄ p̄r d̄is. q̄ licet genus nō habeat supra se subale. t̄n̄ b̄n̄ acc̄tas le quale est v̄le. Inuenimus em̄ in inr̄ctionibz ordinem. Ad dif in definitōe de pluribz d̄n̄tibz specie. q̄a gen⁹ ad sp̄m nō descendit nisi diuisum p̄ differētiās que cū op̄positē sint z diuisiue respectu generis. z cōstitutiuē respectu sp̄ci oportet esse plures differētiās diuisiuas. vt dicit Damascenus que sunt cause numeri specierum sicut materia numeri indiuiduoz. z ita cōmunitas generis amb̄bit sp̄s p̄stuturas opposit̄ differētiis. Finalr̄ addit in eo qd̄ qd̄ est. q̄ om̄e sup̄ius qd̄ p̄ essentia definitōem et nomē ē in inferiori est qd̄ siue qd̄ditas eiusdē. s̄z sic est de genere respectu speciez. igit pdicat̄ de eis in qd̄. D̄n̄oz p̄bat. q̄ genus z d̄n̄a inr̄insece p̄stutūt sp̄m vt dictū fuit. Quia a signo fuit hoc ostensum in textu. q̄ illud p̄dicatur in qd̄ qd̄ p̄uenienter r̄idē ad interrogatōem factam p̄ qd̄. s̄z sic est de genere. Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū d̄m est q̄ gen⁹ nō ē materia. nec hoc d̄r Porphyrius. s̄z gen⁹ h̄z silitudinem materie inq̄tum ē forma formabilis z determinabilis p̄ d̄am q̄ ē forma formans. Ad sc̄dū d̄m est q̄ h̄z genus q̄n̄q̄ subijctaf acceptū in rōne sp̄ci subalterneres respectu sui sup̄ioris gn̄is vel in pdicatioe indirecta. t̄n̄ p̄dicatur sp̄ de suis speciebz fm̄ aptitudinē. Quia verba in definitiōibz posita nō dicūt actū s̄z aptitudinē. Ad tertū d̄m q̄ est duplex pars. vna integralis. Alia ē des finitiua licz ps integralis nō possit pdicari de toto. quia ista est mala pdicatio. fortes ē man⁹. t̄n̄ b̄n̄ ps definitiua v̄n̄ d̄r. Albertus q̄ genus est totū esse ipsius sp̄ci. s̄z nō est p̄fectū esse eiusdē. est aut̄ totū esse in pot̄tia formalit̄. z illa est cū p̄a q̄re gen⁹ pdicat̄. nō em̄ tō. q̄ est forma. q̄a sic forma pris possit pdicari. s̄z ex eo. q̄ ē forma z aliq̄ mō totum. z q̄ d̄r Boetius genus in definitōe est ps. in pdicatioe vero totū. Ad quartū d̄m est fm̄ aliquos q̄ tales termini pdicant fm̄ suū noiatiuū singularē. z hoc sufficit. Alij dicunt q̄ termini obliq̄ b̄n̄ sunt genera v̄l sp̄s et sufficit q̄ in noiatiuo singulari pdicent. sed nomia pluralis numeri nō sunt genera vel sp̄s. quia nō dicunt aliq̄ vnū. sed potius pluralitatem suppositoz. Ad q̄ntū d̄m q̄ gen⁹ pdicat̄ de pluribz i pluribz propoibz. sic cur patz cum d̄r. homo est animal. equus est animal. Ad improbatōem vero dicendum cum d̄r q̄ semel d̄rum est amplius resumī nō potest conceditur q̄ vox semel dicta seu prolata nō potest resumī eadem numero tamē bene vox alia s̄lils. z ita sub pluribz vocibz s̄lilibz resumitur eadem res siue idem f̄catum. Ad sextū d̄m cōcedendo q̄ homo nō est genus nec pdicatur de pluribz differētibz sp̄e. Ad p̄batōem vero illi⁹ d̄m q̄

Genus est definitio
de pluribus
speciebus

Genus est definitio
de pluribus
speciebus

Boetius

LE 1

Predictabilia

fortes et plato non differunt specie sed tamen numero. Ad probationem hoc cum dicitur plus differunt fortis et plato quam fortis et fortis. **U**bi est quod distinctio est quod vel est sermo de eodem forte vel de alio et de alio. si de eodem forte. pcedit maior et negat minor. sed quod dicitur numero. quod sunt eadem numero. sicut erit marcus et tullius. si de alio sic negat maior. quod tamen ex parte rei fecit dicitur fortis et fortis sicut fortis et plato. sed non ex parte vocis. Ad omnes confirmationes sicut dicitur in e. quod excluditur per plura predicari in quod quod stat per predicatioem per affirmatiua. directa. vniuoca. essentiali naturali. sed talibus predicationibus non predicatur hoc de pluribus differens specie. **U**bi dicitur diuisum predicari genus de pluribus non summatim prout etiam in obiectone additum fuit. Ad septimum dicitur quod species accipit dupliciter. **U**no modo scilicet intentionali. **U**ltimo modo intentionali. **S**i accipiat scilicet intentionali sic inueniuntur bene specie. si vero intentionali sic dicitur specie. **E**t dicitur ab. quod specie dicitur per se in habitu de cause efficientis. i. species dicitur formis specificis causantibus illam dicitur. **U**bi dicitur quod inueniuntur bene specie ablatiuo in habitu de cause formalis. inueniuntur in illa intentione. et sic ibi amphibologia. **A**d octauum dicitur quod triplici dicitur aliquid predicari in quod. **U**no modo scilicet rem tamen. alio modo scilicet in modum tamen. tertio modo scilicet rem et modum scilicet. **P**rimo modo dicitur in genere predicantur in quod. **S**ecundo modo accipitur abstractiue designata. ut albedo nigredo. **T**ercio modo genera et species in predicamento sube. **A**d nonum dicitur in quod genus dicitur eandem naturam scilicet rem cum dicitur. non tamen sub eodem modo eandem. quia natura quod dicitur per modum sube et forme formabilis. dicitur dicitur per modum quantitas et forme formantis.

Circa predicta sunt que

da dubia. **P**rimum est. an genus potest saluari in vna specie. **E**t videtur quod sic. quod in illo saluat genus in quod saluat sua dicitur potest saluari. sed sic est quod in quod saluat dicitur potest saluari. igitur est in quod saluat. **M**inor probatur. quod sensibile est dicitur aialis et saluat in hodie et asino et aliis speciebus. **S**olo genus accipit dupliciter. **U**no modo scilicet in essentia sua. et sic pcedit. **S**ecundo modo probatur per se in tertio metaphysice dicitur. quod totum integrale per hoc differat toto vlt. quod totum integrale non habet saluari in suis partibus diuisis. sed totum vlt saluat in quodlibet partem. **U**ltimo modo per se considerantur in potestate sua. et sic non potest in vna specie saluari. quod potestas generis est diuisibilis oppositis discretis. oppositas autem dicitur in vna specie est opposibile. **R**ationale enim et rationale non potest saluari in hodie vel in asino. **E**t per hoc etiam probatur solutio ad argumentum. **S**i per predicta arguitur sic potestas generis radicalis in centia tantum in sua est. sed in quocumque est genus in tota essentia. in eodem erit in tota potestate. **A**d quod dicitur in e. quod vbi dicitur est tota essentia generis ibi est tota potestas in inchoationem. sed non sequitur vbi dicitur est tota essentia ibi est potestas tota in actu et totaliter. quod essentia illa est diuisibilis. et vbi dicitur est. tota est. **P**otestas vero diuisibilis est. et per latitudinem et ambitum sue fecunditatis est diuisibilis in oppositas dicitur. sed huiusmodi est de aia quod in sua essentia est in toto corpore et quodlibet corporis parte non est in quodlibet parte in tota potestate omnium suarum virtutum. quod potestas visiva est in oculo. auditiva in aure et sic de alijs.

Secundum dubium est. **Q**uid est potestas generis. **S**olo non est aliud nisi ipsa diuisibilitas generis in plures species quod sequitur ipsam naturam generis intellectam ut vna est in rationem pertrahibilis per diuersas dicitur in plures species. **U**bi sic ostendit. quod potestas generis est pertrahibilitas. sed eorum pertrahibilitas est diuisibilitas. sed potestas generis est diuisibilitas.

Prius est nota. quod potestas generis est illud quo genus potest esse singule species sub se presente. sed hoc habet pertrahibilitatem et diuisibilitatem. quod pertrahibilis est per plures dicitur in plures species. et sic fundat in natura generis mediante unitate eiusdem generis. quod ut dicitur fuit potestas generis est diuisibilitas generis. sed omnis diuisibilitas presupponit unitatem. quod nihil diuisibile nisi si quod vnum est. **N**am illa quod actu diuisa sunt non sunt diuisibilia. **E**t quod probatur quod dicitur oppositum non sunt potestas generis. sed ipse generis potestatem explicat et non distinguunt etiam realk a genere necesse inter se. et propter hoc species per eas potestatem non sunt diuisibile a genere. et tamen inter se sunt distincte. et sic potestas generis potest esse ad aliud quam aliud. respectus tamen ille non est ad eadem centralis. sed originalis siue transcendens quod non est aliud quam se conditas nature generice quod per diuersis diuersissimo de cois cari. **S**i diceret simplex et indiuisibile indiuisibile se habet coicare et diffundere. **S**i simpliciter essentia generis non pulchraliter diuisibilis potestas. **S**i ad hoc est dicitur quod simplex et indiuisibile in quod huiusmodi simplex se diffundit. quod essentia generis indiuisibilis coicat se vniuersaliter vniuersaliter tamen cum hoc stat quod simplex quantum est ex parte diuisibilis potestatem dicitur diuisibile diffundit et particulariter non totaliter per dicitur quod sunt partes ex illa parte egredientes. tales enim non egrediuntur ut eadem. sed vbi oppositum. quod vna opponit alteri. sicut rationale irrationali. et propter hoc species oppositas potestatem.

Tertium dubium est. **A**n species etiam potest saluari in vno individuo. **S**olo sic in essentia et potestatem. **U**ltimo modo est. quod species non coicat indiuiduis per diuisiones formale sui. sed pertrahit ad potestatem indiuiduis per diuisiones materie et dicitur materiales et extrinsecas quod sunt formale figura locus. et per tota natura specificata et sua formale species quod est sui esse specificum saluari in vno individuo. sic autem non est de genere ut patet. **S**i diceret. si species potestatem in essentia et potestatem saluari in vno individuo. videtur quod species non sit vlt. quod vlt est quod aptum natum est esse in multis. **S**olo. natura specificata saluari tota in formalitate rem suam in vno individuo potestatem dupliciter intelligi. **U**no modo scilicet totalitate sue essentie et potestatem sic quod nihil erit de sua formalitate perfectio sit quod sit in tali individuo. ex quo perfectio species specialissime est aroma et indiuisibilis in essentia et potestatem. **U**ltimo modo potestatem intelligi in totalitate sue vltis aptitudinis. et sic non est tota in individuo. quod etiam in vno potestatem esse in alio. **I**bi tamen considerandum est quod aliud est dicere speciem in vno individuo saluari et potestatem. quod in istis inferioribus vbi quodlibet indiuiduis est corruptibile species bene saluari in vno individuo in vno in essentia et potestatem. sed non potestatem uatur que necessarium est generatos esse perpetuas in istis inferioribus. **I**n corporibus vero celestibus in quibus non est malum naturae quod est peruatio species necum saluari in vno individuo. sed etiam perpetuas. quod tota natura solis in hoc sole et tota natura lune in hac luna perpetuas. ex quo forma ibi est in materia sua tota.

Quartum dubium est. **Q**uod genus predicatur de suis speciebus. **S**olo in quantum est totum formabile siue contractibile per dicitur et non ut tractum. quod quod est tractum tunc est egle species illi de quod predicatur ex hoc modo est sumptum cum dicitur ex illens. propter hoc tota definitio pertrahibilis cum definitio ut per dicitur. hoc est aial rationale. in se vero acceptum tunc genus sic est in egle sic dicitur. hoc est aial. quod tunc adhuc incertum est an sit rationale vel irrationale. **S**i per hoc obicitur sic genus dicitur predicari sicut inest. sed non inest species nisi ut tractus ex quo aial quod est in hodie non est irrationale. sed tractus per

et accipitur Duplex

Saluatur dicitur aliquis per se in quod

10

et non potest saluari in vna specie

Porphyrii

rōnale 2 fm suā naturā idē rōnale. ḡ p̄dicabit vt tractū ḡ idē erit dicere. hō ē aīal 2 hō est aīal rōnale. aut si p̄dica tur vt p̄trahibile. sic necessario continebit duos dīnitas
Solutio. In re genus nō inest sp̄i nisi vt tractū qm idē sunt in natura 2 essentia. genus dīna 2 sp̄s. tñ qz intellectus sepat hęc ab inuicē fm qz differūt 2 sunt mo/ di distincti vnius essentie. hinc est qz p̄dicat genus de spe cie. vt qd dā cōe p̄trahibile p̄ dīnas. 2 hoc mō ē qd dam cōe fm essentia suā p̄us sp̄e 2 cōcabile? eadē 2 secūdi? licet illa secunditas fm ee reale 2 nature qd hz in sp̄e sic reale p̄trahera. Cū igit dī. hō est aīal. aīal p̄dicat vt sū/ perius inequale vt dictū est. Qz si querat an p̄dicat euz inclusionē dīnā v/ exclusiue. Dīm ē qz nec nec sic nec sic sed vt totū formabile p̄ dīnas.

Qz dīnū dubiū est. Vt genus sit p̄ncipiū suā sp̄ecies. Qz videt p̄mo qz nō. qz illud qd ē idēz cū alio nō ē p̄ncipiū ipius. s; gen? ē idē cū sp̄e. ḡ nō ē p̄ncipiū sp̄e. Maior p̄z. qz p̄ncipiū 2 p̄ncipiātū debēt dī/ fere eo qz cā ē ad euz eē seq̄tur aliud s; effect? Secū do. relatiua sunt sil natura. genus 2 sp̄s sunt relatiua. ḡ vñ nō p̄ncipiū alterius. **Solutio.** gen? ē p̄ncipiū sp̄e fm rōnem. Et qz sit p̄ncipiū. p̄bat sic. qz illud qd est rō intelligendi alicuius a p̄ori. illud p̄ncipiāt aliud a p̄ ori. s; gen? ē rō intelligendi ipam sp̄em a p̄ori. igit p̄ncipiāt ar ipam sp̄em a p̄ori. Maior ē manifestā. qz nihil intelli gitur a p̄ori nisi p̄ sua p̄ncipia intelligēdi a p̄ori. Minor probatur. quia genus est p̄ncipiū definitiūm sp̄ecies. sed p̄ncipiū definitiū est p̄ncipiū intelligendi defi nitū 2 hoc a p̄ori. qz p̄ hoc differt definitio a descriptōe Qd aut sit p̄ncipiū fm rōem tñ. p̄bat sic. qz gen? eodē mō p̄ncipiāt sp̄em quo mō distinguit a sp̄e. s; nō distīn/ guit nisi fm rōem ab ea. igit p̄ncipiāt eā tñ fm rōnem Maior nota. qz p̄ncipiāt p̄supponit distingui ex quo ni hū p̄ncipiāt seipsum.

Ad obiecta in oppositū est dīm. 2 p̄mo ad p̄mūz qz maior vera ē de p̄ncipio reali. nō aut de p̄ncipio fm ra tionē q̄e ē genus respectu sp̄e vt dictum est Ad scdm dīm qz genus 2 sp̄s capiunt dupl. Vno mō formali/ p̄ illis intentionib; 2 sic sunt sil natura. Alio mō p̄ natu ris substrat; intentionib;. 2 sic genus est p̄us sp̄e. 2 hoc alij dicunt sub his verbis. In genere ē duplex respectus et similis in specie. Vnus ē qz natura generis pura aīalis referat fm rōnem intellecti ad ipm intellectū. 2 sic genus 2 sp̄s nō sunt sil natura. nec etiāz induit natura generica hoc mō rōem generis 2 hoc ē eā accipere materiali/ Ali us ē respectus qz p̄supponit istū; p̄mū 2 est respectus natu re aīalis. vt sic intellecte ad naturas sp̄ecies vt sil mō intellecte sunt. s; sub habitu dīne ad genus. 2 sic induit rōnem generis. Et ergo nō dī genus formali/ relatiōem rei intellecte ad intellectū. licz eam necessariō p̄supponat quō etiā dicitū ē supius et Altero. qz gen? ē nomē ip̄osis/ tum a respectu nature supioris ad inferiōrē. 2 cōtra spe cies respectu nature inferiōris supple intellecte ad supiorē

Secū dubiū est. Vt genus sumat sp̄a materia. **Solo.** nec ē materia nec sumit sp̄a mate/ ria. P̄mū p̄z. qz materia nō p̄dicat de eo cui? ē materia gen? p̄o p̄dicat de sp̄e. igit nō ē materia. Sedm p̄z. qz si sic. tūc in accitib; nō eēt ḡna cū nō sint p̄posita ex ma teria 2 forma. qñ aut dī qz genus sumit a materia dī ins/ religit v/ a materia v/ ab eo qd hz silitudine cū materia quō in subitāis sepatis regit qd est. siue hylīam Qz

aut sumit a materia dīz intelligi p̄ hęc silitudine. qz mate/ ria ē qd dā p̄sum. ita cū res p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

Capitulum 2

Species aut dī qdē 2 de vniuscuiusqz rei for/ ma fm quā dicitū est. Prami quidem spe/ cies digna est imperio.

Solutio. ē scdm caplm in qz Porphy. determinat de scdo v/ l; s; de sp̄e. 2 diuidit in duas ptes p̄ncipales. qz in p̄t ma pte ponit duas acceptōes sp̄e. in scda definit sp̄em hic intentū. scda ibi. Si etiā gen? Prami in duo. fm qz ponit duas acceptōes sp̄e. scda ibi. Dicit aut sp̄es Quo ad p̄mū dī. qz sp̄es dī forma vniuscuiusqz rei. fm quam formā dicitū ē qz sp̄es p̄ami reg; troiani qz forma fuit ele ḡ gātissim? digna imperio. qz et elegātia forme demōstra tur dispō ad p̄tutes 2 ad p̄fectos act? felicitat; sicut in signo. 2 sic regione dī p̄phus p̄mo ethicoz. qz nō oīno se/ lit est qz sp̄e turpissimus est. hī dīm? nō dī dīm? p̄le qz sp̄e 2 hōz?

Dicit at sp̄es 2 ea qz sub assignato genere fm qd solemus dicere boīem qdē sp̄em animalis cum sit genus aīal. albū aut coloris sp̄em. trian/ gulum vero figure speciem.

Solutio. In ista pte ponit scda 2 acceptōes sp̄e dīces. qz sp̄es ē qz ponit sub assignato ḡne. i. sub determinato fm quā sole mus dicere hōiem eē sp̄em aīalis cū aīal sit et? genus et albū siue albedine sp̄em coloris. cū ponit sub colore pos sit ē ordinis 2 p̄ncipalōis. 2 trian gūlū sp̄em figure dicit mus cū sit vtraqz positō ē sub figura.

Ex etiā genus assignātes speciei memini/ mus dicētes quod de plurib; 2 differētib; spe/ cie in eo qd quid sit p̄dicat 2 specie dīcām id qd sub genere est. posse at optet qm 2 gen? ali/ cui? est gen? 2 sp̄es alicui? est sp̄es. iccirco ne/ cesse est in vtrōzqz rōnib; vtrisqz vti

Solutio. In ista pte Por. definit sp̄em hic intentū. Et diuidit in duo. qz p̄mo remouet dubiū. 2 in scda pte p̄seq̄t intēnū definiendo sp̄em. scda ibi. Assignat ergo. Quo ad p̄mū dī. cū definiētes gen? secū? mentionē de sp̄e dicētes. Genus ē qd p̄dicat de plurib; differētib; sp̄e. 2 genus ē cui supponit sp̄es 2 nūc rursūz dīcām? Sp̄es ē qz ponitur sub assignato ḡne. facientes mentionē de ḡne posset p̄u/ tari qz idē eēt notū? 2 ignotū? p̄us 2 postm? 2 ḡ necesse ē scire qz gen? nō ē sui s; sp̄e genus. 2 sp̄es nō ē sui s; generis sp̄es. p̄ter qd necesse est in vtrōzqz rōnib; siue definitio nibus vtrisqz vti. i. in definitōe ḡnis necesse ē poni sp̄em et in definitōne sp̄e cōtra genus.

Assignant ergo 2 sic sp̄em. Sp̄es est qz poni/ tur sub assignato genere. 2 de qua genus in eo quod quid sit predicatur.

Solutio. In ista pte p̄seq̄tur intēnū definiendo sp̄em Et diuit dicitur in duo. qz in p̄ma pte ponit duas definitōes sp̄e. In scda parte declarat istas. scda ibi. Planum aut erit

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

hō p̄cipit p̄ceptu qñs cōcipit cōfuse sicut hō p̄cipit p̄fule cū cōcipit p̄ceptu aīalis. vel sube. 2 qñ p̄cipit cōceptu rōnalis cōcipit determinate 2 dīstīncte cognoscit. vt differēs ab alijs sp̄e a qbz p̄ceptu cōfuso nō differēbat 2 hō mō cū albedo p̄cipit sub rōne qz litatis v/ coloris cōcipit cōfuse. cū vero p̄cipit vt ab alijs differēns cognoscitur determinare.

Predicabilia

Prima in quatuor pres. In pma preponit pma definitio nem. in scda scdam. in tertia tertia. in qtra ppar tertia de finitorem duabz alijs. scda ibi. Et de qua. tertia ibi. Amplius ar. qtra ibi. Sz hec qde assignatio. Quo ad pmi dr. q spes e q ponit sub assignato gne. Et scda q seqt ex illa e. q spes e de q gen in eo qd qd e pdicat.

Amplius aut sic quoq. spes est qd de pluribus z differētibz nūero in eo qd qd e pdicatur. Sz hec qde assignatio spci specialissime est. z q solū spes e. Alie fo erūt z nō specialissimariū

In hac pre ponit tertia definitioem dices. q spes e qd pdicat de pluribz dntibz nūero in eo qd qd est. Et differt hec assignatio ab alijs. qz ista ppa e spci specialissime. q solū spes est. z q e distinctū pdicabile a gne. Alie fo due nō sunt tm spcz specialissimaz. sz pueniūt etiā spcbz sub alternis. q sunt gna z spes respectu diuersoz

Planū aut erit qd dr. hoc mō in vnoquoqz pdicamento sunt qdā generalissima z rursus alia specialissima. z inter generalissima z specialissima alia. Est aut generalissimū qdē supra qd nūlum aliud est supueniens gen. Specialissimū aut post qd nō erit alia inferior spes. Inter generalissimū aut z specialissimū z gna z species sunt eadē ad aliud qdem z ad aliud sumpta

In ista pre declarat. Por. definitōes spci. Et diuidit in duo. qz pmo declarat pma definitioem spci. scdo declarat scdam. ibi. Assignato aut gne. Prima in duo. qz pmo declarat pma definitioem p coordinatōes pdicamenta lem. Scdo declarat coordinatōem pdicamentale p naturalē. ibi. Determinat g. Prima in duo. qz pmo declarat pma definitioem p coordinatōem pdicamentale in gna li. Scdo declarat ea p coordinatōes pdicamentale in spci aial. Quo ad pmi dr q istud qd ia dictū e erit planū in vnoqz pdicamento. qz in vnoqz pdicamento sunt qdā generalissima z qdā specialissima z inter generalissima z specialissima sunt qdā intermedia q vocant subalterna. Generalissimū aut e sup qd nō e aliud gen supueniens. Specialissimū vero post qd nō est alia inferior spes. Inter ista vero sunt gna subalterna. q sunt gna et spes ad aliud qdē z ad aliud sumpta. qz sunt gna respectu inferiorz. z spes respectu superiorz

Sit aut in vno pdicamento manifestū qd dr. Suba est qde z ipa est genus. sub hac autē corpus. sub corpe vero aiatū corpus. sub quo aial. sub aiali rōnale aial. sub quo hō. sub hoie vero socrates z plato. z q sunt pticulares ho mines. Sed horū substāria qdē generalissimū est. z q genus sit solū. hō vero specialissimū. et q solū spes sit corpus vero spes qdem est substantie genus vero corpis aiatū. z aiatū corpus spes qdem corpis. genus vero aialis. aial autē spes qdem est corpis aiatū. gen vero rōnalis aialis. sed rōnale aial spes qdem e aialis. Genus hois. hō vero species qdem rōnalis aialis

nō aut genus pticulariū hoim sed solū species et omē qd ante indiuidua proximi est. spes erit solum. nō etiam genus.

In ista pre declarat definitioem pma p ordinē pdicamentale in spci. Et diuidit in duas pres. In pma facit hoc. In scda pre ex isto pcludit intentū. scda ibi. Quēadmodū igit suba. Quo ad pmi dr. q illud qd dictū e manifestū in vno pdicamento. z ostēdit in pdicamento substantie pncipalr. qz illa est oibz alijs por. Est em ibi suba genus generalissimū. sub q imediate e corz. z sub q corz pus aiatū. qd vno noie viūū appellat. z sub q aial sub q aial rōnale. sub illo fo e hō. z sub hoie sunt indiuidua. q sunt fortes z plato. Inter oia fo pdicta suba e gen generalissimū. qz gen e solū. z hō e specialissimū. qz e spes solū. Corpus fo spes e sube. gen fo corpis aiatū. z corz pus aiatū spes e corpis. z gen aialis. sz aial est spes corz potis aiatū. z e gen aialis rōnalis. Sz aial rōnale e spes aialis. z gen hois fm stoicos. q ponit calodemonēs z ca codemonēs aialia rōnalia immortalia. hō fo est spes aialis rōnalis z nō e gen pticulariū hoim. sz solū spes z sic oē qd pime e an indiuidua e spes tm z nō genus.

Quēadmodū igit suba cum supma sit eo q nihil supra ea sit genus est generalissimū. sic et hō cū sit spes post quā nō sit alia inferior spes neqz aliqd eozū q pnt diuidi. sz solū indiuidua. Indiuiduū em est fortes z plato. spes erit sola et vltima spes z vt dictū e spci alissima. Que fo sunt in medio eozū qdem q sup ipsa sunt spes erūt. eozū vero q post ipsa sunt erunt genera.

In hac pre ex dictz pcludit intentū. z diuidit in duas pres. qz in pma pre facit qd dictū e. in scda pre declarat habitudines eozū q sunt in pdicamento. Scda ibi. qre qd dem. Quo ad pmi dr sicut suba e gen generalissimū. qz nullū gen hz sup se exis pmi pdicatu. ita hō dr spes specialissima eo q e tm spes. post quā nō e alia inferior spes in quā diuidi possit. sz post ea sunt sola indiuidua qre e vltima spes. z specialissima sicut dictū est. q fo sunt in medio eozū sunt qdē spes respectu eozū q sunt sup ipsa z sunt genera eozū que sunt infra ipsa.

Quare hec qdem duas hnt habitudines eā q ab superiora fm quā spes ipozū esse dicunt. et eā q est ad posteriora fm quā genera ipozū dicunt. Et tertia fo vnā hnt habitudinē. Nam et generalissimū ad ea qdem q posteriora sunt hz habitudinē. cū genus sit oim id qd est supremū. Nam vero que est ad superiora nō hz cum sit supremū z pmi pncipiū. Specialissimū autē vnā hz habitudinē. eā que est ad superiora quozū est spes. Nam vero q est ad posteriora nō hz. sz etiā indiuiduozū spes dr. Sed spes qdem indiuiduozū velut ea cōtinens. spes aut superiorū velut que ab eis continentur

In ista parte declarat habitudines illoz q sunt in pdicamento dices. q illa q sunt in medio. q vocant subalterna hnt duas habitudines. vnā ad superiora fm quā

Porphyrii

spēs dicuntur supior. et alia ad inferiora fm qua dicuntur eoz genera. **Extrema** vero vnā tm hnt habitudinē. qā genus generalissimū hz habitudinē tm ad ea q post ipm sunt ex quo est suprenū existēs oim pncipiū. **Specialissimū** aut vnā hz habitudinē eā scz q ead supiora fm quaz spēs eoz dī. **Ea** vero q est ad posteriora nō hz. s; dī indī uiduoz species quali eam ptenens. spēs vero supiorum in q̄tum ab illis continetur

Determinant ergo generalissimū ita q cum sit genus nō est species. **Et** rursus supra qd nō est aliud supueniens genus. **Specialissimū** at qd cū sit spēs nō est genus. et qd cū sit spēs nun q̄s diuiditur in species. **Et** qd de plurib; differrentib; numero in eo qd qd sit p̄dicatur. **Ea** vero q in medio sunt extremozū subalterna vocatur. genera et spēs et vnūq; ipoz genus et species esse possunt. ad aliud qdem et ad aliud sumpta. **Ea** vero q sunt ante specialissima vsq; ad generalissimū ascendunt et genera dicuntur et species et subalterna genera

In ista pre declarat ordinē p̄dicabile p ordinē naturalem. **Et** diuidit in duo. qz pmo resumit ista q dicta sunt in p̄cedētib;. **Secdo** psequit intentū. scda ibi. vt agamēs non. **Primo** dī qz p̄hi generalissimū sic determinat. e qd cū sit genus nō p̄t eē spēs. **Et** rursus ē etiā sup qd nō est aliud genus supueniens. **Specialissimū** vero qd cum sit spēs nō p̄t eē gen. **Et** cū sit spēs nunq; diuidit in alias spēs. **Et** qd de plurib; differrentib; numero in eo qd qd est p̄dicat. **S; illa** q sunt in medio extremozū sicut subalterna vocant gna et spēs respectu diuersoz. qz illa q sunt an specialissima ascendendo vsq; ad generalissima vocantur subalterna.

Ut Agamennō et Atreides et Pelopides et Lantales et vltimū Iouis

In ista pre declarat ordinē p̄dicabile siue p̄dicamēta lem p ordinē naturalem. **Et** diuidit in duas pres. qz in p̄ma facit hoc. in scda pre ponit dīam inter ordinē naturalem et p̄dicabile. **Secda** ibi. s; in familijs. pmo dī sic. sicut in familijs siue in naturali generatōe ē aliq; q ē filius tm vt agamennō. et aliq; q ē pater tm. vt iuppiter. et sunt alii qui q sunt patres et filij respectu diuersoz. vt Atreides Pelopides Lantales. sic etiā p̄dicamēta coordinatōe sunt aliq; q sunt genera tm. vt suba quāntitas. **Et** aliqua que sunt tm spēs. vt hō asinus sicut pars in qualiter cas; thegoria predicamentali.

Sed in familijs qdem plerūq; ad vnū reducuntur pncipiū. verbi gratia ad Iouem. In generibus aut et speciebus nō sic se habent. neq; em est vnū cōmune genus omnū ens. nec oīa eiusdem generis sunt fm vnū supremū genus. que admodū dicit Aristoteles. sed sunt posita que admodū in p̄dicamentis dictum est. prima decem genera quasi decem pncipia. vel si quis oīa entia vocet equo ce inquit nūcupabit nō vnū

ce. **Si** em vnū cōmune esset omnū genus ens vnūoce oīa entia dicerent. **Quia** vero sint decem p̄ma pncipia cōe ens oim fm nomē ē solūz nō etiā fm definitōis rōnem q fm nomen est

In ista parte ponit dīam inter ordinē p̄dicabilem et inter ordinem naturalem et diuiditur in duo. qz pmo facit hoc. **Secdo** declarat qd dam suppositum. scda ibi. decem qdem. **Primo** dī sic. **Sed** in familijs plerūq; omnia reducitur ad vnū p̄mum. vt ad Iouem in p̄posita coordinatōe. sed in generib; et speciebus nō habet se sic supplem ordinē p̄dicabilem. qz neq; ens est cōmune genus omnū p̄dicamentozum neq; oīa p̄dicamēta sunt eiusdem generis fm vnū supremū genus. sed sunt posita supple decem predicamenta quasi decem pncipia sicut de phus in predicamentis. quia si quis oīa decem entia vocet nō vnūoce sed equiūoce ea nūcupabit. qā ens predicatur de eis fm vnū nomen et fm diuersas rōnes si aut esset genus p̄dicaretur de eis vnūoce. hoc est nomine et ratione et nō nomine tantū

Decem vero generalissima sunt specialissima vero in numero quodam sunt. nō tamen in definito. **Indiuidua** autem que sunt post specialissima infinita sunt

In ista parte Porphyrius remouet qd dam dubiū et diuidit in duo. quia pmo facit hoc. et secdo determinat qd dam suppositū. scda ibi. **Descendentē**. **Quo** ad p̄mum vult q generalissima sunt in numero quodā certo et determinato. quia sunt decem. **Specialissima** p̄o sunt in numero quodā sed nō determinato supple quo ad nos. **Indiuidua** vero que sunt post specialissima sunt infinita. sciam quo ad nos q̄s quo ad naturam.

Quapropter vsq; ad specialissima a generalissimis descendente iubet plato quiescere. **Descendere** aut p media diuidente specificis differentijs infinita p̄o inquit relinquenda sunt. **Neq; em** horū posse fieri disciplinā

In ista Porphi. insert duo corollaria. **Primū** est q descendente a generalissimis vsq; ad specialissima iubet plato quiescere. **Et** hoc pbat duplr. pmo. qz descendente a generalissimis p media necesse est diuidere specificis differentijs. sed spēs specialissima nō hz tales dīas. ergo oportet in specie specialissima quiescere. **Secdo** sic. **Ad illa** nō est descendendū que sunt ab arte relinquenda et quoz nō potest esse disciplina. **Sed** indiuidua que sunt infinita sunt ab arte relinquenda nec eo qz p̄t eē disciplina. q̄ ad ea nō est descendendūz per p̄sequens in specie specialissima oportet quiescere

Descendentibus aut ad specialissima necesse est diuidente p multitudinē ire. **Ascendentibus** vero ad generalissima necesse est colligere multitudinē. collectiū em multozū in vnā naturaz spēs est. et magis id qd genus est. **Particularia** vero et singularia semp in multitudinē e contra rio diuidit qd vnū est. **Participatōe** em speciei plures boies vnus hō. **Particularibus** aut et fin

Predicabilia

gularibus unus. et cois plures. **D**ivisiuū qm̄ ē sp̄ qd̄ singularē ē. collectiū āt r̄ adunatiū qd̄ cōdē ē.

In hac parte ponit scdm̄ corollariū dicens qd̄ descendente a generibz generalissimis ad specialissima necesse ē esse diuidentē. et ire p̄ multitudinē. **S**ed ascendente ad generalissima a specialissimis necesse ē multitudinē colligere. **C**ur r̄o ē. qz spēs ē collectiū multoz in vnā naturā. et magis ipm̄ genus. **P**articularia s̄o sp̄ r̄ singularia e contrario in multitudinē diuidit. qd̄ vnū ē. s̄ e contrario facit illud qd̄ ē vnū. qz illud colligit multitudinē ex quo p̄tici patōne sp̄ci plures hoies sunt vnus hō. et etiā vnus hō cōis est plures hoies p̄ticularēs. qz illud qd̄ est singularē est diuisiuū semp. sed illud qd̄ est cōmune semp est collectiū r̄ adunatiū.

A

Assignato autē genere r̄ specie qd̄ sit vtrūqz et genere qdem vno. speciebus vero pluribus. sp̄ em̄ in plures spēs diuisio generis est. gen⁹ qdē sp̄ de sp̄e p̄dicat r̄ oia supiora de inferioribus. **S**pēs āt neqz de primo sibi gñe neqz de supioribz. neqz em̄ cōuertat. oportet em̄ autē equā de equis p̄dicari. vt hinnibile de equo. aut maiora de minoribz. vt aial de hoie. minora s̄o de maioribz minime. neqz em̄ aial dicit esse hoiez. quē admodū hoiem dicit esse aial

A

In ista parte declarat scdm̄ definitōem sp̄ci. **E**t diuiditur in duo. qz p̄mo facit hoc. scdm̄ p̄bat genus p̄dicari de indiuiduis. scdm̄ ibi. **D**e qbz autē spēs. p̄mo d̄ sic. postqz assignatū est de gñe qd̄ sit. et etiā de specie qd̄ sit vtrūqz illoz r̄ postqz assignatū ē qz gñe existente vno species sunt plures. qz vnū genus p̄hendit plures species qz diuisio gñis sp̄ ē in plures spēs. necesse est cedere nūc qz gen⁹ sp̄ p̄dicat de sp̄e. **Q**uia oia supiora p̄dicant de inferioribz. **S**pēs nec p̄dicat de gñe sibi. primo nec p̄dicat de supioribz generibz. qz nō p̄uertit cū eis nec est in plus sp̄ ip̄a. **O**portet em̄ in ordinata p̄dicatōne p̄dicari equa de equis. vt hinnibile de equo. aut maiora de minoribz. vt aial de hoie. **M**inora vero de maioribz minime p̄dicari p̄nt. qz si dicamus hoiem esse aial. nō t̄m dicim⁹ aial esse hoiem ordinata p̄dicatōne.

De quibus autē spēs p̄dicatur. de his necessario r̄ sp̄ci genus p̄dicabitur. r̄ generis genus vsqz ad generalissima. si em̄ verum est socrates hoiem dicere. hoiem vero aial. aial vero subam verū est r̄ socrate aial dicere atqz subam. sp̄ em̄ supiora de inferioribz p̄dicant r̄ spēs qdem de indiuiduis p̄dicabitur. genus autē de specie et de indiuiduo. generalissimū autē r̄ de genere et generibus. si plura sint media r̄ subalterna. et de specie r̄ de indiuiduo. dicitur autē generalissimum qdem de omnibus sub se positis generibus speciebusqz r̄ indiuiduis. genus autē quod ante specialissimū est de omnibus specialissimis r̄ indiuiduis. solū autē spēs de omnibz indiuiduis

In ista parte probat genus etiam p̄dicari de indiuiduis. **E**t diuiditur in duo. quia in prima parte facit hoc. **I**n secunda parte declarat quid sit indiuiduū. **S**ed ibi indiuiduū autē d̄. **Q**uo ad p̄mum d̄ qz de quibuscunqz qz p̄dicatur spēs. p̄dicatur etiā genus species. r̄ genus illius generis vsqz ad generalissimū. quia si verum ē dicere socratem esse hoiem. r̄ si verum ē dicere hoiem esse aial et si verum est dicere aial esse substantiam. tunc verū erit dicere socrate esse aial. r̄ socrate esse substantiā. qz sp̄ supiora p̄dicatur de inferioribus sicut species p̄dicat de indiuiduis r̄ genus de speciebus r̄ indiuiduis. r̄ generalissimū de genere r̄ de generibus. si sunt plura inter media r̄ p̄dicatur de specie r̄ de indiuiduo. sed generalissimū d̄ qd̄ de omnibus sub se positis. scz generibus speciebus r̄ indiuiduis p̄dicatur sed genus quod est ante specialissimū p̄dicatur de omnibus specialissimis. r̄ de omnibus indiuiduis. sed species p̄dicatur solum de omnibus indiuiduis.

Indiuiduū autē p̄dicatur de vno solo particulari. **I**ndiuiduū em̄ d̄: socrates. r̄ hoc albus et hoc veniens. r̄ suffronisci filius si solus sit ei socrates filius. **I**ndiuidua ḡ dicunt h̄mōi. qm̄ ex p̄prietatibz consistit vnūquodqz eorum quarum collectio nunqz in alio quolibet eadem erit socratis em̄ p̄prietates nunqz in alio quolibet erunt particulariū. he vero que sunt hois p̄prietates. **D**ico autē eius q̄ est cōis. **P**roprietates erūt eedē in pluribz. magis autē in oibus p̄ticularibz hoibz in eo qz hoies sunt.

In ista parte Porphyrius declarat incidentali qd̄ sit indiuiduū. r̄ diuidit in duo. quia p̄mo facit hoc. scdm̄ resumit predicta. scdm̄ ibi. p̄neritur igitur indiuiduum.

Quo ad p̄mum d̄ qz indiuiduū est qd̄ p̄dicat de vno solo particulari sicut socrates plato. hoc albus hic veniens et suffronisci filius. si solus socrates sit ei filius. **D**icitur autē h̄mōi indiuidua. qz vnūquodqz eoz constat ex p̄prietatibus quarum collectio nunqz erit eadē in alio. qz p̄prietates socratis nūqz erunt eedem in alio particulariū. sed illi p̄prietates que sunt hominis. sicut sunt p̄prietates cōmunes. ille sunt eedem in pluribz r̄ in omnibz particularibus hominibz s̄m qz homines sunt. sicut risibile est p̄prietates hominis r̄ cōuenit om̄i homini.

Continet ergo indiuiduū qdē sub specie. species autē sub genere. totū em̄ qdē est gen⁹. indiuiduū autē pars. spēs s̄o r̄ totū ē r̄ pars. s̄ pars qdē alterius. totū autē nō alterius. s̄ alijs partibus em̄ totū ē. **D**e genere qdē r̄ specie r̄ qd̄ generalissimū r̄ qd̄ specialissimū. r̄ qz genera eadez et spēs sunt. q̄ etiā indiuidua. r̄ quot modis genus r̄ spēs dicantur sufficienter dictū est

In hac parte resumit p̄dicta. r̄ diuidit in duo. qz p̄mo facit hoc. **S**ed o epilogat circa istd̄ capitulū. scdm̄ ibi (de genere qdē) **P**rimo d̄ qz indiuiduū p̄net sub sp̄e r̄ spēs sub genere. s̄ genus est quodammodo totū r̄ indiuiduū qdam pars est. r̄ species est totum r̄ pars. sed ē qd̄ alterius. sed nō est totum alterius. s̄ est totū alijs

In ista parte resumit p̄dicta. r̄ diuidit in duo. qz p̄mo facit hoc. Sed o epilogat circa istd̄ capitulū. scdm̄ ibi (de genere qdē) Primo d̄ qz indiuiduū p̄net sub sp̄e r̄ spēs sub genere. s̄ genus est quodammodo totū r̄ indiuiduū qdam pars est. r̄ species est totum r̄ pars. sed ē qd̄ alterius. sed nō est totum alterius. s̄ est totū alijs

~~Porphyrii~~

partib. Tunc epilogat dicens. q̄ sufficiēter dictum ē de genere 2 specie qd̄ sit vtrūq̄. 2 etiā dictū est sufficiēter qd̄ sit generalissimū 2 que sunt genera intermedia. 2 q̄ sunt species specialissime. 2 etiā q̄ sunt individua. 2 q̄t modis genus 2 species dicatur.

~~Circa capitulum de spe-~~

cie mouet questio p̄ma. **U**trūq̄ spēs atoma triplici definitioe definita p̄ solam terciā pueniēter ab alijs p̄dicabilib; sic distincta. **E**t videt̄ p̄mo p̄tra suppositū q̄ non sit pueniēter triplici definitioe definita. q̄ vni^o definiti debet esse t̄m̄ vna definitio. s; species ē vni^o definitum. ergo nō est pueniēter triplici definitioe definita. **M**aior ē p̄bi sexto topicorū. **S**ecūdo sic. Porphyrius d̄t q̄ gen^o 2 spēs sunt relatiua. 2 ergo necesse est in vtroq̄q̄ rationib; vtrūq̄ vti. in terciā vero definitione nihil ponitur p̄ qd̄ habeatur correlatiuum. s; genus. ergo male definitur.

Tercio sic. non distinguitur per terciā ab alijs. probatur. quia illa conuenit generi. ex quo genus est qd̄ p̄dicatur de plurib; differentiib; numero in eo q̄ d̄ est. vt animal de forte 2 platone

In oppositum est Porphyrius in textu. et ponitur iste discursus. **M**aior. **E**st duplex species. scilicet subalterna et specialissima. quarum p̄ma est formaliter diuisibilis et secūda atoma. **M**inor. **H**uius in genere duplex est consideratio. quarū vltima distinguit eā 2 alia predicabilia. **C**onclusio. **I**gitur triplici definitione cōuenienter est definita. licet p̄ solā terciā ab alijs predicabilib; sic distincta

Maior est Porphyrii in textu quo ad p̄mā partē. **Q**uo ad secūdam partē etiā patet. quia species subalterna potest esse genus. tale autē est formabile 2 diuisibile. **S**pecialissima vero species ē natura comunis terminās totū motū rōnis a genere generalissimo. 2 ergo ipsa dicitur atoma quasi formaliter indiuisibilis. **D**icit autē formaliter indiuisibilis. q̄ ipsa materialiter diuidi potest. al̄s sub ea possent esse individua. **M**inor probat q̄ natura specifica potest cōsiderari vno mō in se 2 absolute sine aliqua p̄paratōe ad extrinsecū extra absolutam suam p̄sideratōem acceptū. qd̄ addit̄ p̄ter individua q̄ nō sunt simplr extrinseca nature. sed tene sunt extrinseca nature sic absolute 2 abstracte p̄siderate. 2 isto mō nec ē vna nec plures. nec vniuersalis nec singularis. quia si de eius rōne hoc modo accepte esset singularitas nullo mō posset multiplicari in plurib; suppositis. **E**t si vt sic esset vniuersalis tūc nullo modo posset esse in vno supposito. **U**n̄ sic absolute cōsiderata abstrahit ab vtroq̄q̄ istorūq̄ p̄m rōnem cōsiderandi. 2 significat̄ noib; p̄ime int̄tōis que significant illud qd̄ nature puenit absolute. sicut natura humana significat̄ p̄ illū terminū homo. 2 asinina per illū terminū asinus. **A**lio modo potest cōsiderari natura specifica p̄ p̄paratōem 2 habitudinē ad aliud non p̄m rē sed p̄m rōem. 2 hoc duplr. **P**rimo modo per respectum ad superiora q̄ actu intelligitur in ipsa. 2 ab illo respectu h̄z q̄ est spēs supple subijctibilis. 2 significat̄ noie sp̄i. q̄ specialior est superiori suo. **A**lio mō per respectū ad inferiora in quib; actu 2 intellectu in diuidit̄. 2 ab illo

respectu habet q̄ sit vniuersale siue p̄dicabile. 2 vt sic nomine vniuersalis siue p̄dicabilis significat̄. **E**t fm̄ istū duplcē respectū spēs duplr̄ definitur. q̄ fm̄ p̄mū respectū dant̄ due p̄ime definitōes q̄ dant̄ de specie vt est inferioris 2 vt d̄t spēs subijctibilis. 2 fm̄ aliū. s; scdm̄ respectū datur terciā definitio. q̄ datur de ea vt ē p̄dicabilis. 2 p̄ quā distinguit̄ ab alijs predicabilib;. nō tamē accipitur illo vltimo modo in rōne vniuersalis 2 p̄dicabilis simplr̄ ceter. q̄ tūc per illam definitōem nō differret ab alijs p̄dicabilib;. sed in rōne vltis determinati ad specialem modum p̄dicandi soli sp̄i pueniētem. **U**nde in rōne speciei natura specifica se h̄z vt materiale. respectū vero illius nature ad superiora q̄ actu p̄n̄ctur in ipsa habet se vt formale. fm̄ quē d̄t formaliter species. **D**istinguitur autē illi duo respectus ex eo. quia respectus ē quēdam relatio vni^o ad alterū. **R**elatiōes autē distinctōes capiunt a suis terminis. **Q**um igitur illi respectus sunt ad diuersos terminos. quia vnus ad superiora. 2 alius ad inferiora erunt diuersi. **S**ed contra ista dicitur. impossibile est idē referri per se ad plura. ergo nō potest natura specifica referri ad genus per se 2 ad individua. **A**ntecedens p̄t per philosophū quinto metaphysice. vbi d̄t q̄ tunc sequeret̄ q̄ idem bis diceret̄ qd̄ habet p̄ incoueniēti. **A**d h̄ est dōm. q̄ idem formaliter nō referret̄ bis. sed bene idem materialiter. sicut humanitas vt inferior aialitate nō est humanitas vt superior indiuiduis formaliter. sed soluz materialiter. ac si dicat̄ homo albz formalr̄ nō est hominiger formaliter. **S**ed diceret̄ replicādo. vni^o relatiū vna relatione est relatiū sicut vnum album est vna albedine album. ergo non potest vnum diuersis referri relationib;. **S**olutio. similitudo nō tenet. quia licet in vno albo nō possint esse plures albedines. tamē in vno quale possunt esse plures qualitates. **P**rimo diuersitates est. quia plura accidētia vnius speciei nō possunt esse in eodem subiecto. sed plures qualitates diuersarū specierū possunt esse in eodem subiecto. sic etiam est de relationibus. q̄ due relationes eiusdem speciei nō possunt esse in eodem subiecto. sed bene plures relationes diuersarū specierū. vt relatio duplr̄ 2 dimidiū. 2 paternitatis 2 filiatōnis. **E**t sic p̄cedendū est q̄ idem potest per relationes diuersas referri p̄ se p̄mo ad plura. 2 sic est in p̄posito de specie q̄ referit̄ p̄ se p̄mo ad gen^o 2 ad individua. **C**onclusio sequit̄ ex p̄missis. 2 est auctoritas porphyrii in textu dicit̄. q̄ terciā assignatio ē propria soli sp̄i specialissimo. q̄ sola est distinctū p̄dicabile

Ad obiecta in oppositū. **A**d p̄mū est dicendū. q̄ vnus definiti eodē mō sumpti est t̄m̄ vna definitio. sed fm̄ diuersos respectū bene possunt eius esse plures definitiones siue descriptōes. 2 sic de specie. sicut in minoris declaratōe dictum est. **A**d scdm̄ dōm ē. q̄ individua sunt correlatiua sp̄i ad que p̄ se p̄mo d̄t spēs p̄dicabilis q̄ illa ponitur in definitioe p̄ modū d̄ne quēdam d̄m̄ in declaratōe minoris dicit̄ fuit. **A**d terciā dictum est super^o q̄ genus nō p̄dicat̄ immediate de plurib; differentiib; numero. sed mediante specie. 2 sic individua non s̄t̄ immediata subijctilia ḡnis sed t̄m̄ sp̄i.

~~Circa predicta sunt que-~~

dā dubia. **P**rimū est. **I**n ordine congruo capitulum de specie immediate sequatur capitulum de genere. cum tamen differentia sit principium speciei. 2 tale pus ē p̄m̄

CC viij

Predicabilia

epiatio. Solutio alterti q sic qz licet differētia fm natura precedat spēm sicut pncipiū pncipiariū z ps definitiua suū totū. tñ ppter quinqz causas pus porphiri⁹ des terminat de specie qz differētia. **Prima causa** ē ppter speciei ad genus relatiōem q nō est generis ad differētia. et ppter hoc nō potest definire vnū sine reliquo cognoscā

Secunda causa est ppter pformitātē in modo pdicandi. quia sicut gen⁹ pdicat in qd sic z spēs. **Tercia** ē quia spēs ex quo ē quoddā totū notior ē q ad nos differētia. q est qdā pars. sicut in qd pbs primo pphicoz. **Quarta** est sicut substantia est an qualitatē z qdlibet accidens. ita modus substantie prior est modo accidentis z qualitatē. cātis. spēs vero dē essentia p modū substantie. qz per modum forme formare. z differētia p modū forme formatis z qualificātis. **Quinta** est fm Auicēnam. qz gen⁹ nō est in differētia fm essentia. ex quo differētia ē simplex forma. in specie vero est fm essentiam ex q iuxta pdicta species sibi supponitur fm ordinē participātis z participati. **Sed** diceres forte. spēs z differētia dicūt eandem essentia z natura. ergo nō plus gen⁹ est de rōne speciei q differētia. **Sz** ad hoc dicitū est super⁹ licet natura laterē spēs z differētia nō differāt. tñ alius ē intellectus istorum triū. z ergo genus fm intellectu aliter pparatur ad spēm qz ad differētia. qz ad spēm sicut ad definitum. ad differētia vero sicut ad partē potestatis.

Secundū dubiū est. Quare porphiri⁹ in pncipio huius capituli ponit diuersas acceptōes speciei Solo. qz spēs qd dā multiplex est. h tale indistinctuz cōfusiōe generat pmo elenchoz. ergo pmo ponit multiplicitatem nois. nō tñ curauit ponere oēs acceptōes nois speciei. sed solū illas q habēt similitudinem euz speciei apud pphos pncipalē intēra. z q nō sit h mētio de specie pmitiua vel deriuatiua q apud grāmaticos psideratur

Tercū dubiū est. Utrū prima speciei acceptio puenienter dicatur forma vniuscuiusqz rei. sicut dē porphiri⁹. **Et** videt q nō. qz si sic sequeret q forma intellectiua pura aia esset spēs. quia est vniuscuiusqz rei forma. qz forma hois est forma vnius rei. q alicuius rei. quia eadē est res z vna res. sed h est falsum. qz fm aiām rusticus nō minus dignus ē imperio qz pām. qz equē pfectam cū pamo hz aiām. **Solo** sic. qz sicut in rebz naturalibz materia est ppter pparatiōem turpe quiddā appetens formā. q est quiddā diuinū optimū z appetibile sicut femina virum. vt dicitur pmo pphicoz in fine. ita species fm primā acceptōem est forma z pulcritudo siue elegantia in pmensuratione consistēs compositionis corporis z complexionis et stature z coloris ad similitudinem forme naturalis turpitudinem materie terminātis. **Et** consequēter species logica similitudinem habet euz specie primo modo dicta. quia genus logicum fm Auicēnam est primū essentiale et informē subiectum quod est inchoatio rei ad esse rei fm subiectum et quidditates euius potentialitatem z informitatem format et terminat ipsa species. **Sed** forte diceres. differētia terminat informitatem generis. ergo nomen speciei magis fuisse sibi impositum qz speciei. **Ad** quod dicendum est. q est duplex terminans. vnum quod z aliud quo. differētia est bene terminās quo. sed species est terminans qd qz mediante differētia genus cōtrahit.

Ad obiectū in oppositum est dicendum. q duplex

est forma. vna est substantialis. alia accidentalis. **Per** hoc dicendum est. q in proposito sermo est de forma accidentali que causatur a forma substantiali domināti ipsi materie. **Uñ** fm q duplex ē forma res etiā dicitur habere duplicem pulcritudine. vnam essentialē. z aliam accidentalem. prima pulcritudine nō est res vniūspeciei pfectioz re altera. **Secunda** pulcritudine nō est res vniūspeciei pfectioz forme. z hoc modo procedit obiectio. sed secūdo modo et extensue bene. quia fm pfm in principio fies phisonomie aie sequūtur corpora. z secūdo de aia. moles carne aptos mēte dicimus. z ergo si anima infunditur corpori melius disposito. tunc habet nobiliores opationes. et sic ex elegantia forme demonstratur dispositio ad virtutes sicut in signo licet nō pueribili. quō dē Auicēnis secūdo de aia. q omis diuersitas mēbroz que est in corpore quo ad cōpositiōem mēbroz ex varia diuersitate potestiarum que sunt in anima causatur. quia virtuti anime debet cōrespondere moles materie siue corporis. **Victur** notanter q dispositio anime siue interior ostenditur in exteriori sicut in signo inconuertibili. quia vt dicit Seneca sub quacūqz pelle magnanimitas animi latere pōt.

Et idem nobis turpibz curiosum verbū est. q sub quacūqz pelle pūis diuinus latere potest. **Unde** nasōne formolitas pulcrū nō reddidit. sed eloquētie faciundia. **Et** hoc idem dē Augustin⁹ in libro de virtutibz hoc mō. **Sic** differētia nature creauit virtutibz z sciētijs teozna

Quartū dubiū est. Utrum species secundo modo est que ponitur sub assignato genere. **Et** videtur pmo q nō. quia vniū oppositōz nō ponitur sub alio. sed genus z species sunt opposita. ergo species non ponitur sub genere. **Secūdo** sic. indiuiduū generis ponitur sub genere. z tamē nō est species. igitur zc. **Solo** Alterti sic. positione ordinis z pncipatiōis. vt circa terciam acceptōem generis dictum fuit. ppter qd dicit Albertus q sub in illa definitione non dicit tñ ordinem. sed etiam causam ordinis. qd dicit ppter secūda obiectōem q est de indiuiduo vago generis. cuius immediate positionis genus nō est causa. **Unde** duplex est positio. vna que tota pncipiatur a genere. z talis est speciei. z est alia q nō tota a genere pncipiatur. sed a materia z indiuiduantibz. z talis est positio in diuidui sub genere

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q genus z spēs accipiūtur dupli. **Vno** mō p intētiōibz se cūdis. z sic opponūtur relatiue z nō predicant de seinuiscem respectu eiuſdē nec vna ponit sub alia. **Alio** mō accipiūtur p naturis substratis illis intētiōibz se cūdis. et sic dicimus q genus ē pus specie z species generi supponitur. **Ad** secūdum dictum est in solutione pncipali z circa terciā acceptiōem generis

Quintū dubiū est. Quare porphiri⁹ replicans de specie ponit exempla solū in tribz pdicamentis. scz substantia qntitate z qlitate. **Solo.** qz substantia est dignissimū z pmiū pdicamentū. z qntitas z qlitas sūz accidentia absoluta q multū appropinquāt ad rōem substantie. qz magis sunt entia absoluta qz respectiua. z ergo replicat de illis duobz simul cū substantia.

Sextū dubiū ē circa terciā definitiōem speciei. in q dicitur Spēs ē qd pdicat de pluribz numero differētibz in eo q quid est. an sit bona. **Et** videtur primo q non. quia nullum ens completum et per se subsistens est predicabile de pluribus. sed species ē huiusmodi. est

duplex est deo rationalis q in nobis cōspicitur pmo qz que i mō dō in respibz monitionem hōe p dicitur cōtra qz qz puenat est boni moxibz z p dicitur cōtra aia

Altago dicitur q duplex est deo rationalis q in nobis cōspicitur pmo qz que i mō dō in respibz monitionem hōe p dicitur cōtra qz qz puenat est boni moxibz z p dicitur cōtra aia

officiale

Deum

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q genus z spēs accipiūtur dupli. Vno mō p intētiōibz se cūdis. z sic opponūtur relatiue z nō predicant de seinuiscem respectu eiuſdē nec vna ponit sub alia. Alio mō accipiūtur p naturis substratis illis intētiōibz se cūdis. et sic dicimus q genus ē pus specie z species generi supponitur. Ad secūdum dictum est in solutione pncipali z circa terciā acceptiōem generis

6 pmi acceptiōis

Predictabilia

et restricta. qd est spes q a specialitate dicta est. sicut gen^o a generalitate. et ppter hoc e generis ps subiectiva. **D**ifferetia vero no est pars subiectiva. s. magis potestativa. nec tñ dicitur ppter particulare. sed particularisans iuxta modu loquedi pbi in sero topicoy ubi dicit q in definitione no debet particulare addi vll. i. species generi. sed bene differetia. **E**t quo pz q differetia non est realiter generi sup addita siue ab eo distincta. cu sit pars intrinseca siue essentialis potestatis. q iuxta superius dicta eadē est fm rem cum ipsa essentia. **E**t ad dicit in propositione. q ex gne diuisio 2 differetis a additis p descendit ordinatu pstituitur atome spes. atome. i. formali inuisibiles sub quibus sunt individua q sunt solo numero differetia pncipiantia rone diuersoy pncipioy pplexionaliu accidentia coia. sicut spes p sua pncipia pncipiant accitria naturalia siue pncipia. cu eadem sint pncipia spēt 2 pncipia. **M**inor pars dicitur in inductiue. **E**t pmo de radice q duplex est in hac arborē. eo q arbor ista siue cathegoria pstitit in subiectione 2 p dicatione inferior 2 superior. 2 ergo duplex e radix. scz subiectois 2 p dicationis. **S**ubiectionis qdem radix sunt individua. eo q sunt pme substātie q pncipia pncipaliter 2 maxime substare dicunt. in qbus etiā omnia superiora habēt esse pncipia. **S**z p dicationis radix e gen^o generalissimū. eo q ipm est origo oim formay p dicationis p cuius essentialis potestatis differetia iuxta p dictione pstituit in inferiores forme p dicationes. **T**ricus vero est rect^o ordo gener 2 spēt p similitudinē ad trūcum naturalem. **R**ami sunt differetie q pullulant ex radice 2 trūco. **I**nter sunt accidentia pncipia. eo q sapore trahūt ex essentialibus pncipia subiectis. quo qdem sapore eis semp 2 inseparabilē cohererent. **F**olia sunt accidentia coia. qz sicut folia defluūt absqz corruptōe substātie arboris. sic etiā accidentia coia assunt 2 abstant subiectis suis absqz corruptōe suoy subiectooy.

Conclusio q ad primā partē pz. qz cathegoria predicamentū substātie nihil aliud ē qz ordo vniuocē 2 essentialit^r p dicationis fm sub 2 supra ordinaroy. cuius ordinis forma sunt intēctones generis generalissimū. spēt specialissimē et medioc^r q sunt genera 2 spēs respectu diuersoy. **P**rimū igitur istius cathegorie ē substātia sub q p diuisione cōstituit corp^o cuius opposita spēs est spūs. **E**t rō est. qz substātia est ens p se substātes aut ergo ē substātes in subiecto imateriali qd ab aurore de causis dicit hylia in. aut in subiecto corporeitate determinato. **P**rimo mō ē spūs secūdo mō corpus qd vt spēs subalterna diuiditur p aiatum 2 inaiatum. quoy primū additū generi pstituit spēm que dicit corpus aiatum. 2 fm spēm ei oppositay que dicit corpus inaiatum. **C**ui rō est. qz corpus pstituitur in esse vel per animā vel p naturam. eo q omne corpus est mobile. sed nō sunt nisi duo pncipia motus talis. s. aia q ē pncipiū pfectū. 2 natura q ē pncipiū impfectū. **S**z sub corpore pstituit corp^o aiatū 2 sub corpore inaiatū. **C**orp^o aiatū diuidit psequēter p sensibile 2 insensibile. qz p mū additū generi pstituit spēm q dicit aial scdm vero spēm oppositā. **C**ui rō est. qz omne corp^o aiatum pstituit in specie p aiam. aut ergo p aiam sensitiuā. aut p aiam vegetatiuā. **S**i pmo mō sic est corp^o aiatum sensibile. **S**i scdo mō. sic est insensibile. **E**xemplū pmi. vt vacca leo. **E**xemplū secūdi. vt plāta. **A**nimal vero qd est genus respectu inferioroy diuiditur psequēter per differetias que sunt rationale 2 irrationale. quoy primū fm veritatem pstituit hominē. secūdu vero pstituit brutū. **C**ui rō est. qz anima diuiditur in eam que est actus corpis totali nō separabilis. 2 in eam que partim est actus corpis 2 partim nō sed separata. pmo est aial irrationale. secūdo est aial rationale qd nos hominē vocamus. **T**ercio vero quos sequitur Porphyrius posuerit bonos 2 malos spūs qd dicitur esse aialia rationalia immortalia. **S**ed istud est obuius sancte orthodoxe fidei nostre. 2 nedū fidei. sed vere p hie q ponit omne aial esse ppositū ex p rarijs. 2 omne ppositū ex p rarijs esse corruptibile. 2 q dicitur notanter in p ditione. de pro aial: rationali cum suis differetis. qd nō ponit cōueniēter gen^o ipm hois. ex q omne genus dicitur esse in pl^o qz sua spēs. **A**nimal vero rationale p uertitur cu hoie vt manifestū est. **S**ed a pars p ditionis scz q assilatur arbori naturali desup germinati siue euerse. patet qz hz radice forme si cut arbor sensibilibus materie. s. materia 2 forma oppositū habēt ordinē. qz materia siue potētia a sua impfectōe ad actū ascendit. **A**ct^o vero siue forma sua cōicabili bonitate ad impfectionem potētie descendit. **E**tiam ordo nostre rōnis oppositus est ordini nature. sed arbor porphyriana ex sua radice per actum nostri intellectus educit via diuisionis generis p differetias 2 p pōnis eorūdem cuius genere ad p ditionem spēt. igitur assilatur arbori naturali euerse siue desuper germinati.

Ad obiecta in oppositum. **A**d primū dictum eū declaratōe minoris. qz fm diuersam p dicationem eorū qz in arborē porphyriana. s. fm esse eētie vel eētie p rā dicit esse vel gen^o generalissimū vel individua. **A**d scdm dōm. licet corp^o aiatum sit qd dā pplexū fm voces est tñ in cōplexū fm rem. 2 ponit ppter penurias simplicis nois in cōplexū. sicut etiā aial rationale ponit nō tanqz definitio sed tanqz circūlocutio speciei. **A**d terciū dicitū est. qz in arborē porphyriana ponuntur tñ spēs p ditione p differetias formales. mixtura vero est differetia materialis. 2 ita nihil p eā pstituit formaliter in specie. **A**d quartū patuit solutio ex p dione 2 ex declaratōe. **A**d quintū est dicitū. qz mortale duo dicit. scz passionem viuentis vita corruptibili. 2 hoc modo nō est differetia. **A**lio modo virtutem essentialē specificantē vitay in specie corruptibiliter viuentū. 2 sic est differetia. **A**d sextū dicitū est in solutione ad quartū.

Circa p dictione sunt quedā dubia. **P**rimū est. an substantia bene ponatur gen^o generalissimū. **E**t videtur q nō. qz omne genus dicitur vniuocē predicari de suis speciebus. sed sic nō est de substātia ergo nō ponit puenienter genus generalissimū. **M**inor probat. qz vniuocē predicari est predicari noie 2 rōne vniuocē. s. substātia nō hz vniuocem. eo q nō est aliquid vniuocē ante corporeū 2 incorporeū. **S**olutio sic vt patet bit in p dicatione. qz non habet supra se aliud genus. s. est primū sumptū a comunissimo gradu pfectionali.

Ad obiectū in oppositum dōm est. qz substantia in genere generalissimo accepta nō dicit aliquod vniuocē specie vel numero. dicit tamen aliquod vniuocē vnitare generis in quo cōueniunt substantia corporea 2 incorporea. cōueniunt em vtriqz substantie eē p se cōliter si ad gen^o illud cōparentur. secus si inter se.

Secūdu dubiū est. **A**n inaiatum insensibile irrationale bñ dicit differetie. **E**t videt q nō. qz ois differetia dicitur esse ppositua. s. irrationale insensibile inaiatū nō p uariū. ergo nō hz differetie. **Q**uorū ē manifesta. qz ois

Dicitur 2015 - 2016

Ad primū dicitū est. qz fm diuersam p dicationem eorū qz in arborē porphyriana. s. fm esse eētie vel eētie p rā dicit esse vel gen^o generalissimū vel individua.

Ad primū dicitū est. qz omne corpus aiatum pstituit in specie p aiam. aut ergo p aiam sensitiuā. aut p aiam vegetatiuā.

Porphyrii

nis differētia debet esse constitutiva spēs. sed spēs ē natura postiva. igitur nō potest p̄stitui per p̄uaritū. **Solutio** sic. qz als genus nō dividit̄ oppositis differētis.

¶ An obiectū in oppositū est d̄m. qz differētie sinistri lateris sunt positive s̄m rē. eo qz sunt p̄stitutive spēs. sed t̄m sunt p̄uarie s̄m nomē. **Quo duplex p̄t assignari rō. Una. qz d̄m d̄m d̄m p̄ opposita. s̄z oppōnis causa est negatio. qz opz vnā differētia nomē p̄uaritū significari. **Solutio** cū est. qz noia postiva differētiarū. r̄ spēs sinistri lateris sunt nobis incognita. qz nominam̄ eas p̄ p̄uaritōes. et negatōem differētiarū d̄ctri lateris**

¶ Tertium dubium est An sensibile b̄n ponatur differētia diuisiva corporis aiat r̄ p̄stituta animalis

Et videt qz nō. qz sensibile ē p̄pria passio animalis. igitur nō est differētia. Ans p̄bat. qz sensibile d̄r a sensu. s̄z sensus ē naturalis potētia aialis. ergo rē. **Solutio**. si sensibile esset differētia aialis tūc plāta esset aial. sed h̄ ē falsum. **¶ Sequela** p̄batur. quia planta est sensibilis. **¶ Solutio** sic. qz p̄ ipm̄ aial in esse speciei subalterne p̄stituitur r̄ ab alijs speciebus distinguitur

¶ Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est d̄m. qz sensibile accipit̄ dupl̄. Vno modo vt d̄r a naturali potētia et sic nō est differētia sed passio existens in genere qualitat̄is. Alio modo accipit̄ vt d̄r ab aia sensitiua. r̄ hoc mō est substantialis differētia. r̄ eodes modo d̄r Albertus in summa de mirabili scia de intellectu respectu ipsi? angeli. r̄ sic etiā d̄cedum est de rōnali respectu ipsius hois

¶ Ad secūdu d̄cedum ē. qz sensibile est nomen verbale qd̄ potest dupl̄ exponi. Vno modo actiue. r̄ sic est idēz qd̄ aptū natū sentire. r̄ sic est differētia aialis. r̄ nō conuenit plātis. Alio modo accipit̄ passiue. r̄ sic sensibile d̄ct̄ qz aptum natū est sentire. r̄ sic bene d̄r plāta sensibilis. s̄z nō est hoc modo differētia aialis.

¶ Quartū dubium est. Vt in vnoquoqz p̄dicamento sint due habitudines in generali. vna extremoz et alia intermediarū. r̄ plures in speciali. vt in textu tacitū fuit. **Et videt p̄mo qz nō. quia intermedia nō habēt duas habitudines. igitur rē. Antecedēs p̄batur. quia i r̄media sunt vniuersalia r̄ predicabilia. sed vniuersale siue predicabile solum d̄r vnam habitudinem ad inferiora in quibz est. sicut patz ex definitōe vniuersalis**

¶ Secundo sic. quelibet species specialissima habet qz sit species. r̄ qz sit vniuersale. in quantū est species habet habitudinem ad superiora. r̄ in quantū est vniuersale habet habitudinem ad inferiora. ergo nō habent extrema t̄m vnam habitudinem. **¶ Solutio sic. quia extrema habent vnam habitudinem. r̄ intermedia duas. **¶ Genus** em̄ generalissimū ex quo est supremū predicatū formale vnam t̄m habet habitudinem. videlicet ad inferiora respectu quos nū semp̄ d̄r gen? **¶ Spēs** specialissima ex q̄ est vltimū p̄dicatū formale sub q̄ nō p̄t fieri desēsus. etiā vnā t̄m h̄z habitudinem. s̄z ad superiora. r̄ respectu illoz semp̄ vocat̄ species. **¶ Intermedia** vero duas h̄nt habitudines. quod sic ostēdit. qz sicut in motu reali mediū h̄z duas habitudines. vnā ad terminū a quo. r̄ aliā ad terminū ad quem**

¶ Item in motu rōnis s̄nt mediā q̄ sunt subalterna h̄nt duas habitudines. vnā ad superiora r̄ aliā ad inferiora. ita qz respectu superior vocat̄ spēs. r̄ respectu inferiorū genera.

¶ Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū ē d̄m. qz intermedia nō solum sunt vlia r̄ predicabilia. sed etiam subiecta. vnde in p̄t̄m sunt vlia r̄ predicabilia cōuenit eis

habitus ad inferiora. sed in p̄t̄m sunt subiecta cōuenit ipsis habitudo ad superiora. **¶ Ad secūdu est d̄m. licet species habitudinē habeat ad superiora r̄ ad inferiora. quia tamē habitudo ad superiora solum ē formalis. ergo d̄ct̄ habere t̄m vnam habitudinē. **¶ Habitus** vero ad inferiora siue indiuidua est materialis. et ad ea que nō cadunt sub arte.**

¶ Quintū dubium est Vt subalterna in arbore porphyriana sint vera media inter genus generalissimū r̄ spēm specialissimā. **Et videt qz nō. qz medium cōponit̄ ex extremis r̄ supponit̄ illa existēs ipsis posterius. sed sic nō est de subalternis. **¶ Solutio** vt p̄bat obiectio nō sunt media p̄ participatōem extremoz. sicut colores mediū mediāt̄ inter extrema sua. r̄ sicut odores mediū mediāt̄ inter extrema sua vt p̄bat obiectio. sed sunt media ordinis r̄ positōis inter extrema. ita qz superior causa est r̄ p̄ncipium mediū r̄ mediū p̄ncipium est r̄ causa posterioris. r̄ p̄pter hoc mediū natura est posterius superiorū r̄ prius inferiorū. r̄ nō participat vt r̄t̄qz extremoz. nec participat vnū extremoz illo modo participatōis q̄ mediū colores vel sapores participat̄ extremos colores r̄ sapores. ergo media sensibilia nō participat̄ extrema sua s̄m essentias suas rotas r̄ s̄m totum esse. sed potius s̄nt esse quoddā remissum. sed ista media participat̄ vnū extremū s̄m totam essentiam. licet nō s̄m totam potestates **¶ Et p̄ p̄t̄ solutio ad obiectū in oppositū facta****

¶ Sextū dubium est. Vt genus puenienter diuidat̄ in generalissimū r̄ subalternū. r̄ spēs in specialissimā r̄ subalternā. **Et videt qz nō. qz omnis diuisio generis fit p̄ oppositas d̄ct̄as in spēs. vt d̄r Boetius in libro diuisionū. s̄z ista non est h̄mōi cū genus generalissimū et subalternū nō sint species. q̄ illa diuisio nō est pueniens et bona. **¶ Solutio** sic. qz omne gen? ordinat̄ in qz d̄m p̄ dicamentali. vel q̄ ē p̄mū ille coordinatōis sub q̄ oia alia ordinat̄ s̄m mētū r̄ mēsurā oim̄ alioz in illo p̄t̄o. r̄ sic ē generalissimū vel ē qd̄ mēsuratū a p̄mo illo ordinis et inferiora mēsurās. r̄ sic ē gen? subalternū. r̄ inter ista mediā generalissimū ē p̄fectius q̄ subalternū. qz nomen ḡnis ipositū ē a generalitate. s̄z gen? generalissimū h̄z maiōrē generalitatem r̄ cōtinet. qz sub se plura p̄tinet. q̄ ē gen? p̄fectius. **¶ Et s̄m mō nomē spēs ipositū ē nature a specialitate. vel q̄ h̄z specialitatem in termino vel nō. p̄mo mō est spēs** specialissima. sed mō subalterna q̄ est simul spēs r̄ gen?**

¶ Ad obiectū in oppositū ē d̄m. qz aliq̄ diuisio p̄t̄ d̄ct̄i ḡnis dupl̄. Vno mō. qz fit s̄m modū diuisionis ḡnis qz s̄z fit p̄ d̄ct̄as formales formalt̄ oppositas. Alio mō d̄r diuisio ḡnis rōne diuisi. qz s̄z genus diuidit̄ vel ḡnis int̄t̄io. **¶ Per h̄ d̄m est. licet diuisio ḡnis p̄mo mō d̄ct̄a. sp̄ fiat in diuersas spēs p̄ oppositas d̄ct̄as. nō t̄m diuisio sed mō d̄ct̄a. r̄ talis nō d̄r p̄t̄e diuisio ḡnis in spēs. s̄z analogi in sua analogata. ex q̄ nō diuidit̄ gen? h̄c p̄ aliq̄ re subiecta int̄t̄ioni sed p̄ int̄t̄ione cōi generis cōt̄ra rei q̄ nō habet d̄ct̄as formales**

¶ Septimū dubium est. Vt ruz subalternū in ḡne r̄ specie sit eiusdē rōnis. **Solutio nō oino. qz gen? d̄r subalternū a subalternatōe passiuā. qz s̄z alteri subalternatur. sed spēs d̄r subalterna a subalternatōne actiuā. qz s̄z sibi subalternat̄ aliam speciem**

¶ Octauū dubium ē Vt ḡnalissimū b̄n sit de finitū i tertū s̄m mō ē qd̄ cū sit gen? nō p̄t̄ ē spēs **Solutio sic. qz ḡnalissimū h̄z duo. i. qz est gen? r̄ ḡnalissimū. p̄mū**

Handwritten marginal note: *Handwritten note in the right margin, partially obscured by the main text.*

Handwritten marginal note: *Handwritten note in the right margin, partially obscured by the main text.*

Vertical text in the left margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Hereditabilia

habet p respectu ad inferiora. s. ad suas spes respectu qz dicitur genus. Sedm vero hz p negationem prioris gnis. qa scz ipso nihil est prius vl generalius. z vtrūqz tagit in de finitōe sua. primū cū dicitur (qd cū sit genus) sedm cuius sub/iungit (nō potest esse spēs) z ergo etiā definit aliter hoc modo. Sup qd nō est aliud genus supueniēs. Pro illi rā definitōis ampliori declaratōe notādum ē qz generalissimū p̄r duplī exponi. Uno mō negatiue p̄ illo qd est generale z q̄ nihil ē generalius. Alio mō affirmatiue p̄ illo qd ē generale z alio ē generalius. z h̄ duplī Uno mō p̄ omī illo qd ē generalius simplr. Alio mō p̄ illo qd ē generalius omī alio sui ordinis z generis. si igit generalissimū exponat affirmatiue z itelligat qz sit omī alio simpliciter generalius tūc falsa ē. qz nō eēt decē p̄dicamēta et h̄ mō verificat autoritas cōis que dicitur qd sup abūdiā riam dicit vni soli puenit. Si vero exponat negatiue vl affirmatiue cū illa additōe. omī alio sui gnis vel ordinis ē generalius. sic ē vera definitio. z iste p̄dicatōes subā ē generalissimū. q̄ntitas ē generalissimū sunt vere

Primum dubium est. Vtrum numerus horum triū. s. generalissimoz sp̄calissimoz z intermedioz sit finitū vel infinitū. Solo generalissima sunt finita nūero qz h̄ decē sicut patet in p̄dicamētis. Sedō spēs sp̄calissime in naturalibz sunt finite fm naturā rei. licz quo ad nos sunt infinite. Prīmū p̄z. qz nullū est gen^{us} cui^{us} potestas ē infinita. qz gen^{us} descendit ad spēs p̄ dñas p̄stituti uas q̄s opz esse finitas. qz aliter potētia e^t terminare nō possent. Cū igit dñe p̄stitutiue sint finite numer^{us} sp̄eruz erit finitus. Et p̄ sequēs ex natura rei spēs sp̄calissime sunt finite. Dicitur notāter (in naturalibz) qz in mathematicis spēs sunt actu finite. s. potētia infinite. sicut patz in numeris q̄ crescūt in infinitū p̄ appositōem. sicut patet in tertio phisicorū. Sedm p̄z. qz numer^{us} sp̄erū sp̄calissima rā cū in naturalibz q̄ in mathematicis ē nobis ignor^{at} et incert^{us}. q̄ ad nos sunt infinite. Intermedia vero inter p̄dicata extrema. scz inter generalissimū z sp̄calissimū (cuiusmodi sunt subalterna) sunt numero finita. qz si essent infinita tūc nō p̄tingeret fieri p̄cellum ab extēmo in extremū. qz opz ire p̄ media. q̄ si eēt infinita nō possent p̄trāsiri. Individua vero q̄ sunt post sp̄calissima sunt quo ad nos z q̄ ad naturā infinita fm potētiaz materie. licet actu sunt finita. qz spēs nō p̄trahit ad indiuidua p̄ differeētias. s. p̄ materiā z indiuiduaria. s. materia est diuisibilis in infinitū. q̄ fm diuisionē materie sunt infinita i potētia. z ergo ab arte relinquēda. Actū vero sunt finita et in multitudine z in magnitudine.

Decimum dubium est. Vtrum ens dicatur de decem p̄dicamētis vniuoce vel analogice. Et videt p̄ mo qz vniuoce. qz oīs multitudo ab vno procedit z ad vñū reducitur. q̄ multitudo oīm genēz z sp̄erū reducitur ad aliqd vñū p̄mū gen^{us}. z h̄ nō est nisi ens. Sedō sic. q̄ dicitur qd p̄trahit ad decē p̄dicamēta p̄ oppositas dñas h̄ ē genus vniuoce decē p̄dicamētōz. s. ens in cōi est h̄mōi. q̄ zc. Vñoz p̄ba. qz ens p̄trahit ad substantiā z acciōs p̄ illas dñitas q̄ sunt esse p̄ se. z nō esse p̄ se. Tertio. q̄ dicitur qd vere p̄dicat in quid de decē p̄dicamētis h̄ ē genus et vniuoce. s. ens in cōi est h̄mōi. q̄. Vñoz p̄ba. qz ens nō dicit ad interrogatōem factā p̄ qd de q̄libet p̄dicamēto qz si querat. qd est substantia. nō dicit est ens. eodem modo de q̄ntitate. Quarto. si ens nō p̄dicaret vniuoce seq̄ retur qz subiectū metaphysice nō eēt vñū. p̄ns ē falsum.

Sequela p̄ba. qz scia ē vniū generis subiecti. p̄ns probatur. qz illud qd est equiuocū nō est vere vñū. sed pot^{est} plura. si ergo ens eēt equiuocū tunc potius eēt plura entia q̄ vñū ens. Quinto. illud qd dicitur p̄ceptū distinctū a p̄ceptū substantie z acciōis h̄ ē vniuoce gen^{us} substantie et acciōis. s. ens in cōi ē h̄mōi. Vñoz p̄ba. qz p̄ceptus distinct^{us} rebus in pluribz ē p̄cept^{us} vniuoce. Vñoz p̄ba. qz q̄ntitas aliq̄ p̄ceptus sic se habet qz vñū est cert^{us} apud intellectū z aliud dubius. tūc p̄ceptus de q̄ intellectu ē certus ē distinctus p̄ra alios duos p̄ceptus de q̄bus intellect^{us} est dubius. s. sic ē qz intellectus q̄ntitas ē cert^{us} de p̄ceptū entis. z dubius de p̄ceptū sube^{re} z acciōis ergo p̄ceptus entis ē distinct^{us} a p̄ceptū substantie z acciōis dēctis. Vñoz p̄ba. qz de eodē cōceptū nō p̄r intellect^{us} esse certus z dubius. cū h̄ implicet. Vñoz p̄ba. quia aliq̄s p̄r esse certus de aliq̄ qz sit ens. z tñ dubitare an sit suba vel acciō. sicut antiq̄ fecerūt de lumie. sciuerūt em̄ qz eēt ens. z tñ dubitauerūt an eēt substantia vel acciō. Sicut qdā p̄bi dubitauerūt de p̄ma cā an esset ens sum^{plex} subsistēs vel ens p̄ p̄cipatōem. z tñ nō dubitauerūt an p̄ma cā eēt ens. Solo. ens p̄dicat de decē p̄dicamētis analogice nō vniuoce. Vñoz p̄ba. qz omī qd p̄dicat vniuoce h̄ p̄dicat vt gen^{us} vel vt dñā vel vt sp̄cies. s. ens nō p̄dicat vt spēs cū nihil habeat sup se. nec vt dñā. qz dñā ē diuisiua alicui^{us} gener^{is} qd ea comunius ē. sed ante nihil cōius est. nec vt gen^{us}. qz gen^{us} cōtra hitur ad spēm p̄ dñā. s. ens nō p̄r p̄trahi ad substantiam et ad acciōs p̄ dñā. qz dñā dicit esse extra rōem generis. et gen^{us} extra intellectū dñā. vt p̄z tertio metaphysice. z dñā nō p̄cipat gen^{us}. vt p̄z q̄nto topicorū. sed nulla differeētia p̄r accipi de cur^{us} intellectu nō sit ens. q̄ ens nō cōtrahit ad substantiā z acciōs p̄ aliq̄s dñas. s. p̄ duos modos eēdi. q̄r ens nō ē gen^{us} nec p̄dicat vt gen^{us}. et si nō sit gen^{us} spēs vel dñā sequitur qz nullo mō erit vniuoce qz als oporteret ponere plures p̄dicatōes vniuoce q̄ Aristot. Por. z aliq̄ p̄bi ponunt.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dōm. qz oīs multitudo genēz z sp̄erū vni^{us} modi eēdi z p̄dicandi reducitur ad aliqd vñū z p̄mū sui gnis. q̄ modo multitudo genēz z sp̄erū substantiāliū reducitur ad substantiam tāq̄ ad p̄ncipale z p̄mū gen^{us} vniuoce p̄cipatū ab oibz. z sicut multitudo q̄ntitatuū ad q̄ntitatē. s. multitudo oīm genēz gñalissimoz nō reducitur ad vñū qd ē vniuoce p̄dicatū. s. ad vñū cōe analogū qd sub se h̄z vñū p̄ncipale analogatū. q̄ sunt alia z ad qd reducunt alia. Verū est tñ cū dicitur ens cōe cōitate analogie nō p̄rie accipit nomē analogie qz analogia fm p̄rietatē vocabuli idē est qd p̄portio. vñū q̄ aliqd vñū dicitur de pluribz fm p̄portōnem illud p̄rie dicitur analogū. sicut h̄ nomē p̄ncipiū dicitur de vnitare fonte z corde fm analogiā. i. p̄portōnem. vt dicitur Simplicius in p̄dicamētis. qz sicut se h̄z vnitatis ad numeros sic cor ad mēbra. z fons ad riuulos. vnitatis ē p̄ncipium numer^{us} sicut fons est p̄ncipiū riuulorū z cor reliquorū mēbrorū. Ens p̄ h̄ mō nō est cōe. z sic p̄portie dicitur analogū. magis vero p̄rie cōe est fm attributōem. s. qz cōiter sic accipim^{us} analogiā. ideo loq̄ndo vt plures dicim^{us} qz ens analogice dicitur de entibz. Ad sedm dōm ē. qz ens sine p̄trahēte descendit ad substantiam z acciōs. Qu^o rō est. qz ens analogice feat substantiam z alia p̄dicamēta. sic qz sicut featū p̄mū z p̄ncipale ē substantia. z alia feat sedario. licet q̄ dicim^{us}. suba est ens p̄ se. nō tñ est dñā p̄trahēs naturā entis. s. ē circū locutiōe coartās analogiā illi^{us} cōis analogi^{us} ens. sicut cur

Handwritten notes:
 Generalissimū
 p̄p̄t^{us} dicitur
 Affirmatiue
 4. 21

Handwritten notes:
 in dicitur
 qz ad nos
 sunt infinite

Handwritten notes:
 p̄rie cōe
 est fm
 attributōem

Boiphirij

dr. canis latrabili ibi latrabilenō ponit tāq̄ dñā. s. tāq̄
 arans multiplicatē illi nois canis ad canē latrabile.
 Ad 3^m dōz q̄ ens nō pdicaf i qd de decē pdicamētis.
 Et ad pbatōz minoris dōz q̄ ens nō mīdēt puenient
 ad interrogatōem factā p qd. s. potē ē mīsuū ad quēstī
 onē si est. **Uñ** si q̄raf. an suba ē. rīdēt q̄ ē. **Uñ** dōz q̄ non
 sufficit ad hoc vt aliqd pdicet vt gen^o. q̄ pdicet in qd. qz
 opret q̄ sit formalt sup illō de q̄ pdicaf z trahaf veris
 differētis. **Uñ** aliq̄ assignat q̄rtuoz pditōes ad h̄ q̄ ali
 qd pdicet vt gen^o vniuoct. **Prima** ē q̄ sit cōius pdicabi
 le in qd. z hoc colligif manifeste ex dēfinitōe gn̄is. **Secū**
 da ē q̄ ipm genus habeat dñas formales z oppositas p
 q̄s diuidaf in spēs. z h̄ patebit ex caplo de dñā. qz dñā
 cū sibi opposita ē diuisiua gn̄is z p̄stutua spēi. **Tercia**
 ē q̄ gen^o habeat rōem terciā distinctā a suis speciebz. z h̄
 p̄z etiā ē **Boiphirio**. qz alia ē rō gn̄is. alia rō spēi. alia rō
 formabilialta rō formati. **Quarta** ē q̄ dñe p q̄s genus
 dēscēdit ad spēs sine extra rōem z intellectu gn̄is. z hanc
 pbat p̄s terciō metaphysice. **Alia** etiā fm q̄ aīal nec est
 rōnale nec irrōnale. z p̄ter h̄ gen^o de dñā p se nō pdica
 tur vt dñā ē. **Ens** aut̄ p̄ter aliq̄s istaz pditōnū genus
 ē nō p̄t. qz nō d̄t p̄ceptū terciū a p̄ceptū sube z accētis
 distinctū. nec sūt h̄z dñas aliq̄s p q̄s diuidaf in subam z
 accētis q̄ sunt extra ei^o rōem ex q̄ nihil ē qd̄ ent̄ rōem sub
 terfugiat. **Ad** q̄rtū dōm est q̄ ad vnitatē scie nō req̄if
 vnitās vniuoctōis subiecti. s. sufficit vnitās analogie
 et attributōis. q̄ mō d̄t p̄s. q̄ scia ē coz q̄ sunt ad vñū
 s. cōtra hoc istaf sic scia z stabile dicunt ad se mūic
 relatiue. q̄ eodē mō subiectū d̄t ē vñū q̄ mō scia ē vna.
 s. scia metaphysicā ē vna vnitatē vniuoctōis cū pdice
 tur vniuoctē de metaphysica fortis z platonis p modum
 spēi de indiuiduis. **Gen̄ia** subiectū. **Solo** a subiecto
 vno vnitatē analogica p̄ scia dicit vna vnitatē vniuoctōis
 tionis. **S** cōtra hoc arguit. q̄ nō ē ralis vnitās i scia
 q̄lis ē in subiecto. **S** scia nō h̄z vnitatē a subiecto. **Sol**
 lutio. scia nō h̄z p̄ale vnitatē a subiecto. s. etiā ab alio.
Uñ scia p̄t dupl^r p̄siderari. vno mō fm cē suū absolutū
 q̄ mō h̄z p̄ modū habit^r z q̄litaris informātis aīam in
 qua ē. z sic h̄z se p̄ modū spēi vniuoctē pdicabilis de hac
 scia. z illa in gn̄e q̄litaris. **Alio** mō p̄siderat scia fm cē suū
 respectiū q̄ refert ad stabile. z sic fortis vnitatē analogis
 eam a triplici gn̄e scilicet p̄ncipij subiectoz passionibz
 et sic p̄ncipia passiones z p̄ncipietas analogiā h̄nt ad
 p̄ncipale subiectū. ita etiā cognitio p̄ncipioz partium et
 passionū reducif. z attributōem h̄z ad cōgnitōem subie
 cti. **Ad** q̄rtū cū d̄t q̄ncūqz intellect^r ē certus de vno
 cōceptū z dubi^r de alio z cōcedif si ē simpl^r dubius de
 alijs duobz. **Si** aut̄ cognoscat eos sub dīfūctōne tunc
 nō opret. sic ē in p̄posito. qz q̄ncūqz scit aliquid ē ens ille
 scit ipm ē aut subam aut accētis. z sic anti q̄ scietes lumē
 esse ens scietur sub dīfūctōne ipm ē subam vel accētis.
Uñ p̄cept^r sube z accētis accipiunt dupl^r ab intellectu
Uno mō fm dīfūctōem quā intra se h̄nt. z sic p̄nt dicit
 dubi^r de lumine. **Alio** mō fm vnitatē analogie quā h̄nt
 et sic h̄nt modū vniū p̄ceptus. z sic ens fm analogiā ac
 ceptū d̄t certe de aliq̄ de q̄ dubie dicunt p̄cept^r z sube z
 accētis distincti p̄ intellectu. vñ p̄cept^r cōis entis licz sit
 certus sine dīfūctōe z p̄ceptus substātie z accidētis est
 certus cū dīfūctōne. tñ nō oportz qz p̄ceptus entis sit
 dīfūctus ab alijs. qz ē p̄ceptus solū qd̄ ad qz ē. z nō quo
 ad qd̄ ē. z cā certitudinis p̄ceptus entis quo ad q̄ est. et
 eza iā incertitudinis p̄ceptus ipius sube aut accētis quo

ad qd̄ est. ē vnitās nois ipius entis. qz quicqd̄ cognoscat
 intellectus aut ec subam aut accētis hoc cognoscat ec ens
 eo qz nomē entis cōmune est eis.

Undecimū dubiū ē de exemplo qd̄ Por.
 ponit in familijs vbi d̄t de agamennone q̄ ē tñ filius. z
 ioue q̄ est tñ pater. an hoc vey sit. cū tñ fm figmēta poez
 tarū saturnus fuit pater iouis. **Solo** **Altera** s. iup
 piter fili^r saturni fuisse dicat. tñ qz patrē exclusit a regno.
 ideo in dignitate regali z familia regni z gradu honoris
 potē nō habuit. z iō familia regali stat in eo tāq̄ in sum^o
 mo. in agamēnone aut̄ tāq̄ in infimo q̄ ē tñ accipiens et
 nō p̄fundēs semen. **Intermedia** s. o dant posterioz et
 recipiūt a poribz. **Q** aut̄ iuppiter patrē suū expulerit de
 regno **Virgilius** octauo eneidos d̄t. **Primus** ab ethes
 reo venit saturnus olympo. **Arma** iouis fugiens z res
 gn̄is exul adempit. **Uñ** gen^o indocile ac dispulz mon
 tibz altis. **Cōmpōsuit** legesqz dedit lanijqz vocari. **Has**
 sunt. h̄is quonā latuit saturnus in oris.

Duodecimū dubiū est. An ista p̄positio
Boiphirij p̄cipatōe spēi plures hoies sunt vnus hō.
 sit vera. **E** videt p̄mo qz nō. qz fm p̄m q̄ro meta
 physice id ē dicere hō z vn^o hō. s. si p̄cipatōe spēi plēs
 hoies sūt vn^o hō. s. plēs hoies sūt hō. **Sequēs** ē falsuz
 qz pdicaf ibi singulare de plurali qd̄ fieri nō p̄t vera p̄e
 dicatōne. **S** cō sic. bñ seq̄tur p̄cipatōne spēi. plures
 hoies sunt vn^o hō. s. plures hoies sunt vn^o hō. p̄sequēs
 est falsum. **S** illud ex quo seq̄tur. **Antecēdēs** pbat. qz nihil
 dīminuit aliud nisi ponat ex parte eius dē extremi. s. par
 ticipatōe spēi ponitur in antecedente a parte subiecti et
 vnus nō q̄ nō dīminuit. **Tercio** sic. si participatōe spēi
 plures hoies sunt vnus hō sequit̄ pari rōne qz plures trī
 anguli sunt vn^o triangulus. sed hoc est cōtra p̄m q̄ d̄t
 qz isopleurus z isochēdes nō sunt vn^o triangul^r. s. vna s̄
 gura. s. sūt plures hoies nō sunt vnus hō. **Quarto**. si
 plures hoies essent vnus hō hoc pueniret. ex vnitatē
 forme subalis quā participaret. s. plures hoies nō h̄tē
 vñā formā subalem. **S** z. **Quo** pbat. qz plures hoies
 nō h̄tē vñā materiā. qz nec vñā formā. **Tener** p̄sequētia
 qz vñ^o forme ē vna materia. z cōtra vñ^o materie vna
 forma. vt p̄z p̄ p̄mentatorē in de suba orbis. **Ans** ē ma
 nifestū. **S** **Solutio** **Altera** sic. nō tñ intelligēdo qz plu
 res hoies diuisi p̄ suas p̄rtias materias sunt vnus hō.
 sic p̄ materiā suā ab alijs diuisus. s. plures hoies p̄ticu
 lares sunt vnus hō p̄cipatōe spēi q̄ a talibz pluribz par
 ticipaf. ac si dicat. petrus paul^r z iohēs z aliq̄ singulares
 hoies vnū sunt in hoie. fm qz hō d̄t naturā spēi pdicaf
 rede ipis. **Et** hoc mō ois forma totius ē vniuoctā versus
 supius pluriū versus inferius inter se diuisoz.

Ad obiecta in oppositū. **Ad** p̄mum est dōm qz eo
 mō quo plures hoies sunt vnus hō. eo mō etiā sunt hō
 qz q̄n d̄t qz singulare nō p̄t pdicari de plurali. vey ē q̄n
 illud singulare supponit p̄sonalr. id ē p̄ suis suppositis. qz
 sic sensus est. plures hoies p̄ticulares sunt vnus hō p̄ti
 cularis. **Sed** q̄n ille termin^r singularis numeri suppo
 nit simpl^r p̄ natura cōi tūc bñ p̄t pdicari de plurali. z sic
 ista ē vera. plures hoies sunt vnus hō p̄cipatōe spēi. id
 est plures hoies pueniunt seu vnunt in vna natura spēi
 cificā. qz omnia indiuisa in aliqua natura sunt vnū in illa
 natura. sed plures hoies sunt indiuisi in natura hois. et
 go plures homines sunt vnū in natura specifica hominis
Ad scdm̄ est dōm qz nō valet argumentū. sed cōmīs

Handwritten notes at the top of the page, including a large initial 'P' and some illegible text.

Vertical marginal notes on the left side of the page, including a large initial 'P' and some illegible text.

Handwritten notes in the right margin, including a large initial 'P' and some illegible text.

Predicabilia

mittit fallacia a dicto fm qd ad dictu simplr. Ad im/
probatoem vero ddm q illa determinatio. pncipatone
spei intelligenda est in pdicato. sic plures homies sunt
vn^o h^o participatoe spei. Ad terciu ddm e q isoches/
les 2 isopleurus no sunt simplr vnus triangul^o. sicut nec
ples hoies simplr sunt vn^o h^o. s; bn sunt vn^o triangul^o
in natura vel essentia trianguli. sicut plures hoies sunt
vn^o h^o in natura specifica hois. Q; tri no dicant vn^o tri/
angul^o ab Aristotele sicut dicunt vna figura e ex eo qz no
conueniunt in vna parte potestas trianguli. qz triangul^o
formali diuisione diuidit in isochele 2 isopleurus. ita q
ista p arte potestas e in isochele. 2 fm altam in isopleuro.
S; dicant ee vna figura. qz pntent sub eadepre potesta/
tis figure. sic q potestas figure eiusde ronis est in ambo/
bus. eo q ambe sunt figure trilaterae sive triangulares.
Ad quartu ddm ddm e q pluralitas materie arguit
pluralitate formaz numero distinctaz. qz alia forma nu/
mero est in forte. 2 alia in plarone. nihilominus est vna in
specie. 2 hoc no est inconueniens

¶ Decimūterciū dubiū est. Utrū oportet ne

cellario equa pdicari de equis. aut maiora de minoribus
minora vero de maioribus minime. Et videt q no pnt
mo ptra pmiū. qz hic pdicaf equū de equo. risibile est h^o
ronale e h^o. 2 tri no sunt pncipales pdicatioes. pma pns pns. qz
ibi pdicaf pueribile de pueribili. vt patz p se. Secūdo
sic dato q nullū eēt aial nisi h^o adhuc aial verez pncipales
pdicaf. 2 tri no eēt maius siue supius respectu hois. er/
go no pdicafet ibi tūc maius de minori. i. superius de in/
feriori. Tercio. oportet pdicari maius de minori. vel
ergo quodlibet maius pdicaretur de minori. vel alis
qd 2 aliqd no. S; no pdicaf pnum. qz etisdē sunt plus/
ra inferiora. s; vnūqdqz pdicafū de esse subiecti. s; sequit
q vnus eēt plura esse. qd e impossibile. Nec pdicaf se/
cundū. qz hoc eēt ptra pma regulā anpdicamentalem

Quarto. accidentia comunia vere 2 pncipales pdicant de
suba. vt pz dicendo. h^o est albus. h^o est currens. 2 tamē
no sunt maiora respectu sube. qd pns. qz no sunt supiora
eiusde gnis cū suba. Quinto. iste sunt vere 2 pncipales
pdicatioes. aial est h^o. h^o est fortes. 2 tri ibi pdicant mino/
ra de maioribus. Maior pbat. qz ex p se no sequitur p acci/
dens. s; dicte pones sequunt ex pponib; p se pncipales con/
uersionis. vt h^o est aial. g aial est h^o. fortes est h^o. g h^o e/
fortes. g iste pones sunt p se. 2 p sequens in illis erit ve/
ra 2 ordinata pdicatio. Sexto. h^o e gramaticus. h^o e
metaphysice. sunt vere 2 ordinate pdicatioes. 2 tri pdicaf
ibi inferius de superiori. siue min^o de maiori. Solo
sic. in omni ordinata pdicatioe. qz als no fieret fm debis/
tum ordine pdicabiliū. vn^o pdicari sumit ab inesse. ita q
nihil ordinate pdicaf de alio. nisi in sit illi de quo pdicaf.
S; pdicatio pueribilis de pueribili. 2 supioris de in/
feriori sumunt ab inesse. ergo sic necesse est pdicari pdica/
tum in pdicatioe ordinata. Ex quo patz q de quocunqz
ordinata pdicatioe pdicatur spes. de eodē pdicatur ip/
sum genus spei 2 genus illius generis vsqz ad genus ge/
neralissi. nū. qz in omnibus illis pdicatur supius de infe/
riori. vt fortes est h^o. 2 h^o est aial. 2 aial est substantia
S; ecōtra no valent pdicatioes. qz inferius no habet de/
bitum ordine respectu supioris. eo q no inest suo supior/
ri nisi potestatiue.

¶ Ad obiecta in oppositum. Ad pnum est ddm. q
Por. in textu no intendit q vtrūqz couertibilis debeat p

dicari de reliquo indifferēter. sed vnū eorum debeat pdi/
cari 2 aliud subiecti. Illud em cui puenit inesse debeat pdi/
cari 2 aliud subiecti. 2 sic pncipales debeat pdicari 2 spes subiecti
vt patz dicendo. h^o est risibile. Ad scdm est ddm. si
nullū eēt aial nisi h^o in rerum natura fm actualē existē/
tiam. adhuc aial eēt supius ad hoiem 2 genus ipius. qz
adhuc de naturali potestate eius eēt. q oppositū diuide/
ret differētis q oppositas pstruūt spes. no obstat q in/
rebus no haberet actualē existētia. qz actualis existētia
no requiritur. cum dicat Auicenna. q esse accidit reb; crea/
tis. 2 sic patz q pdicatio generis de spe no exigit actualē
existētia subiecti vel pdicari. Si em nullus eēt h^o fm
actu adhuc ista eēt necessaria. h^o est aial. eo q pdicafū
includit in definitōe subiecti. 2 sū est de pdicatioe spei re/
spectu indiuidui Ad terciū est ddm. q no sequitur q
vnū 2 idē habeat plura esse. s; sequit q esse eiusde pluri/
bus modis est designabile 2 a pluri; participabile. in
qbus participantib; sp fit aliud 2 aliud. sicut dicim^o q
natura humana aliud esse habet in forte 2 aliud in plato/
ne. Ad quartū est ddm q ibi pdicaf maius de mino/
ri. qz h^o solū d; de hoibus. s; albū vel currens d; etiā de
alijs reb;. 2 sic in plus se habent 2 sunt maiora respectu
hois. scdm dato q no haberēt se illa pdicata in plus. hoc
no eēt ptra Por. qz p eloqrur pncipalr de pdicatioe
essentiali quales sunt pdicaf. Ad qntū est ddm q tal/
les pdicatioes sunt vere. s; no sunt ordinate. Et ad im/
probatoem ddm est q ex pdicatioe p se sequitur bene predi/
catio p accidēs. i. inordinata. dicendo. h^o est aial. aial est
h^o. Ad vltimū est ddm. si gramaticū 2 metaphysicus
accipiant vt dicat apntu dicitur tūc sunt pncipales quarto mo/
di et pdicant sicut pueribilia de spe. Si vero accipiant vt
dicunt habitus. tūc no sunt pdicatioes tales de qbus loq/
tur Porphir^o. qz sunt pdicatioes p accis siue accidentales

Circa terciā partē lectu

re textus mouet questio terciā. Utrū pma indiuidui des/
criptio qua d; pdicaf de vno solo bn data sit in textu a
Porphirio. Et videt pmo q no. qz de definitōe res
subiecta intentioni vsqz intērio s; nullū istoz est ddm. Qa/
tor patz a sufficiēti diuisione. Minor pbat. no intērio. qz
illa pdicaf de plurib; vt cū d; fortes est indiuiduū. plato
est indiuiduū. nec etiā res subiecta intētionē. qz definitio
d; ee vna. s; vnitas no puenit ipis indiuiduis p prima
intentione cū sint infinita. 2 p sequēs ab arte relinquē/
da. Secūdo. indiuiduū de nullo pdicaf. g no pdicaf de
vno solo. Ans. pbat p Aristo. in pdicamentis vbi d; q a
pma suba nulla eēt pdicatio. Et confirmat. qz cā pdi/
catōis est inesse. s; indiuidua no in sunt. s; magis oia alia
in sunt ipis. g de nullo pdicant. Q; aut no in sunt pns. qz
pma suba nec est in subiecto nec d; de subiecto. Et ex
hoc pbat etiā q no pdicaf de seipso. qz h^o pdicatiois fun/
daf sup inesse. s; indiuiduū no inest sibi ipi. vt patz p p h m
iii. physicoz dicentē q nihil idē est in seipso Tercio. all/
qs h^o est indiuiduū 2 tri pdicaf de plurib;. g no valet de
finitio. psequētia nota est 2 maior patz p Albertū 2 p ma/
iorem pponem. Quarto sophronica fili^o e indiuiduū
vt d; in textu 2 tri pdicatur de plurib; posito q sophroni/
cus habeat plures filios Quinto sol 2 luna no sunt in/
diuidua 2 tri pdicant de vno solo nec pnt de plurib; pdi/
cari. ergo no est ista definitio couertibilis cū definitio.

Sexto. iohānes est indiuiduū. 2 tamē no pdicatur de

Boethij

vno solo. sed de plurib. ergo non est convenienter descriptum
 Minor probatur. quia iste predicatioes sunt vere. alibi est ioanes.
 musicus est ioanes posito quod ioanes sit musicus et alibi. Et
 ioanes predicatio de pluribus. Et confirmatur. quia iste sunt vere
 re. iste ioanes est ioanes et iste ioanes est ioanes. posito quod
 vtrique vocentur ioanes. Et confirmatur secundo. quia iste sunt vere
 asinus non est ioanes. equus non est ioanes

In oppositum est Boethius. et ponitur iste
 discursus. Maior. Triplex communiter assi-
 gnatur a logicis individuum ex suppositione. va-
 gum et signatum quod ab alijs vocatur determina-
 tum. Minor. sicut species formalis ita indivi-
 duum tertium est totum substantialiter finaliter et ma-
 terialiter completum. Conclusio. igitur predicari
 de seipso et vniuocae de nullo alio conuenit indi-
 uido signato quemadmodum explicat eius pri-
 ma descriptio.

Maior est contra omnia rationalia philosophorum. et autem individuum
 est suppositio sine positio aditio quod est ad rem carat est indi-
 uum. sed est ad modum secundum est esse. et sic est singulare ex quod
 dam suppositione sibi adiuncta. Et huiusmodi exemplum est Por. ut
 sophronisci filius suppositio quod solus socrates sit eius filius. Et
 vnumur tali circulo cutioe propter maiore discretioem. denotat
 tandam. quia talis circulo cutioe quod est notio quod propter nomen
 ipsius rei noiare. Et individuum vagum est quod de suppositum
 indeterminatum. ut alijs hoc alijs bos. Et de vagum non
 quod in re est alijs vagum. sed ex parte intellectus vagans circa
 naturam eorum. propter indeterminatorem ad certum suppositum
 Et secundum dicitur. Alterum considerat dupliciter. vno modo ex parte nature
 ture ad partem inclinare. et sic predicari de pluribus non predicari
 one propria. sed aliena sed predicatioe nature cois. Alio modo per
 considerari ex parte signi determinatis ipsum esse ad suppositum
 tum. et sic de vno solo predicari. Vt autem hoc sit verum indi-
 duum et prima suba disputabitur plures circa definitioem pri-
 me sube in predicamento. Individuum determinatum siue
 signatum vocatur illud quod est certum suppositum et hoc contingit
 dupliciter. Vno modo quando aliquid propria qualitate seu propria deno-
 minatione determinatur. et hoc modo singularia sunt sicut
 plato. Alio modo quando aliquid de se est esse. sed tamen efficitur singu-
 lare natura demonstrationis. videlicet per nomen demonstrati-
 uum sibi adiunctum. ut hic hoc aial. et hoc modo hinc fecit
 et individua accidentium. quia accens non habet propria individua
 sed individuantur accensia per sua subiecta quod Por. exempli-
 ficans in tertio de individuum de vno solo particularium de
 ut socrates hoc alibi. hoc veniens et sophronisci filius si
 solus socrates sit ei filius. Et forte circa predicta quere-
 res quare non ponitur sub genere spes vaga sicut ponitur indi-
 uum vagum sub specie. Ad quod dicitur est quod species sub
 genere constituitur per dnam determinantem generis potentiam. et quod
 dicitur certa est. non potest spes esse vaga. sic autem non est de specie
 respectu individuum. quia spes agitur in multitudinem indi-
 uuum diuisione materie et accidentium individuantium
 naturam eorum generis vel specie ad partem siue particulari suppo-
 situm determinatum quod si intelligat certum ut hoc vel illud
 tunc efficitur individuum determinatum ut socrates et plato.
 si vero constitutum non certum designat tunc constituitur individuum
 vagum. ut alijs hoc alijs equus. Minor probatur auctoritate
 Damasceni dicens. sicut forma siue dicitur numerus
 spes propria mareria individua. sicut spes formalis est perfecta

quod per dnam. ita individuum finaliter et materialiter est completum
 quod est vltimate subsistens incommunicabile vocatur propter
 hoc vnum numero siue subsistens vltima subsistentia. Et
 conclusio sequitur ex premissis et infert descriptioem individui quod
 sic dicitur intelligi. Individuum est quod predicatur. et aptum natum
 est predicari predicatioe propria de vno solo particulari per vere dicitur
 recte et vniuocae. et hoc modo repugnat sibi predicari de pluribus
 bus. propter primum excludunt spes habentes tamen vnum indiuisi-
 dum quod licet predicentur de vno solo nec possent predicari de plu-
 ribus actu. tamen aptitudine et ex parte forme non repugnat eis pre-
 dicari de pluribus. Ad id predicatioe propria. propter indiuisi-
 dum vagum quod predicatur predicatioe generis vel specie de pluribus
 Et ad id particulari ad excludendum eam primum. quia illa sit
 vna sola et de vno solo predicatur non tamen est individuum. per logicum
 gici de individuo loquuntur. quia non predicatur de vno solo parti-
 culari sed simpliciter in quo nullo modo cadunt vltima et particulari
 lare. Ad id autem vere affirmatiue directe et vniuocae. quia indi-
 uum sube per negatiue indirecte et equocae predicari de
 pluribus put in rationibus autem oppositum patuit nec tamen oportet
 apponere illas particularas. quia satis intelliguntur in hoc quod dicitur
 predicatur quod est analogum stans per suo scato famosiori
 Ad obiecta in oppositum primum est dicitur quod hic de
 finitur. et aliud cui definitio attribuitur put dicitur fuit suppositum
 vbi de intentionibus primis et secundis fuit disputatum. Ad
 secundum est dicitur quod a prima suba nulla est predicatio ordinata
 et directa. sed bene inordinata et indirecta. Est autem predicatio
 tio individui indirecta et contradictoria. quia nunquam potest fieri dire-
 cta. hec autem aial est hoc potest fieri directa dicitur. hoc est aial.
 Ad confirmatorem eodem modo est dicitur quod intelligit de predi-
 catione ordinata cuiusmodi non est predicatio eiusdem de se
 ipso. quia eiusdem ad seipsum nulla est ordinatio. Vel potest dici quod
 individuum secundum id quod est subiectum. sed secundum id quod est predicatum et ita
 est diuersitas aliquid predicari et subiecti. quia ut dicitur Boetius. in
 omni re creata aliud est quod est et quod est. Ad tertium dicitur est in
 declaratioe conclusionis quod non predicatur predicatioe propria sed aliena.
 Ad quartum est dicitur quod sophronisci filius non est indi-
 uum nisi secundum quod. sed ex suppositione et illa stant non potest predi-
 cari de pluribus. Ad quintum est dicitur declaratioe conclusionis
 Ad sextum est dicitur quod non predicatur de pluribus directe et
 vniuocae et bene potest predicari de pluribus indirecte equocae
 false. et per huiusmodi etiam bene confirmatorem Si dicas. ioanes
 predicatur de isto ioane et de illo iohe vniuocae. sed solo precedes
 est calumnianda. Huius probatur. quia vno noiie et vna rone suppo-
 sito quod ambo vocentur tali noiie. quia geniti sunt in festo ioanis
 nis. vel quia patres eorum tali fuerunt noiie vocati. Et sol-
 lutio quod individuum non predicatur de pluribus noiie et rone ref-
 scate. quia illa est individua et nullo modo alij cois. sed tamen pres-
 dicatur noiie et rone bene est vocis scantis quod hec vox ioanes
 est bene cois pluribus illa voce vocatur secundum aliquam rone illius
 vocis vel noiis. Terminum pro cois predicatur noiie et rone quod
 est rone rei scate per nomen. quia sicut dicitur. ioanes est hoc petrus
 est hoc predicatio nomen. ita etiam dicitur. ioanes est aial rationale
 petrus est aial rationale predicatio rone rei per nomen scate

Circa istam partem textus

sunt dubia. primum est. Vt materia sola vel quantitate sit
 g nata sit propria in diuisione eiusdem. Et videtur primo quod
 materia non sit tota causa essentialis ipsius in diuisione eiusdem. quia
 quicquid est esse multis generis et specie diuersis non est causa in diuisione
 tionis. materia est huiusmodi. sed non est principium seu causa in diuisione

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including various abbreviations and references to other parts of the text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including various abbreviations and references to other parts of the text.

Indivisibilia

duarōis. **Primo** pbat. qz indiuuū est in se indiuuū. **Primo** pbat de substāis corpālīb; qz dicit gñe. p h qz qdā s; corruptibiles qdā icorruptibiles z dicit spē. p h qz sunt diuersaz formaz. z tñ in his oib; ē materia. qz in h cōueniūt qz sube materie z iuncte differētes in h a substāntijs intellectualib; **Secūdo** sic. qz cūqz sunt vniū z eiusdē portōis sunt eque cōia. materia z forma s; h mōi g rē. **Primo** p p p h m. iij. z. xi. meta. vbi vult qz alioz z alioz pncipiatōz sunt alia z alia pncipia **Primo** ē eiusdē dem. viij. metaph. vbi vult qz actus z potentie vbiqz s; h bi inuicē pportioanā ita qz vni actui i gñe cōrēdet vna portētia in gñe z vni forme f m spēm pportioanā vna portētia seu materia eiusdē vel silis cōitatis. **Tercio** phus viij. meta. dē qz genus sumit a materia z idē innuit scōo perigēse eos. s; gen? minime singularitatis ē. qñimo ē pncipiū vlc. g materia nō ē pncipiū indiuuū **Quarto** indiuuū ē ens in se indiuuū z a qñlibet alio diuisus s; materia ē in infinitū diuisibilis. g nulla rōne p r eē pñ s; cipiū indiuuū **Primo** p p p h m. iij. z. xi. meta. vbi vult qz alioz z alioz pncipiatōz sunt alia z alia pncipia **Primo** ē eiusdē dem. viij. metaph. vbi vult qz actus z potentie vbiqz s; h bi inuicē pportioanā ita qz vni actui i gñe cōrēdet vna portētia in gñe z vni forme f m spēm pportioanā vna portētia seu materia eiusdē vel silis cōitatis. **Tercio** phus viij. meta. dē qz genus sumit a materia z idē innuit scōo perigēse eos. s; gen? minime singularitatis ē. qñimo ē pncipiū vlc. g materia nō ē pncipiū indiuuū **Quarto** indiuuū ē ens in se indiuuū z a qñlibet alio diuisus s; materia ē in infinitū diuisibilis. g nulla rōne p r eē pñ s; cipiū indiuuū **Primo** p p p h m. iij. z. xi. meta. vbi vult qz alioz z alioz pncipiatōz sunt alia z alia pncipia **Primo** ē eiusdē dem. viij. metaph. vbi vult qz actus z potentie vbiqz s; h bi inuicē pportioanā ita qz vni actui i gñe cōrēdet vna portētia in gñe z vni forme f m spēm pportioanā vna portētia seu materia eiusdē vel silis cōitatis. **Tercio** phus viij. meta. dē qz genus sumit a materia z idē innuit scōo perigēse eos. s; gen? minime singularitatis ē. qñimo ē pncipiū vlc. g materia nō ē pncipiū indiuuū **Quarto** indiuuū ē ens in se indiuuū z a qñlibet alio diuisus s; materia ē in infinitū diuisibilis. g nulla rōne p r eē pñ s; cipiū indiuuū

nominat incōicabile. **Primo** pbat p p h. v. meta. vbi dē eadē numero sunt qz materia ē vna vbi nō addit signata. **Secūdo**. quicqd p aliud p r a h i t. hoc p ipm limitat. et restringit. s; materia p r a h i t formā existēs sub forma quā recipit. g forma limitat p materiā. talis autē limitatio siue restrictio nō ē nisi vltima finalis z material forme indiuuatio **Tercia**. illd qd ē vltimū in ordine essendi ē incōicabile z pncipiū incōicabilitatis z indiuuatiōnis. materia est h mōi. g rē. **Primo** pbat. qz illud qd ē cōicabile s; sub se aliud cui se p r cōicari. **Primo** pbat p b t m Augustinū dicentē. materia ē ppe nihil creata. **Quarta**. omē qd ē indiuuatiōis pncipiū aut ē in gñe forme. aut materie. eo qz actus z portētia ambiūt omē genus entis. s; ois forma ē cōicabil. g relinqt qz sola materia ē incōicabilis z indiuuatiōis origo **Quinta**. omē substāntia ē singulare hoc aliqd z indiuuū. **S**; an aduentū cuiuslibet accētis pma suba in suo gñe substāntia g an an omē accētis ē indiuuū. **Primo** est p h i. viij. metaph. vbi dē p r a p l a r o n e qz idee p hoc qz substāntia singulares eēt. z nō vles. **Primo** ē eiusdē p h i p d i c a m e t s **Ad** obiecta in oppositū **Ad** p m u ē d d s; qz ē duplex cōicabilitas. s; aliena siue accomodata. **Alia** ē cōicabilitas p r i a. **P**r i m a ē cōitas analogie pncipiū subiectiū qz ex ordine pportiois ipius ad formā trahit ad cōitātē forme qdā pncipiatōis imitatio. alia fundat in essentia lib; ipius forme f m qz ē actus ab actu vles agētis fluēs **P**r i m a cōitas puenit materie cui non repugnat p r i a singularitas. **Secūdo** ē p r i a forme cui repugnat p r o p r i a singularitas **P**er hoc d d m ē ad maiorē. qz quicqd est cōicabilis dē cōitate p r i a z nō aliena. **S**icut in silī vna portio cere est de se h e c. s; in qñtum stat sub analogia ad quācūqz formā sigillī sibi impmēdā sic ē cōis **Ad** secūdū d d m ē eodē mō. qz quicqz sunt eiusdē portōis s; eque cōia cōitate analogie. s; h u i c v r d i c t u m ē nō repugnat p r i a singularitas sicut in silī. singulari sube regis nō repugnat cōitas sue ordinate p r a t i c s. z solitario seruo nō repugnat cōitas ministerij ad multa analogie ordinata. **E**t vni indiuuatiōis portiois cere nō repugnat diuisio ipius z adaptatio ad plura sigilla. z iō sicut materia f m p h m p m o p h y s i c o z nō ē intelligibil' nisi p analogiā ad formā. ita nō erit sibi p r i a vltas ex qd solū vlc intelligit. s; tñ analogice accomodata. **Ad** terciū d d m qz gen? nō sumit a materia nisi ad istū intellectū qz eē totius cōpositi ex materia z forma f m qz p h u n d i t in portētia materie ē forma formabil' z nō formans v' formata. er iō ab ea sic formāly p r u s a b s t r a h i t i n t e r i o gñis sicut a forma formāte intētio dicit. z a forma formata intētio spē. z hoc substāntia innuit p h s. viij. meta. vbi dē qz genus nō ē materia. s; nō sit sine materia **Ad** qñtū d d m qz in materia f m qz ē subiectū oim trāsmutationū naturalū sunt duo. s; portētia subiectiua z portētia corporeitatis quā distinguit p r a h y l i a t i n. cōia p r i m i p u e n i t e i i n d i u u a r e **E**x p r e s e d i i n f i n i t a t e d i u i s i o i s o r i g i n a r e. vñ sicut qñlibet minuta ps cere ē eiusdē portētie cū rota massa cere in recipiēdo formā sigillī z terminādo eā indiuuatiū **I**ta materia quātūcūqz discreta p cōitātē in ptes manet vni portētie original' in singul' p r a b; siue p r i c u l i s ad indiuuatiōnē formā p r i s z s u p p o s i t a d i u f o r m ā t o r t **Q**uicqd em repit in multis nō equocerepiti in illis p naturā vniū p m i. **Q**u' p r i c i p i a t i o ē i n o i b; i l l i s. vñ h a t e t s e d o m e t a. et iō portētia indiuuatiōnē oib; materie p r i c u l i s r e p i t f m n a t u r ā m a t e r i e i n e i s s a l u a t ā **A**d qñtū d d m. licet

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like "ad d d m d d m" and "ad d d m d d m".

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like "ad d d m d d m" and "ad d d m d d m".

Dosphirij

materia fm se z fm actu nec sit qd nec qle nec qru ppter
sue nature indeterminatā essentialitate cū sit vltimūz in
essendo. tamē qz p̄mū est in substādo sic est p̄ncipiū ip̄i
us hoc aliqd z est qd z qle z qru in potētia. An potētia
indiuuadi nō orit a p̄ncipio essendi. s; ex p̄ncipio sub
sistendi. z gētiā dicitur Alertus q materia p̄ rōem materie
nō est p̄ncipiū indiuuadiōis s; potius p̄ rātionem p̄p̄ri
subiecti in q̄tūm s; est p̄mū subiectū siue fundamētū
in quo fundat esse huius suppositi. Ad sextū est dōm
q̄ quātitas est bñ causa cū qua sit indiuuatiō aur cau
sa sine qua nō sit in reb; materialib; indiuuatiō. est em̄
causa sine qua vnū ens materiale nō numerat p̄ra ali
ud. s; nō est causa intrinseca. p̄ cuius solutiōnis vltiori
declaratiōe notandū ē q duplex est q̄titas in indiuuati
corpali. s; p̄cedens z sequens. P̄cedens ē illa q̄ tradu
citur a corrupto vel generāti suba. Sequens vero q̄ ex
p̄iacentis materie q̄titate fm exigentā forme ip̄ius gē
niti figurat z terminat. Prima q̄titas vocat dimēsiō
terminata fm p̄mentatiōe eo q lapsa a terminō p̄cedē
tis forme necdū ē finita p̄ formā geniti sequentē. Se
cunda q̄titas dicit dimēsiō terminata qua id cuius ē men
surabilē reddīt z formalz p̄ra aliud sui generis numerat
Prima q̄titas p̄uenit indiuuatiōem sequētis forme
sicut alteratiō generatiōem. Secunda q̄titas p̄sistentē in
diuatiōem formalz numerat z mensurat eo q quāti
tas est mensura sube corporee vt in p̄dicamentis dicitur.
s; ip̄a materia sola est cōpleta z intrinseca indiuuatiōis
cū. Ad septimū dōm q̄ illa accidentia nō sunt cause s;
indiuuatiōis signa q̄bus ad sensum sua singularitas
dignoscit. Thomā vero dicit q̄ in indiuuatiōe sunt duo
s; esse in se indiuuatiōem. z a qlibet alio diuisum. qd dicunt
q̄ q̄titate. s; iuxta p̄us dicta vtrūq̄ subalier ē a ma
teria ex quo illa q̄titas nō distinguit vel numerat illd cui
us est nisi indiuuatiōem p̄ esse materiale eiusdem subiecti
cuius est. z hoc innuit p̄s. r. meta. cū dicitur materia ē cū q̄
ē hoc aliqd ens z apparet. Apparet in qua sensibili dicitur
tū. ita q̄ cū p̄ma dicitur huius ē materia. s; p̄ma rō
mēsure sit a q̄titate. Nec tū ex isto sequitur p̄cordia inter
Thomā z Alertū. qz fm Tho. materia vt p̄uenit q̄ti
tate est cōis z ps sp̄i Alertus vero excludit subam ma
terie a sp̄i q̄ dicitur. z sit indiuuatiō sensibile hoc temp̄
diferenti z sensibili distinctū accidētū h; p̄ sit indiuuatiō
in gēne sube p̄ materia cōis p̄ p̄ncipiū p̄stiatū. Ad oct
taui dōm q̄ indiuuatiō nō orit a p̄ncipio essendi sed
substādi. z tō forma nō ē indiuuatiōnis origo. Si em̄
indiuuatiō ē cōceptū terminare z in numero ponere tūc
illud maxime indiuuatiō qd fluxū forme vltimo recepte
terminat z finit. hoc at ē p̄ncipiū subiectū sub q̄ nō ē p̄or
substādi origo. q̄ materia q̄ ē tale p̄ncipiū p̄mū ē h̄mōi
p̄ncipiū. Ad id p̄o qd addit de intelligētis dōm q̄ nō
indiuuatiōem p̄ potentā forme q̄ ē p̄ncipiū essendi. s; fm
id qd ē p̄ncipiū substādi. hoc at ab autore libri causariū
vocat hylatiū q̄ hylialis p̄ncipiū h̄is modū. z a Boe
tio vocat qd ē. Ab Aristō. p̄o in. vij. meta. vocat ipsū. z
Ab Egidīo romano z scō Tho. z etiā alijs vocat essen
tia. hoc aut hylatiū siue ip̄m ep̄otētia subiectiua q̄ est
radix incōcabilis ep̄itē sp̄ialiū suba. q̄ potētia a plas
tonicis vocat possibilitas. Licet em̄ tales sube sint sim
plices simplicitate opposita p̄positiōis q̄ ē materia z for
ma ē tū in eis p̄positiōis est actu cōcābili. z potentia
incōcābili. vt innuit septimo p̄me p̄he cū dicitur p̄ra plato
nicos q̄ si idee eēt. segare z p̄ se substātes eēt singulas

res p̄ naturā talis p̄ncipiū qd philet scibilitate eaz. vñ de
Alb. in p̄ma pte sue summe de mirabili scia dei q̄ suppo
sitiū z hoc aliqd in sui rōne h̄nt q̄ sint p̄posita ad min⁹ ex
q̄ ē z qd est. Et ex illo p̄z q̄ in rōne suppositi ē q̄ sit cō
positū. Ad vltimū dōm q̄ materia de se h̄ec z singul
laris p̄ hoc q̄ est vltima in gradu essendi. z p̄ma in sub
stādo quoz qdlibet sicut p̄ supabūdantiā dicitur solitudinē
inducit p̄pter hoc sp̄es specialissima dicitur atoma in genere
vlum formaz. qz finalis ē z vltima in q̄ terminat intrin
secus gēnis generalissimi fluxus. z sic in p̄posito materia
dicitur atoma z singularis in gēne p̄ncipioz essendi. z id diuis
io ip̄ius p̄p̄riū z cōe ē p̄ d̄as formalis analogie. Patz
etiā ex his quō differēt dicitur atoma. siue indiuuabili s; e
cies z indiuuatiū. Quā sp̄es ē p̄ d̄as formales amplius
indiuuabili. licz bñ p̄ d̄as materiales indiuuatiū est et
formalz z materialz in pres saltē inferiores z subiectuas
indiuuabile. s; bñ sit diuisibile materialz in ptes integra
les. Fortes em̄ h; sit diuisibilz in manus pedes z c. nō tū
ē diuisibilz in aliq̄ inferiora sibi essentialz supposita.

¶ Secundū dubiū. Utrū aia rōnalis sit in
diuuiū. Solutio. cū aia rōnalis nō sit forma tñ. s;
cū hoc intelligētia qdā. iō h; p̄posita ē ex q̄ est. z qd est. tñ
nō est indiuuatiū aut suppositū. qz nō est qd positum sub
natura cōi. s; est ps qdam totius p̄positi cur forma tot
tus ē hūanitas z supposita ex sunt fortes z plato. vñ de
Alb. q̄ aia rōnal nō ē p̄ idiuuatiū. qz illd nō ē idiuuatiū
qd ē alteri vnibile. s; aia rōnalis ē corpū vnibilz. q̄ nō ē p̄
indiuuatiū. z hoc d; intelligi de p̄pleta z p̄fecta rōne indi
uidui fm q̄ Boz. loq̄tur de indiuuatiōe in p̄ceda eius dicit
nitōne qd s; cōstat ex collectōe p̄p̄riatū que non recipit
in alio. Philominus dicit p̄ q̄ anima rōnalis h; p̄p̄riū
qd est sit indiuuatiū tñ nō est nisi per corpus suppositata.

P̄o q̄ p̄siderandū est q̄ sola forma totius ē supposita
bilis. Forma aut p̄tis indiuuatiū dēsignabilz. qz p̄p̄ri
tas supposita ē incōcābilitate facere in forma cōcābili.
s; p̄p̄rietas indiuuatiōnis est figurare. terminare z p̄
p̄tis formā in numero ponere. Et ex isto p̄z q̄ p̄p̄rietas
indiuuatiōnis p̄cedit p̄p̄rietas supposita fm nature
ordinē. qz forma nō redditur incōcābilis nisi terminata
et in numero p̄posita quā p̄p̄rietas forma partū. p̄ma ex
istens forme totius in esse ingredientis p̄ncipiū cōsiderat
re indiuuatiū forma totius sustinente supposita act
tum. Ex quo p̄z licz p̄me sube fm p̄p̄rietas indiuuati
lem laterale supponant speciei. tū fm p̄p̄rietas supposita
lem directe z rōnabiliter. qz hoc mō accipiunt vt qdam
tota formata sub specie sicut sp̄es sub gēne vt indiuuati
respiciunt formā formantē z p̄ticularis materie ex eius dē
uisione derelictas q̄ se h̄nt vt d̄ne in eo q̄ multiplicat
sub sp̄e indiuuatiū sicut d̄ne formales multiplicat sp̄es
sub gēne. Dicitur p̄o ponit nō directe s; a latere.

¶ Tercū dubiū est Quomodo distinguū
tur ista. res nature suppositū hypostatice indiuuatiū p̄of
na. Solutio. Alb. in tercio scripto z vltimū in quā
parte summe. Res nature dicitur id qd p̄stiatū est in natu
ra p̄ generatiōem sicut hoc aliqd. vñ res nature ē res p̄p̄ri
tas p̄ naturā intentā z p̄ducta. Et hoc idē acceptū. p̄t
substā nature cōi dicitur suppositū. Et hoc sic stans sub na
tura z in q̄tūm ip̄m distinctū est p̄ materias sub natura
sic vocat hypostatice siue suba a substādo dicitur. z in q̄tū
hoc idē ē distinctū collectōe accidētū sic vocat indiuu
diūm fm q̄ indiuuatiū dicitur qd p̄stiat ex p̄p̄rietas. quā
DD iij

[Marginal notes on the left side of the page, including 'meta. ab hinc', 'addit hinc', 'sub forma', 'ait limat', 'erial forme', 'dine essen', 'indiuuati', 'illud qd ē', 'mor qd ē', 'creca.', 'dicitur', 'in gēne', 'ūe em̄ gē', 'sola ma', 'Quinta.', 'ē an', 'ē substā', 'ē vnū', 'sistēt in', 'dicant', 'duplex', 'cōcābili', 'biectiū', 'cōtatē', 'ellenas', 'no hūis', 'nat p̄ria', 'p̄p̄ria', 'quod dē', 'in illa vna', 'alio ad', 'Ad h', 'no rep̄t', 'de regis', 'tano lery', 'p̄p̄rietas', 'gnat dicit', 'at matē', 'p̄ analog', 'dū vñ inf', 'recitū dōm', 'ctū q̄ ē cō', 'dit in poten', 'ē formata.', 'gēnis sicut', 'ata intimo', 'ē q̄ gēnis', 'dōm q̄ in', 'naturāly', 'caz. qua', 'dūduare', 'sicut p̄tē', 'ere in reci', 'p̄ ma', 'nacet vñ', 'ad indiuu', 'Quicquid', 'nūā vnū', 'cō meta.', 'iculis resp̄', 'ā dōm. luec']

[Marginal notes on the right side of the page, including 'am dicit h', 'vñ nō p̄t', 'h̄er ad alio', 'p̄ vñ p̄p̄rietas']

[Marginal notes on the right side of the page, including 'sicut p̄p̄rietas']

Dedicabilia.

rum collectio in alio nūq̄ eadē erit vt p̄us dictum fuit. Et hoc idē reprim in ratiōnali natura vocatur p̄sona ita q̄ illa se h̄nt p̄ ordinem res nature suppositum hypo- stasis indiuiduū persona.

¶ Quartum dubiū est. Quo differētē dan- tur de indiuiduo due definitōes in textu posite. Solū sic. Indiuiduū d̄r quasi in se indiuiduum z a q̄libet alio diuisum. ḡra p̄mi bona est p̄ma definitio in q̄ d̄r In diuiduū est qd̄ p̄dicat de vno. ḡra sc̄bi bona est sc̄da de finitio in q̄ d̄r. Indiuiduū est qd̄ p̄stat ex p̄p̄is indiuisi- uantibz. quaz collectio nō est in vno eadē sicut in alio. q̄ est notificatio indiuidui p̄p̄ietates p̄p̄ias notifican- tes sūā indiuiduatōem q̄ q̄dem p̄p̄ietates h̄ indiuiduū nō p̄stuant in suo. ex eo q̄ accēs nō facit subam. tamē discrete z ad sensum indicant singularē naturam indiuisi- uū. Cū igit̄ d̄r. Indiuiduū p̄stat ex p̄p̄ietatibz d̄r in telliḡ. i. sūl existit. v̄l ex p̄p̄ietatibz tāq̄ ex lignis cognosces di discretōem indiuidualē z assignantur tales cōiter sep- tem q̄ patent in hoc metro. Formafigura. locus. stirps. nomē. patria. r̄ps. Hec septē p̄p̄ia p̄tinet ois h̄o.

¶ Quintum dubiū est. Quare d̄r potius spe- cies est totū esse alijs. s. indiuiduis in d̄tuo q̄ in geniti- uo. Solū. q̄ nō intrinsece z formalr p̄tinet indiuisi- ua s̄m totū eē cor. s̄ potius possidet ea possessiōe acq̄- sita. z extrinseca p̄ diuisionē materie introducta. sp̄s ves- ro cōtinent sub genere tāq̄ partes formalr potestatiue. et idē d̄r genus totū esse species ad designādū possessi- onem naturalē z formalē species sub genere.

3

Differētia p̄o cōiter z p̄p̄ie z magis p̄p̄ie d̄r. Cōiter q̄dē differre alter ab altero d̄r. qd̄ alteritate quadā dif- fert q̄cunq̄ mō v̄l a seip̄o vel ab alio differt em̄ fortes a platone alteritate. z ipse a se ipso vel puero vel iā viro vel faciēte aliqd̄ vel q̄- escente z sp̄ in al. q̄ mō habēdi se alteritantibus

Itud ē capitulū terciū istius tractatus in q̄ detem̄- nat de terciō p̄dicabili. s. de d̄na. Et diuidit in tres par- tes p̄ncipales. in q̄z p̄mo ponit diuersas sc̄tōes istius nois d̄na. In sc̄da parte diuidit eā. In terciā eandē de- finit. sc̄da ibi. d̄na q̄dē. terciā ibi. q̄s etiā determinātes. Prima diuidit in duas pres. q̄ in p̄ma parte ponit tres acceptōes d̄ne. In sc̄da parte p̄par illas tres ad se inuicē. sc̄da ibi. v̄lter igit̄. Prima diuidit in tres pres s̄m q̄ po- nit tres acceptōes. sc̄da ibi. p̄p̄ie at. terciā ibi. magis p̄- p̄ie. Quo ad p̄mū d̄r q̄ d̄na d̄r triplr. cōiter p̄p̄ie z ma- gis p̄p̄ie. Cōiter at̄ alterz ab altero d̄na differre d̄r qd̄ qd̄ alteritate siue q̄cūq̄ mō. vel a seip̄o vel ab alio differ- re d̄r sicut socrates differt a platone alteritate qd̄. q̄z v̄l d̄r Apulegus plato latus fuit facie. socrates aut̄ nō. z h̄ mō etiā idē differt a seip̄o diuersis r̄p̄ibus. vt socrates iā senex differt a seip̄o p̄us puero p̄ accētia iuuetutis z sehe- ctutis. sic etiā socrates differt a seip̄o q̄ aliqd̄ facit scri- bit. i. vel legit a q̄escente nō faciente tali opere.

Proprie aut̄ differre alterz ab altero d̄r q̄n in sepabili accēte ab altero differt Insepabile ac- cidēs est vt nasi curuitas. cecitas oculoꝝ. cicat- rix cū ex vulnere occalluerit.

In hac pte ponit sc̄dam acceptōnem d̄ne di. q̄ p̄p̄ie d̄r v̄nū differre ab alio p̄ accēs insepabile. Dicit̄ at̄ accēs insepabile. q̄z cām h̄z p̄ quā ē in subiecto sicut curuitas nasi in simo. cui? nisi simie p̄parat. cecitas oculoꝝ. v̄l cicat- rix aliq̄ q̄ ex vulnere occalluerit. simitas em̄ inest p̄ na- turā. cicatrix vero p̄ occasionē. hoc igit̄ mō differt simus a nō simo. z cicatrix habens a nō habente. z aliq̄n idē differt a seip̄o s̄m diuersa r̄pa p̄ hoc qd̄ nūc habet cicatr- cem z prius nō habuit

Magis p̄p̄ie aut̄ differre alteruz ab altero d̄r q̄n specifica d̄na differt quēadmodū h̄o ab eq̄ specifica d̄na differt rōnali qualitate

In ista pte ostēdit q̄ sic d̄na magis p̄p̄ia z diuiditur in duo. q̄ p̄mo facit h̄. sc̄da p̄par istas tres acceptōes d̄ne ad se inuicē. sc̄da ibi. v̄lter igit̄. Quo ad p̄mū d̄r q̄ ma- gis p̄p̄ie d̄r alterz ab altero differre. q̄n differt ab altero specifica z subali d̄na sicut h̄o differt ab equo specifi- ca d̄na. sc̄z rōnali qualitate. talis em̄ d̄na h̄z sic suba m̄- quitat̄ modū h̄z inq̄tū ē porētie ḡnis p̄fectiua z termina- tiua p̄fusionis eiusdē. vt d̄r Auicenna

Aliter ergo ois d̄na alteratū facit cuiuslibet adueniēs. sed ea q̄ est cōiter z p̄p̄ie alteratū fa- cit solū. illa aut̄ q̄ ē magis p̄p̄ie aliud.

In hac pte p̄par istas tres acceptōes ad inuicē d̄ces q̄ v̄lter ois d̄na facit alteratū cuiuslibet adueniēs. s̄z in h̄ ē diuersitas q̄ d̄na cōiter p̄p̄ia faciūt alteratū in d̄na vero magis p̄p̄ia facit aliud in suba.

Differētiaz ergo alie q̄dem alteratū faciunt Alie vero aliud. Alie q̄dem q̄ faciūt aliud specifi- ce vocant̄. Alie vero q̄ alteratū simplr d̄ne. Dia- li em̄ d̄na adueniēs rōnalis aliud facit. z sp̄m aiālis facit. illa vero q̄ est monēdi alteratū solū a q̄escente facit. Quare hec q̄dem aliud illa ve- ro alteratū solum facit

Ista ē sc̄da ps p̄ncipal̄ h̄u? capli. in q̄ ponit diuisionē d̄ne. Et diuidit in q̄nq̄ pres. s̄m q̄ ponit q̄nq̄ diuisionē- nes. Prima diuidit in duo. q̄ p̄mo ponit v̄nā diuisionē sc̄da declarat mēbra illē diuisionis z p̄p̄ietatē. sc̄da ibi. Sc̄dm igit̄ aliud facientes. Quo ad p̄mū d̄r sic. q̄ d̄na rum qd̄ faciūt alteratū. id ē diuersitate accētate. Et q̄- dam faciūt aliud. i. diuersitate eētiale. Alie q̄ faciūt aliud siue diuersitate eētiale vocant̄ specificē. ille p̄o q̄ faciūt alteratū vocant̄ d̄ne simplr. Et istud p̄z exēplariter. q̄z rōnale adueniēs aiāli aliud facit. q̄z sp̄m aiālis p̄stuit pura hoiem. s̄ mouere v̄l q̄esere adueniēs aiāli facit so- lum alteratū. Alie em̄ q̄esens a moto differt accētate. q̄re seq̄ q̄ hec d̄na specifica facit aliud. illa p̄o alteratū solū.

Sc̄dm igit̄ aliud faciētes diuisiones sunt a generibz in sp̄s Et definitōes assignant̄ q̄ sunt ex genere z h̄mōi differētis s̄m eas q̄ solū alte- ratū faciūt. alteratio sola cōsistit et aliqd̄ modo se habendi p̄mutationes.

In ista pte ponit aliquas p̄p̄ietates d̄naz d̄ces. q̄ s̄m d̄nas q̄ faciūt aliud. s̄nt diuisiones generz in sp̄s et etiā s̄m ipas assignant̄ definitōes q̄ assignant̄ p̄ specificis cas d̄nas sed s̄m illas d̄nas q̄ solū faciūt alteratū non h̄t

posita p̄ma amplio p̄bo
h̄z d̄na cōis

Amphio q̄z
d̄na

Dosphirij

ant definitōes sed sola alteratio cōiter dicta q̄ p̄st̄it in hoc q̄ aliqd̄ se h̄z aliqd̄ mō s̄m p̄mutatōes q̄sc̄q̄ que in quolibet genere fieri possunt.

A superioribus ergo rursus inchoati dōm est **D**istinctio alias quidem separabiles alias vero inseparabiles moueri cōm̄ et quiescere et sanum esse et egrū et q̄cunq̄ his prima sunt separabilia sunt **A**uero aquilū esse vel simū. vel rationale vel irrationale inseparabilia sunt

In ista pre ponit secūda diuisione differentie. Et dicit q̄ inchoando a superioribus. i. a differentia in cōitare iua accep̄ta dicitur q̄ differentia q̄dā sunt separabiles q̄dam inseparabiles. Differentie separabiles sunt sicut mouere quiescere que licet cito separabilia sunt. t̄m̄ multa ad se inuicē p̄parata illis differūt. **A**d cōm̄ q̄d mouet differ̄ ab eo q̄d nō mouetur. et id q̄d quiescit differ̄ ab eo q̄d nō quiescit. **S**anū aut̄ esse et egrū sunt accīdētia nō cito separabilia et t̄m̄ separabilia sunt et illis etiā differūt subiecta. ut sanum a nō sano. egrū a nō egrō. et sic predicta sunt differentie separabiles. et quecūq̄ sunt his prima. **I**nseparabiles vero differentie s̄nt aquilū et simū esse. q̄ sunt accīdētia nati stantē causam et manentē in naso h̄c̄c̄tia. **S**imilitas etiā causat̄ ex nati curuitate. et mediū nati depressione. **A**quilū vero ex retortione anterioris partis nati quasi p̄ labium superioris causatur q̄ mediū nati eleuat̄. et cartilago nati inter̄ ad modū dū rostri ad superius labiū recuruat̄. **E**t aut̄ cause cū sunt de nati p̄posito sc̄l̄ares et manētes sunt in naso. et iō accīdētia ex talibus figuris nati causata inseparabilia sunt. q̄a stantē cā q̄ est p̄ se cā stabit effect̄. **S**ilr inseparabilia s̄nt rationale et irrationale q̄ s̄nt accīdētia et forme p̄ficiētes et determinātes potentia q̄ntis. et ideo cām h̄nt inseparabilitatē tali actu semp̄ causale potentiam determināte

Inseparabiliū aut̄ alie q̄dam sunt p̄ se. alie vero p̄ accīdēs. **N**ā rationale p̄ se inest hōi et mortale et discipline esse p̄ceptibile. **A**uero aquilū esse vel simū s̄nt accīdēs et non p̄ se

In ista pre ponit terciā diuisione. Et diuiditur in duo q̄ in p̄ma facit h̄. in sc̄da ponit aliq̄s p̄prietates dīstinctū p̄ se et p̄ accīdēs. sc̄da ibi. **I**lle sc̄l̄. **Q**uo ad primū dicit. q̄ differentia inseparabiliū duo s̄nt modi. q̄ q̄dā sunt p̄ se et q̄dam p̄ accīdēs. dicit̄ p̄ se sunt sicut rationale inest hōi p̄ se. et etiā mortale. et silr esse susceptiuū discipline. **A**q̄lū vero et simū s̄nt dicit̄ p̄ accīdēs. et nō p̄ se in sunt suis subiectis.

Ille ergo que p̄ se sunt in substantie ratione accipiuntur et faciunt aliud. **I**lle vero q̄ s̄nt accīdēs nec in substantie ratione accipiuntur nec faciunt aliud sed alteratum.

In ista pre ponit quārdā p̄prietates differentie per se et differentie p̄ accīdēs. Et dicit q̄ ille differentie que per se sunt recipiuntur in definitione substantie et faciunt aliud. **I**lle vero que sunt per accīdēs non recipiuntur in definitione substantie nec faciunt aliud. sed alteratum. id est diuersitatem accidentalem.

Et ille quidē q̄ p̄ se sunt non suscipiūt magis et min⁹. **I**lle vero q̄ per accīdēs sunt vel insepa

rabiles sunt intentionem recipiunt et remissionem. nam neq̄ genus magis et minus predicatur de eo cuius est genus neq̄ generis differentie s̄nt quas diuiditur. ipse etiā sunt que vnuscuusq̄ rationes complent esse ante vnuscuusq̄ vni et idem neq̄ intentiones neq̄ remissionem suscipiens est. **A**quilū aut̄ esse vel simū vel coloratū aliquo modo inēditur et remittitur

In ista parte ponit quartā diuisione dicit̄. q̄ differentia r̄ū quedā suscipiunt magis et minus. q̄dam vero non q̄ nō suscipiūt magis et minus sunt differentie se h̄ q̄ suscipiūt magis et minus sunt dicit̄ p̄ accīdēs. **P**rimū p̄bat̄ q̄ differentie per se diuidūt gen⁹. sed h̄ nō dicit̄ s̄nt magis et minus de illo cui⁹ est genus nec etiā differentie. q̄ ille cui⁹ genere complent definitionē siue rōem vnuscuusq̄ rei esse aut̄ vnuscuusq̄ vni et idem ē. neq̄ intentione neq̄ remissionē recipiēs. **S**c̄dm̄ p̄z. q̄ aquilū esse simū esse et coloratū aliq̄ modo intenditur et remittitur

Cum ergo tres species differentie considerentur et cum he quidem sunt separabiles. alie vero inseparabiles. **E**t rursus inseparabiliū cū he quidem sint per se. ille vero p̄ accīdēs. **R**ursus etiā que per se sunt. alie sunt s̄nt quas diuidimus genera in species. **A**lie vero s̄nt quas ea que diuisa sunt specificantur ut cum per se omnes differentie sunt huiusmodi animati et inanimati. sensibilis et insensibilis. rationalis et irrationalis. mortalis et immortalis. ea quidem q̄ est animati et sensibilis differentia constitutiva est substantie animalis. **E**t etiā animal substantia animata sensibilis. **E**a vero que est mortalis et immortalis differentia. et rationalis et irrationalis diuisiue sunt animalis differentie. per eas etiā genera et species diuidimus. **H**ec quidem que diuisiue sunt differentie generum completiue sunt et constitutiue specierum. **D**iuiditur etiā animal rationali et irrationali differentia. et rursus mortali et immortali differentia. **S**ed ea que est rationalis differentia et mortalis constitutiue sunt hominis. **R**ationalis vero et immortalis dei. ille vero que sunt irrationalis et mortalis irrationaliū animalium. sic etiā et supreme substantie cum diuisiua sit anima et inanimati differentia. et sensibilis et insensibilis. animata et sensibilis congregat̄ ad substantiā animal̄ perfecterūt. **Q**uoniam ergo eodez alio modo quidem accep̄te sunt constitutiue. **A**lio modo autē diuisiue specificē omnes vocantur. **E**t bis maxime opus est ad diuisiones generum et ad definitiones specierum. sed non bis que

ab altero
bō ab cō
e
indiguit
vōs rōie
ū d̄t q̄ ma
ab altero
quo specifi
sit subiectū
et termina
nūlibet
anū fa/
p̄ ab rōie
s̄nt dicit̄
s̄nt h̄c̄
et dicit̄
faciunt
ad specifi
tōie. **A**lia
et p̄m̄
m̄ solū
illa ve/
diuisione
p̄ diuisione
et diuisione
et sc̄da ibi
et sic q̄ dicit̄
in aliis
q̄ faciunt aliud
p̄ q̄ faciunt
clarior q̄
s̄nt p̄m̄
ali faciunt
m̄ solū
s̄nt a
et q̄ s̄nt
solū alie
modo se
p̄ dicit̄ q̄
in sp̄s et
et p̄ specifi
arū non h̄

Predicabilia

fm accidens inseparabiles sunt nec magis his que sunt separabiles.

In ista pre ponit qntā diuisione r resumit predicta di-
tes. cū tres modi spēs dñie vt pdictū est cōsiderentur. s.
cōis. pprie. r magis pprie. r adhuc cū qdā sunt sepabiles
qdā inseparabiles. ppter rōem in añhabitis dicitā. Et rur-
sus cū inseparabili dñiaz. qdā qdēst p se. r qdā p accēs.
Pater q si eas q p se sunt pñiderem p pparōem ad ea q
rū sunt dñie tūc inueniet q dñiaz q sunt p se qdam sunt
fm quas diuidit genera in spēs potestate r nō essentia
gnis diuidētes. Alie vero tales stz fm qd ea q p diuisionē
nō genera accepta stz specificant. r tñ p se sunt oēs pdicte
dñie. qd exēplariter p3. qz aiarum r maiatum q diuidit
corp⁹. sensibile r insensibile. p que diuidit viuu. rōnale r
irrōnale. p que diuidit aial. mortale r immortale. p que
diuidit rōnale aial. r sic de alijs q a formis substārialibz
sumūt r sunt notiones fm substātia iste eedē sunt pñi-
tutue. qz illa q est aiarū sensibilibz. ita q aiarū sensibile de
terminet ad actū essendi erit differētia pñitutiua aialis
Est em aial p definitionē substātia animata sensibilibz.
Planta aut substātia aiarū insensibilibz. Lapis aut sub-
stātia inaiata insensibilibz. ea vero differētia q est mortale
et immortale r rōnale r irrōnale sunt dñie diuisione qdēz
aialis. qz p eas genera aialū diuidim⁹ in spēs duabz di-
uisionibz subijuncte succedentibz sic aialium aliud mor-
tale aliud immortale. r aliud rōnale r aliud irrōnale. per
has em spēs aialium p diuisionē accipiunt. sed iste eedē
differētia q p sū oppōem dicitur diuisione genēz. genēz
sunt cōplentue r pñitutiue spēs. qñ vna eaz accipit vt cō-
plentū potētia genēz adueniēs. tūc em cū ex potentia r
actu ppositū ppletū sit r pfectū. spēs pñitutiua siue pple-
ta ē. Diuidimus p h gen⁹ qd ē aial rōnali r irrōnali
differētijs potētia aialis in duo pñitentes. Et rursus rā-
tionale aial diuidim⁹ oppositis differētijs. mortali scz et
immortali r eedē pñitutiū tanqz oppositis differētijs
spēm aialis. r dñia q ē rōnalis pñitutiua cū ea q est mortale
pñitutiua stz hois pñitutiua cū gñe qd ē aial. Est em hō
fm definitionē qd ē de subale. aial. mortale. opposita autē
mortali dñia q est immortale pñitutiua cū aiali rōnali consti-
tutiua ē dei fm q de dñis stoici locuti stz qd etiā definitiue
dicētes. q dñi stz natura ipsa oprimi. vt dixit socrates Na-
tura aiales. rōe rōnales tpe eterni. Ille aut dñie q stz rā-
tionale r mortale cū gñe pñitutiua stz pñitutiue spēs aialū
um irrōnālū vt asini leonis r alioz brutoz aialium. qz
uis aut in inferioribz generibz subalternis magis sit pñi-
tutiua ad pñitutiua tñ etiā r supme r supmoz. genēz dñie
p eundē modū se hnt sicut dñie p qd diuidit substātia q
est generalissimū. sicut si dicim⁹ illas esse differentias qui-
bus differūt aiare sube ab inaiatis cū dñ. substātiarū alia
aiata. alia inaiata suba. vñ nō proximas accipiēdo dñ
camus q substātiarū alia sensibilibz est. alia insensibil. eedē
de vero inferior spēs erunt pñitutiue. Dñia em aiata r
sensibilibz ad substātia sicut ad gen⁹ pgregare r adiungere
vt accūs ad potētia aial pñitutiua qd ē spēs substātie. Est
em aial p definitionē substātia aiarū sensibilibz. Et quibz
omibz p3 q eedē dñie alio r alio mō sunt diuisione r cōsti-
tutiue r oēs tales vocant specificē. qz cū suis generibz iū-
cte faciūt spēs r subalternas r spēalissimas r his differē-
tijs. qz substātiales sunt maxime opus est ad diuisiones
genēz. qua in suas potēstates pñitutiue diuidit r etiā vt is-
les sunt ad specēz definitionē. qz oēs tales a prima vsqz

ad vltimā cū genere colligunt ad spē plenā definitionē
que nō esset definitio nisi a fine pmo vsqz ad vltimū finē
in quo pñitutiua est oia essentialia p debitū ordinē con-
gregaret fm q res a pma inchoatōe sui. pcedit vsqz ad
vltimū pñitutiua. Differētijs vero p accidēs inseparabilibz
bus r multo magis sepabilibz nō vrimur ad diuisiones
genēz r definitiones specēz. r ergo de hac intentōe so-
lū sunt ille q p se stz r substātiales dñie.

Circa textū expositū sūt

Dubia. Primū ē. An dñia pgruo ordine pcedat pprium
et accēs. Solō sic. qz dñia est pncipiū essentialē spēi can-
dem pñitutiue. r in qle centialia pdicabile. ppriū vero r ac-
cidēs pdicant in quale accidentale qd est psequēs specie
vel indiuiduū sicut effectus suam causam

Secundū dubiū. An diuisione differētie in

dñiam cōiter dicitā r pprie dicitā r magis pprie dicitā
sit pueniēs. Et videt q nō. qz omis bona diuisione dz
dari p opposita. s. ista nō est hmoi. g rē. Minor pbatur
qz est trinebris. q aliqd mēbz alteri non opponit. cū tñ
vñū vñū opponit. Confirmat. qz ad vñū mēbz sequit
tū aliud. sequit em dñit magis pprie. q differunt pprie r
cōiter. qz dñit aliq accētē. g nō sunt opposita Secūdo
forres r plato essentialiter dñit r tñ nec dñia cōi ppria vl
magis ppria. g nō est diuisione pueniēs r bona. Solo
sic. qz ois dñia vel facit aliud in substātia vl solū alteratū
Si p. sic ē dñia magis ppria. si scdm hē dupli. qz vl fa-
cit alteratū accētē sepabili. vel accētē inseparabili. Si pñi-
mo mō sic est dñia cōis. q facit vñū ab alio differre p ac-
cidēs sepabile. Si scdm sic est dñia ppria q vñū distinguit
ab alio p accēs inseparabile. Si dicas. qñs est ista diu-
sio dñie. Dñm ē q diuisione ista ē vocis in fcatōnes. non
vocis equo ce simplr penes pñm modū equo carōis. qz
sic equocū equo pmo importat multa. sed penes secūdū
modū quo vox significat vñm pmo r ex impōne. r rel-
quū ex transumptōe. r ideo hec diuisione est analogi i sua
analogata. inquantū diuisum p plus puenit vñū mēbzoz
rū diuidentū. r p posterius reliquo. Pro q notandū
est q inter dñiam cōiter dicitā pprie dicitā r magis ppriarū
duplex p attendi ordō. s. nature siue doctrine r quo ad
nos. Pñmo p plus dñ de dñia magis ppria. qz illa sumit
a forma substāriali que pōr est forma accidentali a qua su-
mūt cōis r ppria. Secūdo ecōtra p plus dñ de dñia cōi r
deinde de ppria. r vltimo de magis ppria. qz accēs q ad
nos non ē r plus suba. qz ducit a posteriori i noticiā ipi-
us dicēte p hō p de aia. q accētia magnā pñe pferit ad
Ad obiecta in oppositū. Ad cognoscēdū qd qd ē
pñm ē dñm. q licz nō sit bimebris ē tñ reducibilis ad bī
mēbz diuisionē. Ad pfirmatōez dñm. q mēbz dñie
intelligi cū pñione. r sic vñū nō seqd ad aliud. sic etiā in
diuisione sequēti. dñiaz qdā faciūt aliud qdā alteratū
mēbz sequit ad senūcē nisi cū pñione sumant. Ad
scdm dñm. q pōr. ponit acceptōnes dñie formalis q est
sumpta a forma subali vl accētali. s. duo indiuidua sub
vna specie nō dñit dñia formalis. s. tñ p dñiaz materie.
ergo nō opz ppter dñiam illoz ponere mēbzū quartū

Aliud dubiū. Quō dñit acceptōnes diffe-
rentie ab acceptōnibz generis r speciei. Solutio Al-
berti. qz acceptōes gnīs r spēi pmo fuerūt in vñū cuius
et ab alijs transumpte stz ad vñū p hōz. sed acceptōnes

ppria dñia dñia dñia
dñia dñia dñia dñia
dñia dñia dñia dñia

Liber 7 de dñia dñia
dñia dñia dñia dñia

Diffractio

Dosphiri

differentie pmo fuerit in vsu phoy quorum est cognosce re formas rerum 2 ab eis trans late sunt ad vsu comu niter loquentiu siue vulgaru

Quartū dubiū est. An sit aliqua differentia cōis pur dictū ē in textu. Et videt q nō qz illud qd ē cōe nō est p nō dñie s3 pueniētie. Et si ē aliq dīa cōis in ea dnt plura puenire. 2 sic nō erit dīa. Secdo sic. differen tia cōis ē vez accīs. Et nō videt acceptio dñie bona. An tece dēs manifestū ē p exēpla text. pñia p3 qz dīa 2 accīs dēs s3 distincta p dīcabilia. Solo sic. qz dīa dī cōis nō ē ex eo. qz cōiter inest illis qz ē dīa. qz ea rōne magis dīceret pueniētia qz dīa. sed dī cōis a cōitate vtentiū. qz cōes 2 vulgares qz iudiciū maxime sensuale est vtūtur dīa i illa acceptōe distinguētes res p accītia quō igno rās pprū nomē alicui⁹ dē voca sedentē in scāno. Et p h p3 solo ad p mū. Ad scdm dōm ē licet dīa cōis sit re aliter accīs nīp dōm p bñ dīa dīa licz alia 2 alia rō ne. An ipm accīs siue sepebale siue insepabile p r triplē cōsiderari. Uno mō in pparōne ad subiectū cui inest. 2 sic absolute vocat accīs. Alio mō p r p dīderari p ppario nē ad sua supiora vel inferiora. pprie coordinatōis. 2 sic ē gen⁹ vel spēs. Tertio p dīderat pur subiectū suū cui inest p ipm differt ab alijs subiectis qbz nō inest. 2 sic vocatur dīa. 2 sic p3 qz alia rōne dī accīs 2 dīa. 2 h sufficit

Quartū dubiū est circa exemplū text. An fortes senex differt a seipō puero. Et videt pmo q nō qz relatio requir duo extrema in actu. qz sit suū subiectū est 2 si h est suū correlatiū ē qz relatiua s3 sil natura. sed fortes senex 2 fortes puer nō s3 sil natura in actu. Et dīa q est relatio qdā nō est inter illa vt extrema cui⁹ oppositū fcat ppō in textu tacta. Secdo. si fortes senex differt a seipō puero. Et nō est idē sibi puero. 2 p pñis nō est idē s3 bi. pñia p3. qz idem 2 differēs opponunt. Et ad vñū sequit negatio alter⁹. p batur pñia. qz negatō in ante negat idē titatem vlt. Et sequit negatio idētitatis eiūsdē a seipō. s3 cur a supiori ad inferius negatō. 2 h tñ fcat psequens. Solutio. ppositio distinguēda ē s3 equocardem. qz accipiedō differe in cōivera est. ppō. qz illo mō qdlibet ac cidens impedit omni modā idētitatē. accipiendo tñ dīam pzo dīa. pprū vel magis pprū est. ppositio falsa. vt p3 ex ratione istaz differentiaz.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q op3 extrema relatiōis esse in actu quo ad rōem referendi. et nō quo ad existentā. qz pus 2 posterius nō sil existūt. tamē simul sunt s3 rōem qua referunt. qz qñ prius ē s3 rōem pōris tunc posterius ē s3 rōem posterioris. s3 tūc nō existat. Ad potest dici. q fortes puer rō ē per se extre mū huius relatiōis. sed fortes puer differēs. qz extrema relatiōis eqparantie noiant codē noie illius relatiōis. illō aut extremū est p se simul cū forte sene differere. qz p eodē tpe ē h differēs ab illo 2 illud ab isto. Ad scdm dōm. q nō valet pñia. fortes senex nō est idē sibi puero. Et nō ē idē sibi. qz in pma negat idētitas respectu termini accidē talis. In scda vero respectu termini substāntialis q ipoz/ tatur p sibi qd est relatiū recipiō. 2 in h sit fallacia cō sequētis. qz ad diuersitatē accidēntalem nō seqt diuersitas su bātis. sed ecōuerio. s3 idē in pnte refert anis cū determi narōe. s3 rotū fortes est senex. 2 sic p3 psequētā nō vale re. qz in ante 2 pnte respectu diuersoz terminoz accidēntali um negat idētitas. 2 Et fallum ē qz in ante negat idētitas vlt. qz tñ negat respectu hui⁹ termini fortes puer

Quintū dubiū est. Quō dī intelligi q dī/ ferētē cōes 2 pprie sunt dñie simplr cū tñ h magis vide tur puenire dñie magis pprie. Solo Alberti nō dicū tur dñie simplr vt simplr opponit ei qd est s3 m qd. qz hoc mō dñie magis pprie dicatur simplr ex q faciūt differre eētialr siue p qlitatē eētialē. s3 dicūtur dñie simplr. sicut idīora dī simplex hō. qz paz vel nihil vltra nomē homis h3. sic em dīa cōis 2 pprū hnt nomē dñie in qntū differ re faciūt vñū ab alio. s3 paz vel nihil supra nomē differē tie addūt eo q nullā spēm pstituunt

Sextū dubiū est. Quare differentia aliqua vocatur pprū. Solo Alberti. qz ei in quo est p cām naturalem ē appropara. sicut cū vnuz dī differre ab alio accidēte insepabili. vñ ideo dī h accīs insepabile. quia cām h3 in subiecto in q est. sicut ē nati curuata in simo. vel cicatrix aliq cū ex vulnere fuerit indurata. hīs em dī ferētīs vt in textu tactū fuit. differūt subiecta vt simus a nō simo 2 cicatricē habēs a nō habēte cicatricē. Qñ at dī qz ipa h3 cām in subiecto in quo est 2 qd differre faciūt nō intelligim⁹ de subiecto qd est spēs rñ. sed de illo sub iecto in numero in quo est id qd differre faciūt sicut simi tas in naso vel claudicatio in tibia. 2 sic nō dī differentia pprū a pproprio quarto p dīcabili. sed a ppritate deterh minati subiecti qd est per ipam distinguibile siue sit spēs qz cies siue indiuiduū siue pars siue rotū.

Septimū dubiū est. An differentia pprū facit aliud vel tñ alteratū. Et videt qz facit aliud. qz rñsibile est differentia pprū. 2 tamē facit aliud. Probatūr quia facere aliud est facere diuersitatē essentialē. sed p prium facit diuersitatē essentialē. ergo. quia reperit in spe cie q essentialiter differt ab alia specie. Solutio. tñ facit alteratum. qz solū diuersitatem accidēntalē ex q dif ferre facit p accidēs insepabile. Ad obiectū in op3 positū est dōm. licet pprū reperiat in specie essentiali dī uersa ab alia specie. tñ illi diuersitatis eētialis pprū nō est cā sed substāntialis dīa 2 pprū tñ signū.

Octauū dubiū est. An dīa magis pprū dicat ex eo qz facit differre specifica dīa. Et videt q nō. quia aiatu 2 sensitiū s3 dñie magis pprie. 2 tamen nō sunt dñie specificē sed genericē. Solo sic. accipiens do dīam specificā cōiter p omī differentia pstituētē spēc iem siue talis fuerit specialissima siue sub alterna. nō aut vt distinguit ptra genericā. Et p h p3 solo ad obiectū

Nonū dubiū est circa primā diuisione an sit conueniens 2 bona. Et videtur primo q nō. quia omnis differentia facit alteratum. ergo non est quedā fa ciens aliud. Antecedēs pat3 p Bosphiriū dicentē vñū uer saliter omīs differentia alteratū facit. Solutio sic quia omīs differentia in h q distinguit saltē aliquem mo dū essendi circa suū distinguibile ponit. vel ergo ille mo dus est essentialis vel accidēntalis. Primo est differentia faciēns aliud. quia aliud est relatiū diuersitatis substā tie. Secdo est dīa faciēns alteratū Pro cuius vltiori de claratione notandū est q triplex reperit diuersitas seu dī stinctio que p triplex relatiū exprimit. Una est distinctō essentialis que fit p intrinseca qd dītaris seu essentē. 2 ta lis est distinctio diuersaz speciez 2 etiam indiuiduoz di uersaz speciez. 2 hec distinctio exprimitur p relatiū su bē aliud qd s3 m Alanū est relatiū diuersitatis subē 2 essentē. qz neutrū genus cōmīdet indifferentie essentē.

differentia
simul
dicitur
et vlt ad
insepabili
diuisiones
accione lo

i sit

lac primum
le ipa em
vero 2 ac
cōis pprū

reū in
de dīam
diuilio d3
vt pbanur
nū. cū tñ
h3 sequit
t pprie 2
Secundo
pprū vt
Solo
alteratū
cap vt fa
l. p pnt
fere p ad
dīligunt
fista dūit
res. non
rōis. qz
s3 locidū
ne. 2 rell
opi i sua
mīdēoz
notandū
pō pprū
2 quo ad
2 illa simū
ali a qua su
edonia cōi 2
accīs q ad
notandū ipō
pferit ad
ū qd dī ē
fīs ad bī
dīa dīe
emaz m
alteratū
f. Ad
alis q est
edna sub
matertē.
uātū

es disse
hūto Al
su. cuius
acceptōes

Caro a s3 vñū gertōes
pñia dī dīa h3 rñ
p pzo dī dīa h3 rñ

Alanū
p pzo dī dīa h3 rñ
p pzo dī dīa h3 rñ

Predicabilia

Alia est distinctio suppositalis siue psonalis que scz p extrinseca essentie siue nature fit ita tamē q natura siue ratio nō subsistit. 7 talis distinctio fm pnominatū expmī p hoc relatiuū aliū. Tercia est q fit p extrinseca essentie que nō solū sunt extra rōem essentie. sed etiā extra genus nature siue quibz natura p̄ esse subsistens. 7 talis fit per hoc relatiuū aliter. 7 inter has tres distinctio personalis est media. Ad obiectū in oppositū est dōm. q Por. in illa auctoritate accipit alteratū cōiter vnde alteratū potest capi duplr. Uno mō cōiter p quacūqz diuersitate siue essentiali siue accidentalī. 7 sic omis dōmā facit alteratū. Alio mō accipitur p̄rie vt scz est relatiuū diuersitatis accidentis distinctū cōtra aliud qd est relatiuū diuersitatis substantie. 7 sic dō diuersitate accidentalem tm. 7 sic capif qn dīcūm differētia cōis 7 p̄ria faciūt alteratū. Sed forte dīceres alteratū solū est in tertia specie q̄litas. 7 solū fm qualitates illa dīceret vñū ab alio differre cōiter et p̄rie. Ad qd dōm est. q alteratū siue alteritas siue cur circa tertiū dīctū fuit capif hic p q̄cūqz diuersitate q̄ ē fm accis qd cūqz 7 nō fm accis tm tertia sp̄i q̄litas.

Decimū dubiū est. An diuisio differētiarū in sepabiles 7 in inseparabiles sit bona. Et videt q nō q̄ nulla est dōmā sepabilis. q̄ illud qd sepať ab alio non facit illa differre ab alio. sed oīs dōmā facit differre vnū ab alio. 7 nulla dōmā sepať ab eo cui ē dōmā. 7 p̄ p̄ns nulla ē sepabilis. Maior p̄bať. q̄ illud qd facere dō differre aliqd ab alio dō inesse illi 7 nō alteri. Solutio sic q̄ oīs dōmā vel hz cām stanť 7 pmanēre in eo qd differre facit vel nō. Primo sunt dōmā inseparabiles q̄ sunt p̄rie et magis p̄rie. Secūdo mō sunt dōmā sepabiles vt sunt dōmā cōes. q̄ tales nō hnt cām pmanēre sed facit mobile vt moueri q̄scere. Ad obiectū in oppositū est dōm. q̄ dōmā sepabiles qn insunt suis subiectis tūc faciūt ea dīfferre ab illis q̄b nō insunt. 7 h̄ sufficit ad rōem differētie. 7 vey est q̄ post eaz separōem nō faciunt vnū differre ab alio nec h̄ opz. 7 q̄ nō ē dīctū q̄ qdā dōmā separe et qdā insepare. h̄ qdā sunt sepabiles. i. apte nare separari

Undecimū dubiū est. An differētia p̄pria et magis p̄pria sunt eque inseparabiles. Solutio nō. q̄ dōmā magis p̄pria a toto suo genere est inseparabilis 7 cōtradictorie. eo q̄ ipsa est pars definitōis q̄ definitio manēre separari nō potest. 7 dōmā p̄pria nō est fm totū genū inseparabilis. q̄ ipsa p̄p̄hendit accis inseparabile indiuidui et p̄riū qd est accis inseparabile respectu sp̄i. p̄riū autē ē inseparabile fm rēp̄ intellectū separari p̄ a suo subiecto. 7 sicut accidēs cōeitra q̄ sp̄s 7 indiuiduū intelligi p̄nt absqz accidere. Et itez inseparabilis p̄riū 7 accidētis in h̄ discrepāt q̄ nō p̄ sp̄s intelligi sub opposito p̄riū. puta q̄ hō sit nō risibilis. sed subiectū accidētis inseparabil p̄ intelligi sub opposita forma. sicut coruus p̄ intelligi albus et ethiops nites cādoze absqz repugnātia essentialiū ipsi us corui. Cui diuersitatis cā est. q̄ sp̄s p̄ sua p̄ncipia essentialia ē tota cā p̄pria ipsi p̄riū. 7 p̄posita cā p̄pria ponit 7 effect. h̄ indiuiduū p̄ sua substantia q̄ sunt forma 7 materia nō est tota cā p̄pria inseparabilis accidētis. h̄ mediāte dispōne p̄plexionali quā sequit tale accis vt p̄rius effect. Et iō remota tali p̄plexiōe vel quolibet trāsmurata adhuc subalia manēt salua 7 accis inseparabile respectu tal dispōis p̄plexiōis trāsit cū eadē p̄plexiōe sicut p̄ncipaliter patebit circa caplm de accidere.

Quoddecimū dubiū ē. An p̄pria bñ dīca

tur dōmā p̄ accis. Et videt q̄ nō. q̄ fm p̄hm p̄mo p̄tenoz p̄riū p̄dicat de specie p̄ se. 7 nō p̄ accis. Sō sic accipiedo p̄ se fm q̄ h̄ accipit a Por. q̄ p̄ se h̄ dīcūm q̄ h̄ in definitōe illi cur sunt. 7 h̄ mō p̄riū dō dōmā p̄ accis dēs cū nō sit de definitōe intrinseca sp̄i. 7 sic p̄ q̄ strictus h̄ loq̄tur de p̄ se q̄ p̄mo posterioz. q̄ h̄ accipit p̄ se p̄ p̄mo mō p̄ se q̄no illud dō p̄ se qd intrinsece p̄stituit alterū 7 ē de ei' cōtētia s̄b̄ accipit p̄ oī illo qd ē de cōtētia vt alteri cōcōtētia. 7 sic p̄riū qd orit a p̄ncipijs essentialibz sp̄i dō p̄ se de specie p̄dicari. 7 p̄ hoc p̄ solutio

Tercūdecimū dubiū. An dōmā inseparabiles p̄ se nō suscipiūt magis 7 min⁹. h̄ dōmā p̄ accis inseparabiles. Et videt p̄mo q̄ dōmā magis p̄rie suscipiant magis 7 min⁹. q̄ rāōnale ē dōmā magis p̄ria. 7 tū suscipiūt magis 7 min⁹. q̄ vn⁹ dō altero rāōnalioz. Et p̄firmat. q̄ fm Sūlterū aīal ē animātus plāta 7 rāōnale irrāōnalī. et tū aīarū est dōmā inseparabil 7 sūl rāōnale. 7 tales dōmā vident magis 7 min⁹ suscipere. Secūdo p̄riū est dōmā inseparabilis p̄ accis. 7 tū nō suscipit magis 7 minus. p̄bať scđa ps antis p̄ Por. in cōitativb dīcentē gen⁹ 7 p̄riū in hoc p̄ueniūt q̄ eqliter p̄dicant de his q̄ ea p̄cipiāt. sicut fortes 7 plato equalit sunt risibiles. 7 hō 7 asin⁹ equaliter aīalia. Tercio sic q̄cūqz p̄cipiāt aliqd cōe dōmā equaliter p̄cipiāt illud qd est cōe vlt p̄ns. h̄ cōe nomē sp̄i p̄cipiāt eqliter oīa indiuidua illi sp̄i. 7 dōmā equalit p̄cipiāt p̄riū qd cōem naturā sp̄i p̄ se q̄. 7 p̄riū qd ē dōmā inseparabil p̄ accis nō dō suscipere magis 7 min⁹. Sō sic. q̄ tales dōmā sumūt a formis substantiālibz q̄ sunt simplices nō hntes p̄trariū cui possint p̄misceri. 7 q̄ nō hnt aliqd de p̄trario p̄mixtū. h̄ in termino sunt. qd 7 probat Por. dīces q̄ tales ingrediunt p̄ se rōem definitiū. 7 sic indicāt esse rei. h̄ vnūscuiusqz esse vnū 7 idē est nō suscipiēs intētiōe 7 remissiōe. 7 dōmā inseparabiles p̄ accis suscipiūt magis 7 min⁹. q̄ sumūt a formis accidentalibus subiectoz vel salte ab accidentalibz habitudinibz subiectoz rū. q̄ p̄nt intēdi 7 remitti. 7 hoc mō vn⁹ ē altero risibilioz

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄riū ē dī (et simioz cenduz. q̄ forma subalis p̄ triplē p̄siderari. Uno vt ē cōferēs 7 subam faciēs siue p̄stitūes. 7 sic vocat noīe forme 7 sic vn⁹ hō nō est rāōnalioz altero. Secūdo p̄siderat in p̄riū formatū 7 p̄stitutū p̄ ipam p̄paratur ad aliud alterius sp̄i. vt p̄ ipam differēs ab illo 7 sic vocat dōmā. Tercio mō accipit vt ē p̄ncipiū opatōis. Et illa opatō cui est p̄ncipiū p̄ duplr p̄siderari. Uno ex p̄te forme a q̄ p̄cedit. Alio mō ex p̄te subiecti in q̄ existit. 7 fm h̄ rāōnale duplr p̄siderat. Uno mō ex p̄te forme subalis. q̄ homin⁹ ni dat ē 7 hōiem differre facit ab alijs q̄z nō est act⁹. et sic nō suscipit magis 7 min⁹. h̄ equalit p̄cipiāt ab oībz a quibz p̄cipiāt. Secūdo mō p̄siderat ex p̄te subiecti. vel cōpositi cui ē actio quā p̄cipiāt tūc bñ p̄ suscipere magis 7 minus. q̄ p̄t esse q̄ in subiecto sint dispōnes q̄ actionem forme pmouēt vel impediūt. Ad p̄batōem vero ē dīcendū. q̄ nō est vey quantū ad essentiā aīe rāōnalis. h̄ q̄ ad opatōem inquantū vnus magis ex dispōne subiecti vtrū rōne q̄ ali⁹ 7 q̄ ad h̄ fm p̄hm in ethicis qdā dīcūnt arborei vlt bzutales. Ad p̄firmatōes dōmā ē q̄ vey ē q̄ ad act⁹ 7 opatōes. q̄ aīal crecet plures opatōes q̄ plāta. Ad scđm dōmā est q̄ p̄riū q̄ntū est ex se 7 ex parte suoz p̄ncipioz nō suscipit magis 7 min⁹. 7 h̄ vult por. in loco allegato. tm p̄ accis ex p̄te subiecti in q̄ ē p̄ suscipere magis 7 minus 7 hoc in p̄paratione ad actū vt vnus

ad 2 p̄ncipia
separari p̄
separari

ad 2 p̄ncipia
separari p̄
separari

~~Dedicabilia~~

Nam unde habebunt spēs differentias **Ne** /
q̄ em̄ oppositas habet. nā in eodē simul habe-
bit opposita. sed quēadmodū pbant. potest age
quidem omnes habet que sunt sub se differenti-
as. actu vero nullas. ac sic neq; ex his que sunt
aliquid sic neq; opposita circa idem sunt

In hac pre mouet dubitationē dicens. q̄ dubitū est vñ
spēs h̄z istas dīas. qz nō p̄t eas habere a genere. quia sic
essent in genere et sic opposita essent in eodē qd̄ est impos-
sibile. **Nō** etiā a nihilo qz nihil nullius est cā. nec etiā a
seipso. qz nihil constitutum est sup̄ seipsum. **Ad** qd̄ respō-
det q̄ spēs dīam illam qua abundat h̄z a genere et op̄-
posita s̄m potētiā siue potestātē sunt in eodē. qz gen^o s̄m
q̄ peripatetici pbant h̄z ambas dīas p̄tēre actu vero
nullā. **Et** sic nō sequit̄ incōueniens. sc̄z q̄ habeat differe-
tiam a nihilo vel q̄ opposita sint in eodē

Definiūt autē eam et hoc mō differentia est q̄
de plurib; et differentib; specie in eo q̄ quale sit
p̄dicatur. rōnale em̄ et mortale de hoīe p̄dicatur
in eo q̄ quale est homo dī. sed nō in eo q̄ quid
est quid est em̄ homo interrogatis nobis. cōue-
niens ē dicere aīal. quale autē aīal inq̄sū qm̄ ra-
tionale et mortale est cōuenienter assignamus.

In hac pre ponit sc̄dā definitionē dīe. et diuiditur
in duo. qz p̄mo facit s̄. sc̄do p̄bat spēm esse p̄positā ex ge-
nere et dīa. sc̄da ibi **Reb;** em̄ ex materia. **Quo** ad p̄mā
dī. q̄ dialectici definiūt dīam etiā s̄ mō. differentia ē qd̄
de plurib; differentib; specie in eo q̄ quale est p̄dicat̄ sicut
rōnale et mortale p̄dicant̄ de hoīe in quale. et nō in eo q̄
quid est. qz cum interrogat̄ a nobis qualis est homo cō-
uenienter rōdēmus est rōnalis mortalis.

Reb; em̄ ex materia et forma cōstantib; vel
ad similitudinē p̄portioneq; materie ac forme con-
stitutionē habentib; quēadmodū statua ex ma-
teria est ere. ex forma autē figura. sic et homo co-
munis et specialis ex materia quidē sicut p̄por-
tionabiliter q̄ s̄stitit ex genere. **Et** forma autē
differentia. totum autē hoc aīal rationale morta-
le homo ē quēadmodū illic statua

In ista pre p̄bat dīam p̄dicari in quale p̄ hoc q̄ pro-
bat spēm p̄positam ex genere et dīa dicens. q̄ in p̄posi-
tione spēs dīa se h̄z p̄ modū forme. q̄ h̄z se p̄ modū qlis
forme em̄ est qualificare. **Ans;** p̄bat p̄ similitudinē. quia
sicut in artificialib; res p̄stant ex materia et forma vel ex
his que p̄portione h̄nt cum materia et forma sicut statua
cōponit̄ ex ere tanq; ex materia et ex figura tanq; ex forma
sic spēs logica p̄ponit̄ ex genere tanq; ex materia et ex dif-
ferētia tanq; ex forma. vñ hoc totū aīal rōnale ē sicut es
et figura ex quib; p̄ponit̄ statua

Describūt autē huiusmodi differentia et hoc
modo differentia est quod aptum natum est di-
uidere ea que sub eodē genere sunt. rōnale em̄
et irrōnale hominē et equū que sub eodē genere
sunt. vt quod est animal diuidit̄

In hac pre ponit̄ tertiā definitionē differentie dicens q̄

peripatetici describūt dīam isto mō. **Differentia** est qd̄
aptū natū est diuidere ea que sunt sub eodē genere. sicut
rōnale et irrōnale diuidunt hominē et equū que sunt sub
eodē genere qd̄ est animal

Assignat etiā hoc modo differentia est qua
differūt a se singula. **Nā** s̄m genus nō differūt.
sumus em̄ aīalia nos et irrōnalia. sed additū ra-
tionale separat nos ab illis. rōnales em̄ sumus
nos et dī. s̄z mortale appositū distinxit nos ab ill

In ista pre ponit̄ quartā definitionē dīe dicens q̄ dī
alectici etiā assignat̄ dīam s̄ mō. **Differentia** ē qua dif-
ferūt a se singula. qz spēs nō differūt s̄m gen^o ex quo in il-
lo p̄ueniūt. q̄ differūt s̄m differentias et p̄ dīas. **Ans;** p̄
bat. qz nos sum^o aīalia et etiā aīalia irrōnalia s̄z aīalia
sed rōnale ad dīū nobis separat nos ab illis animalib;
irrōnalia. **Et** etiā nos et dī sum^o rōnales. s̄z mortale ad
dīū nobis separat nos ab illis

Interius autē p̄scrutātes et speculantes diffe-
rentiam dicūt non quodlibet eoz que sub eodē
sunt genere diuidentiū esse dīam. sed quod ad
esse conducit. et qd̄ eius qd̄ est esse rei pars ē. ne-
q; em̄ qd̄ aptū natū est nauigare erit hoīs diffe-
rentia et s̄ p̄p̄uz sit hominis. **Dicimus** em̄ aīa-
lium hec quidē apta nata sunt ad nauigandum
illa vero minime diuidētes ab alijs. sed aptum
natū esse ad nauigandū nō est cōpletūū substā-
tie nec eius pars. sed aptitudo quedā eius ē. **Et**
circo qm̄ nō est talis q̄les sunt que specificē di-
cūtur differentie. **Erūt** ergo specificē differentie
quecūq; alterā faciūt spēm et q̄cūq; in eo q̄ qua-
le ē accipiūt. **Et** de differentijs qd̄ ista sufficiūt

In hac pre ponit̄ q̄ntā definitionē dicens q̄ phi intrin-
sece p̄scrutātes et speculantes dicūt differentia esse nō qd̄
libet eoz q̄ diuidunt ea q̄ sub eodē genere sunt posita. qz
hoc etiā p̄uenit p̄prio. qz distinguit̄ hoīem ab alijs aīa-
lib; p̄ s̄ qz ē apt^o nauigare et alia aīalia nō. **S̄z** dī-
cūt dīam esse illud qd̄ ad esse rei p̄ducit et ei^o qd̄ est esse
rei pars ē. **Et** q̄ p̄t̄ q̄ aptū natū ad nauigandū nō po-
test esse differentia specificē hoīs. qz nō est cōpletūū quid
diratis eius nec pars eius. s̄z solū qd̄ aptitudo ei^o. et q̄
nō est talis dīa quales specificē dicūtur. sed ille dicunt̄
specificē quecūq; alterā faciūt spēm et que in quale essen-
tiale accipiūtur siue in quale quid

~~Circa predicta mouetur~~

questio. **Utrū** p̄ueniēs solū genericē et nō specificē differē-
tie secūda definitio p̄ueniēt̄ assignata sit i textu a **Por-**
phirio **Et** videt̄ p̄mo q̄ nō. qz solus spēs est definitio
dīa nō est spēs. q̄ nō potest̄ definiti. **Quo**rior est boētij.
Quorior ē manifesta. qz spēs et differentia sunt distincta p̄-
dicabilia **Secūdo** sic p̄mū in definitionē positū dī esse ges-
nus definiti. s̄z h̄c nō ponit̄ aliq̄ gen^o. q̄ nō est bona.

Tercio sic definitio dīe dī p̄uenire om̄i dīe. qz dī
cōuenire om̄i p̄tento sub definito. s̄z ista nō est h̄mōi. er-
go nō est bona. **Quo**rior p̄batur. qz nō p̄uenit̄ dīe vltis-
me ex q̄ illa nō p̄dicatur de plurib; differentibus specie.

Dorphyrij

Quarto definitio e in congrua. Non e bona. Ans pbat. qz relatum z suu ans discoueniunt in gne. cu dnta sic fe minini gnis. z qd neutri. Quinto. omne yle seu pdicabilis dicitur dicere totu e illius de q pdicaf. dnta no dr totu e spei. qz sic ipa possit definire sine gne. cu sufficiat ad definitiorem q dicat totu e definiti. Et pfirmat. qz ps no pdicaf de toto sicut dr phs. iij. topicor. s; dnta est ps spei. q no pdicaf de speie. Sexto. dnta no sp pdicatur immo qnq; subijct. vt cu dnta. ronale e sensum. q mas le dr pdicaf. Septimo. gen? no pdicaf i qle. q nec dnta cosequeria rener. qz gen? z dnta dicit eandē naturā. qa si dicentur diuersas naturas tunc definitio ex his integra ra no oet vna. Et si diceret diuersas naturas tunc non possent essentiali z in qd pdicari de speciebus. Confirmat illud qd dr essentia spei z puerit cu specie dz habere vnu modu pdicandi cu specie. s; dnta dr eandē essentia cu spei et puerit cu ea. s; habebit eadem modu pdicandi. s; spes pdicatur in qd. ergo dnta.

In oppositu est Dorphyrius. Et ponit iste discursus Maior. Est duplex dnta magis pparia. scz generalis z specifica. quaz pma spem subalternā constituit. secūda vero gen? ad spem atomā determinat. Minor. Prima e dnta dnta secūda pter hoc est qdā natura eiusdē communitatis cu spei specialissima. Conclusio. Igitur est bene assignata a porphiro secūda dnta diffinitio conueniens tm differētie generice q pdicaf de plurib; differētib; specie in quale.

Maior pter p Dorphyrij in textu. vbi ponit duplex dnta. scz generalis z specifica. qz pma pstituit spem subalternā. id e spem amplius determinabile z formabilem. Secūda autē spem atomā. id e amplius formale indiuisibile sicut pter in solute rationu. Minor pbat. qz fm Auiennā z Alterū tria pueniunt p ordinē dnta. Primo qz sit diuisiua gnis. z hoc ei conuenit in qntum est dnta. rone em oppositiōis quā h; ad dntā oppositā cū q diuidit genus causalitiam z diuisiōem speciez sub gne pntat. Secūdo puenit dnta pstituire spem. z hoc h; a pter. qz h; em qz ipa gen? diuidit ipm ptabit. z ptabendo spz constituit sub ipo. z ista duo actus sunt pparij dnta in qntum e dnta. Tercio puenit dnta q sit ad certam spem puta atomam determinatiua. z hoc no puenit ei in qntu e dnta. id e in qntu e diuisiua v; pstitutiua. qz si sic tūc pueniet omni dnta diuisiue z pstitutiue qd falsum e. s; ex eo qz vltima determinatio formalis ptracta e. ita q no e amplius formabilis z determinabilis p formales dntas. z hoc mō vocaf natura. **Ubi Habet** ponens modos nature dicit. Quarto mō natura vocaf vniuērsaliūz rei specifica differētia. **Ubi** igitur duo pmi act? pueniunt dnta generice ipa essentiali e dnta z simplr. Specifica po q pter illos duos modos h; terciū q e determinare ad spem vltimam plus e qz dnta. z ita hoc tollit ab ea rōnem dnta pdicabilis faciens eā eiusdē communitatis cu specie specialissima.

Conclusio sequit ex pmissis. qz dnta generica est vera dnta. specifica at plus est qz dnta. qz sibi maxime puenit definitio. z definit. **Ubi** pter assignari triplex rō qre potius definit dnta generica qz specifica. Prima e. qz dnta hic definit in rōne pdicabilis. s; dnta pueritibilis cu genere subalternō verus participat rōnem vllis qz pueritibilis

cu specie specialissima. Secūda e. qz dnta no h; rōnem vllis respectu gnis qd diuidit eā no includat actu in eo. s; potestatem. nec respectu indiuiduor. cu no insit indiuiduis imediate. s; mediante specie quā pstituit. Et qā no pter habere rōnem vllis respectu vnius spei. cu de ratione vllis sit e vnu in multis. qz habebit rōnem vllis respectu multaz speciez. q no definit dnta nisi pueritibilis cu specie subalternā sub qua sunt plures spes in qbz e h; Tercia e. qz dnta generice pueniunt duo actus q sunt pparij dnta specificē pter hoc puenit tercius actus in hoc q de terminat ad spem specialissimā siue atomā. z q no conuenit sibi definitio dnta data de dnta in rōne pdicabilis. s; puenit dnta generice fm oēs pcculas. z qz bona.

Ad obiecta in oppositu. **Ad** pma e dnta q dnta pter dupl; accipit. Vno mō p pma intentione. **Ad** mō p secūda intentione q sequit ipas res specificā z generice diuisiuitate habetes. pur tm sunt obiectiue in intellectu. et hoc mō pderat eā logicus in qntu fundat in pma intentione. **Per** hoc q dnta est q dnta accepta p secūda intentione h; modu spei p habitu dnta ad illa q sunt ipa pta. et q actu z intellectu includunt in ipa sicut sunt vlt z pter dicabile z. **Ad** scdm dnta q gnis gen? qd e yle non ponit in definitione explicite. tm sufficienter pter intelligi ex definitione. cū dr pdicaf de plurib;. qz nihil pdicaf de plus bus nisi yle. Auctena vero ponit yle explicite in definitionib; qnq; vltim. s; hoc vt dr Alter? antiquiores peris pateria no fecerūt. **Ad** terciū rōnem dnta generice q e simplicis virtutis dnta. z no differentis vltimis q plus hnt qz dnta. sicut septius ex actibus dnta pter declaratur. **Vbi** pter q dnta specifica no pntet hic sub definito. et ita no oportet q sibi pueniat definitio. **Et** illa est sententia Alporabij Aristotelis z Auiennae. **Ad** quartū est dnta q relatiuū z suu ans no discoueniunt hic in genere. qz relatiuū no referit ad ans expressum. s; ad ans sub intellectu. prout Alexander grāmaticus dr in sua dialin tica. **Ad** partem vocis de iure relatio fiet. **Extra** sepe tamē queris ad quod referatur. **Res** est camon patrie q pueat omni. **Hoc** em modo (quod) relatiue acceptum referatur ad yle subintellectū. **Ad** qntum est dnta qz dnta no dicat totum esse speciei simplr. qz sic genus sup fluere in definitione spei. **Dicit** tamē totum esse fm illu modum essendi quo dat esse. hoc est dr esse formā eiusdem. **Ad** pfirmatiōem dnta est q duplex est pars. scz integralis z definitiua. licet pars integralis no pter predi dicit de toto. tamē bene pars definitiua qualis est differētia. **Ad** sextum est dicendū. q licet differētia non semp predicatur actu. tamē aptitudine. verba autem vt superius tactum fuit no dicunt in definitionibus actus s; aptitudinē. **Ad** septimū est dnta q genus species et differētia dicunt eandē rem diuersimode consideratam. sicut dictum fuit supra. **Ad** confirmatiōem pncipalem est dnta. q illud qd dr essentiam alterius sub mō essentie z quidditatis predicatur in qd. s; sic no est de differētia. s; dr eam p modum qualis siue qualitate.

Invidunt dubia circa

textum superius expositum. Primum est circa pnam de diffinitōem differētie an bene dictum sit in textu a Dorphyrij

Ad obiecta in oppositu

*Quo tenetur
Dr de 3° mō
dnta no dicat totum esse speciei simplr*

Ad pfirmatiōem dnta est q duplex est pars

*essentia dnta
reia est
no differit
ed addit
cū summa
it nos ab il
ie dicent q
ma e qua d
ex quo in
nas. Ans p
alia h; dnta
is animabilis
s; moralitatis
ntes diff
sub eodē
quod ad
pars e. ne
ois differe
ns em via
ngandum
sed aptum
mū sub hā
icns e. z
ecifice di
differētie
eo qz qua
a sufficiat
p pter in
ta esse no qd
ant pnta. q
no ab aliis na
alia no. S; d
qz qd est esse
qndū no po
pletariū quid
modo e. qz
ed ille dnta
qualitatis
ntes differe
ntia a hoc
est definitio
est boerij
z dnta p
ū d; esse ge
on est bona
a dnta. qz d
est hmo. q
ent dnta rō
ndus spei*

~~Predicabilia.~~

rio. **D**ifferentia est qua abundat species a genere. Et videtur primo quod non. quia dicitur communis et propria sunt dicitur. et tamen his non abundat species a genere. quia iste dicitur non constituit species. ergo species non abundat in his. **S**ecundo sic illud dicitur abundare respectu alterius quod continet ipsum et cuius hoc amplius. sed species nihil aliud continet a genere. sed non abundat. **D**icitur pariter. quia genus dicitur totam essentiam speciei ergo species nihil aliud continet quam genus. **E**t confirmatur. quia genus predicatur de pluribus quam species. ut postea patebit in numerantibus. ergo non abundat species a genere. sed magis e contra. **C**onsequenter est nota. **T**ercio sic. postea in numerantibus dicitur quod genus ultra speciem habundat differentius. ergo in convenienter hic dicitur quod species ultra genus abundat differentius. **Q**uarto sic. si species abundat dicitur a genere. vel ergo illam dicitur habere a se vel a genere vel a nihilo. sed nulli istud est dicendum. **N**on potest dici primum. quia sic se queret quod idem esset substitutum suipsum. **N**ec potest etiam eam habere a genere. quia sic sequeretur quod inessent eidem opposita. quia non est ratio quare magis una dicitur esse in genere quam alia sibi opposita. **N**ec potest dici quod dicitur habere a nihilo. quia nihil nullius causa esse potest. **Q**uinto sic. differentie nullo modo sunt in genere. ergo etc. **P**robatur. quod si dicitur essent in genere tunc essent posite sub genere prout partes ipsam genus. et sic quod essent dicitur simplices. quod falsum est. **S**olutio sic. quod venit omni de dicitur et soli talia. **Q**uod patet. quod omnis una dicitur in eo quod constituit speciem sub genere ingrediatur sue speciei definitionem. ergo est de parte et essentialiter intellectu speciei. et non ingrediatur definitionem generis quod dividitur. quia si ingrediatur definitionem generis quod dividitur. tunc eadem ratione qua includit unam dicitur includeret etiam aliam. et sic in actu opposita essent in eodem. **E**tiam omnes definitiones specierum in quibus dicitur generi coniunguntur essent nugatorie. eo quod dicitur bis ponere finem actu. **Q**uia tunc genus solus sufficeret ad definiendum speciem. nec esset opus ponere dicitur. ergo relinquatur quod species bene dicitur abundare differentia a genere.

Ad obiecta in oppositum. **A**d primum est dicendum quod ista definitio non dicitur de dicitur in numerantibus sua accepta. sed de differentia magis propria. **P**rimis pro et propria sunt accidentia per que non abundat species. **A**d secundum est dicendum quod minus est falsa. quia prout una dicitur actu quia genus solus prout potest. **A**d phrasem pro dicendum est quod licet genus dicat totam essentiam speciei. non tamen totaliter. quia solum dicit essentiam eius per modum cuiusdam principii formabilis. **A**d confirmationem dicendum est quod non valet consequentia quod speciem abundare differentia a genere non est eam predicant de pluribus quam genus. sed est eam habere unam dicitur actu quam genus eo modo non habet. **A**d tertium dicendum est quod abundare accipit dupliciter. **U**no modo numerantibus ut est quod cum quod modo plus habere. et sic loquitur Porphyrius in numerantibus. **A**lio modo proprie. et sic est actu et intellectu plus in se habere. et sic in opposito species dicitur abundare in quantum plus prout principia actuali. licet genus plus principia virtuali siue potestativa. **A**d quartum est dicendum quod species non habet dicitur illa a se nec a nihilo. sed a genere. **A**d improbarionem est dicendum quod due differentie opposite sunt in genere potestare. non autem actu. et ergo dicitur Porphyrius. **G**enus potestare habet omnes differentias. actu pro nulla. **E**t ex hoc non sequitur aliquid inconvenientis. **A**d quintum est dicendum quod differentie non sunt sic in genere quod ponantur sub genere actu principiantes ipsam. sed sunt in genere potestare tanquam in principio siue inchoationis. **S**i dicas quod est illa

potestas generis. **A**n cause formalis materialis efficientis vel finalis. **D**icitur enim quod potestas cause formalis est inchoatio. quod prout materiam sicut est. quia sicut potestas materiam formabilis est per formam naturalem ad esse perfectum et distinctum in re naturali. sic potestas generis formabilis est per dicitur ad esse perfectum et distinctum in specie. **E**t ita genus habet similitudinem materiam sed non est materia. habet enim genus quodammodo potestare dicitur. sicut materia habet prout formas. et sicut forme sunt in materia inchoate sub quadam perfusione ex quo per a genus naturale ad actu distinctum educunt. sic etiam in potestare generis inchoate sunt omnes dicitur ex illo genere educibiles quod per actu intellectus educunt et fiunt actus

Secundum dubium est. Utrum dicitur bene definitur hoc modo. est quod apta nata est dividere ea quod sub eodem genere posita sunt. Et videtur primo quod non. quia illa quod sub eodem genere sunt posita. sunt species. sed dicitur non est apta nata dividere species sed genus et constituitur speciem sub genere. sed falsa videtur definitio. **Secundo sic. propria passio apta nata est dividere genus et species prout partes sub genere. quia similitudo dividens aial distinguit hominem ab omnibus aliis animalibus. et tamen non est dicitur. **S**olutio sic. sicut patuit in textu. quia rationale et irrationalis dicitur sunt quod dividunt hominem et equum. **S**ed iuxta hoc non tantum est quod alter dicitur dividunt genus et dividunt species. **G**enus enim dividunt. quod potestare eius sciuntur. sed species dividunt inchoate dividere idem est quod distinguere. quia dicitur est superius quod dicitur per hoc quod dividunt prout partes genus. et id quod per divisionem acceptum est ponit sub genere constituitur speciem finem quod species eadem quod sub assignato genere ponit. et sic ea quod sub genere sunt per differentias dividuntur.**

Ad obiecta in oppositum. **A**d primum est dicendum quod divisio generis est alterius rationis quam divisio speciei. quia genus dividitur ratione ambitus siue continentis. species vero dividitur ratione oppositionis qua inter se habent per dicitur quibus sub genere constituitur. **A**d secundum est quod propria passio non est apta distinguere species a parti essentialiter. sed solum a posteriori et accidentaliter.

Tertium dubium est. Utrum per dicitur differunt a se singula. Et videtur primo quod non. quia singula sunt infinita quo ad nos. sed si per dicitur differunt a se singula. quod sequitur quod dicitur est qua differunt a se infinita. sed hoc est falsum. quia finem hoc per unam dicitur aliquid differret ab infinitis illam dicitur secum non participantibus. ex hoc sequitur inconvenientis scilicet quod si aliquid nouerit unum oppositum noscet et reliquum. sed si homo nosceret suam dicitur qua differret a singulis sequitur quod noscet infinitas singulorum dicitur quibus ab ipso differunt. et sic cognito uno cognosceret quasi omnia. **Secundo sic. idem est dicitur et una dicitur. et ergo si per dicitur differunt singula sequitur quod singula differunt a se per unam dicitur. quod falsum est quia dicitur diversae sunt dicitur quibus a se differunt. ut homo ab asino differret sua dicitur que est rationale. et similiter asinus sua dicitur qua circulo quod mur per rudibile. **S**olutio sic. patet in textu dicitur fuit. non tamen intelligendum est quod singula quod a se inuicem differunt una dicitur differunt. sed sic quod omnino singulorum quod differunt sunt dicitur quas differunt. **V**erbi gratia homo et asinus a se inuicem differunt. non tamen per unam dicitur. sed homo ab asino et ab aliis differret per suam dicitur que est rationale. et similiter asinus ab homine differret per suam dicitur non proprie nomine inominata. **E**t sic hec definitio datur de dicitur per primum effectum qui est facere differre finem substantiam. et sic est consequens ad potestare. quia in potestare dicitur est quod differentia aptum natum est dividere ea que sub eodem**

Handwritten marginal note:
 Quod dicitur non abundat species a genere. quia iste dicitur non constituit species. ergo species non abundat in his. Sed sic illud dicitur abundare respectu alterius quod continet ipsum et cuius hoc amplius. sed species nihil aliud continet a genere. sed non abundat. Dicitur pariter. quia genus dicitur totam essentiam speciei ergo species nihil aliud continet quam genus. Et confirmatur. quia genus predicatur de pluribus quam species. ut postea patebit in numerantibus. ergo non abundat species a genere. sed magis e contra. Consequenter est nota. Tercio sic. postea in numerantibus dicitur quod genus ultra speciem habundat differentius. ergo in convenienter hic dicitur quod species ultra genus abundat differentius. Quarto sic. si species abundat dicitur a genere. vel ergo illam dicitur habere a se vel a genere vel a nihilo. sed nulli istud est dicendum. Non potest dici primum. quia sic se queret quod idem esset substitutum suipsum. Nec potest etiam eam habere a genere. quia sic sequeretur quod inessent eidem opposita. quia non est ratio quare magis una dicitur esse in genere quam alia sibi opposita. Nec potest dici quod dicitur habere a nihilo. quia nihil nullius causa esse potest. Quinto sic. differentie nullo modo sunt in genere. ergo etc. Probatur. quod si dicitur essent in genere tunc essent posite sub genere prout partes ipsam genus. et sic quod essent dicitur simplices. quod falsum est. Solutio sic. quod venit omni de dicitur et soli talia. Quod patet. quod omnis una dicitur in eo quod constituit speciem sub genere ingrediatur sue speciei definitionem. ergo est de parte et essentialiter intellectu speciei. et non ingrediatur definitionem generis quod dividitur. quia si ingrediatur definitionem generis quod dividitur. tunc eadem ratione qua includit unam dicitur includeret etiam aliam. et sic in actu opposita essent in eodem. Etiam omnes definitiones specierum in quibus dicitur generi coniunguntur essent nugatorie. eo quod dicitur bis ponere finem actu. Quia tunc genus solus sufficeret ad definiendum speciem. nec esset opus ponere dicitur. ergo relinquatur quod species bene dicitur abundare differentia a genere.

Handwritten marginal note:
 Propria dicitur
 Quod dicitur differunt a se singula. quod sequitur quod dicitur est qua differunt a se infinita. sed hoc est falsum. quia finem hoc per unam dicitur aliquid differret ab infinitis illam dicitur secum non participantibus. ex hoc sequitur inconvenientis scilicet quod si aliquid nouerit unum oppositum noscet et reliquum. sed si homo nosceret suam dicitur qua differret a singulis sequitur quod noscet infinitas singulorum dicitur quibus ab ipso differunt. et sic cognito uno cognosceret quasi omnia. Secundo sic. idem est dicitur et una dicitur. et ergo si per dicitur differunt singula sequitur quod singula differunt a se per unam dicitur. quod falsum est quia dicitur diversae sunt dicitur quibus a se differunt. ut homo ab asino differret sua dicitur que est rationale. et similiter asinus sua dicitur qua circulo quod mur per rudibile. Solutio sic. patet in textu dicitur fuit. non tamen intelligendum est quod singula quod a se inuicem differunt una dicitur differunt. sed sic quod omnino singulorum quod differunt sunt dicitur quas differunt. Verbi gratia homo et asinus a se inuicem differunt. non tamen per unam dicitur. sed homo ab asino et ab aliis differret per suam dicitur que est rationale. et similiter asinus ab homine differret per suam dicitur non proprie nomine inominata. Et sic hec definitio datur de dicitur per primum effectum qui est facere differre finem substantiam. et sic est consequens ad potestare. quia in potestare dicitur est quod differentia aptum natum est dividere ea que sub eodem

Porphirii

dem gñe posita sunt. s; diuisione est causa dñie. g sequitur q
 dñia est qua differunt a se singula
¶ Ad obiecta in oppositu est dñm q singula sunt infi
 nita quo ad nos. s; no simplr. Et vna dñia differt ab in
 finitis illa dñam secū nō participantib;. sicut hō differt
 p suā dñam ab oib; rōne carentib;. nec sequitur ex hoc q
 si qñ cognouerit vñū oppositorū q cognoscat reliquū sim
 pliciter s; solū p uatiue. sicut cognoscat q nulla aliarū diff
 ferentiarū cū sua dñia puenit. s; ppter hoc naturas singu
 larū speciez a qbus differt positue nō cognoscat.

**¶ Quartum dubiū est. An dñia cōducit ad
 esset. et eius qd esse rei ps est** Et videt pmo q nō
 qz accūs nō cōducit ad esse rei. s; differētia est accūs. g nō
 cōducit ad esse speciei. **¶** Dñioz pbatur. qz differētia seq
 tur genus sicut ppiū spēm. Sedo sic. genus pducit
 ad esse spē. ergo nō tñ differētia. Antecedēs pars. qz spe
 cies cōstituitur ex genere z dñia. **¶** Tercio sic. si differen
 tia ad esse rei pduceret sequeretur q ipa sola sufficeret con
 stituere definitōem spēi. **¶** Cōsequens est falsum. qz pter
 dñam in diuisione ponitur genus. **¶** Cōsequētia pbatur
 qz dñia dē totum esse rei ad cuius esse cōducit. **¶** So
 lutio sic loquendo de differētia magis ppiā. qz gen^o us
 tra superius dicta dē formam formabile z distingubile
 p dñam ad esse dñitū in specie. ergo differētia contras
 tens ipm genus dē pducere ad esse rei. id est secū ducere
 genus ad esse speciei. **¶** Etiam est pars esse rei nō qdēz in
 te gralis. ex quo esse rei hoc mō est indiuisibile. sed defi
 nitūa siqdem definitio spēi datur p gen^o z dñam tāq; p
 pñā potentā z vltimū actū q vocant ptes esse rei.

¶ Ad obiecta in oppositu **¶** Ad pñm est dñm q diff
 ferentia nō est accūs. nec est sile de ppiō respectu spēi. et
 differētia respectu generis. qz ppiū cōsequitur spēm que
 est qd dam cōpletum ad minus formalē z intrinsece. dif
 ferentia vero est qualitas generis. qd est imperfectum z for
 mabile. z ergo nō oportz eam esse accūs. licet scetur per
 p modū accidētis siue adiectiue. **¶** Ad scdm est dñm q
 genus nō cōducit ad esse spēi. s; potius cōducit p dñam
 ad esse. qz sicut materia p formam pficitur. sic genus per
 dñam determinatur. **¶** Ad terciū est dñm. licet ipa dicat
 totum esse spēi fm aliqūe modum. tamē sola nō sufficit
 dē finire. s; necessariū est etiam ponere genus. **¶** Quis est
 duplex causa. **¶** Prima est. qz dñia sine positōe generis
 nō hater actū dñie. qz dñia nō est nisi illoz que in genes
 re cōueniūt. z sic si nō poneretur genus dñia nō haberet
 ratōem nec actum differētie. quia nō sciret inter que pos
 neretur differētia. **¶** Alia causa est. quia si nō poneretur ge
 nus. tunc definitio nō includeret pñam potētā in qua
 esse rei inchoat. z sic nō diceret definitio. quia a pñā pos
 tentia siue pñcipio vsq; ad vltimū actum siue finem esse
 rei nō explicaret. z sic nō finiret rem. qd tamē requirit ad
 veram dē finitōnem. qm definitio dicatur a de quod ē
 valde z finitio.

**¶ Quintum dubiū est. Quomodo pñ dñia
 habere qñq; definitōes. cū tñ vñū definitio sit tñ vna de
 finitio.** **¶** Solutio. vñus definitio est tñ vna definitio
 qd dicitur z essentialis. possunt tamē plures bñ esse de
 scriptōnes vñus definitio diuersimode p dēderati. z sic est
 in opposito. quia differētia specifica siue magis ppiā est
 diuisiua generis z cōstructiua speciei. vel ergo definitio vt
 diuisiua vel vt cōstructiua. **¶** Si pñm hoc est duplr. qa

vel est diuisiua diuisione apertu dñali. aut actuali. pmo
 modo surgit tercia definitio differētie. sedo modo quar
 ta. **¶** Si scdm hoc est duplr. aut em cōstituit spēm subals
 ternam tñ. aut indifferēter illam z specialissimā. pmo ve
 rificatur sedo definitio. **¶** Si scdm hoc est duplr. quia vel
 cōstituit speciem tāq; totum essentialē cuius est abso
 lute pars. z sic est qñta definitio aut cōstituit spēm in or
 dine ad genus cui subordinat. z sic est pñma definitio

Coyul 4

¶ Proprium vero quadrifariā diuidit
 Nam z id quod soli alicui speciei ac
 cidit z si nō omni ppropriū dicit. vt ho
 mini medicū esse vel geometrā. Et qd omi ac
 cidit z si nō soli quē admodū homini esse bipedē
 Et quod soli z omi z aliquādo. vt homini in se
 neccute canescere. **¶** Quartū vero z qd soli z omi
 et semp quē admodū homini esse risibile.

¶ Istud est quarum capitulū istius tractatus in quo
 Porphyrius determinat de quarto predicabili. scz de pñ
 pio. **¶** Et diuiditur istud capitulū in tres partes pñci
 pales. **¶** In quartū pñma ponit quattuor acceptōes pñ
 pñj. **¶** In sedo remouet dubiū qd dā. **¶** In terciō eligit
 acceptōem pñij hie intentam. **¶** Sedo ibi (Nā et si) **¶** Ter
 cia ibi (Hoc aut) **¶** Quo ad pñm dē q dialectici diuis
 dunt ppiū quadrifariā. id est quadrupliciter siue in
 quattuor modos. **¶** Quoz pñmus est q ppiū est qd ac
 cidit vni soli alicui spēi sicut esse medicū et esse geome
 tram dicunt ppiā hoc modo hois. qa cōueniūt soli ho
 mini. s; nō omi indiuiduo ipius homis. ex quo nō omis
 homo est medicus vel geometer. **¶** Sedo dē etiam ppiūz
 p oppositū ad p dicitum modum. qd accidit omi z nō sol
 li sicut esse bipedem omi homini accidit. s; nō soli. qz etiā
 cōuenit auib;. **¶** Tercio dē ppiū qd accidit omi soli s;
 nō semp. sicut canescere. hoc mō accidit homini. qz cōue
 nit omi homini soli. s; nō semp. qa tñ in senectute hoc er
 am modo. vt dē **¶** Altertus hie z in libro pñ. de aialibus.
 caplo sexto. p oppositū ad canescere cōuenit grui. pccus
 etatis nigrescere. z equo puenit in vltimo etatis siue al
 biffimos dentes habere. **¶** Quarto dē ppiū qd omi sol
 et semp puenit. sicut risibile ipi homini.

¶ Nam z si nō rideat tamē risibilis dicitur nō
 q iam rideat. sed q aptus natus ē ad ridendū
¶ Hoc aut ē ei semp naturale. vt equo binnibile.

¶ In ista parte remouet vñū dubiū dicens. q risibile
 vtiq; est ppiū homini. quia licet homo nō semp actu
 rideat. tamē semp est aptus natus ad ridendū. hō em sp
 est risibilis sicut equus semp hinnibilis

¶ Hec aut proprie nominatur propria. qm eti
 am cōuertitur quicqd em est equus. est binni
 bule z quicquid hinnibile est equus

¶ In hac parte eligit acceptōem pñij hie intentam dē
 cens. q illa que sunt quarto modo ppiā nominant pñie
 ppiā. quia cōuertibiliter p dēantur de suis spēbus. dē
 mus em quicqd est hinnibile est equus. z quicquid est
 equus est hinnibile. **¶** Et simili modo dicendū est de alijs
 ppijs respectu suarum speciez

EE ij

efficitur
 hie tñ
 as mōre
 a z dñm
 s; p dñm
 us dñm
 us dñm
 mas. z h
 a pñm
 ant. sic em
 gñe cōdu
 tus
 dñm
 b eodē gñe
 ad eodē ge
 nū dñm
 fallit
 ta ē dñm
 dñm
 nō ē dñm
 e z dñm
 a dñm
 hoc nō
 spēs
 spēs dñm
 dñm est
 us. id qd
 nō spēm fm
 sic ea q
 est dñm
 qz gen^o
 dñm
 hie pñm
 est apta dē
 a pollitio
 differunt
 sunt in fm
 la. z sequi
 est falsum.
 emis illam
 cōueniens
 z reliquū
 illis sequi
 so differētia
 so hie ad em
 hūmāna
 qd fallim
 runt. vt hō
 hie alio
 ano sic. put
 z hūmāna
 q
 em hūmāna
 est hūmāna
 qd dē pñm
 pñm nō ē
 dñm
 hie dñm
 que sub eodē

Predicabilia

Circa textum mouetur

questio. **U**ter primum quartum predicabile distinctum sit realiter a comuni accidente. **E**t arguitur primo contra suppositum. q. primum non sit predicabile. q. omne predicabile debet predicari de pluribus. sed primum predicatur de vna sola specie. ergo non est predicabile. **S**ecundo pars ex eius definitione. **S**ecundo sic. omne predicabile debet definiri per predicari de pluribus. sed primum sic non definitur. ergo non est predicabile. **T**ercio sic. primum est predicatum. ergo non est predicabile. **C**onsequenter probatur. q. predicatum et predicabile inter se distinguuntur. **Q**uarto sic. primum est accidens. ergo non est distinctum predicabile ab accidente. **A**ntecedens probatur. quia diuisio entis in substantiam et accidens est data per immediata. sed non est primum substantia. ergo sequitur q. sit accidens.

In oppositum est Porphyrius. **E**t ponitur iste discursus. **M**aior. **A** tota completa substantia pullulant duplicia accidentia. scilicet propria et communia. **M**inor. **P**rima a specie ac eius principijs nascuntur sicut accidentia communia a substantia formaliter et intrinsece ac finaliter et extrinsece completa causantur. **C**onclusio. **E**rgo igitur diuersa consequuntur subiecta et ab eorumdem diuersis principijs sunt causata. **P**rosequens est ut per modos essendi et predicandi sint a se invicem distincta.

Maior pars. q. omne accidens est extra essentiam substantie. ergo sequitur necessario substantiam completam. propter quod dicitur Avicenna q. prima substantia. q. est ens completum et aliter. scilicet accidenti occasio existendi in ea. **E**tiam pars hoc ex virtute nominis. q. dicitur accidens quasi ad aliud cadens vel ab alio. et qualitercumque dicatur semper presupponit necessario substantiam completam. aliter enim non esset aduenticie nature quod est contra Porphyrium posterius in communibus predicabilium. **E**t beatus Augustinus dicentem. **S**icut accidens sui presentia subiectum non constituit. ita sua absentia ipsum non corrumpit. sed hoc tamen refert inter accidentia communia et propria. **Q**uia accidentia communia et propria. q. accidentia communia possunt realiter subiectis suis abesse sine eorumdem corruptione. accidentia vero propria tamen sunt intellectum. ex quo sequitur spiritum in intellectu ex suis principijs completam. **E**t istis sequitur veritas minoris. quia accidentia propria sunt quedam signa notionalia. quibus a posteriori cognoscitur species et predicatur de ea per se in secundo modo presentatis. ergo dicuntur nasci ex eiusdem principijs sicut fructus qui nascuntur ex arbore sapientiam naturam ipsius arboris. **A**ccidentia vero communia ex quo sunt accidentia per accidens tanquam omnino aliena ei cuius sunt accidentia dicuntur extrinsece causari a principijs complexionalibus individui. que sunt transmutabilia et variabilia. **C**onclusio sequitur ex premissis. quia ex quo habent diuersa principia a quibus causantur bene sequitur q. habent diuersos modos essendi. et quia diuersos modos essendi consequuntur diuersi modi predicandi. q. pars conclusio. scilicet q. a se invicem sunt distincta.

Ad obiecta in oppositum. **A**d primum est dicitur. licet per primum predicatur de vna sola specie cum qua queritur. predicat

en de multis individuis q. sunt sub illa specie. et hoc habet rationem vltimam. q. ut postea dicitur primum non oritur a specie abstracta ab individuis. sed a specie per inclinatioem quam habet ad individua. **A**d secundum est dicitur q. modus predicandi primum et similiter accitibus potest bene trahi ex eorum definitionibus. **A**nta predicari non est adeo manifestum de primo et accidente sicut de tribus substantialibus. sed inesse per hoc q. sunt accidentia manifestius est de eis. q. non curauit Porphyrius ea definire per predicari sicut precedentia. **A**d tertium dicitur est negando consequentiam. q. non est inconueniens vni et idem esse predicabile et predicatum diuersis rationibus. **D**icit autem primum predicatum in quantum predicatur in oppositum terminabili per artem dialecticam. sed predicabile dicitur in quantum habet modum predicandi distinctum ab alijs predicabilibus.

Ad quartum dicitur fuit superius vbi disputatum sit de numero predicabilium.

Circa textum nunc exponitur

sunt dubia. **P**rimum. an conuenienter assignantur quattuor modi proprii. **E**t videtur q. non. quia primum in primo topicorum ponit tres modos proprii. scilicet primum simpliciter. primum quando. et ad aliquid. **S**olutio sic. quia omne primum fuit ex principijs specie effectiue. vltimo ergo fuit a principijs specie adequare vel inadequare. **S**i primum hoc est dupliciter. vel transmutabiliter vel intrinsecutabiliter. **S**i primum. sic est primum tertio modo. **S**i secundum. sic est primum quarto modo. **S**i inadequare. hoc est dupliciter. vel principia primum excedunt principia specie vel contra. **S**i primum. sic est primum secundo modo. q. in pluribus reperit tale primum q. spes cuius dicitur primum. **S**i contra sic dicitur primum primo modo. q. in pluribus reperit spes q. primum. sicut homo in pluribus reperit q. ars medicine. **A**d obiectum in oppositum est dicitur. q. sub tribus modis primum positus primo topicorum comprehendit plus quattuor hic positos. quia primum simpliciter vocat primum quarto modo. et primum quando proprium tertio modo. **E**t sub primum ad aliquid comprehendit duos primos. quia isti sunt ad aliquid primum et non simpliciter. quia vel speciei et non omni individuo. vel omni individuo duo speciei et non soli speciei.

Secundum dubium est. **A**n primum primo modo conueniat soli. sed non omni. **E**t videtur q. non. quia esse grammatice est primum primo modo. et tamen conuenit omni homini. q. omnis homo est susceptivus grammatice. **S**ecundo sic. spes essentialis et equalis est in omnibus individuis. q. quicquid conuenit specie conuenit etiam omnibus individuis specie. **S**olutio sic. q. primum primo modo consequitur principia vnius decemiate specie contingenter. **I**n quantum igitur consequitur principia specie dicitur minate inest soli. **I**n quantum vero consequitur illa contingenter non oportet q. inest omnibus sicut esse medicum. esse grammatice. esse quoniam principia humane nature q. sunt anima et corpus medianter intellectu et voluntate. **E**t applicatio intellectus per voluntatem ad studium. q. applicatio est contingens. q. libere voluntas applicat intellectum. **N**ec in omnibus eodem modo intellectus ad studium inclinatur. q. non oportet q. inest omni individuo specie.

Ad obiecta in oppositum est dicitur primo modo ad primum q. esse grammatice conuenit omni homini sicut nature aptitudinem. q. omnis homo est aptus nature hanc grammatice. sed non conuenit omni homini sicut nature artem seu habitum. q. non omnis homo habet habitum medicine. **A**d secundum est dicitur. q. illud quod inest specie essentialiter et de necessitate inest omnibus individuis specie. sed non oportet q. illud quod inest specie contingenter et accidentaliter inest omnibus suppositis eiusdem. sic autem est de primo primo modo

M

Aug. p. 1

Aug. p. 1
p. 1
p. 1

Aug. p. 1
p. 1
p. 1

Tercium dubium est. Utrum proprium secundo modo inest omni et non soli. Et videtur quod non, quia esse bipedem est proprium secundo modo, et tamen non uenit omni homini, et quod non uenit hominibus quibus amputati sunt pedes. Solutio sic, quod sequitur principia necessaria contra speciem in quantum ergo sequitur illa necessario inest omni. In quantum autem sequitur principia contra non inest soli, sicut exemplum est apertitudo sentiendi sequitur principia animalis quod sunt corpus et anima sensitua, quod licet sint propria animalis, sunt tamen contra hominem, quod uero illa principia de necessitate insunt, ideo tale proprium etiam inest omni homini. Et quod talia non sunt adaequata homini, sed in omni animali repraesentata, ideo non inest soli, sic etiam esse bipedem sequitur principia contra hominem. Unde pro tanto uenit alicui esse bipedem, quod in eo est forma requirere dispositionem materie ad debite exercendum suas operationes, scilicet ad gradiendum cum duobus pedibus, et quod hoc non solum requirit forma humana, sed etiam plures alie forme substantiales, scilicet auum, ergo licet esse bipedem inest omni, non tamen soli.

Ad obiectum in oppositum est dicitur, licet per accidens et secundum actum esse bipedem non ueniat omni homini, et quod non omnis homo secundum actum est bipes, tamen uenit omni homini secundum aptitudinem nature specificae quod homo requirit duos pedes.

Quartum dubium est. An proprium tercio modo acceptum ueniat omni soli et non semper. Et videtur primo quod non, quod canescere est proprium tercio modo, et tamen non uenit omni homini quod non omnis homo canescit. Secundo sic, non uenit omni homini in senectute tamen, quod plures in iuuetute canescunt et efficitur canis, sicut hoc docet experientia. Tercio sic, multi homines a natiuitate habent crines albos. Quarto sic, conuenit alijs ab homine, quod lupi canescunt. Solutio sic, quod proprium tercio modo sequitur principia propria speciei de necessitate, non tamen intransmutabiliter secundum quamlibet tempore dispositionem, in quantum enim consequitur principia propria inest soli. In quantum uero sequitur ea de necessitate inest omni, quod non sequitur intransmutabiliter non inest soli. Ad obiectum in oppositum est dicitur, quod canities licet non ueniat homini per omnia tempora, uenit tamen sibi in senectute. Cur ratio est secundum Albertum, h. quod homo habet maximum cerebrum respectu sui corporis et humidissimum quod cum terminat quod diu calor naturalis fuerit fortis, necesse est quod procedente etate calore frigiditate solueret ipsum et non digerere vel finire et ipsum incipiat putrescere, et tunc canescit et albescit secundum naturam, quibus per accidens hoc impediatur in his in quibus est subtile humidum et pingue per modicum calorem terminabile, propter quod quod molles et subtiles habent pilos aut non canescunt aut tarde, mollities enim et subtilitas pilorum signum est subtilis et pinguis humidis. Ad secundum dicitur, quod raro contingit et per accidens aut propter magnam sollicitudinem et curam propter quam calor naturalis tepescit. Ad sollicitudo et tristitia exsiccat ossa, unde cura facit canos quibus homo nesciat annos, aut accidit etiam propter vitam inordinatam, aut propter debilitatem propter senectutem, ita quod generaliter uenit propter defectum caloris naturalis. Ad tertium dicitur, Alter. li. iij. tractatu. ij. cap. lo. ij. et li. xix. ca. vij. de animalibus, quod albedo pilorum et canities non sunt uina res sicut quodam ignorantibus opinati sunt, quod canities cum ut tactum fuit est calor debilis et presumptio humiditatis uincuose, et ideo cum in nutrimentum pilorum non uertit humidum pingue trahit aqua leuiter et tenuiter, quod tota propter sui diaphoneitatem in albedine uertit quod est corpus terminati materia quod est pilus. Causa pro albedinis pilorum est calor quod dem non debilis, sed non inueniens nisi aquosam materiam mixtam cum aerea in loco ortus pilorum, et ideo in canicie est quoddam viscosum slegma a quo non effugit aqueum tenue propter sui viscositatem partes humiditatis tenentem, sed in albedine pilorum non est viscosum humidum, sed totum est subtile aqueum et aerium quod calor digerens propter decoctionem inspissare non potest. Canities autem propter causas tactas in solone procedentis argumenti ad huc varijs ex causis accidere potest. Uno modo propter infirmitatem, contingit enim infirmari et canescere valde et post infirmitatem ualescere et renasci crines non canos, et hoc fit quod calor infirmitatis ad loca porosa pilorum expellit slegma viscosum puridum, et ex illo resoluitur in fumum quod est materiale principium pilorum post egritudine autem cum adueniat et confortatus calor naturalis fuerit consumit humidum slegma, tunc reuertitur pilus in calorem purum. Secundo, causa canicie pilorum est si multa loca pilorum cooperantur quod tunc fumus reuertitur ad locum ortus pilorum, sicut in olla cooperta et ibi mutantur in slegma aqueum quod est causa canicie pilorum. Et ex hoc habet quod canities sit quodam modo putrefactio, propter quod etiam pilus rubet citius canescit, quod rubet et rufum quod infirmitates sunt pilorum. Tercio, causa canicie est multum anhelare ad loca ortus pilorum, et ideo simul in uno loco dormientes et propter se in uicem anhelantes citius canescunt, quod anhelare suo calore nimis aperit uias pilorum et poros, et tunc exit subtile pingue et eualescit et non remanet nisi viscosum humidum frigidum quod est causa canicie, sicut patet ex predictis, locum autem qui primo canescit in homine est circa tempora, et deinde in anteriori parte capitis, et postea in posteriori, ultimo in pectore in uicinis. Causa autem huius est, quod locum temporum est humidior et frigidior, eo quod non est ibi uia spiritus, locus autem anterior humidior, et ideo citius uariatur et caliditas. Sed locus posterior siccior diutius et fortius tenet calorem naturalem, locus autem calidissimus exteriorum locorum est inguen, et ideo tardius in eo pilus canescit. Ad tertium affirmatum est de eandem est, quod lupi proprie non canescunt, sed grisescunt, et hoc dicit Albertus loco allegato, quod pilus mutantur in homine in senectute et canescunt, quod nulli accidit animalis non nobis nisi homini, in ipso enim ualde manifeste apparet et generaliter pilorum canities

sum slegma a quo non effugit aqueum tenue propter sui viscositatem partes humiditatis tenentem, sed in albedine pilorum non est viscosum humidum, sed totum est subtile aqueum et aerium quod calor digerens propter decoctionem inspissare non potest. Canities autem propter causas tactas in solone procedentis argumenti ad huc varijs ex causis accidere potest. Uno modo propter infirmitatem, contingit enim infirmari et canescere valde et post infirmitatem ualescere et renasci crines non canos, et hoc fit quod calor infirmitatis ad loca porosa pilorum expellit slegma viscosum puridum, et ex illo resoluitur in fumum quod est materiale principium pilorum post egritudine autem cum adueniat et confortatus calor naturalis fuerit consumit humidum slegma, tunc reuertitur pilus in calorem purum. Secundo, causa canicie pilorum est si multa loca pilorum cooperantur quod tunc fumus reuertitur ad locum ortus pilorum, sicut in olla cooperta et ibi mutantur in slegma aqueum quod est causa canicie pilorum. Et ex hoc habet quod canities sit quodam modo putrefactio, propter quod etiam pilus rubet citius canescit, quod rubet et rufum quod infirmitates sunt pilorum. Tercio, causa canicie est multum anhelare ad loca ortus pilorum, et ideo simul in uno loco dormientes et propter se in uicem anhelantes citius canescunt, quod anhelare suo calore nimis aperit uias pilorum et poros, et tunc exit subtile pingue et eualescit et non remanet nisi viscosum humidum frigidum quod est causa canicie, sicut patet ex predictis, locum autem qui primo canescit in homine est circa tempora, et deinde in anteriori parte capitis, et postea in posteriori, ultimo in pectore in uicinis. Causa autem huius est, quod locum temporum est humidior et frigidior, eo quod non est ibi uia spiritus, locus autem anterior humidior, et ideo citius uariatur et caliditas. Sed locus posterior siccior diutius et fortius tenet calorem naturalem, locus autem calidissimus exteriorum locorum est inguen, et ideo tardius in eo pilus canescit. Ad tertium affirmatum est de eandem est, quod lupi proprie non canescunt, sed grisescunt, et hoc dicit Albertus loco allegato, quod pilus mutantur in homine in senectute et canescunt, quod nulli accidit animalis non nobis nisi homini, in ipso enim ualde manifeste apparet et generaliter pilorum canities

Quintum dubium est. An quarta acceptio propria sit uera in qua dicitur, proprium quarto modo inest omni soli et semper. Et videtur primo quod non, quod si sic, tunc dicitur ultima etiam am esse proprium, quod ipsa uenit omni soli et semper, sicut rationale uenit omni homini soli homini et semper. Secundo sic, nisi biliter est proprium hominis et tamen non uenit homini soli, quod non solum homo uidetur, ut manifestum est. Tercio sic, nulla definitio dicitur dari per opposita, sed ista dicitur per opposita, quod non est bona. Quinque probatur, quod dicitur omni soli. Solio sic, quod tale proprium sicut a principijs specie addegit et intransmutabiliter, necarium est quod ueniat omni soli et semper. Et propter hoc etiam dicitur predicari ueritatem siue uertibiliter de specie, et ueritatem affirmatiue, quod dicitur, omnis homo est risibilis, et omne risibile est homo.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicitur, quod dicitur ultima ma excludit per hoc quod dicitur accidit, non enim illa accidit omni, sed uenit omni essentialiter, sicut rationale est de essentia hominis. Ad. ij. dicitur est in textu, quod proprium non dicitur actum, sed aptitudinem, et sic se ad hoc est, quod causatur ex eisdem principijs effectiue ex quibus ipse forma liter et intrinsece. Quod excludit dicitur, fatis conueniens dicitur, ex hoc quod homo est animal rationale uel intellectuale per principia hominis essentialia sequitur quod homo sit ammiratiuus de uisus et ausditus, et quod in inuentis sit calor et spiritus ad faciem ubi sunt sensus perceptiui, presens autem calor et spiritus ad faciem sequitur faciem et membrorum in facie positum, dilatatio, quod est aptum nature ad ridendum, licet etiam actum non rideat. Et regione pro si co

Vertical text in the left margin, partially cut off and illegible.

Predicabilia

eraria percipiat sequitur ad eor caloriz z spūs retractione. et cordis p̄stricō. cur̄ cōstricō em sequit in facie cōstricō etio z p̄ p̄ncipulos cerebri cōpressio z humidi lachrymas bilis expressio qd̄ distillans p̄ partes cerebri p̄nuatas p̄ venas z neruos. tūc fluit p̄ oculos nasum z os. qd̄ ē eē stebile quā p̄rietatē p̄cipare nō p̄nt aialia q̄ h̄mōi p̄u dēnam z āmiratō em de app̄chēsis habere non possunt.

Ad tertiū est dōm. q̄ referūt ad diuersa. qz soli ad spēm z om̄i ad indiuidua eiusdem sp̄i.

Secūdu dubiū est. Quot requirūt ad ratione p̄p̄iū quarto mō. Solō duo. scz p̄uertibilitas et vltas. vltas q̄dem quo ad supposita z ad tempus. q̄ ad supposita sic q̄ insit oibz suppositis sp̄i. Quo ad tempus sic q̄ insit p̄ om̄i tpe f̄m quācūqz t̄p̄is d̄nam. Cōs uertibilitas requirit inq̄ntū non inest nisi indiuiduis illi us speciei rōne p̄mi p̄p̄io p̄uenit q̄ insit om̄i rōne secundū q̄ insit semp. rōne tertiū q̄ insit soli. p̄ p̄mū distinguit a p̄p̄io p̄mo modo. p̄ secūdu a p̄p̄io tertiū modo. p̄ tertiū a p̄p̄io secūdo modo. Et qz p̄p̄iū quarto mō inest om̄i soli z semp. ideo p̄uertibiliter predicat. Et qz est effect⁹ sp̄i. q̄ indicat eē ipsi⁹ sp̄i dicente p̄ho p̄mo de aia. Accidētia magnā partē p̄serūt ad cognoscendū qd̄ quid est.

Septimū dubiū est. Quō ex p̄ncipijs sp̄i substantialibz potest manare p̄p̄iū qd̄ est accis. cū t̄m ex substantia nō sit nisi substantia. Solutio Alteri. Quis eadē sint p̄ncipia sp̄i z p̄p̄iū. nō tamē eodē mō. qz h̄ p̄ncipia sp̄i in genere cause formalis z intrinsicē p̄ habitudinē actus ad potētā. h̄ sunt p̄ncipia p̄p̄iū in genere cause efficiētis z extrinsecē p̄ habitudinē tōn⁹ essentie ad act⁹ vel passiones p̄sequētes naturā speciei. z ideo nō opz qz p̄p̄iū sit substantia. qz talis habitudo efficiētia z extrinsecē ca p̄sequit esse p̄fectū. Et ideo est de accidētibz. qz quic quid sit p̄ncipia p̄sequit est accidēs. Sed p̄tra p̄dicta sic arguit p̄p̄iū predicat de specie in secūdo mō p̄fectū. sed ibi subiectū est de definitōe p̄dicari. ergo sequitur qz sp̄s sit de eēntia p̄p̄iū. z p̄ h̄s nō est p̄p̄iū accidens. Sed ad h̄ est dōm f̄m Albertū qz subiectū non est in ratione p̄dicari. sic qz sit eēntia vel pars eēntie ipsi⁹. h̄ est in eo sicut causa. ita qz p̄dicari h̄z sue inherētē cām a subiecto stantē z imobilē. ita qz sit causa nō derelinquēs causatū. cū dico nō vntuoca. cū nō sint eiusdē ḡnis h̄z equoca.

Octauū dubiū est. Q̄trū vniuersali verū sit qz p̄p̄iū causat a p̄ncipijs sp̄i siue a specie. Et vlt detur qz nō. qz sicut d̄r cōmētator. d̄as formā dat omnia cōsequētia formā. sed p̄p̄ia passio sequit formā subiecti ergo generās dat p̄p̄ia passionē. ergo nō causat a subiecto. Sed sic. Efficiens z materia nūqz coincidūt vt d̄r secūdo p̄p̄icoz. sed subiectū est causa materialis respectu sue p̄p̄ie passionis. q̄ nō est causa efficiens respectu eiusdem. Tercio. causa efficiens causat per motū et transmutationem. vt patet ex secūdo p̄p̄icoz. ergo si species est causa efficiens respectu sue p̄p̄ie passionis. ergo causat ipsam per motum z transmutationē. z p̄ cōsequēs ad p̄p̄iam passionem est motus. quod ē falsum quia est in secūda specie qualitatis in qua nō est mot⁹ sed solum in tertiā. sicut probat philosoph⁹ septimo p̄p̄icoz. Quarto. eclipsis lune est p̄p̄ia passio lune vt patz p̄mo posteriorum. z tamē eclipsis lune nō causatur a p̄p̄ijs p̄ncipijs lune. sed ab extrinsecō scz ab interpositione terre inter solem z lunam. Solutio dupli

ces sunt p̄p̄ie passiones. quedam sunt que sunt proprie potētie alicuius subiecti a quibz sunt opationes p̄natus tales eiusdem subiecti. sicut intellectus voluntas risibilitas q̄ sunt p̄p̄ie passiones homis. Que sunt p̄p̄ie passiones que non sunt p̄p̄ie opationes subiecti. sed magis cōueniunt subiecto ab extrinsecō quādo ipm subiectum est dispositū z aptatum ad tales p̄p̄ias passiones. sicut lucere est p̄p̄ia passio diaphoni. que tamē nō est in diaphono effectiue p̄ naturam diaphoni. imo p̄ naturā cor̄poris luminosi. ipm tamē diaphonū ad lucē est dispositum existēs p̄p̄iū eius susceptaculū. Ita ergo distinctio ne stante dicendū est qz p̄me p̄p̄ie passiones causantur a suis subiectis. quia nisi sic accidētia comūia causantur a p̄ncipijs suoz subiectoz. vt albedo in cygno causat ex p̄ncipijs cygni. z sicut nigredo in coruo a p̄ncipijs cōplexionalibz corui. Secūde vero p̄p̄ie passiones nō causantur a subiecto. tamē ad omēs tales subiectū cooperatur. qd̄ patz per rōem ante oppositū factā de eclipsi lune. Nam eclipsis lune nō causat solum ab ipa luna. sed ab interpositione terre inter solem z lunā. tamē ipa luna ad eclipsum opatur aliquo modo p̄ suū motū. qz si luna cōtinue d̄ficeret nō eclipsaret. Et sicut est de lucere respectu diaphoni. qz lucere in diaphono nō causatur sufficēter a p̄ncipijs diaphoni. qz si sic tūc semp luceret diaphonū. sed causat a lumine emisso a corpe luminoso. z tamē diaphonū ad lucere cooperat. qz h̄z inclinātōem ad lucē si cut p̄fectibile ad suā p̄fectōem cū lux sit p̄fectio diaphoni. sicut d̄r p̄hs. ij. de aia. Et hec est r̄sio quā dat Bito ad p̄dictum dubium.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. qz d̄ans formā dat cōsequētia formā mediante forma. z ideo generās d̄as subiecto formā dat sibi p̄p̄ias passiones mediante forma. z ex hoc nō sequit qz p̄p̄ie passiones nō causent a subiecto. Ad. ij. d̄m. qz duplex est materia. qd̄ā ē materia in q̄. alia ē materia ex q̄. h̄z efficiēns z materia ex q̄ nō coincidūt. t̄m b̄n efficiēs z materia in q̄. q̄ alio noie vocat subiectū accētis. z hoc fit maxime q̄ effect⁹ nō efficiē p̄ motū z mutatōem. h̄z p̄ simplicem emanatōem. Ad. iij. d̄m. ē. qz efficiēs causare p̄ motū hoc nō ē vlt ver. qz qd̄ā est efficiēs p̄ simplicē emanatōem. z sic subiectū est efficiēs respectu p̄p̄ie passiois. in q̄ntū passio ē reall̄ distincta a subiecto. z ē in subiecto cā. que subiecto passio p̄uenit. Aliud ē efficiēs p̄ motum et trāsmutatōem. sicut domificator respectu dom⁹. z tale efficiēs nō ē subiectū respectu p̄p̄ie passiois. sicut onidū argumētū. Ad q̄trū dicitū est in solone p̄ncipali

Nonū dubiū est. An p̄p̄iū vt ē vlt habeat p̄p̄ia p̄ncipulari vel t̄m p̄ncipulare sp̄i. Et videt qz sic. qz si nō haberet p̄ncipulare nisi sp̄i. q̄ non h̄z p̄ncipulare nisi p̄ aliud. cū igit vlt dicat ad p̄ncipulare. videt qz sit vlt p̄ accis. z nō erit vlt de q̄ncz vltibz q̄ p̄ se h̄z vltia. Solutio. p̄p̄iū p̄dicat de specie cur̄ ē p̄p̄iū imediata p̄dicatōe. h̄z qz iuxta dicta respicit spēm. put ē in materia siue p̄ncipulari. ideo p̄dicatōe eius p̄ se refertur ad p̄ncipularia. et ergo nō est vniuersale p̄ accidens. Et p̄ hoc patz solo ad obiectum. Sed contra h̄ arguitur sic. diuersoz generum z nō subalternatim positozum sunt diuersē spēs et d̄ntie. ergo diuersozum vltium quoz vltū non ponitur sub alio detent esse diuersa indiuidua. Ad qd̄ respon

Porphirit

det **Alterius** q hoc vey est de generibz & speciebz. sed de vniuersalibz sic est q plura eoz referunt ad semiuicē. sicut genus ad spēm. & spēs ad gen⁹. & dñia ad vtrūqz. sicut etiam pziū refert ad spēm. & sic possunt habere eadem indiuidua. licet nō eodē modo. **Al⁹** enī modus indiuidui est hoc aial. h homo. h rationale. h risibile. qzuis per op positū hec omia eadē sunt supposito. sicut socrates ē hoc aial. h homo. h rōnale. h risibile. Et si indiuiduū accipiatur formaliter. tūc diuersa sūt indiuidua. sicut sūt diuersa vltia. sed in hoc est differentia. qz hoc aial nō hz esse hoc aial p h q est h hō. sed p se. **Sz** h risibile nō hz esse h risibile. nisi p hoc q est h hō. qz risibile pncipiā ab hoie. sicut ab hois specie. **In** animal autē & rationale ab homiēō pncipiānt. sed potius pncipia sūt hois. & ita dōm ē etiaz de h albo respectu sui subiecti

fm quā adēē & abesse dī pter subiecti corruptōes. **Et** vī detur pmo q nō. qz ista diuisio nō puenit omī acciti. q nō ē bona. **Ans** p3. qz nō puenit acciti inseparabili. qz illō qd adest & abest pter subiecti corruptōem nō est inseparabile. **Secdo.** nullū accitū pter abesse subiecto. **Probat**ur qz si accitū possit abesse subiecto tūc possit p se stare sine subiecto. s; h est incōueniēs. **Tercio.** nulla bona definitio pter dari p opposita copulatiue. s; adēē & abesse sūt opposita h mō pūctra. q nō pnt vni puenire. & p pñs definitio nō est bona. **Quarto.** accitū est vlt. tale autē est cui natura ē impmutabilis p mo posterior. q male definit p pncipia pmutabilia q sūt adesse & abesse. **Quinto.** vī uere est accitū viuētis cū nō sit aliud q opatio vitalis. & tū impossibile ē ipm abesse viuētibz pter eoz corruptōes qz vt dī in secūdo de aia. viuere in viuētibz ē esse. sed esse nō pter abesse viuētibz. q nec viuere. **Septimo.** motz et cōbustio sūt accitū. & tū nō assunt & abunt suis subiectis pter eoz corruptōem. **Octauo.** inherere ē accitū accitū dētis. & tū impossibile ē inherētā abesse accitū pter corruptōem accitū. **Secda** pars assumpti pbat. qz inherētā nō abest accitū nisi p separatōem etā suo subiecto. sed separatō eius a suo subiecto ē eiusdē corruptio. **Nono.** coloratū est accitū hois vel alterius corpis mixti. tū non potest abesse corpi mixto. **Decimo.** forma subalis p adesse & abesse pter subiecti corruptōem. & tū nō ē accitū. **Prima** pars antī pbat. qz pter adesse & abesse materie q sūt p h m est ingenerabilis & incorruptibilis. **Undecimo.** sicut accitū sūt absentia subiectū nō corrūpūt. ita per sui pñciam subiectū nō pstruit. q sicut dī in definitōe. accitū est q adest & abest pter subiecti corruptōem. ita dicit deberet q adest & abest pter subiecti pstruētōem. sed hoc nō dī. ergo nō est bona

Accidens est quod adest & abest preter subiecti corruptionem

Stud est quintū capitulū huius primī tractatus. in quo Porphirit⁹ determinat de accidēte. **Et** diuidit istud caplm in tres ptes principales. **In** prima pte ponit vñā definitōem accitū. **In** secda diuidit ipm accitū. **In** tercia pte ponit duas alias definitōes accitū. sedā ibi (Diuidit ar) tercia ibi (Definitur aut) **Primo** dī. q accidens est quod adest & abest pter subiecti corruptōem.

Diuiditur autē in duo. in separabile. & in inseparabile. **Prāqz** dormire sepabile accitū est. nigri vero esse inseparabiliter coruo & ethiopi accidit. **Potest** autē subintelligi & coruo & albz. & ethiops nitēs candore pter subiecti corruptōem.

In hac pte ponit diuisiōem accidētis. **Et** diuiditur in duo. qz pmo facit h. secdo remouet vñū dubiū. ibi (Potest aut) **Quo** ad pñū dī. q accitū i cōi diuidit in duo scz in accitū separabile & in accitū inseparabile. **Exēplū** pñmī est. sicut dormire iacere. **Exēplū** secdi ē. sicut nigredo in coruo & ethiopi. **Et** qz possit aliquis dicere tūc nigredo nō esset accitū iuxta pñā dī definitōem. eqz nō pter abesse suo subiecto. s. coruo vel ethiopi dī Porphirit⁹ q coruus potest intelligi albz & ethiops nitēs candore. i. albedine pter corruptōem subiecti

Definitur autē sic quoqz. accidēs est quod cōtingit eidē inesse & non inesse. **Vel** qd neqz gen⁹ neqz species neqz differentia neqz pziū. sp autē est in subiecto subsistens. **Omni** ergo dēterminatis que pposita sunt. dico autē genere specie differentia proprio & accidente. dicendū qz eis communia sunt & que propria

In hac pte ponit duas alias definitōes accidētis dīcens pmo q accidēs est qd cōtingit eidē inesse & nō inesse. **Vel** definitur sic. **Accidēs** ē qd neqz ē gen⁹ neqz spēs neqz dñia neqz pziū. sp autē in subiecto subsistēs. **Tūc** epilogat dīcēs. q dēterminatis omībz q posita sūt. vtpura de genere specie dñia pziū & accidente. ostēdēdum est conseqūētē q sunt eis pzia & communia

Circa predicta mouetur questio. An Por. hū assignauit accitū pñā definitōem

questio. **An** Por. hū assignauit accitū pñā definitōem

In oppositū est Porphiritus. et ponitur iste discursus. **Maior.** Accidēs comune seqtur indiuiduū completū proxime gratia pncipiorū completionaliū. **Minor.** Talia sunt contingētia & variabilia. sicut cēntialia sunt stātia & perpetua. **Cōclusio.** Igitur puenienter Por. assignauit definitōem pñā q dicit adesse et abesse pter subiecti corruptōem.

Maior & minor patēt ex sup⁹ dīctis circa caplm de pziū. eo q p h posita fuit dīa inter accitū cōē & qntū pter dicabile. & accitū pziū qntū pter dicabile. **Cōclō** seqt ex pmissis. **Et** pter apli⁹ sic declarari. qz cum accitū iuxta suē nois interpretōes dicat qsi ab alio vel ad aliud cadēs. q i seipō nō hz cām sue inherētē. s; accōmodat ipam a subiecto suo. **Et** qz q ad reale inherētiaz et sup⁹ quā fundat sua pter dicabilitas depēdet a pncipijs indiuidui. vt in minore dīctū ē q s; varia indetermiata & trāsmutabilia pter materie pter dīctōem q nō sinit aliquā formā in eo receptam impmutabilis pmanere. iō bñ dī. q accitū nēdū adest. sed etiā abest ad scādū mutabile accitū naturā. **Et** qz iuxta dīcēda i cōirātibz ipm ē aduēticiē nature. iō bñ subdit q adest & abest pter subiecti corruptōem in qntū aduenit si

Ad obiecta in oppo⁹. **Ad** p (bi post sui plemētū mū est dōm. q accitū nō dī inseparabile pter dīctōem quā si nullo mō sepabile. s; potius pterarie. qz difficulter a suo subiecto separatur. pter pncipaliter patebit in dubijs. **In** cuius signū Porphiritus volens ostēdere definitōem accidētis vtrūqz accitū cōuenire immēdiatē ponit diuisiōem

Handwritten marginal notes in the right margin, including a signature and some illegible text.

Predictabilia

nem accitit post pma definitioem. Ad scdm e ddm. q accis no pta subiecto separi z separi in esse suo manere. sz aliqd accis bn pte abesse subiecto .i. no inherere suo subiecto. vii in definitioe accitit abesse no dz capi positus ue siue affirmatiue id e qd separi existere. sz potu dca pi negatiue vt id e est qd no inesse vel no inherere. Ad terciu est ddm. q adesse z abesse in definitioe dicitur act p dicabiles. tales aut sunt aptitudinales. vt patuit in capitulo de specie sz nihil ppter opposita fm aptitudines eiusdem subiecto inesse. sicut no est inconueniens eides hoiem habere aptitudinem vt sit successiue albu z niger. sic id e acci deo p successiue adesse z abesse. Ad qutu ruder venes rabilis. Virtus q accis accipit duplr. Vno mo in vlt inqutu abstractit ab hoc subiecto z illo z ppatur ad subiectu in coi. z sic est ipermutable z definit. Alio mo cofi deraf in particulari vt e in hoc vel in illo subiecto. z sic e corruptibile z ad corruptioem illi vel illi subiecti corrupif.

Sz forte diceret. abesse z adesse puenit acciti in particulari z no in vlt. sz no definit. Solo. licet actus ad essendi z abessendi pueniat acciti in particulari. cu aptitudo illa puenit acciti in vlt. Ad sextu est ddm. q viues re accipit duplr. Vno mo p oparoe vitali. z sic no e esse viuens. sz ipm psupponit sicut generalr act secudus pre supponit actu pmu. z h est accis z p adesse z abesse pter subiecti corruptioem. qz viuus no sp exercet oparoe vitales. qz viuus sp habeat aptitudinē. Alio mo accipit viues vt e actus pmus. i. esse viuū habere. z sic no e accis viuens. sz est in gne substancie. nec p h mo abesse. Ad septimu est ddm. q mors accipit duplr. Vno mo vt de simplicē pncipioz vite dissolutioem. z sic dē puatioem q reducif ad idem gen' cu vita siue habitu suo. z sic mors no est accis. Alio modo p dicere mors accidentale pncipioz vite dissolutioem q pstitit in frigiditate z siccitate vincētibz calozē naturalē z humidū radiale. z sic est accidēs no destrues subiectū in rōne subiecti. sz in rōne pteiecti sue accitōis. Sili mo ddm est de pbusiōne. qz h cōsbustibile p pbusiōne corrupaf. h tū no puenit ei in rōne subiecti. sz in rōne obiecti q p eius siccitate z tēperamētū aliāz qūratū elementarū pteriaz simplicia virtuti actiue ignis subiecti z obiectū oparōis sue efficiat. Et q patz q pbusiō accepta vt dissolutio dom' quo ad formā sue copaginis ē dūtaxat accis. vt vero dissolutio priuz in te grantū domū. sic est substantialis corruptio reducra ad gen' substancie p naturā sui termini ad quē ē ignis. z p naturā sui habitus que priuat. i. esse ligni z lapidis. Al tertius vero in pmento dē q mors z pbusiō no sunt accidētia qēiqz modo p siderant vt h accipit accis. qz accidēs de q est h sermo no est id qd diuidit ens cū substantia effectualr. sz est idē qd accitōale existēs notio tot' esse. et sic ponus dicunt mortuū z pbusiū q significant ptes tiue accitōis. Ad octauū est ddm. q duplex est in hē rētia. i. actualis z aptitudinalis. In hē rētia actualis ē accidēs accitōis. z pte abesse. sicut p de accitōibz in venerabili sacramēto eucharistiē. sz aptitudinalis no separatur ab accitōe. sed tanqz pncipiū inseparabiliter ipm accis psequf. Ad nonū est ddm. licet coloratū actualr no pte abesse subiecto. tū h no repugnat sibi. qz color no radiceatur in essentialibz pncipijs subiecti. sed in pncipijs pplexionalibus subiecti. Ad decimū est ddm. q licet materia p separoem forme substancialis no corrupaf fm sui substancie. corrupif tū bn fm ēe actu qd hz a forma. Et in pposito subiectū accipit p ente in actu. qle est subiectū accidē

rium. z h mo materia no vocatur subiectū. Ad vnde cūmū est ddm. q corruptio ē posterior pstituoē. sz si accidēs sui absentia subiectū no corrupit. manifestū ē qz sui subiectum sui pntia no pstituit. ergo non oportet illam particulam addere.

Quia predicta sunt du-

bia. Vtru accidēs sit vlt distinctū ab alijs qrtuo. Et videt pmo q no. qz accis no est vlt. sz no est vlt distinctū ab alijs qrtuo. Vnde pbat. qz vlt est vbiqz z semper sz accis no est vbiqz z semp. sz h z nūc. sz no e vlt. Se cūdo. si accis est vlt. vel h hz indiuidua p se aut p aliud. Si scdm tūc sequit q no sit vlt p se. sz p aliud hz ue p accidēs. Si vero hz indiuidua p se z non ab alio. tūc sequit cū ome vlt ppletū z pfectū esse hz in suis indūduis qz accidēs ppletū z pfectū esse habere pte in suis indiuiduis siue subiecto. sz h est impossibile. Tercio. albedo ē accidēs cū no sit substātia. z tū no est vlt. qd pte. qz no pte predicari de subiecto. cū ista sit falsa. sortes est albedo Quarto. accis diuidit in accis sepabile z in accidēs inseparabile. qz accis inseparabile ē qd a pncipijs sui subiecti causatur. sz pncipiū causaf a pncipijs subiecti. qz est pars accitōis. z p pns accis z pncipiū no hz distincta p dē cabilia. Soluio sic. pmo est vlt. qz sibi puenit ratō vltis q est esse in multis z dicit de multis. sic albu predicatur de qz gnot niue z alijs subiectis. Vnde aut sit distinctū sic p. qz a tribz pncipijs distinctū. qz illa sūt pncipia substāntialia z pncipia eoz de quibz pdicant. Accidēs aut pdicatur de noiatuē siue accidentālī. Vnde vero distinctū qz pncipiū pdicatur de suo subiecto puenit. accidēs vero no puenit. z pncipiū manet a pncipijs spēi. accis dens vero a pncipijs indiuidui.

Ad obiecta in oppositiū est ddm. q accis in pteiculari acceptū vt in h vel in illo subiecto ē h z nūc vt dicitur sit in pcedēti questione. sed abstractū ab h z ab illo ē vbi qz z semp sicut alia vltia. Ad scdm est ddm. qz accidēs fm rōem accitōis fm quā ppatur ad subiectū no hz indiuidua. sed tū subiecta. qz sic no est gen' vel spēs. sz accidēs tū. sed qm ad id qd est ppatur ad illa q sūt sui generis pte esse genus vel spēs. z sic hz indiuidua. qz mo albu hz h album. Ad iprobatōem vero ddm est. qz h vlt est de indiuiduis substātie. Indiuidua aut accitōis dependēt ad substātiā z siue indiuidua p substātiā qz accidēs in pncipiū genere caret materia. Ad terciū ddm fm Alterrum qz qvis albu z nigrū sz accidentia hois. no tamē albedo z nigredo sz accitōia vt h accipit accis. qz fm Auctemā accidēs accipit hie vt notio totus esse eius de quo predicaf. siue vt dicitur fm aliquem modū. sed h modo no pte significari p abstractū sed solū p pteritū. quia si in abstracto significaret. tūc no posset pdicari. Omne em pdicabile dē fm aliquē modū totum esse eius de quo predicaf. Ad quartū ddm. qz pncipiū no est accis inseparabile pte sepabile z inseparabile diuidit accis qntum predicabile. Ad pbatōem vero ddm. qz pncipiū z accis inseparabile causant a pncipijs subiecti. no tū sūt z eodē mō. qz pncipiū causaf a pncipijs spēi. Accis vero sepabile z inseparabile a pncipijs indiuidui.

Secundū dubiū est. An accidēs sit cōueniēter triplici definitioe definitū a pte. Et videt pmo q no. qz pbs in pmo topicoz definitēs accidēs ponit et solū duas definitōes. qz pma no ponit. sz psequē illa pte

Allo enim abesse... pte abesse... hz h album... qz pncipiū... accidēs... pte abesse... hz h album... qz pncipiū...

Allo enim abesse... pte abesse... hz h album... qz pncipiū... accidēs... pte abesse... hz h album... qz pncipiū...

Dorphenij

ma ponit hic Secdo sic vni^o definiti e^t m^o vna definitio. Gincoueniet^r accis triplici definitioe definiti Soluto sic. fm q^o accis p^r triplr p^r siderari. scz in ordine ad subiectu in q^o 2 a q^o hz e^t. 2 hoc in roe accis. qz sic ad aliud e^t cadens 2 alteri inherens. 2 hoc mo^o dat de eo p^rma de finitio. 2° p^r p^r siderari in ordine ad cam p^r quaz inest subiecto. 2 fm illa^o habitudine dat scda definitio. 2° p^r p^r siderari p^r p^r paratodem 2 habitudine ad vte siue p^r dicabile qd in ipm diuidit. 2 p^r habitudine ad aliarlia a q^o distinguat. 2 sic dat tertia definitio in q^o d^r. accis ne qz est genus neqz species.

Ad obiecta in oppositu Ad p^rmu^o e^t d^r q^o p^r h^o p^r mo^o topicoy definit accis tm in rone p^r dicari dialectici. 2 hoc mo^o no^o p^r uenit sibi p^rma definitio Dorphi. 2° definit accis coter^r n^o sub rone p^r dicabil^r v^l p^r dicari. G^o ponit illa definitioem q^o p^r uenit sibi in rone p^r dicabil^r 2 nature accis vental. 2 duas alias que p^r uenunt sibi in rone p^r dicari.

Ad scdm patuit solz ex solutoe p^rncipali.

Terciu dubiu^o e. An accis p^r adesse subiecto 2 abesse p^rter subiecti corruptioem. Et videt q^o no^o. qz accis corruptif ad corruptioem subiecti. vt tenet oes phi. G^o no^o corruptif p^rter sui subiecti corruptioem Secdo sic. corruptio no^o terminat nisi ad suba. cu^o igit accis no^o sit suba. seq^r ipm no^o corruptif Tercio. sicut se habet suba ad alteratodem. ita accis ad corruptioem. s^o suba no^o p^r e^t termin^r alteratodis. G^o nec accis termin^r corruptiois Quarto. id e^t e^t subiecti 2 accis. G^o no^o p^r corruptif accis saluato subiecto. Aus p^rz. qz als p^r aliud esse accis subsisteret qz p^r e^t sube qd e^t salum. S^o Solo sic. qz posteri^o no^o corruptif pus. cu^o igit accis posteri^o sit adueniens sube post e^t p^rteru^o e^t no^o d^r. corruptere subam.

Ad obiecta in oppositu Ad p^rmu^o e^t d^r q^o ipossibile e^t vnu^o 2 id e^t e^t sepabile 2 inseparabile respectu eiusde^r et fm id e^t. s^o nihil phibet fm diuersa. 3° accis d^r sepabile respectu sui subiecti in rone sube absolute p^r siderari Et d^r inseparabile respectu eiusde^r in rone termini p^rncipia complexioaria i eo existetia ad tale accis relati Et qz h^o m^o p^rncipia sunt extrarodem sube h^o m^o subiecti. id nihil phibet ipm subiectu intelligi sub opposito accite. quo dicitur e^t circa textu q^o corauis p^r intelligi albi. 2 ethiops nitens candore. Ad p^rfirmatodem d^r fm d^rntm Alter^o subiecti accis inseparabil^r p^r p^r siderari duplr. vno^o fm suu e^t subale qd hz ex p^rncipijs sue sube. q^o sunt materia et forma. 2 sic accis inseparabile p^r p^r ad ipm vt ad subiectu tm. 2 hoc mo^o nullu accis inseparabile e^t a subiecto suo sic p^r siderato. s^o d^r inseparabile. qz vix aut nuq^o hz re^r sepa^r nisi cu^o magna difficultate 2 gradi p^r muratode. 2° p^r p^r siderari subiectu fm e^t tal^r p^rplexiois qd hz ex p^rncipijs complexioaria q^o sunt qlitates p^rme. sicut caliditas frigiditas. humiditas 2 siccitas. 2 h^o mo^o accis p^r p^r ad ipm nes du^o vt ad subiectu s^o etiay vt ad cam. 2 io no^o p^r ab eo separari. qz posita ca^o ponit effect^o. Nec ex isto seq^r q^o no^o differet accis inseparabile a p^rterio. qz subiectu p^rterio e^t ca^o p^r p^rncipia e^tntialia q^o sunt p^rncipia sp^rti. s^o subiectu accis inseparabil^r e^t ca^o p^r p^rncipia p^rplexioaria q^o sunt p^rncipia indiuidui et talia p^rnt variari subiecto saluato in e^t suo subali. Quis signum e^t fm Alber. in p^rmento. Si ouu corui accis p^r p^r a^r q^o argcto viuio in humore viscoso (sicut e^t vnguetu anser^o v^l catu q^o sunt aialia frigida) circulliaz 2 nid^o in frigidissimo loco ponat sicut i summis montib^o frigidis erit albi ex sola excellenti loci frigiditate. 2 addit. n^o de aialib^o q^o natura aialiu habetu vnu^o coloru no^o mutat illum nisi p^rpter infirmitate. 2 h^o valde raro. 2 subdit 3° cu^o vidim^o lupu^o albu^o 2 vni in Dacia 3° m^odia 2 Hoerwes qua sunt fere oes albi. passeret etia^o multi visi sunt albi. 2 ia^o vidim^o coruu^o toru^o albu^o albedine niuis. s^o h^o raro accidit his aialib^o ex tpe generatodis. qd ar rari e^t ex victo in multis. G^o metrice d^r. No^o nutrit pullos coru^o vidit nisi

Quartu dubiu^o e. Quare p^rter post p^rma^o descriptioem accis imediate ponit accis diuisione in sepabile 2 in inseparabile. Solo vt ostendat p^r inductioem de vtroq^o accite definitioe e^t bon^o. qd manifestuz e^t de accite sepabiliz de inseparabiliz patebit i dubio seq^rnti

Quintu dubiu^o e. An no^o obstate p^rma de finitioe accis b^o dicat diuissuz inseparabile 2 in inseparabile Et videt p^o q^o no^o. qz accis inseparabile nullo mo^o v^l def posse abesse. qz si aliq^o mo^o abeset fm illu^o modu^o e^t se parabile. 2 sic id e^t e^t sepabile 2 inseparabile. qd e^t in coueniens. Et p^rfirmat. qz accis inseparabile coincidit cu^o p^rterio. G^o no^o e^t meby diuides accis coe. Aus p^rz. qz p^r seq^r totaz sp^rem. sicut p^r de albedine respectu cygni. 2 nigredine respectu coru^o 2 ethiops. Ethioptes em fm tora^o coz sp^rz sunt nigri. 2 s^o coru^o Secdo sic. sicut p^rterio e^t sube i subiecto no^o e^t. ita p^rterio e^t accis in subiecto e^t. p^rterio ar p^r uenit oi foli 2 sp^r. G^o accis sp^r e^t in subiecto subsistens. 2 p^r p^rterio nullu e^t sepabile Tercio. ipossibile e^t posteri^o separari p^rterio. s^o suba p^rterio e^t accite natura tpe 2 definitioe. v^l meta. G^o no^o p^rterio accis a subiecto separari Quarto. o^o accis e^t d^r stinctu a subiecto. G^o accis e^t separati a subiecto. p^rterio p^r obaf. qz id e^t vident dicere distinctu 2 sepatum Quinto mebra bone diuisionis debet e^t opposita. s^o id e^t accis p^r e^t sepabile 2 inseparabile. sicut p^rz de nigredine. G^o no^o sunt mebra ist^r diuisionis opposita. S^o Solo sic. qz o^o acci dens coe de q^o e^t h^o sermo fluit a p^rncipijs indiuidui. aut qz radicat in p^rncipijs p^rplexioaria subiectu. v^l no^o radica tur in p^rncipijs complexioaria subiectum. s^o sunt p^rncipia p^rplexioaria coia plurib^o sp^reb^o. p^rmo^o e^t accis inseparabile. scdo mo^o est accis separabile.

Ad obiecta in oppositu. Ad p^rmu^o e^t d^r q^o ipossibile e^t vnu^o 2 id e^t e^t sepabile 2 inseparabile respectu eiusde^r et fm id e^t. s^o nihil phibet fm diuersa. 3° accis d^r sepabile respectu sui subiecti in rone sube absolute p^r siderari Et d^r inseparabile respectu eiusde^r in rone termini p^rncipia complexioaria i eo existetia ad tale accis relati Et qz h^o m^o p^rncipia sunt extrarodem sube h^o m^o subiecti. id nihil phibet ipm subiectu intelligi sub opposito accite. quo dicitur e^t circa textu q^o corauis p^r intelligi albi. 2 ethiops nitens candore. Ad p^rfirmatodem d^r fm d^rntm Alter^o subiecti accis inseparabil^r p^r p^r siderari duplr. vno^o fm suu e^t subale qd hz ex p^rncipijs sue sube. q^o sunt materia et forma. 2 sic accis inseparabile p^r p^r ad ipm vt ad subiectu tm. 2 hoc mo^o nullu accis inseparabile e^t a subiecto suo sic p^r siderato. s^o d^r inseparabile. qz vix aut nuq^o hz re^r sepa^r nisi cu^o magna difficultate 2 gradi p^r muratode. 2° p^r p^r siderari subiectu fm e^t tal^r p^rplexiois qd hz ex p^rncipijs complexioaria q^o sunt qlitates p^rme. sicut caliditas frigiditas. humiditas 2 siccitas. 2 h^o mo^o accis p^r p^r ad ipm nes du^o vt ad subiectu s^o etiay vt ad cam. 2 io no^o p^r ab eo separari. qz posita ca^o ponit effect^o. Nec ex isto seq^r q^o no^o differet accis inseparabile a p^rterio. qz subiectu p^rterio e^t ca^o p^r p^rncipia e^tntialia q^o sunt p^rncipia sp^rti. s^o subiectu accis inseparabil^r e^t ca^o p^r p^rncipia p^rplexioaria q^o sunt p^rncipia indiuidui et talia p^rnt variari subiecto saluato in e^t suo subali. Quis signum e^t fm Alber. in p^rmento. Si ouu corui accis p^r p^r a^r q^o argcto viuio in humore viscoso (sicut e^t vnguetu anser^o v^l catu q^o sunt aialia frigida) circulliaz 2 nid^o in frigidissimo loco ponat sicut i summis montib^o frigidis erit albi ex sola excellenti loci frigiditate. 2 addit. n^o de aialib^o q^o natura aialiu habetu vnu^o coloru no^o mutat illum nisi p^rpter infirmitate. 2 h^o valde raro. 2 subdit 3° cu^o vidim^o lupu^o albu^o 2 vni in Dacia 3° m^odia 2 Hoerwes qua sunt fere oes albi. passeret etia^o multi visi sunt albi. 2 ia^o vidim^o coruu^o toru^o albu^o albedine niuis. s^o h^o raro accidit his aialib^o ex tpe generatodis. qd ar rari e^t ex victo in multis. G^o metrice d^r. No^o nutrit pullos coru^o vidit nisi

[Marginal notes in a smaller hand, including 'Ad obiecta in oppositu', 'Ad scdm patuit solz ex solutoe p^rncipali', and various other annotations.]

Predicabilia.

pullos. i. nigros. Anno etiā a natiuitate dñi. **Deccc.**
 lxxv. fuit Colonia in emunitate ecclesie scti Andree coru
 albo. z ita pz q pncipia talia sunt variabilia. **Ethiopes**
 etiā q ppter loci excellere caliditate nigri sunt. in locis fr
 gidis in nigredine remittunt. **Ca** at hui' nigredinis fm
 dñm **Alter**. in li. de natura loci. di. ij. ca. ij. est. qz pñm ses
 men generatōis ē calidū z matrx mulier. calida z sicca.
 et decoqt semē pceptū decoctōne fortissima. qz p sanguis
 nis sui aduotionem nigrescit corpa. calor em loci educat
 subtile hūidū z adurit grossius terrestre qd pmanet z ge
 nerat in nigredinē z terrestris mēbra sicut ossa sunt albis
 sumā. qd apparet in dentibz eoz. sicut ibidem declarat ad
 longū **Ad** scdm dñm qz eē in subiecto dupl'r accipitur
 vno vt de aptitudine inherēdi. z sic sp' puenit accētū z ē
 pñm e'. **Alio** vt de actu inherēdi. z sic p' abec accētū.
Ad terciū dñm. lz ipossibile sit posteri' separari a pōi p
 reale separōem. possibile ē tñ ipm separari p e' corruptōez
Dicit at realis separatio qñ facta separōe abo extrema ses
 parata manēt. sicut ptes itegales separata a toto. **Et** hoc
 mō nullū accētū ē separabile a suo subiecto. lz separat bñ. ita
 q separatio a subiecto sit e' corruptio. z h' v' ē naturalr.
 qz p potētā supnaturalē p' sine subiecto subsistere. sicut
 pz in venerabili sacramento eucharistie. **Ad** qrtū dñm
 qz nō valet pñā. qz lz oē accētū a suo subiecto fm cētūz
 sit distinctū. nō tñ ē oē tale a subiecto suo fm eē separatū
Un oia separata sunt distincta. lz nō oia distincta sunt los
 eo z subiecto a se inuicē separata. **Ad** qntū dñm lz idem
 accētū sp' respectu diuersoz subiectoz sit separabile z isepa
 bile. nō tñ idē numero nec idē sp' respectu eiusdē subiecti.

¶ Scitū dubiū ē circa scdam definitōnem
 accētis. An accētū ptingit eidē inē z nō inē. **Et** vs
 def pmo q nō. qz oē v' p se inest suis singularibz. illd at
 qd p se inest de nēitate inest. vt dr p' poste. qz accētū vel
 nō erit v' v' nō inest subiecto ptingēt. **Sed** sic. for
 ti ptingit inē v' nō inē manū v' pedē q tñ nō sunt accē
 dentia dicēte p hō in pdicamētis. **Hō** vos p'urbēt subz
 pres zc. **Tercio**. inē z nō inē sunt pdicōne opposita
 q nō pnt de eodē verificari. z p dñs accētū male definit p
 illa. **Solo** sic. qz accētū inē subiecto suo p cām varia
 bile z ptingēt. z nō p cām stantē z imobile. q nō inest
 suo subiecto de nēitate. lz pōi' ptingēt. z sic etiā p'rin
 git ipm nō inē. **Nā** vt dr **Alb**. illd ptingit inē qd nō hz
 in subiecto sue inherētie cām cētūale. z illd ptingit nō inē
 qd nō hz cām cētūale in subiecto q ipediat q nō inest. et
 h' puenit oī accētū tā separabili q inseparabili. **Et** pnt p'ri
 cule ille exponit logicāl'r. put p inē itelligit affirmari v' p'e
 er affirmatiue pdicari. z p nō inē negari. v' p'e z negari
 ue pdicari. z h' mō d; sic itelligi definitio. **Accētū** est v'le
 qd aprū natū ē affirmari z negari de eodē subiecto p eo
 de etiā supposito. nō tñ s' lz successiue p'ter subiecti corru
 ptionē. vt iste sunt p'e. fortes sedet fortes nō sedet p'ter cor
 ruptionem fortis.

¶ Ad obiecta in oppositū. **Ad** pñm dñm. lz accētū cō
 sideratū in rōe gñis v' sp' sui pdicamenti p se inest suis
 indiuiduis. tñ ptingēt respicit suū subiectū respectu
 cui' dr eē accētū. **Ad** scdm dicit in pdicamētis q ali' ē
 mod' essendi in q accētū ē in subiecto z ps integral' i to
 to. **Ad** terciū dñm qz inē z nō inē capiunt dupl'r. vno
 mō vt dicit actū. z sic sunt opposita q nō pnt s' lz semel
 puenire iuxta irrefragabilit' pñi pncipi' v'itate. **Alio** ac
 capiunt vt dicit aptitudinē. z sic nō sunt opposita. lz pnt

vni z eidē puenire. ita q accētū subiecto inherēs s' lz ap
 titudinē vt nō inherēat. lz aptitudo q aprū natū ē inherē
 re subiecto dū inherēt ē pūctra actui exercito. lz alia q na
 tū ē nō inherere ē distās ab actu exercito

¶ Septimū dubiū ē. An terciā definitio
 accētis sit bñ data a **Poz**. in q dr: **Accētū** ē q neqz genus
 neqz spes neqz dñā neqz pñū ē. **Et** videt pmo q nō.
 qz nulla bona definitio d; dari p negatōem. lz ista dat p
 negatōem. q nō ē bona. **Qator** ē manifesta. **Vinoz** p
 bas. qz dr neqz ē gen' neqz spēs. **Sed** sic. color ē accētū
 et tñ ē gen'. s' lz albedo ē accētū z tñ ē spēs. qz definitio nō
 ē bona. **Solo** sic. qz notificat accētū nō p se z absolu
 lute sumpta. lz p supponem. qz supponit q accētū sit pdica
 bile sicut inuit in illo relatiuo qd. z p illas abnegatōnes
 remoz. ab co intētiōibz alioz qrtūoz pdicabiliū. sufficē
 ter notū ē q residuū pdicabile pstitūes in nob intellectū
 sit accētū. **Ca** at qre h' mō pōi' notificat qz alia h'c ē. qz
 alia pdicabilia nēcāria sunt z q ad eoz cētūz z q ad eo
 rū inherētiā. lz accētū q ad e' inherētiā cadit a nēcitate
 et in h' casu puat qdāmō alia. puat qdē nēcitate inherēs
 tie in alijs reptā. z qz p abnegatōez alioz definitū ē

¶ Ad obiecta in oppositū. **Ad** pñm ē dñm q nulla
 definitio d; eē pure negatiua. ista nō ē pure negatiua. lz
 in ea ponit p'cūla affirmatiua. lz sp' i subiecto subsistēs
Iuxta h' tñ notādū ē q negatio p' dupl'r p'siderari. vno
 formāl'r in rōe negatōis. z vt sic ipam nō p' notificari
 affirmatio. qz opz definitōes not' eē definitio. lz negatio
 nō ē notior affirmatōe. **Alio** accipit in qrtū ex pñi dat
 itelligere affirmatōez. v' in qrtū ipam includit. z sic bene
 p' ponit in definitōe affirmatōis. qz h' mō nō p'siderat in
 rōe negatōis lz affirmatōis. z sic p h' qz p remotōez ali
 oīū definit' p' mod' pdicadi e' itelligit p quem ab
 alijs a posteriori distinguit. q ē pdicari accētū in eoz
 tibi. p hoc em q dr. nō ē gen' neqz spēs neqz dñā. inuit
 qd pdicaf accētū. p hoc pō q subūgit. neqz pñū. inuit
 q pdicaf in eoz tibi. **Ad** scdm dñm ē q lz color et
 albedo sint accētū pdicamētalia. nō tñ sunt accētū pdi
 cabilia. qz talia f'cant p'creue p modū formaz tot' res
 spectu subiecti. **Un** gen' z spēs pnt capi dupl'r. **Uno**
 material'r p illis qb' intentōes illoz attribunt. z sic idē
 p' dici gen' z spēs z accētū. z eidē p' attribut' intētiō gñis
 sp' z accētū. z sic nō capiunt in definitōe. **Alio** capiūt
 tur formāl'r p intentōibz attribut' natur' z sic accipit' ge
 nus fm q gen'. z spēs fm q spēs. z hoc mō ipossibile ē
 idē eē gen' z spēm z accētū. qz intētiō q aliqd formāl'r est
 accētū ē distincta ab intentōe q aliqd formāl'r ē gen'. **Intē**
 tentio em accētū formaf apud intellectū ex habitu dñe
 nature accētū ad subiectū qd ē extra gen' eius. **Intētiō**
 pō sp' ex habitu dñe nature inferioris ad supiore. z eoz
 tra. intētiō gñis ex habitu dñe nature superioris ad inferi
 ora sp' dñā. **Un** aliud ē subiectū accētū z aliud indiuidū
 dūū. **Subiectū** accētū ē suba p quā accētū hz eē. indiuidū
 dūū pō e' infer' suū in recta linea pd. camētali

¶ Octauū dubiū ē. An accētū sp' eim subie
 cto subsistēs. **Et** videt pmo q nō. qz in venerabili sa
 cramento eucharistie sunt accētū. albedo. sapoz. figura.
 quāritas zc. tñ h'c oia iuxta irrefragabilit' fidei veritatē
 subsistūt p se sine subiecto. ex q post p'feratōem nō ē ibi
 suba panis nec pnt de nouo inesse corpi ch'risti qd ē glo
 riosus. **Sed** sic. in pcedētibz definitōibz dicit' ē qz p'rin
 git eide inesse z nō inesse. z p' adesse z abesse. q nō est sp

*Sp' ad q' d' ab alio
 de loco d' hanc p' p'*

*mult' p' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'*

*de subiecto d' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'*

*mult' p' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'
 de subiecto d' hanc p' p'*

Porphyrii

in subiecto subsistens. **S**olo sic. qz accidens eē inesse ex q̄ dicitur ad cadēs vlt a cadēs. vt p̄us sepe dicitur est.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū ē dōm supius q̄ ralia q̄ p̄ntē diuinā susceperant sine subiecto z seruāt apris tuckinē inherēdi q̄ sequit inseparabilr naturam accētis. Ad scōm ē dōm. q̄ p̄ticle ille sp̄ est in subiecto subsi stens z p̄tingit eidē inesse z nō inesse. nō opponunt. qz nō referunt ad idē. qz p̄tingit respicit determinatū subiectū fcatū in hoc relatiuo idēitaris eidē. s; sp̄ respicit subiectū indeterminatū z va gū. qd̄ ip̄o absoluto noie subiecti im portat. Vt dōm ē fm̄ dñm Albertū z dñm Alricū qd̄ sp̄ nō ē distributōem p̄ oib; temporib; generat. qz si sic tūc accētis nūq̄ possit abesse subiecto. s; dē distributōem p̄ oib; partib; duratōis accētis fm̄ hūc sensū. Accētis q̄diu ē h; in rerū natura sp̄ ē in subiecto subsistens. quā do aut nō est in subiecto tūc corruptū est

Ad commune quidē omnib; est de plurib; p̄dicari. sed genus q̄dam de sp̄ib; z de indiuiduis. z differētia similiter Spe cies at de his q̄ sub ip̄a sunt indiuidu is. **A**tuero p̄p̄riū z de sp̄e cuius est p̄p̄riū z de his q̄ sub sp̄e sunt indiuiduis. **A**ccidēs aut z de sp̄ibus z de indiuiduis nāq; animal de equis z bobus z canib; p̄dicatur. q̄ sunt sp̄es. z de hoc equo z de hoc boue q̄ sunt indiuidua Irrationa le p̄o z de equis z de bob. z de his q̄ sunt p̄t iculares p̄dicat. sp̄es at vt hō solū de his q̄ sunt p̄t iculares hoies p̄dicat. **P**ropum at qd̄ est ri sibile de homine z de his q̄ sunt p̄t iculares. ni grū aut z de sp̄e coruoz z de his q̄ sunt p̄t icula res qd̄ est accidēs inseparabile z moueri de hoie et de equo qd̄ est accidēs sepabile. s; p̄ncipaliter q̄dem de indiuiduis. **S**ecūdo vero loco de his que continent indiuidua

Iste tractat finalis isth' libri. in q̄ Porphyri' dēt' minar de hnc p̄dicabilib; p̄paratiue cōparando. s; ea penes p̄uentiā z dñm. Et diuidit in hnc capla. In p̄mo agit de p̄paratōe p̄dicabilū in gñali penes p̄uenti entā. In scōdo p̄parat in speciali gen' ad q̄tuor sequen tia. In tercio dñm ad tria sequētia. In q̄rto p̄parat sp̄es ad duo sequētia. **A** q̄nto cōparat p̄p̄riū ad accidēs **Q**uo ad p̄m' dē q̄ oia p̄dicabilia in h' cōueniūt q̄ de plu rib; p̄dicant s; dñm. qz gen' z dñm p̄dicant de sp̄ib; z indiuiduis. sp̄es p̄o solū de indiuiduis p̄dicat. p̄p̄riū p̄o de vna sola sp̄e cui' ē p̄p̄riū p̄dicat z de indiuiduis illi' sp̄e. **A**ccētis p̄o p̄dicat z de sp̄ib; z de indiuiduis. s; p̄nci apali de indiuiduis. z scōdario de generib; z sp̄ib; q̄ sunt in indiuiduis. **E**xēpla oim istoz ponunt in tertio. vt aial p̄dicat de equis bob; z canib;. q̄ sunt sp̄es z de h' equo et hoc boue q̄ sunt indiuidua. **I**rrōnale vero de equis z canib; z de his q̄ sunt p̄t iculares. **H**ō at q̄ ē sp̄es p̄dicat de p̄t icularib; hoib;. risibile aut qd̄ ē p̄p̄riū p̄dicat de ho mine z p̄t icularib; hoib;. **I**grū p̄o qd̄ ē accētis inseparabile p̄dicat de coruoz sp̄e z etiam de p̄t icularib; coruis **E**t moueri qd̄ ē sepabile accētis p̄dicat de hoie z equo. s; p̄o de indiuiduis z scōdario de specieib; q̄ sunt in indiuiduis

Commune autē est generi z dñe cōti nētia speciez. **C**ontinet em̄ z differē tia sp̄es. z si nō oēs quot genera. **R**a nonale em̄ z si nō cōtinet ea q̄ sunt ir rationalia. quēadmodū aial. nō cōtinet hoicm z deū q̄ sunt sp̄es. z q̄cūq; p̄dicant de genere vt genus. z de his q̄ ex ip̄a sunt sp̄ib; p̄dicabūtur **E**t q̄cūq; de dñm p̄dicant vt differentie z de his q̄ sub ip̄a sunt sp̄ib; p̄dicabunt. **N**ā cū ge nus sit aial. nō solum de eo p̄dicabit substātia z animatū z sensibile. s; etiā de his q̄ sunt sub ani mali sp̄ib; omnib; p̄dicant vsq; ad indiuidua. cū q; sit dñm rōnale p̄dicat de ea vt dñm id qd̄ est rōne vti. **A**t nō solū de eo qd̄ est rōnale. sed etiā de his q̄ sunt sub rōnali sp̄ib; p̄dicabit rōn exi **C**ōmune at est z p̄empto genere vt dñm simul perim q̄ sub ip̄is sunt quēadmodū em̄ si nō sit animal nō est equus neq; hō **S**ic si nō sit rōna le nullū erit aial quod vtiat ratione

Istud ē scōm capitulū hui' tractat' in q̄ Porphyri' p̄parat gen' ad q̄tuor alia p̄dicabilia. z p̄mo ad dñm ponēs p̄mo tres p̄uentias gñis z dñe. **P**rima ē. qz ge nus z dñm cōtinet sub se plures sp̄es q̄uis gen' plu res cōtinet q̄ dñm. vt aial cōtinet sub se hoicm z alia irrōnalia. **R**ōnale p̄o solum cōtinet rōnalia. vt hoicm z deū. **S**ecūda p̄uentia ē. q̄cūq; p̄dicant de gñe etiā p̄di cant de sp̄ib; p̄tens sub gñe. **E**t q̄cūq; p̄dicant de dñm etiā p̄dicant de sp̄e p̄ cōstitura. z de oib; indiuiduis il lius sp̄e. **T**ercia cōuenientia ē. sicut p̄empto gñe destru untur oia q̄ sub ip̄o sunt. vt si nō ē aial nō ē hō vt equus sic etiā p̄empta dñm destrunt oia q̄ sub ip̄a sunt. vt des tructo rōnali destruit om̄ illud qd̄ est vtens rōne

Propriū autē est generi de plurib; p̄dicari q̄ dñm z sp̄es z p̄p̄riū z accidēs. **A**nimal em̄ de equo z hoie z aue z serpēte p̄dicat. **Q**uadrupes vero de solis quattuor pedes habētib; hō ve ro de solis indiuiduis. z humibile de equo z de his q̄ sunt p̄t iculares. z accidēs similr de pauci orib;. optet aut dñm accipere q̄b; diuidit ge nus nō eas q̄ cōplent substātiā generis. **A**mpli us gen' cōtinet dñm potestate. aiali em̄ hoc q̄ dem rōnale est illud p̄o irrōnale. **A**mpli' ge nera q̄dem p̄ora sunt his q̄ sub se posite sunt dif ferētis p̄pter qd̄ simul q̄dem eas auferūt. non aut simul auferunt. sublato em̄ aiali auferūt rō nale z irrōnale. differētie p̄o nō auferūt genus. **N**am si oēs interimant tū substātia aiata sensi bilis subintelligit q̄ est aial. **A**mpli' gen' q̄des in eo q̄ qd̄ est p̄dicat. dñm p̄o in eo q̄ quale qd̄ est. quēadmodū dicitū est p̄dicat. **A**mpli' gen' q̄dem vnū est fm̄ vnāquāq; sp̄em vt hois gen' **ff** q̄

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including some large initials and smaller text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including some large initials and smaller text.

~~Predicabilia.~~

est id qd e aial. dñe ho plurime. vt ronale mor-
tale. mentis r discipline pceptibile qd ab alijs
differt. Et gen^o qd e simile est materie. forme
ho dñia. cu aut sunt r alia coia r ppria generis
et differentie nunc ista sufficiunt.

In hac preponit Por. sex dñas gñis r dñie. **Prima**
e gen^o pdicat de pluribz qd dñia aut aliqd alioz pdicaf
bilu. r hoc intelligedu e de dñia diuisiua r no cõstituti-
ua. vt aial pdicaf de equo r hoie aue r serpente. q dñit ge-
nere. q drupes ho qd e dñia de solis q tuoz pedes habē
tibz. ho ho de solis idiuiduis. r hñmibile de equo r par-
ticularibz equis. Et accis silr pdicaf de paucioribz qd ge-
nus. qz no pt ee q vnū accis oibz q sunt in gñe pueniat.
vt albu vel nigru. **Ampli^o** scda dñia e. qz genus cõtinēt
dñam pñte. qz pñz p exēplū. qz aial gen^o est duoz p pdi-
catōem. Est em r hoc ronale aial r irronale. r pdicaf de
vtrūqz. dñia ho de altero tm pdicaf. **Ampli^o** tertia dñia
e. qz gñia qd e pōza sunt natura hñs q sunt sub se differen-
tīs. eo q dñie creūt de potestate gñis. hñ^o aut signū est
qz sublatz generibz auferunt sil r ipe dñie q sunt sub ge-
nere. s; sublatz differentīs no opoz q sil gñia auferant. qd
patz p exēplū. qz sublaro aiali qd est gen^o auferunt suml
ronale r irronale. q sunt dñie aialis. dñie ho sil ablate
no sil auferūt gen^o. qz si oēs dñie diuisiue aialis auferant
tur. ad hñctū vt intelligi sub a aiata sensibil q est aial fm
e aialis. vt e gen^o. **Ampli^o** q̄ta dñia e qz gen^o in eo qd
qd e pdicaf. dñia ho in eo qz qle. sicut supius circa defini-
tiones eoz dē paruit. **Ampli^o** q̄ta dñia e qz gen^o qd e
pñmū vnū e fm vnāquāqz spēs qd in ea p̄trahit ad spe-
ciem cõstituendā. Differentie ho p̄trahētes sunt plurime
vt ronale mortale discipline suscepiibile mēte. **Ampli^o**
sexta dñia e qz gen^o qd e in p̄stitione spēi sil e materie p
hoc q e formabile r distiguibile. dñia ho p̄silis e forme
p h qd e formās r distiguēs. sic in añ habitz sepe dictū e

Genus at r spēs cōe qdēm hñt de plu-
ribz quē ad modū dictū est pdicari. su-
ma aut spēs vt spēs nō etiā vt genus
si fuerit idē spēs r genus. **Cōmune** at
his est r priora esse eoz de qbus pdicant r totū
quidam est vtrumqz.

Ista e scda ps istius capli in q Por. pparat gen^o ad
spēm penes puenientā r dñam. ponēs pmo tres pueni-
entias. quaz pma e qz gen^o r spēs hoc cōe hñt q pdicaf
tur de pluribz in q̄tū vtrūqz e vlt qd e in multis r de
multis. Et q̄uis talis cõitas pueniat tā genert generis
lissi no qz subalterno. r silr tā spēi spēalissime qz subalter-
no. tm in pposito accipit gen^o vt gen^o r nō vt spēs q̄uis
ad diuersa qdā illoz pñt eēt gñia r spēs. r sic maxime cō-
ueniunt ista genert qd e gen^o tm r spēi qd e spēs tm. **Se-**
cunda puenientia itez e. qz vtrūqz pus e eo de q pdicaf.
eo q sunt pncipia eñtialia eoz de qbz pdicant. pncipiū
aut pus e pncipiato. siue eo cui e pncipiū. **Tercia** at cō-
uenientia eoz e qz vtrūqz eoz totū e quiddā ad ea de q
bus pdicaf. Vtrūqz em eoz p̄tinet ea de qbz pdicatur.
Cōtinēs aut totum est ad id quod continet nec predica-
tur de ipo nisi vt notio totius.

Differūt aut qz genus qd e p̄tinet spēs sub se

spēs ho p̄tinet r nō p̄tinet genera. In pluribz
em est gen^o qz spēs. **Ampli^o** gñia qdēm p̄tinet
re optet r formata specificis differentīs p̄tinet
spēs. **Ampli^o** r p̄tinet sunt naturaliter gñia r simul in
terminētia. s; q nō simul intermanēt r spēs qd e
cū sit est r genus. genus ho cū sit non oīno erit
spēs. r genera qdēm vniuoce de spēbz pdicatur
spēs ho de generibz minime. **Ampli^o** gñia qd e
abundāt eaz q sub ipis sunt spēbz cōtinētia. spe-
cies ho a generibz abundāt p̄tinet differentīs.
Ampli^o neqz spēs fiet vnqz generalissimū. ne-
qz genus fiet vnqz specialissimū

Hic ponit septe dñas inter genus r spēm. **Prima** e
qz genus ambitu sue cõitatis cõtinēt sub se spēs. species
vero cõtinēt r nō cõtinēt genera supple p talē cõtinē-
tie modū. **Quinta** aut p̄tatio est. qz genus in pluribz est
fm ambitū sue cõitatis qz spēs sicut patz ex antedictis.
Secda dñia est. qz genera fm intellectu p̄tinet opoz
speciebz. **Quia** cū r signū e. qz genera nō p̄tinet p̄tinet
cōtinēt nisi informata specificis differentīs. **Ad** aut qd for-
matum cõstituit aliud. p̄tinet illi sicut cuprum p̄tinet sta-
tue. **Et** ex isto sequitur alia dñia tertia. s; q genera natu-
raliter vt cause p̄tinet sunt speciebz fm intellectu. **Ex quo**
cõcludit quarta. s; qz interemptis generibz sil intermū-
tur spēs. sicut pncipiū interemptū interimit pncipiū
s; nō cõuertit. qz oibz spaciēbz r differentīs interemptis
adhuc saluatur genus fm suū esse intellectuale. **Et** ideo
species cum sic posita est etiā de necessitate posita est gen-
nus. qd in specie est actu r intellectu. **Genus** vero cū sic
positū est. nō sequitur oīno q spēs sit. qz spēs nō nisi poten-
tia est in genere. posita aut potētia nō p̄tinet hoc necessa-
rio ponitur actus. que in potētia nō est fm actū. **Quin-**
ta dñia est. qz genera pdicantur vniuoce de speciebz eo
q dant eis nomē suū r subam r rōnem. **Species** vero
de generibz minime pdicantur ordinata pdicatioe. non
em pdicantur de generibz nisi p accidens. vt cum dr qd
dam aial est homo. q nō est p se. r p̄tinet hoc nō vniuoce.
q̄uis qd dam aial est homo. r ratio homis cui dam con-
ueniat aiali. **Ampli^o** sexta dñia qz genera cõtinētia
abundāt a speciebz eo q cõtinēt species. spēs vero cō-
stituit abundāt a generibz cõtinētia p̄tinet differentiarū
p quas cõstituit que dñie in speciebz actu sunt cõtente.
cum genus nō habeat eas nisi potestate. **Ampli^o** ves-
ro septima dñia est qz species siue specialissima siue sub-
alterna nunqz potest fieri generalissimū. qz est cōtra ras-
tionem generalissimi. qz generalissimū est quod cum sit
genus nō potest esse species. **Et** similr id quod est in ali
quo genus siue generalissimū siue subalternū nūqz fiet
specialissimū. hoc em esset cōtra rōnem specialissimi
qz ratio specialissimi est. qz cū sit spēs nō p̄tinet esse gen^o. sicut
superius etiā dictū fuit. q̄ differt spēs a genere.

Generis aut r p̄tinet cōe qdēm est sequi
spēs. **Nā** si hō est aial est. r si hō est r̄si-
bile est. **Et** equaliter pdicari gen^o de
spēbz r p̄tinet de his q illo p̄tinet idi-
uiduis. **Eq̄liter** em r hō r bos aial est. r caro r
cicero r̄sibiles. **Cōe** aut est r bis vniuoce pdi-

De qz dñia p̄tinet
pluribz p̄tinet
mā p̄tinet p̄tinet
Sicut r̄tinet p̄tinet

Illud p̄tinet p̄tinet
quo ad p̄tinet p̄tinet
p̄tinet p̄tinet p̄tinet

Et p̄tinet p̄tinet p̄tinet
p̄tinet p̄tinet p̄tinet
p̄tinet p̄tinet p̄tinet

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including some numbers and small diagrams.

Dosphirij

uari genus de proprijs speciebus. et proprium de his quorum est proprium

In hac tertia parte Por. comparat genus ad proprium penes convenientiam et diuersam. Et primo ponit tres convenientias. quarum prima est quod vtriusque horum predicabilium sequitur per se de qua predicatur non quidem secundum naturam. quod sic genus proprius est specie. sed dicimus sequi secundum rationem consequentiam. quod sequitur. si homo est animal est. et si homo est risibile est.

Secunda convenientia generis et proprii est. quod tamen generis proprii equaliter hoc est non secundum magis et minus predicatur de speciebus de quibus predicantur quod ipsum proprium participat. equaliter enim homo et bos quod sunt species aiales sunt animal quod est genus et essentialiter plato et cicero. quod sunt homines indiuidua sunt risibiles. quod est proprium hominis participat accipiendo participare large. Tercia convenientia est quod eadem est generi et proprio quod vni uoce predicantur generis de speciebus et proprio de his quod est proprium.

Differunt autem quo genus quidem plus est. potestrius pro proprio. Oportet enim plus esse animal et de hinc diuidi differentijs et proprijs. Et genus quidem de pluribus speciebus predicatur. proprium uero de vna sola specie cuius est proprium. Et proprium quidem uersum predicatur de eo cuius est proprium. genus pro de nullo conuersum. Nam neque si animal est homo est. neque si animal est risibile est. Si pro homo est risibile est et conuerso. Amplius proprium omni specie inest. cuius est proprium. et vni soli et per se genus pro omni quidem specie cuius fuerit genus et per se non autem soli. Amplius species quidem interempta non sicut interimunt genera quod sunt species. propria pro non interempta sicut interimunt ea quod sunt sunt propria. Et his quod sunt propria interemptis et ipsa simul interimuntur.

Hic ponit quatuor diuersas inter genus et proprium diuersas. quod genus plus est natura et intellectu eo de quo predicatur. proprium autem posterius intellectu et natura specie de qua predicatur. Quod probatio est. quod genus quod de specie predicatur. sicut animal de speciebus suis. ut homine et boue. oportet quod animal sit plus et principium speciei. et posito ipso hoc modo secundum intellectum antequam accipiat in speciebus de quibus predicatur. oportet ipsum diuidi specificis differentijs. quod sunt generis speciem constituentem proprie. propter quod plus actu natura et intellectu est genus quod species de quod ipsum genus predicatur. proprium autem cum causet a specie de quod ipsum predicatur et si fiat de principijs specie tamen sequitur speciem secundum naturam et intellectum. Secunda diuersa est. quod genus necessarium est predicari de pluribus speciebus. proprium uero predicatur de vna sola specie. cuius est proprium. quod si pluribus ueniret siue de pluribus predicaretur non seruaret rationes sui nominis. Tercia diuersa est. quod proprium uersum predicatur de eo cuius est proprium si enim risibile est homo est et e contra. si homo est risibile est. Genus pro de nullo sigillatim sumpto cuius est genus predicatur vbi et ueritabiliter. quod non sequitur si animal est homo est neque si animal est risibile est. quibus e contra sequitur. si homo est animal est. et si risibile est animal est. sed iterum proprium et speciem est uersum. quod si homo est risibile est. et si risibile est homo est. Amplius quatuor differencia inter genus et proprium est. quod proprium inest omni soli et per se. genus pro omni inest per se de quod predicatur. ita quod predicatur de omni indi-

uiduo et inest per se sed non inest soli per se de quod predicatur. quod inest alijs speciebus huiusmodi eiusdem generis sicut animal non solum inest homini. sed etiam asino et alijs speciebus. Quinta diuersa est quod species quidem iterum empta non sicut interimunt genera illorum quod sunt. quod non sequitur si non est homo non est animal. propria autem interempta sicut interimunt ea quod sunt propria et e contra. quod interemptis subiectis siue speciebus. quod sunt propria sequitur interemptio propriorum. sequitur enim equus est quod humibile est. et si humibile non est equus non est

Generi pro et accenti eadem est de pluribus que ad modum dictum est predicari siue separabilius sit accenti siue inseparabilius etiam moueri de pluribus et migrari de coruis et de omnibus ethiops et de aliquibus inanunatis predicatur.

In ista parte Por. comparat genus ad accenti. primo penes vnam convenientiam quod est generis et accenti. eadem est quod vtriusque de pluribus predicatur. que ad modum sepius dictum est. hoc enim uenit vtriusque eorum secundum vltra. Et hoc quod uenit ratione accenti separabili quod inseparabili. moueri enim quod est accenti separabile de valde multis predicatur. migrari pro quod est accenti inseparabile predicatur de omnibus coruis. et de omnibus ethiops. et etiam de alijs quibus inaiatis. ut de carbonibus et quercu putrefacta et etiam no. et multis alijs. Est autem eadem vno modo genera eadem diuersa ma quod aurifabri poliunt aurum. Est iterum arbor quod cecia dure scit in lapide et enigra. Etiam dicitur hoc eadem in vii merce dicitur. Etenim est arbor quod nulla? cremat ardor. Et est? est lignum quod si quis daret igni. Ignis non lignum cremat est mirabile signum.

Differunt autem genus ab accenti quoniam genus ante species est. accenti pro speciebus posteriora sunt. Nam si etiam inseparabile sumat accenti tamen plus est illud cui accidit quod accenti. et genera quidem quod participat equaliter participat accenti pro non equaliter. Interdum enim et remissione suscipit accenti participatio generis pro munime. Et accenti quidem in indiuiduis participat subsistit. genera pro et species naturaliter propria sunt indiuiduis subsistit. et genera quidem in eo quod quod sit predicatur de his quod sub ipsis sunt. Accidit uero in eo quod quod est aliqd est. vel quoniam se habet vni quod quod / lis enim est ethiops interrogatus dicitur niger. et que admodum socrates se habet dicitur quoniam sedet vel ambulat. Genus uero quomodo ab alijs quatuor differat dictum est.

Hic ponit diuersas generis et accenti. Prima est. genus est generis species sicut principium antequam principium. Accidentia uero posteriora sunt speciebus et indiuiduis de quibus predicantur quibus enim aliqd accidens sit inseparabile. tamen subiectus est plus eo cui accidit secundum naturam et intellectum quod ipsius accidens. oportet enim quod eius subiectum sit ens completus in se. ut de accidentia. antequam sit occasio vel causa quod accidens sit in ipso. Secunda diuersa est. quod omnia illa que participant genera ut genera equaliter et non secundum magis et minus participant illa. Et illius ratio est. quia participant illa in termino. Et quia esse vnum est quod recipit magis et minus. genus autem principium est esse eorum que ipsa sunt

55 14

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'In hac tertia parte', 'Por. comparat', and 'genus ad proprium'.

Handwritten marginal notes at the top right of the page.

Handwritten marginal notes at the bottom right of the page.

Predicabilia

participant. accidentia vero non essentialiter participatur ab his quibus insunt. Accidentium enim participatio est secundum magis et minus. sicut enim potest intelligi per naturam coruus magis et minus. ita saluo coruo potest intelligi coruus minus niger et magis niger. generum autem participatio minime et nullo modo est secundum magis et minus. Tercia differentia est. quod accidentia principaliter et immediate subsistunt in individuis. que sunt accidentium communium propria subiecta. Genera vero et species et differentie magis proprie naturaliter sunt priora individuis que in eis subsistunt. genera enim sunt principia essentialia specierum et species sunt eorum esse individuum. et quod est principium principii etiam et principium principii.

Quarta differentia est quod genera predicantur in eo quod quid est. de his que sub eis sunt speciebus. in quo tamen differt a differentia proprio et accidente. Accidentia vero que absolute non habent esse predicantur in eo quod aliquid est quale sicut quantitas vel qualitas. que autem habent esse comparationis sive comparationis ad mixtum. ut ad aliquid et ad agere et ad pati. et huiusmodi. illa predicantur in eo quod quomodo utrumque eorum se habet. Si enim quis interrogatus fuerit quis est ethiops. congrue respondetur est niger. Si autem queratur quomodo modo se habet socrates in corporis potentia. congrue respondetur quod sedet vel stat vel quomodo se habet in agendo. dicimus quod ambulat vel aliquid aliud agit. De sunt igitur dicitur quibus genus differt ab alijs quattuor.

Contingit autem unumquodque aliorum differre ab alijs quattuor. et cum quibus quibus sunt. et unumquodque ab alijs quattuor differat. quater quibus. viginti sicut omnes differentie. sed secundum posterioribus enumeratis. et secundum quidem vna supatis propterea quoniam iam sumpta est. Tercius vero duabus. quatuor vero tribus. quintis vero quattuor. sic decem omnes sunt quattuor tres due vna. genus vero differt a differentia et specie et proprio et accidente quattuor ergo sunt omnes dicitur. Differentia pro quo differt a genere dicitur est. quoniam quo differt genus ab ea dicebatur. Relinquitur ergo quod differt a dicitur a specie et proprio et accidente dicere. et sunt tres. Rursus quo species quidem differt a dicitur dicitur est quoniam quo differt differentia a specie dicebatur.

Quo autem differt species a genere dicitur est quoniam quo genus ab ea differt dicebatur. reliquum ergo est ut quo differt species a proprio et accidente dicatur due igitur sunt dicitur. Proprium autem quo differt ab accidente relinquitur. nam quo a specie. et differentia a genere differt dicitur est in illorum ad ipsum differentibus. Quattuor igitur sumptis differentibus generis ad alia. tribus vero dicitur. duabus autem speciei vna autem proprio ad accidens decem erunt omnes differentie quarum quattuor que erant generis ad reliqua superius demonstravimus.

Hic Porphyrius reducit illas differentias ad nullum

merum quendam dicens. contingit unumquodque vniuersalium differre ab alijs quattuor. et cum quibus sunt et unumquodque differt ab alijs quattuor quater quibus sicut viginti horum vniuersalium differentie. Sed quod posteriora differunt a prioribus eiusdem differentibus quibus priora differunt a posterioribus. sequitur quod genus differt ab alijs quattuor differentibus. dicitur vero ab alijs tribus differentibus. quod omittitur illa comparatio que est ad genus. quod illa habita est in comparatione generis ad ipsam. Species vero propter eandem causam duabus. quod ille comparationes que sunt ad genus et differentiam habite sunt quoniam genus et differentia ad ipsam fuerunt comparata. proprio vero vna. propter eandem causam. et sic manent in toto decem comparationes. quod genus habet quattuor dicitur tres. species duas. proprio vnam.

Quoniam commune ergo differentie et speciei est equaliter participari homine enim equaliter participat particulares homines et rationali differentia. Commune vero est et semper adesse his que eorum participat secundum se socrates rationalis est et secundum se socrates homo.

istud est tertium capitulum istius tractatus. in quo comparat differentiam ad speciem dices. quod commune est differentie et speciei equaliter et non secundum magis et minus a suis inferioribus participari. Et hoc manifestum est per exemplum hominem enim equaliter participat omnes particulares homines. Et similiter dicendum est de rationali. Secunda communitas est quod species et differentia semper assunt his que ipsa participat. et non alterantur ab ipsis. sicut fit alteratio in accidentalibus formis. et hoc docet per exempla. Semper enim socrates est rationalis et semper est homo. quod predicatus est de essentiali subiecti et sunt rationes tales sempiternae veritatis. sicut postea dicitur.

Proprium autem differentie quidem est in eo quod quale sit predicari. speciei vero in eo quod quod est. Nam et si homo. velut qualitas accipiatur non simpliciter erit qualitas. sed secundum id quod generi aduenientes differentie eam constituerunt. Amplius differentia quidem in pluribus sepe speciebus consideratur. quemadmodum quadrupes in pluribus animalibus specie differentibus. Species vero in solis his que sub vna specie sunt individuis. Amplius differentia prima est ab ea specie que est secundum ipsam. simul enim ablatum rationale interimit hominem. homo vero interemptus non aufert rationale cum sit deus. Amplius differentia quidem componitur cum alia differentia. Rationale enim et mortale compositum est in substantia hominis. species vero speciei non componitur ut gignat aliquam aliam speciem. quidam enim equus cum idam asino permiscetur ad multi generationem equus autem simpliciter asino nunquam conueniens perficiet mulum.

Hic ponit quattuor differentias speciei et differentie. Hic

Bozphirui

ma est differentia p̄dicat in quale sp̄s vero in q̄d. q̄uis em̄ h̄o cōis velut qualitas aliq̄ accipiat inq̄rū signifi- car quale quid p̄ oppōem ad p̄mā substantiā q̄ significat hoc aliq̄d. non tū erit p̄ter hoc simplr̄ q̄litas sicut differē- tia ē qualitas generis p̄p̄rius sp̄i z acc̄is indiuidui. sed erit qualitas q̄dā fm̄ habitudinē fm̄ id q̄ d̄n̄e essentia les q̄ qualitates sunt generi adueniētes vt quale q̄d eē cōstituerūt. Om̄e em̄ comune hoc mō quale q̄d est in q̄- litate sue comunis forme p̄stituti. **S**ed d̄n̄a est q̄ dif-

ferētia cū sit generalis in pluribz speciebz cōsiderat sicut genus sicut q̄drupes ē in pluribz specie differētibz. Spe- cies aut̄ q̄ vere sp̄s ē z nō genus. nō p̄siderat fm̄ esse in pluribz specie differētibz. sed in his solis indiuiduis que sub eadē sunt specie. Si vero accipiat sp̄s vt gen^{us} subal- ternū. tunc nō h̄ sed in antehabitis differentia d̄n̄e z tal- generis posita est. Ergo hic solus sermo est de sp̄bz q̄ nō p̄nt esse genera. **A**mplius tertia differentia ē. qz d̄n̄a q̄dē natura z intellectu p̄or est specie p̄ d̄n̄am p̄stituta. si- cut p̄ncipiū cēntiale prius ē p̄ncipiario. **L**ui^{us} p̄batio ē. qz hoc modo p̄us est a quo nō cōuertit subsistēti p̄sequen- tia. sed p̄stat q̄ rōnale q̄d est d̄n̄a hois ablatū interimit et aufert hoiem q̄ est sp̄s. hoie vero interempto sue ab- lato nō necessario seq̄tur qz interimat rōnale. cū adhuc h̄ interempto fm̄ stoycos deus rōnale q̄dā est. **A**uicē. tū- dr̄ hec oia p̄ ignorantiā dicta esse a **Boz. zē. Ampli^{us} q̄r** et- ta differentia est. qz d̄n̄a p̄ponit cū alia differentia p̄cipue ad p̄stituendū sp̄m. z h̄ exēplo manifestū est. qz rōnale z mortale vnū cū alio p̄positū est in p̄positione siue consti- tutione hois. species vero cū specie nō p̄ponit vt gignat aliam sp̄m que eadem sit cum subiectis siue suppositis siue indiuiduis substantiaz vel speciez. sicut differentia cū differentia p̄ponitur ad substantiā sp̄i p̄stituendam q̄ eadem h̄z supposita que habet altera differentiaz. duarū. **E**adem em̄ sunt supposita rōnalis z mortalis diff̄erētia rā. q̄uis em̄ q̄dam equus in p̄culari quidā asino in p̄- culari p̄misceat ad muli generatōem. **E**quus tū simplr̄ si- ue vlt̄ acceptus asine vlt̄er p̄ueniens nunq̄ p̄nciat muli.

Differentia vero z p̄p̄riū cōe q̄dē ha- bent equali p̄cipari ab his que eoz participāt. **E**qualr̄ em̄ rōnalia rōna- lia sunt risibilia risibilia z semp̄ z om̄i adesse cōe vtriq̄ est. si em̄ curtes q̄ est bipes nō substantia perimūt. s̄z ad id q̄d natū est semper d̄- nam z risibile ad id ad q̄d natū est semper d̄. s̄z non in eo qz semper rideat.

In hac pte **Boz.** p̄pat d̄n̄am ad p̄p̄riū penes con- uententia z d̄n̄am ponēs p̄mo duas p̄ueniētiās. **Q**ua- rū p̄ma est d̄n̄a z p̄p̄riū equalr̄ p̄cipant a suis subie- ctibz. qz ea q̄ rōnalia s̄z de q̄bz p̄dicat rōnale equaliter z nō fm̄ magis z min^{us} rōnalia. **S**ilt̄ ea q̄ sunt risibilia de quibz p̄dicatur risibile equaliter z nō fm̄ magis z mi- nus risibilia sunt. q̄uis em̄ vt in capitulo de differentia dictū fuit impediētia vel expediētia ad actus in subiecto habere p̄t. q̄bz expeditē vel min^{us} expeditē agit fm̄ potē- tiā illā. tū hoc nō variat potētiā illā stantē in habitu. na- turali. **A**mpli^{us} etiā in hoc p̄ueniūt qz vtriq̄. s̄z d̄n̄a z p̄- p̄riū sp̄ siue vlt̄ insunt illis de q̄bz p̄dicant. qz fm̄ natura et nature potētiā z aptitudinē attribuūt illis de quibz p̄dicatur. z non fm̄ actum. q̄uis em̄ vno z vtroq̄

pede truncatur q̄d fm̄ naturam bipes est. nō p̄pter hoc perit sua substantia formalis in ipso qua format ad ha- tendum duos pedes. s̄z potius id q̄d tali natura bipes formatum est semp̄ dicit bipes per nature aptitudinē. si- cut z risibile a potētia naturali habitu p̄plero semp̄ d̄- risibile q̄uis nō semp̄ rideat fm̄ actū. nō em̄ plus h̄z po- tentiā naturalem q̄ actu rideat q̄ q̄n̄ plorat. sed aliter h̄z eam z ad aliud. habuit em̄ semper in aptitudine equali quod non exercet fm̄ actum

Propriū aut̄ d̄n̄e est qz hec q̄dez de pluribz speciebz d̄z sepe. vt rōnale de hoie z de deo. pro- p̄riū vero de vna sola specie cuius ē p̄p̄riū. z dif- ferētia q̄dē illis est cōsequēs. quoz est d̄n̄a. sed non conuertitur. p̄p̄ria vero cōuersum p̄dicant de his quozum sunt propria

Hic ponit d̄n̄as p̄p̄ria p̄p̄ria dicitur. qz aliq̄ d̄n̄a q̄. non est vltima z h̄z vere d̄n̄e nomen sp̄ d̄z de pluribz sp̄bz. si- cut z gen^{us}. **E**t h̄ p̄bat exēplo. qz rōnale q̄d est d̄n̄a p̄dis- catur de hoie z de deo fm̄ stoycos z epicureos. q̄ deos z deas rōnales multas esse posuerūt. p̄p̄riū s̄z nō p̄dicat nisi de vna sola specie cui^{us} ē p̄p̄riū. z de illi^{us} sp̄i indiuidu- is. **S**ed oēnā in hoc d̄n̄e qz d̄n̄a seq̄tur q̄dem vlt̄ ad ea. z quoz est differentia absqz quēstione sicut gen^{us}. seq̄tur em̄ si h̄o est rōnale est. sed nō quērit. qz si rōnale sit qz p̄pter hoc necesse sit hoiem eē supple fm̄ stoycos. p̄p̄ria s̄z cō- uersum p̄dicant de his quoz sunt p̄p̄ria. **S**i em̄ h̄o est ri- sibile est. z si risibile est homo est

Differentie autē z acc̄ti cōe quidem est de pluribus dici. **L**oe vero ad ea que sunt in- sepabilia acc̄ntia sp̄ z omnibz adesse. bipes em̄ semp̄ adest omnibus coruis. z nigrū esse siliter. **I**n ista pte p̄pat **Boz.** d̄n̄am ad acc̄tis penes p̄uenien- tiā z d̄n̄am. **E**t p̄mo ponit duas p̄ueniētiās. **P**rima ē qz cōe ē eis de pluribz p̄dicant. inq̄rū vtriq̄ eoz ē vlt̄. **S** em̄ p̄uenit vlt̄ inq̄rū em̄ multis z de multis. **A**d insep- a- bile acc̄tis h̄z cōitarem specialē. qz z d̄n̄a z insepaba- bile acc̄tis semp̄ assunt omnibz de quibz p̄dicantur q̄d p̄batur exēplo z inductione. qz bipes semp̄ adest cor- uis. cū sit differentia de coruis z hoibz predicata. nigrum enā esse q̄d tanq̄ acc̄tis insepabile p̄dicat de coruis sem- per adest coruis. q̄uis em̄ coru^{us} p̄t fieri albz vel erare vel arte. tū qz coruus nō noiat tū sp̄m. sed in tali p̄plexiōe q̄ est causa nigredinis designat subiectus materiale inest acc̄tis nominato subiecto insepabiliter

Differt aut̄ qm̄ d̄n̄a q̄dē cōtinet z nō p̄tinet **A**ctinet em̄ rōnalitas hoiem. **A**cc̄ntia s̄z quo- dāmodo p̄tinet. in eo qz in pluribz sunt. quo- dā vero mō p̄tinetur. eo qz non vnus acc̄tis susceptibilia sunt subiecta. sed plurimoz. **E**t d̄n̄a q̄dem iūntēbilis est z irremissibilis. **A**cci- dentia vero magis z minus recipiūt. **E**t im- p̄mixte q̄dem sunt cōtrarie d̄n̄e. mixta s̄z con- traria acc̄ntia hm̄ōi q̄dem cōiones z p̄p̄tates d̄n̄e z ceteroz sunt. sp̄s vero q̄ q̄dem differat a genere z d̄n̄tia dictū ē in eo q̄d dicebam^{us} quo- genus differt a ceteris z quo d̄n̄a a ceteris.

Species
equali
es rōni
vero est
cū illi
p̄parat
z sp̄i eē
genoz pari
aut̄ p̄cipi
cedū est
differentia
vtriq̄bz
p̄p̄riū
est in
q̄d
p̄cipatur
z gene
acerrunt.
vno sepe
am q̄na
ie differē
e sub vna
differentia
imul em̄
z. homo
cum sit
compo-
emum et
vniū.
gignat
p̄us cu
notem
p̄ueniē-
tē. s̄z

Predicabilia

Hic ponit duas differētia et accidētis. ponēs tres differētia eoz. Prima est. differētia p̄tinet ambitu sue co/ munitatis ea de quibz predicat̄ intra suā potestātē. sicut rōnale totū hōiem et eius p̄ticularia. Accidētia vero nō p̄tinet et vere sed quodāmodo quādam p̄tinent eoz. de quibz predicat̄. sicut q̄m in pluribz sunt et excedūt ea de quibz predicat̄. Quaedam vero quodāmodo continetur eo q̄ subiecta eozum de quibz predicat̄ nō omnia suscipiunt sed plura. et ideo continet ea quibus inest. et excedit ab his quibus non inest. Album em̄ predicatur de hominibus albis et quodāmodo continet. De non albis autē nō predicatur. et ideo aliquis homo nō est albus. Et quodāmodo album est homo. quia potest ēē in alio subiecto q̄m in homie. cum dicitur homo est albus. hō continetur ab illo albo. et cum dicitur albus est homo continetur ab homie. nec tamē ista continentia est p̄pria. quia continetur p̄pria est forme substantialis. et ideo accidens inquārū est forma continetur. In quārū autē est accidēs fluidū habet esse et continetur a subiecto. Et hunc dicitur Albertus esse intellectum tēpus qui est hic valde obscurus. Alia iterū differētia est inter dicitur et accidēs. q̄ differētia nō est in tensibilis et remissibilis sicut patuit superius. accidētia autē magis et minus suscipiūt. Tercia differētia est. q̄ differētia p̄tinet sunt imp̄mixtibilis ad aliquid. vni⁹ speciei constitutionē. sicut ex rōnali et irōnali nō constituit aliquid una species. Contraria autē mixta sunt ad alterū cōs̄titationē sicut miscent̄ p̄tinet colores et saporē ad mēdiorū constitutionē. hōiōi igitur sunt cōitates et proprietates differētia et ceteroz vniuersaliū.

Speciei autē et p̄prijū commune est de se inuicēz predicari. Nam si hō est. risibile est. et si risibile est. homo est. risibile vero q̄m id qd natū est et idem accipitur sepe iam dictum est. equaliter em̄ sunt species his que eoz participat et p̄pria quozum sunt p̄pria

Istud est quartū caplū huius tractat̄. in q̄ Por. comparat spēm ad duo alia p̄dicabilia sequētia. Et p̄mo ad p̄prijū. ponēs eius ad ip̄m duas cōuenientias. et scdo quattuor dicitur. Quo ad p̄mū dicitur. q̄ p̄prijū et spēs hō cōe habet q̄ de se inuicē p̄tinet p̄dicat̄. qd p̄tinet p̄ exemplū. q̄ si hō est risibile et cōuerso. Causa est. q̄ p̄prijū et p̄ncipis p̄tinet spēs causat. Scda p̄uenientia ē. q̄ spēs et p̄prijū equaliter p̄tinet et nō sicut magis et minus ab his a quibz p̄tinet accipiēdo p̄tinet cōiter

Differt autē spēs a p̄prijū q̄m species quidez potest et alijs genus esse. p̄prijū vero aliarum specierū esse impossibile est. Et spēs quidez ante subsistit q̄m p̄prijū. p̄prijū vero post fit specie. oportet em̄ ante hominem esse vt sit risibile

Amplius quidem spēs semp actu adest subiecto. p̄prijū vero aliquā actu. potestate autē semp hō em̄ semp actu est socrates. nō vero sp̄ ridet. q̄m natura sp̄ risibilis. Amplius quozum termini sunt differētes et ipsa sunt differētia. Est autē spēs terminus ēē sub ḡnē et de pluribz et differētibz numero in eo q̄ sit p̄dicari. et cetera hōiōi. p̄prijū vero soli et semp et omni adest.

Hic ponit quattuor dicitur spēs et p̄prijū dicitur. q̄ spēs et p̄prijū differunt a p̄prijū. q̄ ea q̄ est spēs ad vnum. ad aliud potest esse genus. qd verum est em̄ de specie subalterna. p̄prijū vero cum sit vnius spēs specialissime. p̄prijū. impossibile est esse p̄prijū aliarum specierū. si tamē esset. p̄prijū specie subalterna que ad aliud est genus nō impossibile esset ip̄m esse. p̄prijū illaz specierū que p̄tinentur sub illa. vt dicit Aucenna. Vn̄ in hac differētia accipit Porphyrius spēm nō spēs alissimā. qd ante in assignatōe dicitur nō fecit. p̄prijū autē refert ad spēm spēs alissimā. cū ante posuerit subalterna. et ideo dicitur Albertus. q̄ istud non est factis sicut artem dicitur. Scda differētia est. q̄ spēs qdē p̄ intellectū et naturam ante subsistit q̄ p̄prijū. p̄prijū autē postea ponit sup̄posita specie sicut em̄ in natura. Qd exemplo p̄bat. q̄ hōiem op̄ p̄prijū esse vt ex illo causat risibile. et ideo recipit in definitōe risibilis. sicut subiectus in definitōe sue p̄prijū passionis. Tercia differētia ē. q̄ spēs p̄ actu est in subiecto de quo p̄dicat̄. p̄prijū vero aliquā actu inest. potestate autē aptitudinis sp̄ inest. qd docet exemplo q̄ socrates est sp̄ actu hō operas et agēs. nō autē sp̄ ridet q̄m de nature aptitudinis sit sp̄ risibilis. Quarta dicitur est. q̄ quoz termini sunt definitōes sunt dicitur. definita etia; sunt dicitur. sicut sic de specie et p̄prijū. q̄ spēs definitō ē q̄ sit sub assignato genere. et spēs specialissime q̄ de pluribz numero differētibz in eo qd quid ē p̄dicat̄. et cetera hōiōi q̄ superius posita sunt. p̄prijū autē definitō est q̄ soli et omni et semp adest. q̄ definitōes sunt differētes

Speciei vero et accidētis cōe quidem ē de pluribus predicari. rare vero alie sunt cōmunitates. propterea quoniam plurimū distat a se accidens et cui accidit.

In hac parte p̄parat spēm ad accidēs ponēs p̄uenientiam vnam dicitur. q̄ inquitum sunt vna commune est eis de pluribus predicari. Alie vero cōmunitates sunt rare. eo q̄ plurimū a se differunt.

Propria vero vtriusq̄ sunt spēs q̄ in eo qd quid est p̄dicari de his quozum est spēs. Accidētis autē in eo q̄ quale quiddam est vel quō se habens. Et vnamquāq̄ substantiam vna quidez specie participare. pluribz autē accidentibus et se parabilibz et inseparabilibz. Et species quidem ante subintelligi potest q̄m accidentia. vel si sint inseparabilia oportet em̄ ante subiectum esse. vt illi aliquid accidar. Accidentia vero posterioris generis sunt et aduenticie nature. Et speciei quidez participatio equaliter est. accidētis vero vel si inseparabile sit non equaliter. Ethiops em̄ alio ethiope habebit colorem. vel intensum amplius vel remissum sicut nigredinem. Restat ergo de p̄prijū et accidētis dicere. quo em̄ p̄prijū a genere specie et differētia differat dictū est in illozum ad ipsum differētia.

Hic ponit quattuor dicitur eoz dicitur. Prima dicitur ē spēs p̄uenit predicari in eo qd quid est. accidēs vero in q̄le predicat̄. sicut p̄tinet de accidētis absolutis que hōiōi qualitas

Quid sit p̄prijū q̄m p̄prijū et spēs hō cōe habet q̄ de se inuicē p̄tinet p̄dicat̄. qd p̄tinet p̄ exemplū. q̄ si hō est risibile et cōuerso. Causa est. q̄ p̄prijū et p̄ncipis p̄tinet spēs causat.

Spēs et p̄prijū differunt a p̄prijū. q̄ ea q̄ est spēs ad vnum. ad aliud potest esse genus. qd verum est em̄ de specie subalterna. p̄prijū vero cum sit vnius spēs specialissime. p̄prijū. impossibile est esse p̄prijū aliarum specierū. si tamē esset. p̄prijū specie subalterna que ad aliud est genus nō impossibile esset ip̄m esse. p̄prijū illaz specierū que p̄tinentur sub illa. vt dicit Aucenna.

Dorphyrij

et qñtitas. vel pdicatur in eo qđ qño se habet. sicut patet de alijs accidētibz q̄ sunt mixta cuz respectu. vt ad aliquid et omnia alia. **Secunda differentia est.** q̄ vniūdiuidi in gñe substantie solū est vna species prima z immediata. s; pñt eamē eius esse plura accidētia tā separabilia q̄ inseparabilia. **Tercia differentia est.** quia species potest intelligi in se existens ex suis principijs substantialibus ante accidētia que sunt in ipsa. q̄uis etiam sint inseparabilia. **Quarta differentia est.** quia species participatur suis subiectis equaliter z non fm̄ magis z minus. **Accidētis vero participatio ab his de quibus predicatur.** etiam si sit inseparabile accidens est fm̄ magis z minus z non equaliter. **Contingit em̄ q̄ ethiops respectu ethiops habet colorem nigrū magis intensum vel nigredinem magis remissam.** Restat igitur dicere de proprio z accidente. quō vero proprium a specie genere z differentia differt dictū est.

Comune autem propriū et inseparabile ē accidentis. q̄ preter ea nunq̄ consistant ea in quibus considerantur quemadmodū em̄ preter risibile non subsistit homo. ita nec preter nigredinem subsistit ethiops. z quemadmodū et semper et omni adest proprium. sic et inseparabile accidens.

Itud est quintum capitulum huius tractatus. in quo Dorphyrius pparat p̄riū ad accidēs. Et p̄mo ponit duas conuenientias. Quarum prima est q̄ propriū et accidens inseparabile semp̄ afluunt illis quoz sunt. ita q̄ preter illa subiecta nunq̄ possunt consistere in quibus sunt z de quibus predicantur. **Quo p̄z exemplariter.** q̄a sicut preter risibile non subsistit homo in natura. ita preter nigredinem nō subsistit coruus dūmodo coruus nō mine suo importat cōplexionē nigredinē causantē. **Secūda conuenientia que est quasi causa precedentis est q̄ sicut p̄riū semp̄ adest ei cui est p̄rius. sicut risibile adest homini. ita accidēs inseparabile adest omni z semp̄.** q̄uis nō soli assit sicut p̄riū. propter qđ etiam nō p̄uersim predicatur de eo cuius est. **Alie autē conuenientes sunt ad q̄dam sicut non essentialiter predicari z in quale. accidens autē separabile comunitatē ad p̄riū nō habet nisi predicari in quale z nō in quid.**

Differt autem quoniā propriū vni soli speciei adest quemadmodū risibile homini. Inseparabile vero accidens. vt nigrū non soli ethiopi. sed etiam coruo et carboni et beheno z quibusdam alijs. quare prop̄rium conuersum predicatur de eo cuius est p̄riū et equaliter. **Inseparabile vero accidēs p̄uersim nō predicatur et p̄riorum quidē equalis est participatio.** **Accidētū vero hec quidē magis. illa vero minus.** **Sūt quidem z alie conuenientes vel proprietates eozū q̄ dicta sunt. sed sufficiunt etiā hec ad discretionē eozū comunitatisq; traditionem.**

Itic finaliter ponit tres dñtias eozū. **Quay p̄ma** est. q̄ p̄riū soli vni speciei adest quemadmodū risibile adest homini. inseparabile vero accidēs. vt nigrū nō soli adest ethiopi vel soli coruo. sed etiā carboni z beheno z quibusdam alijs. ita q̄ p̄riū subiectū sibi nō determinat. **Secunda differentia est.** p̄riū predicatur cōuersum z equaliter nō fm̄ magis z minus de eo cuius est p̄riū. **Accidēs vero inseparabile.** quia nō determinatū subiectum respicit nō p̄uersim predicatur. **Tercia dñtia est.** p̄riorū qđes eozū z nō fm̄ magis z minus est participatio a suis subiectis. **Accidētū vero participatio est fm̄ magis z minus.** vt in accidentibz dictū est. **Sūt qđē etiā alie cōitates z dñtiae horū quinq; vniuersalū. sed sufficiunt pdicte ad noticiam et distinctionem eozūdem.**

Circa textū nūc expositū

sunt dubia. **Primū est.** an sit cōe qñq; vlibz de pluribus pdicari sicut dicit Dorphyrius. **Et videt q̄ nō.** q̄ dñtia vltima pdicatur tñ de vna sola specie. q̄ nō est cōe omibz quinq; pdicabilibz de pluribus pdicari. **Solo sic q̄a hoc est de rōne vltis. dicit em̄ vniuersale q̄si vnus versum in multis.** **Est em̄ vt dicit Albertus vniuersale q̄si gen^o ipso rō.** ex quo predicat de ipsis noie z rōne. **Quia autē nota ter quasi.** q̄ ratio vltis nō est equali cōicata qñq; vlibz. vt patuit sup̄ius. **Et ex isto sequit etiā q̄ pdicari de pluribus etiā pueniat eis analogice. q̄ pdicari sumit ab inē.** **Ad obiectū est dñm.** q̄ dñia vltima nō est dñia fm̄ q̄ ē pdicabile. put sup̄ius in caplo de dñia dictum fuit.

Secundū dubiū est. An accūs cōe prius predicat de indiuiduis q̄ spēs. **Solutio sic.** q̄ vnū quodq; predicat de illis q̄bz p̄mo inest. sed accūs cōe p̄ inest indiuiduis. q̄ prius dicit de indiuiduis. **Binor. p̄ batur.** q̄ vnū quodq; p̄mo inest illi a cui^o p̄ncipijs causatur. sed accūs cōe causatur a p̄ncipijs indiuidui. ergo in indiuiduis p̄mo inest. p̄riū autē contra predicat p̄mo de speciebz. z per speciem de indiuiduis. p̄pter eadē causam. quia ipsum causatur a p̄ncipijs speciei z nō indiuidui. z sic homo p̄mo ē risibilis. z q̄ fortis est homo. ergo fortis etiam est risibilis.

Tercū dubiū est. Propter quid Dorphyrius p̄pando predicabilia ad inuicē p̄ponit dñiam sp̄ci. cum tñ sup̄ius definitio ipsa p̄p̄ouit sp̄m dñie. **Solutio.** q̄ gen^o z sp̄s se hñt correlatiue admittē. id opoz̄ tuit vnū in ordine ad alrepx defimre. q̄ necariū fuit in imediante post caplm̄ de gñe ponere caplm̄ de specie. **S; ipsi** sis cognitis z definitis p̄gruū fuit h̄care ordinez nature fm̄ que dñia p̄oz ē specie sicut p̄ncipiū p̄ncipiatō.

Quartū dubiū est. An genus predicat de pluribus q̄ accūs cōe. cū tñ accūs predicat de indiuiduis diuersaz sp̄ez. **Solo licet gen^o nō excedat pdicatiōem accūtis in abitu sup̄posito.** excedit tñ pdicatiōem accūtis in intētionibz subijabilū. q̄ predicat p̄ se de speciebz et indiuiduis z directe. **Accūs p̄o solū de indiuiduis z indirecte de sp̄ez z generibz fm̄ esse qđ hñt in indiuiduis.** z q̄ h̄ mō gen^o pdicaf de pluribus q̄ accūs.

Quintū dubiū est. An propriū predi catur vniuoce de sp̄e z p̄rentis sub specie. cū tñ non sit de rōe definitiua sp̄ci. **Solo Alberti.** q̄ p̄riū non predi

12 p̄m p̄p̄ant dñtias
13 p̄m p̄p̄ant dñtias
14 p̄m p̄p̄ant dñtias

h̄m p̄m p̄m p̄m p̄m
h̄m p̄m p̄m p̄m p̄m
h̄m p̄m p̄m p̄m p̄m

ad dñm dñtias fm̄ dñm
ad dñm dñtias fm̄ dñm
ad dñm dñtias fm̄ dñm

et qñtitas. vel pdicatur in eo qđ qño se habet. sicut patet de alijs accidētibz q̄ sunt mixta cuz respectu. vt ad aliquid et omnia alia. **Secunda differentia est.** q̄ vniūdiuidi in gñe substantie solū est vna species prima z immediata. s; pñt eamē eius esse plura accidētia tā separabilia q̄ inseparabilia. **Tercia differentia est.** quia species potest intelligi in se existens ex suis principijs substantialibus ante accidētia que sunt in ipsa. q̄uis etiam sint inseparabilia. **Quarta differentia est.** quia species participatur suis subiectis equaliter z non fm̄ magis z minus. **Accidētis vero participatio ab his de quibus predicatur.** etiam si sit inseparabile accidens est fm̄ magis z minus z non equaliter. **Contingit em̄ q̄ ethiops respectu ethiops habet colorem nigrū magis intensum vel nigredinem magis remissam.** Restat igitur dicere de proprio z accidente. quō vero proprium a specie genere z differentia differt dictū est. **Comune autem propriū et inseparabile ē accidentis.** q̄ preter ea nunq̄ consistant ea in quibus considerantur quemadmodū em̄ preter risibile non subsistit homo. ita nec preter nigredinem subsistit ethiops. z quemadmodū et semper et omni adest proprium. sic et inseparabile accidens. **Itud est quintum capitulum huius tractatus.** in quo Dorphyrius pparat p̄riū ad accidēs. Et p̄mo ponit duas conuenientias. Quarum prima est q̄ propriū et accidens inseparabile semp̄ afluunt illis quoz sunt. ita q̄ preter illa subiecta nunq̄ possunt consistere in quibus sunt z de quibus predicantur. **Quo p̄z exemplariter.** q̄a sicut preter risibile non subsistit homo in natura. ita preter nigredinem nō subsistit coruus dūmodo coruus nō mine suo importat cōplexionē nigredinē causantē. **Secūda conuenientia que est quasi causa precedentis est q̄ sicut p̄riū semp̄ adest ei cui est p̄rius. sicut risibile adest homini. ita accidēs inseparabile adest omni z semp̄.** q̄uis nō soli assit sicut p̄riū. propter qđ etiam nō p̄uersim predicatur de eo cuius est. **Alie autē conuenientes sunt ad q̄dam sicut non essentialiter predicari z in quale. accidens autē separabile comunitatē ad p̄riū nō habet nisi predicari in quale z nō in quid. **Differt autem quoniā propriū vni soli speciei adest quemadmodū risibile homini.** Inseparabile vero accidens. vt nigrū non soli ethiopi. sed etiam coruo et carboni et beheno z quibusdam alijs. quare prop̄rium conuersum predicatur de eo cuius est p̄riū et equaliter. **Inseparabile vero accidēs p̄uersim nō predicatur et p̄riorum quidē equalis est participatio.** **Accidētū vero hec quidē magis. illa vero minus.** **Sūt quidem z alie conuenientes vel proprietates eozū q̄ dicta sunt. sed sufficiunt etiā hec ad discretionē eozū comunitatisq; traditionem.****

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Sicut dicitur qd' and 'Sicut dicitur qd'.

catur vniuoce de spē p rōem formalē dicere qd in ppo ge nere sic em pdicaf accitalk z denoiatiue. s; p rōem causa lē dicentē ppter qd. q daf p rōes existēntiales inherētie er.
Et talis rō seu definitio pmo est spē. z p accomodatios nē ppij. talē at nō cōicaf accn̄s cōe suo subiecto. z ista dr qd subiecti. z ppter qd ppij. **Quo** er. v. vr hō ē rōsubil. de finitio dicēs rōem inexistētie rōsubil ē aial rōnale apri na tū ad ridēdū. Et illavocaf definitio causal' passōis q po nit mediū potissime demfatis. pur pncularius parebit secundo postenorū.

¶ Sextus dubiū ē circa h qd dicitur in textu

q spē z dīa s; affunt hīs q ipa pncipār. An hec sit pā socrates sp ē rōnal. z sp ē hō z aial. etā ipō nō exite. Et videt q nō. qz vere ens nō p̄r pdicari de nō ente. s; socra re nō exite ad huc hō ē vep. ens saltē in alijs suppositis. qā alia supposita s; simplr entia in qb; simplr est ipm ens. q nō pdicaf de forte. s; arguit de aial z rōnali. Secō sic. p̄s sedō perhermenias dr. qn nō ē oppō in adiecto in pdicatio. nec pdicaf ēē fm accn̄s. tūc tenet p̄na a p̄uins eris ad diuifa. s; h socrates ē hō. socrates ē aial nō ē oppō in adiecto. sicut cū dr. hō mortu⁹ nec pdicaf esse fm accn̄s sicut cū dr. hō ē alb. mult⁹. s; pdicaf ēē sube vere ent⁹ qd est ēē verissimū. q̄ seqt hū socrates ē. **Ter^o** sic. hec ē pā. socrates ē hō mortu⁹. z ad illā seqt. q nō est hō. qz qd cuz determiarōe diminuēte siue repugnāte pdicaf de aliq; ve re negaf ab eodē An̄s pbar. qz hec ē pā. socrates fuit hō pur fuit dr actu eēndi finiatū. q̄ definit ēē hō. q̄ ē hō mor tuus. Et pfirmat. qz socrates nō ē hō viu⁹. q̄ nō viuūt q̄ ē hō mortu⁹. qz mortuū z viuū circa hoies s; imedia; te oposita. **Quarto** sic. i trāsmutatōe subali res amit tit nomē z definitōes. q̄ suppositū i corrupōe q̄ ē trāsmu ratio subalis amittit nomē z spē. q̄ socrate corrupto hec est falsa. socrates ē hō. **Quito.** destruct; p̄mis subfāti is impossibilē ē aliq̄d aliōz remanere. vr dr i pdicamēt; q oia alia s; i eis vel pdicant de eis. q̄ scōa suba q̄ fcat per hoiem vel aial nō dr de hoie. **So^o** Alb. sic. qz habi tudo gnis ad spēm vel spē ad idiuīdua ē p̄petua. vr dr cūr Quic. z algal. gales p̄pōes s; p̄e. Et p̄ apli⁹ sic ondi. qz ad p̄ficatōes p̄pōis affirmatiue suffiat vno extre mor. talē em fcat p̄pō affirmatiua solū. s; tal ē in p̄posito eo q pdicariū icludif p se in intellectu subiecti. seqt em socrates ē socrates. q̄ socrates ē hō An̄s ē vep. z p̄ns. p̄na tenet. qz p̄ns ē de intellectu an̄s. An̄s p̄. qz alr nulla p̄pō eēt de inēe simplr in q pdicaf cōe de supposito suo. qz nō eēt de necārio regulariter. h ē p̄p̄m p̄mo p̄oz.

p accn̄s nō ex̄ns. sicut socrates ē nō ex̄ns. qz p nullo sup s posito exite attribuit socrati. Natura em cōis vt saluat in aliq; supposito nō ē min⁹ ens illo supposito. **Nec** valet obiectio. aliq; supposita hoies s; ex̄ntia z aliq; nō ex̄ntia. q hō dr equoce de suis suppositis. qz existere z nō existere s; extranea nature vt fcat p terminū. q nō faciūt equo catō nē talis nature specificē. **Ad** scōm p̄ncipale ē dōm. q h socrates ē hō pdicaf esse p̄accn̄s. qd dupl; p̄r intelligi. vno. a. fm aliq̄d extraneū. vel sicā. fm aliq̄d cuius ēē de subiecto nō ponit ēē simplr de subiecto. z vtroq; mō ē in pposito. **Na** cē hoies de socrate extraneū ē ei qd ēē qn p̄ dicaf scōm adiacēs. qz illd ēē qd dr pdicatioz hoies de socrate siue supposito suo eodē mō se h; q̄licūz trāsmu; tarōe facia circa ēē qd pdicaf in p̄pōe de ēē scō adiacēte. pur patebit p̄o perhermenias. **Enā** ē scō mō fm accn̄s nā ēē hoies vr dr de socrate nō necārio ponit ēē. **S; o** h arguit. qz hū seqt. socrates ē alb. q socrates ē. q̄ p locuz a maior seqt. fortes ē hō. q socrates ē. **S; i** em ēē accn̄s qd ē min⁹ vep. ens ponit ēē simplr multomagis ēē sube. qd ē verissimū ēē ponit ēē simplr vep. **Et** pfirmat. qz ēē v̄l est de cēntia vel necārio p̄ns cēntā cuius libet gn̄s. q̄ et hoies. cū hō fcat vera cēntā. s; vt vtroq; mō fuenit ad hōs minē seqt ēē. **Ad** istā dōm ē p̄ ordinē. p̄ q fm neutruz intellectu pdictū pdicaf ēē fm accn̄s cū dr. socrates ē alb. qz accn̄s reale siue p̄ accn̄s. cuiusmodi ēē albū nulli subies cto inest nisi ex̄nti. q̄ ēē de subiecto necārio ponit ēē ab solure. **Ad** p̄barōem p̄o p̄ntie dōm ē q̄ ēē sube ex̄ntis est verius ēē. s; ēē specificū p̄ subam nō ē ver⁹ ēē hē ex̄s stētie. **Esse** em qn pdicaf tertiū adiacēs pdicaf vnionē ex tremoz q̄ ē necāria sube ad subam sine ex̄ntia extremoz nō aut accn̄s ad subam nō ex̄stētē. **Ad** pfirmatōes vero ill⁹ ē dōm. qz maior ē vera de ēē vt cēntia s; ex̄stīt. et sic nō ponit pdicari de socrate. s; vt intelligit. z sic existe re extraneaf ei. **Ad** tertiū ē dōm. qz mortuū z viuū p̄nt sumi dupl;. s; actualr z aptitudinalr p̄mo mō s; accidēs tia cēntie hoies fcare p̄ hō nomē hō. z sic p̄r p̄cedi qz socras tes nō est hō viuus s; mortu⁹. qz mortu⁹ illo mō non di minuit ab hoie nec infer nō hoiem. qz diminiūo alicuius p̄ aliud. sicut z compō inter illa dr ēē rōne fcatozum hō aut in fearōe sua non includit opositū mortuū h mō sumpti. s; si sumat hec aptitudinalr forte sic s; differētie in gne sube. sicut aiatū z inaiatū. z h mō mortuū dimi; nit ab hoie. z hec ē falsa. socrates ē hō mortu⁹. hec aut vera. socrates ē hō viu⁹. nec seqt. q̄ viuūt. sicut nec seqt. est rōsubil. q̄ r̄det. **Ad** p̄batōem p̄o cū dr. ē hō mortuus qz fuit hō. dōm si fuit dr actu p̄pletū z terminatū negaf si fuit pdicaf tertiū adiacēs. nō em terminatū ē in eo esse hoiem cū adhuc sit hō. **Cū** at fuit pdicaf scōm adiacēs. tūc p̄r p̄cedi q̄ ip̄e fuit hō. qz in eo existere ē finiatū. vsus tñ p̄cedit istā. socrates fuit hō z nō est. qz vsualiter ma gis fertur intellectus ad existēntiam q̄ nō existēntiam. sed de socrate iuxta h̄ypotesim nō est vep dicere q̄ est hō ex̄ stens sed fuit. cū hō de sui significatio nō impozter hoies existentem. vñ in multis significatio sermonis repugnat vsui z eōtra pur circa oppōem p̄trantā t̄agēf in perher menias. **Ad** pfirmatōem p̄z qliter sequit. ē viuus. q̄ viuūt. z parz distinctio in sili de bipede quo frequēter vti tur p̄h; p̄ dīctia cēntialī hoies. cū tamē dicat in q̄nto to p̄icoz. nō est ois hō bipes habēs duos pedes. q̄ fm ap s titudinē est dīctā hoies. vel ad min⁹ nō dr de oimī homie fm actum. **Nec** valet si dicatur. si socrates nō viuūt z vt uere in viuētib; ē esse scō de aia. q̄ nō est. z si nō est. q̄ nō

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Modum' and 'Sicut dicitur qd'.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Sicut dicitur qd' and other fragments.

est ens. esse em qñ pdicat secūdū actūs pdicat qđ in se. et si nō est ens. gnō est hō. p locum a superiori ad inferi...

Ad qrtū dōm ē. q trāsmutatō nō cadit circa re nisi fm q exstī. t sic nō hz rōem suppositi. s v p apif apud...

Septimū dubiū ē. An interempto pprio interimat spēs. cū tñ iuxta iā dicta interēpta spē nō interi...

Octavū dubiū ē. An repugnat duabo speciebus parrere ad pstitūterē tercie spē. nō autē dntīs.

Et videt q nō. qz nō repugit idividuis. q a sili nō vī det repugnare spēb. Et pfirmat q idividua accōmo...

dū ē tēperat semē a sinī qđ ē frigidissimū. Et eq̄ pō z aliā na gnāf burdo. Et ibrida vt dī gnatur ex apro siluestri...

Ad obiētū in oppositū. Ad p̄ est dōm q (undo nō est. qz gnātōes sī singulariū p̄ meraph. z p actū ge...

Nonū dubiū ē. An dīa pntent spēm nō obtāte q ē de integritate spēi sua pncipia cēntialia pntēs...

Decimū dubiū ē. p ppter qđ dī pōz spēm et p̄tū spēalr differre suis definitōib. cū tñ oīa p̄tūis de...

Undecimū dubiū ē. An oēs dīe p̄tarie sī impmifabiles. cū tñ instātia videat de alledine z nīz...

Duodecimū z vltimū dubiū est. An actūs cū alijs pdicabilib tñ pueniat in cōi aptitudine pdicāz...

Marginal note in red ink at the top right corner.

Marginal note in black ink on the right side, top section.

Marginal note in black ink on the right side, middle section.

Marginal note in black ink on the right side, lower middle section.

Marginal note in black ink on the right side, bottom section.

Extensive marginal notes in black ink on the right side, continuing down the page.

Vertical marginal notes on the left side of the page.

Large block of handwritten notes at the bottom of the page.

~~Predicamenta.~~

~~Præ exordium~~

Categoryarum Aristotelis que latine predicamenta appellantur. antequam ad textum procedat mouenda sunt quedam dubia.

~~Primum dubium~~

est de ordine huius libri ad sequentem. Ad quod respondet quod hic liber inter libros Aristotelis prouenit est primus. Quia in eo determinatur de simplicibus et incomplexis sive primis enunciationibus. In libro vero Perhermentias de tota enunciatione sicut in noua logica de totali argumentatione. Cuius ordinatur pres logice secundum ordinem actuum rationis. quia ipsa logica est scia rationalis et rationis directiua. sicut ergo prima operatio intellectus que est simplicium apprehensio procedit secundam. et sequenda tertia. ita hic liber predicamentorum procedit librum perhermentias. et ille sequetur totam nouam logicam quemadmodum circa initium libri perhermentias dicitur

Secundum dubium est. An de decem predicamentis sit scia logicalis.

Et videtur primo quod non. quia omnis scientia habet per principia et causas. sed predicamenta non habent principia nec causas. Sed de eis non est scia. sequentia est syllogistica. Maior probatur per primum posteriorum dicentem. scire est rem per causam cognoscere. Minor est porphyrii dicens. quod predicamenta prima principia sunt. Secundo sic. omnis scia habetur per demonstrationem ut per primum posteriorum. sed in hoc libro non facit demonstrationes. Sed de predicamentis non est scia.

Et confirmatur. quia scia est illius cuius est definitio. et quod ipsa est medium demonstrationis. sed predicamentorum non est definitio. cum non sint opposita ex genere et differentia. eo quod sunt prima genera. Sed non est eorum scia. Tercio. scia est cognitio ignota per notum. sed predicamentis cum sint prima principia nihil est notum. Non sunt cognoscibilia et per se nec scibilia. Quarto. Ad quodlibet scibile requiritur quod habeat passiones de ipso demonstrabiles. sed predicamentorum non sunt alique passiones. quia prius et principia spiritus emanant. predicamenta autem non sunt species.

Quinto. idem est scia et vna scia. sed de decem predicamentis non est vna scia. Sed nec scia. Minor probatur. quia sunt decem primo diuersa nec in aliquo vno conuenientia. Unde arguitur quod non sit de eis scia logicalis. Probat. quia logica considerat entia rationis. sed predicamenta sunt entia realia. Sed non potest esse de eis scia logicalis. Maior probatur. quia secundum Albertum. Albertum. Thomam. scilicet logica est de secundis intentionibus adiectis primis. tales autem sunt entia rationis. Minor probatur. quia sunt res prime intentionales et decem res prima principia secundum Boetium. Solutio sic. quia ens incomplexum ordinabile in genere est ens intelligibile per se habens principia et causas per que cognoscitur per pres subiectiuas ut decem predicamenta secundum diuersos modos predicandi et diuersos modos essendi sumptos predicabilia et passiones et proprietates de ipso subiecto demonstrabiles per eadem principia.

Ad obiecta in oppositum dicendum est per ordinem. Et primo ad primum secundum dominum Albertum et Scotum. quod predicamenta sunt dupliciter considerari. Vno modo ut sunt quedam nature et partes entis que non habent ante se principia formalia et vniuocata et hoc modo non considerantur a logico sed a metaphysico. ex quo eiusdem scie est considerare de toto ente et partibus eiusdem. et hoc modo de ipsis potius est sapientia quam scia. Alio modo considerantur ut sunt quedam dicibilia incomplexa in genere secundum subiectum et supra ordinata. et sic non considerantur ut principia sed ut subiecta vel pres subiectiue. et sic habent multas proprietates de ipsis de-

monstrabiles. et est de eis scia. Et hoc modo principia eorum remora sunt modi essendi rerum. a quibus sumuntur modi predicandi penes quos distinguuntur predicamenta. principia vero prima eorum etiam formalia vniuocata in quibus ca dicitur sub eorum de ratione logica sunt antepredicamenta que primum est predicatio seu ratio sive modus predicandi. que constituit ordinem predicabilitum. secundum est diuisio que venit ad cognitionem illorum que illorum ordinis sunt capacia. tertiū est regula que rectificat habitudo ipsorum ordinabilium. Ad secundum dominum. licet per non faciat in hoc libro actuales alique demonstrationes sicut nec in aliis scientiis. tradit tamen materiam ex qua fieri possunt facillime. et hoc sufficit. unde quod substantia est ens per se. Sed demonstrat sibi in esse illa proprietates que est non esse in subiecto. et sic de singulari aliis proprietates cum debet demonstrari de subiecto vel de partibus principalibus subiecti. Ad confirmatum dominum. quod licet predicamenta non habeant definitioem quod dicitur sive per primum dicitur. habent tamen definitioem habent modum definitiois quod dicitur tunc quod sufficit. Ad tertiū est dominum. quod duplicia sunt prima principia. quedam sunt principia prima complexa. que stant in foribus intellectus. et illa principia prima sunt maxime nota. et cognoscuntur cognitionis terminis ex quibus constituitur sicut per de istis. Omne totum est maius sua parte. et de quibus affirmatio vel negatio de nullo vero simul. Alia sunt principia prima incomplexa. et talia licet secundum se sint notissima. tamen sunt nobis maxime nota. et de talibus modum predicato bene potest esse scia. Ad quartum est dominum. quod non oportet omnem passioem persequi spiritum. sed persequi spiritum vel illud quod habet modum spiritus. et sic est in proposito. Ad quintum est dominum secundum dominum Albertum. quod licet de decem predicamentis sint decem primo diuersa. tamen illa decem diuersa reducuntur ad duo. substantiam et actum. et hec duo in vno quod est ens ordinabile in genere secundum subiectum supra. et de eis est vna scia in quibus sub vna ratione habentur. licet reals considerata non conueniant in aliquo vno reals et formali et vniuocato sed analogico tamen quod est ens. Ad aliud quod assumitur de eis non esse sciam logicalis sive rationalem. quia sunt entia realia. Dominum quod licet predicamenta sint entia realia. tamen ut talia a logico non considerantur. ut dicitur est. sed in quantum alique proprietates ab intellectu causata eis attribuit. ut quod substantie est primum in subiecto non esse. vniuocato predicari. significare hoc aliquid. et sic de alijs. Et hoc modo etiam dicendum est de alijs generibus. si autem de aliquibus alijs primum in quibus est in quibus sunt entia habet determinat hoc non est principia liter. sed ad maiorem manifestationem istorum quod est esse intentionale sive quod habet in ordine ad predicata intentionalia. Et quod omnibus per. quod non sequitur considerabile huius vel illi scie est ens reale. Sed scia est realis. quia res simpliciter realis potest in scia considerari in quantum substantat passionibus rationis sicut in proposito fit de predicamentis. et ergo bene dicitur per. tertio de aia secatur scientie quemadmodum res. quemadmodum formales rationes rerum considerabilium

Tertium dubium est. Vtrum ens ordinabile in

ratione subiectibilis et predicabilis. put substantat voci rationale ordinabile significat. sit subiectum libri predicamentorum. Et videtur primo quod non. quia omne subiectum debet esse simplex et incomplexum. quia aliter non esset vniuocatum. sed ens ordinabile sub ratione subiectibilis et predicabilis non est simplex incomplexum. Sed non est subiectum. Secundo sic. de subiecto scie debet probari alique passiones et proprietates. sed de ordinabili in ratione subiectibilis et predicabilis non probantur alique passiones ut per totum precessum istius libri. igitur etc. Tercio. nullum ens per actum est subiectum alique scie. sed ordinabile in ratione subiectibilis et predicabilis

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Ad hoc' and 'Solutio'.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including phrases like 'et ens' and 'subiectum'.

est ens p accis... Quarto. si ordinabile esset subiectu in hoc libro sequeret q decē pdicamēto... Quinto. ordinabile videt esse in genere relatio...

ordinabile in rōne subijctibilis et pdicabil dicit respectu nō tamē ille est realis. sed ratiōis. relatio aut vt pdicabil...

Quartū dubiū est de fine istius sciētie

So lutio Alberti triplex est finis eius. scilicet pinguis. viterior. et vltimus. pinguis est habere sciam ordinabilium...

Quinuoca dicunt quoz nomē solū cōmune est

fm nomē vero substantie ratio diuersa. vt animal homo. et qd pingitur hoz em solum nomē cōmune est...

Iste est liber pdicamentoz Aristotelis in quo postq determinari est de qnqz vltibus. congruo ordine deteminar de ipis pdicamētis. Et diuidit pma sui diuisione...

Circa tertium mouetur

questio. pma. Vt septē in specie sunt anpdicamēta q ad noticiā coordinatiōis pdicamētalis sunt a priori...

Vertical marginal notes on the left side of the page, including 'est ens p accis' and other fragments.

Extensive vertical marginal notes on the right side of the page, including 'So lutio Alberti' and 'Iste est liber pdicamentoz'.

~~Predicamenta.~~

pia et pme pres entis. qd non hnt an se aliq pncipia. Se-
cundo. eade sunt pncipia essendi et cognoscendi. si qd an p di-
cameta pcedit p a pdicameta. vt pncipia cognoscendi
etia vt pncipia essendi. Tercio sic pdicabilia et modi
essendi in sunt an pdicameta. qd videt qd sint plura. An
pbaf. qd illa valet ad noticiam veroy pdicamentoy

In oppositu est. p. enumerans seprez in ter-
tu et ponit iste discursus. Maior. Antepredi-
camentu est originale preparamentu coordina-
tionis pdicamentalis. a priori valens ad notici-
am eius. Minor. Ad hanc pducit tria. scz p/
dicabile. pdicatio. et essentialis horum ppor-
tionoy pmut elicit ex diuisione duplici. scdm ex
definitoe triplici. et terciu ex regula duplici. Co-
clusio. Igit sunt tria antepredicameta in gene-
re. et septem in specie. que ad noticiam pdicame-
toy valent diuersimode.

Maior. Est definitio antepredicamenti. Et sic pbaf. qd
in hoc dnt antepredicameta a postpredicamentis. Quia
antepredicameta sunt pncipia fiendi categorize pdicamen-
talis. in qtu efficiunt ea fm roem cognoscendi qd ea origi-
nalis ordinis talis categorize pdicamentalis. Ordinis
dico et no naturay ordinaray. qd sic yna qd natura pdi-
cametalis causat ex pncipio sui ordinis. Et fm ordine
causandi extrinseci etia pdicamenta posteriora causant
a priorib. sicut suba e ca oim alioy. Postpdicameta vero
notificat a posteriori ducetia in noticiam ordinis ia pstitu-
ti vt postea patebit. Minor. hz duas pres. pma patz.
Quia pdicabile e ordinabile in gne pdicamerali. pdicas-
tio at e ro ordinadi. Et essential seu intrinseca hoy ppor-
tio e habitudo vniuoca pdicabilitu et subijabilitu q in ge-
nere ordinant et hec sunt tria antepredicameta in gne. Se-
cunda ps. pbaf. Quia in pma diuisione abijct diabile co-
plexu. qd no ponit in pdicameto et accipit diabile in co-
plexu qd dicit de subiecto sicut dicit in illa definitoe qd rime-
bit. Ro em pdicabilitat q aliqd in pdicameto seu in ca-
tegoria sue coordinatois ponit e dici de altero. Esse ve-
ro in subiecto e ro accntis nec inesse nec dici de subiecto e
ro particulari subiecto p. qd ex triplici definitoe scz equi-
uocoy. vniuocoy. et denoiatiuoy colligit triplex pdicatio
sue triplex modus pdicandi. scz equuocus. vniuocus siue
essentialis et denoiatiuus siue accntalis. Et remouet pdi-
cario equuoca et denoiatiua. remanet vniuoca et essential.
fm qua coordinant ad inuice ea q sunt in eode pdicame-
to. terciu p. Quia pma regula ponit habitudine ppor-
tionis pstituentiu vnu pdicamentu qd hnt fm supius
et inferi essentiali subordinata. fm qd pma regula. qn
alter de altero pdicaf vt de subiecto. s. sicut de suo essen-
tiali inferiori. Tunc oia ea q fm silem pdicationem dicu-
tur de illo pdicatio et sunt sup ipm etia de inferiori dicunt
Secda regula remouet pncipia aliena ponens diuersas
spes rdnas in diuersis generib pdicamentoy. Si aut
qd obiecent si pdicabile est antpdicamentu. q in libro p/
dicamentoy fuisse de pdicabilib et qncz vltio determi-
nandu. Pdm e q pdicabile accipit duplr. Vno mo ab-
solure et fm se. et hoc mo de ipso e specialis liter Porphiri
Alto mo fm q e positu in forma categorize pdicamenta-
lis. et sic e antpdicamentu collectu et duplici diuisione. et
ita fm via generatois pponit in ppo ne pdicabile pdicaf

tionem in qtu materia in pstructoe pcedit forma. fm vltima
vero pfectois pponit. p. definitoes ex qd colligit forma
pdicatois. Conclusio sequitur ex pmissis. Et lolet suffi-
cientia sic assignari. Quia oim antpdicamentu vt dictu
fuit valet ad noticiam veroy pdicamentoy a priori. vt qd
ad eoy puenientia vel dram vel ordine. Si primu. h. co-
tingit triplr. qd vt valet ad cognoscendu puenientia oim
in coi analogo siue equoco. sic e pma definitio scz equoco-
rum. vel ad cognoscendu puenientia inferiory cu suis su-
periorib in qdlib pdicameto. et sic e scda definitio. scz vni-
uocoy. vel ad cognoscendu puenientia accntis cu suba
sue subiecto et sic e tertia definitio. scz denoiatiuoy. Si
scdm hoc e duplr. qd vel valet ad cognoscendu dram eo-
rum. que in pdicamentis ponunt ab his que in eis pos-
ni no pnt. et sic est pma diuisio. vbi reiectis complexis for-
lum incopleta ad coordinatoes pdicamentales recipiun-
tur. vt ad cognoscendu dram eoy q in diuersis pdicame-
tis ponunt. scz sube et accntis. et sic e scda diuisio. Si ter-
cium hoc etia est duplr. qd vel valet ad cognoscendu ordi-
nem eoy q ponunt in eodem pdicamento sicut supius et
inferius. et sic est prima regula. vel ad cognoscendu ordi-
nem eorum que ponunt in diuersis pdicamentis et sic est
secunda regula.

Ad obiecta in oppositu Ad pmi e ddm sicut pri-
us tactum fuit q pdicamenta vt sunt pme partes entis
no hnt an se alia pza realia pncipia essendi in bn habe-
ant se pncipia qda cognoscendi. et sic p siderant hic pdica-
menta in ordine ad aliqs intentoes scdas quas eis at-
tribuit ratio. Si dicas referendo pdicamenta ad scdas
intentoes tunc surgunt pdicatioes accntales et ptingetes
sz de ptingetib no pt ee scia et ita de pdicamentis no est sci-
entia logical qd supius iprobatur e. Maior. pbaf. Quia
rales intentoes pdicant pdicatioe qnti pdicabilis de eis
vt patz dicendo. suba est genus generalissimu vel est or-
dinabile in rone subijabilis et pdicabilis. Minor e phi-
pmo posterior. Ad qd ddm est fm aliquos q de predi-
camentis esse sciam fm q referuntur ad scdas intentoes
pt duplr intelligi. Vno. put referunt ad scdas intentio-
nes de eis pdicabilis absolute. et hoc mo non est de eis
scia. put referuntur ad scdas intentoes. Alio mo intelligit
de eis esse sciam. put referuntur ad scdas intentoes sub
quay. rationib p siderant. et hoc mo de eis est scia. et acci-
dentia talia necessario de eis pdicant. vt ista est necessa-
ria suba fm q genus generalissimu est vlt ordinabile in
gne. Et sic licet talia accntia accidat eis absolute p sides
ratio. no tm fm q cadit sub p sideratoe logica. imo h mo
sunt vt dnt dicentes formalem rone m p siderandi quod
dicit Albertus q contingentiu et mobilitium potest esse nes-
cessaria et immobilis ratio apud intellectum. ista em est
necessaria cotingens est ptingens. mobile est mobile. et
quartitas vt generalissimu siue a logico coidetaru. e ens
ordinabile. et sic de alijs. Ad scdm ddm licet eade sint
pncipia essendi et cognoscendi no tm puerit. Quia aliq
pnt esse pncipia cognoscendi q tm no sunt essendi. sicut p/
de accidentib. Antpdicameta po sunt pncipia cognoscendi
di pdicamentoy. sicut in maiore dictu e. Ad terciu ddm
q pdicabilia no valet formalr ad noticiam pdicamentoy sz
tm materialr. qd sunt illa q ordinant de modis eendi in.
pt dici q sufficiet intelligi i scda diuisione antpdicamental

~~Circa textu sunt dubia.~~

sub pncipia

sub pncipia

essendi

sub pncipia

sub pncipia

De ordine triu definitionu an predicamentaliu

Primum est de ordine triu definitionu an predicamentaliu an puenienter definitio equiuocoz pcedat definitioem yniuocoz. cum tamen ynu sit ante multa. Solutio Alberti ex his tribus definitionibus trahitur triplex ratio predicandi seu triplex predicatio. vt patuit. scz equooca. yniuoca. z denoiatiua. quibz vtimur in ordinatone pdi cabiliu siue pdicamentoz. ita qz p pdicatioem equoocam omnia reducuntur ad ens. Per yniuoca omnia eiusde pdi camenti ad ynu comune yniuocum genus qd pdicaf yni uoce de suis speciebz. p pdicatioem denoiatiua omnia nouem genera accidentiu ad ynu comune subiectum. si cut ergo por est reductio ad ymune analogum. qz ad ge nus. z reductio ad genus qz ad subiectu. ita definitio eq uoocoz p quam docetur pma reductio por est ea p quaz docetur scda reductio. z yniuocoz p quam docetur secun da puz tercia Boetius in commento super pdicamenta aliam dat ratodem dicens. q. p. seruat hic modum boni horulanti qd pus extirpat zizania qz inlerit semina bona. Equooca vero sunt zizania in horzo pdicamentali no serē da. ergo pmittunt tanqz abijcienda.

Secundū dubiū An definitio equoocoz in qua dr. equooca dicitur quozum solum nomē est cōmū ne. z ratio substantie fm illud nomē est diuersa. sic bona

Ne videat pmo q no. qz illa no possunt definiti q no habet ynam rōnem z eandē. sz equooca sunt hmōi. ergo no pnt definiti. Sinor pbatuz p definitioem quā dat pbs in textu. Sfirmat. qz solius yniuoci est definitio. equoocū no est yniuoci. qz eius no est definitio. Sinor pbatuz. qz definitio dz explicatē ynu esse. sz equoocuz no hz ynu esse. Sedo sic. nullū totū copulatū pē definiti. sz terminus pluralis numeri est totū copulatū. ergo no pē definiti. Hator pbat. qz totū copulatū no est ynu qz copulatio vult poni inter diuersa iuxta dictū Alexans dri in doctrinali in fine scde pris. Sinor pbatuz. qz fm Aristianū plurale no est aliud qz geminatū singulare. z sic equooca no ē aliud qz equoocum z equoocum Tercio arguit pza singulas pnculas z pmo cōtra pnam sic. si equooca dicunt. sz sunt voces. qz vocis est p se dici. sed vo ces sunt noia. ergo non sunt quoz sunt noia. qz pma pnc ular z scda repugnāt Quarto. si solū nomē ē cōe. ergo nihil aliud a noie est cōe. sequētia tenet p intellectū ipi exclusionis. qz in cōuenienter subdit in definitioe finaliter et rō sube fm illud nomē est diuersa Quinto. si definitio esset bona. sequeretur qz sola nomia essent equooca. z no verba vel pncipia. qz talia no sunt nomia Sexto seqz retur qz termini singulares no essent equooca. qz tales no sunt cōmunes Etā tales no habet ratodem. Septis mo. termini accidentales etia; sunt equooci. z tamē no habent ratodem substantie. ergo illa particula est male posita et fm illud nomē ratio substantie. Octauo arguit con tra exemplū textus. si animal equoocē cōuenit homini pi eto. pari ratōne qdlibet noratē erit equoocum vere nature et eius silitudini. z sic omis ppositio erit distinguenda. Solutio sic. qz hic definiunt equooca equoocata que sunt multa respectu ynius equooci equoocantis Et ita eq uocum inducit duplicem relatioem actiue sumptum et passiuē. scz habitudinē ad equoocans que est relatio sup positiois z habitudinē ad aliud equoocatum que est relatio equiparatiē. no em dz celestē sydus equoocatum ad hoc nomē canis. nisi p respectum ad eanem latrabilem. que dno sunt equiuocata. ppter ergo relatioem equipar

rantie datur definitio in plurali numero. sic cetera talia relatiu a definitur qnto metaphysice. vt similia. dissimilia. cōtraria. ppter relatioem aliam ponitur correlatiū des finiti in habituine qua dr ad ipm quoz vt fcaroz solū nomē est cōmune. vt signū. z p sequens scz ratio substantie est diuersa ponitur dñia equoocatoz. Et no sumit ibi ratio p definitioe ex genere z dñia. qz genera generalis sumā q no habet rōnem talem sunt equooca in hoc nomē ens. sed ratio substantie accipit vt idem est qd rō rei fcarē vel essentialis intellectus Et qz equoocata in ymo nomē pnt in alio yniuocari z ibi habere rōnem eandē. ideo ad iungitur fm illud nomē. id est essentialis intellectus eq uoocatoz est diuersus in quātum de eis dz equoocans licz in alio yniuocante sit essentialis intellectus eoz idem sicut canis latrabilis z belua marina yniuocant in substantia corporea Et illa equooca vocant apud rōnales p hōs equoocata a casu. Juxta qd norandū est q duplex est equoocum. scz equoocum equoocans z equoocum equoocatum Equoocum equoocans est dictio que plura fcar diuersis rationibus. Et est duplex. scz a casu z a concilio. Equoocum a casu est. quod significat plura diuersis ratio nibus equaliter z eque prius ita q significat ynum sine quacūqz habituine ad alterum. Et dz a casu. qz casua liter euenit q talia plura p ynu nomē fcantur. z hoc mo canis fcar animal latrabile. sydus celeste z belua maris nam. Equoocum vero a concilio. est qd fcar plura no eque pmo z equaliter. sed fcar ynum p pus z reliquum p pos terius. scz p attributoem ad pus. Et hoc mo homo p h us fcar hominē verum. z posterius hōiem pictum in q rum homo pictus est silitudo veri hominis Et vocatur tale a concilio. Quia a concilio z voluntate homis in q positum est tale ad fcan dū diuersa. aliqua silitudinē ad semiuicem habentia. Et tale solet vocari analogum ab ana quod est sursum. z logos sermo quasi sermo ducēs sursum. in qrum minus pncipale analogatum reductē ad pncipale. vel dz analogum. quia dz de yno p pportio nem ad aliud. Vex. tamē est fm dñm Albertū q talia sunt triplicia. Quia quedā sunt siue dicunt fm pportio nem ad ynum vt sanū fcar sanitatem medicine vrine et animalis. fm pportioem ad sanitatē animalis. Alia dicitur fm silitudinē. vt homo fcar hōiem verum z hōi minem pictum. Alia dicitur fm transumptioem. vt cur sus fcar cursum aialis z aque Equoocum vero equoocatum est fcarum termini equooci. Et equooca equoocata sunt fcar termini ynius. scz equooci equoocantis Et sunt talia etiam duplicia. scz a casu z a concilio. Equooca equoocata a casu sunt res fcarē que per terminū equoocum eq uoocantur z eque pmo sicut canis latrabilis sydus ce leste z piscis marinus Equoocata vero a concilio sunt res que p terminū equoocum a concilio fcantur fm pus z pos terius. vt homo verus z homo pictus. hoc modo equo uocant in hoc equooco homo. quod alio nomine iuxta p h dicta vocatur analogum Ad obiecta in oppositū p ordinem est ddm. pmo ad pnum. qz illa que sunt equiuooca no possunt definiti fm illud nomē qd equoocatur. sed tamē equooca in qrum cōueniunt in yna intentione scda bene possunt definiti et habet ynam ratodem que est q nomē est cōmune z ratio substantie fm illud nomē est diuersa z illa definitio cō uenit omnibus equoocis fm q equooca sunt. id est in illa in tentione scda pueniunt. Ad pfirmatioem dictum est q solius yniuoci est definitio vera z ppte dicta. sz tamē

duplex est equoocum
equoocans
equoocatum
a casu
a concilio

BB 4

Predicamenta.

equoctorum fm ratem equoctorum potest esse notifica-
tio nec q hoc sequitur incoeuientens. Quia omnia equiuoca
vniuocatur in illa intentione scda equiuoca equocata.

Ad scdm argumentu ddm. q omnia relatiua equipar-
tante couenienter definitur in plurali numero. vt pr
qnto metaphysice vbi pbs multa hmoi relatiua definit
et omnia in plurali numero. Quia sic eoꝝ intellectus est
magis finitus. inqꝛtum denominat eundē cōceptum. dice-
runt dicitur de plurali intelligendū est quo ad na-
turam cōstructionis. inqꝛtum duo singularia cōpoller vni
plurali. sed nō quo ad vnitatem forme signate. Ad
tertium ddm. q definitio ista datur de equoctoris equocatis.
sed nō sequitur. illa dicitur. igitur sunt voces. Quia cō-
ceptus dicitur et nō sunt voces. s; dicitur p voces. Vn
si duo p diuersas voces exprmant eundē cōceptum. dice-
mus q idē dicitur vel debet sic intelligi equoctora supple eq-
uocata dicitur. id est ad dicit p dicitur referuntur. qd logi-
cus nō p dicitur res absolute. sed fm q sunt subijabiles
vel p dicitur ab eis.

Ad quartū ddm q solum refertur ad
equoctora ad qd definitum refertur fm ratem su-
positōis et sequens. s; ratio substantie est diuersa refert
ad equiuocata in se. ita nō puenit ad idem Alij dicunt q
cōiunctio posita in medio nō fecit pluriū copulationem
sed expositōem. hoc modo et id est ratio substantie est di-
uersa. Ad qntum ddm. q nomē accipit hic cōmuni-
ter. vt nō distinguat cōtra verbū. valer em nomē tātus si-
cut nota mentis. et hoc nō couenit tātum pme parti ora-
tionis sed etiam verbo. Ad sextū ddm q cōmune nō
distinguit cōtra singulare. Ad septimū ddm. q substā-
tia accipit ibi generalr vt nō distinguat cōtra accidēs si-
cut patuit in solutōne pncipali. Ad octauū ddm fm
Secorū. q plus nō intelligit hoc nomē animal esse eq-
uocū ad hoiem et ad aial pictū. sed vult q si esset equoctor
manifestū esset q solū nomē est cōmune et nulla ratio sub-
stantie. Et sic nō est curandū de exemplis. qz iuxta p hū
pmo pōz exempla ponimus. nō vt ita sint s; vt sentiant
ad discetes. et sic sufficit q pba sint inqꝛtum p exemplis po-
nuntur. Ad melius dōz est q aial dicitur equoctor ad p dicitur
s; nō est equoctor a casu. s; a cōcilio qd vocat analogū. et
nō oportet ppositōem semp distinguat necessario in q tale
ponit eo q analogū p se positū stat. p suo feato famosiori

**¶ Tertiu dubiu est quare in definitōne equi-
uocor potius dicitur equiuoca dicitur quozum solū nomen
est cōmune. qz quoz sola vox est cōmuni.** Solu-
tio. Albertū. equoctoria p supponit relatiōem ad actū fecan-
di et tale nō dicitur vox. s; ipa nominat nudū sonū ab ore aia-
lis platū naturalib; instrumētis formatū. Nomē vō sup
addit voci actū fecandi. qz dicitur nomē quasi notamē siue no-
ta mentis. qz pgruentius ponitur in definitōne

**¶ Quartū dubiu est. An nomē p effectōe eq-
uocis equoctoris cū tñ featio sit forma nomis q mutata
mutat et id cur est forma.** Solutio duplex est forma
nois fm Albertū. vna est pma et essentialis. q vocat lite-
ratura siue mod⁹ pferēdi siue ab alijs ratio fecandi. et talis
li correspondet p materia vox in q format nomē. Et hāc
vt pbat Anselmus nō pte nomē amittere ipō manēre. et
talis manet in equoctor. qz p illā inclinā ad h vlt ad illud
fecandū ipm nomē. ppter qd vocat rō fecandi. i. rō qre no-
mini tāq; distincto signo dari pte featio. Alia ē in noie for-
ma accūtal. et talis ē featio. et q noie manēre eodē fm pma
et subalem formā variat et featio. sic canis ē h mō vna

vox hūis tñ diuersa feata inter se ordinē et similitudinē notā
hntia. Et si qnq; inter se ordinē habeant talia equoctora.
tñ institues equoctor equoctor ad illū ordinē nō respicit ip-
sum instituendo. Si dicas in equoctor a talio nō est
solū nomē cōe. s; etiā rō sube. qz tale equoctor ē vni vnitā-
te. pportōnis. Solo equoctor talia hnt rōnem cōem fm
modū inqꝛtū hnt qndā modū vnitatis. nō tñ fm rē. Et
rō illa nō pncipat ab eis equiter. s; fm pus et posterius

**¶ Quintū dubiu est. quid intelligi debeat p
rōnem sube.** Solo Alberti. rō sube vocari p rō rei
feate p nomē fm q nomē rei ipositū ē. vñ in nomie sunt
duo. scz suba cui nomē iponit. Et qntas a q ē nois iposi-
tio q afficit iponente dū nomē ad fecandū iponit. In
nomie q equoctor rō sube. i. rei feate est diuersa sicut canis
fm Boerū ē equoctor a casu et fortuna. qz suba cui nomē
imponit nō ē vna nec ē respect⁹ ad vni. s; qntas a q no-
men illud diuersis iponit p similitudinē trāslatōis ē vna. s;
cur suba cui iponit hoc nomē canis nō est vna. s; diuersa
et qre et spē. pncipias aut siue qntas a q nomen iponitur
nō nisi per trāslatōem ē vna. verbi gratia. canis iponit a
mordacitate q vere puenit ei qd dentib; mordet p trāslatō-
nem aut qd mordet qlitate siue nois respectu.

Alij pō intelligūt p ratem sube intellectū vel cōceptum
rei q ē vnus respectu vniuocor vniuocor. Cōceptus
aut p dicit vnus tripl. Primo mō p accidēs. sicut intel-
lectus accidēs et sube. Secdo p se et hoc dupl. vno modo
generalr. et sic intellect⁹ gnis p abstractōem dīnaz forma-
liū gen⁹ diuidētū dicit vnus. tertio specialiter et pncipissime.
et sic intellect⁹ spē specialissime. q ē atoma et formalr ind-
diuisibilis dicit vn⁹. Et istius triplis vnitatis cū est tri-
plex vniō in reb; Quia in reb; aliq sunt p accidēs vni. s;
cur accidēs et suū subiectū. Alia pō p se fm formā vltimā
formalr determinatā sicut spēs in gne hnt vnitātē. Alia
pō sunt vniō in specie et illa est vnitās formalis.

**¶ Vniuoca vero dicunt quozum nomen cōe est et
fm nomē eadem substantie ratio vt aial homo
atq; bos cōi enim nomine vtracq; aialia nuncu-
panz et est substantie ratio eadem. si quis em as-
signet vtriusq; rationē qd vtrūq; sit q sunt aia-
lia eandem assignabit rationem.**

Ite pbs declarat scdm modū p dicitū q est modus
p dican di vniuocor. on dens pmo q sunt vniuoca dicens
Vniuoca dicunt illa quoz nomē cōe ē rō sube. i. definitio
subalis fm illud nomē est eadē. vt aial hō atq; bos.
hō em et bos sunt vniuoca. qz cōi noie vtracq; aialia nun-
cupant. et eadē rō sube. Si em aliq; assignat vtriusq;
rōem assignādo qd sit vtrūq; q sunt aialia. i. inqꝛtū sunt
aialia eandē assignabit rōem siue definitōnem. istam scz
substantia aiata sensibilis que vere p dicitur de homine et
boue. sicut hoc nomē animal.

Questio secunda Verum

vniuoca sint a p hō in textu bñ definita cum dicitur sunt illa
quoz nomē est cōmune et fm illud nomē rō sube eadem
et videt pmo q nō. qz omē nomē imponit a forma
rei. s; diuersar rez diuersae sunt forme. q diuersa sunt no-
mina. q incoeuienter dicitur quoz nomē est cōe. Secdo.
hō et albedo sunt vniuoca. et tñ nō ē eis nomē cōe. Prima
pbat. quia homo vniuocatur cū asino in illo noie

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'ad pba hnt' and 'ad pba hnt'.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'quid no' and 'ad pba hnt'.

Aristotelis

aial. 7 albedo cũ nigredine in coloro. Tercio. albu pre dicat de hoie 7 equo fm eandẽ rõnem. qz als esset equos cum. 7 tñ nõ est vniuocũ respectu illoz. igit definitio nõ est bona. Quarto. omnia equoca hñt idem nomẽ. scz hoc nomẽ equoca. 7 eandẽ rõem sube. id est definitõem essentialẽ fm illud nomẽ. scz rõem equocoz. igitur si des finitio esset cõueniens tũ equoca essent vniuoca. qd fal sum est. qz pdicat oppositũ de opposito Quinto. quoz rum suba. i. rõ essentialis eadẽ. ipa sunt eadẽ essentiali si ergo vniuoca vniuocata hñt eandẽ rõnem sube vni uoci vniuocãtis. Gõia vniuoca sunt eadem essentiali qd falsum est. qz sic hõ 7 asinus essent eadẽ essentiali

In oppositũ est philo. 7 ponit iste discursus.

Maioz. Cum diuersitate rerũ nũerali stat vnitas specifica. sicut cũ diuersitate specifica saluari potest vnitas generica. Minoz. vniuocũ cũ vniuocãtis cõtinet sub se vniuocata. que inter se numero vel specie sunt diuersa Conclusio

Igit non obstante eoz diuersitate specifica vel numerali. potest de eis p̄scripta Aristotelis de finitio quo ad singulas pticulas verificari

Maioz. p̄õ est manifesta ex diuersis locis textu Aristotelis. qz diuersitas nũeralis e minima. Gũ eo p̄ sta re vnitas specifica ex quo natura specifica diuisibilis est p̄ dñas materiales. quõ sortes 7 plato differũt numero 7 tñ sp̄s pueniũt. qz in natura hũana. Et qz sp̄s e forma atoma. G diuersitas specifica nõ e simplr maxima. 7 ergo sp̄s dñia pñt puenire gñe. quõ hõ 7 asin dñit sp̄s. 7 tñ cõ ueniũt gñe. qz in aiali qd e genº eoz. Minoz. p̄õ inuit diuisione vniuocoz in vniuoca vniuocãtia 7 in vniuoca vniuocata. ponẽs cũ h definitões mẽbroz diuidetium.

Uñ vniuocũ vniuocãtis dñt terminus scãs sua scata eadẽ rõne. qz ad hoc qz terminº sit vniuocº requir qz sit ipositiº ab vna forma seu qlitate eqliter p̄cipara ab oib dñb usqz lud nomẽ puenit. sicut iste terminº hõ e vniuocº ad ocẽ hoies Vniuoca hõ vniuocata dicunt scata termini vni uoci vniuocãtis res scz qz scant p vniuocũ vniuocãtis. vel cõtenta sub vniuoco vniuocãre. Conclusio sequitur ex p̄missis. qz nõ obstante diuersitate specifica vel nũerali pñt vniuoca vniuocata habere nomẽ eõẽ 7 rõnem sube eadẽ. 7 illa e definitio eoz. Et intelligit fm Scotũ scyni uoca vniuocata dicunt. qz nõ tanqz scatoz e nomẽ vni uocãtis eõẽ. qz nomẽ illud vniuocãtis nõ scat aliqd vniuocatoz. qz aial nõ scat hoie m vl asinũ. s. subam aiatã sen sibile siue p̄ceptũ genericũ. s. qz vt p̄teroz sub vniuocãtis tenomẽ vniuocãtis e eõẽ. 7 rõ sube eadẽ fm idẽ nomen.

Secõm dñm Alter. sic exponit. Vniuoca supple vniuocata dicunt. qz tanqz scatoz nomẽ e eõẽ. i. p̄vñũ nomẽ eõẽ vniuocũ scant. ex qz em res sunt infinite. noia hõ finita. vt dr. p. in elen. necẽ e plures res gñe. sp̄s. 7 nũero diffe rẽtes vno cõi noie noiar. S. cũ Alter. dr qz vniuoca vni uocata scant p vniuocũ vniuocãtis intelligit ex p̄nti. quia manifestũ e qz aial pmo nõ scat hoies vl asinũ. s. p̄ceptũ genericũ. scz subam aiatã sensibile 7 qz illa definitio e in speciebz. Gõ dr scate ex p̄sequenti suas sp̄s vnica tñ im̄ positione. Et hoc nõ ille due expositões nõ dissonãt.

Ad obiecta in oppositũ Ad p̄mũ dñm fm dñm Albertũ. qz sicut diuersaz rez sunt diuersẽ forme specia

les. sic eaz sunt diuersa specialia nomia. sicut aliud nomẽ est homo. aliud asinus. aliud bos. aliud leo. sed di uersaz rerum. sicut in maiore tactũ fuit. bene potest esse vna forma generalis. 7 p̄ sequẽs vñũ nomẽ generale. si cur aial est nomẽ generale 7 eõẽ homini 7 boui. Ad scõm dñm qz vniuoca vniuocata hñt nomẽ eõẽ 7 rõnem sube eandẽ reddendo singula singulis. id est p̄pando qz libet vniuoca vniuocata suis vniuocis vniuocantibz. et hoc nõ albedo 7 nigredo vniuocant in coloro. 7 hõ 7 asinus in aiali. 7 verificat de eis quo ad singulas pticulas definitio Ad tertiũ dñm. qz hõ 7 equus nõ sunt vni uoca sub albo. nec qz qz alia sub aliq pdicato denoiari uo. Quia vniuoca sunt quoz nomẽ est eõẽ. 7 ratio sube vniuocãtis est eadem. que ratio est eis suberatio essen tialis. Ratio aut albi aut cuiuscũqz alterius denoiariũ nõ est rõ sube denoiariũ siue subiectoz. S. ratio sic pdicat de subiecto siue denominato sicut nomẽ. id est de nominatiue. 7 Gp̄hs accipiens rõnem pprie p̄ definitõẽ essentiali dr inferus in caplo de suba. qz albu pdicat de corpe. rõem vero albi pdicari est impossibile. sic qz ipa eẽ de essentia corpis Ad quartũ est dñm qz nõ sequitur equoca hñt hoc nomẽ equocũ eõẽ 7 rõem substantiale hu ius eandẽ. igit hñt idẽ nomẽ 7 eandẽ rõem. s. est fallacia fm quid 7 simplr Quia habere hanc rõnem eandẽ ha bere simplr diuersam rõnem. sicut cõtineri in dñtia est cõtineri fm quid 7 differre simplr. Ad qñtum e dñm qz quoz est ratio substantie ppria 7 cõpleta eadẽ. ipa sunt eadem. s. vniuocoz vniuocatoz nõ est ratio ppria eadẽ. licet ratio vniuocant sit eis eadem. quia illi nulli equis uocato est ppria.

Incidunt dubia. Primũ

est. an equocũ sit vniuocũ. Solo. equocum p̄ capl tripl. Uno nõ pilla intentõẽ sedã equocũ. Secõ nõ p̄ accipi. p eo qd e equocũ. 7 hoc duplr. Uno nõ. p eo qd est equocũ. id est p materiali tñ. Secõ nõ p̄ accipi p eo qd est equocũ in qñtũ e equocũ. Primo nõ accipien do equocũ ista p̄ p̄cedi. equocum est vniuocũ. id est illa intentio sedã equocum est quiddã vniuocũ. qz omẽ qd pdicat de pluribz vno nomie 7 vna rõne e vniuocũ. s. sic est de illa intentõẽ equocũ. G equocum e vniuocũ. Sa tor e manifesta ex definitõẽ vniuocoz. Minoz p̄z dicen do. canis e equocũ. Si hõ accipiat equocũ sedõ nõ tũc equocũ etiã p̄ eẽ vniuocũ. sicut aial e equocũ ad aial ve rum 7 aial pictũ 7 vniuocũ ad hoie m 7 bouẽ. Etiã aial latrabile sy dus celeste sunt equoca equocata. q equocan tur in hoc noie canis. 7 illa eadẽ vniuocant in illo nomie corpus. 7 sic equoca equocata sunt vniuoca. Si hõ ea q sunt equoca fm formales rõnes equocoz accipiant. i. si accipiant vt sunt equoca tũc nõ sunt vniuoca. qz mẽbra bone diuisionis nõ debẽt cõincidere. 7 sic pprie loquẽdo illa e simplr falsa. equocũ e vniuocũ. qz equocũ e equocati equocũ. 7 termini sunt accipiẽdi fm suas rões formales

Secũdũ dubiũ e An conceptus mentalis

potest esse equiuocus. Solutio loquendo de eq uoco a p̄lio dici potest pbabiliter q conceptus menta lis potest esse equiuocus erendõdo nomẽ equiuoci ad omẽ signũ qd dr diuersimode de pluribus. sed equiuocũ a casu nõ potest esse in mente. Primũ patet. quia iste ter minus sanũ dr de animali. cibo. vzing. 7 dicta. fm vñũ

SS 14

Vertical marginal notes on the left side of the page, including some small diagrams and references to other parts of the text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including some small diagrams and references to other parts of the text.

Additional handwritten notes at the bottom left of the page, possibly related to the main text or a separate entry.

~~Predicamenta~~

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

Teraiū dubiū est de exēplo qd̄ ponit p̄ho ad manifestandū siue declarandū definitōem vniuocōrum. vt aial hō atqz bos vtz genus vniuocū sit suis speciebus. Et videt p̄mo q̄ nō. qz fm̄ p̄hm. vii. p̄hys. fm̄ vniuocū p̄t fieri p̄paratio. s̄ fm̄ genus nō sit cōparatio fm̄ eundē ibi. ergo nō est vniuocū. Scdo. gen̄ p̄dicatū d̄r q̄cūqz sp̄e p̄dicat illd̄ totū qd̄ sp̄es. igit sicut nulla sp̄es ē vniuoca diuersis sp̄ebz ita nec gen̄. Et p̄firmat p̄ p̄hm. vii. metaph. d. Genus nihil ē p̄ter sp̄es aut si est. ē sicut materia. igit nō p̄dicat de illis. Solo sic. qz p̄dicat fm̄ idē nomē z eandē ratōem de ipis. q̄ rō siue definitio est rō sube illis sp̄ebz. i. subaltis sei essentialis speciebus cū p̄dicat in qd̄ de eis fm̄. Por. sed cū om̄i vniuoco correspondeat in re aliqua vnitas als sube z accēti eēt aliqd̄ vniuocū oportet necessario p̄cedere q̄ oia vn̄ generis p̄uenientia h̄nt in suba vel essentia quā p̄uenientia nō h̄nt cū alijs alioz gener̄ qd̄ cognoscatur ex idēitate oparōnis. vel passionis. Huius est exēplū sensibile qd̄ est passio cōiter cōueniens hoi z asino z alijs sp̄ebz. ē s̄ gnū p̄uenientie illaz sp̄ez in vno ḡne qd̄ est aial. z illā cōuenientia nō h̄nt alteri ḡnis sp̄es cū illis sp̄ebz. Et istd̄ ē formabile vel materiale ipm̄ gen̄ de speciebus p̄dicat.

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū ē d̄dm̄ q̄ nō fm̄ om̄e vniuocū sit p̄paratio. s̄ fm̄ sp̄em̄ atomā tm̄. id est fm̄ sp̄em̄ specialissimā vt ibi d̄r. Ad scdm̄ d̄dm̄ est. q̄ illa p̄p̄. genus p̄dicat totum esse speciei. sic est intelligendā id est p̄dicat totum formale formabile. qd̄ fm̄ se est vniuocum. z tñ in speciebus formalr diuersificat. z ita maior ē vnitas generis in se. qz speciez inq̄tū differunt p̄ d̄am. qz nulla d̄na est de intellectu ḡnis s̄ ecōtra. Et per hoc etiam vadit cōfirmatio.

Quarū dubiū est quare p̄ non distinguit hic multiuoca seu synonoma z diuersiuoca sicut vniuoca. Solutio. qz h̄is p̄dicabile nō ordinatur in linea p̄dicamentali sui ḡnis nec valerēt ad sciēdū q̄ ponunt i p̄dica. z q̄ nō. Dicūt aut multiuoca siue syno. diuersa nomia vnā rem signantia. vt ensis mucro gladi. Diuersiuoca vero dicunt diuerse voces diuersas res signas. vt homo bos leo z azinus.

Denoatiua p̄o dicunt q̄cūqz ab aliq̄ solo d̄na casu fm̄ nomē h̄nt appellatōem vt a gramatica grammaticus. a fortitudine fortis.

Hic p̄ho ponit teraiū modū p̄dicandi q̄ est modus

p̄dicandi denoatiuus. z d̄r p̄mo q̄ denoatiua dicuntur quecūqz ab aliquo supple p̄ncipali siue abstracto solo casu differūt. id est sola cadentia ad subiectū. vel solo casu id est sola finali terminatōe. z fm̄ illud nomē h̄nt appellatōem. id est denoatiōem. vt a gramatica d̄r aliquis grāmaticus. z a fortitudine d̄r quis fortis.

~~Circa textu sunt dubia~~

Primū est An denoatiua sunt p̄uenienter a p̄ho in textu definita. Et videt p̄mo q̄ nō. Quia nulla denoatiua dicūt. s̄ nō dicunt denoatiua quecūqz. p̄na nota. An̄s patz p̄ inductōem. Scdo. albū z nigrū sunt de denoatiua. z tamē nō differunt ab aliquo solo casu ab aliq̄bus. Prima pars antecedentis manifesta est. qz sunt cōcreta de genere accētis. Scda pars de se patet. Tertio. studiosum est denominatiuū a virtute. z tamē nō differt a virtute solo casu. s̄ etiam in p̄ncipio dictōis. ergo male d̄r solo casu d̄na. p̄na z scda ps sunt note. Prima pars p̄batur p̄ p̄hm. Quarto. gramatica adiectiue ē ta. z gramatica substantiue tenra sunt denoatiua. z tamē nō differūt solo casu. id est finali terminatōe. qz cōueniūt finali terminatōe. s̄ in cōueniētē d̄r solo casu. Quinto. si definitio esset bona sequerēt q̄ hō z asin̄ z alia nomina substantiua essent denoatiua. p̄hoc est falsum. patet tñ p̄na. qz hō ab humanitate differt solo casu. aial ab aialitate. Sexto. denoatiuū z suū p̄ncipale nō differunt solo casu. s̄ etia d̄nt in featris p̄ncipalibz. s̄ male d̄r solo casu. p̄na nota. An̄s p̄baf. nā denoatiuū vt albu z feat subam. sed suū p̄ncipale nō feat subam vt albedo.

Septimo. abstractū derivat a p̄terito. z nō ecōtra. s̄ male d̄r a gramatica gramaticus. a fortitudine fortis. An̄s p̄z p̄ gramaticos. q̄ docēt formare abstractū a p̄terito. vt vt iust̄ iusti. addēdo cia fit iusticia. Solo sic. qz de noatiua voce z featōe s̄ q̄ sunt p̄a denoatiua definitū tur p̄mo in nūero plurali. p̄ter eoz multitudinē. Et d̄s eunt z nō sunt. p̄ter eandē cām q̄ dicta ē circa definitōez equocoz. Et dicunt q̄cūqz z nō hec vel illa. ad designandū infinitā multitudinē accidentiū. Infinita em̄ accidit vni a q̄bus p̄t fieri denoatiua. z p̄ter hoc d̄r quecūqz ce nō hec vel illa. Est tamē cicā hoc p̄siderandū. q̄ quecūqz nō capitur ibi distributue sed infinite. An̄ nō est sensus denoatiua dicūt quecūqz. id est om̄ia. s̄ sensus ē q̄cūqz. id est q̄. z p̄ hoc q̄ d̄r ab aliq̄ intelligit nomē p̄ncipale siue abstractū. per qd̄ forma accidentalis fm̄ se z absolute featur. Et additur solo casu differētia. id est sola finali terminatōe dictōnis. qz casus est inflectio vocis fm̄ finem dictōnis. Et ex hoc habetur q̄ denomiatiū et suum p̄ncipale debent cōuenire in significato. z differre in modo significādi. Quia variatio penes finem dictōnis nō variat featum p̄ncipale. sed tñ modum significādi. sicut album z albedo. quia cōueniūt in p̄ncipio. et differūt in fine. cōueniūt in significato p̄ncipali z differūt in modo significādi. Quia albedo significat albedinem in se z absolute. vt est quedam essentia distincta a subiecto. sed album feat eādē per modum alteri ins herētis. z p̄ modū cadētis ad subiectū. z ergo cōnotat etiā subiectū dictū p̄ter hoc p̄teritū sicut patebit posteris us. Et ita p̄ h̄ q̄ d̄r solo casu d̄na. nō excludit q̄nimo factis intelligit diuersitas in modis featū. Quia variatio penes finem dictōis feat variatōem in modo featū. Per hoc aut q̄ addit fm̄ illd̄ nomē intelligit ipm̄ nomen.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

et eundē cōceptū. qz cōceptus correspondēs illi termino sanū. sumit a forma sanitatis. sed vna z eadē sanitas est cibi. vrine. z diete. z aialis q̄suis nō sit eis equaliter p̄ticta. Eadē em̄ est sanitas q̄ est in aiali. sicut z in subiecto quā p̄seruat dieta. z signat vrina. q̄ p̄ceptus est vn̄. Verum tñ est q̄ cōceptus mentalis equocus p̄ p̄us z p̄ncip̄ palus est signū illius de quo nomē d̄r p̄mo z p̄ncipalr z p̄ posterius est signū illoz de q̄bus nomē d̄r p̄ posterius sicut p̄ceptus correspondēs termino sanū p̄ p̄us p̄uenit aiali. z p̄ posterius p̄uenit abo. z vrine inq̄stum aliq̄ alio mō ad sanitatē que est in aiali referūtur. Scdm̄ patz. qz equocū a casu d̄r qd̄ eque p̄ncipalr plura fecat. s̄ nullus cōceptus potest esse representatiuus pluriū. fm̄ q̄ plura sunt eque p̄mo z p̄ncipaliter. quia cōceptus sumitur a forma rei. z ideo quoz nō est vna forma illoz nō potest esse vnus cōceptus.

Aristotelis

formae denominantis. fin qd habet appellatōem. i. appulsi
onē ad naturā alienā inq̄tum denoiatiū p̄ formā deno
minatē pellitur ad subiectū qd est aliene nature. Ex q̄b
oibz p̄ intellectū definitōnis denoiatiuoz

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est d̄m. q̄ nulla
denoiatiua dicitur q̄cūq̄, accipiedo q̄cūq̄ distributue
vt tantū valet sicut om̄ia. s̄ b̄a dicit̄ quecūq̄ capiēdo
quecūq̄ infinite. Ad sc̄dū d̄m ē. q̄ definitio d̄z itel
ligi redditiue reddēdo singula singulis. i. p̄parando qd
liter denoiatiū ad suū p̄ncipale. siue suā formā denomi
natē. z sic albū z nigrū licet inter se nō differāt solo casu.
tū d̄m̄ solo casu a suis formis denominantibz. siue abstra
ctis. vt albū ab albedine. z nigrū a nigredine. Ad ter
ciū d̄m. q̄ p̄hs definit denoiatiua voce z fcatōe s̄k iam
studiosum z virtus nō sunt nisi denoiatiua significatōne
t̄m. Pro quo norandū est. q̄ sunt triplicia denoiatiua
sc̄z voce t̄m. significatiōe t̄m. voce z significatiōe simul.
Denoiatiua voce t̄m dicitur illa que h̄nt cōuenientē
am in p̄ncipio. z d̄m̄am in fine. nō t̄m est ibi pulsiō ad ali
enā naturā. ita q̄ forma denominas z denoiatiū eēt
duerfoz generū. sicut homo d̄z humanas ab humani
tate. z rōnalis a rōnalitate. ibi humanitas nō est alteri
p̄dicamēti q̄s homo. z rōnalis nō est alterius generis ab
eodē. sed oia illa sunt in genere sube. Denoiatiua p̄ sig
nificatiōe t̄m dicitur q̄ sic se habet q̄ denoiatiū p̄ formā
denoiatē pellit ad alienā naturā. sed nō h̄nt p̄uenientiaz
in p̄ncipio z differentia in fine. z hoc mō aliq̄s denomi
tur studiosus a virtute. virtus em̄ est bona qualitas mē
tis d̄ans potentie agere. sicut gr̄matica dat recte interp
rari. z posse loqui. Studii vero ē s̄m Tullii vehemēs
applicatio animi cū summo desiderio ad opus p̄ficiēdu.
et sic studii z p̄tus sunt idē in re. s̄z d̄m̄ in voce. que d̄s
modū meli⁹ parebit circa definitōem qualitū. Tercio s̄z
denoiatiua voce z significatiōe simul. q̄ sunt hic des
finita. Et ad illa requirunt tria. P̄mū est q̄ forma de
minat̄ sit aliena natura distincta a subiecto siue denomi
nato. sic q̄ nō sit de essentia subiecti sicut genus respectu
speciei. Et q̄ nō fluat ex p̄ncipiis subiecti quare p̄rium
quartū predicabile nō p̄dicat simpl̄ denoiatiue. q̄ p̄e
dicat p̄ se in sc̄do mō p̄feritatis. Sc̄do requirit q̄ forma
denominas significet vt ad subiectū cadēs z ad ip̄m de
pendentā habēs. sicut sit in noie p̄creto p̄pter qd nulla ab
stracta p̄dicant denoiatiue. Tercio q̄ abstractū siue p̄
ncipale z denoiatiū siue p̄cretū p̄ueniāt in p̄ncipio z dif
ferāt in fine. z p̄pter hoc studiosus nō d̄z p̄fecta denomia
tione a virtute. sed hec est p̄fecte denoiatiua. homo
est albus. z s̄lt̄ homo est niger. in quibz sunt tria. sc̄lz de
nominatū. denoiatiū. z forma denominans. Deno
minat̄ quidē est subiectū. denoiatiū concretū. z forma
denominans abstractū. quia hoc est formale p̄ncipium
cōcreti cū d̄z. fortis est albus albedine. ablatiuus ille res
gitur ex vi effectus cause formalis. esse em̄ album est for
malis effectus albedinis. Ad quartū dicendū. q̄uis
gr̄matica substantiū. z gr̄matica adiectiū non diffe
runt in fine in feminino genere. tamen vtriq̄ differunt in
p̄ncipali genere sc̄z masculino. vt dicendo Ioannes ē gr̄
maticus a gr̄matica. Etā in feminino genere differunt
eadētia sola. quia gr̄matica adiectiū fcat p̄ modū cadē
tis ad subiectū z gr̄matica substantiū p̄ modū p̄ se st̄r̄s.
Alij dicit̄ q̄ sunt denoiatiua significatiōe. non vo
ce z significatiōe simul. de quibus datur ista definitio.
Ad quintū dicendū. q̄ deficit eis illa particula habēt

appellatōem. non em̄ significant aliquā naturā alienam
alteri appulsi. Omnia em̄ substantia significant ean
dem naturā. Si dicas. in substantiālibz quedā signi
ficant concretē. quedā abstracte. vt homo z humani
tas. ita q̄ homo p̄ inflectionem casus videret deriuari
ab humanitate. R̄idet Albertus q̄ talis inflectio ē ficta
ad similitudinē accidentis z nō est de ipsa rei natura. ho
mo em̄ predicat de sibi subiectis. vt esse substantiale eorū
et ideo modus ille intelligēdi in re nō p̄t p̄nt. s̄z p̄ affi
ratiōe ad acc̄s est imaginari⁹. Ad sextū d̄m. q̄ concre
tū z abstractū nō differūt in significatiōe vt statim dicitur.
q̄ p̄cretū nō significat subiectum. sed t̄m accidentale. s̄z
mā. z eandem fcat abstractum. licet alio modo. Ad
septimū est dicendū. q̄ s̄m gr̄maticos attendēs voca
lem deriuatōem abstractum deriuat a p̄creto. vt album
albi. i. in e addendo do fit albedo. Sed s̄m logicos eorū
tra. p̄cretū descendit ab abstracto. q̄ illi attendit realē
denoiatōem. z s̄m talē p̄cretum ē tale p̄ abstractū. vt al
bedo est p̄ncipiū eius qd est esse albū

Secundū dubiū est circa hoc qd statū dicitū
est. An abstractū pus sit p̄creto vel eorū. Solutio.
abstractum simpliciter z natura prius est p̄creto. s̄z qua
ad nos p̄cretum prius est abstracto. Primum patz. quia
abstractū est formale p̄ncipium. z ratio essendi p̄creti z ē
simplicius ipso. p̄ncipium aut̄ s̄m naturam p̄cedit p̄nc
piatum. z simplex cōpositū. z ratio essendi id eū? est ra
tio essendi. Rō sc̄di. quia p̄cretum est p̄positius abstra
cto. cōpositiōna vero sunt nobis notiora simplicibz. z ista
de causa q̄nq̄ p̄cretū dicitur abstractū. z q̄nq̄ eorū. s̄z
cūt p̄z in definitōe qlitatis z qualitū

Tercū dubiū est. Vtrū concretum idem
significat qd abstractum. hoc est formā t̄m vel aliud ve
subiectum. Et videtur p̄mo q̄ etiam significat subie
ctū. q̄ s̄m p̄hm p̄mo p̄hermenias capitulo de verbo.
significare est intellectū cōstituere. sed nomen p̄cretus p̄
latum p̄stituit intellectū subiectū. ergo significat subiectū
Vno. p̄batur. quia cōstituē intellectū accidentis. s̄z im
possibile est intelligere accidēs sine subiecto. cum im
possibile sit ipsuz esse sine subiecto. z vniquodq̄ sic se ha
bet ad esse. ita ad veritatē. i. ad cognitōem veraz. sc̄do
metaphysice. Etā videtur q̄ p̄mo significat subiectū
quia illud p̄mo significat qd p̄mo intelligit. sed sic est de
subiecto. q̄ acc̄s sine illo intelligi nō p̄t. z ē pus acc̄s
natura t̄pē z causali dignitate. vt d̄t p̄hus. vii. metaph.
Sc̄do. termin⁹ idē fcat qd supponit. s̄z termin⁹ accidēs
talē p̄cret⁹ supponit p̄ subiecto. g. Vno. p̄z. q̄z termin⁹
nus ex h̄ qd supponit nō h̄z nouū fcatū. Vno. p̄bat p̄
p̄hm dicentē p̄mo postero. q̄ hec ē p̄ acc̄s album est
lignū. q̄ fcat q̄ illud cui accidit albū ē lignū. ḡ illud cui
accidit albū vt subiectū ibi supponit p̄ albū. Tercio.
idē fcat nomē z definitio. vij. metaph. ratio quā fcat no
mē est definitio. sed definitio p̄creti h̄z in se subiectū z ac
cidēs. ḡz nomē h̄ fcat. Vno. p̄t. p̄ p̄hm. vij. metaph.
hoc dicentē. Quarto. dictio exclusiua excludit qdlibet
qd est extra p̄ se fcatū t̄m. sed talis dictio exclusiua addē
ta termino p̄creto non excludit subiectū. i. q̄z t̄. Vno. p̄
p̄bat dicēdo. t̄m albū currit. non excludit corp⁹ currere.
q̄z includit. Probat. q̄ sequit t̄m albū currit. i. q̄z t̄m
currit. z vltra. i. q̄z corpus currit. ḡ a p̄mo ad vltimū cor
pus non excludit Quinto. probat auctoritate p̄metaz

BB WJ

[Marginal notes in a smaller hand, including 'Solutio', 'Primum patz', 'Vno. p̄bat', 'Tercio', 'Quarto', 'Quinto']

[Marginal notes on the right side, including 'Solutio', 'Primum patz', 'Vno. p̄bat', 'Tercio', 'Quarto', 'Quinto']

Aristotelis

dicuntur in subiecto vero nullo sunt. vt hō de subiecto qdem dicitur aliquo hoīe. in subiecto vero nullo ē. **Alia** autē in subiecto qdem sunt de subiecto aut nullo dicitur. in subiecto esse dico qd cū in aliquo sit nō sicut qdā pars. impossibile est esse sine eo in quo est. vt qdā grāmatica in subiecto qdem est in aīa. de subiecto vero nullo dicitur. et qdā albū in subiecto ē corpe. **Omnis** em̄ color in corpe ē. de nullo autē subiecto dicitur. **Alia** vero de subiecto dicuntur et in subiecto sunt. vt scientia in subiecto qdem est in aīa. de subiecto vero dicitur. vt de grāmatica. **Alia** vero neq; in subiecto sunt neq; de subiecto dicuntur. vt aliq; hō vt aliq; equus. nihil em̄ horū neq; in subiecto est neq; de subiecto dicitur. **Simplr** autē que sunt in diuidua et numero singularia de nullo subiecto dicitur. in subiecto autē nihil ea prohibet esse qdam em̄ grāmatica in subiecto est

Hec est secūda pars istius capituli. in q̄ declarat se cūdam diuisionē. Et diuidit in duo. **Primo** facit hoc qd dicitur est. **Secūdo** exponit quoddam dicitur. **In** subiecto autē. **Quo** ad primū dicitur sic. **Cor** que sunt. supple in complexa. **Alia** hoc est qdā dicitur de quodā subiecto sed in nullo subiecto sunt. **Exemplū** est. vt hō de subiecto qdem dicitur. aliquo homīe scilicet. in subiecto vero nullo est. **Alia** hō. id est qdā dicitur sunt in subiecto. scilicet de nullo subiecto dicitur. **Exponit** autē quid sit esse in subiecto dicitur. **Dico** illud esse in subiecto qd cum in aliquo sit nō est in eo sicut pars in toto. et impossibile est ipsum esse sine eo in quo est. **Cuius** exemplū est. vt qdā grāmatica in subiecto qdē est in aīa. scilicet de subiecto hō nullo dicitur. **Et** quoddam album in subiecto est. scilicet in corpe. omnis em̄ color est in corpe. de nullo autē subiecto dicitur. **Tercio** alia. i. qdā dicitur de subiecto et sunt in subiecto. vt scientia est in subiecto scilicet aīa. et dicitur de subiecto scilicet de grāmatica. **Alia** vero neq; in subiecto sunt neq; de subiecto dicuntur. vt aliq; hō vel aliq; equus. nihil em̄ horū est in subiecto. nec dicitur de subiecto. **Postea** infert correlatiū dicens. qd simpliciter. i. vltice q̄ sunt diuidua et numero singularia de nullo subiecto dicitur. in subiecto autē nihil ea prohibet esse. **Quedā** em̄ grāmatica in subiecto ē. scilicet in aīa

Quæstio vtrum cōueni-

enter in cōi dicibile in pplexum et in incōplexū sit bipartitū in pma antepredicamentali diuisione. **Et** videtur pmo qd nō. qd mēbra cuiuslibet diuisionis debēt esse opposita. sed mēbra istius diuisionis nō sunt opposita. qd diuisio nō est bona. **Secūdo** pbat. qd vnus oppositorū non est pars alterius nec in alio p̄tinet. sed incōplexū est ps cōplexi. **Secūdo** sic. aliquid est qd nec dicitur cū pplexione nec sine pplexione. qd mēbra diuidētia nō euacuat sufficēter posse diuisi. **Tercio** p̄tinet de istis vocib; bu ba bass. q̄ nec sūt cōplexere nec incōplexere. **Tercio**. omne dicabile ē p̄dicabile. scilicet omne p̄dicabile ē incōplexū. ergo nō diuidit dicabile cōuenienter in pplexū et in incōplexū. **Quarto**. vnū qd q; h; dicitur sicut h; esse. sed omne ens est incōplexū. qd omne dicabile erit incōplexū. **Quinto**. nullus ē p̄ceptus cōplexus

us. ergo nulla erit vox cōplexa. **Consequētia** est manifestata. **Ans** pbat. qd intellectus non potest simul plura intelligere. cū species intelligibilis qua intelligit sit sicut forma et vnus rei est tū vnā forma. igitur. **Sed**. oē dicibile ē cōpositum ex voce et modo p̄ferendi. igitur omne tāq; le videtur esse cōpositum.

In oppositū est p̄hs. et ponit iste discursus.

Maiores. Voces scaturie ad placitū signa sūt cōceptiū. tanq; proximatorū signatorū. **Minor**. Quelibet res fm se est incōplexa siue sit. accidens siue substantia. nihilominus p̄t per intellectum concipi vere vel false. vt est in re alia vel non alia. **Conclusio**. igitur dicibile qd ē vox scaturia ad placitū cōueniēter ab Aristotele in cōplexū et in incōplexū est diuisum

Maiores est p̄hi expresse p̄mo perheremias. vbi dicit qd ea q̄ sunt in voce sunt note earū passionū que sunt in anima. **Et** addit tanq; p̄mox. i. immediatoz signatorū. **Quia** voces significatiue ad placitū significāt mēbra dicere et finaliter etiam ipsas res. qd qd est signum signi ē etiam signum signati. **Cum** ergo vox est signū p̄ceptus qui est signū rei. ipsa etiā significabit ipsam rem. **Minor** est manifesta. quia quelibet res per hoc dicitur esse vera. qd est a qualiter alia re diuisa siquidē veritas est indiuisio p̄prij q̄ est et p̄prij qd est. i. p̄prie forme et materie. ergo ipsa ē incōplexa in se. **Quia** tamen intellectus est potentia inorganica siue imaterialis ipse p̄t vnā rem p̄ponere cū alia. vel ab alia diuidere p̄ affirmatōem et negatōem. **Et** ergo dicitur **Albertus** qd nō obstante simplicitate rei. tū p̄p̄ositione p̄dicari cū subiecto vel forme cum materia nō carit intellectus nisi p̄ vocū pplexionē. **Et** qd pplexio ē designatō vnus in alio vel non in alio. sicut cū dicitur. hō currit vel hō vincit. **In** his em̄ scatur cursus inesse homini vel victoria sicut acrus inest agenti. **Et** hanc facit intellectus cōponens. et non est in re p̄ modū p̄p̄ositionis q̄ media est inter hominem agentem et actū eius. sed p̄pter imperfectōem intellectus q̄ nō p̄t designare vnū inesse alteri. vel non esse nisi p̄ pplexionem ponit in medio copula significās vniones p̄dicari cum subiecto. **Conclusio** sequit ex p̄missis. qd ista diuisio explicat totū posse diuisi et mēbra diuidētia nō excedūt diuisum et sunt opposita.

Ad obiecta in oppositū est dicendū. qd pplexū et in cōplexū accipiūtur dupl. **Vno** mō materialiter. et sic in cōplexū est pars pplexi. **Alio** mō formaliter. et sic vnus p̄ponitur. **Ad** scdm ddm. qd voces ille nō p̄tinet h sub diuisio. qd diuisus ē vox scaturia ad placitū siue dicabile. itā voces p̄dicere sunt nō scaturie. vñ bñ vocant vel p̄feruntur. sed nō dicitur. eo qd dicere ē intellectū rei p̄stituerē. et sic vocē scaturia p̄ferre. **Ad** terciū ddm. qd dicibile nō accipit h p̄ p̄dicabili vt tactū est in solone p̄cedēti. sed accipitur p̄ voce scaturia. et illa vel est complexa vel incōplexa. **Ad** quartū dicitur est circa minorē qd omne ens fm se est incōplexū. tamen non potest vnus ens designari inesse alteri sine pplexione. **Et** ergo dicit nō sequitur immediate ipm ens. sed p̄ceptū q̄ vel est pplexus vel in cōplexus. **Ad** quintū ddm. qd intellectus nō p̄t plura intelligere p̄ modū plurius. tñ bñ p̄t plura intelligere per modū vnus. **Ad** vltimū ddm. qd vox scaturia p̄t bene dici p̄posita. scilicet nō pplexa p̄ter hoc.

*Quæstio de Dial
ra gū. p̄m. dicitur
de p̄p̄o*

Predicamenta

Circa textū prius expoſi

in capi. 2. p. 1. mod. 4.

tum mouetur qđam dubia. **Primū** est qđ modis accipi- tur dici. Solo qđtuor modis. **Primo** p notificatione ali- cuius dicti. vt qđ dicitur dico. i. dictū meuz expono. **Secūdo** vt tantū valet sicut diriuari. 2 sic dialectica dicitur a dia qđ est duo. i. diriuat. **Tercio** vt tantū valet sicut predicari. vt curz; dicitur predicabile ē qđ aptū natū est dici de multis. i. predicari. **Quarto** vt ē idē qđ fecit uē pferri. 2 sic accipitur in pposito- cū dicitur. **Quoq;** qđ dicitur. i. fecit uē pferunt. qre dicitur fuit sup perius voces nō fecerunt nō pñneri sub diuisio.

Secūda dubiū est. Quot requiruntur ad p

fecta 2 pñnedictā pplexionē Solo tria. **Primo** q sunt plures voces fecerunt. **Secūdo** q res p eas significare iter se habeat unione 2 pplexionem. ita q vna se habeat vt de terminatio 2 alia vt determinabile. pñmū se hz vt materi ale. scđm vt formale. ppter qđ h pñne non est pplexio hō asin. **Tercio** q illis plurib; vocab; comideat apud itē lectū pcept. pplexus. 2 ita pplexio 2 incōplexio sunt pro prietas vocis relate ad pceptū pplexū vel incōplexū intellectus. Et ita solet coiter dūstinguī triplex pplexum scz voce tñ vt definitio sicut aīal rōnale. significatioē tñ vt equoci nō habeat se p modū determinabilis et des- terminatis. hz carē omī ordine. **Tercū** est voce 2 fecit dē simul. vbi sunt plures voces qb; comidet pcept. pplex. Et h est duplex. s. distās 2 indistās. **Indistās** cuius extre ma pponitur sicut determinatio 2 determinabile. vt hō alio sine copula media. **Distās** autē cuius extrema copu- lantur per copulam verbalem vel diuñtionalem. pñne ta- men per copulā verbalem. **Dicitur** autē distās. qz extre- ma eius pmo accipiuntur ab aīa distincte 2 postea ad in uicem vñntur. 2 tale est pñne dictū pplexum. qđ Albtus eius definit dices. pplexio est designatio vñn in altero vt nō in altero. De his amplī dices pñmo perihermenias. circa diuñtionē vocis in pplexā 2 in incōplexā

Dicitur hō sicut
dicitur pplexum
dicitur pplexum
dicitur pplexum

Tercia dubiū est. Quare incōplexū pcece

dit pplexū in hac diuñsione. Solo pplexū se hz p mo dū habitus. incōplexū vero p modū puatois habitus sine affirmatio in diuñsione pcedit puationē siue negationē. **Etā** principalis intēno pñi est psequi h mēbrū incō plexū. ideo pñmittit pplexū vt illud a pñsideratōe sua re moueat. Et ergo p istā diuñsionē iuxta tacta in pma que stione cognoscit pñdicabile. h ē cognoscitur illud qđ ē po- nedū in pñdicamēto. qz dicitur esse incōplexū

Quarta dubiū est circa secūda diuñsionem

an illa bñ sit posita qđm mēbris Et videt pmo q nō qđ qđd predicat de subiecto est in subiecto. q primū mē brū est falsū. **Ans** probatur. qz dicit de alio pñsupponit esse in alio. **Secūdo** sic. omī subiectū est pñs illo cui est subiectū. qz hz se vt fundamētū ei. sed inferius nō est p us superiori. sed e conuerso. ergo inferius male dicit sub- iectum superioris. **Tercio**. omnis forma est comuni/ cabilis. quā incommunicabilitas materie aseribitur 2 co- municabilitas forme. ergo omnis forma dicitur de sub- iecto. sed accidentia particularia sunt forme. ergo 2c.

Quarto. aliquis homo est indiuidū. 2 tamen dicit de subiecto vt de socrate. **Solutio** sic. quā omī qđ est vel est substantia vel accidens. **Si primū** hoc est dū spliciter. quā vel est substantia vniuersalis vel particula-

de subiecto vt de socrate
Solutio sic quia omne quod est vel est substantia vel accidens
Si primū hoc est dū spliciter quia vel est substantia vniuersalis vel particula

ris. si primū sic est primū mēbrum. eo q substantia vniuer- salis dicitur de subiecto. eo q est superius substantiale 2 nō est in subiecto. quia nō est accidens. **Si secūdū** sic est quartū mēbrū. quā substantie particulares nec dicitur de subiecto. cum nō habeant inferiora. nec sunt in subie/ cto cum nō sint accidentia. **Si secūdū**. hoc etiā est dupl; quā vel est accidēs vniuersale vel particulare. si pñmū sic est terciū mēbrū. si scđm sic est secūdū mēbrū. 2 sic quadri mēbris diuisio reducta ē ad binēbre

Ad obiecta in oppositū. **Ad primū** est dicendū. q quicquid dicit de subiecto est in subiecto aliquo mō. sed non oportet q sit in subiecto sicut accidens in subiecto. **Et ad probatōem** minoris est dicendū q dicit de pñsuppo- nit esse in sibi pforme. 2 sic secūda substantia que dicitur de subiecto est in subiecto. sicut superius in inferiori. sed nō sicut accidēs in subiecto. quō accipit hīc ee in subiecto

Ad scđm dđm. q subiectū accidētis est prius accide- te. qz est eius causa. non tñ opz hoc de subiecto vñs siue superioris. **Ad terciū dđm**. q forma fm se accepta ē comunicabilis. sed fm q recepta est in materia. vel si sit accidentalis in indiuiduo bene redditur incōcabilis.

Ad quartū est dđm. q licet aliquis homo ex parte na- ture pñceat dicitur de inferiori. nō tamen predicatioe in diuidui. imo ex parte signi pñahētis nō potest dicit nisi de vno. vnde fm veritatē aliquis homo vel est fortis vel plato. sed ad neutrū illoz ex sui libertate se determinat in- lectus. 2 ergo vocatur indiuidū vagum ex parte itel lectus circa naturā cōm vagantis.

Quinta dubiū est. Quō differēt indiui

duant substantie particulares 2 accidētia. **Solutio**. duo substantie pñcūlares indiuiduātur p materiā q est cū eis eiusdē generis. **Accidētia** vero p subiectū qđ est alterius generis. **Et ergo** si essent accidētia p se substantia tñ nō essent dabilia accidētia duo solo numero differētia. sed tot eēt spēs accidētū quot indiuidua

Sexta dubiū est. Qualis est ista scđa di

uisio accidētis. **Solutio** Albtus sills est diuñsioi ges- neris in spēs. **Et si dicitur**. subiectū in illa diuñsione nō accipit vniuoce h equoē vt patuit. q nō est gener in spe- cies. **Respondet** idē. licet specialis ratio subiecti sit alia et alia respectu subiecti accidētis 2 superioris. **Est tñ** men danda vna ratio comunis fm quā subiectum dicitur hincinde quasi subtuus iactum. **Q** autē specialis ras- tio subiecti est alia patet. quā secūda substantia vel vñs uersale licet nō habet esse entitētie nisi in particulari. nō tamē habet a particulari. **Accidēs** vero nō habet esse nisi in subiecto 2 a subiecto. **Dicit** autē sills diuñsioni gener. in spēs. qz substantia 2 accidēs q sunt mēbra diuñdētia hoc diuisum sunt genere diuēsa. 2 ergo nō possunt con- uenire in aliquo vñiuoco genere.

Septimū dubiū est. Ad quid valet ista se

cūda diuisio. **Solutio**. ad cognoscendū differētia vniuersaliū a particularib; que sunt in eodē predicamēto. 2 etiā ad cognoscendū ea que determinātur ad pre- dicamenta que sunt substantia 2 accidēs. **Et ad cognoscē- dum** rationes sub quib; ordinātur ad predicamēta que sunt vñitas 2 particularitas

Quando alterū de altero predicatur vt de

subiecto. quecūq; de eo qđ predicatur di/

extensive marginal notes on the right side of the page, including phrases like "quid", "de quo", "in se", "per se", etc.

Aristotelis

tuntur. oia etiā de subiecto dicuntur. vt homo de quodā hoīe p̄dicatur. aīal vero de homie. ergo 7 de quodā homine aīal p̄dicabitur. quidāz em̄ homo 7 homo est 7 animal.

¶ Itud ē terciū caplm in quo p̄bus ponit duas regulas antepredicamentales. Sed aībi (Diuersoz gener) Primo dī qm̄ alterū. i. p̄dicatū predicat de altero. i. subiecto vt de subiecto. i. ranōz de inferiori. quēcūqz dicant de eo qd̄ p̄dicat. i. de p̄dicato oia illa dicuntur. i. predicat de subiecto. Exemplificat vt hō p̄dicat de aliquo hoīe. aīal vero p̄dicat de hoīe. ergo aīal etiā p̄dicabit de quodam hoīe. qdā em̄ hō. hō est 7 aīal

¶ Diuersoz generū et nō subalternatim positozū diuerse sunt spēs 7 dīne. vt aīalis et sciētie. aīalis qdem dīne sunt. vt gressibile volatile bipes. sciētie vero nulla harum est. neqz enim sciētia a sciētia differt in eo qz bipes est. Subalternozū vero generuz nihil prohibet easdem esse dīnias. superiora em̄ de inferioribz p̄dicantur. quare quēcūqz predicant fuerint differentie eedem erunt et subiecti

¶ Hec ē secūda pars huius capituli in qua ponit secundā regulā dīces Diuersoz gener nō subalternatim positozū sunt diuerse spēs 7 dīne. Exemplificat vt aīalis et sciētie. qz he supple sunt dīne aīalis. i. gressibile volatile bipes. sed nulla harū ē sciētie supple dīna. quia sciā nō differt a sciā in eo qz bipes. Subalternozū vero generuz nihil p̄hibet esse eadē dīnias. qz superiora p̄dicant de inferioribz. 7 ideo quēcūqz sunt dīnias p̄dicatū. i. superioris. eedē etiā erunt 7 subiecti. i. inferioris

Circa textū nūc repositū

sunt dubia. Primo circa primā regulam. an ipā sit vera. Et videt p̄mo qz nō. qz nō sequit. fortes est hō. 7 hō ē spēs. 7 fortes est spēs. Et hō est aīal. aīal est genus. 7 hō est gen⁹. 7 sic de alijs intentionibz p̄dicabilū. Secūdo. nō sequit. hō est aīal. 7 aīal est asinus. 7 hō est asinus. Et nō sequit. fortes est homo. 7 hō est plato. ergo fortes est plato. Et fortes ē bipes. 7 bipes ē aucha. 7 fortes ē aucha.

Tercio. nō sequit. coruus nō est albus. 7 albus est coloratum. 7 coruus nō est coloratus. Quarto. nō sequit. hō est corpus. 7 corpus est q̄ritas. ergo hō est q̄ritas. Quinto. nō sequit. pb̄as. qz p̄missa sunt vere 7 cōdusio est falsa. Sexto. si quicqd̄ p̄dicat de p̄dicato p̄dicat etiā de subiecto. tūc em̄ p̄dicatū p̄dicat de p̄dicato. quia hec est vera predicatum est predicatū. etiā p̄dicabitur de subiecto dicendo. subiectum est p̄dicatum. **¶** Solutō sic. sed iuxta diuersum finē ad quē potest ordinari diuersi modo de exponit. vnde quādoqz p̄deseruire ad cognoscēdum naturas illozū que in eadē linea p̄dicamentali ordinantur. 7 tūc sic intelligit. Quā alterz de altero p̄dicat vt de subiecto. i. de inferiori affirmatiue directe 7 essentialiter. tūc quēcūqz de eo qd̄ predicat dicuntur. i. quēcūqz p̄dicatur de illo sicut superiora de inferiori. oia illa dicunt de p̄mo subiecto. vt hō est aīal. aīal est corpus. ergo hō est corpus. 7 isto mō intelligēdo regulā subiectū accipit. p̄ subiecto vltis id est p̄ inferiori p̄m ordine p̄dicandi. Et tūc ad veritatē eius requirit qz in vtraqz p̄pone tū in maiore qz in minore

re sit predicatio affirmatiua directa 7 essentialis. qz talis est predicatio superioris de inferiori. Et hō mō cōter ista regula intelligit 7 exponit. Secūdo p̄t extendi regula ista ad oīm modū p̄dicandi quōz vltimū. 7 tūc sic intelligit. Quā alterz de altero p̄dicat vt de subiecto directa 7 ordinata predicatōe. siue h̄ fuerit essentiali siue accidentaliter. tūc quēcūqz de illo qd̄ predicat dicuntur affirmatiue directe 7 essentialiter. oia illa de subiecto dicuntur. oia illa predicant de illo p̄mo subiecto eodē mō p̄dicatōe. Quo p̄mū predicatū de illo subiecto p̄dicabatur. 7 hō mō subiectū nō accipit. p̄ subiecto vltis. videlz. p̄ inferiori. s. large p̄ omni illo qd̄ subijcit respectu alicui⁹ in p̄dicatiōe directa siue h̄ fuerit essentiali siue accidentaliter. 7 hō mō exponit eā Albertus. Quā ad veritatē et sic intellectu nō opz qz in p̄ma p̄p̄ositione sit predicatio centralis superioris de inferiori. s. sufficit qz sit predicatio directa p̄m modū ordinādū alicui⁹ quōz vltimū. S. in secūda p̄pone sp̄ dīz ē predicatio centralis de directa superioris de inferiori. 7 sic regula se extendit ad omne modū p̄dicandi quōz vltimū. vt fortes ē hō. 7 hō est aīal. ergo fortes ē aīal. hō est aīal. 7 aīal ē corp⁹. 7 hō est corp⁹. hō ē rōnālis. 7 rōnāle ē cognitiuū. 7 hō est cognitiuū. hō est risibile. 7 risibile est ammiratiuū. ergo hō est ammiratiuus. hō est albus. 7 albus est coloratū. ergo hō est coloratū. ita qz semp̄ tenet regula quā in p̄ma p̄pone ē predicatio affirmatiua 7 directa p̄m modū p̄dicandi alicui⁹ quōz vltis. 7 in secūda p̄pone predicatio directa 7 centralis. Quā fm̄ do minū Albertū tenet ista regula in negatiuis. vt dī Albertus 7 Agascel. seruatis tū duobz p̄ditō. b. s. p̄mo qz p̄ma p̄positio sit affirmatiua 7 secūda negatiua. Secūdo qz negatū ea de predicato quēcūqz sibi opponitur fm̄ gen⁹ nō 7 spēm. vt homo est aīal. 7 aīal nō est lapis. ergo hō nō est lapis. vel homo est albus. 7 albus nō est nigrū. ergo homo nō est niger. 7 sic de alijs. Dicitur notatē dum mōdo de predicato ea negatū quēcūqz sibi fm̄ gen⁹ aut speciem opponitur. qz non sequit. ethiops est niger. 7 nigrū nō est homo. ergo ethiops nō est homo. quia hō nō opponitur nigro formaliter

¶ Ad obiecta in oppositū p̄ ordine est dicendū. Primo qz oia illa argumēta vt dī Albertus deficiūt peccantes penes fallaciā accētis. qz minor nō est essentialis sed accidentalis. quia spēs est vniū p̄dicatū intentionale ponens inter supius 7 inferius dīnam. 7 simili modo dicēs dum ē de omnibz alijs. Ad secūdū est dīdm. qz in minore debet esse predicatio directa. sed ista aīal est alius est in directa. Et sili mō est in alijs. Ad terciū dīdm. si regula debeat tenere in negatiuis oportet maiorē esse affirmatiuā. h̄ vero est negatiua. Et rō illius est. qz argumētū istū regulē reducat ad p̄mā figurā p̄ solā nō asp̄dem p̄mū s̄ farū. si ergo maior eēt negatiua fm̄ istā regulā. tūc illa fieret minor trāsp̄positis p̄missis. 7 sic minor in p̄ma figura eēt negatiua qd̄ ē p̄ regulā sp̄calē ill⁹ figure. Ad. iij. est dīdm. qz equocatio illi⁹ nois corp⁹ ipedit. qz nō ē idēz qd̄ p̄mo p̄dicat 7 postea subijcit nisi voce tm̄. vt in secūda regula dicit. Ad vltimū dīdm. qz respectu subiecti intentionaliter accepti p̄dicatū est tm̄ p̄dicatū p̄dicatōe significata. s. respectu p̄dicati ē p̄dicatū p̄dicatōe exercata tm̄ regula aut intelligēda est de vtraqz p̄dicatōe vniiformiter sumpta. Dicit aut p̄dicatio significata tm̄ qm̄ nō ponitur copula. sed tm̄ inuit qz vniū p̄t de alio predicari. sicut dicitur de hoīe p̄dicat aīal. S. p̄dicatio exercata ē qm̄ vniū de alio predicat p̄ medium alicui⁹ copule actualiter. vt dicendo. hō est aīal. vel subiectū est p̄dicatum.

ad. iij. est dīdm. qz equocatio illi⁹ nois corp⁹ ipedit. qz nō ē idēz qd̄ p̄mo p̄dicat 7 postea subijcit nisi voce tm̄. vt in secūda regula dicit. Ad vltimū dīdm. qz respectu subiecti intentionaliter accepti p̄dicatū est tm̄ p̄dicatū p̄dicatōe significata. s. respectu p̄dicati ē p̄dicatū p̄dicatōe exercata tm̄ regula aut intelligēda est de vtraqz p̄dicatōe vniiformiter sumpta. Dicit aut p̄dicatio significata tm̄ qm̄ nō ponitur copula. sed tm̄ inuit qz vniū p̄t de alio predicari. sicut dicitur de hoīe p̄dicat aīal. S. p̄dicatio exercata ē qm̄ vniū de alio predicat p̄ medium alicui⁹ copule actualiter. vt dicendo. hō est aīal. vel subiectū est p̄dicatum.

ad. iij. est dīdm. qz equocatio illi⁹ nois corp⁹ ipedit. qz nō ē idēz qd̄ p̄mo p̄dicat 7 postea subijcit nisi voce tm̄. vt in secūda regula dicit. Ad vltimū dīdm. qz respectu subiecti intentionaliter accepti p̄dicatū est tm̄ p̄dicatū p̄dicatōe significata. s. respectu p̄dicati ē p̄dicatū p̄dicatōe exercata tm̄ regula aut intelligēda est de vtraqz p̄dicatōe vniiformiter sumpta. Dicit aut p̄dicatio significata tm̄ qm̄ nō ponitur copula. sed tm̄ inuit qz vniū p̄t de alio predicari. sicut dicitur de hoīe p̄dicat aīal. S. p̄dicatio exercata ē qm̄ vniū de alio predicat p̄ medium alicui⁹ copule actualiter. vt dicendo. hō est aīal. vel subiectū est p̄dicatum.

margin notes on the left side of the page, including fragments of text and some illegible characters.

Predicamenta.

¶ Secundū dubiū ē. Quare potius dicitur in re-
gula quā alterū de altero predicat quā aliud de alio. **Sol-**
o qz alter sicut circa caplm de differētia patuit dicitur dicitur
rarē accidētālē. cū ergo supius et inferi inter q fundatur
habitudō ista nō differat cōtīnālī sed tū accidētālī. potius
us dicitur alter de altero quā aliud de alio. supius em̄ et inferi
us capitur hic p naturis illis mētīōibz subiectis. **Et**
am nō omīno idēficant. et ergo nō ut idē de eodē. qz tū
nō differit realiter ordo siue relatiō q est inter superi et
inferius nō est realis sed rōnis tū

¶ Tercū dubiū circa scōdam regulā. An di-
uersio generū nō subalternatim positōz sū diuise spēs
et dñe. sicut dicitur in scōda regulā. **Et** videt pmo q nō
qz substantia et qntitas sū diuersa genera. et tū hnt eādē
spēm. qz corpus est spēs substantie. sū Porphyriū et qnti-
tatis. vt p p p m caplo de qntitate. **Secūdo** sic. figurā
ra ē in genere qntitatis. et q geometer q p se tū qntitates
cōsiderat. p dicitur figurā. et etiā in genere qntitatis. vt p
p p m in p dīcamēto qntitatis. **Tercio** scia p se ē in ge-
nere qntitatis. qz est in pma specie et p se est relatiū. vt p
p p m in p dīcamēto ad aliqd et qnto metaphysice.

Quarto quadratū ē dñia figure. vt dicitur in scōdo euz-
clidis. et ē dñia numeri. vt dicitur in scōdo arithmetice. **Qui-**
to. rōnale est dñia scie et aialis. et intellectuale hoīs et an-
geli. et sic de multis sūlibz. **Sexto** arguit ptra suppositi-
tū. q nulla sunt genera diuersa. qz si sic maxime eēt sub-
stantia et qntitas. sū h nō. qz q sunt eadē sū esse sunt eadē
sū essentia. qz esse pparatur ad eētā vt actus ad potētā
sed substantia et qntitas sunt eadē sū esse. qz etiā sū essen-
tia. **Solutio** sic. qz genera nō subalternatim posita
dicunt genera sūbūntū nō subordinata. sū q penitus sū
diuersa. talū autē sū diuise spēs et differētie p qz illa ge-
nera diuidūt. eo q diuersificatio pncipio diuersificat
et pncipiata. **genus** autē vt in p dīcabulo dicitur est pncipiū
est ear q sub ipō ponūtur speciez

¶ Ad obiecta in oppositū est dōm sū dñm Albertus
qz oia sunt sophisticā peccātia penes equocaronem. **Un-**
ad p mū sū eūdem est dōm q corpus accipit dupliciter
Uno mō vt dicitur substantia apram natā recipit tres dimē-
siones. et sic est in genere substantie. **Alio** mō accipit vt no-
minat tres dimēsiones. scz lōgitudinē latitudinē et prof-
funditatē. et sic est in gñe qntitatis. **Prīmū** p. qz substā-
tia incorporea nō est apra recipit tres dimēsiones **Ad**
scōdū dōm. qz figura accipit duplī. **Uno** mō materialī.
vt fecit suphīcē terminatā linea vel lineas. et sic ē qntitas.
Secūdo accipit formalī vt fecit ipam clausurā lineaz siue
terminatiōem. et sic est in qnta specie qntitatis **Ad** tertiū
dōm. qz scia nō est relatiū sū esse sū sū dicit. et q nō ē in
cōueniētia ipam poni in alio genere. puta ad aliqd **Ad**
quartū dōm. qz quadratū pprie repit in p rīnis. sed p
trāsūmptiōē et iproprie dicitur de numeris. sicut h ē nume-
rus qdrat. bis duo. ter tria. quoz p m facit numerus q
ternariū. secūdus nouenariū. q vocantur numeri quadra-
ti. qz causantur ex ductu numeri in se. **Ad** qntū dōm. qz
rōnale equoce est dñia aialis et scie. qz vno mō idē ē qd
rōnale habere. et sic est dñia ipius aialis. vt dicitur est supe-
rius. **Alio** mō accipit vt est idē qd directiū rōnis in sū-
is pcessibz. vel obiectiue exis de entibz rōnis. et sic loq-
ta vocat scia rōnalis. **Et** sic etiā intellectuale nō ē pprie
dñia hoīs et angeli. sū intellectuale angeli et hoīs rōnale
et quo hō dīcurrēdo intelligit. **Ad** septū dōm. qz esse

nō est actus cuiuslibet essentie. sed illi a qua fluit q ē cō-
tia substantie et nō accētis. et ergo sequit ex vnitare esse vni-
tas cōtīne substantie nō aut accētis. **Qz** aut dicitur q substantia
et qntitas sū eadē sū esse. dicitur intelligi sū existētia in
qntū p idē esse substantie. accētis tū extrinsece in qntū indī-
uiduat in subiecto. qd est vni numero p se. **¶**

¶ Quartū dubiū ē. Que dicuntur genera sub-
alternatim posita. **Solo** Alberti. vt prius illa q sic se
habēt q vnū ponit sub alio sicut hō ponit sub aiali. vel
dicitur subalternatim posita qn ambo ponūtur sub vno
tercio qnto aial et planta ponuntur sub illo genere qd est
corpus aiatum **Et** sic gen^{us} vni est actu et intellectu et alio
superius in inferioze. et ergo supius subalternat sibi inferi-
rius. et inferius subalternatur.

¶ Quintū dubiū ē. Quare Albertus vocat
istas regulas suppositiones. **Solo** regule dicitur. qz
certificat ordinē p dīcabiliū et subhābiliū in categoria p
dicamētalī. **Supponēs** vero in qntū sū suppositi cog-
nitiōes siue qbz noticia p dīcamētoz haberi nō potest.

¶ Sextū dubiū est. Ad quid valent iste due
regule. **Solo** pma valet ad cognoscēdū ordinē eorū
q ponūtur in vno p dīcamēto. vt tactū fuit. **Secūda** va-
let ad cognoscēdū q cōtīne p dīcamētoz sū impmitte
quādāmodū dicitur p hō pmo posterior. et post eū **¶**

¶ **Q**uodū quidē q sū nullā pplexionez di-
cūtur singulū aut substantiā significat
aut qntitatē. aut qntitatē. aut ad aliqd.
aut vbi. aut qn. aut situm esse. aut habere. aut
facere. aut pati. **Est** aut substantiā qdem vt figu-
raliter dicitur vt hō equus. quāntitas. vt bicubi-
tū tricubitū. qualitas. vt album. ad aliqd. vt du-
plū mat. vbi vero. vt in loco. quādo aut vt he-
ri. situm vero esse. vt sedet iacet. habere. vt cal-
ceatus armatus. facere vero. vt secare vtere.
pati. vt secari vti.

¶ **I**ste ē scōda tractatus istī capli. in quo p hō determi-
nat de ipis p dīcamētis. **Et** diuidit in septē capla. **In** p-
mo determinat de p dīcamētis in cōi figuratē. **Secūdo**
de substantiā in spēali. **In** tercio de qntitate. et sic psequen-
ter. sicut patebit in pcessu **Prīmū** capli diuidit in duas
pces. pmo enumerat p dīcamēta. **Secūdo** declarat quod dā
suppositū. ibi (Singulū eoz). **Prima** pars diu dī et du-
as. pmo ponit numerū p dīcamētoz. **Secūdo** declarat qd
libet exēplariter. ibi (Est aut substantiā). **Quo** ad p mū
dicitur. eoz q sū nullā pplexionez dicitur. i. q p dīcant vt in
cōplexa singulū. i. qdlibet eoz. aut significat substantiaz
aut qntitatē. aut qualitātē. aut ad aliqd. i. relatiōez. aut
fecit vbi. aut quādo. aut sitū esse. aut habere habitū. aut
facere. aut pati. i. aut actōem aut passiōē. **Istū** aut p
figuraliter. i. exēplariter siue suphīcālī hō modo substantiā
est. vt hō equus. **Quāntitas**. vt bicubitū tricubitū. **Qua-**
litas. vt albū nigrū. **Ad aliqd.** i. relatiō. vt duplū matūs
Vbi vero. vt in loco esse. **Quādo** aut. vt heri. **Sitū** ves-
ro esse. vt sedet iacet. **Habere**. habitus. vt calceat ar-
matus. **Facere** vero. vt secare vtere **Pati**. vt secari vti

¶ **S**ingulū ergo eorū q dicta sunt ipsa quidez
sū se in nulla affirmatione dicūtur. horū autēz

*Hand intelligit
ad fōmā et dīstī-
ctōem
ad p dīcamētoz
ad qntitatē
ad qntitatē
ad qntitatē
ad qntitatē*

Aristotelis

13

ad se invicem pplexione affirmatio fit. videt em omis affirmatio vel vera esse vel falsa ee. Et ori aut que fm nullam pplexione dicunt neqz vera neqz falsa sunt. vt ho albu currit vivat.

Hic pbs pbat qd da suppositu. Et diuidit in duo fm q pbat illd suppositu duplici roe. scda ibi (Videtur em) Primo pbat sic eoz q dicitur sunt singula fm sepa sum pra in nulla affirmatio edicunt Qd pbat pmo sic qz ho ru adinuice pplexioe fit affirmatio. Secdo pbat ibi (Videtur em) dices. Ois affirmatio videtur esse vl falsa. sed ea que fm nullam coplexione dicunt neqz sunt vera neqz falsa. vt homo album currit.

Circa textum mouetur

questio. Utz tm decem sunt pdicameta sicut pbs figurat ostendit in lfa. Et videtur pmo q no. qz tm vnu e pdica mentu. q no sunt decem. Ans pbat. qz ens e vnu gen ad oia pdicameta. eo q oia in ente pueniut. Enta vniuoce. qz ens dr de eis vno noie z vna rone. vt pz dicedo. suba e ens. qmantis e ens. Secdo sic tm vnu e pdicamentu sube. igit erit tm vnu pdicamentu accitis. Cosequenta p/bat p sile. Et pfirmat pmo. qz si vnu e oppositoy dr mul tiphr. etia z reliqui. pmo topicoy. si igit ens in subiecto sit equocu ad noue noens in subiecto erit equocu ad rot et sic erit decem z octo generalissima. Secdo pfirmat. qz si accis eor equocu ad noue gna accitiu. tuc sequit q no plus pueniat accitia iter se qz vnu eoz cu suba. qz vtro biqz e tm puenieta in vna voce equoca Tercio pfirmat. qz si sic sequitur q no sit sufficiens diuisio entis in sub stantia z accis. qz accis cu sit equocu sumet solu p vno suoy fcatoy. p aliq fcatoy. z ita fiet diuisio tm in duo ge nera generalissima. Tercio. qd p supabudantia dr fm Priscianu vni soli puenit. sz generalissimu qd ide e vna fcatoy cu pdicameto dr p supabudantia. igit vni soli co uenit. Quarto. ois diuisio z multitudo reducitur ad vnu qd e plus illa multitudine. igit si sint multa genera lissima. qz aliqz e vnu plus illis. sz generalissimis nihil est pus. q nec sunt multa Quinto. intentioes sede ponun tur in pdicameto. z no in aliq istoy. igit erit plura q de cem. Ans pz p modernos q ponit eas in pdicamento signi. Et pfirmat. qz intentioes sunt intelligibiles p se. qz definibiles. z in eis e ordo z super z infer. igit supmu illd no hz supuenies gen z sic videtur vnu gna lissimu z intentionu pter hec oia Sexto. substantia corporea z in corporea no ponit in eo e pdicameto. igitur sunt plura. Ans pbat. qz drnt genere. Septimo. agere z pati sunt duo pdicameta ergo habere z hateri. z p cosequens sunt plura qz decem. Cosequenta pbat p sile. Octa uo. quattuor pma pdicameta sunt pncipia alioy sex si cut Gilbertus porritanus expresse dr. igit non videtur alia sex esse pdicameta. Nono. sex pncipia no distins guntur pdicamento ad aliquid. igitur no sunt decem. Probat. ur antecedes. qz sicut ad aliqd dr respectus extrin secum ita z sex pncipia. Decimo. omia pdicameta accidentia habent vnu modum pdicandi. ergo sunt vnu. Antecedes probatur. quia predicatur in quale. ergo no sunt decem pdicameta.

In oppositu est philosophus Et ponit iste dif cursus Maior. Ex quo genex generalissimo

ru pdicabilem ordinē explicat pdicameta. iccir co sunt numero hec ipa eis equalia. Vno. Tm decem sunt modi entiu formaliter irrelolubili que nucapatoe logica dicunt genera generalissima Conclusio Igit numerus pdica metoy quemadmodu generalissimoy est ppor tionabiliter denarius que figuratiter in textu p stringit. Aristoteles

Maior pz. qz pdicameta no sunt nisi coordinatoes essentialies in forma pdicatiois seu categoray. sicut vide mus q in oibz pdicamentis educant drne de potestate ge nez generalissimoy. z pstitunt spes de qbus supiora p dicatur. sicut tactu fuit in pma anpdicametal regula. et q sunt ipa nuro equalia. Vno. patz p sufficiencia qua dar dicitur Aliterus in pmo dices. Ois ens aut e ens in se. aut ens in alio. Si primu. sic e suba q pstituit imes diare sub ente p vnu entis modu q dr ens p se. Si do est ens in alio. sic e in coi accis qd subdiuidit in modos. io uem spcales. Quia ois accis. vel e accis absolutu vel respectu. Si absolutu. hoc e duplr. qz vel ipm inest toti vel causat. Si ad formam materie vel gra forme. si pmo mo. sic est quantitas q orit a toto pposito gra materie extrinbilis p forma. Si secdo. sic e qltas q orit a forma materie extrin dente. vt sic quantitas virtutis forme z molis materie sibi correspondent. Si aut e accis respectu. hoc e duplr. qz vel causat a suba comparata ad aliqd extrinsecu. vel ab ali q extrinsecu pparato ad subam. Si pmo. hoc e duplr. qz vel causat a suba fm pparatoy simplicie. vel fm pparati one duplicie. Si secdo mo. sic est ppositio. q dr duplicie p paratoy. s. partiu in ordine ad totu. z inter totius in ordi ne ad locu. Si pmo mo. hoc est triplr. qz vel causatur a suba fm pparatoy orta a forma. vel a materia vl a to to pposito. pmo mo est actio. secdo mo est passio. tertio est ad aliqd. Si vero causat ab aliq extrinsecu pparato ad subam. hoc est duplr. vel illud extrinsecu est adiacens tm vel adiacens z applicatu simul. Si secdo. sic est habitus. Si pmo. hoc est duplr. qz vel adiacet ei qd est in quiete et sic est vbi. qz vbi causat a loco q est mclura pmanens. vel adiacet ei qd est in motu. z sic est quado qd causatur er adiacens ipis in re tempali. Et ita manifestu est q tm sunt decem modi entiu. addit vero formalit irrelolubili. qz ipa pdicameta sunt decem rerum pma pncipia forma lia. vt in pncipio dictu fuit. nullu pncipium formale anre se habetia. Ens vero qd est sup decem pdicameta no e pncipiu formale sine pdicatum formabile p drinas vniuoce et directe in inferiora. sz solum est pdicatum radicale seu fundametal. in quo sicut in hypostasi omia alia radica tur z fundatur. Sicut em se hz potetia subiectua materie versus deorsum subitas formis naturalibz. ita se hz potetia ens ad omia alia pdicata formalia z generalissima que sunt formabilis in ipo q z radicat z fundat. licet no excedat in pdicabilibz dispuratu est. Cōclusio sequitur ex pmissis. qz pbs in textu dar de qualiter exempli. Sicut rurs vero secdo etymologiaz omia colligit in hac orone. Augustinus magnus pdicator filii patricii stana in tem plo hodie infulatus pdicando fatigatur

Ad obiecta in oppositu Ad pmo est ddm q ens no e genus ad decem pdicameta. qz no pueniut in eo rags in vniuoce Ad pbatoy vero ddm est licet dicat de

ad qm fuit sicut quattuor pdicameta qz qd hinc aut quia vel vniuoce pplexione fit pdicameta ad aliquid p pplexione qz qz mtra volano est illoru vniuoce que puenit in illis

Ad obiecta in oppositu Ad pmo est ddm q ens no e genus ad decem pdicameta. qz no pueniut in eo rags in vniuoce Ad pbatoy vero ddm est licet dicat de

Handwritten marginal notes in Latin, including phrases like 'Sicut dicitur in philosopho', 'Ad obiecta in oppositu', and 'Ad pmo est ddm'. The notes are written in a cursive hand and provide commentary on the main text.

Predicamenta.

eis vno noie & vna rōne. nō tñ eq̄līter p̄ticipata. q̄d tñ re-
 q̄ritur ad vniuoctōem. Ad sc̄d̄m d̄m q̄ nō valet
 p̄na. q̄ nō ē s̄c̄le de suba respectu suba. & acc̄ite respectu
 acc̄itū. q̄ suba vniuoce d̄r de oibz subst̄ntiis. & q̄ tñ vniū
 ponit gen^o sube. Acc̄itēs aut̄ nō d̄r vniuoce de oibz ac-
 cidētibz. s̄z s̄m p̄us & posterius. & s̄m magis & min^o. sic
 q̄ d̄ā acc̄itū plus h̄nt acc̄italitatis & minus de entita-
 te. sicut acc̄itū respectū. & q̄ d̄ā e regione plus entitatē
 et minus acc̄italitatis sicut acc̄itū absoluta. Ad cō-
 firmatōnem est d̄m q̄ ens p̄ se & nō ens p̄ se vel ens in
 subiecto & nō ens in subiecto sunt p̄dicatoria & nō sunt
 idē q̄d suba & acc̄itēs. q̄ nō ens in subiecto nō est idē q̄d
 suba. q̄ nō ens ē nō ens in subiecto. de suba s̄o nō ē ves-
 rum dicere q̄ sit nō ens. & s̄c̄lī mō nō ens p̄ se nō ē idē q̄d
 acc̄itēs. q̄ nō ens in subiecto est nō ens p̄ se. s̄z ens nō p̄ se
 idē est q̄d acc̄itēs. & ens nō in alio est suba. Et p̄mus nō
 opponit p̄dicatorie enti p̄ se. nec sc̄d̄m enti in subiecto.

Ad sc̄d̄m p̄firmatōnem d̄m q̄ acc̄itū p̄ueniūt in
 aliquo int̄tionalī in q̄ nō cōueniūt acc̄itēs & suba. Vel p̄
 cōcedi si esset nomē equo ce f̄cans subam & alia genera-
 lissima. sicut si ponat a tale tūc eque p̄ueniēs est diuisio
 entis in a. & q̄n sicut in subam & acc̄itēs. q̄ vtrobz equo-
 ci in equoci & vniuoctū. Ad t̄rtiā p̄firmatōnem d̄m.
 q̄ equoci actu importat omnia sua f̄cata. & iō actu ponit
 acc̄itēs oia notē ḡna cū diuidit ens in subam & acc̄itēs. Si
 aut̄ d̄r equoci nō accipit s̄c̄lī nisi p̄ vno f̄cato. v̄z ē ab eo-
 dem intelligere. nihilominus ip̄m s̄m se oia sua f̄cata s̄c̄lī
 ponit. & eo mō sumit. nō aut̄ vt intelligitur ab vno. sicut
 magis parebit p̄mo elenchoz. vbi q̄retur an terminus
 equoci f̄cat sua f̄cata copulatiue vel disiunctiue. Ad
 t̄rtiū p̄ncipale dictū est in p̄dicabilibz q̄ illud q̄d p̄ sup̄
 abundātiā d̄r tñ vni p̄uenit in vno ordine & ḡne. & ergo
 in vna coordinatōe est tñ vniū generalissimū. nō aut̄ est
 simplr vniū. Vel d̄m q̄ sup̄latius dupl̄r exponitur vt
 dictū supra in p̄dicabilibz in caplo de sp̄e. Ad quar-
 tum est d̄m. q̄ multitudine p̄dicamētoz reducitur ad vniū
 q̄d est p̄ma causa q̄ p̄or ē eis nō p̄dicatōne s̄z entitate et
 causalitate. & ita p̄r eis ē aliqd p̄us. Ad q̄ntum d̄m.
 q̄ nō est recipienda eoz autoritas. q̄ p̄dicamenta debēt
 esse entia realia iuxta s̄niam p̄h̄i diuidētis ens reale in
 decem p̄dicamēta. Intentōes s̄o sunt entia rōnis. Ad
 cōfirmatōnem d̄m. q̄ s̄z intentōes sc̄d̄e p̄nt intelligi sub
 aliqua rōne intelligendi. & p̄dicari inter se sub rōne alicu-
 ius v̄l̄s. & habeat statū ad aliqd vniuersalissimū q̄d in-
 q̄r̄tum eis attribuit ista intentio est diuersum ab illis de-
 cem. tñ cū illo stat tñ esse decē generalissima rerū. Quia
 nō q̄dlibet intelligibile. sed ens s̄m se diuidit q̄nto meta-
 physice in ista decē. Si dicas ad minus logicus q̄ p̄si-
 derat iuxta p̄dicta in exordio istius libri p̄ se intentōes
 et nūm̄z gen̄z generalissimoz sub hac rōtōne qua eis
 hec int̄tō generalissimū p̄r p̄uenire deberet p̄cedere plu-
 ra ēē generalissima q̄ decē. q̄ plura istis sunt intelligibi-
 lia q̄b̄ in q̄ntū intelligunt p̄r int̄tō attribui. s̄z metaphy-
 sicus p̄siderās ens in q̄ntū ens dicere habere ea ēē tñ de-
 cem. Solo logicus nō p̄siderat intentōes tñ. sed
 res sub intentōibz. & sic p̄siderat subam in q̄ntū ē genera-
 lissimū vel p̄dicamentū. cū igit̄ intentōes sc̄d̄e nō sunt
 res nō fundant aliquā categoriā p̄dicamentale. Etiaz
 metaphysicus & logic^o nō d̄nt in re p̄siderata. s̄z in mō
 cōsiderandi. & s̄eadē sunt p̄dicamēta apud logicū & me-
 taphysicū. licz logicus ea sub alia formali rōne p̄sideret.

Ad sc̄d̄m d̄m. q̄ suba corporea & incorporea differūt
 plus q̄ genere physico. q̄d vocat̄ materia. q̄ sube in eo
 potest sunt immateriales. s̄z nō d̄nt genere logico. q̄d ē sub-
 stātia. vñ de hoīe & celo v̄z est dicere sunt sube. & s̄c̄lī de
 angelis. Ad septimū d̄m. q̄ nō est s̄c̄le. q̄ p̄ eandem
 essentiā vniū d̄r habere. s̄z corpus. & aliud haberi. s̄z cir-
 cūdans corpus. S̄z alia essentia ē p̄ quā vniū d̄r agere.
 et reliquū pati. q̄ actio & passio sunt duo p̄dicamēta. hab-
 bere s̄o & haberi tñ vniū. de hoc tñ suo in loco speciali
 dicet̄. Ad octauū d̄m. q̄ q̄tuor p̄ma sunt p̄ncipia ali-
 orum sex in ḡne cause efficientis & ipa in illo ḡne cause p̄-
 ncipata. p̄ncipia sunt formalia suaz coordinatōnū nihil
 aū se habēt. & s̄c̄lī in minore dictū q̄ sunt decē modi
 entū formalr̄ irresolubiliū. id est q̄ nō p̄nt ad aliq̄ p̄nci-
 pia p̄ora formalia reduci. Ad nonū d̄m. q̄ duplex ē
 respectus. s̄z p̄fectus & imp̄fectus. Ad aliqd d̄r solū res
 spectū obiectū q̄ ē vnus ad alter̄ tanq̄ ad correlatū. s̄z
 alia s̄o sex dicūt respectū nō p̄fectū ad correlatū. s̄z ad
 causas a q̄b̄ causant. sicut vbi ad locū a cuius circūferē-
 ptione causat. & q̄n ad sp̄s ex cuius adiacētia ip̄m in re-
 spali derelinquit. Et d̄m Roman^o d̄r q̄ d̄cūt rē sub
 respectū ad alter̄. de q̄ amplius inuestigabit̄ circa libzū
 sex p̄ncipioz. Ad decimū d̄m. q̄ s̄z oia p̄dicamēta ac-
 cidētū habeat vniū modū p̄dicandi generalē. h̄nt tñ di-
 uersos modos p̄dicandi speciales. Vñ duplex ē q̄le. s̄z
 cōmune & speciale. licet q̄ oia p̄dicent in quale in cōi. tñ
 s̄m diuersa p̄dicamēta hoc quale diuersificat. q̄ ē quale
 simplr. est q̄le quantū vel quotū. & q̄le ad aliud se habēs
 et sic de alijs generibz. Sola aut̄ qualitas p̄dicat in q̄le
 simplr. id ē sine addito vt postea dicet̄.

Circa predicta sunt du-

bia. Prīmū est. Quor sunt diuisiones entis. Solu-
 tio. quantum sufficit. p̄posito p̄nt colligi q̄tuor. Prima est
 diuisio entis in ens p̄ se & ens p̄ acc̄itēs. qua ponit p̄bus
 q̄nto metaphysice. Dicit̄ ar̄ ens p̄ acc̄itēs aggregatū ex du-
 obus quoz vniū accidit alteri. vt h̄o albu. vel q̄ ambo ac-
 cidunt vni. vt albu musicū. vel q̄b̄ accidit vniū. vt fortes
 et plato q̄b̄ accidit albedo. Et q̄ tale nō d̄r essentiam
 vniū. iō nō est determinabile ad aliqd vniū gen^o vel vnaz
 sp̄m. s̄z solum ens p̄ se. Secūda diuisio est entis p̄ se in ens
 in aia & in ens extra aiam. vel in ens rōnis & reale. Ans
 rōtis est q̄d nō h̄z esse nisi in intellectu vel ab intellectu
 et illa ponit sexto metaphysice. Tercia est entis realis ex-
 tra aiam in decem p̄dicamēta. q̄ ponit etiam sexto meta-
 physice. Quarta est diuisio entis cuiuslibet p̄dicamenti
 in actū & potentia quam ponit cōmētor sup̄ t̄rcio de
 anima. & p̄hs t̄rcio physicoz. Diuisio aut̄ entis in decem
 p̄dicamenta nō est p̄ d̄nas. q̄ ens tales nō h̄z. s̄z est per
 modos essendi. q̄ sunt ēē p̄ se & esse in alio. q̄ licz sint reas
 les & realiter inter se distincti. tñ nō distinguunt̄ ab entre.
 q̄ ens est de intellectu cuiuslibet rei. & ergo d̄r p̄hs sc̄d̄o
 metaphysice. q̄ ens statim efficiatur substantia & acc̄i-
 dens. ex quo nō d̄r conceptum p̄uenientem subam & ac-
 cidens. sicut genera dicūt respectū speciez.

Secūdum dubiū est. Quid est esse in p̄di-
 camento. Solutio. p̄dicamentū accipitur duplici-
 ter. Vno modo p̄ totali coordinatōe. & sic esse in p̄di-
 camento est esse in tali coordinatōe. sicut pars est in suo
 toto. Alio modo accipitur p̄ genere generalissimo tal-
 lis coordinatōis. & sic esse in p̄dicamento est esse in ges-
 nere generalissimo. hoc est cōtineri sub ambitu potestaz

in p̄p̄o
 suba
 vniuoce
 d̄r de oibz
 subst̄ntiis
 & q̄ tñ vniū
 ponit gen^o
 sube.

in p̄p̄o
 suba
 vniuoce
 d̄r de oibz
 subst̄ntiis
 & q̄ tñ vniū
 ponit gen^o
 sube.

in p̄p̄o
 suba
 vniuoce
 d̄r de oibz
 subst̄ntiis
 & q̄ tñ vniū
 ponit gen^o
 sube.

in p̄p̄o
 suba
 vniuoce
 d̄r de oibz
 subst̄ntiis
 & q̄ tñ vniū
 ponit gen^o
 sube.

Aristotelis

Z

ris talis generalissimi pncipij. z hoc mō asinus ē in p̄dicamēto sube. qz sub ambitu talis cōis pncipij p̄inet
Terciu dubiu Quot requirunt ad hoc qd
 aliquid sit in p̄dicamēto. **Solutio** quattuor. **Primo** qd sit dicibile formalr vnu vel vniuocu. **Secdo** qd sit dicibile incōplexum. qz cōplexum fm̄ diuersas partes eius in diuersis p̄dicamētis ponit. vel si sit vocale adm̄nus in diuersis locis eiusdē coordinatōis. **Tercio** qd tale dicibile sit ens reale. qz p̄hs sexto metaphysice diuidit ens reale in decē p̄dicamēta. **Quarto** qd tale sit vniuersale vel p̄ticulare. qz ordinatio fm̄ sub z supra fit fm̄ rōem vltis z p̄ticularis. z ideo deus nō d̄r esse in genere. quia propter eius om̄imodā simplicitatē nō est in eo reperire vniuersale vel p̄ticulare

Quartū dubiu est. Quot modis dicif ali-
 quid esse in p̄dicamēto. **Solutio** Alteri duobus modis. scz p se z reductiue. Per se q̄dem in p̄dicamēto sunt illa que ponit̄ur in aliqua coordinatōe p̄dicamēta li. sicut sunt genera z spēs. d̄ria z indiuidua que sub aliq̄ genere cōtinēt̄ur. z hoc modo q̄ ponit̄ur in arborē porphiriana sunt in p̄dicamēto substātie. Reductiue vero sunt illa in p̄dicamēto que nō ponit̄ur in tali coordinatōe. s; tamē aliquo mō ad coordinatōem reductiur. Et hoc fit tribus modis. **Primo** reductif aliqd ad p̄dicamētum tāq̄ eō analogū transcendēs oia. z licens z vni et alia transcendētia ponit̄ur in p̄dicamētis. **Secdo** reductif aliqd ad p̄dicamētū tanq̄ p̄ncipiū rei illi p̄dicamēti. id est rei scate p terminos illius p̄dicamēti. et sic materia z forma aia z corpus sunt reductiue in p̄dicamēto sube. z sicut manns caput z cetera partes integrales. **Tercio** aliqd reductif ad p̄dicamētum tanq̄ via ad terminū. z sic motus q̄ est q̄dam via in quattuor p̄dicamēta d̄r esse reductiue in p̄dicamētis illis. sic em̄ d̄rimus qz generatio z corruptio sunt in p̄dicamēto sube. augmētatio z diminiutio in p̄dicamēto quantitatis. Alteratio i p̄dicamēto q̄litatē. z loci mutatio i p̄dicamēto vbi

Quintū dubiu est. An quodlibet p̄dicamē-
 tum dicat sine vero z falso. **Solutio.** veritas capit duobz. **Primo** mō trāscendēter. z sic ē vera rei entitas. z sic p̄r vocari q̄dditas rei nō absolute. s; fm̄ ordinē que habet ad intellectū. **Uer** em̄ sup̄addit enti ordinē ad intellectū sicut bonū ad appetitū. **Alio** mō accipit specialr p̄adequatōe rei intellecte ad intellectū. z hoc mō differt a p̄ma veritate. qz p̄ma p̄cedit intellectū. **Secda** seq̄tur ipsū. z veritas p̄mo mō accepta est causa veritatis scdo mō accepte. **Et** p̄mo mō ē qd absolutū. scdo mō est qd respectiū crītes relatio. nō tñ realis ex gre vtriusqz extrēmī. **Primo** mō ē veritas in oib; reb;. qz oēs res ordi nē habēt ad nostz intellectum a quo cognoscunt z nō causantur. vel diuinū a quo cognoscuntur z causantur **Secdo** mō ē in sola cōpositōe z diuisione ipsius intellectū **Per** hoc d̄dm̄ est ad dubiū qd p̄dicamēta nō sunt v̄a veritate scdo mō accepta. vt in textu dictū fuit. qz talis nō cōsistit nisi in cōpositōe z diuisione intellectū. p̄ p̄nt̄her. et. vi. metaphys. **Lū** igit nullū istoz. decē fm̄ p̄plexionē dicat seq̄tur qd nullū istoz sit verē ista scda veritate. licz ex cōpositōe vel diuisione eoz causet veritas vel falsitas af firmatio vel negatio. **Sūt** tñ p̄dicamēta vera veritate p̄mo mō accepta. qz sunt p se entia z realia. **Ome** autē ens p se est p se verum veritate entis. **Quia** nō repit̄ur entis tas sine veritate. nec veritas sine entitate

Substantia autē est que pprie z pncipaliter z maxime dicif. que neqz de subiecto dicif. neqz in subiecto est. vt aliq̄s homo. vel aliq̄s equus. **Secūde** autē substantie dicunt̄ spēs in q̄bus spēs ille q̄ pncipaliter substātie dicunt̄ insunt. **Et** he q̄dēndet̄ haz spēs genera. vt aliq̄s hō in spē q̄dem est in homine. genus vero speciei aial est. scūde ergo substantie dicunt̄. vt est hō atqz animal.

Istud ē caplm̄ scdm̄ scdi tractat̄. in q̄ p̄hs determinat de p̄dicamēto sube in sp̄ali. **Et** diuidit̄ in duas partes pncipales. qz p̄mo determinat de suba q̄stū ad eā cōtialia. **Secdo** determinat de ea q̄stū ad eā accitialia. scda ibi. **Cōe** autē. **Prima** diuidit̄ in tres pres. **Primo** definit p̄mā subam z scdam. **Secdo** declarat istas definitiōnes. **Tercio** p̄parat scdas subas ad seiniue z etiā ad p̄mas. **Secda** ibi (**Manifestū** ē autē). **Tercia** ibi (**Secda** p̄ subaz autē). **Prima** itez in duo. qz p̄mo definit subam p̄mā. z scdo definit subam scdam. **Secda** ibi (**Secda** autē sube). **Prima** in duo fm̄ qz innuit das definitiōes prime sube. **Secda** ibi (**Que** neqz). **Quo** ad p̄mū d̄r sic **Prima** suba est q̄ pprie pncipalr z maxime d̄r supple subitaz re. **Secda** definitio. **Prima** suba ē q̄ neqz d̄r de subiecto neqz in subiecto ē. cui⁹ exemplū ē. vt aliq̄s hō. aliq̄s equus. **Secda** p̄ sube dicunt̄ spēs in q̄bus speciebz sunt q̄ vocant̄ pncipalr sube. i. p̄me sube z haz speciebz genera etiā dicunt̄ scde sube. sicut aliq̄s hō in spē q̄de ē in hoie gen⁹ p̄o sp̄i aial ē. scde q̄ sube dicunt̄. vt ē hō atqz aial.

Manifestū est autē ex his que dicta sunt. qm̄ eoz que de subiecto dicunt̄ necē est z nomen et rōnem de subiecto p̄dicari. vt hois de subiecto aliq̄ hoie. z ratio p̄dicat̄ z nomē. hominē namqz de aliquo homine p̄dicabis. rō quoqz hominis de aliquo hoie p̄dicabit. quidā em̄ hō z hō est z aial rōnale mortale. quare z nomē z rō p̄dicabit de subiecto. **Eoz** p̄o q̄ in subiecto sunt in plurib; q̄dem neqz nomē neqz rō de subiecto p̄dicabit. in aliquib; autē nomē q̄dem nihil p̄bet p̄dicari aliquādo de subiecto. rōnem p̄o impossibile est. vt albū cū in subiecto sit vt in corpore p̄dicat̄ de subiecto. d̄r em̄ corpus album. rō autē albi nunqz de corpore p̄dicabitur

In hac pre p̄hs declarat definitiōem p̄me sube. **Et** diuidit̄ in duo. p̄mo ponit̄ d̄riam inter subas vles z accidētia. **In** scda pre declarat intentū. **Secda** ibi (**Alia** vero) **Quo** ad p̄mū d̄r qd ex dictis manifestū est. qd eoz que dicunt̄ de subiecto necesse est nomē z rōnem de subiecto p̄dicari. sicut rō hois p̄dicat̄ de aliquo hoie z etiā nomē. **Et** hui⁹ est exemplū. vt q̄dā hō est hō. z etiā est aial rōnale mortale. q̄re nomē z ratio p̄dicabit de subiecto. **Ea** vero q̄ sunt de numero eoz q̄ sunt in subiecto z nō dicunt̄ur de subiecto. vt directe in linea p̄dicamētali supposita sicut sunt accit̄ia. in plurib; q̄de sic se h̄sit qz neqz nomen neqz rō de subiecto p̄dicabit. **In** aliq̄bz p̄o nihil p̄betur

Do qz sube p̄ q̄dēndet̄

Suba p̄mā d̄r p̄mā subam p̄mā. scda d̄r scdam subam scdam. qz p̄mo definit subam p̄mā. z scdo definit subam scdam.

margin notes on the left edge of the page

Predicamenta.

nomē aliqñ pdicari de subiecto. rōe pō pdicari ē impossibi
le. vt albi cū sic in subiecto. scz in corpe. pdicaf fm nomē
de corpe. qz dicimus corpe ē albi. rō pō albi a. definitio
et mō pdicabit de corpe hoc ē de subiecto.

Alia aut omnia aut de subiectis dicunt pnci/
palibz substantijs. aut in subiectis eisdem sunt
hoc aut manifestū est ex his que p singula ppo/
nent. vt animal de homine pdicaf. ergo z de ali
quo hoie animal pdicabit. nam si de nullo aliq
rum hominū. nec omnino de homine. Rursus
color in corpe est. ergo z in aliquo corpe. naz si
nō in aliq singuloz. nec omnino in corpe. qua
re alia omnia aut de subiectis pncipalibz substā
tjz dicunt. aut in subiectis eis sunt

In ista pte pbs determinat intentū Et diuidit i duo
pmo facit hoc. scdo ex dictis infert corollariū. Scda ibi
(Nō ergo existētibz) Quo ad pmiū dicit sic. supple bene
dictū ē in definitōe scda pme sube. q pma suba est illa. q
nec est in subiecto nec dicit de subiecto. qz oia alia aut dicit
tur de substātjz pncipalibz sicut sunt sube vles. aut scz
in ipis sicut accidētia. Et hoc manifestū est ex his q p sin
gula pponētur inducēdo in singulis. vt aial pdicatur de
hoie. z q pdicabit de aliq hoie. Quia si de nullo aliquoz
hoim supple pdicaf. tūc nō de aliquo indiuiduo hoim p
dicabit. qz illa eqpollent. z tūc etiam scdatur q nec omni
no de hoie pdicabit. hoc est. si aial nō pdicaf de isto hoie
pncipaliter. nec pdicaf oino de homie. q per oppositum ani
mal pdicatur de homine. ergo pdicaf de aliq hoie.
Et idē declarat de accidētibz dicit. Rursus color est in
corpore. q est in aliquo corpore. nō si nō ē in aliq singu
loz corpoz. tūc nō ē in corpe. Qōcludit q dicit. Que
re oia alia a pncipalibz substātjz. aut dicuntur de pncipalibz sub
stantijs. aut sunt in pncipalibz substātjz que vocantur sub
stantie pncipales.

Nō ergo existētibz pncipalibz substantijs im/
possibile est esse aliquid alioz. omnia em alia aut
de subiectis eis dicunt. aut i eis subiectis sunt

Hic pbs infert vni corollariū ex dictis dicens. Nō
existētibz pncipalibz substantijs. a. cū pme sube nō sunt tunc
impossibile est aliquid alioz esse ex quo oia de subiectis
eis dicunt aut in subiectis eis sunt.

Questio Hecrum substā

ria a substādo dicta pueniēt p supponat ab Aristotele
in pma z scdam diuisa. Et videt pmo q nō. qz ois di
uisio dicit euacuare totū posse ipsius diuisi. s; sic non est de
ista diuisione. qz scdatur q ipa nō sit pueniēs z bona. Hi
noz. pbat. qz deus ē suba. z tūc nec ē pma nec scda. igit zē
Prima ps antis pbat. qz nō ē accūs Scdo sic. ois di
uisio gnis fit p dmas formales formale oppositas spēs
sub gne pstitutiōes. s; impossibile ē ēē aliquā dnam formale
pme sube pstitutiua. qz pma suba ē indiuiduū qd nō cō
stituit dnam formale. s; materiali Tercio. spēs detēt ēē
coequē sub suo gne. s; pma suba z scda nō pntētur eqli
rer sub suba. q nō videt suba gen^o eaz. Minoz pbat. qz
pntas z posterioritas ipedūt coequitatē. Quarto.
suba pma ē eadē realiter cū scda. ea aut q sunt realit eadē
sic se hnt. qz quicqd vni puenit. etiā alteri. igit eqliter sub

stare puenit eis. scz pme sube z scda Quinto. ois diuisio
dicit dicit p opposita. s; pma suba nō opponit scda. cū se
cūda eēntialiter pdicet de pma Sexto. ois passio cōs
ueniens multz puenit ipis rōne alicui^o cōis in ipis repri
pno posterior. s; substare puenit oibz substātjz. qz pue
nit ipis rōne alicuius cōis. qd nō ē nisi scda suba. igit p
pus puenit scdis substātjz q pncipalibz Septimo. ratio
pme sube nō solū puenit materialibz. s; etiā substātjz a
materia separatis. z tū illis nō puenit substare. Qd pz.
qz pncipaliter nō reperit sine subiecto z extra ipm. S; ipis
us substare subiectū ē materia q nō reperit in substātjz
separatis. puta angelis Octauo. aliq est suba tertia z
aliq quarta. q nō sufficenter diuidit suba dicta a substā
do in pma z scdam. Nis. pbat. qz indiuidua sunt pme
sube. spēs scda sube. Genera subalterna tertia. z gen^o ges
neralissimū quarta.

In oppositū est philosophus implicite in p
dicamentis. z explicite Petrus hispanus Et po
nitur iste discursus. Maior. Essentia stans
p se realiter in sua intrinseca veritate sortit fm
philosophos nomē substātie. Minor. Que
veritas totius substātie cōprehendit re z noie
formalis z materialis binariū subsistētie Lō
clusio. Ergo pbs bene p supponit substātam
a substādo dictam in pnam z scdam diuisam

Maior patz p pmiū septimo metaphysice. Suba em
est stans z subsistens extra aiam in sua pncipaliter veritate s; s;
ne p mixture aliene nature. differēs in hoc ab accūte qd
sube p mixtū est. p hoc qz subsistētia suā in subiecto hz.
et ppter hoc etiā ē dictū accūs qsi a cadens vel ad cadēs
A cadens in qzū deficiendo fluit extra terminos ipsius
sube. Ad cadens in qzū seipm fulere nō p p se scdo s; s;
cut suba. ppter qd etiā dicitur casus veri entis gna pmi. z mo
dus veri entis gna scdi. Minor patz. qz vel subsistit p
se formale hnt ēē pncipaliter formā. qd vocat Boetius subsis
stare cōiter vt extēdit se etiā ad existere. vel materialit per
materiā. qd pncipaliter vocat substare fm vsum logicoz. Et
ita tū fm rem pcatam qz fm modū scandi pncipaliter integrā
tas gnis sube implicat duplicē subam. siue duplicē subsis
sistētia. Qōclusio scdatur ex pmissis. qz suba pncipaliter
hz subsistētia materialē. q ē a materia quā includit ipsa
pma suba ranqz partē. Tū materia vltimū est in ordi
ne oim entū. eo qz pncipaliter nihil ē creata. sicut forma ppe deū
id est in pncipaliter similitudinē dei q est ēē Esse em ē lumē
pme cause q illuminat analogice creaturas fm grad^o ea
rum. dicit pmo de celo. Ab hoc qd ē ente oibz dicit
uatū ē ēē z viuere his qd ē clar^o. his pō obscur^o Scda
pō suba pncipaliter subam formale seu port^o formale subsis
sistit. Formale dico. qz sicut pma subsistētia ē a materia q
fm cōes pbs de se ē hec z pncipaliter indiuiduatōnis. ita
scda subsistētia logicē loquēdo ē a dnam q nūerat fm Jo
annē d amascenū spēs. Et ista duo mēbra hnt diuisiōis
sufficiūt nec opert addere tertiā subam aut qrtas. Quia
in duabz rōnibz substādi. scz in substare p se pmo vel ex
pncipaliter tota sube rō pntē. s; tū inter subas scdas ordo sit
fm q qdā sunt viciōiores pme sube qz alie. sicut spēs p
pncipaliter sunt pncipaliter substātjz qz gna. z mag^o eis cōnes
nit illa pncipaliter que est substare.

Ad obiecta in oppositū Ad pmiū est ddm q de^o

Aristotelis

nō est suba p̄dicamētal. s; sup oēm subam. 2 ḡ nō op̄t
 q̄ sibi p̄ueniat al̄t̄r. mēbroz diuidētū. sicut p̄arebit p̄o
 ster. in vno dubio. Ad sc̄dm d̄dm q̄ p̄is diuisio nō ē
 ḡnis in spēs. s; analogi in sua analogata. 2 ibi nō necesse
 sario diuisus diuidit p̄ d̄as formalr oppositas. Ad ter
 tiū p̄cedit q̄ nō ē diuisio ḡnis in spēs. qz s; suba vt d̄: a
 p̄ se essendo eq̄litr dicat de oibz. nō tñ d̄: a substādo quō
 hic diuidit. v̄l etiā accipiēdo mēbra formalr sic sunt op
 posita. Ad q̄rtū d̄dm. s; p̄ma suba q̄ ad naturā cōem
 quā h̄z ē eadē cū sc̄da. tñ d̄nt formalr. qz p̄ma suba ē sin
 gularē cē in se diuisus. 2 a q̄libet alio diuisus. sc̄da vero
 suba ē pluribz cōis. Et ḡ nō ē incōueniēs q̄ acc̄t substā
 di p̄us p̄me sube p̄ueniat q̄ sc̄de. Et p̄ id ē p̄s solō ad
 q̄ntū. qz p̄ma suba 2 sc̄da q̄ ad suas formales rōnes op
 ponūtur. s; id qd ē p̄ma suba 2 sc̄da nō d̄nt formalr.

Ad sextū d̄dm. licz substāre p̄ueniat p̄mo sube sc̄de 2
 forme a q̄ p̄cedit talis passio. nō tñ p̄uenit ei p̄mo tāq̄
 subiecto. s; h̄ mō p̄uenit p̄me sube q̄ ē ens p̄lectū 2 p̄f̄
 ctū 2 substāre. Ad septimū d̄dm q̄ substāre nō ē p̄rie
 tas materię s; potētiē. q̄ etiā repit in separatis a materia
 rōne cui p̄uenit eis substāre suis acc̄tibz p̄ijs. Ad
 octauū ē d̄dm. q̄ p̄sum p̄sumus 2 p̄sumissimū inter ges
 nera 2 spēs nō faciūt gradū sp̄e differentē. qz qdlibet illoz
 est p̄sum nō certificans vltimo querentē. s; solus indiz
 viduū qd ē p̄ma suba ē d̄terminatū 2 certificans vltima
 te. 2 ḡ oīe aliud p̄ter p̄mā subam vocat sc̄da suba.

Circa textū nūc expositū

sunt multa dubia. Prīmū. vtz suba sit gen⁹ ḡnalissimū
 Et videt p̄mo q̄ nō. qz vel suba simplex vel p̄posita
 ēē gen⁹ ḡnalissimū. s; nullū istoz ē d̄dm. ḡ nō ē gen⁹ ge
 neralissimū. Nō simplex. qz simplex suba ē materia v̄l for
 ma. sed neutz istoz p̄ p̄dicari de aliq̄. Nec p̄t dici sc̄dm.
 qz suba p̄posita h̄z p̄ra sua p̄ponētia. s; ḡne generalis
 mo nihil ē p̄us. Sc̄do. s; suba ēē gen⁹ generalissimū.
 vel esset substātia p̄ma vel sc̄da. Nō p̄ma. qz illa de nulz
 lo p̄dicat ordinata p̄dicatōne. s; generalissimū de oībz
 suis inferioribz p̄dicatur. Nec suba sc̄da. qz illa est p̄ma
 posterior. ḡ nō est genus generalissimū. qd̄ debet ēē p̄mū

Tercio. om̄e genus d̄z p̄dicari de suis sp̄ebz eque p̄iz
 mo. s; substātia nō est h̄mōi. qz p̄us d̄z de substātia p̄
 ma q̄ sc̄da. Quarto. genus debet dicere aliquā natu
 ram ex p̄te rei participatā equaliter ab oībz speciebz. s; s; suba
 nō est h̄mōi. ḡ nō est genus. H̄mōi p̄z. qz als non
 p̄dicare de suis speciebz vniuoce. H̄mōi p̄ba. qz nulla
 natura videt ex p̄te rei cōis substātijs corporeis 2 incor
 poreis. cū dicat p̄m̄ator q̄ quicqd̄ ē in substātijs sup̄
 ioribz 2 inferioribz totū ē in eis equoce. Si dicat. sube
 corporee 2 incorporee p̄uenit in vno mō essendi q̄ ē esse
 p̄ se 2 alteri nō vni. 2 ab illo mō essendi sumit ratio ges
 neris. qd̄ est suba fm̄ quā rōnem p̄dicat vniuoce de oībz
 substātijs. Quinta. hoc sic arguit. quicqd̄ p̄uenit cause
 et causato p̄ p̄us inest cause q̄ causato. sed sube in corpō
 ree sunt cause corporee. ḡ p̄dictus modus essendi p̄ue
 nit eis p̄us. 2 p̄sequēs nō videt ēē genus cū nō p̄dicet
 equaliter 2 eque p̄mo. s; fm̄ p̄us 2 posteriorius. Solu
 tio sic vt dictū fuit superius. vbi fuerūt enumerata decē
 genera generalissima. S; p̄siderandū ē tamē circa hec
 q̄ suba p̄ p̄siderari triplr. vt d̄t d̄ns Albertus magnus
 Vno mō p̄ p̄siderari vt ē p̄ma 2 p̄ncipalis p̄a entis. in
 quātū ens diuisionis. Ens enī diuidit in ens p̄ se. 2 in

ens in alio. Ens p̄ se ē suba. ens in alio est acc̄s. Et isto
 mō exēdit se ad oīe illud qd̄ nō ē acc̄s. Et diuidit in
 materiā. formā. 2 tōrū p̄positū. Sc̄do. mō sumit suba q̄
 ad p̄rietatē nois. vt d̄: a substādo. 2 sic suba est p̄mū
 subiectū ad qd̄ oīm p̄dicabiliū stat reductio tanq̄ ad ill
 lud de q̄ sit p̄dicatio. Et sic diuidit in p̄mā 2 sc̄dam. Et
 cio accipit suba. vt d̄: a substādo put est p̄mū p̄dica
 bile ad qd̄ sit reductio oīm sue coordinatōnis. Et h̄ mō
 diuidit immediate in subam corporeā 2 incorporeā. 2 corz
 poreā p̄sequēt iuxta formā arboris porphiriane in aia
 tam 2 in inaiatam. Et hoc mō d̄t formā rotius q̄ equa
 liter respicit substātijs corporeas 2 incorporeas. 2 ita p̄z
 q̄ suba accepta p̄mo mō vel sc̄do mō nō d̄z genus gene
 ralissimū. s; tertio mō tñ. Qd̄ nō p̄mo mō p̄z. qz sic acc̄
 cipit vt p̄s qd̄ā entis diuisa p̄tra acc̄s. 2 ḡ nō p̄dicatur
 solū de p̄tentijs in arborē porphiriana. s; etiā de partibz
 sube. vt manu pede 2 alijs. Q̄ etiā nō sc̄do mō p̄z. qz
 sic nō p̄dicat vniuoce de his q̄ nomē sube p̄cipiant. sed
 p̄ p̄us 2 posteriorius. s; tertio mō de eis vniuoce p̄dicatur
 que nomē substātie participant

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū d̄dm. q̄ substā
 tia cōposita est genus generalissimū. qz necesse ē oīe ges
 nus esse aliq̄ mō cōpositū. Ad improbatōem v̄o illi
 d̄dm. q̄ nō est incōueniens q̄ gen⁹ generalissimū habeat
 an̄ se sua p̄ponētia vel p̄ncipia. s; incōueniēs esset si has
 teret an̄ se aliq̄d sup̄ius genus vniuoce. Gen⁹ tñ gene
 ralissimū vt vult Albertus nō p̄p̄e h̄z sua p̄ponētia an̄
 se. s; potius intra se. Alij dicūt q̄ suba vt genus genera
 lissimū nec ē simplex nec p̄posita. s; abstrahit ab vtroq̄
 sicut aial qd̄ ē genus abstrahit a rōnali 2 irrōnali. Ad
 sc̄dm d̄dm. q̄ suba sc̄da. qz sube sc̄de sunt ḡna 2 spēs. et
 ḡ suba vt ē genus d̄z sc̄da suba q̄uis aut talis posterior
 sit p̄ma q̄ ad p̄rietatē nois q̄ ē substāre. nō tñ q̄ntū ad
 actū p̄ se essendi siue quo ad rōnem sube. Ad tertiz
 d̄dm q̄ argumentū imaginat fallum. exq̄ suba nō d̄z ge
 nus respectu sc̄de sube 2 p̄me. sed respectu corporee 2 m̄
 corporee. Ad quartū d̄dm. q̄ nō est necesse genus logi
 cum importare aliquā naturā. s; sufficit q̄ sit aliqua pro
 p̄ietas cōis oībz. s; esse p̄ se a qua sumit rō substātie. et
 nomē. Etā exēdendo naturā ad oīe sup̄ius d̄t naturā
 cōem. Ad replicā d̄dm. q̄uis illud qd̄ inest cause et
 causato vt sunt causa 2 causatum per p̄us inest cause q̄
 causato. tñ nō oīe illud qd̄ inest cause 2 causato fm̄ q̄
 abstrahūt ab illis intentōnibz. Et si suba corporeā et
 incorporeā ad gen⁹ p̄parent. tūc sunt spēs coeque sub ge
 nere. s; si p̄parent in se sic nō ē incōueniēs q̄ suba incor
 poreā sit p̄fectior. quō etiā homo est alino p̄fectior. 2 ta
 men sunt species animalis.

Secūdum dubiū est. Quare p̄us p̄us de

terminat de suba q̄ acc̄te. Solo. qz suba est p̄or ac
 cidente rpe. natura. 2 definitōe siue cognitōne. vt d̄z. v̄i.
 metaph. q̄ de ip̄a p̄us determinat. Et etiā ē cā acc̄tis in
 ḡne cause efficiētis finalis. 2 materialis in qua. s; cā p̄r
 or est causato. Et hoc etiā ostendit. qz illud est p̄us alio
 quo interempro al̄t̄r interimif. 2 nō ecōuerso. s; inter
 empra substātia oīa acc̄tia intermunt. igit ip̄a est p̄ior
 H̄mōi paruit in textu. vbi dicitur fuit q̄ oīa sunt in subst
 tātijs p̄mis vel p̄dicant de eis. 2 ḡ nō existentibz eis est
 impossibile aliq̄d alioz remanere. Si dicas. suba nec
 p̄cedit acc̄s fm̄ cētū. nec fm̄ cē. igit nullo mō. nō fm̄
 essentiā. qz habere cētū videt eq̄litr vtriq̄ p̄uenire. nec

Handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'Solutio' and various philosophical arguments.

Handwritten marginal notes in the top right margin, including the word 'Solutio' and various philosophical arguments.

Handwritten marginal notes in the middle right margin, including the word 'Solutio' and various philosophical arguments.

Predicamenta

fm esse. qz esse sube est esse accētis. **S**olo. suba pces
dit accis fm esse. 7 licz suba cōmunicet accētis esse ipm tū
esse plus est in suba qz in accētis cui cōicitur. **E**nā essentia
accētis nō est eque pfecta in rōne essentia cū essentia
sube. qz als nō esset necessariū definire accētis abstractiue
designatū p subiectū. qd tamē est ptra phm dicentem
qz in definitōne accētis abstractiue designatū subiectum
debet poni in obliquo.

Terciuū dubiū. Quare phus in h loco nō
diuidit subam in rōne gnis in suas spēs s3 in sua analo/
gata. cū tū in hoc loco intēdat determinare de decē pdi/
camētis. **S**olo. phs nō vult hic solū determinare de
ordinabil in gne in rōne pdicabilis. s3 etiā subijcibilis.
Et q nō p̄siderat subam solū in rōne generis generaliss/
mi. ad qd omēs spēs tā subalterne qz specialissime 7 oia
indiuia reducūtur. s3 p̄siderat etiā subam in rōne sub
ijcibilis. in quo s3 oia sunt 7 de q oia dicunt. imo p̄ncip/
paltus hic p̄siderat vt est subiectū accidentiū de quo ip
sa fm diuersos modos pdicant. 7 q̄ hic in p̄mā 7 sedam
in rōne subiecti accepta diuidit

Quartū dubiū est Vtrū deus sit in aliquo
genere. **S**olutio nō. qz nec est in gne substātie. nec
in genere accētis. **E**t hoc patz autoritatibz 7 rōnibus
Primo autoritate **A**ugēne dicitis deum nec esse vlcē nec
particulare. **N**ō vlcē. cū nō possunt esse plures dii. **N**ō par
ticulare. cū nullo participat. **E**t subdit. q̄ dr deum esse in
genere dr deū nō esse deum. **S**ecdo autoritate **B**oeti dī
centis. **R**elictis extremis q̄ sunt purus actus 7 pura po
tentia phus locutus est de medijs que ex actu 7 potētia
sunt cōposita. **E**t hoc p̄firmat cōmētatoris p̄bū dicitis
sup p̄mo de aīa. **A**ctus 7 potentia circūeunt oia pdica/
menta. qd nō est nisi oia ad genus determinata essent cō/
posita ex actu 7 potētia. v̄ ad min⁹ essent act⁹ p̄mixti po
tentie. qd minime cōuenit deo. **T**ercio p̄bat autoritate
p̄si dicitis. v̄ metaph. deū ē p̄fectū nō in genere. s3 sum
p̄liciter oim p̄fectōes habentē 7 p̄tinentē. **Q**uarto auro
ritate vniū viginti q̄tuor p̄hoz. q̄ definiendo deum dr
Deus est cuius p̄paratōe substātia est accētis 7 accidēs
nihil. **E**t alius dr. **D**eus est. cuius posse nō minuit. cui
us esse nō claudif. 7 cuius bonitas nō numeratur.

Quinto autoritate auctoris libelli de essentijs essen/
tialiū. q̄ loquēs de essentia diuina sic dr. **V**era potentia
dei est infinita. ideo essentia eius est infinita. dicere q̄ qd
sit essentia diuina ignoro. **E**t subdit. scio tū q nō ē suba
s3 supra subam. 7 subdit. ideo nullū pdicamētōz de ipso
pdicari p̄r. s3 p̄ abnegatōem oim natura ei⁹ aliquo mos
do app̄hēdi p̄r. **C**ui cōcordat **D**ionysij diuī autoritas
dicitis. **O**mēs affirmatōes scimus de deo dici incōpa/
te. negatōes vero cōpacte. **S**exto auctori **P**roculi dicen
tis. **D**eus est sup̄stantialis. sup̄uitalis. sup̄intellectualis
et postea subdit q̄ p̄p̄ietas eius est sup̄uitalitas. sup̄ins/
tellectualitas. sup̄substāntialitas. p̄p̄ qd oia subalterne rvi
taliter sunt in eo. **R**ōne p̄bat sic p̄mo. **N**ihil existens
in gne sua potētia 7 virtute p̄r attingere illud qd ē extra
oim gen⁹. qz als ageret vltra gradū sue sp̄s. 7 nō solum
sue sp̄s. s3 etiā gnis. s3 de⁹ sua potētia 7 virtute attingit.
nō solū ens s3 etiā nō ens qd ē extra oē gen⁹. **G**nō p̄r cōri
neri in aliq̄ gne. **D**iuor p̄r. qz ens 7 nō ens sunt termin/
i creatōis. **S**ecdo. nihil existēs in gne ē simplicia⁹ gne
cū existēs in gne habeat se p̄ modū additōis ad gen⁹. s3

deus est simplicior omī genere. qz genus vt dr p̄m̄rator
est qd mediū inter potētia 7 actū. **D**eus autē ex actu et
potētia nō ē cōpositus. nec ē actus potētia p̄mixtus. sed
actus sine oim potētia 7 simplex sine oim p̄pone. vt dr. p̄
metaphysice. **T**ercio. oim existēs in gne participat gen⁹
s3 ip̄sibile ē deū aliq̄ p̄cipare. cū p̄cipare sit participa
ri naturā in se recipere. s3 ip̄sibile ē deū aliq̄ in se recipere.
cū hoc p̄ueniat alicui qd ē in potētia. s3 ip̄sibile est deū
respectu cuiuscūqz habere modū potētie. **Q**uarto im
possibile ē cūm cē plus limitatā 7 determinatā qz effectū
s3 cē qd est fm auroz libri causaz. p̄p̄ effectus cause p̄
me excedit oim genus cause. cū nō ponat in gne. **G**mul/
tomagis cā p̄ma excellit 7 transcendit oim gen⁹. **Q**uin
to. gna generalissima sunt p̄ma p̄ncipia formalia oim q̄
sub ip̄s p̄tinent. s3 ip̄sibile ē p̄mū efficiēs 7 vltimū fin/
nem habere p̄ncipiū formale p̄cedēs ip̄m. qz cū finis im/
ponat necessitate efficiētis 7 efficiēs forme. opz p̄mū p̄nc/
ipiū qd ē vltimus finis p̄cedere oēs causas formales.
Gnō p̄r cē in gne. **S**exto. si deus cēt in gne cū nō p̄r cē
in gne accētū cū sit ens simplr p̄mū qd nō p̄uenit accētū
necessario erit suba. sed hoc videt falsum. qz suba vt gen⁹
nō ē cē suū. als oia q̄ cēt in gne sube essent esse suū. cum
genus actu 7 intellectu claudif in oibz q̄ in gne existunt.
et sic oia citra p̄mū sicut ip̄m p̄mū cēt entia p̄ essentia 7
nō p̄ p̄cipatōem. qd est ip̄sibile. p̄mū autē p̄ncipiū s3
deus est suū esse. **S**eptimo. genus fm vnā rōem 7 eq
liter p̄cipatā dr de oibz q̄ sunt in gne. s3 ip̄sibile est da
re vnā rōnem p̄uenientē eq̄liter deo 7 alijs rebz. cū distet
in infinitū 7 plus qz suba 7 accētis. ergo ip̄sibile ē eum
sub aliq̄ gne p̄tineri. **S**3 p̄tra p̄dicta sic arguit. **V**nū/
qdqz mēsurat minimo sui gnis 7 p̄ aliq̄ sui gnis. s3 de⁹
ē mēsurā oim subaz. **G** videt cē suba. **S**olo. p̄bū p̄hē
r. metaph. intelligitur de mēsurā p̄portioā sua mēsurā
rabilis qualis nō est deus.

Quintū dubiū est. Circa p̄mā definitōem
p̄me sube q̄ dr. **P**rima suba ē q̄ p̄p̄ie p̄ncipalr 7 maxime
substare dr. an sit bona. **E**t arguit p̄mo p̄tra p̄mā de⁹
finitōem q nō. qz in diuidua accētū substāre suis sup̄iori
bus. 7 tū nō sunt p̄me sube. **E**nā substāre suis accētū. vt
hoc albū ē musicū. 7 hoc albū ē dulce. 7 tū nō sunt p̄me
sube. **S**ecdo. sedē sube substāre accētū. 7 tū nō s3 p̄me
sube. **T**ercio. materia p̄ma p̄p̄ie p̄ncipalr 7 maxie sub
stare dr. 7 tū nō ē p̄ma suba. **A**ns p̄r p̄ phm dicentē. ma
teria ē subiectū vnicūqz p̄mū. **S**ecda p̄r ē manifesta. qd
p̄ma suba ē in diuiduū de gne sube. s3 manifestū ē q̄ ma
teria p̄ma nō ē in diuiduū in gne sube. **Q**uarto. p̄p̄ie
p̄ncipalr 7 maxime videt idē fcare. **G** sequit q̄ definitō
tio ista ē negatoria. **S**olo sic. 7 p̄mo p̄r de p̄ma. qd
cōuenit oim p̄me sube distinguēs ip̄am ab oibz alijs. qd
p̄ hoc qd dr. p̄p̄ie. excludunt in diuidua accētū. 7 etiā in
feriora in pdicamētis accētū. qz licz vnū aliq̄ mō substet
alteri. sicut superficies alte dicit. tū hoc nō ē p̄p̄ie tāqz subie
ctum p̄ncipale. i. p̄ se substet. sicut p̄ma suba. ex q̄ eozū
ē ē in subiecto inesse. **P**er h̄ ar q̄ addit p̄ncipalr excludū
tur sedē sube q̄ nō substāre p̄ncipalr. qz nō substāre saltē
accētū cōibz nisi p̄ p̄mas. **A**ddit autē maxime ad excludē
dendū oia alia. qz nullū p̄uenit substare in termino nisi p̄
me sube. qz nō accētū. nō etiā sedis substāntijs.

Ad obiecta ad p̄mū parit ex solutōe p̄ncipali. qd
in diuidua accētū nō substāre. **A**d scdm ddm. qz s3
cūda suba substet accētū p̄p̄is p̄ se. nō tamē cōmū

Handwritten marginal note in the left margin, partially obscured.

Handwritten marginal note, possibly starting with 'A'.

Handwritten marginal note, possibly starting with 'T'.

Handwritten marginal note, possibly starting with 'A'.

Handwritten marginal note, possibly starting with 'A'.

Handwritten marginal note, possibly starting with 'Q'.

Handwritten marginal note in the left margin, partially obscured.

Large handwritten marginal note at the bottom left, containing several lines of text.

Handwritten marginal notes in the right margin, including some diagrams and text.

Aristotelis

nibus. etiam prius non substat abstracta ab indiuiduis sicut circa caplin de proprio dicitur est. Ad tertium dicitur quod materia prima non substat omnibus logicaliter. quod sic substat est actus completi et perfecti in natura quod est alteri. scilicet accidenti iuxta sententiam Avicenne occasio existendi in eo. scilicet substat physice omni forme naturali educibili per actum generationis de eius potentia. Ad quartum dictum est quod referuntur ad diuersa.

Secundum dubium est. An secunda definitio prime substantie sit bona. Et videtur primo quod non. quod ens positum non dicitur de finitum per negationem. sed illa secunda definitio datur per duplicem negationem. quod non est bona. Secundo sic. prime substantie sunt in secundis. ut dicitur in textu. quod male dicitur de finitione quod neque sunt in subiecto neque de subiecto dicuntur.

Solutio sic. quod iuxta sententiam Alteri prima substantia est ens duplici extremitate finitum. eo quod est prima in substando et vltima in essendo. in quantum ergo est prima in substando puenit sibi non esse in subiecto. In quantum vero est vltima in essendo puenit sibi non dicitur de subiecto. id est de inferiori. quod sub vltimo nihil est de quo posset dici.

Ad obiecta in opposito. Ad primum iam patuit in solutione principali. quod negationes ille equiualeat affirmationibus que ad modum in solone principali dictum est. Etiam non est ista definitio pura negatiua. quia ponit ibi per genere substantia. sensus enim est prima substantia est substantia que neque in subiecto est neque de subiecto dicitur. Ad secundum dicitur quod licet prime substantie sint in secundis siue inferiora in suis superioribus non tamen sunt in eis sicut in subiectis. quod esse in subiecto est esse in alio sicut accis est in subiecto. Si dicas. prima substantia predicatur de subiecto. quia ista est bona predicatio. fortes est prima substantia. plato est prima substantia. Solutio. prima substantia accipit dupliciter. Uno modo per secundam intentionem. et sic peccat obiecto. Alio modo per illa re substrata intentionem prime. et sic neque est in subiecto neque dicitur de subiecto. Tertium tamen est ut dicitur dicitur Alterius. quod prima substantia tene dicitur non de subiecto. sed non dicitur de subiecto. Primum patet. quod dicitur de seipso. igitur ipsa dicitur de subiecto. quod non est inferius respectu sui ipsius.

Septimum dubium est. An huius prima substantia sit particularis et maxime substat. Solutio. huius materia que est subiectum primum vniuersalius. ut dicitur de primis philosophis. quod est enim substatere subsistere et esse eides substantie pueniunt. scilicet prime substantie. tamen ratione alteri et alterius illi vni conueniunt. quia substatere puenit ratione materie vel potentie. subsistere vero ratione forme cause liter. et esse ratione vtriusque. Et dicitur gratia materie vel potentie. quia substatere puenit non solum materialibus substantiis. sed etiam substantiis separatis. in quibus non reperitur materia sed potentia. Ad rationem ergo prime substantie tria requiruntur. Primum est quod habeat perfectum esse in rebus natura. scilicet esse reale et in vltimo actu nature determinatum et distinctum. et ergo esse intentionale non sufficit ad fundandum rationem prime substantie. Secundum est quod in se substat actu et in ipsa fundatur quecumque sunt. et illud non conuenit secundis substantiis. quia non in se subsistunt. sed in primis fundantur. Tertium est quod alijs tribuat virtutes et rationem substandi. et hoc conuenit soli prime substantie. que per hoc etiam ab alijs distinguitur. quia sibi conuenit actus substandi. prioritas substandi. et pluralitas actus substandi. quorum primum tamque definitio cum dicitur proprie secundum cum dicitur principaliter. et tertium cum subditur maxi-

me. eo quod ipsa non tamen substat secundis substantiis. sed etiam accidentibus. non solum speciebus specialissimis. sed etiam speciebus et generibus subalternis.

Octauum dubium est. Quare philosophus replicat potius per indiuidua vaga quam per indiuidua determinata.

Solutio Alteri. indiuiduum vagum habet aliquid de predicacione speciei ratione indeterminacionis. quod non conuenit indiuiduo determinato. et accessit magis ad sciendum siue artem. Secundo etiam indiuidua determinata non sunt eadem apud omnes. sed alia et alia sunt diuersas rationes. et propter hoc non explicat de eis.

Nonum dubium est. An aliquis homo sit prima substantia. Et videtur primo quod sic auctoritate philosophi in textu. qui in definitione prime substantie explicat. ut aliquid homo. aliquid equus. Et postea ubi intendit ostendere omnia alia dici de primis vel esse in eis arguit sic. animal predicatur de homine. igitur de alio homine. per aliquem hominem intelligendo primam substantiam. Secundo. aliquid homo non est secunda substantia. et iterum illam et primam non est medium. ergo est prima substantia. Ans patet quod si esset secunda substantia non esset nisi species. sed hoc est falsum. quod hec est vera. nullus homo est species. igitur sua contradictoria est falsa. aliquid homo est species. Tertio. si aliquid homo non esset prima substantia tunc posset predicari de multis. et ita hec videtur esse vera. omnis homo est aliquid homo. quod non posset esse eodem ad alia quam ad supposita hominis. sed illa non est vera. quod predicatum per positionis vniuersalis affirmatiue supponit esse tamen. et ita per accidens ad positionem alterius in subiecto. igitur per confundit per se quod ponit in subiecto. Sed hoc non. quia non dicimus. omnis aliquid homo. Etiam omne predicatum vltis affirmatiue per esse subiectum particularis puerteris illa vltis. tale non est hoc quod dico aliquid homo. Nec valet si dicatur hac. omnis homo est aliquid homo. puerterdam in hac. aliquid homo est homo. quod iste dicitur ferit. omnis homo est homo. et omnis homo est aliquid homo. ergo eorum puerse differunt. Ad istud dubium diuersi diuersimode responderunt. Quidam dicunt quod aliquid homo est prima substantia nec predicatur de pluribus nisi equivoce. Et ille videtur esse modus dicendi dicitur Alteri et cois. Alij dicunt quod aliquid homo non est prima substantia. et quod illam solutionem etiam paucos aut nulla sequuntur in conuenientia. ideo probabiliter et disputacionis gratia illa psequimur et obiecta in oppositum soluemus. Est ergo prima ratio ista. aliquid homo predicatur de pluribus. quod non est prima substantia. Consequenter est satis manifesta ex distinctione prime substantie a secunda. Ans patet. quod iste homo est aliquid homo. et ille homo est aliquid homo. Secundo se quis. iste homo currit. ergo aliquid homo currit. sed non eodem uerbo. quod aliquid homo est prius. et per consequens non est prima substantia. Tertio. hec est vera. omnis homo est aliquid homo. Tum quia sua contradictoria est impossibilis. illa scilicet aliquid homo non est aliquid homo. Tum quod quaelibet singularis est vera. igitur aliquid homo predicatur de omni homine. ergo non est prima substantia.

Ad primum in opposito est dicitur quod philosophus notat primam substantiam ibi quodammodo per eodem sumptum per suppositis. Iuxta quod notandum. quod homo de se indifferens est ad multas acceptiones. scilicet per uocem. ut homo est dicitur dissyllaba. per intentionem. ut homo est species. et per suppositis. ut homo currit. Signa ergo ut omnis aliquid sibi addita in differentiam ad uocem et intentionem tollit et determinat ipsum ad acceptioem tamen per suppositis. sed adhuc est in illa acceptioem indifferens ad quodcumque suppositis. igitur uolens primam substantiam exprimere ut distinguitur contra secundam videlicet ut ei inest intentio sed a prime

22 14

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the name 'Aristotelis' and various philosophical terms.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the name 'Aristotelis' and various philosophical terms.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the name 'Aristotelis' and various philosophical terms.

Predicamenta

substantie. et tñ quodāmodo in generali dicit. vt aliquis. i. qd est iste homo vel ille homo. Vel dicendū qd aliquis hō ponitur p̄ma suba determinata in determinate vt de hac vel illa. sed h̄ tamē vtz ē qd forte aliq̄s homo nō fecit p̄mā subam determinatā. neq; determinate neq; indeterminate. licet p̄ substantia determinata qñ ē subiectū positionis particularis supponat. **Q**s aut nō significet pars per veritatem istā. omis hō ē aliquis hō. p̄ma em suba determinata siue determinate siue indeterminate sumpta nō predicat vere de omi hōie. **E**t ita etiā homo qñ ē subiectū indefinite supponit p̄mā substantiā determinatā in indeterminate. nō tñ illam significat. qz fecit naturā humanā vt ē in habente. **A**d scdm ddm. qd aliquis hō est ens per accidēs p̄positū ex re p̄me intentionis et secundū de intentionis. et nec ē p̄ma suba nec secūda. sed mediū accidētale inter illa. et tale mediū inuenit inter sp̄m specialem et indiuidū. vt homo albus. licet nō mediū cōtra le. **S**i dicas. ens per accidēs ē qd p̄ponit ex rebz diuersis forū gener. h̄mōi nō ē aliquis homo. qz modus intelli gendi hōiem nō ē res alicuius generis. **D**dm ē declinan do maiorē. qz quicqd nō ē essentialr idē cū aliquo. siue sit res generis siue nō cōpositū cum illo facit ens p̄ acci dēs. **N**ec valet si dicat. aliquis homo p̄dicat de pluribz differentiibz numero in eo qd qd est. ergo ē species. quia ali quis homo de nullo p̄dicat in quid. qz ens p̄ accidens nō habet quid. **E**t si tūc dicat. eadē rōne sequeretur qd hec p̄dicatio. aliquis homo ē aial. non esset in qd. qz ibi subijct aliq̄s hō qd est iuxta iā dicta ens p̄ acci. **D**dm est qd negāda ē sequela. nec ē sile de l̄ aliq̄s homo posito a pre subiecti et posito a pre p̄dicati. qz oē syncategore maticū positiū in p̄dicato ē pars p̄dicati. qd p̄batur dus tendo ad impossibile sic. qz als ex veris sequitur falsū sic. nullus homo ē omis homo. iste homo ē homo. si signū in maiori nō est pars p̄dicati posset inferri in p̄clusionē. **E**t go iste homo nō ē hō. quia ad habēdū idēritatē maioris extremitatis nō oportet ipam sumi in maiori et p̄clusionē. cū eodem signo. si illud nō ē pars p̄dicati. et ita ex veris se queret falsū. sed syncategore maticū additū subiecto nō ē pars subiecti. qz determinat illud cui addit in cōpara tione ad p̄dicatū. **E**t ergo cū dicit. aliq̄s homo ē animal aliq̄s ē ibi tñ syncategore maticū. et homo tñ subiectū et ergo p̄ p̄positio illa esse vera. sed nō est ita vbi aliquis homo predicat. **A**d terciū p̄ncipale in oppositū dicen dum ē p̄cedendo hanc esse verā. omis homo ē aliq̄s hō **C**ū aut ostenditur qd nō. quia p̄dicatū nō potest per se cōfundi. negandū ē. quia in p̄radictoria istius videlicet que est. qdam homo nō ē aliquis homo ē idem predica tum. et tamē virtute negationis tenetur p̄fusa et distribu tūe. nec aliter oportet p̄fundibile per accidēs esse cōs fundibile per se. nō em oportet semp qd confundatur seu distribuatur per signū. sed sufficit qd per negationē p̄fun datur. **A**lter potest concedi qd inq̄ntum predicat aliq̄s homo intelligitur specificare rem huius verbi est. que est ens. ita qd predicatum ē hoc totum ens aliquis homo. et illud potest p̄fundi per signū vniuersale affirmatiuūz immedie sibi additū. quia potest dici sic. omē ens qd ē aliquis homo. **A**d aliam probationē dicendū. qd illa vniuersalis. omis homo ē aliquis hō. p̄uertitur in istaz. aliq̄s ens. i. existēs aliquis hō ē homo. et hec sunt dispus tatiue et nō simplr assertiue dicta.

Decimū dubium est. Anum definitio se/

cundarū substantiarum sit bona in qua dicit. secunde sub stantie sunt species in quibz sunt prime substantie et illas rum specierum genera. **E**t videtur primo qd nō. quia substantia vt in p̄mā et scdm diuidit dicit a substantando. s; generibz et speciebz nō p̄uenit substantare. ergo nō dicitur dici substantie. et p̄sequēs nec scde substantie. **S**cdm pars. qz substantare ē accidens comune qd soluz inest in diuiduis. a cuius p̄ncipijs fluit. genera aut et species nō sunt indiu dua. **S**cdm. sicut se habet res ad esse ita ad substantare. qd esse p̄supponit. sed esse p̄mo cōuenit secūdis substā tijs et per secundas primis. quia esse fluit in particulare ab essentia quā nominat scde substantie. ergo incōuenien ter substantie vles scde substantie cōueniunt. **T**er cio. omnis substantia ē p̄ se existens. qz in hoc differt ab accidēte quod ē alteri inherens. sed genera et species non per se subsistūt. vt probat p̄bus cōtra platonē. ergo non sunt substantie. et per cōsequēs nec scde. **Q**uarto. secū de substantie sunt in primis. igitur nō cōuerso. **C**onle quētia probatur. quia als idem respectu eiusdēz esset re cipiēns et receptū in actu et potētia. quod ē impossibile. **S**olutio sic. quia secunde sube sunt quibus substā re p̄uenit secūdario. s; p̄ primas subas. sed genera et spe cies accidentibus per primas substantias substā. ergo cōueniēter vocantur scde sube. sicut homo dicit grāmas ticus et currens et consequēti. quia aliquis homo ē cur rēns et grāmaticus. et aliquis homo est homo. ergo zc. **I**bi tñ p̄siderandū ē. qd licz in eodē vt p̄us tactū fuit sint idē ista tria. scde substantie et substantare. tñ in diuersis non sunt idē. sed habet se p̄ ordinē. sicut sup addens et sup ad ditum. quia esse p̄uenit omibz siue sint substantie siue sint accidētia licet nō vniuoce. **S**ubsistere vero cōuenit omi bus substantijs siue p̄mis siue secūdis. et nō accidētibz qz bus p̄uenit inherere. **S**ubstantare vero cōuenit p̄mo et per se p̄mis substantijs tñ. et scdario et ex p̄sequēti solū scdis. **E**t per omnia similiter se habet essentia. subsistētia. et substā ntia. quia essentia recipitur in omnibz rebz. subsistētia in omibz substantijs. et substantia hoc modo dicitur de p̄ mis substantijs p̄ncipaliter tñ. **A**d obiecta in oppositū ddm. qd substantare qd ē acci dēs cōep se et p̄mo nō p̄uenit scdis substantijs. tñ p̄uenit eis scdario fm esse qd habz in p̄mis qz p̄mo conuenit. **A**d scdm ddm. qd licz ē cōtē p̄mo p̄ueniat secūdis substantijs. non tamē esse existētie. per quod dicit substā ntia substantare. esse em essentie non indiuiduar nisi in supposito. cuius materia que habet in diuiduare formā pars est. **V**erum tamen est. qd omne esse est a forma siue fuerit esse essentie siue esse existētie. licet esse nō dicat exi stētie nisi inq̄ntum materia indiuidual. **A**d terciūz dicendū. qd omes substantie sunt per se exītes p̄o tanto quia existunt per aliquod sui generis quod ē materia. q̄ etiam ē in genere substantie differens in hoc ab accidētibz existētibz per aliquod alterius generis quod ē substā ntia. illud tamē p̄ quod secunde substantie existūt non est de ratione ipsarum. ergo non dicuntur proprie per se exītes sicut prime que sunt particulares per materiam. **A**d quartum dicendū. qd differenter secunde substā tie sunt in primis. et prime in secundis. quia secunde sub stantie sunt in primis actu et intellectu et formaliter. s; p̄ me substantie sunt in secūdis virtualiter et potētatiue. sicut omne inferius est in suo superiori. et hoc non est incō ueniens qd reciprocē vnum sit in alio. et cōuerso fm dū uersum modum essendi in.

Aristotelis

Undecimū dubiū est. An quedam p̄dicantur de subiecto nomine et non ratione. Et videtur primo quod non. quia regula topica dicit. De quocūq; predicatur definitio et definitum. quia loco nominis licet ponere definitores siue ratione. **Solutio** sic. quia accidēs dupliciter significatur. **Uno modo abstractiue.** **Alio modo** p̄cretiue. **Abstractiue** significat in quātū importat formā accidentalem s̄m se et absolute. et non s̄m q̄ inheret substantie. et ergo nullo modo predicari potest de subiecto nec. s̄ nomine. id est affirmatiue et vere. nec ratione. id est definitione. **P̄cretiue** vero significatū accidēs significatur s̄m q̄ habet esse in subiecto. et ergo potest vere predicari de subiecto. dicendo homo est albus. non autē homo est albedo. **Ratione** vero non predicatur. quia ratione p̄dicari est predicari essentialiter. nulla autē ratio accidētis potest esse essentialis ipsi substantie. **Ad obiectū** in oppositum est dicendū. q̄ loco nominis licet ponere rōem. id est definitionē accidētis p̄cretiue accepti. tamē nō p̄dicatur accidēs tale de subiecto ratione. ex quo iuxta p̄dicta ratione predicari est rationē predicari esse de ratione siue essentia subiecti. Et ergo dicit **Albertus** q̄ ratio vel definitio p̄creti predicat de subiecto. nō tamē ut ratio vel definitio. q̄ cū definitio indicat essentia eius cuius est qd̄ predicat ut definitio predicat essentialiter. Et ergo solet dici q̄ aliud est rōem p̄dicari de subiecto. et aliud ratione p̄dicari de subiecto. rōne autē p̄dicari ē essentialiter p̄dicari qualiter nō predicat definitio accidētis p̄cretiue accepti.

Duodecimū dubiū est. Utrū consequētie quas format p̄hs in textu dicitur. Animal predicatur de homine ergo de aliquo homine. color est in corpe. ergo in aliquo corpore. teneat formaliter. Et videt q̄ nō. q̄ nō tenet alibi. species p̄dicatur de homine. ergo de aliquo homine. ubi tamē est eadē forma arguēdi. **P̄terea.** videtur esse fallacia p̄sequētis a superiori nō distributo ad inferius. ergo nō valet talis p̄sequētia. **Solutio** sic. quia p̄hs probat vtrāq; cōsequētia inferendo ex opposito p̄sequētis oppositū antecedētis. vñ p̄ma p̄sequētia decurrit penes hanc regulam. Quādo alterū de altero predicat. que valet hanc. qd̄ est p̄s priore est p̄s posterior. **Secūda** vero p̄sequētia tenet p̄ hanc regulam. Nil inest alicui supponēti disiectiue pro multis nisi alicui aliorum in determinate sumpto insit.

Ad primū obiectū in oppositū est dōm. q̄ spēs nō p̄dicatur de homine ut hic sumit predicari. q̄ hic accipitur predicari ut est superior de inferiori in eodem genere spēs aut nō predicat de hoīe ut superior. sed ut scd̄a intētio. Unde solet dici. q̄ vtrāq; p̄na tenet sumendo cōe ut h̄; sup̄pōem p̄sonale et nō simplicē. **Ad scd̄m** potest dici q̄ nō est fallacia p̄sequētis. quia nō arguitur ad p̄mā substantiā determinatā determinate. sed indeterminate. Et h̄ nō est eque cōe cū termino cōi sumpto p̄sonaliter.

Tercūdecimū dubiū est. Utrū nō existē tibus primis substantiis impossibile sit aliquid aliorum remanere. Et videtur primo quod non. quia destructo posteriori non est necesse prius destrui. cum prius non dependeat in esse a posteriori. sed substantie vniuersales s̄s p̄iores substantiis primis. quia p̄ponunt p̄imas. ergo destructis primis que sunt posteriores secundis. nō oportet secundas destrui. **Secundo** sic. si destructis primis destrueretur secūda vel hoc esset per se vel ex cōsequenti non per se. quia nihil est per se corruptibile vel generabilis

le nisi per se habens esse. sed vniuersale nō habet p̄ se esse. **Nec** ex p̄sequenti. quia corruptibile dicitur aptitudinē ad actum que primo inest vniuersalibus. **Tercio.** secunde substantie habent esse. sed nō habent esse a primis. s̄ ecōs uerso. igitur possunt esse sine primis vel p̄mis destructis siue corruptis. ergo possibile est aliquid aliorum remanere.

Quarto. omne abstractum s̄m esse ab alio potest esse sine alio. sed vniuersalia s̄m esse videtur abstracta a primis substantiis. igitur etc. **Quinto** probat. quia sunt abstrata s̄m ratione. igitur etiā s̄m rem et esse. quia abstractio rationis realē p̄supponit. sicut ens rationis ens reale p̄supponit. **Quinto.** si destructis p̄mis substantiis destruerentur secūde. tunc valeret p̄sequētia ab inferiori ad superius negatiue. sed talis nō valet ut tenent comunes logici. **Quinto** probatur. quia nō sequit. hoc nō ē homo. ergo nō est animal. **Sexto.** interemptis differētis q̄ sunt rationale et irrationale. adhuc potest intelligi substantia animata sensibilis q̄ est animal. ergo destructis p̄mis substantiis nō destruentur p̄ter hoc secūde substantie. ergo primis destructis possibile est aliquid aliorum remanere. **Antecedēs** patz p̄ Porphyriū in comunitatibus p̄dicabilū. **Septimo.** species interempte non simul interimitur genus. sicut dicit Porphyrius. ergo illiter p̄ime substantie interempte nō interimitur secundas. et p̄ p̄sequētis destructis primis substantiis possibile est aliquid aliorum remanere. **Solutio** sic. et hoc siue exponat p̄positio corollaria de intentionibus siue rebz. De intentionibus manifestum ē quia destructo vno relatiuorum destruitur reliquū. primū aut et secundū sunt relatiua. nec illo modo p̄me substantie sunt magis corruptibiles q̄ secūde. De rebz significatis etiam verū ē corollariū. q̄ destructo illo sine quo aliud nō habet esse destruitur etiam id quod habet esse ab illo. sed sine p̄mis substantiis secūde substantie non habet esse in rerū natura. igitur illis corruptis corrumpuntur secūde substantie. **Quinto** est manifesta. **Quinto** patz. q̄ vniuersalia esse perfectum non habent in rerum natura nisi in singularibus. **Simili** modo patet de accidentibus quia accidentium esse ē inesse. ergo nō sunt sine singularibus que sunt eorum propria subiecta.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q̄ destructo posteriori s̄m q̄ posterioris ē non necessārio destruitur prius s̄m q̄ prius ē. sed secūde substantie nō sunt p̄iores p̄mis s̄m esse existentie. sed sic sunt eis. posterior res sicut dicit **Albertus** porritanus q̄ vniuersale generatur ex cōsequenti in singularibus. **Unde** vniuersalia propter **Albertus** dicit. habet triplex esse. vñ esse habet in singularibus. aliud habet esse s̄m se et absolute. put sunt simplices nature pluribus comunicabiles. **Tercū** habent esse in intellectu. et hoc dupliciter. vel in intellectu cognoscēte tñ. sicut est intellectus humanus. vel in intellectu cognoscēte constante simul. qualis ē intellectus diuinus. omnibus igitur singularibus siue p̄mis substantiis destructis ipso possibile est aliquid aliorum remanere s̄m esse existentie. **Additur** autē omnibus. quia si solum alique destrueretur tūc possunt manere adhuc secunde substantie in alijs. **Uñ** equaliter corollariū vniuersali negatiue postponēdo tñ h̄ p̄cipium destructis. qd̄ includit negationes signi vniuersalis. alis si prederet signum vniuersale immobilitaret ipsum iuxta regulam logicam et faceret particularem in virtute. **Tercū** nō habet destructis. s̄ nō existētibus p̄mis substantiis. **Ista** tamē proposito destructis p̄mis substantiis nō ponit primas substantias posse destrui. q̄ ablatius ab

marginale notes in the left margin, including 'et videtur primo quod non' and other commentary.

marginale notes in the right margin, including 'unde vniuersalia propter albertus dicit'.

Predicamenta

solutus fm **P**risclianū. z hoc in pstructione dicitur expositi per se. quia. vel dū potest igitur esse sensus. si destruitur pme substantie destruitur secūde. vel quia. vel dum et quodlibet exponēs est vera. qz positio alicui in cōparatione ad aliud nō requirit ipm poni ab solute. sed est fallacia fm quid ad simpliciter. **A**d scdm est ddm. qz scdm de substantie nō sunt corruptibiles p se. sed ex psequēti. **A**d improbatōem vero ddm est. qz corruptibile dicitur duplicē aptitudine. s. ppinquā z remotā. Si primū. sic cōuenit corruptibilitas pms substantijs. id est pme substantie sunt que actu corripui possunt. Si vero dicitur corruptibilitas aptitudine remotā. tūc conuenit secundis substantijs. vt probauit argumētum. **A**d terciū dicitur est. qz licet secunde substantie nō habent proprie esse a primis. habent tamen esse in primis. quia sunt quidditates pmarū quas impossibile est separari a primis. **A**d qrtum dicitur est. qz sicut ens rationis nō pponit ens reale sic qz esset ens reale. sed quia fundatur in aliquo reali. sic etiā nō oportet abstractū fm rōem esse abstractum realiter. sed sufficit qz per aliqd reale sit distinctū ab illo a quo abstrahitur. vel qz illud a quo sumitur sit distinctū ab illo a quo sumit illud a quo abstrahit. **A**d qntum ddm est fm ddm. **A**lterū. qz nō est hic locus ab inferiori ad superius negatiue. sed est h locus a singularibz sufficēter enumeratis ad suū vlē. quasi sic argueretur. sortes nō est. plato non est. z sic de alijs. ergo nullus homo est. **A**d sextū z septimū est dicendū. qz interemptis spēs et differentijs nō interimitur genus fm qz est prius eis. sed tamē necessario interimitur genus fm esse determinatū qd habet in speciebo. **E**t simili modo dicit in proposito qz destrucit pms substantijs destruitur secūde substantie fm esse qd habent in pms substantijs. qzuis nō destruitur fm qz sunt in se considerate.

Secundarū vero substantiarū magis substantia est species qz genus. propinquior em est pme substantie. **S**i quis em assignet primaz substantiam quid est euidētius et conuenienti us assignabit speciem proferens quā genus. vt quendā hominē assignās manifestius assignabit hominē qz animal assignādo. **I**llud em proprium est magis alicuius hominis. hoc autem commune. et cum aliquā arborē reddideris manifestius assignabis cū arborē reddideris qz plāta

Ista est terciā pars principalis in qua pparat substantias adinuicē. **E**t diuiditur in duas pres. Quia primo pparat adinuicem secūdas substantias. Secūdo cōparat adinuicem pmas substantias. **S**ecūda ibi (**S**ilr aut) **P**rima in duo fm qz probat dicitū suū dupliciter. **S**ecūda ibi (**A**mplius pme substantie) **P**rimo dicit. qz inter secūdas substantias species magis est substantia qz genus. quia si quis assignet. i. definiat primā substantiam quid sit. ille conuenienti us z euidētius assignabit. id est definit proferēs speciem in definiendo. siue ad interrogatōem factā p quid de prima substantia qz gen? vt assignādo siue definiendo quēdam hominē assignabit manifestius hominē qz aial. qz spēs est magis ppria alicui homini. genus vero est commune.

Amplius pncipales sube eo qz alijs omibz sunt subiecte z alia oia aut de his pdicatur aut in eis sunt. ideo maxie dicunt sube. **S**icut aut pncipales sube ad alia omia se hnt. sic z spēs ad genus se hz. subiacet em species generi. genera em de speciebo pdicatur. spēs vero de generibz nō puertitur. **Q**uare et his spēs magis genere suba est. ipsaz vero spēs qz nō sunt genera nihil magis alterz altero suba est. nihil em familiarius assignabis de aliquo hoie hoicm assignādo qz de aliquo equo equū

Hic pbs pbat p ditionē suā scda rōne dices. sicut se habet pncipales sube ad oia alia. sic se hnt spēs ad gen? qz spēs substat generi. genera etiā de spēs pdicant. spēs aut de generibz minime puertibiliter pdicant. sed sic ē qz pncipales substantie. i. pme substantie maxime dicunt sube. eo qz oibz alijs subiecte sunt. z oia alia de ipsis pdicant ergo spēs qz substat generibz etiā dicunt magis substantie qz genera. **P**ostea ppar spēs adinuicē dices. qz inter species qz nō sunt genera vna nō est magis suba qz alia. qd pty. qz nō familiarius assignabis de aliquo homine qz sic hō. qz de aliquo equo qz sic equus

Silr aut z principaliū substantiarū nihil magis alterū altero suba est. nihil em magis aliqd hō est substantia qz aliqd bos.

Hic pbs ppar subas pmas ad seinuicē. **E**t diuidit in duo. qz pmo facit hoc. scdo pbat quoddā suppositum. **S**ecūda ibi (**S**ubstantiarū pncipaliū). i. pmarū nihil magis altera est substantia. i. vna nō ē magis suba qz altera. qz nihil magis substantia est aliqd hō qz aliqd bos.

Merito igitur post pncipales substantias sola alioz species et genera dicuntur esse secūde sube. **E**orum em que pdicant principalem substantiam sola hec indicāt. **A**licquem em hoicm si quis assignauerit qd sit spēm vel genus assignans familiariter assignabit et manifestius faciet hoicm vel aial assignās. **A**liozi vero qz quid assignauerit qlibet assignabit extrance vel lut albū aut currit aut qd cūqz talū reddens. **E**t ergo merito he sole alioz scde sube dicuntur.

Hic pbs declarat quoddā suppositū. **E**t diuiditur in duo fm qz declarat illud suppositū duplici rōne. **S**ecūda ibi (**A**mplius aut) **P**rimo dicit. qz merito post pncipales. i. pmas subas solū spēs z genera dicuntur scde substantie. **P**rima ratio est. qz inter illa qz pdicant de pms substantijs sola genera z spēs indicāt eaz essentiā. ergo illa sola merito dicunt scde substantie. **A**ns pbat. p. qz sola gna z spēs pdicāt in qd de pma suba. z idē ad interrogatōem factā p qd. hz pueniētius qz gen? **E**xemplificat vt si qz assignauerit aliqd hoicm qd sit. ille demonstret familiariter. i. clarius assignādo spēm vel genus. vt assignās aliqd hoicm eē hoicm vel aial qz aliqd aliorū. qz qd cūqz alioz assignauerit h est extraneū. sicut si assignauerit aliqd accūs vel albū aut currit aut qd cūqz talū. g merito he sole scde substantie dicuntur

Aristotelis

Amplius principales sube eo qd omnibus alijs subiacent iccirco pprie sube dicuntur. Sicut autem pme sube ad omnia alia sese hnt ita principaliz subaru gna z spes ad oia reliq sese hnt. De his em oia reliq predicantur aliquem em hoiem dicitur grammaticu esse. ergo z hoiem z aial gramati- cu dicitur. sicut autem et in alijs.

Hic pbs pbat rone secunda illud suppositum dices. si aut se hnt pme sube ad oia alia. ita spes z genera hnt se ad reliqua oia. pura ad accntia. s; pme z principales sube ideo dicuntur pme sube. qz oib alijs substat. g aia z spes dicuntur merito scde substantie. qz solis pms substantijs. dēptis quib; nō substat oib alijs z substantijs z accntib; substat. z reliq oia de eis pdicantur

Incidunt dubia. Primum

est. An pme substantie sunt magis sube qd scde. z inter scdas substantias magis spes qd genera. z equaliter substantie sunt species. Et videt pmo qd nō. qz vt dicitur posterius in qnta pprietate. substantia nō suscipit magis ne qd minus. qm pma substantia nō est magis suba qd scda.

Secundo sic. inter species spēalissimas vna pluribus substat qd alie. ergo nō sunt equaliter substantie. qz asin pluribus substat qd homo. Probat. qz substat aiali. corpi aiato. corpi. z substantie z cu; hoc bruto. Solo sic. vt declaratum fuit per ordinem in textu.

Ad obiecta in oppositu. Ad pmo est dicendum. qd substantia vt dicitur a se effendo magis z min? nō suscipit. vt postea dicitur in textu. sed bene vt dicitur a substantia. Ad scdm est ddm. qd ad hoc qd vnu magis sit substantia qd reliquū nō sufficit qd pluribus substat. sed opz qd substat omnibus quibus substat aliud. z cū hoc etiā illi respectu cuius dicitur magis. sic autem nō est inter spes spēalissimas. qz iter eas vna nō substat alijs. s; habet se vt quedā disparata non habentes inter se pter hoc aliquē ordinē

Secundu dubiu. An magis assignet quid predicans spēm qd pdicatis genus. Et videtur qd non quia genus generalissimū qd est substantia est pncipiuz omnium pdicatorū eiusdem coordinatōnis. ergo p seipm est pdicatu qd diciturū z causa formalis inferior. alia autem inferiori ppter ipm genus generalissimū in qd pdicatur. z ita species videt p aliud esse causa quidditatis.

Solo sic. qz cum supius sit in inferiori actu z intellectu qui assignat id qd inferius est assignat. z hoc qd superius est. qui autem assignat qd supius est nec actu nec intellectu assignat qd inferius est. quia nō ē in ipso nisi ppter potētiam. sicut omne inferius est in superiori solū potestate.

Ad obiectū quo arguitur qd ille qui assignat qd inferius est assignat quod p aliud causa est dicendū qd inferius nō est causa p aliud quod est extra ipm. z ideo nō est causa omnino p accntis siue p aliud. s; p seipm. si vero esset causa p aliqd qd esset extra ipsum tunc esset causa omnino p aliud. z ita p qd ad questionē quid est de pma substantia pueniētus nō datur spes qd genus.

Comune autem est omni substantie in subiecto non esse. principalis namq; substantia neq; de subiecto dicitur neq; in subiecto est. Secundarum vero substantiarum constat quidem etiam

am sic. quia nulla ē in subiecto. homo em de subiecto aliquo homine dicitur. in subiecto pmo nullo est. non em in aliquo hoie homo est. similiter autem z animal de subiecto dicitur aliquo homine. nō est autem aial in aliquo homine

Ista ē scda pars principalis huius capli. in q Aristot. determinat de pprietatib; sube. Et diuidit in sex pres. fm qd sex ponit pprietates sube. patebunt in pcessu pres. Pma ps diuidit in tres pres. qz pmo ponit pma pprietates sube. Scdo ostendit eā nō esse pprie ppria. Tercio remouet qddā dubiū. scda ibi (Nō est autem) tercia ibi (Non nos pmo pter hnt) Pma diuidit in duo. pmo dicit qd sit pma pprietates substantie. Scdo probat dictū suū. scda ibi (Principalis ē substantia) Pma itez in duo fm qd pbat dictū suū dupli. Scda ibi (Amplius autem) Quo ad pma dicit. qd nō esse in subiecto est comune omni substantie. probat pmo de pma substantia p eius definitōem dicens. pncipalis substantia. i. pma substantia nec dicitur de subiecto nec ē in subiecto. De scdis substantijs pmo pbat pmo inductiue sic. pstat qd nulla scda substantia est in subiecto. quia homo de subiecto quidē dicitur. s. aliq hoie in subiecto vero nullo est. qz nō est homo in aliquo hoie sicut in subiecto. Et simili modo aial dicitur de subiecto de aliquo homine scz. sed nō est in aliquo hoie sicut in subiecto. qz nulla scda substantia ē in subiecto.

Amplius eorum que in subiecto sunt nomē qd dem nihil prohibet aliquando predicari de subiecto. rationem vero impossibile est. Secundarum vero substantiarū pdicabit. z ratio de subiecto et nomen. rationē nāq; hois et animalis. de aliquo homine pdicabit. ergo non erit substantia horum que in subiecto sunt

In ista pre pbs probat dictū suū rone dicens. Eorum que sunt in subiecto nihil prohibet aliqui nomen ipsoz pdicari de subiecto. sed impossibile est rōnem ipsoz pdicari de subiecto. rō pmo z nomē scda substantiarum de subiecto pdicatur. qz rōem hois z similitur rōnem animalis possumus de aliquo hoie pdicare. qd sequit qd scda substantia nō ē de numero eoz qd sunt in subiecto.

Non autem est hoc substantie propriū. nam differentia eorum est que in subiecto non sunt. bipes em et gressibile de subiecto quidem homine dicitur. in subiecto autem nullo est. non em in homine est bipes neq; gressibile. ratio quoq; differentie de eo dicitur de quocunq; ipsa differentia predicatur. velut si gressibile de homine dicitur. z ratio gressibilis de hoie pdicatur. est em homo gressibilis

In ista pre pbs ostendit istā pprietatē nō esse pprie ppriam sube dices. s. qd dictū ē nō esse pprie ppria sube. qz etiā cōuenit dñe substantie. qz dñia substantie nō est in subiecto. Et hoc declaratur. qz bipes z gressibile dicitur de subiecto hoie scz. sed in nullo subiecto est. nō em est bipes in homine neq; etiam gressibile suple sicut in subiecto. quia ratio. ad ē definitio differentie predicat de eo de quocunq; ipsa differentia pdicatur. sicut si gressibile de hoie pdicatur. tunc gressibilis etiā de hoie pdicatur. qz hō gressibilis est

Predicamenta.

Nos vero cōturbent subarum p[ar]tes q̄ ita sunt in toto quasi in subiecto sint. ne forte cogamur eas nō esse subas confiteri. nō em̄ in subiecto dicitur eē q̄ tanq̄ p[ar]tes sunt in aliquo

In hac p[ar]te remouet p[ro]p[ri]e dubiū dices. Nō cōturbent nos p[ar]tes subarum. q[uia] iste videt esse in toto sicut i subiecto. ne forte cogamur eas p[ro]fiteri nō esse sub[st]antias. q[uia] nō dicunt esse in aliq̄ sicut in subiecto. s[ed] sicut p[ar]tes in suo toto. q̄si velit p[ro]p[ri]e dicere. alius est mod[us] offendi in accidētis in subiecto. et p[ri]mū subalium in toto

app[ar]et s[ub]stantia

Intest aut[em] sub[st]antijs et differētijs ex his om̄ia vniuoce p[ro]dicari. oia em̄ que ex his p[ro]dicata sunt aut de indiuiduis p[ro]dicant aut de speciebus **A**p[ri]ncipali nāq[ue] sub[st]antia nulla ē p[ro]dicatio. de nullo em̄ subiecto dicitur. secundaz vero sub[st]antiarū spēs q̄dem de indiuiduo p[ro]dicatur. genus autē et de specie et de indiuiduo. similiter aut[em] et differētie et de specie. et de indiuiduis p[ro]dicantur. ratione nāq[ue] suscipiūt p[ri]me sub[st]antie specierū et generū et species generis. quecūq[ue] em̄ de p[ro]dicato dicitur eadem et de subiecto dicitur. similiter aut[em] et differētiarū ratione suscipiunt spēs et indiuidua. vniuoce autē sunt quoz nomen commune est et ratio eadem. q[uia] om̄ia q̄ a sub[st]antijs sunt et differētijs vniuoce dicitur

A

Hic p[ro]p[ri]e ponit sc̄dam p[ro]p[ri]etates sube. Et diuidit in duo. p[ri]mo ponit p[ro]p[ri]etate. sc̄do p[ro]bat eā ibi (Om̄ia em̄) Quo ad p[ri]mū dicit q[uod] inest sub[st]antijs et dicitur eaz vniuoce p[ro]dicari de p[ri]mis. q[uia] oia p[ro]dicata aut p[ro]dicant de indiuiduis aut de sp[eci]e. sed a p[ri]ncipali sub[st]antia nulla est p[ro]dicatio. q[uia] de subiecto nullo dicitur. sed inter sc̄das subas spēs p[ro]dicatur de indiuiduis et gen[er]e de sp[eci]e et indiuiduis. Et sicut dicit p[ro]dicant de sp[eci]e et indiuiduis. q[uia] p[ri]me sube recipiūt definitōem specierū et generū. et spēs recipiūt definitōem generū. q[uia] quecūq[ue] dicitur de p[ro]dicato illa om̄ia dicitur de subiecto. Sicut spēs et indiuidua recipiūt definitōem differētiarū. et ideo om̄ia q̄ sunt ex his sub[st]antijs et differētijs sub[st]antie vniuoce p[ro]dicantur

app[ar]et

Om̄nis aut[em] sub[st]antia videtur hocaliq̄d significare. et in p[ri]mis q̄dē sub[st]antijs indubitabile et ver[um] est q[uod] hocaliq̄d significat. indiuiduis em̄ et vnum numero significatur.

Hic p[ro]p[ri]e ponit terciā p[ro]p[ri]etate sube. Et diuiditur in duo. q[uia] p[ri]mo ponit istā p[ro]p[ri]etate. sc̄do ostendit eā nō cōuenire sub[st]antijs secundis. Sc̄da ibi (In sc̄dis vero) p[ri]mo dicit q[uod] oia suba videt sc̄care hocaliq̄d. et illud est indubitabile in p[ri]mis sub[st]antijs et verum q[uod] hocaliquid p[ri]ma sub[st]antia significat. quia est indiuiduū et vnum numero quod significatur p[er] eam.

In sc̄dis vero sub[st]antijs videt quidē similiter sub appellatōis figura hocaliq̄d sc̄care. quādo q̄s dixerit vel hoiem vel aial. nō tamē verū est. sed magis q̄le q̄d sc̄cat. neq[ue] em̄ vnum est q̄d subiectū est quēadmodū p[ri]ma suba. sed de pluribus homo dicitur et animal.

Hic p[ro]p[ri]e p[ro]bat istā p[ro]p[ri]etate nō p[ro]uenire sub[st]antijs secundis. Et diuidit in duo. q[uia] p[ri]mo facit sc̄do remouet dubiū ibi (Nō aut[em] sc̄cat) Quo ad p[ri]mū dicit q[uod] videt sc̄da sub[st]antia sc̄care hocaliq̄d sub appellatōis figura. sicut si quis dicat hoiem aial. tūc s[ed]m veritate nō sc̄cat hocaliq̄d. sed magis quale quid. q[uia] sc̄cat p[er] eam sicut p[er] hoiem vel aial nō est vnum numero. sicut sc̄cat p[er] p[ri]mā sub[st]antia. p[ro]dicatur em̄ hō de pluribus sicut aial

Non autem simpliciter qualequid significat quemadmodū album. nihil em̄ aliud significat album q[uam] qualitate. genus autē et species circa sub[st]antiam qualitate determinat. quales em̄ quandā sub[st]antia significant. plus aut[em] in genere q[uam] in specie determinatio fit. dicens em̄ aial plus complectatur q[uam] hominē.

Hic p[ro]p[ri]e remouet dubiū dices. q[uia] suba sc̄da nō sc̄cat simpliciter sicut album. vel alia p[ro]p[ri]e de sc̄re accidētū. q[uia] album nihil aliud sc̄cat q[uam] qualitate. sed sc̄cat sube significat qualitate circa subam. i. q[uia] sc̄cat essentialē siue q̄leq̄d. Genus em̄ et spēs circa sub[st]antiam determinat q̄leq̄d significat em̄ quādā subam q̄lem in h[oc] tamē est differētia inter gen[er]e et sp[eci]e. q[uia] in sc̄re est plus determinatio. h[oc] ē determinabilitas q[uam] in specie. eo q[uod] genus est comunius. Q[uod] p[ro]p[ri]e dicitur aial plus p[ro]plectit q[uam] hoiem p[ro]dicans. Et ita vult p[ro]p[ri]e q[uod] genus plus sc̄cat qualeq̄d q[uam] species q[uia] est plus determinabile. et p[er] p[ro]p[ri]e spēs magis est sub[st]antia q[uam] genus. vt dictū fuit sup[er]ius

Circa textū nūc expositū

mouetur questio. **U**tr[um] tres p[ro]p[ri]etates p[ri]me. i. in subiecto nō esse p[ro]dicari de p[ri]ma suba vniuoce et hocaliq̄d vel qualeq̄d significare. p[ro]ueniēt[er] attribuant sube. Et videtur p[ri]mo p[ro]p[ri]a suppositū q[uod] sub[st]antia nō h[ab]et p[ro]p[ri]etates. quia s[ed]m rōnales p[ro]p[ri]etates sunt sp[eci]e sp[eci]alissima r[ati]o. sed gen[er]e generalissimū nō ē nec esse p[ro]p[ri]e sp[eci]e. igitur nō h[ab]et p[ro]p[ri]etates. Sc̄do sic p[ro]p[ri]a p[ri]mā p[ro]p[ri]etate. nō esse in subiecto est p[ro]p[ri]a sub[st]antie. q[uia] in cōueniēt[er] dicit q[uod] eē cōe sub[st]antie. Ans p[ro]p[ri]e q[uia] p[ro]uenit om̄i sub[st]antie. soli sub[st]antie. et sp[eci]e sub[st]antie. **R**ōle quētia p[ro]bat. q[uia] p[ro]p[ri]a et cōe opponunt.

Tercio. ista p[ro]p[ri]etas nō p[ro]uenit om̄i neq[ue] soli. igitur nullo mō est p[ro]p[ri]a sub[st]antie. Ans p[ro]p[ri]e. q[uia] forma subalis est suba. et tūc est in subiecto. q[uia] est in materia q̄ est subiectus vniuoce p[ri]mū s[ed]m p[ro]p[ri]e p[ri]mo p[ro]p[ri]e. Sc̄dm p[ro]p[ri]e. q[uia] cōuenit acciti in subiecto nō esse. sicut p[ro]p[ri]e de accidētibus in v[er]nerabili sacramento eucharistie. in quo albedo sapor q̄ntitas vt tenet potior pars theologoz subsistit sine subiecto **Q**uarto. illud q̄d est in altero vt in ente p[ro]pleto est in subiecto. sed sic est de sc̄dis sub[st]antijs. q[uia] et. **D**imoz p[ro]bat. q[uia] sunt in p[ri]mis q̄ sunt entia cōpleta et materia et forma. **Q**uinto. nō esse in subiecto cōuenit chimere. et tūc chimera nō est suba. **P**ro]p[ri]etas p[ro]uenit alijs a sub[st]antia. **S**exto. p[ar]tes integrales subam p[ro]stituēt[er] s[ed] sube. q[uia] sub[st]antia nō p[ro]ponit nisi ex sub[st]antia. et tūc non p[ro]uenit eis in subiecto nō esse. q[uod] p[ro]p[ri]e. q[uia] q̄libet pars integralis ē in suo toto **S**eptimo. entis positū dicit esse positū p[ro]p[ri]etas. s[ed] sub[st]antia est ens positū. q[uia] habebit p[ro]p[ri]etate positū. s[ed] in subiecto nō esse ē q̄d p[ro]uatiū. igitur et. **D**imoz est manifesta. q[uia] p[ro]p[ri]etas sc̄cat naturā sui subiecti. igitur entis positū dicit esse positū p[ro]p[ri]etas. **O**ctauo. nō esse in subiecto ē de cōntia sube. q[uia] nō ē et p[ro]p[ri]etas. p[ri]ma ē ma

Aristotelis

ntesta. **Ans.** pbat. qz nō ē in subiecto est idē qd p se esse
sz p se ē ē de rōne z definitōe subie. qz suba est ens p se. si
aut accūs ens i alio. **Nono.** ois illa affirmatio ē falsa in
q̄ p̄dicat v̄le sumptū v̄lter. fm p̄hm p̄^o perihermenias.
sz in ista p̄rietate p̄dicat v̄le sumptū v̄lter. qz p̄dicatur
suba cū signo v̄l. **Sēdo** arguit p̄tra scdā p̄rietatē.
p̄mo sic. v̄nuoce p̄dicari cōuenit p̄rie p̄ssioni respectu
sp̄ci. sicut d̄r **Petr** h̄s in cōtratibz p̄dicabiliū. igit nō est
p̄riū ip̄i sube scdē z differētis. **Sēdo** sic. nō conuenit
v̄nuoce p̄dicari oibz substātijs. igit nō ē p̄riū substātijs
v̄nuoce p̄dicari. p̄z. qz nō cōuenit p̄mis vt d̄r in textu.

Tercio. v̄nuoce p̄dicari cōuenit accūs. igit nō ē p̄
p̄riū sube. **Ans.** p̄z. qz color p̄dicat de albedine z nigres
dine v̄nuoce. **Quarto.** v̄nuoce p̄dicari ē p̄dicari noie
et rōe. sz sic ē qz nō ois scdā suba p̄dicat noie z rōne. igit
zē. **Probat.** qz gen^o ḡnālissimū nō h̄z rōem nec etiā d̄r n̄a

Tercio arguit p̄tra terciā p̄rietatē in q̄ d̄r (p̄riū ē p̄
me sube hocaliqd scare). **Et** p̄mo sic. scdē sube etiā scat
hocaliqd. qz nō ē p̄riū p̄mis substātijs. qz hō ē scdā sub
stātia z scat hocaliqd. qz scat sortē. sortēs p̄o ē hocaliqd.
Sicut d̄r qz hō de suo scato p̄ncipali nō scat sortē. sz hō
minē. sortē p̄o scat scdario inq̄tū ē hō. tūc arguit sic. sortēs
res ē hocaliqd. z hō ē sortēs. ḡ ē hocaliqd. **Sēdo** sic. p̄me
sube scant q̄leqd. qz male assignat p̄riū p̄mis substātijs
scare hocaliqd. **Ans.** p̄z. qz sortēs ē p̄ma suba. z scat q̄
leqd. qz scat hoiem q̄ ē q̄leqd. **Sicut** d̄r. nō scat p̄mo hō
minē. tūc arguit vt pus. hō ē q̄leqd. sortēs ē hō. ḡ sortēs
ē q̄leqd. **Tercio.** scare q̄leqd p̄uenit nō solū substātijs
sz etiā accūs. ḡ nō ē p̄riū p̄mis substātijs. **Ans.** p̄z. qz
hoc albi hoc veniens z alia silia vident scare hocaliqd. qz
scant hoc z scant aliqd. eo qz nō scant nihil.

In oppositū est p̄his in textu. Et ponit iste
discursus. **Maioz.** Sicut p̄uenit accūs a to/
to genere ab alio subiectiue depēdere. ita eregi/
one cōmune est om̄i substātie q̄ ē ens p̄ se in sub/
iecto non esse. **Minoz.** nihilomun^o om̄is se/
cūda est in p̄ma noie z rōne quēadmodū sub/
stātiales differētē p̄dicabilis de ip̄a qd nō p̄ue/
nit ei vicēversa. cū significat hocaliqd formali/
ter z finaliter p̄pletū i natura. **Conclusio.** Igitur
tres p̄rietates p̄me in subiecto nō esse p̄di/
cari de p̄ma substātia v̄nuoce z hocaliqd signi/
ficare p̄ueniēt. licz d̄r inter attribuūē substātie

Maioz p̄z. ex p̄portione sube ad suā p̄rietatē z accūs/
dentis ad suā. **Ans.** em̄ d̄r iuxta supius dicta q̄si ad ca/
dens. vel a cadēs. z p̄ p̄ns depēdet a suo subiecto. **Addi**
tur aut subiectiue depēdere. qz ē triplex depēdentia. vna
ē depēdentia causal. alia subiectiua z alia obiectiua. **Cau**
salis ē cōis oibz rebz. tā substātijs q̄ accūs. qz oia des/
pēdet a p̄ma cā tāq̄ artificiatā ab artifice. **Subiectiua**
aut ē cōis om̄i accūs. eo qz accūs p̄ter debilitatē sui esse
nō fulcitur nisi p̄ subiectū in quo h̄z ē. **Dependentia** ve/
ro obiectiua est specialis p̄sequēs relatōem q̄ p̄ter predi/
ctam depēdentia est etiā dependens ad obiectū extrinsec/
cum. quo inō pater est dependēs ad filiū. d̄ns ad seruū.
Substātia vero est istis duobz v̄lrimis modis indepen/
dens. qz est ens p̄ se. z ergo p̄uenit sibi b̄i in subiecto nō
esse eo modo quo accūs est in subiecto. **Et** d̄r notanter

vtroqz modo p̄dicato independens. qz nō est in cōueniē/
ens subam in q̄tum est quiddā creatū z limitatū habere
depēdentia extrinsecā ad deum tanq̄ ad cām ex quo ab
alio esse h̄z. **Potest** aut ista p̄rietates dupl̄ exponi. scz de
rebus z de terminis. **De** rebz debet sic exponi. esse z non
esse in subiecto est cōmune om̄i sube. i. om̄i rei q̄ est suba.
De terminis vero sic. ēē z nō esse in subiecto cōe est om̄i
sube. i. om̄i termino de p̄dicamento sube. supple sicut accūs
cidens est in subiecto z p̄dicari de subiecto suo. nō accūs
denrat̄ siue denoiatiue. nec fm se nec fm suū cōcretū. qz
termini de p̄dicamento sube scant substātiā abstracte
nō designādo aliqd accūs. ḡ nō h̄nt p̄dicari accūsital̄ vt
denoiatiue. **Addit** aut. nec fm se nec fm suū cōcretū ad
excludendū abstracta p̄dicamentoz accidētū. sicut sunt
albedo nigredo. qz si nō p̄dicatur accidental̄ fm se. n̄
p̄dicatur accidental̄ fm sua cōcreta. vt d̄cedo. sortēs est
calidus. plato est frigidus. **Sēdo** p̄posito d̄clat̄ sic.

qz om̄e supius actu z intellectu est in inferiori. scdā suba
respectu p̄me rōem superioris h̄z. ḡ om̄ibz scdīs substātijs
cōuenit p̄dicari v̄nuoce de p̄mis. cū nō sit aliud v̄nuoce
ce p̄dicari nisi noie z rōne. **Et** addit (z differētis) qz dif/
ferētis nō sunt scdē sube. eo qz nō p̄uenit eis actus substā
di. sunt tamē sube accipiēdo substātiā p̄ om̄i eo qd nō
est accūs. **Addit** qz nō cōuenit p̄me substātie cōtra p̄e
dicari v̄nuoce de scdā. qz oportet in p̄dicatōe ordinata
qualis est v̄nuoca superiora p̄dicari de inferioribz. vt equa
de equis. iam p̄ma suba est infimū subiectū nō h̄ns sub
se aliqua inferiora. quare d̄r p̄hs in textu. a p̄ncipali sub/
stātia nulla exit p̄dicatio. **Et** subdit p̄p̄ rōem cōtinentē
terciā p̄rietatē q̄ est qz p̄ma suba scat hocaliqd. **Signi**
ficare em̄ hocaliqd est scare v̄nū numero z substātie. **Est**
em̄ hocaliqd substātia singularis indiuidua vna nu mēs/
ro in qua sunt duo. s. materia z indiuiduantia a qbz h̄nt
let qz est hec. i. indiuidua z vna numero. z est forma sp̄s
ifica a qua h̄z qz est aliqd in specie cōstitutū. **Quare** d̄r
Boetius. ab alio res h̄z qz est. z ab alio qz hec vel illa est
forma qz est. a materia p̄o qz hec est. ex quo illa ē p̄ncipal
p̄m in diuiduarōis z singularitatis. **Et** ḡ d̄r p̄hs qz in/
dubitabile est de p̄mis substātijs. qm̄ hocaliqd scant. se/
cunde p̄o substātie nō scant hocaliqd sz qualeqd. **Pro**
quo notandū est. qz scare qualeqd ē scare qd cōe qd des/
terminabile est z p̄trahibile qualitate. ita qz de ip̄o non
cessat questio querētis. quale ē hoc. sicut genus scat qd
oim̄ speciez qd essentiali scitare (q̄ est d̄r n̄a) est determinā/
nabile z distinguibile ad esse p̄fectū in sp̄e. **Et** sp̄s cōles/
quēter d̄r qd om̄iū indiuiduoz que p̄ materiā z p̄ries/
tates sunt in esse p̄stura. **Et** sic cōtingit q̄rere de ḡne et
specie quale est hoc. qz nō dum ad v̄lrimū determinata
sunt z distincta. **Sed** de indiuiduo cessat talis questio.
nō em̄ queritur. qualis toānes vel qualis plato. sicut q̄s/
ritur quale animal. vel qualis homo. qz indiuiduū non
potest determinari ad esse alicuius inferioris cū ip̄m sit
infimū. z ita patz qz scare qualeqd est scare qd cōmune.
et ḡ nō scat hocaliqd scdā substātia. licet videatur scare
hocaliqd inq̄trum actu z intellectu est in p̄ma. z de eius
essentia dans sibi nomē z rōnem. tamē nō significat.

Conclusio sequitur ex p̄missis z est respōsua ad q̄sitū
Ad obiecta in oppositū **Ad** p̄mum est d̄dm qz p̄
p̄rietates p̄riūssime accepte sunt speciez. specia list̄ marū.
tamē accipiēdo p̄rietates cōiter bene possunt esse gene/
rum generalissimoz z speciez subalternaz. quō d̄icim^o
qz p̄riū est quāritati diuidū infimū. **Et** sensibile vt d̄r

Predicamenta.

aptitudinē sequente est propria passio aialis. et mobile p[ro]pria passio corporis mobilis. Ad secundum est d[omi]n[u]m q[uo]d non est in subiecto est propria et commune subie. propria subie in cōi acc[us]epte. Et est cōe subie p[ro]p[ri]a comparatōem ad ea q[ue] sub ea sunt

Ad tertium ante obiectum d[omi]n[u]m est. q[uo]d aliter forma subalis est in materia. sicut p[ro]fectio eius p[ri]ma faciens cū subiecto suo vni totū cōpositum simpl[iter] et in esse p[ri]mo. Accidens vero est in subiecto sicut p[ro]fectio eius sc[ilicet] a. facies solū cū eo vni accidental[iter]. ex quo omne accidens aduenit en[im] in actu cōpleto. Ad p[ro]batōem sc[ilicet] de part[is] argumētū d[omi]n[u]m licet talia accidentia virtute diuina subsistat sine subiecto. nō tū sunt subie. nec p[ro]uenit eis nō esse in subiecto. q[uo]d a p[ro]p[ri]etas d[omi]n[u]m naturalē aptitudinē et nō actū. talia aut[em] accidentia licet subsistat actu sine subiecto. seruant tū naturalē aptitudinē ad subiectū. et nō p[ro]uenit eis ista p[ro]p[ri]etas. q[uo]d suba nullā h[ab]et aptitudinē ad hoc vt sit in subiecto. Ad quartū est d[omi]n[u]m. q[uo]d p[ri]ma suba est ens cōpletum. vt d[icitur] in Quicquid est omnes loquitur tam cōpletōne formali q[uam] materiali. s[ed] nō est cōpleta sine sc[ilicet] a suba. imo nec in relligibilis determinate sine ea. q[uo]d nō intelligit inferi[us] nisi ne superiori. Ad q[ui]ntū est d[omi]n[u]m. q[uo]d p[ro]p[ri]etas d[omi]n[u]m sic exponit esse et nō esse in subiecto est cōe omni subie. et p[ro] hoc excluduntur facta et alia q[ue] nō h[ab]ent esse in rebus. Et ita esse in ista p[ro]p[ri]etate d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m negari s[ed] affirmari sic dicendo e[st] nō in subiecto vel esse. et nō esse in subiecto est cōe omni subie.

Ad sextū dicitur posterius in dubio. q[uo]d partes subie nō sunt in toto sicut accidens in subiecto. q[uo]d est alius mod[us] essendi in quo partes sunt in toto. et accidentia in subiecto. Et q[uo]d partes cōstituit totum. accidens vero suū subiectum nō cōstituit. sed subiectū cōstitutū cōsequitur. Ad septimū est d[omi]n[u]m. licet nō esse in subiecto sit quid p[ro]p[ri]etatis s[ed] v[er]o v[er]o. est tū q[uo]d p[ro]p[ri]etatis s[ed] rem sive s[ed] equalentia. q[uo]d e[st] equaliter et q[uo]d est esse p[ro] se. Ad octauū d[omi]n[u]m. q[uo]d nō esse in subiecto nō est de essentia subie. q[uo]d non est omnino idē q[uo]d esse se. s[ed] sup[er]addit ei modū essendi in illū quē nō h[ab]et accidens. et sic s[ed] rōnem distinguit a suba. et hoc sufficit in istis p[ro]p[ri]etatis. Ad nonū d[omi]n[u]m q[uo]d affirmatio illa falsa est in qua p[ro]dicat v[er]o v[er]o vt iter sumptū in recto. s[ed] nō vbi p[ro]dicat in obliquo. In p[ro]posito vero p[ro]dicat in obliquo.

Ad obiecta p[ro]p[ri]a sc[ilicet] a p[ro]p[ri]etate. Ad p[ri]mū est d[omi]n[u]m q[uo]d p[ro]dicari vni uoce accipit aliter h[ic] et ibi que ad modū su p[ro]p[ri]a in cōitanti p[ro]dicabiliū dicitur est. Ad secundum d[omi]n[u]m. q[uo]d argumentū v[er]o p[ro]bat q[uo]d non est p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a subie in cōmuni vt ex d[omi]n[u]m se ad p[ri]mam et sc[ilicet] a. s[ed] est p[ro]p[ri]a sc[ilicet] a sub[st]antijs. et hoc vel sc[ilicet] a modo vel quarto modo. Sicut patet bit satis ex solutioe p[ri]mi dubij sequētis. Ad tertium d[omi]n[u]m. q[uo]d nō cōuenit ista p[ro]p[ri]etas accidentib[us]. q[uo]d h[ab]et accidens p[ro]dicatur vni uoce de suis inferiorib[us]. sicut in ex[em]plo adducto manifestū est. nō tū p[ro]dicatur vni uoce de p[ri]mis sub[st]antijs. Ad quartū est d[omi]n[u]m. q[uo]d genus generalissimū et d[omi]n[u]m nō h[ab]et rōnem. hoc est definitōnem p[ro]p[ri]e dicitur. q[uo]d talis cōstitut[us] ex q[ui]e et d[omi]n[u]m. h[ic] tū aliqualem assignatōem cōrespondente impositōni noia quō suba d[omi]n[u]m ens p[ro] se. Differentia etiā h[ab]et rōnem explicante esse eius. q[uo]d rationale idem est q[uo]d habens aiām ratiōnalem.

Ad obiecta p[ro]p[ri]a tertiā p[ro]p[ri]etate d[omi]n[u]m p[ri]mo ad p[ri]mū. q[uo]d sc[ilicet] a subie nō fecant hoc aliquid de suo sc[ilicet] a p[ri]mario q[ui]bus sc[ilicet] a sc[ilicet] a fecant hoc aliquid. Tū duplex est sc[ilicet] a tum termini. q[uo]d d[omi]n[u]m est p[ri]mario et p[ri]ncipale. sicut illud q[uo]d terminus h[ab]et p[ri]ma impositōne. et sic ille terminus h[ab]et sc[ilicet] a naturā humanā. et alius naturā asinā. Aliud est

sc[ilicet] a tum termini sc[ilicet] a sc[ilicet] a. q[uo]d nō h[ab]et terminus et p[ri]maria impositōne. s[ed] ex p[ro]sequenti et sc[ilicet] a sc[ilicet] a. sicut h[ic] fecat hoc min[us]. et q[uo]d fortes est h[ic]o. ideo fecat fortem in q[ui]ntum est h[ic]o. p[ro]p[ri]e vero intelligit de sc[ilicet] a p[ri]mario. Ad p[ro]batōnem vero d[omi]n[u]m est q[uo]d peccat penes fallaciā accētis. sicut cū d[omi]n[u]m. fortes est indiuiduū. h[ic]o est fortes. q[uo]d h[ic]o est indiuiduum.

Ad secundum d[omi]n[u]m est p[ro]p[ri]e q[uo]d p[ri]ma suba nō fecat q[ui]e q[uo]d ex sc[ilicet] a p[ri]mario et p[ri]ncipali. s[ed] solus sc[ilicet] a sc[ilicet] a et ex cōsequenti. Ad tertium d[omi]n[u]m. q[uo]d indiuidua accētis. vt hoc albu hoc nigrū nō fecant hoc aliquid. s[ed] potius hoc aliqua le. q[uo]d albu et nigrū nō fecant q[uo]d. s[ed] quale. Ad p[ro]batōnem vero d[omi]n[u]m est. q[uo]d aliquid accipit dupl[iciter]. Vno modo transcendent[er]. et tūc fecant hoc aliquid. q[uo]d nō fecant nihil. Alio modo accipit aliquid d[omi]n[u]m determinate. et sic nō fecant aliquid nec h[ab]ent aliquid.

Circa predicta sunt que

dam dubia. P[ri]mū. an d[omi]n[u]m de gne subie sit suba loquedo de eo q[uo]d est suba. Et videt p[ri]mo q[uo]d nō per p[ri]mū in textu dicentē. q[uo]d p[ri]ma p[ro]p[ri]etas nō p[ro]uenit soli subie. q[uo]d conuenit d[omi]n[u]m q[uo]d nō est suba. Secūdo. si d[omi]n[u]m esset suba. vel q[uo]d p[ri]ma vel sc[ilicet] a. s[ed] neutrum istoz est d[omi]n[u]m. Vno p[ro]bat nō est p[ri]ma. q[uo]d d[omi]n[u]m de subiecto. Nec sc[ilicet] a. q[uo]d nec sp[eci]es nec genus in gne subie. et ille sole sunt subie vt vult Aristoteles.

Tercio. subie nihil est p[ro]p[ri]e. d[omi]n[u]m est aliquid p[ro]p[ri]e. q[uo]d nō est suba. Vno p[ro]bat. q[uo]d h[ic] aliquid a se maxime distans in eodē gne. et talis distātia p[ro] p[ri]mū decimo meta p[ro]p[ri]e est cōtrarietas. Quarto. subie d[omi]n[u]m q[uo]nto metaph. q[uo]d p[ri]mus modus q[ui]ntas est d[omi]n[u]m suba. Qualitas at nō est suba. igit[ur] t[er]c[io]. Solutio. d[omi]n[u]m est suba. q[uo]d nō sub[st]antia nō est p[ro]p[ri]e suba. q[uo]d suba est p[ri]mū ens. s[ed] d[omi]n[u]m est natural[iter] p[ro]p[ri]e sp[eci]e que est suba. igit[ur] t[er]c[io]. Et nō suba interempra nō interimit suba. s[ed] d[omi]n[u]m interempra interimit sp[eci]e q[uo]d est suba. igit[ur] t[er]c[io]. Tercio. d[omi]n[u]m est p[ro]p[ri]e definitōis sp[eci]e. igit[ur] indicat aliquid cōtrarie sp[eci]e. nihil aut[em] p[ro]tinet ad essentia sp[eci]e nisi suba. Et si esset accidens faceret vni ens p[ro]p[ri]e cum gne. et cū addita generi facit sp[eci]e. q[uo]d ois sp[eci]es in genere subie esset ens p[ro]p[ri]e. et ita nulla esset sp[eci]es vera.

Ad p[ri]mū in oppositū est d[omi]n[u]m. q[uo]d p[ro]p[ri]e accipit ibi subam stricte. p[ro] eo q[uo]d est directe in gne subie. quō genus et sp[eci]es solū sunt subie. Differentia aut[em] est aliud a subie illo modo accepta. Et eodē modo soluit sc[ilicet] a. Et ex isto p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]m est suba et nō ē suba. Unde ipsa p[ro]p[ri]e tripl[iciter] p[ro]siderari vt insinuit Albertus. p[ri]mo s[ed] se q[ui]ntum ad id q[uo]d est. Secūdo in ordine ad sp[eci]e quā cōstitut[us]. Tercio in ordine ad gen[us] q[uo]d diuidit cōsiderādo eam p[ri]mo sic est sub[st]antia. q[uo]d ipsa iura p[ro]dicata d[omi]n[u]m formam subalem q[uo]d dat esse in actu totū subie cōp[ro]p[ri]e siue sp[eci]e. sc[ilicet] a modo p[ro]siderata etiā est suba q[uo]d vt p[ro]batum fuit omne p[ro]stituent subam est suba. d[omi]n[u]m cōstitut[us] sp[eci]e que est suba. igit[ur] t[er]c[io]. Tercio modo cōsiderādo eam est suba s[ed] rem. s[ed] h[ic] se p[ro] modū accētis. q[uo]d nō est de esse generis. s[ed] p[ro]sequitur ip[si]m genus. q[uo]d tamē nō est cōpletū esse. quare nō potest esse accidens s[ed] rem et naturā accētis. Alij vero dicitur hoc sub his verbis et in idem redit. q[uo]d sub[st]antia accipit dupl[iciter]. vno modo cōmunit[er] vt ex tendit se ad omne illud q[uo]d est in p[ro]dicamento subie siue ponatur in recta linea p[ro]dicamento siue in linea laterali. et sic d[omi]n[u]m est sub[st]antia. Alio modo accipit stricte pur solus d[omi]n[u]m de his que ponūtur in recta linea p[ro]dicamento s[ed] rem ordinem sup[er]positōis. et sic d[omi]n[u]m nō est suba. et ita si suba capiatur cōmunit[er]. sic nō ē in subiecto est p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e cōueniens omni soli et semp[er]. Si vero stricte capiatur suba. sic

Aristotelis

in subiecto nō esse nō est p̄rium sube. qz nō cōuenit soli sube sed etiam d̄m̄. q nō est suba stricte capiēdo subaz
Ad tertiū est d̄m̄. qz d̄m̄a h̄z b̄n̄ p̄trariū p̄trarietate cōiter dicta. s̄z nō p̄rie d̄m̄a. vt postea dicetur. **Ad quartū potest dici** qz in pluribz locis p̄hs diuidit voces in f̄catōnes z in modos diuersos accipiēdi. z sic etiam q̄nto metaphisice facit de qualitate. nō em̄ eam diuidit vt generalissimū ibi in sp̄es ponēs d̄m̄a esse p̄mā specie **Sz** diuidit hanc vocem qualitas in f̄cata z vnū f̄catuz eius est d̄m̄a substātie. quia sicut forma equocaf ad substāntiale que tribuit esse simplr z accidentale q̄ dar eē fm̄ qd. ita qualitas respectu qualitaris substāntialis z accidē talis equocatur. et d̄m̄ia sube est qualitas essentialis et nullo mo qualitas in q̄ntum ipa est generalissimū

Secundū dubiū. An ptes substātie sint substātie. Et videt p̄mo qz nō. qz suba vt est gen⁹ generalissimū est p se ens. s̄z partes sube nō sunt p se entia. qz tunc essent indiuidua. z vnaqz eaz esset hoc aliquid. et vna suba ex multis hoc aliquid qd nō videtur verum **Sz** d̄m̄o. si essent sube vel corporee vel in corporee. si corporee. s̄z vel aiare vel inaiare. vel sensibiles vel insensibiles. si sensibiles tunc essent aialia. z si aialia. vel rationalia vel irrationalia. z si rationalia tūc essent homines. z sic quilibet pars hois esset hō. z quilibet pars aialis aial. s̄z hoc est falsum. q̄a p̄hus cōparat aial ciuitati legibz bene recte. **Diceret em̄ aial existimandū cōstare** quēadmodū ciuitatem bene rectā. s̄z manifestū est qz nulla pars aialis est vt ciuitas bene recta. s̄z totum aial. igit̄ nulla pars est aial.

Tercio sic de materia d̄r septimo metaph. qz nō ē qd nec quale nec quantū. igit̄ nō est suba. **Solutio.** duplices sunt ptes sube. scz essentialis. s̄ materia z forma. vt in sorte aia z corpus. z integrales siue quātitatiue. s̄z cut manus pes z caput que nō sunt sube in q̄ntum absolute suba est. s̄z in quāntū est extensa z quāta. **Et d̄m̄o.** s̄z p̄t d̄m̄a qz sunt sube p se. vt suba accipit generalr. p̄m̄i eoz qd nō est accis. s̄z nō sunt sube fm̄ qz suba accipitur ab Aristotele in rextu vt diuidit in p̄m̄am vel scd̄am. vt est est gen⁹ generalissimū. qz sic nō p̄t de illis partibz p̄dicari qd tamē requireretur

Ad obiecta in oppositū partz solo ex iā d̄ictis quō sunt sube z nō sube. Aristotele. etiā in l̄ra nō d̄t nec inuit ptes sube eē subas. s̄z d̄r qz p̄pter p̄mā p̄rietatē sube non op̄z p̄cedere eas nō eē subas. qz ptes sube nō sunt i subiecto vt forme. licz sunt in toto **Et obiectōnes q̄ p̄ vtraqz pte formant in equocā acceptōe sube laborāt**

Tercū dubiū est. Vtrū a p̄ma suba nulla sit p̄dicatio. sicut d̄r p̄hs in rextu. **Et videt p̄mo qz ab ea sit p̄dicatio.** qz hec ē p̄dicatio. sortes ē sortes. plato ē plato. z nō ē alicui⁹ q̄ncz vllum. s̄ ē p̄me sube. **Et con firmat autoritate ipsius Boetij d̄ictis.** qz nō ē verior illa in q̄ idē p̄dicat de seip̄o. **Sz solo sic.** qz nec p̄dicat p se siue eentialr nec p accis. **Sz** nō p se z eentialr p̄z. qz in p̄dicatōe eentiali z p se op̄z p̄dicatū eē de rōe subiecti z p̄ncipiū p̄stitūc̄di ipm̄ z cognoscēdi. vel eōtra qz neutz eē p̄t. q̄n̄ idē p̄dicat de seip̄o. **Et qz nō sit p̄dicatio p accidens p̄z.** qz p̄dicatū nō ē accis subiecti. nec subiectū accidens p̄dicari. **Et nā d̄ict de p̄supponit eē in s̄z nihil ē in se ip̄o.** vt d̄r q̄nto phisicoz. s̄z nihil p̄dicat de seip̄o. **Est t̄m̄ ibi b̄n̄ inordinata p̄dicatio q̄ nō ē alicui⁹ vllis.** s̄z eiusdē de seip̄o. in q̄ subijci itelligit̄ idē fm̄ id qd ē. z p̄dicari fm̄ id qd est. **Ex plū ē vt cū d̄r. sortes ē sortes. sensus ē. sortes**

fm̄ qz res p̄ticular⁹ h̄z eē sortis mediāte sorteitate. hoc est fm̄ qz ē sub p̄dicatōibz in diuiduantibz signantibz ipm̄ eē sortem. **De talibz aut p̄dicatōibz p̄hs h̄ nō loq̄tur.**

Ad obiectū in oppositū d̄ictū ē. qz nō ē a p̄ma suba p̄dicatio directa z ordinata. s̄z t̄m̄ indirecta z inordinata. z nō ē ea verior veritate rei vt tactū fuit. s̄z nō ē ver. s̄i ma veritate p̄dicatōis. qz op̄z eē p̄dicatū esse supius ad id de q̄ p̄dicat. **Sz cū d̄r. sortes ē sua sorteitate sortes.** sorteitas nō ē supius aliqd ad sorte. s̄z est singularis forma sicut sortes singularare suppositum

Quartū dubiū est. Quot requirunt ad hoc qz suba fecerit hoc aliqd. **Solutio tria.** **Primū ē qz sit indiuidua.** z q̄ nullū vlt̄ fecerit hoc aliqd. **Sz d̄m̄o requiritur qz sit subsistens.** rōne cuius nulla accidētia fecerit hoc aliqd. nec etiā scd̄e subie. qz tales nō subsistūt vltima subsistētia nisi in suppositis. **Tercio mō requiritur qz sit in specie vltimo cōplera.** z p̄pter hoc rōnalis aia a corpore separata nō est hoc aliqd. qz z si sit indiuidua z subsistēs. nō tam ē est in specie cōplera. cū sit solum ps sp̄c̄ humane. **Et p̄m̄um istoz trū importat cū d̄r. hoc. qd est. p̄nomen des monstratiū.** **Sz d̄m̄o importat cū d̄r. aliqd. aliqd em̄ d̄r qd d̄icitatē sube distinet a specie.** **Tercū pu aut sibi ex vni one illoz duoz ad inuicē.** z ergo d̄ictū fuit supius in des claratōne scd̄e p̄ntis qz p̄ma suba h̄z a materia qz fecerit hoc. z a forma qd fecerit aliqd.

Quintū dubiū est. Quō secunda suba videtur fecere hoc aliqd sub appellatōnis figura. **Solutio** **Alberti.** appellatio est noiatio z appellatōnis figura d̄r silis nois formatio ad scd̄andum sp̄emz indiuiduū **Natura em̄ vt d̄r Damascen⁹ p̄t duplr fecari.** scz in se sit ue in specie. z in atomo siue indiuiduo. z vtraqz p̄sideratione sub noie nature designat. **Cuius exemplū ē.** vt natura cōis in se siue in specie p̄siderata fecatur p̄ hunc terz minū homo. in atomo autē siue indiuiduo d̄r. hic hō. **Et qz vna ē natura nō differēs nisi cōmune z p̄m̄ū ergo oportuit eam vno nomine designari.** z hoc vocat appellatōnis figura. qz etiam est p̄ncipiū deceptōnis in fallacia figure d̄ictōnis in q̄ntum sepe qualesqd. hoc aliquid interpretatur. **Unde quibus vnū sit qd sub appellatōnis figura designat p̄ nomē.** nō t̄m̄ vnus est ip̄ius modus **Nō em̄ est idem modus p̄fusi z determinati.** z ideo nō ē idē simplr qd sub appellatōnis figura videt designari. z ergo licet scd̄a suba videat fecere hoc aliqd. nō tamē fm̄ veritatem hoc aliqd fecerit. sed potius qualesqd. sicut in rextu ostensum fuit z superius in questione. qd qd em̄ ex parte generis z quale ex parte d̄m̄ie

Sextū dubiū est. Quō d̄m̄a p̄t significare qualesqd. cū solū ipa sit essentialis q̄litas z genus generalissimū qualesqd. cū sit t̄m̄ genus nō includens d̄m̄a. **Solutio** **Auicēne.** d̄m̄a suo noie d̄r quale. z ip̄sum qd qd est subiectū formabile. nō d̄t nisi p̄ effectū qd est facere genus in actu. genus nō generalissimū fm̄ se d̄t qd et h̄z in se differentiā potestate.

Inest at substātijs etiā nihil illis eē p̄trariū p̄me em̄ substātie qd erit p̄trariū. alicui em̄ hoī nihil est p̄trariū. atvero nec homini nec aiali aliqd est p̄trariū. nō est aut hoc sube p̄p̄riū sed etiā multoz alioz. vt q̄ntitatis. bicubito em̄ nihil ē

hoc aliqd est d̄m̄a p̄t significare qualesqd. cū solū ipa sit essentialis q̄litas z genus generalissimū qualesqd. cū sit t̄m̄ genus nō includens d̄m̄a.

in subiecto nō esse nō est p̄rium sube. qz nō cōuenit soli sube sed etiam d̄m̄. q nō est suba stricte capiēdo subaz
Ad tertiū est d̄m̄. qz d̄m̄a h̄z b̄n̄ p̄trariū p̄trarietate cōiter dicta. s̄z nō p̄rie d̄m̄a. vt postea dicetur.
Ad quartū potest dici qz in pluribz locis p̄hs diuidit voces in f̄catōnes z in modos diuersos accipiēdi. z sic etiam q̄nto metaphisice facit de qualitate. nō em̄ eam diuidit vt generalissimū ibi in sp̄es ponēs d̄m̄a esse p̄mā specie
Sz diuidit hanc vocem qualitas in f̄cata z vnū f̄catuz eius est d̄m̄a substātie. quia sicut forma equocaf ad substāntiale que tribuit esse simplr z accidentale q̄ dar eē fm̄ qd. ita qualitas respectu qualitaris substāntialis z accidē talis equocatur. et d̄m̄ia sube est qualitas essentialis et nullo mo qualitas in q̄ntum ipa est generalissimū
Secundū dubiū. An ptes substātie sint substātie. Et videt p̄mo qz nō. qz suba vt est gen⁹ generalissimū est p se ens. s̄z partes sube nō sunt p se entia. qz tunc essent indiuidua. z vnaqz eaz esset hoc aliquid. et vna suba ex multis hoc aliquid qd nō videtur verum
Sz d̄m̄o. si essent sube vel corporee vel in corporee. si corporee. s̄z vel aiare vel inaiare. vel sensibiles vel insensibiles. si sensibiles tunc essent aialia. z si aialia. vel rationalia vel irrationalia. z si rationalia tūc essent homines. z sic quilibet pars hois esset hō. z quilibet pars aialis aial. s̄z hoc est falsum. q̄a p̄hus cōparat aial ciuitati legibz bene recte. Diceret em̄ aial existimandū cōstare quēadmodū ciuitatem bene rectā. s̄z manifestū est qz nulla pars aialis est vt ciuitas bene recta. s̄z totum aial. igit̄ nulla pars est aial.
Tercio sic de materia d̄r septimo metaph. qz nō ē qd nec quale nec quantū. igit̄ nō est suba. Solutio. duplices sunt ptes sube. scz essentialis. s̄ materia z forma. vt in sorte aia z corpus. z integrales siue quātitatiue. s̄z cut manus pes z caput que nō sunt sube in q̄ntum absolute suba est. s̄z in quāntū est extensa z quāta. Et d̄m̄o. s̄z p̄t d̄m̄a qz sunt sube p se. vt suba accipit generalr. p̄m̄i eoz qd nō est accis. s̄z nō sunt sube fm̄ qz suba accipitur ab Aristotele in rextu vt diuidit in p̄m̄am vel scd̄am. vt est est gen⁹ generalissimū. qz sic nō p̄t de illis partibz p̄dicari qd tamē requireretur
Ad obiecta in oppositū partz solo ex iā d̄ictis quō sunt sube z nō sube. Aristotele. etiā in l̄ra nō d̄t nec inuit ptes sube eē subas. s̄z d̄r qz p̄pter p̄mā p̄rietatē sube non op̄z p̄cedere eas nō eē subas. qz ptes sube nō sunt i subiecto vt forme. licz sunt in toto Et obiectōnes q̄ p̄ vtraqz pte formant in equocā acceptōe sube laborāt
Tercū dubiū est. Vtrū a p̄ma suba nulla sit p̄dicatio. sicut d̄r p̄hs in rextu. Et videt p̄mo qz ab ea sit p̄dicatio. qz hec ē p̄dicatio. sortes ē sortes. plato ē plato. z nō ē alicui⁹ q̄ncz vllum. s̄ ē p̄me sube. Et con firmat autoritate ipsius Boetij d̄ictis. qz nō ē verior illa in q̄ idē p̄dicat de seip̄o. Sz solo sic. qz nec p̄dicat p se siue eentialr nec p accis. Sz nō p se z eentialr p̄z. qz in p̄dicatōe eentiali z p se op̄z p̄dicatū eē de rōe subiecti z p̄ncipiū p̄stitūc̄di ipm̄ z cognoscēdi. vel eōtra qz neutz eē p̄t. q̄n̄ idē p̄dicat de seip̄o. Et qz nō sit p̄dicatio p accidens p̄z. qz p̄dicatū nō ē accis subiecti. nec subiectū accidens p̄dicari. Et nā d̄ict de p̄supponit eē in s̄z nihil ē in se ip̄o. vt d̄r q̄nto phisicoz. s̄z nihil p̄dicat de seip̄o. Est t̄m̄ ibi b̄n̄ inordinata p̄dicatio q̄ nō ē alicui⁹ vllis. s̄z eiusdē de seip̄o. in q̄ subijci itelligit̄ idē fm̄ id qd ē. z p̄dicari fm̄ id qd est. Ex plū ē vt cū d̄r. sortes ē sortes. sensus ē. sortes

Ex plū ē vt cū d̄r. sortes ē sortes. sensus ē. sortes

Predicamenta.

cōtrariū. atvero nec decē nec alicui salūm. **Ni** si quis forte multa paucis dicat esse cōtraria vel magnum paruo. Determinatorū vero nullo nulli est contrarium.

Hic p̄hs ponit quartā p̄rietatē sube. Et diuidit in duo. qz p̄mo facit hoc. **Sed** ostēdit illā p̄rietatē nō eē p̄rietatē sube. **Sed** ibi (Nō ē autē hoc sube p̄riū) **Quo** ad p̄mū d̄r qz substātijs inest nihil eē p̄trariū. hoc ē. nō habere p̄trariū ē p̄rietatē sube. p̄me em̄ sube quid erit p̄trariū. q̄si diceret nihil alicui em̄ hōi nihil ē p̄trariū et etiā hōi nihil ē p̄trariū. nec aiali ē aliqd̄ p̄trariū. **Nō** ē autē istō p̄rietatē sube. s̄ multoz alioz etiā p̄riū ē. vt q̄s titat̄. qd̄ declarat. qz bicubito nihil ē p̄trariū nec decē est aliqd̄ p̄trariū. nec alicui salūm. **Postea** remouet dubium dices. **Nisi** forte q̄s dicat multa paucis esse p̄traria. vel magnum paruo. **Determinatorū** v̄o. i. p̄dicatoz vel eoz q̄ sunt q̄ntitates determinate nullū nulli est cōtrariū.

Vide autē suba non suscipere magis et minus. **Dico** autē hoc non qz substātia nō est a substātia magis et minus. hoc autē dictū est qz est. s̄ quoniā vnaqueqz substātia hoc ip̄m qd̄ est nō dicit magis et minus. vt hec suba hō nō est magis et minus homo neqz ipse a se. neqz alter ab altero. non em̄ est alter ab altero magis homo sicut est albū alterū altero magis album. et bonum alterum altero magis bonū. **Sed** et ip̄m a se magis et minus dicit. vt corpus cum sit album magis albū esse dicit nunc q̄s prius. et cum calidū sit magis et minus calidū dicit. substātia vero non dicit. nihil em̄ homo magis nunc homo q̄s prius dicit. neqz alioz quicqz que substātie sunt. quapropter non suscipiet substātia magis et minus.

Hic ponit p̄hs q̄ntā p̄rietatē sube dices. qz videtur suba nō suscipere magis et minus. **Exponit** autē dictū suum dices. ego nō dico hoc tō qz vna suba a substādo dicit nō sit magis suba q̄s alia. qz in an̄habitis dicitū ē qz prima suba magis ē suba q̄s scda. s̄ tō dicitū ē qm̄ vnaqz suba fin se nō d̄r nūc magis suba q̄s p̄us. **Et** hoc declarat exem̄plariter. qz hec suba hō nō ē magis neqz minus hō a se vno tpe q̄s alio. nūc q̄s p̄us. **Etiā** v̄n̄ hō nō ē magis hō q̄s alius. quēadmodū v̄n̄ albū ē magis albū altero. et bonū d̄r de altero bono magis. i. bonū suscipit magis et minus. **Etiā** albū d̄r seip̄o magis albū et minus. sic albū v̄n̄ corp̄ albū d̄r magis nūc q̄s p̄us seip̄o v̄l minus. **Aliter** calidū d̄r seip̄o magis et minus. calidū p̄ intentionē et remissionē. **Suba** v̄o nō h̄z se isto mō. qz hō nō d̄r nūc magis hō q̄s p̄us. et nulla aliaz subaz d̄r magis suba vno tpe eoz alio. et q̄b̄n̄ p̄cludit qz suba magis et minus nō suscipit.

Circa textum mouetur

dubia. **Primū** ē. an nō habere p̄trariū sit sube p̄riūm. **Et** videt p̄mo qz nō. qz nō p̄uenit soli sube. q̄ nō ē. p̄ p̄riū sibi. **Ans** p̄bat. qz p̄uenit etiā q̄ntitati vt postea patet. et ostensum fuit in textu. **Sed** sic. fm̄ p̄hm̄ p̄riū

mo p̄physicoz. in vnoquoqz q̄ntē est vna p̄ma p̄trarietas s̄ suba est v̄n̄ū p̄mū genus. q̄ in substātia est p̄trarietas. **Tercio**. p̄ncipia rez naturalū sunt sube. et t̄n̄ d̄riant. igit̄ sube est aliqd̄ p̄trariū. **Sed** ps̄ aūtis p̄z p̄ p̄hm̄ p̄mo p̄physicoz dicentē qz p̄uatio et forma p̄trariantur.

Quarto. ignis et aqua sunt sube. et t̄n̄ p̄trariant. vt p̄z scdo de generatōe. **Quinto** quicqd̄ corripit a suo cōtrario corripit. s̄ suba corripit. q̄ a suo cōtrario corripitur. **Et** p̄firmat. qz p̄hs d̄r in p̄mo de celo. qz celū ē in corruptibile. eo qz nō h̄z cōtrariū. q̄ ex opposito ista inferiora sunt corruptibilia. qz habēt p̄traria. s̄ sub celo sunt multe sube. q̄z. **Sexto**. p̄trarietas in effectibz arguit cōtrarietatē in causis. s̄ in qualitatibz q̄ sunt effect̄ sube ē cōtrarietas. q̄ a fortiori erit etiā in causis pura substātijs. **Consequētia** p̄bat. qz quicqd̄ ē in effectū eminētiōri mō est in causa. **Solo** sic. et p̄bat duabz rōnibz. **Prima** est fm̄ p̄hm̄ p̄mo p̄physicoz. subiecto p̄trarioz nihil ē cōtrariū. suba ē subiectū p̄trarioz. vt habet in sexta p̄rietate. q̄ ei nihil est p̄trariū. **Ratio** p̄r p̄bari. p̄z vnum cōtrarioz nō subijct̄ aliq̄. s̄ pot̄ expellit ip̄m. cū q̄ suba est subiectū p̄trarioz. sequitur qz nihil est ei p̄trariū. **Sed** a rō est. suba est ens p̄ se. cui p̄riū est in subiecto nō esse. s̄ p̄traria s̄ sunt in subiecto. q̄ suba nō h̄z p̄trariū. **Nō** t̄n̄ est sibi p̄riū quarto mō. qz nō p̄uenit om̄i soli et semp̄. s̄ scdo mō. qz cōuenit om̄i et nō soli.

Ad obiecta in oppositū **Ad** p̄mū dictū est in solutōne p̄ncipali **Ad** scdm̄ et t̄rciū est d̄dm̄. qz p̄trarietas d̄r multis modis. **Primo** mō d̄r p̄fecta distantia op̄positaz. differētiāz in eodē q̄ntē. cuius distantie subiectū est p̄mū genus ad qd̄ illa p̄traria reducunt in q̄ sunt nō actu s̄ potestate. **Verbi** gr̄a. in q̄ntē sube est vna p̄ma cōtrarietas inter corporeū et incorporeū. q̄ sunt p̄me d̄ntie et opposito diuidetes hoc gen̄ qd̄ ē suba. **Et** isto modo suba vt d̄r subiectū substātijs nō h̄z cōtrariū. q̄uis b̄n̄ h̄z cōtrariū. put̄ est subal forma. sicut d̄na h̄z sibi p̄trariam alā d̄am. et p̄ hoc vadit scda rō. **Sed** accipit p̄trarietas p̄ oppōnē habitus et p̄uatiōnis circa eandē materiāz q̄ substātijs v̄triqz. et illo mō itez p̄uenit sube vt est subiectū substātijs nō habere p̄trariū q̄uis p̄ncipia substātie que sunt p̄uatio et forma q̄ntum ad fieri sunt p̄traria. vt dicit p̄mo p̄physicoz. **Et** p̄ istud vadit t̄rcia ratio. **Tercio** accipitur cōtrarietas p̄ cōpleta distantia passionū aut q̄ntitātū q̄ nate sunt fieri circa idē subiectū. nō s̄ s̄ successiue nisi altez. in sic a natura. et hoc mō calidū et frigidū. albus et nigrū p̄trariant. et tali mō p̄riū est sube nō habere cōtrariū. **Ad** quartū est d̄dm̄ qz elementa. s̄ ignis et aqua nō p̄trariant fm̄ se nec q̄ntum ad subas suas. s̄ q̄ntum ad eoz qualitates. qz ignis h̄ns in se caliditatē cōtrariatur aque habēt in se frigiditatē. **Ad** q̄ntum est d̄dm̄. qz quicqd̄ corripit p̄ se a suo cōtrario corripit. sed suba corripit p̄ accūs p̄ suas q̄ntitates. q̄ h̄z p̄trariū in q̄ntitatibz suis. **Et** p̄ idē p̄z solutio ad p̄firmatōem **S̄** d̄r d̄eres. substātia p̄ se generat̄. q̄ p̄ se corripit. **Consequētia** p̄z. qz sicut ferēs h̄z ad generatōem. ita se h̄z ad corruptiōnem. **D̄dm̄** qz suba p̄ se generat̄ sicut terminus generatōis. et hoc modo p̄ se corripit tanq̄ terminus corruptiōnis. s̄ generatio talis nō est sine p̄uēia alteratōe. que est p̄ qualitates naturales. et sic aliqd̄ qd̄ est in substātia h̄z b̄n̄ p̄trariū. s̄ ip̄i sube nihil est cōtrariū. **Ad** sextum est d̄dm̄. qz p̄trarietas in effectibz nō arguit p̄trarietas in causis formali. s̄ sufficit qz sit ibi virtual. et ita in substātia est cōtrarietas virtual. in q̄ntitatibz p̄o formaliter

Aristotelis

Aut ddm est qd nō oportet qd omne illud qd est in effectu sit in causa eminēti. qd effectus h3 aliqd inq̄tum dege/ nerat a pfectōne sue cause. s3 quicqd pfectōnis est in effe/ ctu hoc existit potiori z eminētiōi mō in cā. hātere autē cō/ trariū vlt̄mēdi vlt̄ remitti nō arguit pfectōe; s3 ipsectōe;

Secundū dubiū est An non suscipere ma/ gis z minus sit p̄riū substantiē Et videt̄ p̄mo qd nō. qz nō p̄uenit soli substantiē. s3 nō ē p̄riū substantiē. **Antecēdes parz.** qz cōuenit etiā quātitati z multis alijs. **Secdō** sic substantiā p̄ma est magis substantiā q̄ sed aȳt sup̄ia dictū fut. s3 suba suscipit magis z minus. **Tercio** substantiā suscipit magis z minus. **Antecēdes est manifestū.** qz vnus hō est maioris quātitati q̄ alius. **Quarto** sic. generatio et corruptio sunt mutatiōes substantiales ad substantiā. s3 omnis mutatio est successiua. in successiōne autē ē recessus ab vno termino z accessus ad aliū terminū. s3 in tali ac/ cessu z recessu videt̄ esse susceptio magis z minus fm̄ in tensiōne z remissionē. s3 substantiā in esse substantiāl̄ inten/ ditur z remitti. eo qd successiue de nō esse ad esse mouet̄.

Quinto sic. vna substantiā est miscibilis alteri. s3 misci/ bilia necesse est intēdi z remitti. s3 substantiā intēsiōne z remissionē suscipit. **Minor parz.** p̄ definitōem mixtiōis q̄ est. **Partio** est miscibilū alteratōz vnio. **Alteratio** ve/ ro nō est sine intēsiōne z remissionē. **Sexto.** **Silber** p̄ortitā. dē q̄ rōnale est animātus irrōnālī. s3 aiatum est substantiā. s3 substantiā suscipit magis z minus. **Sols/ lutio** sic p̄riū sedō mō. qz cōuenit omī sed nō soli. **Et ratio p̄rietatis est.** qz susceptio magis z minus causatur ex deputatōe p̄trarij a cōtrario vel p̄mixtiōne p̄trarij euz cōtrario. sicut albius fm̄ p̄m tercio topicoz dī qd ē nig/ ro imp̄mixtus seu magis a nigro separatū. z min⁹ al/ bū qd ē magis p̄mixtū eū oppositō suo. scz nigro. sed suba vt patuit nō h3 p̄riū. s3 dū seq̄ qd nō suscipit magis z min⁹. **Et seq̄ ista p̄rietates ad p̄cedente sicut effect⁹ ad cām.**

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū dictū est in solu/ tione p̄ncipali. **Ad sedm dictū** fut̄ in textu qd suba fm̄ id qd est nō suscipit magis z minus. licz actus substantiālī cōueniat ip̄i fm̄ magis z minus. **Ad terciū ddm** qd suba bene suscipit maius z minus in aliquo accēte p̄dū/ camērali vtputa in qualitate aut quātitate. s3 nō accipit magis z minus in suo esse substantiālī. hoc est substantiā bene suscipit maius z minus exēsiue. s3 nō suscipit magis et min⁹ intēsiue. **Ad q̄rtū est ddm** qd generatio z corrup/ tio accipiunt̄ dupl̄. **Ans⁹** vt sunt mutatiōes simplices inter nō ēē z eē. vel esse z nō esse. z sic generatio nō ē mor⁹ s3 ē finis mor⁹. nec ē in tpe s3 ē in nūc tpe. z hoc mō nō ē successiua. qz inter eē z nō esse nō ē mediū. z sic nō est suc/ cessiua. qz inter eē z nō esse nō ē mediū. z sic nō est suc/ cessiua. **Alio⁹** capiunt̄. put sunt im̄ixe alteratiōis. sicut eū de semine alterato paulatim fit hō. z tūc ē ibi intēsiō z remis/ siō. q̄ tū nō est ip̄ius sube. s3 quātati actiua z passiua ū alterantiū materiā ad forme susceptiōnem. sic em̄ forma substantiālī ē in successiōne nō ḡra sui. s3 ḡra instrumentorū. q̄ sunt quātitates actiue z passiue disponentes materiā ad forme susceptiōem. **Ad q̄ntū ē ddm** qd miscibilia nō intē/ dunt z remittunt̄ in suis substantijs s3 in suis quātitatibz. s3 cut tenet **Alterius** in vno loco. z ita nō ē p̄tra p̄rietatē. **Ad ddm** qd substantiā p̄fecta nō suscipit magis z min⁹. forme autē elementales sunt forme p̄ime maxime vicine ip̄ si materiē. z ergo nō est inconueniens ip̄as intēdi z res/ mitteri. qz ip̄e sunt vicē ad formas p̄fectas mixtoz. **Ad**

vlt̄mū d ddm. qd rōnale nō est animātus irrōnālī fm̄ essentia animē. sed solū quo ad operatiōes p̄sequentes essentiam inq̄tum rōnale plures h3 operatiōes anime s3 irrōnālē. **Et** sic etiam vnus hō dī altero ratiōabilior nō fm̄ essentia anime q̄ nō suscipit magis z minus. sed fm̄ promptitudinē operatiōis forme in dispositiōe ip̄ius subiecti. inq̄tū vn⁹ hō magis est disposit⁹ ad exercēdū actum potētiē ratiōnalis siue intellectiue. sicut in p̄dictis cabilibus dictum est.

Maxime vero p̄riū substantiē videt̄ esse cum vnū z idem numero sit cōtrariozū sus/ ceptibile esse. z in alijs q̄dem non habebit q̄s/ ab. **Et** sic etiam vnus hō dī altero ratiōabilior nō fm̄ essentia anime q̄ nō suscipit magis z minus. sed fm̄ promptitudinē operatiōis forme in dispositiōe ip̄ius subiecti. inq̄tū vn⁹ hō magis est disposit⁹ ad exercēdū actum potētiē ratiōnalis siue intellectiue. sicut in p̄dictis cabilibus dictum est.

Et diuidit̄ in duo p̄mo facit hoc. **Secdō** format instantiā p̄tra p̄rietatē rem. **Secdā** ibi (Nisi aliq̄s forte instet) **Quo** ad p̄mū mō dī. qd maxime p̄riū videt̄ esse substantiē q̄ ip̄a cū sit aliqd vnū z idem numero sit susceptibilis p̄trariozū. **Et** qd hoc sic maxime p̄riū sibi p̄bat dicendo. qz hoc nō habet se sic in alijs que nō sunt substantiē q̄ vnū z idē numero manens susceptiū sit p̄trariozū. sicut color cum sit vnū z idem numero nō erit album z nigrū neqz eadē actio vna numero erit praua z studiosa. **Et** eodem mō est in alijs quecūqz nō sunt substantiē. substantiā vero cum sit vna z eadem numero capax est cōtrariozū. vt qdā hō cum sit vnus z idem numero aliqdō est albus aliqd niger. calidus aut frigidus. z prauus aut studiosus. in alijs aut nullis aliqd tale videtur.

Nisi quis forsitan instet dicens orōnem z vi/ sum cuiusmodi esse susceptibilia. eadem em̄ ora/ tio vera z falsa esse videt̄. veluti si p̄a sit oratio sedere aliq̄ surgente eo. falsa erit. **Similiter** aut z de visu. si q̄s em̄ vere putet sedere aliq̄z surgente eo falsum videt̄ ei eīdem habēti de eo visum siue opimonem.

Nisi p̄s instat p̄tra dictū suū. **Et** diuidit̄. qz p̄mo ponit instantiā. **Secdō** soluit eam ibi (S3 si q̄s) **Quo** ad p̄mū dī. qd forsitan q̄s instaret cōtra p̄dicta dicens. orōem z visum. i. opimonē esse susceptiua cōtrariozū. z tū nō sunt substantiē. **Et** sunt susceptiua p̄trariozū. p̄bat. qz eadem oratio z idem visus siue opimō videt̄ eē successi/ ue vera z falsa. sicut ista orō. sortes sedet. ē p̄a eo sedente. s3 surgēte eo eadē orō erit falsa. **Et** sicut ddm ē de visu siue opimione. qz si p̄e putet siue opinet aliq̄ sedere. sur/ gente eo falsum ē. z tū eūdē adhuc h3 visū seu opimionē

Medicamenta

Sed et si quis hoc suscipiat, tamē modo dif-
fert, nam ea que in substantijs sunt ipsa mutata
susceptibilia sunt contrariorū, frigidum enim ex cali-
do factum mutatum est, alterum enim factum est, et ni-
grum ex albo, et studiosum ex pravo. Similiter autē
et in alijs unūquodque mutatioem suscipiens est
susceptibile contrariorū. Oratio autē et opinio ipsa
quidem immobilia omnino perseverant, cum pro res
mouet contrariū circa eam sit, oratio namque prima/
net eadem eo quod sedeat aliq̄s, cum vero res mo-
ta sit aliquādo quidem vera aliquādo quidem falsa
sit, similiter autē et in opinione. Quapropter so-
lūmodo propriū est substantie quod secundum sui mutatio-
nem susceptibilis contrariorū sit.

Hic Aristoteles soluit illā instantiā. Et diuidit in duo, quia
primo soluit eā per distinctioem, secundo soluit eā per interempti-
onē, ubi (Si quis autē) Quo ad primum vult philosophus quod ali-
ter suba suscipit contraria, et aliter oratio et opinio videtur con-
traria suscipere. Nam suba suscipit contraria per sui mutatioem
sicut quoniam frigidū factū est calidū mutatum est, quod est altere factū
et sicut nigrū factū ex albo mutatum est, et studiosus ex pra-
uo. Similiter et in alijs. Oratio autē et opinio oīno manent
immutabilia, sed cum res mutatur tunc sit contrariū circa orationem
hoc est veritas vel falsitas orationis mutantur ad mutatioem
rei per orationem scate. Et sicut dicitur de opinione, et si solū
proprium est sube quod secundum sui mutatioem susceptibilis sit contrariorū.

Si quis autē etiā recipiat opinionē et oratio-
nem susceptibilia esse contrariorū, non est verum,
hoc oratio namque et opinio non in eo quod ipsa ali-
quid recipiant, contrariorū susceptibilia esse dicitur,
sed in eo quod circa altere aliqua passio facta sit
nam in eo quod res est aut non est in eo oratio ve-
ra vel falsa dicitur, non in eo quod ipsa susceptibilis
sit contrariorū. Simpliciter enim a nullo neque ora-
tio mouet neque opinio, quapropter non erūt sus-
ceptibilia contrariorū, cum nulla in eis contrariorū/
rum passio facta sit, verum substantia in eo quod ip-
sa contraria suscipiat in hoc contrariorū suscepti-
bilis esse dicitur, languore enim et sanitate suscipit,
et candore et nigredine et unūquodque talium ip-
sa suscipiendo contrariorū dicitur susceptibilis esse.
Quare propriū erit substantie cum sit unū et idem
numero contrariorū esse susceptibilem cum per mu-
tationē superius esse, et de substantia quidem hec
dicta sunt.

Hic soluit instantiā per interemptioem dicens. Si quis re-
cipiat, concedat orationem et opinionē susceptibilia contrariorū,
non est hoc verum. Non enim oratio et opinio in eo quod aliq̄d re-
cipiant vera vel falsa dicuntur, sed in eo quod circa altere aliqua
passio, et mutatio facta sit, quod ab eo quod res est vel non est oratio
vera vel falsa, et non in eo quod ipsa susceptibilis sit contrariorū
simpliciter enim a nullo neque oratio mouet neque opinio, quare non

erūt susceptibilia contrariorū, cum nulla in eis passio facta sit.
Suba vero susceptibilis contrariorū in eo quod ipsa suscipiat con-
traria, quod aial est suba et suscipit languore et sanitate, eandem
rem, scilicet albedine et nigredine, et unūquodque talium suscipiendo
talia dicitur esse susceptiuū contrariorū. Epilogat finaliter dicens
quod propriū erit sube cum sit unū et idem numero secundum sui mutatio-
nem esse susceptibile contrariorū. Et hec dicta de suba sufficiant.

Circa istam proprietatē

finalē mouet questio. Utrum ad mutatioem rei scate mus-
tent veritas et falsitas que sunt in oratione. Et videt primo quod
non, quod illud non mutat ad mutatioem altere, quod semper unum
modo le habet, sed sic est quod semper oratio in scando unum modo le habet, igitur non
mutat ad mutatioem rei veritas vel falsitas. Maior pars
quod hec oratio, ego sedeo, semper scate me sedere siue sedeo siue non
sedeo. Secundo sic, omne signū est verum quoniam scate sicut est insti-
tutum ad significandū, sed oratio semper scate sicut est insti-
tuta ad scandū, igitur semper scate verum siue res mutetur siue non.
Maior pars, quod tale habet verum actum signi. Maior pars, quod
hec oratio, ego sedeo, instituta est ad scandū me sedere, et
hoc semper scate siue sedeam siue non sedeam. Tercio sic,
sicut oratio est scatiua rei, ita etiam est scatiua conceptus
seu opinionis illius qui profert orationem, quia voces sunt
nōre passionū que sunt in anima, ut dicitur primo per hermes
nias, ergo si oratio est susceptiua veritatis et falsitatis ad
rei mutatioem, etiam est susceptiua veritatis et falsitatis
ad conceptus siue opinionis mutatioem, et per consequens
hec oratio, ego sedeo, mutatur de vero in falsum et e con-
tra quādo ille qui profert orationem mutatur secundum opinionē
quod ego sedeam vel non, et hoc dixit Protagoras quod voluit
quod verum et falsum orationis cōsisterent in opinando vel
non opinando rem significatā per orationem.

In oppositū est philosophus in textu. Et ponit iste
discursus Maior. Veritas et falsitas sunt in
anima oppositōis et diuisionis accidentia. Maior.
Suntque ad res quare intentōes intelligibi-
les per intellectū proponunt vel diuidunt acciden-
tia respectiua. Conclusio. Igitur ad muta-
tionem rei significatā mutatur oratio in verita-
te et falsitate.

Maior huius discursus est per philosophum primo per hermes
nias, tercio de aia, et sexto metaphysice, ubi dicit Aristoteles quod
veritas et falsitas sunt circa propositionem et diuisionem intellectus.
Et probat per dicitur quod licet sic, quod singulū in complexorū ne-
que verum neque falsum scate, et ergo veritas de qua in pro-
posito est sermo et etiam falsitas ei opposita in cōpositioe
et diuisione quādā consistunt, que omnes causas suas habent
in intellectu. Causam efficientem, quod cōpositio cō-
plexionis non est in rebus, sed ibi est unio unius euz altero
sine medio, sed solus intellectus facit propositionem et diuisionem
per affirmatioem et negatioem. Similiter eam materiale habent
in intellectu, quod ea que proponuntur sunt in solo intellectu, quia
predicata et subiecta cōponuntur, put sunt in lumine intelle-
ctus agētis. Et eam formale habent in intellectu, quod ex cōsi-
derabilitate forme causat cōparatio eius ad plura ut sit in
eis et predicet de eis. Cōsiderabilitatē autē non habet in intellectu est prius
cta materie vel habet aliq̄d, sed put est separata, et habet in intelle-
ctu. Finalē etiam habet in intellectu, quod talis cōpositio vel di-
uisio sit ut intellectus pficiat et tandem seipsum adipiscat.

Quare non videtur per philosophum dicitur falsitas in intellectu
et non in rebus.

Ad hoc est talis p[ro]p[ri]etas nec p[ro]p[ri]etas
quod est h[uius]m[od]i natura

Aristotelis

Primo patet q[uod] veritas d[icitur] ad adequat[i]o[n]em rei intellecte ad intellectum. & falsitas inad[e]quat[i]o[n]em. ad e[ss]e vero et inad[e]q[ui]o[n]e relati[o]n]es sunt. Et sunt tales relati[o]n]es reales ex p[ar]te ipsius intellect[us]. q[uod] intellect[us] realiter dep[en]det q[uod] ad veritatem & falsitatem a re intelligibili. sed sunt r[ati]o[n]is ex p[ar]te rei intellectar[um] siue intelligibilium que causant veritatem & falsitatem. q[uod] res n[on] depend[er]e realiter ab intellectu. s[ed] t[ame]n s[un]t r[ati]o[n]em intelligibilitatis. Et ergo veritas & falsitas sunt subiective in intellectu. q[uod] relati[o]n]e q[ue] est ex p[ar]te vni[us] extremi realis & ex p[ar]te alterius r[ati]o[n]is est subiective in illo extremo ex p[ar]te cui[us] est realis. In rebus aut[em] intellect[us] ad e[ss]e quatis vel inad[e]q[ui]o[n]e est sicut in c[aus]a efficiente. q[uod] res intellecte intellectu[m] possibile[m] mouet p[ar]te luminis intellectus agentis. qui se h[ab]et ad generat[i]o[n]em intelligibilis in intellectu. sicut renou[er]e p[ro]p[ri]etas. Et in hoc differt veritas nostri intellectus a veritate intellectus diuini. q[uod] illa n[on] causatur a rebus sed e[st] causa reru[m]. Ex quibus patet. q[uod] eadem est habitudo sanitate ad aial v[er]itatem & medicinam. et veritatis & falsitatis ad intellectum. q[uod] sicut sanitas subiective est in aiali significatione in v[er]itatem & causaliter in medicina. ita veritas & falsitas sunt in intellectu subiective. in or[ati]o[n]e fecit. in rebus casualiter. q[uod] ab eo q[uod] res est vel n[on] est oratio d[icitur] vera vel falsa. **Conclusio** sequitur ex p[re]missis. & est titulus questionis. **Et** patet. q[uod] veritas & falsitas n[on] sunt in oratio[n]e sicut in subiecto. vt iam tactum fuit. ergo n[on] oportet q[uod] mutetur oratio substantialiter. sed ipsa ead[em] numero manet p[er] n[un]c esse vera & n[un]c falsa ad mutatione[m] eius a quo veritas & falsitas dep[en]det. Si dicas verum & falsum se habent respectu oratio[n]is vt p[ro]p[ri]etas. sed talia n[on] possunt verificari de eodem sine mutatione. igitur &c. **Ubi** q[uod] veritas est q[uod] contradictoria viciisim n[on] p[otes]t v[er]i v[er]ificari sine mutatio[n]e si capiat mutatione[m] generaliter p[er] quatuor mutatione[m] in forma. siue illa fuerit absoluta siue respectiva. Sed si capiat mutatio[n]e[m] solum p[er] variat[i]o[n]e[m] in forma absoluta. t[ame]n n[on] est veritas. q[uod] t[ame]n contradictoria possunt verificari de eodem sine mutatione sui. & sic verificant veritas & falsitas de oratio[n]e ad mutatione[m] rei sine mutatio[n]e ips[us] oratio[n]is cu[m] dicitur foras respectias

Ad obiecta in oppositum. **Ad** p[ri]m[u]m est dicendum de dinado maiore. quia vt dicit **Albertus**. Oratio non est vera vel falsa p[er] hoc q[uod] idem significat semp[er]. sed est vera vel falsa p[er] hoc q[uod] adequatur vel n[on] adequatur ipsi rei in significando. sicut hec oratio. sortes sedet est vera. si realiter sorti inest sessio falsa vero si n[on] inest sibi. **Pro** quo notand[u]m s[un]t dominu[m] **Albertu[m]** in p[ro]p[ri]etario sup[er] sex p[ro]p[ri]etas q[uod] duplex est veritas in oratio[n]e. Quedam est veritas signi. pur signi e[st] absolute relati[u]m ad fecu[m] h[ab]et q[uod] est in futurum. Et h[ab]et veritatem vt p[ro]p[ri]etas **Hilarius** & **Anselm[us]** oratio n[on] amittit ad mutatio[n]em ips[us] rei. q[uod] si fecit h[ab]et ad q[uod] est instituta ad fecu[m] h[ab]et. & sic d[icit] **Hilarius** q[uod] oratio s[un]t vera est veritate illa q[ue] ex natura & virtute p[ro]p[ri]etas. & **Anselm[us]** q[uod] veritas enunciat[i]o[n]is e[st] d[icit] facit q[uod] d[icit] fecu[m] illud ad q[uod] imposta e[st] ad fecu[m] h[ab]et gratia suar[um] partiu[m]. siue h[ab]et veritas siue falsum. Alia est veritas signi relati[u]m ad fecu[m] h[ab]et n[on] absolute. s[ed] cu[m] ad[e]q[ui]o[n]e rei fecate. Et illa veritatem oratio tene amittit. Sicut hec oratio. ego sedeo vera est dum sic fecatur per eam sicut est a parte rei. & falsa q[ui] n[on] significatur p[er] eam sicut est a parte rei. Et de ista veritate dicitur est q[uod] mutatur ad mutatio[n]em rei p[er] oratio[n]em fecate. **Et** p[er] idem patet solutio ad secundu[m] q[uod] signi n[on] est vera quando fecat ita sicut institutum est ad fecu[m] h[ab]et. sed tunc est verum q[ui] fecat sicut est in re. & falsum q[ui] fecat sicut n[on]

est in re. **Ad** t[er]tiu[m] est d[icit] d[icit] q[uod] p[ro]p[ri]etas vel opinio duplex consideratur sicut d[icit] **Albertus**. & post eum **Albertus**. **Ubi** n[on] vt t[ame]n est p[ro]p[ri]etas vel opinio[n]is passio. et hoc modo veru[m] n[on] est in opinando vel p[ro]p[ri]etate. Et ergo errauit **Protagoras** qui cum multis alijs dicit veritatem consistere in apparentia. ita q[uod] quicquid apparet alicui per opinionem vel sensum esset veritas etia[m] si p[ro]p[ri]etas apparet. **Ubi** modo accipit p[ro]p[ri]etas vel opinio pur ad e[ss]e rei significare. & t[ame]n oratio adequata p[ro]p[ri]etas vel opinio[n]i etia[m] est adequata rei. & h[ab]et modo oratio mutat tene de vero in falsum & e[ss]e ad p[ro]p[ri]etas vel opinio[n]is mutatio[n]em loquedo de p[ro]p[ri]etas vel opinio[n]e pur ad e[ss]e rei fecate.

Quarta hanc sextam p[ro]p[ri]etas

p[ro]p[ri]etas incidit dubia. **Primo** est. v[er]itatem p[ro]p[ri]etas e[st] subiecte esse susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas s[un]t sui mutatio[n]em. Et videt p[ri]mo q[uod] n[on] q[uod] sed a substantia n[on] est susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas igitur n[on] p[otes]t omni substantie. **Ubi** p[ro]p[ri]etas q[uod] p[ro]p[ri]etas in fine istius textus d[icit] q[uod] suba vna & ead[em] numero manet susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. sed sic e[st] q[uod] secunda substantia n[on] est vna numero. ergo &c. **Secundo** sic. deus e[st] substantia & t[ame]n n[on] susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. **Secunda** pars antecedentis p[ar]te. q[uod] s[un]t p[ro]p[ri]etas sic transit mutatio cu[m] se mutuo expellant. s[ed] apud deum nulla e[st] tr[an]s mutatio nec vicissitudinis ob[er]atio. vt d[icit] **Jacobus** in sua canonica. & c. **Tercio**. angeli sunt subiecte. & t[ame]n non sunt susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. **Probat** q[uod] aut sunt in bono & firmati aut in malo obstinati. & ita n[on] p[otes]t verti de p[ro]p[ri]etas in p[ro]p[ri]etas. **Quarto** sic. ead[em] est substantia & t[ame]n n[on] susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. q[uod] celum vt d[icit] p[ro]p[ri]etas n[on] est susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas reginaru[m] impressionu[m]. q[ue] sunt calidum frigidum humidum et siccu[m]. albu[m] nigrum. **Quinto**. susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas n[on] conuenit soli subiecte. q[uod] n[on] est p[ro]p[ri]etas subiecte. **Ubi** sequentia e[st] nota. **Ubi** p[ro]p[ri]etas batur. q[uod] p[otes]t oratio. q[uod] oratio n[on] est subiecte. & t[ame]n e[st] e[ss]e p[ro]p[ri]etas susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. s[ed] veri & falsi. q[uod] ead[em] oratio p[ri]mo vera postea est falsa. **Sexto**. superficies n[on] est subiecte sed q[ui]ntitas. & t[ame]n susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. s[ed] colores p[ro]p[ri]etas vt albes dicit & nigredine. q[uod] superficies p[ri]mo alba postea fit nigra.

Septimo. n[un]c n[on] est subiecte s[ed] q[ui]ntitas. & t[ame]n susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. q[uod] numer[us] d[icit] par vel impar. **Sexto**. linea susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. i. rectu[m] & curu[m] & n[on] est subiecte. **Ubi** t[ame]n d[icit] longu[m] vel breue. & motus tardus & velox successiu[m]. & t[ame]n n[on] sunt subiecte. **Octauo**. actio n[on] est subiecte. & t[ame]n susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. q[uod] q[ui]ntitas d[icit] actio p[ro]p[ri]etas q[ui]ntitas studiosa. **Hono**. lux n[on] est subiecte & t[ame]n susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas. q[uod] q[ui]ntitas est clar[us] qu[od] d[icit] d[icit] obscuro. **Ubi** solo sic. loquedo de prima subiecte. q[uod] sic p[ro]p[ri]etas e[st] subiecte maxime. i. p[ri]mo subiecte q[ui]ntitas supra dicta est p[ri]ncipalis subiecte susceptiu[m] n[on] simul s[ed] successiu[m] p[ro]p[ri]etas. & h[ab]et sui mutatione[m]. i. mutatio[n]em alicui[us] q[uod] in ea e[st] q[uod] d[icit] p[ro]p[ri]etas p[ro]p[ri]etas q[ui] n[on] susceptiu[m] p[ro]p[ri]etas s[un]t sui mutatio[n]em. s[ed] p[ro]p[ri]etas mutatio[n]em rei. q[uod] ab eo q[uod] res e[st] vel n[on] e[st] oratio d[icit] vera vel falsa.

Ad obiecta in oppositum. **Ad** p[ri]m[u]m est dicendum q[uod] ista p[ro]p[ri]etas n[on] p[otes]t subiecte in co[n]suetudine. sed p[ri]mo substantie. & ita d[icit] p[ro]p[ri]etas q[uod] maxime substantie. id est p[ri]mo substantie p[ro]p[ri]etas um est. secundis aut[em] substantiis n[on] p[otes]t nisi ex p[ro]p[ri]etas inq[ui]ntum sunt in p[ri]mis. **Ubi** potest dici. q[uod] maxime p[otes]t etiam exponi aduerbialiter. et tunc dicimus q[uod] est maxime proprium substantie. id est proprium quarto modo. **Ubi** est tamen q[uod] non conuenit secundis substantiis nisi ex p[ro]p[ri]etas vt dictum fuit. **Ad** secundu[m] d[icit] d[icit] q[uod] deus n[on] est substantia p[ro]p[ri]etas. sicut multis rationibus & autoritatibus est probatu[m] superius. p[ro]p[ri]etas aut[em]

Aristotelis

de potentia
et de materia

species eius ratione et proprietate. **Minor.**
Per unum et multa materie potentia dividitur si-
cut in pluribus locis ex Aristotele trahitur. **Co-**
clusio. Ergo quantitas generis generalissimi con-
sequens gratie materie totius compositi convenienter
per continuam et discretam est primo divisum

Major huius discursus qui ad eius primam partem pertinet
decimo metaphisice ubi dicitur quod ratio mensure primo reperitur in conti-
nitate. unde quantitas continet et transcendit dicta est mensura omnium
sed secundum quod est determinati generis. sic est mensura sube corporis
re. et sequitur materiam quod dicitur suba materialis. sicut quantitas
virtutis mensurat subam formalem. quod sequitur formam. **Se-**
cunda pars per quod silicudo cause relucet vestigialiter in ef-
fectu sibi proprio. quod cum quantitas materiam sequatur veritas ipsi-
us materie relucet in quantitate. sicut proprietates forme in forma-
tis relucet participative in quantitate. **Minor** per quod poten-
tia materie secundum se est indeterminata. cum ipsi forme siue acci-
dit determinari. vel per materiam vel determinat in ratione prin-
cipij. et sic est unum. vel in ratione principij. et sic est multum.
Unum quidem determinat in ratione principij. et multum in esse
principij. quod unum est principium multi quod causat replicatorem
vni. **Et** accipiuntur huius unum et multa in genere materialiter di-
uisibilia. ubi unum dicitur in materia indivisibilis. et multum dicitur
divisum. unum autem transcendit enter dicitur quod per unum est
sequitur actu terminatorem forme. et huius cum multo dividit ens
Et ad illius similitudinem sumitur quantitas secundum esse et transce-
dit dicta quod sibi attribuitur ratio mensure in omnibus. **Con-**
clusio sequitur ex premissis. quod primum habet rationem unum quantitatibus
ui. et discretum rationem multi. quod presertim copulans ad ter-
minum eodem illas partes quantitatibus et integrat venientem. sed
presertim quantitatibus discrete manet a se invicem legare.

Ad obiecta in oppositum. **Ad** primum est dicendum. quod
quantitas dicitur aliquam naturam equaliter participatam. sicut naturam di-
uisibilitatis. **Licet** enim ratio mensure proveniat per se quantitatibus.
non tamen est illa sibi essentialis ut dicitur doctor subtilis. secundum quod ei
attribuitur ratio generis generalissimi. sed ratio divisibilitatis.
Et hoc loquedo de illa divisione que est in partes eiusdem
rationis. quod ostendit idem triplex. **Primo.** quod in quanto metaphisice
ubi definitur quantum secundum quod per se habere definitorem noti-
ficatur per huius quod est esse divisibile. quod dicitur sic. **Quantum** est quod
est divisibile in ea que insunt quorum singulum naturam est esse hoc
aliquid. huius sequitur quod quantitas sit divisibilitas et ratio quantitatibus
sit ratio divisibilitatis. nam ubi est predicatio per se in primo modo
preicatis ibi tenet predicatio a preicatis ad abstracta. **Se-**
cundo ostendit. quod quantitas continua et discreta non definiuntur
hic per mensuram rationem. sed per huius quorum partes copulant. igitur
de eorum essentia est esse divisibile. **Tercio.** quod per rationem divisi-
bilitatis sumuntur species quanto metaphisice. quod divisibile
in non continua est numerus vel oratio. in continua secundum unam di-
visionem est linea secundum duas est superficies secundum tres corpus. et
secundum alias differentias divisibilitatis possunt sumi locus et
tempus. **Sed** dicitur contra. quantitas continua est in potentia
divisa discreta actu. sed que sunt actu et potentia aliquid non
equaliter sunt illud. quod divisibilitas non equaliter convenit con-
tinuo et discreto. **Prima pars** assumpti patet. quia par-
tes numeri actu sunt divise ab invicem. primum vero non.
Ad huius est dicendum. quod quantitas discreta non est actu di-
visa. sed vna et indivisa dum manet in sua specie. quibus ma-
terialia que subsumuntur forme sine divisa. sicut unitates. **Exem-**
plum est. quatuor in sua specie manens est formaliter indivisum

quod si divideret destrueret forma quantitatibus. quod divisioe facta
in binarium et ternarium non amplius manet quantitatibus. licet
materialia ut unitates sint divise. et ita negandum est quod al-
sumitur de discreto. **Ad** primam affirmatorem principalem
argumentum dicitur quod quicquid provenit cause ut est causa et cau-
sato secundum quod huiusmodi. huius provenit cause que causato. **Sed** quan-
titas non dicitur de continuo et discreto secundum quod huius se in ratione cau-
se et causati. sed secundum quod se habet in ratione specierum subordina-
tarum equaliter suo generi. **Ad** secundam affirmatorem est dicitur
dum quod in omni genere potest vna species esse prior alta in essendo
comparando species illas inter se. huius nulla est potestas a lia in priori
partem rationem generis. et sic continua quantitas naturaliter est prior
discreta. ut ostendit affirmatio. huius non in suscipiendo predicatio-
nem quantitatibus. quod neutri species inest divisibilitas per alteram

Ad secundam dicitur quod de linea absolute non dicitur quantitas de
notative. huius modo linea est quanta. nec etiam de aliis sui specie ab-
solute sumpta. **Sed** in abstracto et in quod dicitur. linea est
quantitas sicut albedo non est colorata. huius color est essentialiter. **Sed**
denotative dicitur de linea secundum quod est in subiecto siue in materia
et aliis speciebus. et sic sumitur species et ut dicitur. et non est inconve-
nientes dicitur generis predicari de discreto speciebus. unde quantumcumque
vni loquedi sit dicere. linea est quanta siue divisibilis. et
ita de aliis speciebus. tamen huius simpliciter falsus est ut sunt species. quod tunc
est subiecta quantitatibus vel divisibilitatis. **Talis** enim mo-
dus predicandi provenit omnibus accipitibus respectu suorum subiecto-
rum. **Vel** dicitur quod maior est vera in omni alio genere a quanti-
tate. **Pro** cuius declaratio notanda est. quod res quanta potest dupliciter
considerari. vno modo per se cui inest quantitas. et huius dupliciter.
vno modo materialiter per se absolute. **Alio** modo per substantiam.
ut quanta est. et utroque modo differt quantitas realiter a re quanta.
primo modo est accipit re quanta. secundo est formale principium et sicut
albedo est principium huius albi. **Res** enim quanta secundo modo accep-
ta est ens per accipit aggregatum et suba et accipit. que seorsum
sumpta sunt entia per se. **Alio** modo accipit res quanta per quod
libere re habere parte extra parte. et sic non sola suba est res
quanta. sed etiam quantitas. quod istud primum habet quantitas in ipa
vere potest dicitur de abstracto et e converso. **Quantitatibus**
enim non solum provenit ratio mensure. sed etiam mensurati. **Et** sic
de quantitate in abstracto ut huius ratione mensurabilis quantitas
in discreto est predicabilis. accipiendo quantum secundo modo et non per
modo. quod quantitas non est substantia quanta. sed res quanta. et
sic non est quantitas a re quanta realiter distincta. **Quod** huius ratio
est ut dicitur. quod quantitas ex duobus habet individuationem
scilicet a subiecto sicut generaliter omnia accidentia. et secundo per
situm quod per se convenit quantitatibus. et ergo circumscribitur substantiam
potest quantitas adhuc dici individua. cum ex se quodammodo
individuationem habeat. **Ad** tertium est dicitur ad minorem
licet sint duo principia et minima in genere quantitatibus. tamen
metum est ibi unum primum minimum quod est mensura alio-
rum. **Punctus** enim non est mensura continui. quia tunc aliquoties
ens sumptus redderet primum. et esset primum compositum ex
indivisibilibus. **Sed** unum essentialiter est mensura numeri
vnum aut applicatum alicui parti primum est mensura con-
tinui. ut dicitur decimo metaphisice. unde tamen est vna mensura
in huius genere. **Et** hec est responsio **Scoti** et **domini Alberti** **Vel**
potest dici quod punctus et unitas sunt minima respectu specierum
quantitatibus. non tamen respectu generis quantitatibus. quia
sic minimum formale quod est metrum et mensura aliorum
est in hoc genere essentia quantitatibus. per cuius replicationem
causantur omnes species istius generis. **Ad** quartum
est dicendum. quod licet quantitas habeat supra se substan-
tiam in genere cause efficientis. non tamen in genere cause for-

hinc dicitur quod
quantitas est
mensura
et hinc dicitur
quod punctus
est mensura
numeri
et hinc dicitur
quod unitas
est mensura
specierum
quantitatibus

o magis per punctum
est mensura

et
reducit
et similis

Predicamenta

malis. Et ergo solet dici. q. quāritas habet bene aliquid ante se. sed nō supra se. q. an denotat circūstantiam causae efficientis. & supra cause formalis. Etā pncipia qntitatis sunt priora quāritate materialiter. sed nō formaliter.

Ad quintū dicendū. q. pbs quinto metaphysice ponit species magis essentielles ipsi quāritatis. hic vero loquitur cōiter. Tamē si multitudo capiatur nō in comuni. sed vt ex diuisione p̄tiniū siue magnitudinis causata. sic idē in re dicitur p̄tiniū & discretū cū magnitudine & multitudine. Ad sextū dōm. q. licet hoc relatiuū aliud disconueniat in genere cū antecedere subintellecto qd ē gen^o generalissimū. Et hui^o ratio est expressio sentētie specialis. Pōnit em̄ genus definitū in singulari numero ad designdum eius vnitatē cēntialem. Quodlibet em̄ gen^o dicitur esse vniū fm̄ essentia. & hoc featur per singularē numerū. Differentie vero diuidētes ponuntur in neutro genere ad designandū essentialē diuersitatē ratiū specierū. Neutrum em̄ gen^o est gen^o cēntie. Ad septimū dōm. q. p̄ctus & vnitatis sunt in genere qntitatis reductiue. Angul^o vero est qualitas circa qntitatē vt dicitur Albertus magn^o quinto metaphysice. & post eū dñs Alricus in summa.

Circa predicta sunt du-

bia. Primum est. An qntitas p̄gruo ordine ponatur p̄mū p̄dicamentū inter p̄dicamenta accidētū. Et videtur q. nō. quia iuxta sentētiā Alberti & aliorū ad aliqd ē maxime accēntialitatis & minime entitatis. q. in ordine predicamentorū accēntiū ipm̄ dicitur esse p̄mū. Solo sic. q. quāritas ē simillima sube a substādo dicte. vt inquit Boet^o in hoc. q. sicut illa ē subiectū qd oim̄ accēntiū. ita ipa ē subiectū quo eorūdem. q. immediate ordinatur post substātiā. Etā suba nō est mobilis ad aliquā formā accidētalem nisi per qntitatē. q. iuxta sniaz p̄b̄i sexto physicorū. Rūhil mouet nisi quantū. q. opz ipam̄ p̄cedere oia alia accēntia.

Ad obiectū in oppositū ē dōm. q. vtrūq. alia accēntia q̄ plus h̄nt de accēntialitate & min^o de entitate p̄cederent simpliciter qntitatē. nisi rōnes p̄dicte & alie obstarent.

Secundū dubiū. Quare quāritas nō definitur p̄s q̄ diuidit. cū tñ sit vniocū siue genus qd definitur p̄s definiti q̄ diuidi. Solo. qntitas nō p̄t definiti p̄ueniēt. qd sic p̄bat. q. nec definitione qd dicitur & essentiali. nec descriptiua & accēntial. q. nulla definitōe definiti p̄t. Nō qd dicitur manifestū est. q. illa dat per genus & dicitur. h. qntitas ē generalissimū nō habēs gen^o supra se. Nec descriptiua. q. h̄ modo describeret p̄ actum mēsurandi subam. sed mēsurare subam nō p̄uenit equaliter oim̄ q̄ritati. h. p̄mo discretē. & ex p̄nti p̄tinue. q. rō mēsure p̄mo p̄uenit vnitati q̄ est p̄ncipiū qntitatis discretē. Sed diceret aliqd. p̄s q̄nto metaphysice definit q̄ntū. q. etiaz h̄c potuit definiti qntitas. Ad hoc dicit dñs Albertus q̄nto metaphysice. & post eum dñs Alric^o de argēntina. q. qntitas dupl^o p̄siderat. Vno modo vt ē mēsurā substātie corporee. & sic determinatur de ea h. q̄uis Scotus vult q. ratio mēsure nō p̄ueniat sibi in rōne generis. & hoc mō definiti nō potest. q. nō est eiusdē rōnis mēsurā p̄tinoz & discretorū. nec entis & esse q̄ mēsurant locus & t̄ps. nec p̄manētis & nō p̄manētis. Et ergo eam nō definit. sed p̄ diuisione eandē notificat. Alio mō cōsideratur fm̄ q. p̄ndet ex ente & inq̄ntum est ens & vni^ora-

tionis. & sic determinat de ea philosoph^o q̄nto metaphysice eam sic definiens. Quāntum est quod est diuisibile in ea que in sunt. quorū vniū quodq. aut singulū est hoc aliquid quod natū esse. Et sic hec est definitio quāritis vt absolute sumitur. & nō ad aliquid vt mēsurā. q. data est p̄ ea que essentialit^o in sunt quāto. Si dicas. qntitas definitur. q. a simili videtur q. quāritas poterit definiti. q. ambo sunt generalissima. Solutio nō est sile. q. qntitas ex q̄ sequit totū p̄positum in imagine forme denominat subam simpliciter q̄ntem habēs p̄ hoc vniū modū denominandi substātiā. Quāritas vero ad min^o fm̄ vsum comunem loquitur nō habet vniū modū denominandi. sed denominat substātiā q̄ntā & quorū. Quāuis em̄ quāntū denominatiue dicitur sit a quāritate q̄ est cōe genus ad q̄ritatem cōtiniā & discretā. tamē vtimur quāto p̄ cōcreto vniū sp̄ci. & quoto p̄ cōcreto alterius sp̄ci. & ergo qntitas p̄ actū denominandi substātiā nō describitur.

Tercū dubiū est. Quare dicitur potius. q̄ntitatis aliud p̄tiniū aliud discretū. q̄ aliud p̄tiniū aliud discretū. Solutio Alberti. quia continuatio & discretio nō sunt quāritates. sed q̄ritates circa q̄ntitatem sicut angulus triangulus.

Quartū dubiū est. Quō differūt due p̄tine diuisiones qntitatis a se invicē. Solutio Alberti & Scoti. q. p̄ma diuisio ē generis p̄ differentias formales cōstituites sp̄s. Secūda vero diuisio ē materialis. quia hoc mō diuidit in eā q̄ stat ex partib^o h̄ntib^o positionez in p̄tino. & nō habētib^o positōem in p̄tino.

Quintū dubiū est. Quare philosophus in p̄ma diuisione p̄ponit p̄tiniū discretū. & in executione mēbrorū diuidētū p̄ponit discretū p̄tino. Solo. p̄pter plures rōnes. Prima. q. diuisio incipit a p̄ori q̄ ad nos. et tale est magis p̄positū. cū ergo p̄tiniū sit p̄positus discretū p̄grue p̄ponit in diuisione. & discretū qd est simplicius in definitōe. Secūda ratio ē. q. diuisio debet dari p̄ opposita. ita tamē q. mēbrū positū p̄ponat negatiuū cōtiniū aut positū mēbrū est & discretū negatiuū. si cur patet ex vtriusq. definitōe. Tercia rō est. q. p̄ponit nūc p̄tiniū discretū. & nūc e contra discretū p̄tino ad inueniendū q. quantitas continua & quāritas discreta sunt species coequeue sub genere.

Secū dubiū est. Quare philosophus nō declarat mēbra secūde diuisionis anteq̄ subdiuidit mēbra p̄me diuisionis. Solutio. q. habere positōem in partib^o accidit q̄ntitati p̄tinue q̄ ad aliq. suas species & quo ad aliquas nō. Et nō habere positōem in p̄tino siue in partib^o cōuenit q̄ntitati discretē. & nō cōuenit et habere positōem in partib^o. ergo oportuit q̄ntitatē p̄tinoz & discretaz in suas species subdiuidere. & postea mēbra alterius diuisionis declarare.

Est autem discreta quantitas vt numerus et oratio. Continua vero vt linea superficies corpus. Amplius aut p̄ter hec est locus & tēpus. Partium ceterū numeri nullus est terminus communis ad quē copulantur particule eius. vt quinque & quinque cum sint ad decem particule. ad nullum terminū copulantur comunē. sed semper

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like 'ubi dicitur' and 'etiam'.

Aristotelis

discreta sunt & separata. sed tria & septē ad nul-
lum terminū comunē copulātur. **Quāmo** autē
nō habeas in numero accipe comunē terminū
partū. sed semp discreta sunt & separate. q̄ pro-
pter numerus q̄dem discretorū est. sicut autē & ora-
tio discretorū est. **Quia** & em̄ quāritas oratio ē
manifestū est. mēsuratur em̄ syllaba lōga & bre-
uis. **Dico** autē orationē cū voce prolata. ad nul-
lum em̄ terminū cōdem particule eius copulan-
tē nō em̄ est terminus cōis ad quē syllabe copulē-
tur. sed vnaq̄q; diuisa est fm̄ seipsam

Hic p̄hs declarat mēbra p̄dicarū diuisionis. **Et** di-
uidit in duo. **Primo** declarat mēbra p̄me diuisionis. **Se-**
cūdo declarat mēbra secūde diuisionis. **ibi** (Ampl̄ alia)
Prima in duo. q̄ p̄mo ostēdit qd sit q̄ritas discreta. **Se-**
cūdo ostēdit qd sit q̄ritas p̄tinua. **ibi** (Linea p̄o) **Quo-**
ad primū dicit sic. **Quāritas** discreta ē vt numerus et ora-
tio. sed quāritas p̄tinua ē vt linea superficies corp̄. **Am-**
plius autē p̄ter hoc locus & t̄ps. **De** numero autē q̄ sit quāritas
discreta. p̄bat p̄mo sic. q̄ nullus est terminus cōis parti-
um numeri ad quē copulantur particule numeri. vt quinque &
quinque q̄ sunt particule decē ad nullū terminū comunē co-
pulantur. q̄ nihil potest inueniri qd̄ quinarū ad quinarū
copulet. sicut tria & septem nō copulātur ad aliquē ter-
minū cōdem. sed semp discreta sunt & separata. q̄ propter
numerus est semp discretorū. **Secūdo** p̄bat idē de orōne.
Et duo facit. p̄mo em̄ p̄bat q̄ oratio sit quāritas. secūdo
q̄ sit discreta q̄ritas. **Q̄** autē oratio sit q̄ritas hoc ē
manifestū. q̄ oratio p̄stat ex syllabis. **Om̄is** em̄ syllaba
longa vel breuis est. longū autē & breue q̄ntitates sunt. s̄
quod ex quāritatib; p̄stat sine dubio q̄ritas est. **Q̄** autē
discreta sit q̄ritas p̄. quia partes eius ad nullū terminū
comunē copulātur. qd̄ sic declarat **Boe.** cū dicit (cicē-
ro) partes huius nomis ci. ce. & ro. nullo comuni termino
copulātur. nō em̄ potest reperiri quo comuni termino iū-
gatur a syllaba cū ce. vel rursus a syllaba cum ro syllabā
ba. **Et** istud dicit **Boetius** translatōr q̄ intelligitur de
oratione vocaliter plata. **Ad** dicit autē hoc **Boe.** ex suis.
oratio greca dicitōr logos d̄. logos vero f̄eat cogitatio
nē animi siue ratio cinatōem & etiā ordē. **Ne** q̄s igitur
puraret rōem quā aliq̄s apud se disponeret q̄ritatē dis-
cretam esse addit **Boe.** dico autē illam que fit cū voce ora-
tionē. **Apud** rhomanā nāq; linguā discreta sunt voca-
bula oratōis & ratiōis. **Greca** vero oratio vtrūq; & ra-
tionis & orationis logon appellat

Linea vero continuorum est. potest em̄ su-
mere terminū comunē ad quē particule copulē-
tur. id est p̄ctum. & superficiē lineam. plani nā-
q; particule ad quendā comunē terminum par-
ticule copulantur. **Similiter** autē & in corpore
poteris sumere comunē terminū superficiē ali-
quā. que corporis particulas copulet. **Est** autē
talium et tēpus & locus. p̄sens em̄ tēpus copu-
latur ad p̄teritū & futurū. **Rursus** locus p̄tinuo-
rū est. locum em̄ quendā corp̄is particule obtinet
que particule ad quendā cōdem terminū copulant

ergo & loci particule q̄ obtinet singulas corp̄is p̄-
ticulas ad eundē terminū copulant ad quē & cor-
poris particule. q̄ propter p̄tinuus erit & locus. ad
vnu em̄ cōdem terminū eius particule copulātur.

Hic p̄hs ostēdit qd̄ sit quāritas p̄tinua dicitōr. q̄ linea
est q̄ritas p̄tinua. q̄ aliq̄s potest sumere cōdem terminū
ad quē copulantur eius pres. s̄. punctū. **Sicut** superficies ē q̄ri-
tatis p̄tinua. q̄ particule plani. i. superficies copulant ad ter-
minū cōdem. s̄. lineā. **Et** simili modo corpus q̄ritas p̄ri-
nua est. q̄ pres eius ad eundē terminū copulant. s̄. sup̄-
ficiem. **Et** sicut de trib; p̄dictis dicitū ē. ita de tpe & loco
dōm est. **Et** p̄mū p̄tz de tpe. q̄ tps p̄sens copulat ad
p̄teritū & futurū. i. p̄teritū & futurū ad seinuicē copulā-
tur. per p̄ns p̄ instans mediū qd̄ est terminus comunis
copulātōis. p̄sens autē accipit vt d̄t **Albertus** p̄ tpe diuisi-
bili qd̄ adiacet motui vel mutatōni p̄nti. **Rursus** etiā
locus ē p̄tinua quāritas. q̄ particule corp̄is obtinet q̄nti-
dam locum. que particule ad quendā comunē terminū
copulātur. ergo etiā particule loci q̄ obtinet singulas cor-
poris pres copulant ad eundē terminū cōdem ad quē p̄-
ticule ipsi corp̄is. & ita locus p̄tinuus erit. q̄ ad vnu ter-
minū cōdem eius particule copulātur. *p̄ter h̄c b̄zo loco copulat ad vnu*

Amplius alia quidē constant ex partibus q̄
in eis sunt positōne ad seinuicem habentibus
alia autē ex non habētibus positōne. vt lineā q̄-
dem particule positōne ad seinuicē h̄nt. singu-
lū nāq; eorū situm est alicubi. & habes vū sumas
et assignes vnuquodq; vbi sitū ē in plano. & ad
quā particulā ceterē copulētur. **Sicut** autē & par-
ticule plani positōne quādā h̄nt. sicut nāq; ostēdit
vnuquodq; vbi iacet. & que copulant ad seinuicem
Sed & soliditatis q̄s similiter & loci

Hic p̄hs declarat mēbra diuisionis secūde. **Et** diuisi-
ditur in duo. **Primo** ostēdit q̄ sunt q̄ritates positōem ha-
bētēs in suis partib;. **Secūdo** ostēdit q̄ sunt q̄ritates nō habē-
tes positōem in suis partib;. **Secūdo** ostēdit q̄ sunt q̄ritates nō habē-
tes positōem in suis partib;. **ibi** (In numero autē) **Primo**
d̄t sic. **Amplius** autē qd̄ p̄stat ex particulis q̄ sunt in eis &
que h̄nt positōem adinuicē. **Et** qd̄ p̄stat ex particulis nō
h̄ntibus positōem adinuicē. **Quāritates** h̄ntes positōem
sunt lineā superficies corp̄ & loci. **Et** h̄ p̄bat inductiue p̄-
mo de lineā. q̄ lineā qd̄em particule h̄nt positōem ad seinu-
icē. q̄ singulū horū. i. vnuquodq; eorū ē sitū alicubi. **Et** p̄
assignari vnuquodq; vbi sitū est in plano. q̄ particule su-
p̄ficiē copulant ad lineā sine ad particulas lineā. **Et** sicut p̄-
ticule plani. i. superficies habēt quādā positōnem. q̄ simili-
ter ostēdit vbi vnuquodq; istorū iacet. & quō copulant ad se-
inuicē. q̄ copulant ad lineā. q̄ lineā est terminus comunis
nō. **Soliditatis** vero siue corp̄is particule eodē mo-
do & eadē causa h̄nt positōem & p̄manētiam & copulatio-
nē. & loci particule fm̄ q̄ mathematicē sumit locus habēt
positōem in partib; suis & copulatōem.

In numero autē non poterit quicq; perspicere
retanq; eius particule positōne aliquā ad seinu-
icem habeant vt sint site alicubi. aut aliq; par-
ticule ad seinuicem cōnectantur

Hic p̄hs ostēdit q̄ sunt quāritates nō habētēs positōem

Quinta fuit p[ro]p[ri]etas t[er]tia alia et c[etera]

Predicamenta.

in partib[us]. et d[icitur] q[uo]d sunt tres. s[cilicet] numer[us] t[em]pus et oratio. Et s[ed] p[ro]bat p[er] ordine p[ri]mo de numero. q[uo]ia p[re]s numeri n[on] s[un]t c[on]tinue nec p[er]nectunt ad invicem. s[ed] n[on] sunt site alicubi qua si positionem habeant

Sed neq[ue] ea q[ue] t[em]p[or]is sunt. nihil e[st] p[er]manent particule t[em]p[or]is. q[uo]d aut[em] n[on] est p[er]manens q[uo]si positione aliqua habebit. sed magis ordine quedam particularu[m] dices habere. vt aliud quide[m] prius sit t[em]p[or]is. aliud vero posterius. Sed et de numero s[im]iliter. eo q[uo]d prius numerus vnu[m] e[st] duo. et duo e[st] tria. et ita ordine quenda[m] habebit. positione vero non multu[m] accipies

Hic p[ro]p[ri]etate ostendit t[em]p[or]is etia[m] n[on] habere positioem in p[ar]tib[us] dices. Neq[ue] ca. i. ille p[re]s q[ui] sunt t[em]p[or]is h[ab]ent positioem ad se invicem. q[uo]ia particule t[em]p[or]is n[on] p[er]manent. q[uo]d aut[em] n[on] e[st] p[er]manens n[on] potest habere aliquam positioem. s[ed] magis quenda[m] ordine particularu[m] dices habere. ita vt istud dicat p[ri]us. reliquu[m] posterius. Et s[im]iliter in numero. eo q[uo]d in numero p[ri]us numeretur vnu[m]. postea duo. postea tria. et ita habebit quenda[m] ordine. s[im]iliter in numero. s[ed] n[on] multu[m] p[ro]p[ri]etate positioem

Sed et oratio s[im]iliter. nihil e[st] p[er]manent particule eius. sed dicitur e[st] et n[on] e[st] ap[er]tius hoc sumi. q[uo]ia p[ro]p[ri]etate n[on] erit positio particularu[m] eius. siq[ue]z nihil p[er]manent. Alia itaq[ue] p[ro]stant ex particulis que in eis sunt positione ad se invicem habentib[us]. alia aut[em] ex non habentib[us] positionem

Ostendit p[ro]p[ri]etate orationem n[on] habere positioem dicens Sed oratio s[im]iliter n[on] h[ab]et positioem. q[uo]ia particule e[st] n[on] p[er]manent. s[ed] q[uo]d dicitur e[st] semel n[on] p[er] amplius retinuit. et p[ro]p[ri]etate n[on] erit positio p[ar]tiu[m] eius. q[uo]ia p[re]s e[st] nihil p[er]manent. Et q[uo]ibus p[er] diuisio bona. s[ed] q[uo]ntitatu[m] alie p[ro]stant ex partib[us] q[ue] sunt in eis ad se invicem positioem h[ab]entib[us]. s[ed] alie q[uo]ntitates sunt ex non habentib[us] ad se invicem positioem.

Proprie vero q[uo]ntitates sunt he sole q[ue] dicitur mus. alia vero o[mn]ia s[im]iliter accidens. Ad hec e[st] aspicientes et alias dicimus q[uo]ntitates. vt multum d[icitur] album. eo q[uo]d superficies multa sit et actio longa eo q[uo]d tempus et longu[m] et multu[m] sit et motus multus. neq[ue] e[st] hor[um] singulu[m] p[er] se quantitas d[icitur]. vt si quis assignet quanta sit actio. tempore defini et annum. vel sic aliquo modo assignans. et album quantum sit assignans superficiem definit. Quanta e[st] fuerit superficies tantu[m] esse album dicit. Quare sole proprie et s[im]iliter se quantitates dicuntur que dicte sunt. aliorum vero nihil p[er] se sed si forte per accidens.

✠

f. 5. fo.

Hic p[ro]p[ri]etate ponit t[er]cia[m] diuisioem q[uo]ntitatis dicens. q[uo]d q[ue] d[icitur] q[uo]ntitates sunt p[er] se. q[ue]da[m] vero p[er] accidens q[uo]ntitates p[er] se et p[ro]p[ri]etate sunt he q[uo]ntitates solummodo q[ue] dicitur. i. sp[eci]es q[uo]ntitatis sup[er]ius enumerare. alie vero omnes sunt q[uo]ntitates s[im]iliter accidens. Aspicientes e[st] ad hec. et alias sup[er]ple ab istis q[ue] sunt p[er] se q[uo]ntitates dicitur etia[m] q[uo]ntitates. Et hoc modo multu[m] d[icitur] album aliq[ui]d et multa albedo. eo q[uo]d superficies in q[ui] est albedo est multa. Et s[im]iliter actio d[icitur] longa. eo q[uo]d t[em]p[or]is men

surat ea q[uo]d est longu[m] et multu[m]. Et hoc mo[do] mor[is] etia[m] multus d[icitur]. quis t[ame]n de motu aliter sit q[uo]d de predictis. Non e[st] in singulu[m] hor[um] p[er] se q[uo]ntitas d[icitur]. sed q[uo]d q[uo]ntitas p[ro]ducta sunt. Sicut si quis interrogat q[ua]nta sit actio. assignet q[uo]ntitas t[em]p[or]is eius q[uo]ntitate t[em]p[or]is. dices eam esse annua[m] vel diurna[m]. vel aliq[ui] modo assignans. vt q[uo]d dicat esse mensuram. Et s[im]iliter mo[do] q[ue] assignans quatu[m] est albu[m]. i. q[uo]ntitate albi. iste definit superficies q[uo]ntitatem. q[uo]ia q[ua]nta fuerit superficies tantu[m] d[icitur] e[st] album. C[on]cludit ergo dices. Quare he sole q[uo]ntitates q[ue] dicte sunt dicitur p[ro]p[ri]e et s[im]iliter se. nihil aut[em] aliu[m] d[icitur] d[icitur] q[uo]ntitas p[er] se. sed forte p[er] accidens.

Circa predicta e[st] questio.

Utru[m] numerus sit q[uo]ntitas discreta specificice ab oratione distincta. Et videt p[ri]mo q[uo]d numer[us] n[on] sit sp[eci]es q[uo]ntitatis discrete. q[uo]ia nulla sp[eci]es d[icitur] p[ro]uari cu[m] suo genere. s[ed] n[on] est rus p[ro]uertit cu[m] q[uo]ntitate. q[uo]ia n[on] est sp[eci]es eius. V[er]o p[ro]bat[ur]. q[uo]ia omnis numer[us] est q[uo]ntitas. et omnis q[uo]ntitas est numerus. S[ed] ea pars assumpti p[er] inductive p[ri]mo de oratione q[uo]d illa est numer[us] litterar[um] et syllabar[um]. S[ed] de q[uo]ntitate continua p[er] q[uo]d o[mn]is talis diuisibilis e[st] in p[ar]tes. s[ed] talis videt e[st] numer[us] suar[um] partiu[m]. S[ed] sic numer[us] e[st] transiens d[icitur]. s[ed] n[on] est sp[eci]es q[uo]ntitatis. q[uo]ia e[st] manifesta. Ans p[ro]bat[ur]. q[uo]ia numer[us] e[st] multitudo ex vnitatib[us] p[ro]fusa. sed vnu[m] est transc[en]dens. q[uo]ia p[ro]uertit cu[m] ente. s[ed] numer[us] etia[m] e[st] transc[en]dens. Tercio. si numer[us] esset sp[eci]es q[uo]ntitatis p[ri]m[us]. vel ergo numer[us] numer[us] vel numer[us] numerat[ur]. sed nullus istor[um] e[st] d[icitur]. s[ed] t[er]c[io] Maior p[er] se sufficere diuisioe. V[er]o in p[ri]mo p[er] p[ri]ma q[uo]d n[on] sit numer[us] numer[us]. q[uo]ia ille solum e[st] in aia. sed nulla q[uo]ntitas e[st] in aia. cu[m] ip[s]a aia sit simplex et indiuisibilis. Nec p[ro] dicit numer[us] numerat[ur]. q[uo]ia ille n[on] e[st] aliud q[uo]d res numerata vel numerabilis. q[uo]d n[on] e[st] q[uo]ntitas. sed substantia vel alterius p[ro]dicam[en]ti. Quarto. nulla q[uo]ntitas c[on]ponitur ex non quatis. s[ed] numerus p[ro]ponit ex non quatis. s[ed] Maior p[ro]bat[ur]. q[uo]ia ex vnitatib[us] p[ro]ponit q[uo]d n[on] sunt quate. sed indiuisibiles sunt n[on] h[ab]ent partem extra p[ar]tem. Quinto. nulla q[uo]ntitas p[ro]ponit ex p[ar]tibus. s[ed] numerus e[st] h[ab]ens. Ergo n[on] e[st] q[uo]ntitas. Maior p[er] se. q[uo]ia nullu[m] ens positu[m] p[ro]ponit ex p[ar]tibus. V[er]o p[ri]mo p[er] se. q[uo]ia numerus p[ro]ponitur ex vnitatib[us] q[ue] sunt q[uo]d p[ro]uatim. Sexto. q[uo]ntitas p[ro]ponitur ex p[ar]tibus eiusde[m] r[ati]onis. sed vnitates n[on] sunt eiusde[m] r[ati]onis cu[m] numero. q[uo]ia t[er]c[io]. Septimo. multitudo n[on] e[st] q[uo]ntitas sed relatio s[im]iliter p[ro]p[ri]etate. s[ed] numerus e[st] multitudo. s[ed] n[on] e[st] sp[eci]es q[uo]ntitatis discrete. Octavo. oratio n[on] e[st] q[uo]ntitas. s[ed] non distinguit numerus ab oratione sicut sp[eci]es a specie. Ans p[er] se. q[uo]ia omnis vox e[st] q[uo]ntitas. s[ed] oratio s[im]iliter p[er] se. h[ab]et. e[st] vox. q[uo]ia v[er]o dicitur esse q[uo]ntitas de t[er]cia specie q[uo]ntitatis. Nono. si oratio e[st] q[uo]ntitas vel e[st] oratio mentalis scripta vel vocalis a sufficiere diuisioe. s[ed] nullu[m] eor[um] e[st] d[icitur]. s[ed] V[er]o p[er] se. n[on] mentalis. q[uo]ia illa solu[m] e[st] in aia. q[uo]ntitas vero n[on] e[st] in aia. No[n] vocalis. q[uo]ia illa e[st] q[uo]ntitas. vt p[ro]p[ri]etate argutu[m] e[st]. Nec scripta. q[uo]ia illa q[uo]ntitas ad materia[m] q[ue] e[st] incaustu[m] et p[ro]p[ri]etate e[st] suba. Et q[uo]ntitas ad linealem p[ro]p[ri]etate characteru[m] e[st] qualitas de q[ue] r[ati]o specie. s[ed] n[on] e[st] q[uo]ntitas Decimo. illud n[on] e[st] sp[eci]es q[uo]ntitatis discrete q[uo]d aliq[ui]d mensurat longu[m] vel breue. sed p[er] orationem mensurat aliq[ui]d longu[m] vel breue. s[ed] n[on] e[st] sp[eci]es q[uo]ntitatis discrete. Maior p[er] se. q[uo]ia discretu[m] n[on] mensurat p[ro]p[ri]etate nec eor[um] tra. longu[m] et breue sunt in p[ro]p[ri]etate. V[er]o p[er] se p[er] se in textu dicitur. Mensurat e[st] syllaba longa et breuis. Unde decimo. si oratio e[st] q[uo]ntitas h[ab]et e[st] ex eo q[uo]d e[st] mensura vocis. p[er] late. s[ed] t[em]p[or]is e[st] mensura vocis. plate. s[ed] non d[icitur] oratio p[ro]p[ri]etate h[ab]et

Aristotelis

dici quantitas discreta. Duodecimo. si ordo est discreta
quantitas. sequitur quod non est una. quia partes manent a se invicem se
parate et discrete. Decimotercio. omnis species dicitur esse quod in co
plexu. si ordo est quod dicitur a complexu. si non videtur esse species quantitatis

In oppositum est philosophus in textu. Et
ponitur iste discursus. Maior. Numerus for
malis qui est substantie mensura est multitudo
ex unitatibus aggregata. quarum ultima est eiusdem
ordinis specifica. Minor. Huius partes nul
lo copulante coniunguntur ad invicem. sed quel
bet manet ab alia discreta quemadmodum in orati
one vocaliter prolate in qua est sonorum litterarum
et syllabarum discreta aggregatio. Licet eius qua
ntitas non causetur ab indivisibili uno secundum substan
tiam reiterato. Conclusio. Igitur numerus et
oratio sunt species quantitatis discrete a se invicem
specificis distincte.

Maior istius habet tres partes. Pro declaratio de parte
notanda est quod triplex est numerus. scilicet numerus
merans qui numeratur. et numerus formalis. Numerus
nuerans siue materialis sunt ipse res numerate vel numerabiles. Et
taliter in quibus predicamentis. quia cuiuslibet predicamenti res
numerari possunt. Numerus nuerans qui nos numeratur qui vocatur
ro numerandi est ratio aie discretiva que accipit aliquid vel plura vel
vnum. Et de hoc numero dicitur philosophus. quod idem est numerus decem hominum et
decem canum. et hic cum sit in anima non est quantitas siue species quantita
tis discrete. Numerus vero formalis est forma discretivus nu
meratorum. qui numero res formaliter sunt numerate siue in numero
posite. Et hoc potest etiam dici numerus nuerans in partem ad
res numeratas. et hoc modo est duplex numerus nuerans. quod dicitur quod
in anima numerate. et quod dicitur quod in rebus. Et sic dicitur Albertus quod
metaphysice quod non omnino falsum dicitur quod asserunt numerus esse in anima.
quia ratio numeri formalis quod est numerus qui numeratur est in anima. et qui nu
merus ponitur a natura et grecis de concione membris. quod
latine sonat divisione. divisionis enim est anima numeri. Et dicitur numerus
nuerans divisionis. quia ubi est numerus mensura divisionis percipit
de aggregatio de divisionis facit ibi est numerus. Numerus
autem formalis quod est forma discretivus numeratorum ille non est in anima
sed in rebus. imo nec a rebus separabilis. Et hoc probatur Albertus et
Ulricus duabus rationibus. Prima est numerus nihil est nisi discre
tum aggregatum ex vno et vno. et sic deinceps. si vnum inse
parabile est a rebus. ergo numerus etiam inseparabilis. Minor pro
bat. quia si deus quod unitas sit separata a rebus. tunc res a que est separata
aut est una aut non est una. si deus quod non sit una. tunc cum suppositi
ta re in esse ad non vnum sequitur esse multa. erit ipsa res multa quod
est absurdum. divisionis enim est anima multitudinis. nulla autem divi
sio facta est in re ex eo quod ab ea separata unitas. Si vero deus pri
mum. scilicet quod adhuc sit una tunc sequitur quod aliquid unitate sit una
et illa habuit ante separationem partis unitatis. ergo tunc habuit
duas unitates. due autem unitates faciunt duo. ergo res una
fuit due quod est absurdum. Relinquitur ergo unitas nullo modo
sit separabilis a rebus. Secunda ratio quod probatur numerus inseparabilis
a rebus est ista. quod cum numerus non venit ad numerum nisi suis
formis quibus discernuntur et quod dicitur salvan in esse suo radium ad
heret eis numerus. Si vero deus separari hoc accens quod est numerus
tunc quod vix separari binario a duabus ouibus. adhuc rema
nent due oues aut non. Si adhuc remanent due tunc aliquid
binario sunt due et ille binarius cum potest quod unum facit quatuor

orpus fuerunt quatuor oues. Quatuor enim sunt quatuor
duobus binariis numerant. Si autem non remanent due. tunc se
quitur quod non remanent oues pluraliter et hoc est falsum cum accit
separato a suo subiecto non destruit subiectum. Et sicut modo dicitur
cendum est de alijs. Sed a parte maioris ratio definitio enim nu
meri que est ista. numerus est multitudo ex unitatibus aggregata.
Qui definitio ratio est. quia numerus non potest definiti per se quod con
stituitur ex numeris. quod bene definit per se quod est multitudo aggrega
ta ex unitatibus. An probatur. quia ex pluribus speciebus non potest constitui
tercia species. ut dicitur philosophus. ubi dicitur si dicatur numerus denarius
ex septem et tribus constituitur vel denarius est septem et tria nihil aliud
addedo falsum est quod dicitur. Quia secundum hunc denarius est septem et
est ex septem et ex tribus quod falsum est sicut si dicatur denarius est septem
et tria sicut sumpta. huiusmodi falsum est. quia ex quod denarius non est
septem relinquitur quod non est septem cum quatuor alijs. Et ut vltiter
dicatur. una species numeri de alia non potest dici. nec definit eam. Et
tunc denarius non est novem et vnum neque octo et duo neque septem et
tria neque sex et quatuor. neque quinque et quinque. Sed forte diceret
aliquis quod denarius est summa que excedit ex aggregatio septem et
triu vel sex et quatuor vel quinque et quinque. Respondendum est quod h
uiusmodi est si placet denarius in ratione totius integraliter sicut per se
dicitur in textu quod mathematici loquuntur de numero. non autem
in ratione totius essentiali quod logici de numero loquuntur. Sic
enim denarius est aggregatio ex vno et vno et sic deinceps vltimus
ad decimam unitatem. Et sic sicut intelligendum est de de quibus alio
numero. Quapropter numerus convenit dicitur in re sua definitio
tionem multitudo ex unitatibus aggregata. Tercia pars huius
ius maioris est quod vltima unitas specificat numerum per quam
numerus dicitur vnum sicut cum dicitur binarius est vnum. ternarius est vnum.
quia probatur Albertus dicens. Cum numerus sit in genere discreti
forma cuiuslibet numeri est forma cuiusdam summe aggrega
te ex unitatibus siue unitatibus propter quod vltima unitas inquitur
est finis in quo et ad quam finit motus aggregatio forma numeri.
quia illa sola est causa in divisionis talis summe sicut finis. Dicitur
enim autem quod idem est causa in divisionis et unitatis omnis numeri. Et sic
habet numerus non sit oppositum ex materia et forma. est tamen in numero
aliquid quod se habet per modum materie et aliquid per modum forme
Aggregatio enim unitatum se habet ut materia. et vltima unitas
inquitur est terminus precedentium et finis est ut forma. et ergo
est alia unitas vltima in ternario et alia in quaternario. ter
narius et quaternarius dicitur species. Minor probatur dicens. Numerus
partitur in textu. Quia partes decem ad nullum terminum eodem
copulantur. quod possit esse principium vnum partem et finis alterum. sed
quodlibet manet ab alia separata et discreta. Et sicut modo est in ora
tione vocali. plura que etiam est propter eandem causam quantitas discre
ta. Sicut probatur fuit in textu. Et sic procedit ad illam pre
positionem dicitur Albertus. definitio ordo ut hic accipit. quod ordo
est aggregatio discretorum sonorum elementorum seu litterarum syllabarum
et dictionum ad vnum totum complexum ordinatum illa aggregatio
nem sicut litterarum in syllaba est vnum complexum quod est vltima littera et
syllabarum in dictione est vnum complexum quod est vltima syllaba et di
ctionum in oratione est vnum totum complexum quod est vltima dictione pro
porcionabiliter sicut dicitur de numero. et ideo ista extensa ordinatio
et aggregatio sonorum secundum seipsum quantitas est. que tamen non causatur
ab aliquid indivisibili cuius reiteratio tota quantitas orationis cau
sat sicut est in numero. Expleti gratia. hec oratio. do tibi panem. pro
dit ab indivisibili sono huiusmodi litterarum. que tamen non iteratur per substa
ntiam in tota illa oratione sed alia et alia. in quibus tamen quilibet sal
uatur ratio indivisibilis soni equaliter sicut in illa littera. d. Ad
dusio sequitur ex premissis. quia philosophus in textu ostendit orationem
et numerum esse species distinctas. tamen in tribus convenit sicut per se
pue in tribus dicitur. Primo convenit in hoc. quod vnum est multum

KK 1

Predicamenta.

titudo discretorum. Secundo, quod sicut in numero est indivisibile in oratione est minimum, videlicet elementum, quod secundum se est indivisibile in parte elementa licet sit divisibile secundum quantitatem.

Tercio, quod sicut in numero species per additionem vel per subtractionem unitatis diversificat, sic in oratione, si aliquid elementum addatur aut subtrahatur resultat diversa species. Ergo etiam in tribus dicitur primo, quod numerus est multitudo discretorum sibi in unitate non succedentium sed permanentium. Oratio vero est multitudo discretorum sibi in unitate succedentium.

Secundo numerus causat ex reiteratione unitatis et eiusdem indivisibilitate quod est unitas, sed in oratione non est unitas indivisibile ex cuius reiteratione causatur tota orationis quantitas, sed sunt multa indivisibilia secundum sonum litterarum. Tertio numerus causatur ex divisione primum permanentis, et quod indivisibilia ex quibus numerus constituitur permanentia. Ratio autem causatur ex divisione primum successivum, scilicet temporis vel more mensurantis, proutem vocis. Et quod indivisibilia ex quibus aggregatio ordinata fit oratio non sibi permanentia. Et ideo dicitur philosophus hoc quod dicitur amplius sumi non potest concorditer iuxta finem. Horatio dicitur quod semel emissum est manet irrevocabile verbum.

Ad obiecta in oppositum est dicitur per ordinem. Et primo ad primum, quod duplex numerus, scilicet actualis et potestatis. Numerus actualis est species quantitatis discretae, et reus actualis a se unitate distinctus seu separatus. Sicut sortes separatus a platone facit cum eo numerus binarius. Numerus potestatis est aliquarum partium primum existentium in suo toto sicut duos decem signa zodiaci faciunt numerus potestatis, quod non dicitur numerus absolute, sed dicitur numerus primum quod dicitur philosophus quarto physicorum, quod tempus est numerus motus. Huiusmodi numerus potestatis potest ad actum ducere per reale discretorem seu separationem primum. De oratione autem quod est numerus sonorum litterarum et syllabarum patuit primum, et posterius patebit in solutionibus obiecti onum factarum ad illam partem. Ad secundum est dicitur, quod numerus est quantitas discreta non transcendens ad proutem, quod cum dicitur unitas quod est principium numeri est transcendens dicitur quod unitas capit dupliciter. Uno modo potest principium numeri quod est species quantitatis discretae et sic fecit aliquid secundum primum unitate indivisum sicut in declaratione maioris tactu fuit. Alio modo accipitur transcendenter per proutem cum ente, et sic fecit aliquid secundum formam subalem indivisum et tale unitas est principium numeri transcendens quod non est de isto predicamento, sed reperitur in omnibus, quod dicitur duo angeli duo picturae, quod non neutrum est quantum. Quod autem ista distinctio locum habeat proutem in exemplo sensibili quod dicitur Albertus de prima media parte viridi et per aliam medietate arida quod est vna in quantum unitas est de genere quantum, quod est secundum primum unitate indivisa et tamen non est vna ut unitas est transcendens, quod ipsa est secundum formam subalem diuisa. Quia alia est forma subalis partis viridis et aride. Similiter angelus unus est capiendo unum transcendenter, sed non est unus capiendo unum ut est principium quantitatis discretae, quod non habet quantum. Ad tertium dicitur est sufficienter circa proutem partem maioris propositionis.

Ad quartum dicitur, quod verum est nullam quantitatem primum componi ex indivisibilibus seu ex non quantitatis sicut per philosophum sexto physicorum, tamen quantum discreta habet proutem componi ex non quantitatis, nec sequitur inconueniens in quantum discreta sicut sicut in continua. Ad quantum est dicitur, quod quantitas que est numerus non componitur ex partibus. Ad proutem vero dicitur quod unitas non dicitur solam negationem diuisi onis, sed etiam id in quo est talis negatio, quod ex quo simpliciter non cognoscimus nisi per proutem et indivisibilia non nisi per negationem diuisi onis, non licet unitas quo ad materiale licet quod proutem, quod est per primum accepta per diuisi onem primum

notificamus tamen ipsam per negationem diuisi onis. Ad sextum est dicitur licet unitates non sunt eiusdem rationis cum toto numero quod ex eis componitur, sunt tamen eiusdem rationis inter se, et hoc sufficit. Vel dicitur quod illud solum requiritur in quantum primum in quod quilibet per est eiusdem rationis cum toto eo quod quilibet per lineam elementa, sed non oportet in numero, primum tamen melius dicitur.

Ad septimum est dicitur quod multitudo siue multum accipitur dupliciter, uno modo absolute, et sic quilibet numerus dicitur quod dicitur multum siue quod dicitur multitudo, et sic accipitur multitudo in proutem. Alio modo accipitur respectu per proutem ad alterum, scilicet ut multum proutem ad paucum, et sic multitudo est relatio. Sic cum duo sunt pauca et nullo modo multa. Sed quilibet alius numerus potest dici multum vel paucum respectu diversorum, et sic non accipitur multitudo in dicta numeri definitio. Ad octavum dicitur, quod oratio equivoce accipitur, scilicet ut est quantum, et ut est quantum. Unum in oratione ut est in platone sex potest sumus considerare, primum vocem quod est species soni secundum quam moueretur auditu, et hoc modo est quantum tercie species. Secundo actum quod vox format quod ut se tenet ex parte agens vocat actio, et ex parte patientis vocat passio. Et tertio motum quod est fundamentum talis actus et passiois, quod vnum est ad vocem quod est quantum et alius vbi quod est localis. Quarto successione quod est secundum primum et posterius vel extensione quod est in motu platone quod est quantum primum. Quinto mensuram talis extensionis vel successiois quod etiam oportet esse quantum unitas, et quantum mensura et mensuratum debet esse unitas. Sexto discretorem et multitudinem primum, scilicet sonorum litterarum et syllabarum sibi in unitate succedentium, et sic est discreta quantitas, et ita accipitur hic. Ad nonum proutem solutio additioe vbi ipseus. Horatio dicitur Dico autem orationem voce platone. Ad decimum dicitur secundum dicitur de oratione subtilis, quod longam et breuem capiunt dupliciter. Uno modo proprie, et sic dicitur solum de primum. Alio modo transsumptiue, et sic potest dici de discreto in quantum discreto et diuisi one continui causatur in quod diuisi one potest aliquid partes esse breuioribus et aliquid alijs longioribus. Vel dicitur, quod illud quod mensurat aliquid longam vel breuem per se est breuius, sed illud quod mensurat aliquid longam vel breuem per accidens non est primum. Dicitur autem syllaba longa vel breuis per accidens, scilicet quod tempus in quod perfectum, quod dicitur Alexander in regulis tercie partes. Syllaba quod breuis est vnum tempus tenet in quod perfectum, longum spacium debet geminare. Ad vnum decimum dicitur, quod non accipitur hic oratio per voce platone, sed per mensuram vocis platone. Et hoc tempus fit mensura, proutem vocis in quantum illa, platone primum est. Oratio tamen est mensura in quantum in ipsa est discretio litterarum et syllabarum. Ad duodecimum dicitur, quod est quod non valet proutem, quod est partes discretae et impingere maneat quocumque modo dicitur de numero dicitur est, tamen vnum sub vna forma, per hoc quod ibi est ordinatio ad vnum totum plenus, sicut litterarum in syllaba est vnum plenus a quod syllaba dicitur vna quod est vltima littera, et syllabarum in dictione quod est vltima syllaba, et dictionum in oratione est vnum plenus a quod oratio dicitur, vna quod est vltima dicitio, ita quod in talibus nihil facit vnum nisi ordinatio ad vnum coherens, quod potest esse finis et completum aggregatio ordinare ad ipsum est forma quod perfectum unitate. Ad decimum tertium dicitur quod oratio ut est quantum discreta sonorum aggregatio sub longitudine et breuitate proutem abstracta a featione et completionem. Unum aliquid potest dici oratio ut hic accipitur vbi nullum featum est ut partes coniungendo voces non featuas.

Circa predicta sunt du-

bia. Primum est, ut numerus habeat aliquos species sub se. Et videtur primo quod non, quod maius et minus non diversificant species, sicut linea maior et minor non dicitur species, sed numeri soli dicitur secundum maius et minus, ut partes in ternario et quaternario, quod nunc

actualis
potestatis

in numeris dicitur dicitur
in philosopho
et in philosopho
et in philosopho

Aristotelis

meri nō dicit spēs. r p psequens nō hz spēs. Secō sic. vna spēs nō pstituit aliā s ad seuitē opponē hnt. sed vñ numer⁹ pstituit aliā sicut ternari⁹ q̄ternari⁹ r q̄ter nari⁹ q̄nari⁹. q̄ nō hz plures spēs. Solo sic. vt p p p̄m q̄nto metaphysice dicentē. Bis tria nō sunt sex. s̄ senel sex sunt sex. q̄ vult. p. q̄ senari⁹ sit senari⁹ p formā distinctā a forma ternari⁹. Et sicut mō dōz ē de alijs nūer⁹. Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū ē dōm. q̄ nūeri nō solū dicit fm maius r min⁹. s̄ etiā fm formas diuersas psequētes illud maius r min⁹. sicut senari⁹ r q̄nari⁹ hnt diuersas formas. Quia vltima vnitatis vt terminus ordinare aggregatōis pcedētū vnitatū vocat forma numeri. Ad p̄batōem p̄o de linea maiori r minori dōm q̄ nō esse. qz linea ē q̄ntitas p̄tinua. r q̄libet ps q̄ntitatis cōtinuē ē p̄tinua r seruat formā p̄tinuā. s̄ nō seruat q̄libet ps nūeri formā numeri. sicut q̄nt⁹ nō seruat formā senari⁹. qz nō seruat vnitatē q̄ ē forma senari⁹. Et sic ad plus r min⁹ in numero sequitur necessario alia r alia forma. Ad scōm dōm. q̄ vna spēs nō pstituit aliā formā. s̄ bñ materialr. r sic etiā vñ numer⁹ pstituit aliā materialr. Quia tot sunt vnitates in bis tribus q̄t sunt in sex s̄ vne in senario. r q̄ ternari⁹ pstituit senariū materialr.

Secundū dubiū est. Vtrū numerus qui est discreta q̄ntitas sit in aia tāq̄ in subiecto vñ in rebo extra aiam. Et videt p̄mo q̄ nō sit in rebo extra aiam vt in subiecto. p̄bat. qz vñ accūs requirit vñ subiectū. s̄ in rebo extra aiam nō ē regere vñ subiectū nūeri. p̄bat. qz numer⁹ ē multitudo. s̄ vñ subiectū excludit multitudinē subiectoz. q̄ numer⁹ nō hz vñ subiectū. Secō sic. oē accūs multiplicat ad multiplicatōes sui subiecti. s̄ numer⁹ nō multiplicat multiplicatōes rez numeratay. q̄ nō ē in eis tāq̄ in subiecto. Q̄nto p̄z. q̄ dē. p. q̄nto physico. q̄ idē ē numer⁹ decē hoim r decē canū. Tercio. numer⁹ ē id q̄ nūeram⁹. s̄ id q̄ nūeram⁹ ē in aia numerante. Solo. numer⁹ ē spēs q̄ntitatis discreta nō ē in aia s̄ in rebo tāq̄ in subiecto. r h̄ p̄bat duabz rōnibz. Prima ē. nullū sensibile p se ē in aia. s̄ numer⁹ ē sensibile p se. vt p̄ sedo de aia. itaq̄ nō ē in aia s̄ in rebo. Secō rō. oē accūs ē subiectiue i illo qd̄ denoiat. s̄ numer⁹ ē accūs q̄ ē in illo qd̄ denomiatur. denomiatur p̄o nō aiam. s̄ res numeratas. s̄ subiectiue ē in rebo numeratis. Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū ē dōm. q̄ nūerus hz vñ subiectū. vt q̄ntoz hoies q̄ntoz asini vel q̄ntoz eq̄ sunt vñ subiectū nūeri q̄ternari⁹. Ad p̄batōes dōz ē. q̄ vñ subiectū excludit multitudinē subiectoz. sed nō excludit multitudinē absolute. Sicut in s̄ll paries tecū fundamētū absolute sunt plura. r tñ sunt vñ subiectuz forme dom⁹. r sic q̄ntoz hoies sunt vñ subiectuz nūeri q̄ternari⁹. Ad scōm dōm. q̄ nūer⁹ ē q̄ntitas discreta vñq̄ multiplicat multiplicatōes rez numeratay. vt alē q̄ternari⁹ ē in q̄ntoz hoibus r alē in quattuor equis. Ad improbatōem dōm. q̄ dicitū p̄hī vt superius ratum fuit nō intelligit de nūero q̄ est discreta q̄ntitas q̄ est in rebo numeratis. s̄ intelligit de nūero nūerante for mali vt pus dicitū fuit q̄ est rō discretiua aie. Et p̄ idem patet solutio ad terciū.

Circa secundā partē le.
cure text⁹ q̄ fuit de q̄ntitatis cōtinuē spēsbus mouet hęc questio. p̄ma. Vtrū linea sup̄ficies r corp⁹ sint distincte spēs p̄tinuē q̄ntitatis. Et videt p̄mo q̄ nō. qz oīs q̄nti

tas ē accūs. s̄ linea r sup̄ficies nō sunt hmōi. igitur rē. Q̄nto p̄bat. qz oē accūs habebit adēq̄tū subiectū. sed linea r sup̄ficies nō sunt hmōi. igitur rē. Q̄nto p̄bat. qz si linea r sup̄ficies haberēt subiecta adēq̄ta. tūc eēt dabil aliq̄ suba h̄ns lōgitudinē sine latitudine. vel lōgitudinē et latitudinē sine p̄funditate. s̄ h̄ ē ip̄o possibile. qz tal vel eēt corporea vel incorporea. nō incorporea. qz illa nō est q̄nta. nō corporea. qz oīs tal ē lōga lata r p̄funda. Secūdo sic. nulla q̄ntitas ē ens p̄uatiū imo p̄ostitū. s̄ linea s̄ll r sup̄ficies sunt p̄uatiua. q̄ nō sunt spēs q̄ntitatis. Q̄nto p̄bat p̄ definitōem eaz. Est em̄ linea lōgitudō sine latitudine r p̄funditate. Et s̄ll mō sup̄ficies dē p̄ uatōes p̄funditatis. Tercio. linea nō distinguit a sup̄ficie nec sup̄ficies a corpore. p̄bat. qz nō p̄t rep̄iri lōgitudō sine latitudine r p̄funditate. sicut inductiue p̄z in singul sub̄stātijs. Et p̄firmat. qz vbiq̄q̄ ē idē termin⁹ cōis ibi rep̄it id cur⁹ ē. qz termin⁹ ē in illo cur⁹ ē termin⁹. s̄ linea ē termin⁹ sup̄ficies r sup̄ficies ē termin⁹ corp⁹. s̄ vbiq̄q̄ rep̄it linea ibi rep̄it sup̄ficies. r vbiq̄q̄ rep̄it sup̄ficies ibi rep̄it corp⁹. Quarto. vna spēs nō pstituit aliā spēs eiusdē ḡnis. s̄ linea pstituit sup̄ficiē r sup̄ficies cōstituit corp⁹. s̄ linea sup̄ficies r corp⁹ nō sunt distincte spēs q̄ntitatis. Quinto. corp⁹ ē spēs subeiḡ nō ē spēs q̄ntitatis. Tñs ē manifestū. p̄na p̄bat. Quia diuersoz generē nō subalternatim positoz sunt diuersē spēs r dñe.

In oppositū est p̄h̄s r ponit talis discursus Maior. Quāntitas p̄tinua a discreta distinguitur qz p̄tes ei⁹ ad terminū cōem eadē vni/entē copulant. Minor. Linea sup̄ficies r corp⁹ sunt tres q̄ntitatis p̄tinuē spēs. distinctos ad quos copulantur habentes terminos communes. Conclusio. Igitur sunt tres quantitates mensurantes intrinsece. essentialiter r specificē a se inuicem distincte.

Maior hui⁹ discursus p̄z p̄m h̄ in textu r. v. physicoz dicentem. Cōtinua dicuntur quozum vltima sunt vñ. ita q̄ vnus sit terminus vtriusq̄. sic em̄ aliq̄ue se p̄tinēt. i. in vno tenēt. Et p̄ h̄ distinguit a discreta. qz illa distinguunt q̄z definitōes distinguunt. Minor p̄z inductiue. Primo in linea. qz linea vt dē euclides. ē lōgitudō sine latitudine cui⁹ extremitates sunt duo puncta. Et hui⁹ ē rō. qz linea fm imaginatōem mathematicam causat ex fluxu p̄cti in p̄tinuū r directū. Et q̄ em̄ p̄ct⁹ oīno indiuisibilē. q̄ ex fluxu ei⁹ p̄tinuo causat diuisibile. et h̄ ē linea. s̄ linea vocat lōgitudō sine latitudine. Et isto p̄z q̄ p̄ctus ē suba lineē. s̄ p̄rensio p̄cti in p̄tinuū r directū ē forma lineē. Ibi tñ norandū ē q̄ eū dē q̄ linea causat ex fluxu p̄cti in longū. nō ē intelligendū fm vltimū de fluxu reali r physico q̄ ē fm motū locale. qz hoc mō punctū p se nō mouet. Et si intelligeret moueri. tūc lōgitudō p̄tinua spacij p̄ qd̄ moueret eēt añ talē motuz et nō causaret ex ip̄o. r sic añ lineā eēt linea. Intelligendū q̄ de fluxu trāsumptiue dicto q̄lter p̄ncipiū p̄ sua essentiam causans dē fluere in causatū. sic em̄ sumit in libris de causis cū dē. q̄ p̄ma cā plus influit q̄ quicunq̄ alia. Et sicut dicitū ē de p̄cto in ordine a d̄ lineā. ita etiam dōm ē de linea in ordine ad sup̄ficiē. Et em̄ sup̄ficies vt Euclides dē. lōgitudō cū latitudine sine p̄funditate cui⁹ terminū sunt lineē. Rō at ē. qz sup̄ficies imaginat cō

linea p̄cti dē
p̄cti dē
p̄cti dē

sup̄ficies p̄cti dē
p̄cti dē

KK 4

Predicamenta.

ponit ex fluxu linee indivisibilis fm latu in latu. Et cu linea
divisibilis sic fm lo gitudine. s. a linea hz lo gitudines
latitudines ho hz ex ductu seu fluxu linee in latu. Dicitur
norat in latu. qz si linea duceret in lo giu sine in directu
nuqz causaret spes alia s. maior ptenso linee in longu z
sic no fieret nisi linea lo giu. Et isto mo linea e suba ma
terial' supficiet z ptesio linee ad lat' e forma supficiet p eu
dem modu sicut dicitur e de puncto in ordine ad linea. Et
qz fluxus linee incipit a linea z terminat ad linea. id est
extremitates supficiet sunt due linee. Corp' ho vt de Eu
clides. e lo gitudi cu latitudine z pfunditate. cu' extre
mitates sunt due supficiet. Et q corp' imaginat copo
nit ex fluxu supficiet in pfundiu. z sic a supficie hz lo gitudi
nem z latitudine z a fluxu pfunditate. z qz ille fluxus in
cipit a supficie z terminat ad supficiet. s. extremitates ei'
sunt due supficiet. Et ita ptes qd e aliqd qd e pncipiu qn
titar' z no qntitas sicut punct'. z aliqd e qntitas z no pnc
cipiu qntitar' vt corp'. z aliqd e sit' qntitas z pncipiu qn
titar' vt linea z supficiet. Et h mo etia pz qz ille tres spes
hnt distinctos terminos. **C**onclusio sequitur ex pmissis.
Et p intellectu a' e notandū q duplex e qntitas q me
surat subam. vna intrinsece. alia extrinsece. Intrinsece dicit
mesurare q e subiective in suba qua mesurat. sicut linea
supficiet z corp'. Extrinsece ho q no e subiective in eo qd
mesurat sic loc' z tps. **D**e ar solū sunt tres qntitates in
trinsece subam mesurates. pz qz distinctio qntitarū intrin
sece mesuratiū sumit fm distinctioem dimensionū. s. hz tres
tm dimensiones. s. lo gitudi latitudo z pfunditas. igit' zc.
Cu' due sunt cause prima. qz dimensiones imaginatur
causari p lineas aliqz ppediculares ad angulos rectos
in eodē pūcto. practas se se intersectates. hz no pnt plures
linee recte qz tres se se intersectare in vno pūcto. igit' tm hz
tres dimensiones. **D**inor pz qz als opteret qz aliq angu
lor' rectos dividerent z ita no pstitueret aliqz angul' re
ctus hz minor recto. **D**e ar numer' dimensionū sequat an
gulos rectos. z no acutos vlt obtusos. id e. qz angul' re
ctus no p fieri nisi vno mo. Angul' ar acut' vel obtus'
sus plumb modis. z Gilli anguli respectu recti quadam
infinitate hnt. cu igit' natura abhorret infinitū. numerus
dimensionū sumit fm angulos rectos z no obtusos. **S**e
cunda ca. e. qz dñe positōis sunt termini dimensionū. sed
no pnt inveniri plures dñe positōis qz sex. qz sunt sursum
deorsum anteretro dextr' sinistr'. hz no sunt nisi tres dime
siones. **D**maior pz qz sursum z deorsum sunt extrema lo
gitudinis. dextr' z sinistr' extrema latitudinis. ante z re
tro pfunditatis.

Ad obiecta in oppositū. **A**d pmiū e ddm. q linea su
pfiect z corp' sunt accētia. Et ad pbatōem ddm est. q
no e vltier vez. q oē accētis hz pmiū subiectū. qz fallit in
illo accētie qd e accētis alter'. **S**ic autē e de linea z supfi
ctie. Et sic linea e in eodē subiecto cuz supficiet z supficiet
in eodē cu corp'e. z punct' in eodē cu illo in q e illud cu'
e termin'. z sic e in eodē subiecto cu linea. Et qz pz qz si
ponatur puncta indivisibilia z linee indivisibiles fm las
tū z pfundū. tm no oprz ponere subas punctales lineas
les z supficiates. s. solū ponunt sube corpales. **A**d ses
cundū ddm. q linea z supficiet no sunt qd puatim imo
sunt positue spes. Quia linea e lo gitudi z supficiet est
lo gitudi cu latitudine. Et sic linea e qntitas vni' dime
sionis. z supficiet e qntitas duar' dimensionū. z ita sunt
qd positū. **N**ec obstat q linea definit p puatōem latitu
dinis. z supficiet p puatōem pfunditatis. Quia ex hoc

no sequitur q linea vel supficiet sit qd puatū s. qd puatū
scz vel carēs latitudine vel carēs pfunditate. **A**d ter
ciū ddm. q linea supficiet z corp' sunt distincte spes. Et
ad pbatōem ddm e. qz hz no repit lo gitudi sine latitudi
ne vel latitudo sine pfunditate fm eē in re. tm vtiqz repit
separa fm rōem definitiua. **L**inea em abstracta a latitu
dine z pfunditate. z supficiet a pfunditate. z ita repit
aliq dimētio divisibil' fm longū. indivisibil' fm latū z pz
fundū z illa e linea. Et repit aliq dimētio indivisibil' fm
pfundū z divisibilis fm longū z latū. z illa dicit supficiet
et sic qntis fm eē in subiecto p iungant. no tm sequitur qz
spē no distinguant. **A**d qrtū ddm. q linea duplr' p hz
derat. vno mo fm se z absolute pur est qdā dimētio lu
is terminis terminata z pfecta. z sic e spes qntitatis cōri
nue ab alijs distincta. z vt sic no pstituit supficiet. **A**lio
cōsiderat in qrtū ex ei' fluxu p causari latitudo vltra lon
gitudinē. z sic e materiale supficiet. z non accipit illo mo
in rōne spēi quātittatis. s. in esse pncipij alteri' dimētio
nis. Et sili mo ddm e de supficie in ordine ad corpus
Ad qntū ddm. q corp' duplr' accipit. **V**no' vt nos
minat subam aprā natā dimensionari tribz dimētionibz. z
sic e in gñe sube. **A**lio' vt nominat trimā dimētionē. scz lon
gitudinē cu latitudine z pfunditate. z sic est spes quātitt
tatis continue

Questio secunda An tem

pus z loc' sunt distincte spes pntine qntitar'. subam ex
trinsece mesurates. Et videt pmo de tpe q no sit qn
titar'. qz illud no e quātittas qd no est. hz tps no e. s. non
e quātittas. **D**inor pz qz illud no cur' pbat no sumit sed
pres tps no sunt. s. tps no e. **D**inor pz qz pres tps
sunt pteritū z futurū. s. pteritū abijt futurū no dū e. Et
cōfirmat rōe p hz sic Luu' sicut diuisibil' dū e nec e aliq
quā partē e aut oēs s. hz tps nulla ps e. Quia nec pte
ritū nec futurū. **S**ecdo sic. nullū ens rōnis e spes quātitt
tatis continue ex q iuxta supius dīspurata. ens reale dīui
dat in decē p dicamēta. s. tps e ens rōis. **T**ercio. **D**inor pz
qz sicut in maiore dicitur Aristotele. **T**emp' e numer'
mor'. s. numer' no e sine aia numerate. **T**ercio sic. spe
cies dz p se pntinet sub gñe. hz tps no e p se pntinū s. p ac
cidens videlicet p motū. s. no e spes qntitar' pntine. **D**i
nor pz qz pntinitatē accipit a motu z magnitudine. s.
no e p se pntinū. **Q**uarto. oīs qntitas dz eē p se diuisi
bilis in pres integrales. s. sic no est de tpe. qz pteritū et
futurū no vident eē pres integrales tps s. subiective. cu
tps p dicit de eis dicēdo **T**emp' pntis e tps. tps pteritū
e tps z tps futurū e tps. **Q**uinto. mor' no e spes quātitt
tatis continue. igit' nec tps. **A**ns e manifestū. **S**ua pbat.
qz diuisibilitas p plus puenit motu qz tpi. qz tps e diuisi
sibile p hoc qz motus e diuisibil'. vt ptes qto physicoz. s.
tps e quātittas p motū. **S**exto. numerus e quātittas
discreta. s. tps tempus fm p hz quarto physicoz e nus
merus. igitur est quātittas discreta. **S**eptimo. tempus
no mesurat extrinsece. qz quātittas dz extrinsece mensura
re q no est subiective in eo qd mesurat. sed tempus est
subiective in eo qd mesurat. qz mensurat pmiū motuz
in quo etiam subiectat. vt de p hz quarto physicoz.

Octavo arguit ptra scdam partē q locus no sit spes
quātittatis. pbat qz omis quātittas sequitur totum cō
positum gratia materie. sed locus deletur rei fm forma.
qz qntū generis dat de forma tm dat de loco psequer

corp' ho vt de Eu

Et ita ptes qd e aliqd qd e pncipiu qntitar' z no qntitas sicut punct'.

Et p intellectu a' e notandū q duplex e qntitas q mesurat subam.

Aristotelis

reforma. **N**ono. locus nō est vlt. ḡ nō est spēs. **A**n̄s
 ptz. qz locus est mēsurā rei singularis. qz mobilis. ḡ sin-
 gularis. **D**ecimo. ptz. qz mēsurā z mēsuratū debēt eē pportio-
 nata. **D**ecimo. locus vel accipit p habitudine ad lo-
 catū vel p superficie p̄nētis h̄ntē talē habitudinē. s̄ nullo
 illoz modoz ē q̄ntitas. **N**ō p̄mo mō. qz sic eēt relatio. nec
 scōdō mō. qz sic ē res sub ordine z respectu z sic nō p̄t esse
 quāntitas q̄ est qd absolutū. **U**ndecimo. loc⁹ est supfi-
 cies corpis p̄nētis. iij. phisic⁹. ḡ nō distinguit a supfi-
 cie. **Q**uoddecimo. phs nō enumerat locuz inter spēs
 q̄ntitatis q̄nto meta. ḡ supflue hic enūerat. **T**erciodes-
 cimo. dis q̄ntitas ē in aliq̄ subiecto. loc⁹ p̄o nō est in aliq̄
 subiecto reperibil. ḡ nō ē quāntitas. **D**inor ptz. qz nec in
 locatē corpe nec in locato. **N**ō p̄mum. qz sic moueret ad
 motū eius. s̄ locus fm phm. iij. phisic⁹ est imobilis.
Nō in locato. quia est mēsurā intrinseca

In oppositū est. p. **E**t ponit talis discursus
Diaoz. **T**ps est nūerus motus fm p̄us z po-
 sterius. loc⁹ p̄o est mēsurā locati corpis. **D**i-
 noz. **T**ps est in motu p̄mo sicut in subiecto p/
 p̄tio. locus p̄o q̄ est superficies ē subiectiue in cor-
 pe locatē nō locato. **C**ōclusio. **I**ta sunt loc⁹
 et tps distincte q̄ntitatis p̄nue spēs extrinsece
 substantiā cuius sunt mensurantes

Diaoz ptz q̄ ad p̄mā partē p̄ phm. iij. phisic⁹ illo
 mō tps definitent. **S**z p̄siderandū est q̄ cū tps d̄r nū-
 merus nō est tps nūerus materialis q̄ ē ip̄e res nume-
 rare vel formalis q̄ ē q̄ numeram⁹ q̄ sicut forma est circa
 res numeratas. s̄ ē inter hos duos medi⁹. qz ē numerus
 acceptus in collectōe vnitatū nō simplr. s̄ in collectōe
 vnitatū cuiusdā gn̄is. s̄ p̄tū mot⁹. z iō inq̄tū tps ē nū-
 merus accept⁹ in collectōe vnitatū q̄ nūerus formalr ap-
 plicat motu sicut materie. sic ē numer⁹ numer⁹ siue for-
 malis. inq̄tū aut ille vnitates accipiunt in determinato
 ḡne sic tps ē numer⁹ numeratus siue material. qz nume-
 ratur. in rōne numeri causata motu. qz tū p̄mū stozuz
 ē sibi eēntiale z scōdū accitiale. **S**icut etiā vlna inq̄tum
 h̄mōi subalter ē mēsurā z accidit et eē mēsuratū inq̄tū
 h̄z q̄ntitatē. iō in definitōe tps nō d̄r qd ē qd numeratū.
 s̄ d̄r numerus. **E**t hoc intelligendū est de nūero formalr

Scōda ps maioris p̄pōnis ptz. qz locus cū sit quanti-
 tas est alicui⁹ mēsurā. z sic cū nō sit mēsurā intrinseca erit
 necessario extrinseca. z ḡ est mēsurā corpis locati cui est
 extrinsec⁹. **E**t h̄ est ex eo etiā. qz virtutē suā versus infer⁹
 nō versus superius diffundit. **D**inor. p̄o ptz. qz tps
 est acc̄s qd optet esse vniū. vniū aut nō esset nisi in vno
 motu esset subiectiue. **T**alis aut nō p̄t esse nisi motus p̄-
 mus cū oia mēsurant m̄ntimo sui gn̄is z simplicissimo.
Et ḡ h̄ oim motū sit mēsurā. ē tū tū p̄mū mot⁹ passio
 in q̄ ē sicut in subiecto. sicut ondit phs etiā quart⁹ phisic⁹
 cor. **S**cōda ps ptz. qz locus ē terminus siue vltima su-
 p̄ficies corpis cōtinētis. s̄ talis superficies est in eo cuius
 est superficies nec p̄t esse in locato. **Q**uia locus est p̄ncipiū
 generatōis ip̄ius locati. si ergo esset in locato tunc vniū
 et idem esset generā z genitū qd est in cōueniens. **C**ō-
 clusio seq̄tur ex p̄missis. z p̄ p̄bati sic. p̄mo de tpe q̄ sit
 spēs quāntitatis. qz tps h̄z ptes z ē diuisibile. **E**tia h̄z ra-
 tionē mēsurē. qz est p̄mā mēsurā motus. ergo est q̄ntitas
 q̄ aut sit p̄mā quāntitas p̄bat. qz in tpe est accipe ter

minū cōem ad quē copulant eius partes. p̄teritū em̄ et
 futur⁹ q̄ sunt pres ei⁹ copulant ad p̄sens qd cōformiter
 se h̄z ad tps sicut punctus ad lineā. nō em̄ est ps tps si-
 cut nec punc⁹ lineē. z tū est tota suba eius suo fluxu idē
 cōstituens. **I**n hoc tū est d̄nā. qz punctū in lineā ē p̄ma-
 nens. s̄ nunc in tpe nō p̄manet s̄ cōtinue fluit. z ḡ vocat
 instans q̄ nō stans. qz nō stat s̄ cōtinue fluit. sicut mos
 bile cui a diacer nō stat sed cōtinue mouetur. **D**e loco
 etiam patz q̄ sit quāntitas cōtinua z extrinsece mens-
 furans. eo qz nō est subiectiue in eo qd mēsurat. mēsurat
 em̄ corpus locatū. z est subiectiue in corpe locatē. q̄ autē
 sit cōtinua q̄ntitas ptz. qz pres eius copulant ad aliquē
 terminū cōem. qz ad eundē terminū ad quē p̄ricule cor-
 poris locati. **Q**ualiter aut hoc intelligendū sit posterius
 in solutōe vnius argumēti patebit.

Ad obiecta in oppositū **A**d p̄mū est d̄dm. q̄ m̄s
 nor est falsa. **A**d p̄barōem aut eius est d̄dm. q̄ illud nō
 est cuius pres nullo mō sunt. nec sc̄z in p̄manētia nec in
 successione. s̄ partes tps h̄z nō sint p̄manētia sunt tamē
 in successione. z ḡ p̄stiruit etiā totū successiū qd est tps.
Dicit aut totū successiū qd nō h̄z pres suas s̄ h̄z s̄b̄iū
 uicem succedūt. **A**d p̄firmatōem d̄dm. q̄ pres diuisibi-
 lis tps sunt in successione z copulant ad p̄sens nūc qd
 duplt accipit. **U**no⁹ vt ē fm alre p̄. z sic ē tps. **A**lio⁹ vt ē
 fm se. z sic ē indiuisibile copulās pres tps. nec ē hoc mō
 tps nec ps tps. **A**d scōdū d̄dm ē q̄ tps nō ē ens rōis.
 s̄ h̄z esse in rep̄ natura. p̄portionatū siue nature. **A**d ip̄o-
 barōem p̄o dicitū ē in maiore q̄ tps nō ē numerus nume-
 rans nec numer⁹ numeratus simplr. s̄ est numer⁹ quasi
 inter hos medius. sc̄z partū motus. **U**n̄ duplex disti-
 guī p̄t numer⁹ numer⁹. s̄ numer⁹ numer⁹ formalis z
 materialis. **N**umer⁹ numer⁹ formal est. q̄ aliqd forma-
 liter ē numeratū. **N**umerus p̄o numer⁹ material d̄r il-
 lud qd numeratū p̄ aliud vltierius etiā numerat aliud.

Tempus ḡ p̄t dici numer⁹ numer⁹ material. i. tps nu-
 meratū p̄ter numerat motū. **T**empus em̄ fm se nō cō-
 uenit numerare. s̄ inq̄tū est determinatū ad certū nume-
 rus partū. z ita nō ē nūer⁹ nūerans formal. nec optz tps
 p̄ter ista eē ens p̄ acc̄s. qz h̄z ip̄ortat res diuersoz. gene-
 rum. tū vna ip̄ortat fecatiue. s̄ q̄ntitatē p̄tinuā. z alterā cō-
 noratiue. sc̄z numer⁹ fm doctozem
 subtilē. q̄ duplt p̄t aliqd esse q̄ntum siue p̄tinuū p̄ acc̄s
 siue p̄ aliud. **U**no⁹ effectiue. alio mō formalr. p̄ hoc d̄bz
 est q̄ tempus nō est formalr p̄tinua quāntitas p̄ aliud. h̄
 est p̄ nihil aliud recipit q̄ntitatis p̄dicatōem. sed p̄dicat
 q̄ntitas p̄ se de eo in p̄mo mō p̄sentatis. **E**ffectiue p̄o p̄t
 temp⁹ dici qd am̄mō q̄ntitas cōtinua p̄ aliud. qz effecti-
 ue h̄z quāntitate a motu. sicut manifeste ptz p̄ phm quar-
 to phisic⁹. **A**d quartū est d̄dm. q̄ tps ē totū homo-
 genitū siue p̄tinuū. z q̄libet ps cōtinui ē p̄tinua. **E**t sic p̄-
 teritū ē tps z futur⁹ ē tps. **A**d q̄ntum est d̄dm q̄ rem-
 p̄us p̄ se est diuisibile z essentialr z intrinsece. s̄ extrinsece
 et effectiue diuidat ad diuisionē motus. sicut vult p̄ h̄z
 quarto phisic⁹. **A**d sextum est d̄dm q̄ tempus non
 est numerus simplr. sed numerus motus mēsurati p̄ ip̄
 sum. **Q**uo nō obstante ip̄m est simplr quāntitas cōtinua
 sicut vlna est numerus panni vel alterius mēsurati p̄ ip̄
 sam sicut dicitur fuit in declaratōe maioris. **A**d sep-
 timū d̄dm est. licet tempus sit intrinseca passio. est tū p̄o
 prie extrinseca mēsurā. **Q**uia tempus in ratōne passio-
 nis comparatur ad motum p̄mum. vt vult phus quarto
 phisic⁹. z in illo est sicut in subiecto. **I**n ratōne p̄o mēs-

Handwritten note: sicut h̄z vltimū
 p̄sentatis q̄ntitas m̄s

Handwritten notes:
 p̄t 2370 d̄r q̄ h̄z d̄r
 h̄z p̄t d̄r h̄z h̄z
 p̄t d̄r h̄z h̄z d̄r h̄z
 h̄z h̄z h̄z h̄z h̄z h̄z
 h̄z h̄z h̄z h̄z h̄z h̄z

Predicamenta

sure proprie refertur ad motus istoz inferior. q: hoc modo esse in tepore est quadā tēpis pte mensurari & a tpe ex celli. s; motib; istoz inferior tēpus est extrinsecū. Ad octauū est dōm. q: locus accipitur dupl. Uno modo vt est vltima superficies corporis continentis locatum. que in se habet virtutes oim continentū. scz colorum & elementoz. quomō fm Pytholomeū in centro loci adunatur tota virtus cōseruatiua locati. Et hoc mō debet rei ratōne sue forme & ppter motum. Alio modo accipitur locus mathematice vt dicit Albert. & sic est distātia in qua distēditur tota corporis q̄ntitas. & hoc cōsiderat in p̄posito & tenet se ex pte materie. s; quo ad esse sibi intrinse cū teneat se ex pte forme. Ad nonū est dōm. q: locus fm esse cōmune est cōseruatiuus locati & tū actu nō cōseruatur nisi iste vel ille locus p̄culari p̄cularē locatum. Ad decimū est dōm. q: locus tripl̄ accipit. Uno mō p̄ habitudine locātis corporis vel superficie eius ad locatum. & sic est in genere relatiōis. Secōdo accipitur p̄ virtutē infusa ip̄i loco a p̄mo locatē q̄ est generatiua & cōseruatiua locati. & sic est in secōda sp̄e qualitatīis. Tercio accipit p̄ superficie corporis cōtinentis. quō dicitur p̄ quarto physico sum. q̄ est termin⁹ corporis p̄tinetis imobilis p̄tiniū. & hoc mō dicitur p̄ q̄ loc⁹ ē superficie vel potē⁹ terminus & fm intentionē Alberti accipit hic mathematice. vt statim dicitur. Nec ex hoc sequitur q̄ eadē res sit in diuersis generib; q: habitudo corporis locātis ad locatū & virt⁹ infusa loco & superficies corporis nō sunt eadē res s; plures. Pro q̄ cōsiderandū est. q: locus p̄ superficie cōcaua corporis acceptus quadrupl̄ p̄t considerari. Uno modo vt est qdā pars entis. & sic cōsiderat a metaphysico. Alio modo vt est superficies abstractēs fm rōnem a qualitatib; sensibilib; . Et sic cōsiderat a mathematico. Tercio mō cōsiderat. vt est qdā superficies cōiuncta materie sensibili & qualitatibus sensibilib;. fm quē modū h; virtutē generat & cōseruādi locatū. & sic cōsiderat a naturali p̄ho. Quarto mō in rōne p̄dicabilis & sub rōne mēsure vel diuisibilis quantitatīis. & sic cōsiderat a logico. Ad vndecimū est dōm q: negāda est p̄na. q: loc⁹ nō est superficies simplr & fm se s; superficies corporis p̄tinetis. superficies em̄ cōtinentis ali; qd plus est q̄ superficies t̄m. q̄a superficies fm se vt superficies nō est nisi mēsurā intrinseca illius in q̄ est. S; superficies vt p̄tinetis ē est mēsurā extrinseca relata ad id qd cōtinet suē locat. Et ita. q: rō q̄ntitatīis ē rō mēsure & aliā rōnem mēsure dicit superficies. vt patuit & superficies corporis cōtinentis q̄ est locus. q̄ etiā sunt distīctī sp̄s q̄ntitatīis. Unde superficies corporis cōtinentis nō nominat duas dimēiones t̄m. scz longitudinē & latitudinē. sed & terciāz dimēionē pfunditatē quā habet potētia & virtute inq̄tum est superficies corporis cōtinentis vt dictum fuit. Quare venerabilis dñs Albertus dicit & post eum dñs Avicenna q: Aristoteles loquitur hic de loco mathematice quō locus nō est aliud q̄ distātia in qua distēdit tota corporis quantitatīis. ita q: nihil corporis vel partū corporis est extra illā distātia fm longum latū & pfundum corporis. Et distātia illa quāta est quantū est corpus nec maior nec minor s; eq̄lis. Nō t̄m ē intelligēdū q: ista distātia localis fm se s; ne corpe locato sit qdā positīua q̄ntitas imo fm p̄prias virtutes est qdā vacuitas actiua p̄ dimēiones locati. q̄ recedēdū illo p̄t actuari p̄ dimēiones alteri⁹ corporis impositi. Et sic sua potēntialis distātia trāsmutat in distēntionē corporee dimēionis locati. pari modo sicut potēntia p̄cipua in actu luminis saluo q̄ manet distīctio rōis

nis cōtinetis & cōtenti seu recipiētis & recepti & in p̄posito mēsurātis & mensurati. Et hoc mō locus qdāmō fm malr h; terciā dimēionē loquēdo de loco iam fm actū impleto. q: sic intelligit vt quāntitas habēs tres dimēiones fm dimēiones locati. & sic centz locati quodāmō ē intrinsecū partib; loci. Istō etiā mō distātia corporis et loci fm ē est vna & eadē cū dimēionib; corpis locati differens tamē superficieb;. q: dimēiones locati terminātur ad superficiem cōuerā. dimēiones loci ad superficiem cōuerā corpis cōtinetis siue locātis. Et dicit rōne mēsurē. q: oēs diametri distātie q̄ vocatur loc⁹ sunt mēsure mēsurātēs in longū latū & pfundū. & nulla ē mēsurata. oēs autē diametri et⁹ qd locatū est sunt diametri mēsurate locatē & cōtente. Et si mēsurate mēsurant nō t̄m mēsurant distātia loci. s; quāntitatē corporis. nō vt locatū est. s; vt q̄ntum est. Et ita isto mō accipiēdo locū ē qdām mathēmatica quāntitas copulata p̄tētis vsq; ad centz loci huius. q: diametri sunt fm eadē cū diametris locati ad idē centz copulant. q: centz loci & centz locati idē sunt fm eadē dñā fm actū & rōem. Et q: distātia loci ē cōtinua q̄ntitas in hoc differt ab alijs q̄ nō ex se sed ex distāntia diametrorū corporis locati vsq; ad centrum suū habet copulatōem. Aliē autē distātie lineaz & superficies & corporū sunt ex se ip̄is & intra se ip̄as habent sua copulantiā & suas copulatōes. Sunt tamē tales diametri distīcti ferētēs. vt sunt diametri loci & vt sunt locati. quia diuerſa habent sue p̄tractionis p̄ncipia habent superficiem extra cōtinentem. Diametri vero distātie que est distātia locati sue p̄tractionis p̄ncipium habent superficiem locati intra locatum existentē. Et isto modo locus est quāntitas cōtinua differēs ab alijs speciebus. & vt est qd hic dicitur. q: singule particule loci continēt singulas particulas corporis locati. & ergo ad vnū terminū cōmunē copulantur. Si vero locus consideret physice fm q: loc⁹ est ad quē et ex quo est motus. sic est superficies cōtinentis corporis habens in se virtutes omnū continentū tam elementozum q̄ colorū vt dictum fuit p̄s. p̄ quas virtutes generat & saluat id quod in ip̄o locatum est & de eo hoc modo nō loq̄mur in p̄posito. quia p̄ illas p̄tietates nō est in genere quāntitatis q̄ntis in se sic quēdā quāntitas. Et hoc modo etiā est equalis loco in quāntā virtus loci penetrat vsq; ad centz locati. & sic habet terciā dimēionem virtualē loc⁹. Boetius tamē & post eum doctor sanct⁹ et Scotus facillitē se in hac materia expediūt dicentes q: phis loquitur fm opinionē antiquoz. qui posuerūt locum spacium dimensionatū. quam reprobant in quarto physicoz. vbi de natura loci determinat. Sed si inspicatur p̄batio ibidem & ea que dicta sunt tunc nō est idem. Quia phi illi errantes dicebant spacium dimensionatum esse penitus diuersum in suis dimēionib; a dimēionibus corporis locati. & ita quādo corpus locatum poneretur in loco esset penetratio dimēionū. s; fm abstractionē mathematicā quam Albertus hic saluat dimēiones loci & locati sunt eadem fm esse licet differant rōne. Ad duodecimū dicendum. q: phis ibi accipit locum vt est quedam pars entis. & sic non distīnguitur a superficie. vt dicit venerabilis Albertus quinz to metaphysice. Ad decimūterciū dicendum est q: locus subiectiue ē in locatē. Ad improbatōem dōm ē q: loc⁹ nō dicit t̄m superficiem absolute sed superficiem corporis p̄tinetis fm q: h̄mōi. eo q: loc⁹ nō loq̄t nisi fm vim extremū

Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis

Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis

Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis

Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis
Ad dñm p̄ p̄tinetis

Aristotelis

ratio naturalis corporis locatus a natura determinata. sed si
cui natura agit p. necessitate ita dicitur loci ordinat immobile
Et sic immobilitas loci attendit ex determinata distantia sic
ad p. loca & maxime ad pres mundi immobiles. s. ceteri
et polos. Et ista distantia vocat apud aliq. formale ma
thematica ex q. mathematica distantias quantitates consi
derat. Materiale vero loci vocat superficie q. mouetur

Incidit circa pdicta du

bui. Quot requirunt ad h. pdictiones q. aliq. quantitas
habeat positione in p. primo. **Solo tres.** Prima est. q.
assignet vbi in p. primo ps eius sita vel posita est. an. i. an
te vel retro. sursum vel deorsum. & hoc modo linea positio
ne habeat in p. primo. posita em linea in superficie possumus
cognoscere vbi sunt pres eius. possumus em dicere q. ca
put lineae ad dextram. medius hoc loco extremitas ad sin
istram. & hec manentibus ipsis partibus dicunt. **Secunda.** q. p. s
tes sint permanentes. & hoc etiam reperit in linea. & quia par
tes lineae non pereunt. sed in loco in quo sunt p. manent. **Ter
tia.** q. adiuuicē copulatur. hoc etiam conuenit lineae. q. pos
sumus monstrare q. pars lineae cui parti cōtinuetur. i. ad
quā partē est alterius partis extremitas q. cōiungit. ver
bi gratia. medietas lineae hic finitur. & alia pars hic inci
pit vt quilibet posset cognoscere vbi extremitas partium
cōiungatur. & quo ad seinuicē loco p. manent. Et sicut di
ctū est de linea ita dōm est de superficie corpe & loco. nume
ro vero ordō & t. p. deficiūt pdictae pdictiones vel oēs vel
aliquae. **Numeri em pres non copulant adiuuicē & partes
tpis non s. p. manentes. Partes vero ordōis nec copulantur
nec s. p. manentes. & sicut in tertio monstratū fuit he tres
q. tates non hnt positione in p. primo**

Amplius quantitati nihil est p. trarium. in de
finitis em manifestum est qm nihil est contrari
um. vt bicubitū tricubitū. vel superficie. vel ali
cui talium nihil est contrarium

Hic p. s. incipit determinare de p. trarietate quantitas
Et diuiditur in tres partes s. m. q. tres ponit p. trarietates
Secda ibi (sed non videtur) **Tercia** ibi (Maxime autē)
Prima diuiditur in duo. q. p. mo ponit p. trarietate q. trari
tis. sedo ponit instantiā p. tra dicta. **Secda** ibi. **Nisi quis
dicat.** Primo dr. q. q. trarietate nihil est p. trariū. Et hoc ma
nifestū est in quantitatibus definitis. i. q. trarietate determina
tis q. sic sit. q. bicubitū tricubitū v. superficie vel alicui ta
lium. i. similiū nihil est contrarium

**Nisi quis dicat multa paucis esse contraria
vel magnum paruo**

Hic philosophus contra predictam p. trarietatem facit
instantias. Et primo ponit primā. secundo secundā. ibi.
Maxime autē. Prima in duo. primo ponit instantias. se
cundo soluit eam ibi. **Horū autē.** Primo dr sic supple
il lud bene dictum est. s. q. quantitati nihil est contrarium
nisi aliquis dixerit multa esse contraria paucis in genere
quantitatis discrete & magnum contrariū esse paruo in gene
re quantitatis continue.

Horū autē nihil est quantitas. sed magis adali
quid sunt. **Nihil em per seipsum magnum dici
tur aut paruum.** sed ad aliquid refertur. **Nā mōs
qdem p. uis dr. m. lūū vero magnū. eo q. hoc q.**

dē m. sui generis maius sit illud vero sui generis
mū. ergo ad aliud ē eorū relatio. nā si p. seipsum
magnū vel p. uū diceret. nūq. mōs qdē aliq. p.
p. uis. m. lūū p. o. magū diceret. **Rursus** in vi
co qdē plures hoies eē dicim. in ciuitate eē pau
cos. cū sunt eorū multiplicēs. & in domo qdem
multos. in theatro vero paucos cū sint plures

In hac p. p. soluit istā instantiā dupl. Et diuiditur in
duo. q. p. mo oīdit talia nō eē quantitates. sedo oīdit ea
nō eē cōtraria. sed a ibi. **Ampli** siue aliq. **Quo ad p. m.**
dr. q. pdicta. s. multa & paucū magnū & paruum non sunt
quantitates sed ad aliq. & d. dato q. eēt cōtraria nō seq.
retur tū q. quantitati aliquid esset cōtrariū. **Alijs** probat
duab. rōtib. **Prima** ulla. nō sunt quantitates q. eē non
est absolutū s. p. s. i. i. in qdā habitudine ad aliud. s. sic ē
de pdictis. s. nō sunt quantitates. **Minorē** p. s. oīdit in
ductiue p. mo de magno & p. uo. q. m. h. i. inuenit in oītib.
magnis & p. uis qd p. seipm absolute dicat s. p. magnū et
ad oīa magnū. q. mōs q. simplr. videt magnū dr. p. uis
et eo q. p. parat ad aliū mōtē maiorē. qd nō eēt si mōs
esset magnū s. m. se. **Silr.** m. lūū siue granū m. lūū qd simplr.
citur videtur p. uū dr. magnū p. parū grano papaueris v.
rute. nō sic q. simpliciter sit magnū. sed ideo. quia cōpar
ratum rebus sui generis maius est. **Et similiter** mōs
nō dicit paruos simpliciter. sed quia cōparat. rebus sui
generis puta alijs maiorib. montib. minor est. **Nihil** er
go absolute magnū vel paruum dr. **Et sili modo** dicitur
est de multo & paucis. q. qdē homies s. m. eandē numeri
quantitate dicitur multi in vico & pauci in ciuitate. **Vt
ibi** gratia. **Triginta** homies multi dicitur in vico. sed in
vna tota ciuitate ipi qdē hoies dicitur pauci. quia ciuis
tas multo plures habitatores requirit q. vici. sicut. p.
docet in politicis. & ita multi in vico sunt pauci in ciuita
te. **Qodē modo** est de his qui sunt in domo & in thea
tro qd est locus ad videndū ludos spectacula vel facta
tyonū. **Quia** multi in domo sunt pauci in theatro. quia
ad speculandū in theatro multo plures de diuersis de
mib. & vicis solent cōuenire. **Part** igitur q. multi & pau
cū magnū & paruum sint ad aliud p. parata & nō dicitur fo
mas sp. q. quantitates absolutas

Amplius bicubitū vel tricubitū et vnūq. d.
q. talū q. trarietate significat. magnū vero vel p. uis
nō significat q. trarietate sed magis ad aliquid. q. m.
ad aliud spectat magnum vel paruum. quare ma
nifestum est quoniam hec ad aliquid sunt.

Hic p. bar. p. idē sed a rōe dicitur. **Ampli** bicubitū tri
bitū & vnūq. d. q. talū fcat q. trarietate s. m. s. magnū & par
uū nō fcat quantitate s. m. s. magis sunt ad aliquid & ad
alter dicitur. **Et h. idē** mediū q. p. bauit in p. ma rōne.
s. solū variat h. modus arguēdi. q. arguitur a destructōe
ne p. tris ad destructōem aūris. quasi sic argueret. **Si** p.
dicat eēt quantitates. seq. q. essent entia absoluta. sed
nō sunt entia absoluta. igitur nō sunt quantitates

Ampli siue aliq. ponat has eē quantitates.
siue nō ponat nihil erit eis cōtrariū. **Qd em nō
potest sumi p. seipm** sed ad solū alterius relatio
nē referē. q. o. huic aliquid erit contrarium.

KK uij.

Predicamenta

Hic pbs scdo loco pbat pdicta no esse pparia. diccs q magnu z puu multu z paucu no st pparia. z g polu ro q cent qntitates no m seqref qntitati aliqd ee ppariu. **A**is pbat p dntiue sic. qcuqz referit ad seinuice non st cotraria. s; pdicta referit ad seinuice. g no st pparia. **M**ay toz pbat. qz qd no pr sumi fm seipm. i. no dr fm se tale. sed referit ad alroz siue ad relatōnem alterius. quo huic erit aliqd ppariu quasi dicat. nullo modo

Amplius si erit magnu z puu pparia ptingit ide ipm sil recipe pparia z ea ipa sibimet ee pparia. ptingit em ide sil puu ee z magnu. **E**st em aliqd ad h qde puu. ad aliud fo hoc ide ipz magnu. qre ide magnu z puu z in eode tpe esse cotngit. qre sil pparia suscipit. sed nihil est qd videat sil cotraria posse suscipe. vt suba quidez suscepibilis cotrarioz ee videt. s; non suscipit vno z eode tpe. **N**a nullus sil san? z eger e. nec albo z niger sil. nihilqz aliud sil pparia suscipiet et eade sibijpsis ptingit esse cotraria. na si e magnu puo cotrariu. ipm aut sil e magnu z puum ipm sibi erit cotrariu. s; ipossibile e ipm sibi esse cotrariu. **N**o e igit magnu puo cotrariu neqz multu exiguu. **Q**uare vel si no relatiuoz bec q liber dicat. m qntitas nihil cotrariu habebit

Hic pbs pbat ide roe ducere ad ipossibile diccs **A**mplius si magnu z puu eent pparia tunc seqref q pparia sil eent in eode z eade eent sibijpsis pparia. s; illa st ipossibilia ergo. **S** p mu ipossibile seqref pbat. qz ptingit ide sil ee magnu z puu. qz vnu z ide respectu vni? dr puu z respectu alteri? dr magnu. s; nihil pr sil recipe ppariu. igit ma gnu z puu no st pparia. q ar ide no pr sil recipe pparia pbat p iductōes diccs. **S**uba videt ee suscepibil pparia. s; m in eode tpe pparia no suscipit. qz vno? no e sil sanus z eger. nec sil albo z niger. g nihil sil pparia suscipit. **E**t q sed m ipossibile seqref. s; q eade sibijpsis erit pparia pbat. qz vt ia patuit ide pr dicat sil magnu z puu respectu diuersoz. s; g magnu z puu st pparia seqf q eade erunt sibijpsis pparia. **E**t ide ddm e de multo z paucis. **C**oncludit g q si pdicta no dicat relatiua siue relatōnes ad huc m no seqf q qntitati aliqd sit pparium.

Maxime at circa locu videt ee pparictas qntitatis. sursum em ad id qd e deorsuz ppariu po nunt locu q in medio e deorsuz diccs. eo q multa medij distatia ad terminos mudi sit. **V**idetur aut z alioz pparioz definitione ab his pferre que em a seinuice multu distat eozu q sub eodez sunt genere cotraria determinant

Hic. p. ponit sedam instatia ptra pdicta ppariate q e de loco diccs. q maxie videt aliqz p his atiqz q circa locu q e qntitas sit pparictas. ita q loc? loco p? sit. **S**ursum em put e loc? siue loci dntia ponit antiqz phi ppariaz ad locu deorsuz. **R**o ar qre pdicta loca dicat ee pparia e qz maxime distat. multa em z maxima distatia loci medij q dr deorsum est ad mudi terminos. i. circūferentias

qz circa circūferentia est ybiqz sursum z circa centru ybi qz deorsum. **E**t ideo qz definitio pparioz eis videt coz uenire. s. ista. **C**otraria sunt q sub eode gne posita sunt et maxime a seinuice distat. ergo antiqui dicebat locum sursum z deorsuz esse cotraria

S; no videt qntitas suscipe magis z minus vt bicubitu. **N**ecqz em e aliud alio magis bicu bitu. neqz in numero vt ternari? qnario. nihil em tria magis dicent qz qnqz. neqz tria potius qz tria. **N**ec tps alio magis z minus dr. nec in his q dicta sunt omnino magis z minus dr. **Q**uare quantitas non suscipit magis et minus

Hic. p. ponit sedam ppariate qntitatis diccs. q qntitas no videt suscipe magis z minus siue intensionē z remissionē sicut nec suba. z h pz exēplari inductōe in qntitate continua z discreta. qz bicubitu no e alio bicubito magis bicubitu. nec bicubitu e magis qntitas qz tricubitu. neqz in numero e magis vel minus. **Q**u? em ternarius non est magis vel minus ternarius qz alius. **N**ec tria magis vel minus dicat tria qz qnqz dicat qnqz. **N**ec tps vnu qd qz dr magis vel minus qz aliud vt dies no magis dr tēp qz hora vel dies qz ann?. **N**ec in his oibz q sup? dicta sunt oino e magis z minus q sunt linea superficies ozo zc. **C**odudat ergo ex sufficiēte inductōe q qntitas no suscipit magis neqz minus siue intensionē z remissionē

Circa predicta incidit du

bitu. **A**n due ppariates pme ipsi? qntitatz q st no hnt cotrariu z no suscipe magis z minus recte attribuāt qntitati

Et arguit pmo ptra suppositu q qntitas no hnt ppariates. pbat. qz ppariates st accētia q sp st alicui subiecti. s; qntitas no pr ee subiectu. **S**ed. **S**inoz. pbat. qz vnu accēs no e subiectu alteri? **S**ed arguit p pma ppariate sic. magnu z puu multu z paucu st qntitates z m cotrariat. qz magnu e ppariu puo. z multu paucis **T**er? loc? e qntitas z m hnt pparia. qz loc? iursuz z loc? deorsuz cotrariat. qd pz. qz mor? iursuz z mor? deorsuz ppariat. **S**los? tus iursuz z deorsuz ad q fit mor?. **Q**uarto. ois mor? est a ppario in ppariu. vel a medio in extremu fm p m qnto physicoz. s; in qntitate e motus. **S**ibi e cotrarietas **S**inoz. pz. qz ibi sunt augmētatio z diminutio **Q**ui? ro. oē qd corripit a suo ppario corripit. sed qntitas corripit. g a suo cotrario corripit. z p pns halet ppariu

Sexto. numer? z oratio sunt spēs qntitatz z m hnt cotraria. qz numerus par z impar ppariat. z ozo vera ppariat arur orōni false. etiā tps e ppariu tpi. qz hyems estati et dies nocti. **E**t linea recta ppariat linee curue. z tamen linea est quātitas. **S**eptimo arguit cotra secundā ppariate sic. omnes differētie pparie etiā si fuerint inseparabiles suscipiūt magis z minus. vt dicit **P**orphirius. s; sic est q quātitates sunt differētie p accides. ergo pot? suscipiunt magis z minus **O**ctauo. ybiqz reperit maxi mu ibi reperitur magis z minus. sed in quātitate reperit maximu. g zc. **S**inoz. pbat p euclidē dicentē. qz circulu distat maxime a figuris angulatis. **S**ed ibi magis z minus fm accessuz ad circuli capacitare. **N**ono. in quātitate est motus. g etiā magis z minus. pna est manifesta. **N**is est **A**risto. **D**ecimo. vna linea est maior alta ve notum est. sed linea est quātitas. ergo quātitas suscipit

Aristotelis

magis et minus. Undecimo illud intendit quod fin esse
pfficat. et illud remittit quod fin esse impficat. scilicet quantitas finis magis
et minus pfficat. quod pfectius est huius numerus in ternario quam in
binario. Solo sic ppter non quarto modo. sed secundo. quod
conuenit omni huius non solum. Primum paruit in textu inductiue in
gulis speciebus. Secundo ppter quod quantitas etiam subie. Ratione vero
pbat doctor magnus. quod quantitas est in subiecta ante omnem contrarie
tatem. quod est ante omnem contrarietatem non potest habere contrarium. igitur
quantitas nihil est contrarium. Maior pbat idem. quod contraria sunt
actiua et passiuua adinuicem. scilicet actio et passio non sunt in eodem
re. quod si nihil mouet nisi quantum. scilicet quod necessario quantitas p
supponit in subiecta ante omnem contrarietatem. Et ex hoc sequitur
secunda pteritas. quod non suscipit magis et minus intentionem et re
missionem. quod susceptio magis et minus causat ex deputatione
contrarii a contrario et pmissionem contrarii cum contrario. cum non
habet contrarium. sequitur quod non suscipit magis et minus.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum dicendum. quod quan
titas accipit dupliciter. Uno modo per partem ad subiectum. et
sic est accens necipit est accens. Alio modo per partem ad alium
quod accens suae passionem sibi inuenit. et sic huius rationes
subiecti. Et hanc solutionem approbat. primo posteriorum
dicens. quod triangulus est subiectus huius passionis quod habere
tres angulos equales duobus rectis. et tamen est passio ipsius figure
Ad secundum dicendum cum Aristotele. quod magnus et paruus multum et
paucum non sunt quantitates. et sic dato quod adinuicem sunt con
traria. tamen adhuc quantitates nihil est contrarium. Secundo posito
quod magnus et paruus sunt quantitates. tamen est passio ipsius figure
contraria. sicut pbat. p. in textu. Sed forte contra ista. alii
quod obiceret in quanto metaphysice ponit. p. magnitudinem
per se speciem quantitates. scilicet per se non est in alio genere ab abstra
cto ut suppositum fuit disputatum. scilicet magnus est in genere quantita
tatis. Etiam in quanto metaphysice magnus et paruus dis
cuntur quantitates per se. Etiam quantitas diuiditur
ibi in magnitudinem et multitudinem. ergo magnitudo et
multitudo sunt quantitates. et per consequens magnus et mul
tum. Ad que dicendum per ordinem primo ad primum. Quod si
cuius multitudo et magnitudo sunt quantitates. ita multum
et magnus. Sed possunt multum et paruus finem dicitur Al
bertum pluribus modis considerari. Primo absolute. et sic
magnus idem est quod quantum continuu. et magnitudo quantum
tas continua. Et multum est idem quod quantum discretum. et
multitudo idem quod quantitas discreta. scilicet numerus. et sic
magnus et multum sunt in predicamento quantitates. et sunt per
se species. Et hoc videtur velle philosophus quanto metaphysice.
ubi posita definitione quanti in generali prosequitur de
magnitudine et multitudine. Et sic magnus et multum sunt
per se species quantitates. et sic granum milii est quiddam mag
num. quod est quoddam continuu. sicut granum papauis
ueris. et hoc modo duo sunt multa dualitas multitudo.
Et isto modo loquitur de eis philosophus in predicamentis ubi
dicit magnum et multum esse ad aliquid. nec hoc modo
opponantur paruus et paucus. quod non sunt eiusdem generis.
quod tamen requiritur ad hoc quod aliqua opponantur con
trarie. Quod autem non sunt eiusdem generis pbat. quod mag
num et multum hoc modo sunt de genere quantitates. et paruus et
paucus de genere ad aliquid et non quantitates. quod sic ostendit
primo de pueris. quod vel paruus dicitur nullam habere quantitate. et sic
pfectus dicitur paruus. quod est incoueniens. Ad paruus
dicitur aliquam habere quantitate. et sic totum mundus dicitur par
uus. et sic magnus et paruus pterent. Relinquitur ergo quod
paruus dicitur quod alteri comparatum habet quantitate minorem. et
sic est ad aliquid. quod non absolute. sed respectu alteri par

uum dicitur. Et sicut modo ostendit de paucis. Quia vel paucum
dicitur nullam habere multitudinem. et sic vni est paucum. et vni
paucitas. vel paucum dicitur aliquam habere multitudinem. et
sic maximus numerus et maxima multitudo dicitur pau
citas. quod falsum est. et per consequens etiam est ad aliquid
Relinquitur ergo quod paucum dicitur quod alteri comparatum habet
multitudinem minorem. et sic est ad aliquid. quod respectu ali
terius paucum dicitur. Et sic capiendum absolute magnus et mul
tum non opponunt paruus et paucus cum non sint eiusdem generis.
Nec etiam recipiunt per partem hoc modo. Alio modo pter
accipi magnus et multum in quantum importat excessum per
magnus importat magnitudinem excedentem. et multum mul
titudinem excedentem. Et sic vtriusque eorum dicitur dupliciter. Uno modo
ut dicitur excessum simpliciter. Alio modo in per partem ad ali
ud. Si primo modo. tunc magnus dicitur magnitudinem exceden
tem ea magnitudinem quod conter reperiri solet in rebus sui generis.
Et sic est magnus homo cuius magnitudo excedit magni
tudinem in alijs conter regram. Et per oppositum paruus dicitur
cuius magnitudo deficit a magnitudine quod in rebus sui generis
inueniri solet. et sic paruus homo dicitur cuius magnitudo deficit
a magnitudine in alijs hominibus regram. Et multum finem illud
modum dicitur cuius multitudo excedit illam multitudinem que
conter reperiri solet in rebus sui generis. sicut centum in vna
domo dicuntur multi. Et sic magnus et multum non sunt in ge
nere quantitates scilicet qualitates. Quia dicitur qualitates et
ea quantitates. dicuntur enim excessus circa quantitate vel quan
titate excedentem. Et per oppositum paruus et paucus dicitur de
fectum seu quantitate deficitentem. Et quod talis defectus potest esse
plus vel minus. ideo magnus et multum paruus et paucus sic
accepta pter partem et suscipiunt magis et minus. non ratione
quantitates sed ratione excessus. vel defectus que dicitur circa
quantitate. Et hoc modo magnus opponit paruus et multum pau
cum pter partem. quod paruus dicitur de defectu respectu magni et mul
tum respectu pauci. et hic defectus in per partem consistit. Si
accipiunt alio modo scilicet per dicitur excessum seu quantitate
excedentem in per partem ad aliud. sic magnus dicitur aliud magis
nori per partem. sic granum milii minori per partem dicitur magnum
et per oppositum paruus dicitur maiori per partem. sicut mons maior
comparatus dicitur paruus. et sicut modo dicendum est de multo et pau
co. sic sunt de predicamento ad aliquid. ut dicitur philosophus in littera. et
sic magnus non opponit paruus nec multum paucus contrarie
cum idem possit esse magnus et paruus multum et paucus respe
ctu diuersorum. Ad tertium principale de loco obiectum
dicendum finem Albertum. quod instantia ista philosophi bona
est et subtilis. sed non puenit loco contrarias per hoc quod lo
cus est quantitas distans ab alio loco. sed gratia contras
tationum qualitatium que sunt in diuersis locis. et ergo non
sequitur ex predicta instantia quod quantitas finem quod quantitas
suscipit contrarium. sed quod circa differentias situs cuiusdam
quantitates quod est locus sunt rationes et forme contrarie. pro
pterea quod inter tales differentias loci est motus. Et sic non
soluit philosophus istam instantiam. quia eius solutio mag
is ad physicum spectat quam ad logicum. Etiam in parte quia
ante soluta est in simili de magno et paruus putat magnus
et paruus habent rationes perfecti et imperfecti circa motum
augmenti et decrementi. Ad quartum dicendum finem dicendum Al
bertum. quanto metaphysice. et philosophus in summa. quod quantitas accipit du
pliciter. vno modo logicis vel mathematicis. et sic ea non est motus vel
contrarias. Alio modo accipit physice. et sic quantitates pter partem est res per
fecti et imperfecti ut tactus est. et illa circa quantitate pter partem. et hoc modo
mouet aliquid ab imperfecta quantitate ad perfectam vel econuer
so. Sed forte diceret. motus est ad rem aliquid generis. et non

Predicamenta

ad ens p accis p phm tercio physicoz. s; qritas pfecta vel impfecta e ens p accis. qz ppositu ex duob; qz vnu alteri accidit. igit ad qritate sic no e mor. s; ad illud qd p se est in genere qritatis e mor. igit illi e aliqd p rariu.

Ad qd ddm. q ad qritate e mor? ita qd acqritum p motu vt termin? e p se in genere qritatis. s; no acqrit vt est qritas. s; sub tali mo essendi q h; p rariu. Et sic nec cessariu e dicere q no opz illi forme q e p se termin? mor? esse aliqd p rariu. s; tm ei e p rariu vt acqrit p motu. Ad qntu pncipale e ddm fm dnm Albertu q qntitas no corrupit p se s; p accis fm esse qd h; in subiecto qd subiectu substat p rariis qritatib; Ad sextu e ddm q nuer? fm ee numeri no p rariat alteri numero. s; nuerus fm rocm paritatis z iparitatis p rariat alteri. z talis oppositio no e qritatu. s; p rariu qritatu circa qritate. Sill mo ddm e de orone. veru tm e q vep z falluz no puenit oront vt qritas e. s; potius e. s; qritas. nec tm s; p raria vt p rariis disputatu e. s; magis relaroes. Orpe vo d; cedu e. q p se z fm esse qritas no h; p rariu. s; solu p qritas qz h; ex accessu vel recessu solis. z h; e p accis. sic em estas z h; ems p rariant p rter effect? p rarios quos sol agr in hec inferiora. In estate em est caliditas z licitas. In hyeme frigiditas z humiditas. Et sll ddm e de vere z aurino. de die z nocte. qz no opponit fm ee qritas. s; fm ee claritas z obscuritas q p rarie no p rariat s; p rarie opponit. Et sll mo ddm e de linea recta z curua q vide tur p rari. qz linea fm q e qritas no h; p rariu. sed recitudo z curuitas q s; qritates circa qritate exites p riant.

Ad septimu ddm. q vep e de differentijs p accis qru spes no p sstut in indiuisibili mo spes qritatis in indi uisibili p sstut. Ad octauu ddm fm dnm Albertu. q circulario z angulatio no sunt qritates. s; sunt qritates circa qritate dicte fm qnta spem q e forma. z circa h; ali qd p sstas figura. Qnta magis z min? tale no est. fm intension e z remission e. s; fm extension e z capacitate maiore vel minore. p rietas vo intelligit q no suscipit magis et minus intensiu. Ad decimu ddm. q aliud e suscipere maius z min? z aliud magis z min?. qz maius z minus dicit fm qritate. sed magis min? dicit intensiones z remission e in forma cui additur. Qcedu igit e q qritas bu suscipit maius z min?. s; no magis z min?. quo aut in qritate e mor? dicitu e supius. Ad nonu ddm e eode mo. Ad vltimu ddm. q licz qntitas p riat magis z min? fm esse diuersaz p rieru in qntum vna est alia pfectior. no tm p riat fm magis z minus in vna spes cie sicut qritas. Albedo em q est eade qritas fm spem h; esse pfectius z impfectius in subiecto.

Propriu aut maxime qritatis e. q z equale et inuale dicit singulu em eaz que dicte sunt qntitati et equale dicit et inuale vt corpus equale et inuale z numerus equalis et ineq; lis dicitur et tepus equale et inuale. Similiter aut e z in alijs que dicte sunt singulis z equale z inuale dicitur. In ceteris vero que qn titates non sunt non multu videbitur equale z inuale dici na q affectio equalis z inqualis non multu dicit. s; magis silis z albu equale et inuale non multu. sed sile. quare qntitatis p riuu e equale z inuale dicit

Hic finaliter ponit pbs p rietate p p p riam qritatis dicte. q maxie p riuu qritas e fm ea egle z inuale dicit qz ois qritas aut e alteri qritati egle vel ineq; lis. sicut corpus aut e egle vel ineq; li alteri corpi. z vn? numer? est equalis vel ineq; lis alteri numero. z tps aut est egle aut ineq; li alteri tepori. z sic e in oib; alijs qritatib;. In ceteris vero q no s; qntitates no multu videbitur equale et inuale dicit. qz affectio no dr egle z ineq; lis alteri affectio. s; pot? dr alteri silis. sicut albu vnu no dr egle vel ineq; li alteri albo. s; magis sile. quare p riuu est qntitatis dicit equale et inuale

Circa textum mouetur

hec questio. Vt puenieter a signat p rie p riuu qntita ti fm cam equale z inuale dicit Et videt pmo q no qz nullu accis coe p r dicit p rie p riuu alicui subiecto. s; denotare substana equal z inuale est accis coe. q non est p rie p riuu Sedo sic. passio no e eiusde p riamerti cu eo cui? est passio siue p rietas. s; qritas z ineq; litas s; qritates vt p r p r dicitu e. igit no s; p rietas res qritatis. Tercio sic. fm qritate dr aliqd alteri egle. z fm ineq; litate ineq; li. s; qritas z ineq; litas no s; qritates s; relaroes vt dicitu e. igit no e p riuu qritati fm ea equale vel ineq; li dicit. Quarto. sicut vnu in qritate fa ct equale z in qritate sile. ita vnu in suba facit ide. s; non est p riuu sube fm ea ide dicit z diuersuz. nec erit p riuu s; bi fm ea equale z inuale dicit. Quinto. fm p ritem actiuu fm q virt? e vltimu poterie z passiuu. z fm habitus vnu dr alteri equal z inual. q no tm fm qritatem Ans p; qz dicitu? forte z platon e equal poterie. equalis scie. Et p rmas. qz vbi cu q repit magis z minus ibi repit equale z inuale. s; in qualitate repit magis z minus. q equale z inuale. Maior p; qz o e qd e magis et min? e alteri inuale. Minor p; qz qualitas h; p rium z suscipit magis z min? Sexto. equale z inuale dicit no puenit oi qritati. q no e p rie p riuu. Ans p; baf. qz li nea no e equal z inualis niero. Septimo. equaler in equale opponit p riorie. q de qritate alterz eoz. z de nul lo ambo pnt p r dicitu. p m p; qz inuale tantu valet s; cut no equale. sed equale z no equale opponitur p r dicit orie. z p pseques no est p riuu qritati

In oppositu e pbs in textu z ponit iste discursus Maior. Proprie dicte qritas e renz differentiu specie no aut numero aut genere tm. eade qntitas sicut specie diuersa reru differen tiu vocat inualitas. Minor. Sicut vni tas in substana causat identitate. z multitudine di uersitate. ita hec repta in qntitate analogice fa cunt p rie equale et inuale Coclusio. Igitur sicut participata p rietas materie negat qn titate contranctatem intensibilem z remissibile habere. Ita veritas mesure q conuenit quanti tati considerate logice tribuit sibi maxime p riu um esse fm cam dicit equale et inuale

Maior p p p dnm Albertu z coes lo qicos q h mo equalitate z inualitate definiunt dicte. Equalitas est renz differentiu eade qritas. no qd e numero. vt dr p p sio. qz ide accis niero in reb; d r i t i b; ee no potest. ex quo

Ad qd ddm. q ad qritate e mor? ita qd acqritum p motu vt termin? e p se in genere qritatis. s; no acqrit vt est qritas. s; sub tali mo essendi q h; p rariu. Et sic nec cessariu e dicere q no opz illi forme q e p se termin? mor? esse aliqd p rariu. s; tm ei e p rariu vt acqrit p motu.

Ad octauu ddm fm dnm Albertu. q circulario z angulatio no sunt qritates. s; sunt qritates circa qritate dicte fm qnta spem q e forma. z circa h; ali qd p sstas figura.

Propriu aut maxime qritatis e. q z equale et inuale dicit singulu em eaz que dicte sunt qntitati et equale dicit et inuale vt corpus equale et inuale z numerus equalis et ineq; lis dicitur et tepus equale et inuale.

Ad vltimu ddm. q licz qntitas p riat magis z min? fm esse diuersaz p rieru in qntum vna est alia pfectior. no tm p riat fm magis z minus in vna spes cie sicut qritas.

Ad qntu pncipale e ddm fm dnm Albertu q qntitas no corrupit p se s; p accis fm esse qd h; in subiecto qd subiectu substat p rariis qritatib;

Ad qntu pncipale e ddm fm dnm Albertu q qntitas no corrupit p se s; p accis fm esse qd h; in subiecto qd subiectu substat p rariis qritatib;

Ad qntu pncipale e ddm fm dnm Albertu q qntitas no corrupit p se s; p accis fm esse qd h; in subiecto qd subiectu substat p rariis qritatib;

Aristotelis

accūs numerū capī a subiecto. res ḡ nūero differētes dī
uerſas hnt nūero q̄titates. **Nō** etiā ſufficit ad cōſtitutes
vnitas genericā q̄titaris in rebz differētibz. qz ſi ſic tunc
cōtraria poſſent eē cōtra. ex q̄ dīa pueniētā hnt in genere
Et eodē mō dōm ē de ineqlitate q̄ cōſtituti oſpoſita eſt.
Dicit autē notatē in p̄pōne cōſtitutas p̄prie dīctā. qz cōſtitutas
et ineqlitas duplī p̄ſiderat. **Uno** mō cōiter. z ſic cōſtitutas
eſt pueniētā aliqz rez in aliq p̄prietate quāz neutra exē
dit aliā. ſiue illa p̄prietas ſit q̄titaras ſiue qlitas. z hoc mō
duē res hntes alē dīcē eque intēſam dīcūt cōſtes in albe
dīne. z duo eque boni dīcūt cōſtes in p̄tute. z ex oſpoſito
ineqlitas. z h mō nō accipiūt cōſtitutas z ineqlitas in p̄poſi
tōne. **Alio** capiunt ſtrictē egle z ineqlē. z h mō dīcunt ſolū
fm q̄titarē. z ſic ſunt egle q̄ ſeſe nec excedūt nec excedunt
tur fm q̄titarē. z ſic cōſtitutas ē pueniētā rez in vna q̄nti
tate fm vna ſpēm nō fm nūer. vt dīctū ē. **Primo** eſt
p̄hī. x. metaph. dīcētis. ſicut idē z dīuerſus cauſantur ab
vno. z nō vno in ſubā. ita egle z ineqlē in q̄ntē q̄titarē cau
ſant ab eis. z ſile z diſſile in q̄ntē q̄titarē. **Cōcluſio** p̄z q̄
ad p̄mā p̄tē ſuppoſitā ſic. qz p̄prietas materie ē ſubhī. ſub
iectū dīcētis p̄tē nūllē ē p̄tū z vbi nō ē p̄tetas ibi etiā nō ē
ineqlē z remiſſio ex p̄tōz depuratōe z p̄mixtōe. q̄ cū ipā
mōdū hz in materie p̄z poſitū. **Enā** materia nō ē ſuſcepti
bilis p̄titarōz. nec mobilis ad ea niſi fuerit q̄nta. **Sed** a
ps p̄z. qz q̄titaras a logico p̄ſiderat ſub rōne mēſurē. ſz fm
rōnem cōis mēſure aliq dīcūt cōſtia z ineqlitas. **Et** q̄ bñ
cōcludit q̄ ē p̄prie p̄prie ſibi dīctā fm ea. egle z ineqlē. p̄t
nihilominū illa p̄prietas duplī exponi. **Uno** p̄prie p̄prie
eſt q̄titarati fm eā egle z ineqlē dīctā. p̄prie ē q̄titarati vt fm
cā vna res dīctat alteri. cōſtis z ineqlitas. qz due res vel hnt
ſeſic q̄ vna excedit aliā vel nō. **Si** p̄mo ſic vna res ē alte
ri ineqlitas. qz excedēs ē maior. z exceſſa minor. **Si** ſecūdū
ſic ſz. cōſtis. qz cōſtia ſz. qz vñ nō non excedit aliud. **Sed** o
p̄t ſic exponi ſicut vidēt ſonare p̄ba p̄ hī. p̄prie p̄prie ē q̄nti
tati q̄ ipā alteri q̄titarati cōpara ē ſibi cōſtis vel ineqlitas vt
vñ nūer. ē cōſtis alteri nūero vel ineqlitas. z vñū corp. cōſtē
vel ineqlitas alteri corp. z h mō vna q̄titaras alteri p̄parata
excedit ipam aut nō. **Si** p̄mū ſic vna q̄titaras ē alteri cōſ
tis. **Si** ſcōm ſic ē ineqlitas. qz excedēs maior z exceſſa mi
nor. **Et** vtraqz expoſitio bona ē. qz ex h q̄ vna q̄titaras
eſt alteri cōſtis ſequit etiā q̄ vñū q̄titaras ſit alteri egle
Ad obiecta in oſpoſitū. **Ad** p̄mū eſt dīcendū. ſz
act. denomiādi ſubam egle z ineqlē ſit accūs cōe q̄ntita
tis. nī aptitudo denoiādi ſubam egle z ineqlē eſt accūs
p̄prie. **Ad** ſcōm dōm. q̄ maior nō ē vera. niſi de paſſi
onibz ſpēz p̄dicamētū ſubē z realibz. nō autē de paſſionibz
accūtū. qz nō opz q̄ paſſio q̄ntitaris ſit in alio q̄ntē q̄nti
titaras. **Sed** o p̄ceſſa maior dōm ē ad minorē p̄ interem
p̄tione. qz cōſtitutas z ineqlitas nō ſz q̄ntitaras. ſz relatiōnes
eq̄parātē. **Ad** p̄batōem p̄o aſſumētē eaz dēfinitōem
dōm. q̄ p̄dicatio talis nō ē formalis. ſz materialis a ma
teria in q̄ ſeu effectiua. ſenſus cōm ē. cōſtitutas ē rez differen
tiū eadē q̄ntitas. i. cōſtitutas q̄ ē relatio eq̄parātē cauſat a
q̄ntitate eadē in rebz dīctū. **Vel** dōm ē. q̄ cōſtitutas z ine
qlitas nō ſz p̄prietates q̄ntitaras. ſz denoiāre ſubam cōſtez
et ineqlēm ē p̄prie q̄ntitarati. **Ad** ſz. dōm ē fm p̄. hyl.
in ſexto tractatu in fallā equoatōnis. q̄ illa p̄poſitio fm
equoatō. qz vel dē arcūſtānā cauſe formalis. z ſic fm cōſ
titurate dīcāmur cōſtes z ineqlitas fm q̄nti
tate. **Ad** quartū dōm. q̄ ex q̄ vnitas in his genēbz
reſpī analogie. z in omī analogia p̄mū reflectit ſuper ſe

quētia. ſic q̄ in oibz ſeq̄ntibz fm quēdā ordīnē reſpī hīna
idētras q̄ ē vnitas ſubē nō ē ſibi p̄prie. ſz bñ a p̄prietate
ſz cōitate analogie ē cōis oibz alijs. **Et** q̄ in alijs repe
ritur nō aſſignat p̄prie ſubē fm eā idē dīa vel dīuerſit.
Sz dīcēt alijs. ex illo ſeq̄ret q̄ nec eadē rōne dīcēt
p̄prie q̄ntitarati fm eā egle vel ineqlē dīa. vel q̄ntitarati fm eā
dīa ſile vel diſſile. **Seq̄la** p̄bat. qz ſic etiā cōſtitutas z ſilitu
do nō reperitū in iſtis p̄dicamētis tm ſz etiā in ſubā. qz
vna ſubā dīcēt p̄tate ſubalē cōſtis alteri z ſpēs dīcēt cōntia
lis ſilitudo indiuiduoz. **Sz** negāda ē ſeq̄la. qz licz iō
p̄mī in ordīne analogie fm ſuā p̄prietatē trāſit ad ſeq̄et
tia fm magis z min. nī rō ſcōz nō trāſſumit ad p̄ma
niſi fm ſilitudinē metaphoricā in cuius ſignū id qd in crea
tura ē p̄fectio ſue ſpā dē dēo dī ſymbolice z ſilitudinane
Et ſilitudo q̄ ē in ſubā dīcēt ad dīro ſilitudo cōntialis. ſz
idētras fm p̄prie rōnem ē in oibz alijs genēbz. **Ad** v. dīcēt p̄prie dīcēt
dōm. q̄ fm p̄tate actiua z paſſiua. **Et** ſilit fm habitū nō
dīcāmur cōſtes vel ineqlitas p̄prie ſz tm metaphoricē. **Ad**
dīcēt **Albert** magn. q̄ q̄ntitas dīcēt equoate dē q̄ntitate dīmō
ſionis ſue molis z dē q̄ntitate p̄tutis. eo q̄ q̄ntitas p̄tutis
dīcēt fm ſilitudinē ad q̄ntitate dīmōſionis. qz vtraqz q̄nti
titaras mēſurat p̄ p̄tes ſue p̄ partū dīmōſionē. ſz dīuerſis
mode. qz q̄ntitas dīmōſionis mēſurat p̄ dīmōſionē par
tiū q̄s hz in ſeipā. ſicut dīcām. h ſpaciū eſt bicubitus vel
tricubitus. i. duoz cubitoz vel triū. **Sed** q̄ntitas p̄tutis
mēſurat p̄ partes quas hz extra in obiecto p̄tutis. ſicut
ſiqueraſ q̄nt. ē hercules in p̄tute vel in q̄ntitate virtutis
dīcām. q̄ eſt tante p̄tutis q̄ p̄t in tot z rāra ſicut achilles
qui habet equalē cū hercule p̄tutem. **Et** h modo dīcēt p̄
p̄mo celi. q̄ virtus actiua terminat ad maximū hoc ē ad
maximā q̄ntitate ſui obiecti in qd p̄t opari. **Et** ſilit modo
dīcām de virtute morali q̄ tante p̄tutis eſt ſocretes. qz
excludit omēs motus inhoneſtos. z dīcām. **Et** h modo fm
eundē modū eſt equalis in virtute cū ſocrate. hoc autē
quia per ſilitudinē dīctū eſt nō eſt p̄prie equalē ſed ſimile
et attenditur illa ſilitudo virtutis in virtutis inſenſione
p̄fectione. z radicatione. vel puritate in ſubiecto vel in
aliquo talium. **Et** oſpoſito mō dīcendū eſt de equalita
te que reperitur in qualitate. ſicut al qui dīcūtur equalēs
in ſcientia z virtute. **Sed** forte dīcēt. q̄ntitas virtutis
eſt ſimpliater qualitas. ergo niſi eſt dicere aliquā eſſe q̄nti
tatem virtutis. **Sed** ad hoc reſpōdet **Albertus** in p̄
mo ſcripto q̄ adhuc q̄ntitas virtutis z qualitas dupli
ter differūt. **Primo**. quia dīcēt qualitas per p̄parationem
qd habet. **Sed** dīcēt q̄ntitas per p̄parationem ad obiectum. z
ſic nō eſt q̄ntitas p̄tutis equaliter fundamentū equalita
tis z ſilitudinis. **Sed** o q̄ntitas virtutis nō fundat equa
litatem niſi put omīquāz eadē eſt in equalibz. ſed ſilitu
dinē fundat ſue ſit oīquāz eadē in ſimilibz. ſiue nō eadē
Qui exēplū eſt. vt aer z ignis dīcūtur bene ſimiles in calī
dirate. ſz nō equalēs. eo q̄ equalitas ſupaddit ſilitudinē
exclusionē omīs differētie. **Sed** p̄firmatōnem dōm. q̄
magis z minus dīcūt duplī. **Uno** fm inſenſione z re
miſſionem. z ſic minor eſt vera z maior falſa. ſi p̄prie capī
ant equalē z inequalē. **Alio** dīcūt magis z minus fm
extenſionē. z ſic minor eſt falſa. qz in qualitate nō ē mai
or min. fm extenſionē per ſe z p̄prie. ſed ſolū p̄ accūs inq̄
tū tantū eſt albū quāta eſt ſuphies mediante qua inſt
ſubſtātie. **Ad** ſextū dōm. q̄ aūs ē falſum. quia omnis
q̄ntitas ē cōſtis vel inequalis illi cui eſt p̄parabilis. **Nunc**
autē linea nō eſt p̄parabilis numero. quia nō pueniūt ſpēs
cē. z ḡ nō oportet q̄ linea ſit equalis numero vt ineqlitas.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'vntitas' and other illegible text.

Handwritten marginal notes at the top right of the page.

Handwritten marginal notes at the bottom right of the page.

Predicamenta.

Ad septimū ddm. q. equale z inequale nō opponun tur p̄radictorie. q̄ ineq̄le nō valet tācū sicut nō equale. sed inequale in p̄posito valet tācū sicut illud q̄d h̄z q̄sita tem excedente vel excessam. Si vero capiatur p̄radictorie sicut est in q̄sitate tm̄. sed in om̄ibz alijs

Circa textū istum de pro

p̄teritis sunt dubia. Primū est. Quare nō ponit p̄mū quantitati diuidi in infinitū. cū tñ hoc nulli aliq̄ a q̄sitate conueniat. Solo Alteri. Diuidi in infinitū nō conue nit q̄sitati fm̄ esse p̄dicabile. z rōne mēsure. sed p̄uenit si b̄ta rōne ensis. z q̄ nō ponit p̄ p̄teritate q̄sitate. vbi q̄ sitas fm̄ esse p̄dicabile p̄sideratur

Secūdū dubiū est. Quare uniuoce p̄dica

ri nō assignat p̄mū q̄sitati sicut sube cū tñ q̄sitas sit ge nus generalissimū. cur est uniuoce p̄dicari de suis sp̄s Solo illi. Duce p̄nt assignari rōnes. Prima. uniuo ce p̄dicari ē p̄dicari noie z rōne. s̄ accis nō h̄z p̄ecam rōnem z p̄p̄tā cū definitur p̄ additamentū. q̄ nō assigna tur sibi p̄mū noie z rōne p̄dicari. Secūda. Alteri ē q̄ uniuoce p̄dicari p̄uenit sube in q̄siti ē gen̄ generalissi mū. z ideo ex h̄ sufficiter dat̄ intelligi q̄ etiā p̄ueniat q̄n titati q̄ est gen̄ generalissimū ad oēs suas species

Terciū dubiū est. Quare significare hoc

aliquid nō ē p̄teritas q̄sitate sicut sube. Solo. q̄a significare hoc aliquid ē significare unū numero. Quantitas vero z alia accidentia nō h̄nt vnitatē numeralem p̄ priensit p̄ subiectū. z nō per aliquid essentie eoz. substā tia vero habet materiā tanq̄ partē sui que est etiā eius dem predicamenti cum ea.

Ad aliquid vero talia dicitur quecūqz hoc ipsū quod sunt aliorum esse dicitur vel quolibet aliter ad aliud

istud est q̄siti caplin in q̄ p̄s determinat de tercio p̄dicamēto q̄d vocat̄ ad aliquid siue relatio. z di uidit̄ in duas p̄tes p̄ncipales. q̄ in p̄ma p̄te determinat de relatioe q̄siti ad e p̄ccentiā. In secūda p̄te de ea q̄ ad acci dētia siue p̄p̄tates. Secūda ibi. (Inest aut̄ cōtrarietas) Prima ps diuidit̄ in tres p̄tes. q̄z ponit p̄mo definitōez relatiois. Secūdo declarat eā p̄ exēpla Tercio remouet du biū. secūda ibi. (nec magis) tertia ibi. (Tūc aut̄) Quo ad p̄mā p̄te d̄r sic. q̄ ad aliquid talia dicunt̄ q̄cūqz hoc ipsū q̄ sunt dicit̄ alioz. i. referunt ad aliud i habitu dine gri cas sus vel quōlibet aliter supple referunt ad aliud. i. aliquo alio mō sc̄z in habitu dine d̄ri acci vel ablatiuu casus.

Ut maius id q̄d ē alterius d̄r aliquo em̄ ma ius dicit̄ z duplum alterius dicitur hoc ip̄m q̄d est. alicuius em̄ duplum dicit̄. Silt̄ aut̄ z alia q̄ cūqz sunt hm̄ōi. Atucro sunt etiā z hec ad aliquid. vt habitus. effectus. disciplina. positio. hec em̄ om̄ia q̄ dicta sunt hoc ipsū q̄d sunt alioz esse dicitur z nō aliud aliqd. Habitus em̄ alicui? habitus d̄r z disciplina alicui? disciplina. z po sitio alicuius positio. sed z alia similiter. Adali quid ergo sunt quecūqz id q̄d sunt alioz esse dicuntur. vel quōlibet aliter ad aliud vt mons magnus dicitur ad aliu? magnū em̄ ad aliquid

dicitur z simile alicui simile dicitur z om̄ia talia similiter ad aliquid dicitur.

Hic p̄s declarat dicta sua p̄ exēpla. Et diuiditur in duo. Primo explicat de relatioe fm̄ esse. Secūdo de rela tione fm̄ dicit̄ p̄mo d̄r vt maius id q̄d ē alteri? d̄r. q̄z ma ius est aliq̄ maius z duplū fm̄ id q̄d ē alteri? d̄r. quia du plū ē alicui? duplum videlicet dimidiū siue subduplū du plū. Et silt̄ d̄m̄ est de alijs q̄ oia sunt simplr z fm̄ cē re latiuā. Sed nō tm̄ p̄dicta z eis siltā sunt relatiua. sed ha bitus z affect? .i. dispositio disciplina positio. q̄z hec oia hoc ip̄m q̄d sunt alioz dicitur. i. fm̄ p̄partōez ad alia. q̄z habit? alicui? est habit? .i. h̄ntis habit?. ecōtra d̄r fm̄ ac ciufatiuū casuz. vt habit? habitū h̄ntis z disciplina d̄r alij eius disciplina. sc̄z disciplinari. z disciplinari d̄r in abla tiuo disciplina disciplinatuū. Silt̄ positio d̄r partū posit rariū positio. s̄ p̄tes positioe sunt positioe positioe. q̄z p̄tes ordinate in toto sunt positioe ordinare. sicut statio statis rari statio est z q̄ stat statione stat. z ideo d̄m̄ ē de sessione et acubitu. z silt̄ se h̄nt alia relatiua. Et p̄ exēpla con cludit definitio ad aliqd sup? in p̄ncipio posita. Ad aliqd quid sunt q̄cūqz hoc ip̄m q̄d sunt alioz dicitur vel quōz libet aliter ad aliud. vt mons d̄r magn? ad aliū montem supple minorē. q̄z magnū d̄r ad aliqd. z silt̄ ē alicui silt̄. et oia talia silt̄ dicitur ad aliquid

Sunt autē z acubitus z statio z sessio posi tiones quedā. positio vero ad aliquid dicit̄. Ac cubere autē vel stare vel sedere ipsa quidez nō sunt positiones. denominatiue vero ab his que dicit̄ sunt positionibz nominantur.

In hac p̄te remouet q̄d d̄a dubiū dices. q̄ acubite? stano z sessio s̄s q̄dā positioes. q̄z sunt ordinatioes p̄rim in toto z q̄z dicit̄ ē q̄ positio ē ad aliqd. Possit aliqd dubitare. an stare sedere iacere acubere q̄ fecit s̄balt̄ etiā essent positioes z ad aliqd. Ad q̄d rōnd̄ p̄s q̄ p̄dici era nō sunt positioes. s̄z a positioibz denominatiue sunt dicta. nō sunt vere positioes partz. q̄z p̄cretū nō ē abstractū. aū denotiatiue a positioibz sunt dicta p̄z. q̄z ille sedet cui inest sessio vt acc? . z stat cui inest statio vt acc? . z acubit cui inest acubitus vt acc? . z silt̄ de alijs est d̄m̄.

Questio. Verum adali

quid sit p̄dicamēto ab alijs realiter distinctū. Et ideo tur p̄mo q̄ nō. q̄z oē p̄dicamēto distinctū d̄z habere p̄ri as sp̄s z d̄as. s̄ relatio nō ē hm̄ōi. Vnoz partz. q̄z illd q̄d nō h̄z realitatē nisi ex altero etiā nō h̄z sp̄s z d̄as nisi ex altero. s̄ relatio ē hm̄ōi. Vnoz p̄z auctoritate p̄bi. y metaphysice q̄ sp̄s z d̄nas relatioez assignat fm̄ d̄as absolutoz. Secūdo sic. Omē p̄dicamēto d̄z esse p̄mū p̄ncipiū. s̄ ip̄sibile ē relatioem esse p̄mū p̄ncipiū. cum in ter oia maxime depēdens ē. Tercio. ad aliqd ē om̄ibz alijs generibz mixtū. s̄ nō est p̄dicamēto distinctū. n̄a tener. q̄z essentie p̄dicamētoz sunt impmixte. Ais p̄z. q̄a in q̄lter p̄dicamēto inuenit relatio. Quarto. omē p̄di camēto debz esse ens reale extra aiam z nō ens ratiois tm̄. sed ad aliqd nō est ens reale s̄z ens ratiois. Vnoz p̄z p̄ p̄m q̄nto metaphysice. vbi diuidit̄ ens reale in decē p̄ dicamēta. Vnoz p̄z. q̄z p̄partio quā d̄r ad aliqd non est ens nature. s̄z acc? rōnis. eo q̄ ē acc? p̄partis. p̄pans āt est intellect?. Quinto. omē p̄ncipiū siue p̄dicamētum d̄z fecari sine p̄plexione. s̄z istud nō fecat̄ in cōplexē. q̄z vs

P̄ di d̄m̄. q̄d d̄m̄. p̄dicas p̄teritas q̄sitate sicut est in q̄sitate tm̄. sed in om̄ibz alijs

4

ad aliqd vero talia dicitur quecūqz hoc ipsū quod sunt aliorum esse dicitur vel quolibet aliter ad aliud

ad aliqd vero talia dicitur quecūqz hoc ipsū quod sunt aliorum esse dicitur vel quolibet aliter ad aliud

Aristotelis

cas ad aliqd. 2. g. videt q. melius fuisse notatū relatiū v. l. re-
latio Sexto. nullū ens reale p. acq. in altero sine mu-
tate. s. relatio p. acq. de nouo sine mutate. 3. nō est
ens reale. 4. nō ē generalissimū v. l. p. dicamētū v. l. p. ncipiū
Septimo. si ad aliqd. eēt p. dicamētū siue gnalissimū
tūc seqret ipm eēt relatiū. 2. p. nōs habebit cor. relatiū. 2. cū
relatiū 2. cor. relatiū sunt simul natura erūt duo generalis-
sima. 2. sic erunt plura q. decem

In oppositū ē phus 2. ponit iste discursus.
Maior. duo sunt relatiōis modi p. m. ordiali-
ter distincti quos appellat rōnales p. h. ad aliqd.
fm esse 2. fm dici. Minor. Relatiua fm esse
simp. respectiua hūt eēt in genericū 2. eēt ad diffe-
rentiale 2. specificū. Conclusio. ergo ad aliqd.
fm eēt p. dicamētū ab alijs distinctū cōuenien-
tius hoc noie q. relatiōis vel relatiū appellatū

Maior. p. p. bat ex cō. distinctōe logicor. ponētūz
illā diuisione relatiū. appellat ar. relatiua fm eēt 2. sim-
pliciter. illa g. totū eēt ad aliud se hie. sicut pater vocat
relatiū fm eēt. q. totū eēt patris ē ad filiū. 2. totū eēt filij est
ad patrē. Relatiua v. o. fm dici appellat q. p. ter p. ncipale
suū featū 2. notat respectū quēdā. sicut scia p. ncipale feat
qlitate eēt in aia. 2. p. ter illā notat respectum ad seibile.
Et ista relatiua fm dici inueniunt in qliter gne. q. mare-
ria relatiue dī ad formā. scia ad seibile pres sub. ad to-
tum. Sex p. ncipia etiā dicit respectū ad extrinseca. sicut
paterit cū de qlibet suo loco fuerit sermo. Minor. p. 3. q. a
relatiua fm eēt q. totū eēt respectus ad alter. duo hūt scz
p. mo q. sunt accētia. 2. scdo q. sunt talia accētia g. a. p. m.
cōuenit eis esse in. qd. eēt hūt cū alijs generibz accētium
q. b. p. uenit eēt in subiecto. g. a. scdo p. uenit sibi eēt ad. p. qd.
distinguit ab oibz alijs accētibus. Ibi tū notandū ē q. illd.
eēt in p. uenit relatiū rōne fundamētōz q. accētia sunt
et q. b. mediātibz subiectis innascūtur. si em relatiū p. ue-
nit eēt in p. ter eēt in fundamētōz. tūc nō possit relatio ad-
uenire de nouo sine mutate. q. nō p. noua entitas acq.
ri sine mutate. Et ipa n. c.ario faceret p. oēm cū eo cu-
ius eēt. cū cōpositio fiat penes eēt in. Hic ar. oim. p. e. phi-
losophātū assertio ē relatiōem nō facere p. oēm cum eo
cui aduenit. imo fm. Albertū 2. Tho. fm sui p. n. rōem
nec ē ens. nec nō ens. nec dī p. fectōem nec imp. fectōem.

Conclusio sequitur ex p. missis q. ad p. m. a. p. rez. tū p. maiori
et declarate notandū ē fm dūm. Albertū q. duplex ē ac-
cidens. qd. dā qd. sequitur subiectū g. a. p. ncipioz intrinse-
coz 2. nō g. a. extrinseci ad subiectū p. p. t. sicut sunt q. tri-
tas 2. qlitas. q. p. m. u. causat a toto p. p. o. s. ito g. a. materie.
scdm g. a. forme. 2. tale ē accētia g. e. scēis in subiecto. q. non
depēdet ad alter. extra subiectū. Aliud ē accētia p. n. s. p. f. e.
tū ē subiecti nō g. a. p. ncipioz eētialitū subiecti absolu-
te. s. ex aliq. qd. ē extrinsec. hūis ad p. ncipia eētialia. i. ex
hoc q. subiectū ad extrinsec. qd. ē extra subam p. ncipioz
subalū se hz. sicut ad h. q. aliqd. se hz. vt p. m. u. 2. aliqd. vt
scdm. Et vni vt totū 2. reliquū vt ps. vel vt p. uenit v. l.
differēs ab illo extrinsec. scd. q. vni sit p. p. arabile ad ali-
ud fm ipam rē. q. p. p. o. d. u. c. t. ad. actū q. n. talia g. e. t. u.
scdm. q. p. in intellectu p. p. an. Et eodē mō d. ex h. q. aliq. s. g. e. s.
nerat alū. sequitur q. sit p. r. 2. ex h. q. h. s. g. e. n. t. est sit filius.
absq. h. q. aliq. s. e. o. z. formā aliq. u. a. recipiat. Scdo a. p. s. d. e.
q. ad aliqd. ē p. uenitissimū nomē ipius g. n. s. p. cui. de

clarate notandū ē fm dūm. Albertū 2. Ulrichū in summa
q. forma relatiōis q. in re relatio p. tripl. p. siderari. v. n. o.
mō absolute cū exclusionē subiecti 2. sic cas noie relatiōis
nis. Alio p. p. p. o. t. e. m. ad subiectū cū potētia referētibz
ratis ad terminū. 2. sic cas noie relatiū. Tertio p. h. ab i.
tudine ad terminū cū p. f. a. s. i. o. n. e. subiecti 2. fundamēt. et
sic cas noie ad aliqd. Primo. minime nob. innotescit. et
mag. p. p. e. cas p. relatiū. 2. p. n. s. i. m. e. p. h. nomē ad aliqd.
qd. sic on. d. i. f. q. fm. Boetū 2. dūm. Albertū duplex ē p. n.
cipiū relatiōis. materiale scz qd. refer. 2. formale qd. ē du.
p. l. e. x. v. n. u. qd. ē depēdentia ad terminū. Aliud qd. ē depē.
dentie terminū. Et q. ipositio nois sit a forma relatiōis
de cuius formali rōe rōe ē depēdentia ad alter. 2. terminū
depēdentie iō ad aliqd. ē nomē p. uenitissimū. q. a. in illo
noie duo ipozant. s. depēdentia siue resp. e. t. 2. terminū. p. s.
mū cas p. p. p. o. n. e. m. ad q. d. e. t. r. a. n. s. i. t. u. m. ad alter. 2. scdm.
featur per aliquid.

Ad obiecta in oppositū Ad p. m. u. ē dūm fm. L. g. i.
dū Romanū. q. aliud ē dicere spēs 2. d. r. a. s. relatiū. v. n. in
notescere nob. p. spēs absolutoz. 2. aliud est dicere spēs 2.
d. r. a. s. relatiū. v. n. eēt spēs 2. d. r. a. s. absolutoz. Dicit em 2. spe-
cies relatiū. v. n. q. sunt alie a spēs 2. d. r. a. s. absolutoz
s. innotescit p. spēs 2. d. r. a. s. absolutoz. q. illa q. hūt eēt de
bile deficiūt a cognitiōe intellectuali. Et iō. p. v. m. e. t. a. p. h.
d. r. a. s. relatiū. v. n. q. min. n. o. r. a. s. enūerat fm d. r. a. s. abso-
lutoz. Ad scdm. d. o. m. q. nō op. r. p. dicamētū eēt p. m. u. z.
p. ncipiū simplr. in qliter gne cause. s. sufficit q. sit p. m. u. in
gne cause formal. 2. sic relatio ē p. m. u. Ad tertū obiectū
qd. fuit zenonis d. o. m. q. duplicia sunt relatiua. q. d. a. fm
eēt. 2. q. d. a. fm dici. relatiua fm dici imiscēt oibz generibz.
s. nō relatiua fm eēt q. sunt relatiua simplr. Ad q. r. u. m.
d. o. m. q. relatio q. ē p. dicamētū nō ē p. p. a. t. i. o. a. c. t. u. a. l. siue ac-
tus p. p. a. n. d. i. q. t. a. l. vt. p. b. a. t. argumētū nō ē nisi in rōne. s. z.
relatio vt ē p. dicamētū. ē q. d. a. h. a. b. i. t. u. d. o. 2. forma fm quā
vna res ē p. p. a. b. i. l. i. t. e. r. i. t. fm aptitudinē quā p. p. a. t. o. e. m. p. r. o.
supponit p. p. a. t. i. o. a. c. t. u. a. l. q. ē a. c. t. u. s. r. o. i. s. p. p. a. n. t. i. s. p. r. o. q.
cōsiderandū ē q. ad p. p. a. t. o. e. m. req. r. u. n. t. t. r. i. a. scz res p. p. a. b. i.
les. illū d. q. sunt p. p. a. b. i. l. e. s. v. e. l. p. p. a. n. t. u. r. 2. p. p. a. r. a. n. s. Res
cōparabiles sunt sub. e. d. q. cōparant ē duplex. vni ex p. r.
te p. p. a. b. i. l. i. t. u. 2. tale ē relatio q. h. z. eēt p. r. e. o. m. op. a. t. o. e. i. n.
r. e. l. l. e. c. t. u. s. aliud ē ex p. r. e. p. a. n. t. i. s. 2. illud ē a. c. t. u. s. r. o. i. s. L. o.
p. a. r. a. n. s. v. o. ē i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. v. n. illud q. res sunt p. p. a. b. i. l. e. s. r. e. a.
l. i. t. e. r. i. n. e. n. t. i. s. r. e. b. z. p. p. a. n. t. i. s. eēt illi. q. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. v. n. i. a. l. t. e. r. i.
p. p. a. r. e. p. r. q. a. res sunt p. p. a. b. i. l. e. s. o. m. i. o. p. a. t. o. n. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. s. e.
c. l. u. s. a. s. i. c. u. t. p. n. u. l. l. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. d. f. i. l. i. u. s. s. z. a. c. t.
t. u. nō p. p. a. n. t. n. i. s. i. p. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. q. z. p. p. a. b. i. l. i. t. a. s. ē e. i. s. i. n. t. r. i. n. s. e.
c. a. p. p. a. t. i. o. v. o. a. c. t. u. a. l. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. Ad q. n. u. i. d. o. s. q. nomē
istū p. dicamētū nō ē p. p. r. i. e. p. l. e. x. u. s. s. cōpositū ex p. p. o. n. e. et
suo casuali posito loco nois simplicis nob. deficiētis. q. r. e.
a. u. t. v. o. c. a. t. p. o. n. t. ad aliqd. q. relatio v. l. relatiū supra dicitū
fuit. Ad sextū d. o. m. ē q. nullū ens reale p. r. e. a. c. q. r. i. de no-
uo in subiecto sine q. a. n. q. s. mutate puta v. r. i. u. s. q. z. e. x. t. r. i. n. s. e.
m. i. s. b. i. p. r. e. a. c. q. r. i. sine mutate illi. cui aduenit. sicut to. ā.
nes petro dissilts. eo q. to. ā. nes ē alb. 2. pet. 2. pet. ē nig. p. r. e. f. i.
erit silis petro. nulla mutate facta in eo. s. t. r. i. i. n. petro in
q. mutat nigredo p. alterate. Alij dicit. s. relatio acq.
rat in subiecto nulla mutate sensibil facta in ip. o. t. i. q. n.
acq. rat relatio in subiecto fit mutatio insensibilis. q. z. acq.
ratur in ip. o. aliqd. ens reale de nouo qd. pus nō erat. scz
ip. a. relatio. 2. sic tale subiectū aliq. mō mutat. q. z. aliter se
h. z. nūc q. pus. s. talis mutatio nō sit sensibil. cū nō fiat
in aliq. forma absoluta. Sūt aliq. q. dicit q. ē duplex mu.

ad d. q. p. p. p. a. b. i. l. e. s. p. 2.
p. r. e. t. e. r. i. n. s. e. c. a. d. f. i. l. i. u. s.
2. q. p. r. e. t. e. r. i. n. s. e. c. a. d. f. i. l. i. u. s.

q. n. u. i. d. o. s. q. nomē

Predicamenta.

ratio scz acquisita & deperditua. Duratio acquisita e p qua aliqd acqrit. S deperditua p qua aliqd deperdit. licz relatio acqrat in subiecto nulla mutato deperditua facta in eo. ni necessario fit aliq mutatio acquisitua. qz aliqd acqrit qd pus no fuit. no tm pprie acqrit aliqd. s adaliqd. et q relatio no facit pponeum cum eo cui aduenit dicente Gilberto qz albu sile no e coposit? qz albu tm. ex qd ppositio e penes inesse & no edesse Ad vltimū mider Abbe magu. v. metaph. & post eū dñs **Urie**. q adaliqd in generalissimo no hz correlatm. s solum acceptū in suis speciebus sicut in alijs etiā generibz oparōnes no puenit nisi prior nisi in spē determinato & pfecto. sicut suba no agit nisi si pfecta in spē. & sicut qntas no qnticat nisi accepta in spē. et qntitas no mēsurat nisi eodem mō fuerit accepta. & sic adaliqd no exerceat relatiōem nisi determinatū in spē. & hoc mō puenit sibi hie correlatm. sicut p e relatiū i spē. & hz correlatm. & dupli & dñs. & sic de alijs In gñe p acceptū est rō qre cōuenit huic vlti hātere correlatiū

Circa predicta sunt duobus.

Primum e. An adaliqd bñ ponit scdm pdicamentū in ordine pdicamentoz accitū. Et videt q no. qz qntitas est accitū absolutū. adaliqd p respectū. tñ qntitas deberet pcedere adaliqd. Solo sic. qz inter pdicamenta accitū illud d; pcedere qd e maioris accitū ratiōis. & minoris entitat. s sic e de adaliqd. qd pcedere maior p. qz de rōne accitū e deperditua. Adaliqd autē duplici deperditua e deperditua. scz ad subiectū & correlatiū. Et si tūc qrat. qre no pcessit qntitate. Dm est q qntitas p pncipalissima e sube. & io ipa tāqz cōe subiectū oim alioz pcedit. et si hoc no obstarat adaliqd esset simpliciter pimum accitū.

Ad obiectū in oppositū e ddm fm Nicolāū de lyra q e duplex pmitas. scz originis & dignitatis. qntitas e pmiū inter accitū dignitatis pmitate. s qntitas pmitate originis. adaliqd pō imediate post qntitate ppter causam iam dictam ponitur.

Secundū dubiū e. An relatio sit pdicamentū distinctū ab alijs. Solo **Abbe** sic qz genū gñalissimū hñs sub se spē subalternas specialissimas. & indiuidua qd pz. qz adaliqd e gñalissimū spē sunt relatiū supponis. supponis & equarite. multiplex. submultiplex. Spēs specialissime sunt dupliū dimidiū p filius. Indiuidua. ista paternitas ista filiatio & filia. Et hz etiā distinctū modū pdicandi de pma suba. qz pdicaf i qle relatiū seu ad aliud se hñs q modū pdicandi nulli aliq puenit.

Tercū dubiū e. An relatio sit vnum ens.

Et videt pmo q no. qz relatio no hz vnūz eē s duo. q no e vnū ens. Ans pz. qz eē in. cōuenit sibi p oparōez ad subiectū. & e ad. p oparōem ad terminū Secdo. relatio q referunt ad se inuicē relatiua no inest vni s plib. tgi tur. no e vnū ens s p la. Ans pz. qz e in relatio & i correlatiuo. pna pz. qz vnū accitū habebit tm vnū subiectum Solo sic. qz e vnū ens ab vna natura quā dr. qz nisi vna natura diceret no eēt ad vnū genū determinata nec ad vnā spē. Ad pmiū in oppositū dictū e pus. q in relatiōe e vnū eē simpli. scz eē ad. qd puenit sibi tāqz distincto generi eē pō in. e cōe sibi & alijs generibz. & p h e exis. et sic ex illa duplicitate no arguit relatiōez eē plura entia s arguit q ipa p aliud e ens. & p aliud exis. ita q eē ad est sentie relatiōis. & eē in e exis e eiusdē Ad scdm dōz q

relatio no e in duobz illis vt in subiectis. s tm est in vno subiectiue scz relatiuo. & in reliq sicut in termino deperditie. & a subiecto capie vnitate nūeralē. s a correlatiuo vnitate specificā nec etiā e vna relatio q relatiū referat ad corz relatiū & eōtra. s differt tal relatio nūero & spē. nūero p subiectū spē p terminū siue respectū ad terminū. Qu e exēplū. vt p fratres q p referat ad filiū. differt nūero a filiū atione qua filiū referat ad patrē. numero p subiectū. specie p terminū correlatiōis.

Quartū dubiū e. Que sit dñia inter subiectū relatiōis & fundamentū. Solo. subiectū relatiōis dr illud cui inest relatio qd e suba substās oibz accitū. Fundamētū p vocaf q mediate relatio subiecto inasat qd no e suba s accitū. Dicit tm qntas subiectū fundamētū s no pprie. Fundamētū ar dr in qntū illd qd e fundamētū fundamētū. e etiā fundamētū fundati. s h e iproprie. qz illd vocaf pprie fundamētū cui puenit imediate relatio. sic tm q imediate no dr carētā medij fm sicut. s p causa litare ex q fundamētū e cā sine q relatio no inasat.

Quintū dubiū e. An relatio reali distincta gnat a suo fundamento Solo sic. qz illa distincta reali q sic se hnt q vnū p manere reliq corrupto. s sic est de relatiuo & suo fundamētū. q distinguunt reali. Dñ no. pbaf. qz si ponant duo hoies albi tūc e silitudo. Si tūc destruat albedo in vno tūc etiā destruit silitudo. Et tm adhuc manet in alio eadē albedo que pus fuit fundamentum talis silitudinis.

Sextū dubiū e. Quot sunt fundamēta relatiōis. Solo. cōiter assignant tria. scz qntitas. qntitas e actū & actio v l passio. In qntitate fundant pporōes nūeros. & rōes equitatis & inequitatis. In qntitate pō fundat silitudo & dissilitudo. In actioe pō & passioe fundat pntitas & filiatio. dñario & seruitus. Et dicunt actio & passio vnū fundamētū. qz sunt vnū motus material

Septimū dubiū e. Quotuplicia sunt relatiua. Solo duplicia. qdā sunt fm eē qdā fm dici. q rū dñia patuit circa pma ppoem qntitatis lupi more Relatiua fm eē sunt duplicia. s realia & rōis. relatiua realia sunt q p eēt respectū reale q p e in natura sedusa oī oparatione intellect. vt p filiū dñs seruus. dupliū dimidiū. Relatiua rōis dicunt illa q scant respectū derelictū siue causatū p actū opatiū ipsius intellect. vt genus & spē & alie sedē intentōes. Relatiua realia itez sunt duplicia. q dā sunt intrinsec. aduenientia & qdā extrinsec. Relatiua intrinsec. aduenientia dicunt q necario ponunt posito fundamētū & termino. ita scz q pter fundamētū & terminū no requir aliqd extrinsecū. vt posis. duabz albedinibz nec cessario ponit silitudo. Relatiua extrinsec. aduenientia dicunt q no necessario ponunt posito fundamētū & termino. s pter fundamētū & terminū requir aliqd extrinsecū. vt posito calefactiuo & calefactibili. no necessario ponit calefactō actu. s requir pter illa aliqd teratū. s. appropiatio calefactiuū ad calefactibile. & h calefactio q e actio dr respectū extrinsec. aduenientē. & talia relatiua no pnt nent in aliq gñe. s sub sex vltimis pdicamentis. Relatiua intrinsec. aduenientia itez sunt duplicia. qz qdā sunt duplicia actualia & qdā fundamēralia. Actuale e qd no necessario ponit posito fundamētū. s pter h requir terminū in actuali existētia. vt posito vno albo no necessario ponit silitudo. s requir aliud albū qd e terminū silitudinis fundate in pmo albo. & h mōi relatiū pdicaf de suo fun

deperditua e deperditua

Sicut dicitur ab p...
qz vnū ens e vnū ens
qz vnū ens e vnū ens
qz vnū ens e vnū ens

Sicut dicitur ab p...
qz vnū ens e vnū ens
qz vnū ens e vnū ens
qz vnū ens e vnū ens

Aristotelis

damēto p̄dicatōe q̄nti p̄dicabilis. sicut dicitur albi est
sile. Relatiō fundamētale d̄r qd nō necario req̄ritur termi
nū in actuali existētia. s̄ ponit necario statim posito funda
mēto. qz vnū albiū ē alteri assimilabile. s̄ nō sic aliū al
biū in actuali existētia. 2 h̄mōi relatiō p̄dicat de suo funda
mēto. p̄dicatōe q̄nti p̄dicabilis. vt dicitur. albiū est assimil
labile. 2 tale relatiō nō ē in p̄dicamēto isto. s̄ qualitatis.
qz est p̄tia passio sui fundamenti.

**Octauū duouū est. Quorū requirunt ad rela
tionē reale.** Solo q̄ntuor. Primo qz sit entitū. 2 q̄ntū
entis ad ens nō ē relatio real sicut p̄z de p̄tradietōe q̄ sit
inter ens 2 nō ens 2 depēdētia cuiuslibet rei sicte ex n̄s
hilo ad nihil. Secūdo qz sit entitū realiū. 2 q̄ntū rōis nō
nō ē relatio realis. sicut q̄ntis 2 sp̄i v̄lis 2 p̄ticularis in q̄s
tū p̄dicta accipiunt sedē intēctionali. Tercio qz sit entitū
realitū reali inter se distinctoꝝ. 2 nō habitudo eiusdē ad
seipm. vt v̄lis ad p̄ticularē. 2 q̄ntis ad sp̄m Quarto qz
sit distincta ab v̄roꝝ extēnoꝝ. 2 nō creatoris ad creatu
rā nō ē relatio real. s̄ solū rōis Et si h̄mō relatio d̄r q̄ntu
or modis rōis. Primo q̄ntū nō ens referat ad ens. Secūdo
q̄ntū ens rōis referat ad ens reale. vel ad ens rōis. Tercio
q̄ntū ens rōis referat ad aliqd ab eo reali distinctum.
Quarto. q̄ntū nō ē relatio reali distincta ab v̄roꝝ extē
noꝝ. vel q̄ntū nō ē depēdētia ex pre e^o qd referat

**Primū dubiū est. An ad aliqd sit p̄ueniēter
p̄ma definitioe definitū a pho** Et videt p̄mo qz nō.
qz ois definitio d̄r dari p̄ p̄ora 2 notioza definitio. sed n̄
h̄l̄ ē notū relatiōe. s̄ 2c. V̄noꝝ p̄z. qz ē gen^o ḡnālissimū.

Secūdo sic. ois definitio d̄r ē eiusdē rōis. s̄ sic nō ē in
posito. s̄ 2c. V̄noꝝ p̄z. qz relatiua s̄m esse 2 s̄m dici
sunt diuersarū naturarū. qz diuersorū genēꝝ. Tercio.
ois definitio d̄r dicere qd vnū. s̄ ista nō ē h̄mōi. qz d̄r p̄
distinetōem Quarto. si definitio ē bona sequetur qz
h̄ūanitas 2 aialitas ēēt relatiua. p̄bas. qz dicunt alioꝝ
vt h̄ūanitas ē hois h̄ūanitas. 2 aialitas aialis aialitas
Et Quinto. sequet qz albiū 2 albedo ēēt ad aliqd si desit
nitio ēēt bona. N̄s ē fallum. sequa. p̄bas. qz albedo alteri
us d̄r vt albi albedo 2 albiū albedine albiū. Sexto. si
definitio ēēt bona sequet qz ois ens mūdi ēēt ad aliqd
qd fallum ē. sequa tū p̄bas. qz ois ens mūdi est aliq mō
alterius. qz vel est cā vel causatū. s̄ cā 2 causatū sunt rela
tiua 2 dicunt ad aliqd. Et Solo sic. vt p̄z discurreti sin
gulas et p̄ticularas. p̄mo cū d̄r talia. vt d̄r Alb. 2 nō hec
v̄l illa ad inuendū qz suba vt suba nō ē cā relatiōis. s̄ d̄r
ad aliqd p̄ formā accētiōe. q̄ causat relatiōē in subiecto
et h̄ signat p̄ talia qd ē relatiō accētiō. 2 q̄ nō d̄r hec v̄l illa
Dicat at plurali talia. qz ois relatiō h̄z suū correlatiōem.
tra ad relatiōem requiruntur plura. vt d̄r Boetius Et d̄r
dicunt ad f̄cādū qz relatiua nō p̄siderant h̄ in tōe entitū
s̄ in rōne diuinitū siue p̄dicabilū. Alij exponūt sic dicūt
supple a platonicis q̄nti velit dicere. p̄. Ego nō dico ad ali
qd p̄ ee illa q̄b p̄uenit ista definitio. s̄ illa dicunt ad ali
qd ab alijs. s̄ tū p̄ma expositō videt melior. qz stari post
q̄z. p̄. ex̄plifica ut de singul relatiuis repetit utqz istā des
finitōē. 2 nō d̄r dicūt s̄ sunt Ad d̄r at q̄ntū accipiēdo q̄
cūqz infinite nō distributiue. ad denotādū relatiuoz m̄
titudinē in q̄ntū qdā sunt s̄m cē. 2 qdā s̄m dici. qdā realia
qdā rōis Et subdit. h̄ ipm qz sunt alioꝝ dicunt. p̄ qd in
relli tūnt relatiua s̄m cē. qz totū ēē ad aliū. Et s̄m alijs
q̄s h̄ ipm ē accētiō casus 2 regit ab illa p̄pōne s̄m subiecte

cta. vt sic sensus. Ad aliqd dicunt talia. q̄ntū s̄m h̄ ipm
qd sunt alioꝝ dicūt. s̄ s̄m totū ēē referūt ad aliū. 2 h̄ mō
exponit Alb. definitōē. 2 s̄m h̄ locū^o ē d̄fectiua. sic m̄
tonēs p̄rigit in rex. p̄. p̄. viciū trāslatiōis 2 difficultateꝝ
eiusdē. Alij dicūt qz h̄ ipm ē nri casus 2 regit ab illo s̄ bo
dicunt ex v̄i copule. 2 ē sensus. Ad aliqd dicūt talia. q̄ntū
qz dicunt h̄ ipm qz sunt alioꝝ. 2 sic alioꝝ regit a sunt. Et
d̄r notāter alioꝝ i ḡtō casu. qz ista relatiua q̄ h̄ mō dicunt
alioꝝ v̄t plurimū ad seiuice referūt sub h̄itudine ḡti casus
vt p̄ f̄n̄l̄ p̄. d̄ns sui d̄ns. 2 q̄ntū sub h̄itudine d̄ri casus
q̄ntū p̄ ḡm 2 d̄m eadeꝝ h̄itudo iportat. vt p̄ f̄n̄l̄ p̄. d̄ns
suo d̄ns Ad d̄r v̄l quōlibet alit ad aliū p̄ relatiua s̄m d̄r
ei q̄ nō sunt simplr relatiua. qz sunt i alio ḡntē ex q̄ p̄ncipale
signatū ē entitas absoluta. 2 talia referūt q̄ntū sub h̄i
tudo ḡti casus. q̄ntū d̄ri. q̄ntū accētiō. q̄ntū abli. cū^o ex^o ē
v̄t disciplina ē disciplinari disciplina. 2 disciplinari disciplin
na disciplina. 2 scia scibil scia. 2 scibile scia scibile 2 sic
de alijs. 2 ex isto manifestū ē qz nō definiunt h̄ relatiua s̄z
qz faciūt coordinatōē distinctā. s̄ definitiue explicat h̄ q̄
dā ḡnāl̄ 2 trāscēdēs rō ad aliqd s̄m qz extēdit se rā ad rela
tiua s̄m cē q̄ ad relatiua s̄m dici. q̄ntū postea d̄r p̄ h̄s si d̄f
nitio ista ēēt bona 2 p̄ueniēs relatiuis q̄ simplr s̄ relatiua
tūc ēēt difficile euadere q̄n aliq suba d̄creet p̄ ad aliqd.
qz alicui sube p̄uenit definitio. 2 q̄ corrigat postea. p̄ istā
ponēs vnā p̄uertibilr explicatōē ee verorū relatiuoz. q̄ s̄z re

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū ē (latiua s̄m cē
d̄m. qz s̄ ad aliqd nō p̄r defini d̄finitōe p̄na dicta q̄
d̄r p̄ gen^o 2 d̄m. p̄r tū a posteriori describi tali declara
tione q̄ ē notio q̄ nomē s̄m se sumptū Ad s̄cūm ē d̄ d̄z
qz ē duplex definitio. qdā explicatō cē tū. 2 illi definitio
d̄z cē v̄n^o rōis. Alia ē potētiatiua q̄ implicat diuisionē. 2 il
lus definitio p̄r cē m̄tiplex. in signū cui^o illa d̄r p̄ disti
ctiōne q̄ notat illā diuisionē Ad t̄cūm p̄z p̄ idē. Ad
q̄ntū d̄m s̄m d̄m Alb. qz ad h̄ qz aliqd sit ad aliqd nō
sufficit qz q̄ntū nō sit alit^o. s̄ requir qz sit alit^o vt po
tētia. vt organū v̄l instrumētū. Et p̄m. vt p̄r discipli
na. Secūdo. vt man^o caput. Tercij. vt securis rem^o Por
tet etiā qz in suo noie iportet respectū ad aliū siue in scato
siue p̄significato seu p̄notato q̄ntis tale nomē de p̄ncipa
li scato nō dicat respectū Et q̄b p̄z qz man^o pes caput
et alie pres organice sunt ad aliqd s̄m modū 2 dici. qz d̄
cunt respectū ad alreꝝ sicut organa. Et ita aialitas h̄ū
manitas nō sunt ad aliqd. qz nō dicūt respectus ad alia
vt potētia organa vel instrumētū. s̄ vt forme cēntiales.
Sili mō se h̄z albedo ad albiū. nō cū d̄r albedo albi albe
do nisi vt forma. Et sili mō ē de materia 2 forma. nō cū
dicunt alioꝝ nisi vt p̄ncipia cēntialia. 2 nō vt potētia. or
gana v̄l instrumētū Et p̄ h̄ etiā p̄z solo ad q̄ntū Ad sex
tū d̄z s̄m d̄m Alb. v. metaph. 2 p̄ h̄m ibidē qz aliqd d̄r
duplr ad aliqd. V̄no^o denotiatiue 2 extrinsece. 2 sic ois
ens mūdi ē ad aliqd. qz oē tale v̄l cā v̄l causatū. 2 h̄ nō ē
incōueniēs 2 e h̄is q̄ sunt citra p̄mū. qz sicut suba d̄r des
notatiue quāra v̄l qualis. ita etiā p̄r denotiatiue dici ad h̄
aliqd Alio^o d̄r aliqd ad aliqd cēntialr 2 formāl. 2 sic nō
ois ens mūdi d̄r ad aliqd

**Inest autē 2 p̄trarietas in relatione vt p̄r
cio p̄trariū cū sit v̄rū qz hoz ad aliqd 2 discipli
na ignorantie. scia inscie nō sūt om̄ibz relati
uis inest p̄trarietas. duplici cū nihil est p̄trari
um. neqz triplici. neqz v̄lū talium.**

Handwritten marginal note:
Unde dicitur ad 3° h̄z d̄f
nitio d̄r qz nō p̄uenit ista definitio
s̄ illa dicunt ad aliqd
qd ab alijs. s̄ tū p̄ma expositō videt melior
qz stari post q̄z. p̄. ex̄plifica ut de singul relatiuis repetit utqz istā des
finitōē. 2 nō d̄r dicūt s̄ sunt Ad d̄r at q̄ntū accipiēdo q̄
cūqz infinite nō distributiue. ad denotādū relatiuoz m̄
titudinē in q̄ntū qdā sunt s̄m cē. 2 qdā s̄m dici. qdā realia
qdā rōis Et subdit. h̄ ipm qz sunt alioꝝ dicunt. p̄ qd in
relli tūnt relatiua s̄m cē. qz totū ēē ad aliū. Et s̄m alijs
q̄s h̄ ipm ē accētiō casus 2 regit ab illa p̄pōne s̄m subiecte

Predicamenta.

Ista e scda pe pncipal ista capli in q. p. Determinat de pncipatib; relatiois Et diuidit in duas pres pncipales fm q duas ponit pprietas. Scda ibi. Videt ar. Pna itez in duo. qz pmo ponit pncipatib; scdo ondit ca no esse pprie ppria ipi relatioi. Scda ibi. No ar. Prio dr q ptra rietas inest relatioi sicut virt? Pnae vicio. z vtrq; coz est ad aliqd. i. relatio siue relatiu. z disciplina etiã p trariat ig norantie. z etiã e relatiu. qz sic virt? e p rtiost virt?. ita disci plina disciplinari disciplina. z h mo scia e inscientie p traria z ni scia e ad aliqd. qz est scibilis scia. Deinde ondit ista pncipatib; no ee pprie ppria dicens. sz no oib; relatiuis inest p trariatib;. qz duplo nihil est p trariu. nec triplo. nec vlli taliu. i. nec alicui p similia.

Vident aut magis z min? relatiua suscipere. si lccm magis z minus dicit. z ineqale magis et minus dicit cu vtrq; sit relatiuu simile em alicui simile dicit z ineqale alicui ineqale no aut oia relatiua suscipiunt magis z minus du/ plex em no dicit magis z minus duplex nec ali quid tatum.

Hic ponit scdas pncipatib; relatiois Et diuidit in duo Prio ponit ista pncipatib;. Scdo ondit ca no ee pprie ppri am Scda ibi. No aut. Prio dr Relatia vident suscipe magis z min? qz si lcc z ineqle fm magis z min? dicit. et ni vtrq; coz e relatiu. qz si lcc dr alicui si lcc. z ineqle alicui ineqle. sz no puenit ista pncipatib; oib; relatiuis. qz duplex no dr magis z min? duplex. nec aliqd tatum

Circa textu sunt dubia.

Primu e An sit relatioi pprii hie Pna. Et videt pmo qz no. qz in qcuq; gnere pncipatib; in eodē repit motus. sz in relatioe fm. p. v. phys. no est motus. sz no e pncipatib;. Scdo sic. oppo relatiua z Pna sunt distincte spes op/ positiois. sz relatiua opponunt relatiue. sz no Pnae. Solo latio. hie Pna no e pprie pprii relatiuis. nec aliqd mo pprii pprii vt pbat roes. qz nec puenit oib; nec sol. z q vocat q

Ad obiecta in oppo e d d; fm dnm (da coitas Alb. q sicut relatioi puenit terminare motu ita puenit ei habere p trariu. sz puenit ei terminare motu p aliud. sz fun dametu. qz idē puenit ei hie Pna. z h mo intelligit dicitu p. v. phys. dicit. qz ad relatioes no e mor? supple se p. sed acqrit relatio p accis siue ex pnci acqfita qlitate siue fundameto. Cur ex? e vt acqfita p motu alteratiois al tedine vl nigredine acqrit silitudo vl diffilitudo in reb; dntib; z acqfita p motu augmetatiois vl diminutionis maior; qlitate vl minor; acqrit ex pnci eqlitas vl ineqle tas Ad scdm d d; q relatiua fm dicit accipiunt dupl? Uno formalit inqstiu sunt relatiua z fm respectu quem sup addit formis alter; gnis. z h mo no Pna hie ad q referunt sicut virt? no Pnae p rtiost. nec scia scibili sz op ponunt relatiue. Alio Pnae considerant materialit z fm respectu que hnt ad sua fundameta. z h mo aliq relatiua fm dicit hnt Pna. qz aliq fundant in Pnae qlitatu. sz rone p trari ap illaz qlitatu ad seuuice p trariat

Secudu dubiu e An relatiuis puenit susci pere magis z min? rae pprii. Et videt pmo qz no. qz si relatiua suscipit magis z min?. h puenit eis vel fm se vl qz fundameto z p accis No pmu sicut patuit in solutoe pncipali. No scdm. qz ineqle suscipit magis z mi

mus. z pncipatib; q e fundametu ei? no intedit neq; remittit Scdo arguit ptra ex? phi de silii z h sic. sicut eqlitas fundat in vna qlitate in spe. ita silitudo in vna qlitate in spe. sz eqlē no suscipit magis z min?. sz nec silē. Solo no puenit eis rae rae rae pprii aliq mo pprii sicut circa pncipate pncipatib; dicit e no em puenit oib; relatiuis. qz no relatiuis fm ee pncipalib; qlia sunt duplu dimidiuz dnt seruus. p rti filii? nec oib; fm dicit. qz qda sunt q fundat tur sup qlitate q e e forma no intensibil z remissibil. sic eqlē no suscipit magis z min?. qz eqlitas in idiusibili co silit ex q eqlia sunt q sic sibi adequat q seuuice nec exce dit. nec a seuuice excedit. talis aut adequatio no p rti ee fm magis z min?. qz si aliqd adderet statim vnuz excederet aliud z no esset eqlitas

Ad obiecta in oppositi. Ad pmu e d d m q ineq? le no suscipit magis z min? roe sui fundametu. sz solu inq quatu dr recessus ab eqlē. recessus po p rti ee fm magis z min?. qz pedale z tripedale magis sunt ineqle qz pedale z bipedale Et ita h relatiua dicat suscipe magis z minus roe fundameto z fundametu no e sola causa vt ia pas tuit de ineqle. Qz ni est q suis ineqle magis z min? suscipiat duplu ni z triplu z silia no dicit fm magis z min? fm albertu qz duplu triplu z qdlibet silē ponit certā mē surā i q no e magis neq; min? sz ineqle ponit mesurā ierf tā z indeterminate cui p rti fieri additio z diminutio Ad scdm d d m q h silē fundat in vna qlitate sic eqlē in vna qlitate. qz ni qlitas manes vna spe p rti intedi z remitti z no pncipatib;. qz silē suscipit magis z min? no ar eqlē

Terciu dubiu est. An vtr? virt? z viciu. scia et ignorantia Pnae. z suscipiunt magis z min?. Et pmo videt q virt? z viciu no Pnae. pbat. qz Pna debet max ime a seuuice distare. sz virt? z viciu no maxime distant q no Pnae. Anis p. qz duo vicia plus distat. sz viciu p sup abundantiā. z viciu p defectu. qz virt? z viciu. qz virt? consistit in medio qd min? distat ab extremo qz vnu extre mu ab alio Scdo. scia z ignorantia opponunt puatiue igit no p trariat. anis e manifestu. Solo sic. vt vob luit phus in textu.

Ad obiecta in oppo d d m e z pmo ad pmu. qz virt us z viciu pnt Pnae dupli. Uno fm naturas suas ppriat. z sic no maxime distat. Alio Pnae considerant fm roem boni z mali. z sic maxie distat. z plus qz duo vicia. quia duo vicia pncipatib; sub vno gnē. virt? ar z viciu sub diuer sis generib; moralib; Ad scdm d d m q duplex e igno rantiā. qda e pure negatiois. qda pnae disponis. Ignorantia pure negatiois e puatio scie. sz pnae disponis op ponit scie p trarie. qz talis e habit? erroneus genitus ex multis actibus erroneis.

Qua aut relatiua ad puertentiā dicunt. vt ser uis domini seruus dr. z dnt serui dnt. z du pliu dimidiu dupli. z dimidiu dupli dimidium. et maius minore maius. z minus maiore min? similiter aut e z in alijs

Hic ponit p. tercia pncipatib; relatioz dices Et diuidit in duo Prio facit h Scdo remouet qda dubiu. Quo ad p? dr q oia relatiua supple siue sint fm ee siue fm dicit di cunt ad puertentiā. Et hoc declarat exemplariter dices. vt seruus dnt seruus dr. z dnt serui dnt. z duplex dimidiu dupli. z dimidiu dupli dimidiu. z maius minore mai? et minus maiore minus. Similiter aut e z in alijs.

Aristotelis

Sed casu aliquotiens differunt fm locutionem. vt disciplina disciplinari disciplina z disciplina tu disciplina disciplinatum, z sensus sensati sensus. z sensati sensu sensatum

Hic pbs remouet dubiu. Et diuidit in duo. qz pmo facit hoc qd dicitur est Sedo remouet qd ipedimera. ibi
De vero. Primo de in effectu posset aliquis dubitare an correlatiu referat sp ad relatiu in eode casu in q relatiu referat ad ipm. vl qnz mutet casus. Ad qd de q in ista couertentia aliquotiens fit mutatio casus. cur? e exeply. vt disciplina dz disciplinari disciplina. z disciplinatu dz ad disciplina in ablatiuo casu. qz e disciplina disciplinatum. Et hoc mo etiā sensus dz sensati sensus in qto casu. s; sensati dz sensu sensatus in abltō casu. z istud vt in dubijs patebit fit ppter diuersam habitudinē relatiui ad correlatiu. z correlatiu ad relatiu

At vero aliquotiens nō videbit pueri nisi cōueniēt ad qd dz assignet sic em peccet is q assignat vt ala si assignet auis. nō puerit vt si auis ale. neqz em puz pueniēter assignatum est ala auis neqz em in eo q auis est. in eo ala auis dz sed in eo q alata est multoz em z alioz ale sunt q nō sunt aues qre si assignet pueniēter pueritur vt ala alati ala. z alatu ala alatu

Hic ponit qd ipedimera q ipediūt relatiuoz pueritentiā. Et diuidit. qz pmo ponit pmo ipedimēti cū ramedio ad ipm. Sedo ponit aliud ipedimentuz. Primo dz q aliquotiens relatiua nō dicunt ad couertentiā. ppter hoc q incoueniēter assignat correlatiu relatiu z h ppter defectū impōnis nois. sicut si dicat. ala auis. ibi nō pte fit pueritentiā. dicēdo auis ale auis. z ppter hoc fuit pmo incoueniēter assignatū correlatiu relatiu. nō em dicit auis in eo q hz alas. s; alas hz in qtu ē alata. multoz em em aialiu ale sunt q nō sunt aues. sicut apū muscarum vespaz vermū q bombices dicunt ale sunt. z nō sunt aues. nec in genere auū pntent. **Ad dicit q dices quare si assignet pueniēter tunc ala dz ad pueritentiā. vt ala alati ala. z alatu ala alatum.**

Aliquotiens at forte z noia fingere necesse erit si nō fuerit nomē positū ad qd pueniēter assignet vt remus nauis si assignet nō erit pueniēter assignatio. neqz em in eo q nauis est in eo remus eius dicit. sunt em naues qrum remi nō sunt qre nō puerit. nauis em nō dz remi nauis sed forte pueniēter assignatio erit si sic quodā mo assignet remus remite rei rem. aut quoli/ber aliter dicitur sit nomē em nō est positū pueritū aut si pueniēter assignet remitū em remo remitū est. sicut aut z in alijs. vt caput coueniētius assignabit capitati qsi aialis signet. neqz em in eo q animal est caput hz. multa em sunt aialia capita nō hūta. sic at fortasse facili sumit qbz nomē nō est positū si ab his que pma sunt. z ab his ad q pueritur nomina ponant. vt in his

q dca sunt ab ala alatu a remo remitum.

Hic pbs ponit ptra pdictū impedimētū remediū dicens. qz qū relatiu nō assignat bñ ad correlatiu ppter defectū ipōnis nois correlatiu. tūc ad habēdū pueniēte assignatōem. nec ē fingere noia vt in remo pz. et q em remus ē instrumentū. s; dz id qd ē alterius. s; sic fiat assignatio rem? nauis remus nō erit fm rē z nomē pueniēs assignatio. qz rem? nō dz nauis in eo q nauis ē. qz aliq sunt naues qz nō sunt remi. sicut naues magne q vctis et malo regunt. z remis ipelli nō pnt. z qz nō fuit pueniēns assignatio. nō puerit vt dicat nauis remi nauis. s; forte pueniēter facta erit assignatio si dicat fingēdo nomen. rem? rei remite remus. aut quolibet aliter dicat fm pueniēte vocis assignatōem. vt si nō placet rei remite dicat rei remate. tūc em fit pueritentiā. vt dicēdo rem? rem remate remus. z rematū remo rematū. **Sicut aut in alijs q etiā fm hoc ipm qd sunt alioz dicunt. in oib; em talib; couertentiā fit si pueniēter assignet sicut caput. qz mēbrū sive organū ē nō sibi s; alteri siue alteri? ē. z ita dz pueniēter caput capitati caput. z nō caput aialis caput. qz nō in eo q aliqd aial est in eo caput hz. ex quo mltā sunt aialia capita nō hūta. vt oia gna ostreoz conchaz. sic autē facilius fortasse sumit pueritentiā qū noia nō posita. formant ab illis qbz noia posita sunt vel fingant ab his q pueritur. sicut pz in his q dicta sunt. sicut ab ala alatum. z a remo remitū formatū est**

Dia ergo que ad aliqd dicunt si pueniēter assignent ad pueritentiā dicunt. nam si ad qdlibz aliud assignent. z non ad illud dicant nō puerunt. Dico aut qm neqz hoz q indubitāter conuertibilia dicunt z noia eis posita sunt nihil couertit si ad aliqd eoz q sunt accūta assignentur. et nō ad ea ad q dicit. vt seru? si nō dñi assignetur sed hominis. aut bipedis aut alicuius talium nō conuertit nō ei erit pueniēs assignatio.

In ista pte pbs ostēdit scdm impedimētū qd impedit pueritentiā. Et diuidit in duo. qz pmo facit hoc. Sedo ponit cōtra hoc remediū. Quo ad pmo dz q si correlatiuis sine noia iposita. sed relatiua nō referunt ad ipā s; magis ad ea q extranea sunt z accidit his q sunt p seipā relatiua tūc nō fit pueritentiā. sicut si seruus qd indubitāter est ad aliqd. nō referat ad id respectu cuius est ad aliqd. sed ad dñm s; ad hoīem cū accidat seruo ē hoīem nō ē assignatio debita. mlti em sunt hoīes seruos nō habētes. sicut mō si assignet seruus ad bipedē qd accidit dño ad quē seruus p se referat fm dependentiā quā impportat nō est ppter pdictā cām pueniēns assignatio

Amplius si pueniēter assignet ad id ad qd dz. omnib; alijs circūscriptis quecūq; accidentia sunt. relicto pmo solo illo ad qd assignatur est semp ad ipm dicit. vt si seruus ad dñm dicatur circūscriptis alijs oib; q sunt accidentia dño vt esse bipedē vel scie susceptibile. vel hoīem. relicto vero hoc solo qd dñs est sp seruus ad cū dicitur. seruus em semp dñi seruus est. si pmo nō

Medicamenta.

conuenienter reddat ad id ad quod dicitur circū/
scriptis oibz alijs. relicto illo solo ad quod assi/
gnatū est. nō dicitur ad ipm. assignet em̄ seruus
hoīs. ⁊ ala auis. ⁊ circūscribat ab hoīe esse do/
minū. non iam seruus ad hoīem dicitur cum em̄
dñs nō sit. seru⁹ nō est. sicut autē ⁊ de auī. adimat
eā alata esse. ⁊ āplius nō erit ad aliqd cū em̄ nō
sit alatu nec ala erit aliquid q̄re optet assignari
ad id ad qd̄ pueniēt dī. ⁊ si sit nomē positi fa/
cilis erit assignatio. si autē nō sit fortasse erit ne/
cessariū nomē fingere. si at sic reddat manifestū
est qm̄ om̄ia relatiua conuersim dicunt

Hic ponit remediū p̄ qd̄ cognoscit si relatiū sit pueni
enter assignatū ad correlatiuū dicens si aliqd qd̄ ē indus/
bitanter ad aliqd assignet ad id ad qd̄ est om̄ibz alijs ex
trinsicis circūscriptis ⁊ remotis eo solo relicto ad qd̄ fm̄
p̄uententiā assignari h̄. ad ipm fm̄ p̄uententiā dicitur bo/
na est assignatio. uerbi gr̄a. si seruus ad dñm dicitur oibz
alijs circūscriptis q̄cunqz accidit dño ad quē dī seruus.
vt circūscribat ab eo eē bipedē scientē. vel discipline per/
ceptibile. vel hoīem vel aiāl relinquat aut hoc solū q̄ est
dñs. tūc sp̄ seruus ad eū dicitur. sp̄ em̄ seruus erit dñi ser/
uus. ⁊ dñs serui dñs. sicut e contrario. si seruus assignetur
ad aliqd ad qd̄ nō cōuenienter dī. tūc circūscriptis oibz
alijs relicto uero ip̄o solo ad qd̄ ipm assignatū est nō dis/
cetur sicut si assignet seruus hoīs. ⁊ ala auis. ⁊ circūscri/
bitur ab hoīe esse dñm. p̄t iam q̄ seruus ad hoīem nō
dicitur. **E**ū em̄ nō est dñs. nō erit seruus. ⁊ sicut de alijs
adimat alatu esse amplius nō erit ala ad aliqd. ⁊ ita scit
q̄ ala est auis. vt alata ē. ⁊ hoc mō manifestū est ex ante
dictis cū em̄ nō sit alatu nec ala erit aliquid. q̄ ala non
est suis aliterius. **C**ōcludit igit̄ ex dictis q̄ id qd̄ est
aliqd puenienter optet assignare ad id qd̄ ē ⁊ non ad ali
ud si debet fieri conuertiencia

Vident autē ad al. qd̄ simul esse natura ⁊ in pluri
bus qd̄em uerū est. simul em̄ est duplū ⁊ dimidi
um ⁊ cū sit dimidiū duplū est ⁊ cū sit seru⁹ dñs
est. similiter autē his ⁊ alia. simul autē hec sese au/
ferūt inuicē. si em̄ nō sit duplū. nō est dimidiū
et si nō est dimidiū. duplū nō est. sicut at ⁊ in alijs
quecunqz talia sunt

Hic phus ponit quartā p̄rietatē relatiōis. **E**t dicitur
in duo. q̄ p̄mo ponit istam p̄rietatē. sc̄do ostendit
eam nō esse p̄rietatē p̄rietatē. p̄mo dī q̄ relatiua vident esse
simul natura. **E**t istud uerum est in pluribz relatiuis. q̄
duplum ⁊ dimidiū sunt simul natura. q̄ posito duplo
ponitur dimidiū ⁊ e contra. **E**t similiter seruus ⁊ domin⁹
sunt simul natura. quia cum seruus est vt seruus. necessa
rio dñs est vt dñs. ⁊ similiter in alijs. **E**t q̄bus infert p̄be
ynū corollariū dices q̄ relatiua posita se ponūt. ⁊ abla
ta se auferunt. vt pat̄ inductōne ⁊ exemplo **E**ū em̄ du
plum sit. necesse est q̄ etiam sit dimidiū. ⁊ cum non sit
duplum necesse est q̄ non sit dimidiū. ⁊ e contra. si non
sit dimidiū. necesse est qd̄ nō sit duplum. **E**t similiter est in
om̄ibus alijs quecunqz talia que sunt fm̄ ueritatem ⁊ id

quod sunt aliorum sunt.

Nō autē in oibz relatiuis uerū videt̄ sicut esse natu
ra scibile em̄ scia pus naturalr eē videt̄ nāqz in
pluribz subsistētibz rebus scias accepim⁹ **I**n pau
cis p̄o vel nullis hoc q̄s repier simul cū scibili sci
entiā eē. **A**mplius scibile sublatū sicut aufert scien
tiam. scia p̄o nō aufert scibile. nāqz si scibile non
sit nō est scia. scia p̄o si nō sit. nihil p̄hibet eē sci
bile. vt circuli quadratura si est scibilis scia qd̄e
eius nondū est illud p̄o scibile est. **A**mpli⁹ aiā/
li si qd̄em sublato nō est scia. scibiliū p̄o plurima
esse contingit.

Hic phus format quasdam instantias cōtra istam pro
prietatem. **E**t diuiditur in duo. p̄mo ponit instantiā de
scia ⁊ scibili. sc̄do ponit instantiā de sensu ⁊ sensibili. ibi.
Similiter p̄ma ps diuidit̄ in tres partes. fm̄ q̄ p̄bat tribz
rationibz sciam ⁊ scibile nō esse siml natura. sc̄da ibi. **A**m
plius. tertia ibi. **A**mplius aiāli. **Q**uo ad p̄mum dī. q̄
nō videt̄ uerum in om̄ibus relatiuis q̄ sunt simul natu
ra. q̄ scibile est relatiū ad sciam ⁊ tamē nō videtur esse sit
natura cum scia sed pus ea. **E**t hoc p̄bat phus tribz ra
tionibz **P**rima est. q̄ nos vt in pluribus nō accepim⁹ sc̄
entias de rebus nisi rebus iam ante in natura subsistētibz
ex quo scias reales nō possum⁹ accipere nisi ex p̄ncipijs
rerum in intellectu accepis. ⁊ sic oportet res scibiles p̄s
us esse q̄s sit nostra de rebus scientia. **I**n paucis uero vt
forte in nullis potest aliquis simul reperire scientiam cū
scibili. **I**n paucis autē dī fm̄ dñm **A**bertū p̄pter moralia
in q̄bus scia videtur p̄cedere scibilia. quia scientie morā
les sunt de rebus que sunt a nobis **I**n nullis autē. quia
etiam in illis aliquo modo scibile vt cōceptum q̄uis nō
vt in esse positū est ante sciam. **S**ecūda rō est. quia a sci
bili ad sciam nō cōuertitur p̄sequētia. scibile em̄ sublatū
aufert scientiā. nam si scibile nō est scientia nō ē. eo q̄ nul
la scientia est que nō est de aliquo scibili. si uero e contra
scientia nō sit nihil. p̄hibet scibile esse. vt dī post **A**ristote
lem **B**oetius. multa em̄ sunt scibilia quoz scientie non
sunt inuēntur p̄ter de quadratura circuli. que est qd̄
dam scibile. ⁊ tamē scientia sua nō est inuenta ⁊ hoc refe
rendo ad tempus **A**ristotelis. q̄ vt aperte dī **B**oetius
nunc scientia de quadratura circuli est inuenta **T**ertia
ratio est a mīnori arguendo sic. minus videtur q̄ aiāli
sublato auferatur scientia q̄ q̄ scibili sublato auferat sci
entia. ergo multo magis auferatur scientia ablato scibili.
Om̄i em̄ aiāli sublato nō p̄t esse scia. s̄ posito q̄ nullum
sit aiāl ⁊ nulla scia adhuc p̄tingit plurima esse q̄ sunt de
numero scibiliū. **I**tem relinquitur q̄ scibile pus sit scia.

Similiter autē his sese h̄nt. ⁊ ea que de sensu
sunt scibile em̄ pus q̄ sensus videt̄ eē. nā sen/
sibile iteremp̄ū simul perimit ⁊ sensum. sensus
p̄o scibile non simul perimit. sensus em̄ circa
corpus ⁊ in corpore est. scibili autē p̄empto per/
emp̄ū est ⁊ corp⁹. scibile em̄ corp⁹ est. cū p̄o
corp⁹ nō sit perimit ⁊ sensus. q̄re simul perimit
scibile sensus. sensus p̄o scibile nō simul pe
rimit. aiāli em̄ p̄empto sensus qd̄em p̄emptus

Aristotelis

est. sensibile vero erit vt corpus calidum. dulce amarum & alia omnia quecuq; sensibilia sunt. amplius sensus quidem cu sensato fit simul em animal fit & sensus sensibile vero ante est qd esset sensatum. ignis em et aqua et alia huiusmodi ex quibus ipsum animal costat ante sunt qd animal sit omnino vel sensus. quare prius sensibile qd sensus esse videtur.

Hic phs ponit alia instancias de sensu & sensibili dicēs qd sicut se habent scibile & scientia. sic se habent sensibile & sensus. quia sensibile qd ad sensum refert prius videtur esse qd sensus fm actu factus de quo est hic sermo qd etiā pbat phs tribz rōnibz. **Prima.** qz sensibili corrupto corruptitur sensus fm actu factus. sensus aut fm actu factus interemptus sensibile nō interimit. sensibile ē pū sensu. **Ans.** pbat. qz omnes sensus fm actu facti sunt in aliq corpore sensibili qd p qualitates sensibiles sensum in actu facit. cū ergo nullū est corpus sensibile necessariū ē q nullus sit sensus factus fm actu. pempto ergo sensibile perimitur sensus. sed sensus pemptus nō simul perimit siue destruitur sensibile. qz nullo sensu fm actu existente multa sūt adhuc sensibilia. **Secūda** rō sumit per locū a minori. sic arguendo min⁹ videtur qd atal perempto pmaneat sensus qd q sensibili pempto perimat sensus. s; aial perempto omnes sensus perimuntur. sensibile vero adhuc permanet qz multa remanēt corpa calida dulcia & amara. & alia q sunt p qualitates sensibiles disposita q omnia sunt sensibilia. s; sensibili pempto necesse est etiā sensum periri. s; nō econtra. **Tercia** rō est. qz sensibile fit simul cū sensu. qz sil fit aial cū sensu. sensus vero nō fit simul cū sensibili. quia ignis aqua & alia elementa hmoi et quib; fit aial p suas qualitates sunt sensibilia. & sunt anteq; animal ē. ergo videtur q sensibile sit anteq; sensus. & p sequēs videt q nō omnia relatiua sunt simul natura.

Circa textū nūc expositū

movent quedā dubia. **Primu** est. An sit pxiū relatiuis dicit ad pueritentiam. Et videt pmo qd nō. qz pater et filius sunt relatiua & tñ nō dicitur ad pueritentia. qz stat aliqñ esse patrē & nō filij sed filie qz pcesso nō dicitur pater filij pater. sed pater filie pater. Sicut stat aliqñ esse filiū nō patris sed matris. quo posito nō dicitur filius patris filius. sed matris filius. Sicut dicit de dño & seruo. quia stat aliqñ esse dñm non serui sed analle siue serue stat etiā aliqñ esse seruū nō dñi sed dñe. **Secūdo.** ala est ad aliqd. & tñ nō dicit ad pueritentiam. qz non dicitur bene ala autē ala. qz multa sūt aiala alas habētia q tñ non sunt aues sicut musce & pulices. Sicut caput est ad aliqd et tñ nō dicit ad conuertētia. qz nō dicit conuenter caput aial caput. ex q multa sunt animalia capita non habentia vt **Albertus** exemplariter ostendit in diuersis libris animalū. Similiter remus est ad aliqd. & tamē nō dicit ad conuertētia. quia nō dicit puenienter remus nauis remus ex quo multe sunt naues que nō regūtur remis. s; velo & malo ac alijs instrumentis. **Tercio.** subiectum et pxiā passio dicitur ad conuertētia. & tamē nō sunt relatiua. igitur relatiua nō dicitur tñ ad conuertētia. pma pars anteq; pater. quia subiectū & pxiā passio ad se inueniunt conuertētia. **Quarto.** vas & vinū dicitur ad co-

uertētia. & tamē nō sunt relatiua. ergo nō puenit solis relatiuis. **Probat.** qz dicitur vas vini vas & vinus vasis vinū. **Quinto.** albū dicitur albedine albū. & albedo albi albedo. & tñ nō sunt relatiua. **Solutio** sic. quarto mō si accipiat relatio in cōiue se extendit tam ad relatiua fm esse qd fm dicit. et qz puenit omib; relatiuis in specie acceptis tam fm esse qd fm dicit. & etiā solis & semp. **Qd** patz p inductionē. pmo de relatiuis fm esse. quia dicitur pater filij pater. & filius patris filius. & duplum dimidiū dupli. & dimidiū dupli dimidiū. **De** relatiuis fm dicitur ē ēre plium vt scibile dicitur scia scibile. & sciētia scibilis scia. disciplina dicitur disciplinari disciplina. & disciplinatum dicitur disciplina disciplinatum. **Dicit** notatē puenit omnib; relatiuis in specie ppter generalissimū istius generis. cui nō conuenit ad pueritentia dicit. cui nō habeat correlatiuū iuxta p dicitur putara. **Qd** etiā solis puenit patz. qz sola relatiua ppter dependentiā q dependēt subiectiue q cōis est oib; accidētib; dependēt obiectiue ad terminū correlatiōis. sicut patz pater ex definitōe. **Circa** qd p maiori intellectu notū dū ē fm dñm **Alterū.** qz dñm ē inter puestione pueribilitate & pueritētia. qz puestio puenit p pōnib; fm transpositōnem terminoz. **Conuertibilitas** vero attribuit verficabit lib; de se inuicē vlt & sp sicut pxiō & sue spē. qz sicut pxiō sequit ad secūdiū. ita ecōtra scdm ad pxiū. vt sicut sequit hō est. qz risibile ē. ita sequit risibile ē. qz hō est. **S; pueritētia** est eoz q ad se inuicē referunt sub habitu dicitur obliq casus ita sicut pxiū referit ad scdm. ita scdm ad pxiū sub eodē casu vel diuersis. **Dicit** p sub habitu dicitur obliq casus. qz in recto seu nō nō p fieri pueritētia. **Mutius** rō est fm dñm **Albertū.** qz rē ad rectum nō ponit transitōnem siue diuersitate quā necario exigit relatiua. s; respectu ad obliquū notat diuersitate. si em dicitur scia scibile scia. pō ēēt falsa. si vero dicitur scia scibilis scia. ppositio ē vera. **Dicit** scdm sub eodē casu. sicut cū dicitur pater filij pater. & filij patris filij. & dñs serui dñs. & serui dñi seruus. **Et** addit vel diuersis. qz qñq; relatiū referit ad suū correlatiū sub habitu dicitur gti casus. & correlatiū ecōtra sub habitu dicitur alteri casus. **Cui** cā ē. qz relatiū dependēt qñq; ad correlatiū simplr & correlatiū nō dependēt ad relatiū nisi fm q stat sub forma pxiō eo q talis relatio nō est in vtroq; extremoz. realr. s; in vno fm esse. & in alio fm rōem fm quā pxiū referit ad ipm. & hoc mō dicitur fm gti casus scia scibilis scia. s; ecōtra in ablatiū. scibile scia scibile. & disciplina disciplinari disciplina na in gtiō. & disciplinatum disciplina disciplinatum in ablatō et sensus sensibilis sensus. s; sensibile sensu sensibile. quia cū dicitur scia scibilis scia notat q scia ē scibilis sicut obiecti. **Cum** vero dicitur scibile scientia scibile notatur q scibile format maliter p scientiā scitur. & q sciētia circa ipm scibile ponatur. & a scibili in intellectu sciētis causatur. **Ad** obiecta in oppositū. **Ad** pxiū dicitur qz pater et filij vtriq; ad pueritētia dicitur. & ad iprobarōem dñm. qz filij pater referit ad patrē absolutū a pnotatōe sex? & nō dicitur sicut filij s; noiat omē illud qd p actiūā gnarōnem ab alio pcedit. & ita sp ē filij pater. **Ad** pfirmatōnem de dño & seruo sicut dñm ē. qz dñs & serui vt sūt relatiua nō cōnotat sexū. s; dñs ē psona dominās. & seruus psona fuitis. et ita dñs ē sp serui dñs. & seruus dñi seruus. **Ad** secūdiū dñm. qz relatiū nō dicit ad pueritētia cū qñq; s; cū suo. pxiō correlatiū sibi pueniēt assignato. sicut de singul ad lōgū phs dicit in textu docēs etiā modū cognoscēdi s; correlatiū debite sit assignatū relatiū vel non. **Ad**

Predicamenta

tercū dicendū. q̄ subiectū z sua p̄p̄ia passio bñ p̄uertun-
tor. sed nō dicitur ad p̄uertētiam. q̄ p̄uertētia in p̄posi-
to nō vocat aliquoz simul existētia. sed est duoz recipio-
ca depēdētia signata p̄ obliquū casum. sicut in solutiōe
p̄ncipali tactū fuit. Ad quartū dōm. q̄ dupl̄ aliqua
possunt dici ad p̄uertētiam. Uno mō p̄mo z gratia sui.
Alto mō secundario z ex p̄sequēti siue gratia alteri. Per
hoc dōm est. q̄ sola relatiua dicitur ad p̄uertētā p̄mo
ex gratia sui. S; aliq̄ alia a relatiuis dicunt ad p̄uertētā
secundario z ex p̄sequēti gr̄a sc̄z relatiuoz q̄ fundat in ip̄-
sis. z h̄ mō vas z vinū dicunt ad p̄uertētā gr̄a istoz
relatiuoz p̄tines z p̄tentū. vas ē em̄ p̄tines. z vinū ē cōs-
tentū. Ad q̄ntū est dictū sup̄ius q̄ albū z albedo non
dicuntur ad aliquid. nec ad p̄uertētā. q̄ dicit ad p̄uertētā
am̄ est ad seiuicē referri p̄pter mutuā depēdētā. sed al-
bū z albedo nō referunt ad seiuicē p̄pter depēdētāz cū
inter ip̄a nō sit relatio. q̄ extrema relatiōis debet ad seiu-
uicē definiti qd̄ istis nō p̄uenit. q̄ albedo ē forma cōntal
albi. p̄ quā albū formal̄ ē albū. z sic nō referūt ad seiuicē

Secūdū dubiū est. Que est p̄fectissima cō-
uertētia relatiuoz. Solo illa q̄ trāspōnit correlatiuū
in eodē casu ē p̄fectissima. quā sequit̄ illa q̄ mutat gr̄m in
dōm q̄ ē p̄fectior q̄ ea q̄ mutat gr̄m in ablatiū. Imperfe-
ctissima vero ē q̄ ad circūlocutōem actiui se trānsfert.

Tercū dubiū est. An relatiua sunt simul
natura. Et p̄mo videt̄ q̄ nō. q̄ fm̄ Por. gen^o referunt
ad sp̄m z eōtra. s; hec nō sunt simul natura. q̄ gen^o p̄-
us est specie. sicut id a q̄ nō p̄uertit̄ subsistēdi p̄sequētia.
er̄ sicut mō p̄ argui in alijs int̄tioniū relatijs sicut sunt p̄-
ma substantia z sc̄da. Sc̄do sic fm̄ Por. sortes senex dif-
fert a se puero. s; dōmā ē q̄dā relatio. igit̄ sortes senex z sor-
tes puer referunt ad seiuicē. sed hec nō sunt simul natu-
ra. Tercio. sc̄ia z sc̄ibile sunt relatiua. z tñ non sunt sim-
ul natura. cū sc̄ibile sit p̄us sc̄ia. eo q̄ multa sunt sc̄ibis-
lia quoz sc̄ia nō est inuēta. z sicut dōm est de sensu z sensi-
bili. Quarto sic. pater z filius sunt relatiua. z tñ non
sunt simul natura. z sicut cā z causatū. q̄ pater filio p̄or ē
et cā causato. Et p̄firmat. q̄ stat patre esse nō existente
filio. q̄ destructo isto filio p̄ alius filio manere ad quē p̄-
pater dicit. Quinto. p̄us fm̄ q̄ p̄us referat ad posteri^o
in q̄ntū posteri^o z cā in q̄ntū cā referat ad causatū. z tamē
causa p̄or est causato. igit̄ nō sunt oia relatiua simul.

Sexto. relatiua definit̄ se mutuo. s; definit̄ est p̄us
definito. s; nō sunt relatiua simul. Et p̄firmat. q̄ in
habitudine respectiua id qd̄ dicit̄ relatiuū h̄z se in rōne p̄n-
cipij. z qd̄ dicit̄ correlatiū h̄z se in rōne termini. mō p̄ncipiū
fm̄ sui rōem p̄cedit̄ terminū. ergo nō sunt simul natura.

Septimo sic. relatiua sunt specie differētia. igit̄ nō sūt
simul natura. p̄sequētia tener. q̄ illa sunt simul natura q̄
sunt simul naturali intelligētia. specie dōmā simul intelli-
gi nō p̄nt. Solo sic fm̄ hūc intellectū q̄ relatiua sunt
simul natura. id ē simul naturali intelligētia. vt exponit
Boe. sic q̄ vni nō cognoscit̄ sine altero siue determinate
siue indeterminate. nā si scio indeterminate hūc ē patrem
indeterminate scio eius esse filiū. Et si determinate scio hūc
esse patre determinate scio esse filiū. fm̄ beatus Augustinū
vero relatiua dicuntur simul natura. i. ortu z occasu. fm̄ q̄
parebit in solutiōe obiectozum.

Ad p̄mū igit̄ dōm. q̄ int̄tōes gr̄is z sp̄ci referunt
ad seiuicē. z sunt simul natura. sed qd̄ sūt est int̄tioniū
gr̄is nō in q̄ntū ei attribuit̄ int̄tō illa. s; in q̄ntū existit̄ p̄i

us ē eo cui attribuit̄ int̄tō sp̄ci. z inter illa q̄ subsunt est
cōsequētia. nō mutua. s; inter int̄tōes ē p̄ma mutua. in il-
lis em̄ sequitur si gen^o est sp̄s est z eōuerso. subiecta autēz
h̄z int̄tōnū s; relatiua p̄ acc̄is. z talia nō op̄t eē simul
natura Ad sc̄dm dōm. q̄ fortes puer z fortes senex s; relatiua
p̄ acc̄is. q̄ in relatiuis eq̄paratiōe vtrūq̄ p̄ se ex-
tremū ē aliqd̄ eodē noie noiatū. An̄ hec p̄ se extrema sūt
differēs z differētis. z illa sunt sicut natura vt differēs est
dōmā differēs licz ea q̄ sūt dōmā nō sunt forte sūt. Ad ter-
ciū de sc̄ia z sc̄ibili z sensu z sensibili respōdet Albert^o q̄
p̄nt capi dupl̄. Uno^o fm̄ actū z formal̄. Alio^o fm̄ potē-
tiā z material̄. Si p̄mo^o accipiantur sicut natura. si sc̄do
mō sic sc̄ibile ē p̄us sc̄ia vt dicitur fuit in textu z sensibile
sicut sensu p̄us est. Et sicut mō dōm ē ad q̄ntū. q̄ si pas-
ter z filius accipiantur formal̄ sic sunt sicut natura z eiusdēz
eratis. si vero material̄ sic pater est p̄or filio z cā p̄or cau-
sato. sola em̄ suba patris p̄t manere destructo filio. nō ac-
pater p̄t manere Ad p̄firmatōem p̄mā dōm est. q̄ pa-
ter nō referat ad filiū hūc nisi p̄ acc̄is. ad filiū autē p̄ se. z
ideo destructo h̄ filio dūmodo manet al^o filius p̄t z pa-
ter manere. q̄ nō op̄t relatiū esse simul natura cum suo
correlatiuo p̄ acc̄is. Ad q̄ntū dōm. q̄ int̄tōnes ille
p̄us z posteri^o z cā z causatū sunt simul. s; nō ea q̄ sub-
sunt int̄tioniū. Ad sextū dōm. q̄ termini relatiōis
accipiuntur tripl̄. Uno mō vt referuntur ad formā relati-
onis media. z sic sunt simul natura. hec em̄ forma ē natu-
ra essentialis habitudinis correlatiuoz. Aut referunt ad
seiuicē. z h̄ dupl̄. aut fm̄ viā generatōis. z sic relatiū p̄-
us correlatiuo ē eo q̄ correlatiuo ē in ip̄so vt in subiecto et
p̄ncipio depēdētie. aut fm̄ viā p̄fectōis. z sic correlatiuū
est p̄us relatiuo. z p̄ter h̄ etiā ip̄m correlatiuū sui relati-
ui ē definitiū Et p̄ hoc vadit etiā cōfirmatio. Ad
septimū est dōm. q̄ specie dōmā in absolutū nō possunt se-
mul intelligi. s; bñ in respectiuis ex quo vniūqd̄q̄ habet
intelligi sicut habet esse relatiuū habet esse ad correlatiū
ergo sic etiā habet intelligi

Quartū dubiū est. An relatiua posita se
ponunt z p̄mpra se perimūt sicut dicit̄ p̄ h̄s in textu Et
videt̄ q̄ nō. q̄ opposita nō ponūt se s; relatiua s; opposi-
ta. igit̄ nō ponūt se. Solo sic. q̄ hoc sequitur correlati-
ue ex sc̄da p̄p̄tate in q̄ dicit̄ q̄ relatiua sunt simul natura
id ē naturali intelligētia. z ergo si ponat vniū ponit z reli-
quū. z si remoueat vnum remouet z reliquū.

Ad obiectū in oppositū est dōm. q̄ relatiua ponūt
se nō in eodē subiecto s; in diuersis subiectis. Vel p̄t dicit̄
q̄ relatiua nō ponūt se in q̄ntū s; opposita. q̄ sic magis
expellūt. s; ponūt se fm̄ q̄ referuntur ad formā intermedie
habitudinis q̄ ē forma mutue correlatiōis inter relatiuū
et correlatiū. ex q̄ em̄ in illa eq̄liter p̄ueniūt. s; posita se po-
nūt z p̄mpra se perimūt. z sic p̄t illa p̄mptiua siue pos-
sitiua nec opp̄ia relatiuo nec correlatiuo. s; ponit̄ est ip̄sis
cōis p̄ formā medie habitudinis ea ambietē q̄ fm̄ ordi-
nem nature p̄cedit̄ quod dicit̄ relatiuozum sicut p̄fecto
ctio p̄fectibile.

Habet autē questionē vtrū nulla substantia
ad aliquid dicatur quemadmodū videtur an
hoc cōtingat fm̄ quasdā sc̄das substantias. nā
in primis substantijs verū est sc̄z quod non di-
cuntur ad aliquid nā necz tōte necz p̄tes ad ali-

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like 'Vnde dicitur' and 'Ad quartum domum'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'Dicitur' and other commentary.

Handwritten marginal notes in the right margin, including the word 'Ad' and other commentary.

Aristotelis

quid dicitur, nam aliquis homo non dicitur alicuius aliquis homo nec aliquis bos alicuius aliquis bos, sicut autem partes, quedam enim manus non dicitur alicuius quedam manus sed alicuius manus, et quoddam caput non dicitur alicuius quoddam caput, sed alicuius caput

Hic philosophus incipit determinare de relatione secundum propria opinionem. Et dividit in duo, quod primo movet unam questionem, scilicet, persequitur intentum, ibi, si igitur eorum. Prima in duo, quia primo philosophus arguit ad prenegativam questionem. Secundo arguit ad partem affirmativam, ibi, in aliis. Prima in duo, quod in prima parte arguit ad partem affirmativam de substantiis primis. In secunda parte arguit de substantiis secundis, ibi, sicut autem. Quo ad primum dicitur, quod hinc dubitatioem sive questionem non videtur nulla substantia dicat ad aliquid, quemadmodum videtur ex ratione sive definitione substantie que est substantia est ens per se sive absolutum, vel verum prout dicitur hoc secundum aliquas substantias secundas, id est, an secundum substantiam dicant ad aliquid sive relative. Tunc arguit primo in primis substantiis dicens quod verum est in primis substantiis quoniam non dicunt ad aliquid, quod patet in dicitur, quod nec per se substantie totales nec partiales dicitur ad aliquid, quod nec aliquis homo dicitur alicuius bos, nec aliquis bos alicuius homo, quedam enim manus non dicitur alicuius quedam manus, sed dicitur alicuius manus, et quoddam caput non dicitur alicuius quoddam caput, sed dicitur alicuius caput

Similiter autem et in secundis substantiis atque hoc quidem in pluribus ut homo non dicitur alicuius homo nec bos alicuius bos, nec lignum alicuius lignum, sed alicuius possessio dicitur. In huiusmodi ergo manifestum est quoniam non sunt ad aliquid

Hic philosophus probat quod secundum substantie totales non dicitur ad aliquid dicens, similiter se habet hoc in pluribus secundis substantiis, puta quod ipse non dicitur ad aliquid, quod sic ostendit, quia homo non dicitur alicuius homo, nec bos dicitur alicuius bos, nec lignum dicitur alicuius lignum, sed bene dicitur possessio alicuius, ergo in secundis substantiis manifestum est quod ipse non dicitur ad aliquid

In aliquibus vero secundis substantiis habet aliquam dubitationem, ut caput alicuius caput dicitur, et manus alicuius manus dicitur et singula huiusmodi que hec fortasse ad aliquid esse videtur

Hic philosophus arguit ad partem affirmativam questionis motum dicens, quod in aliquibus substantiis secundis que predicta sunt habet aliquam dubitationem, quia caput alicuius dicitur caput, et manus alicuius dicitur manus et alia huiusmodi, et propter hoc fortasse predicta videntur esse ad aliquid

Si ergo sufficienter eorum que sunt ad aliquid definitio assignata est, aut nimis difficile aut impossibile est solvere quod nulla substantia eorum que sunt ad aliquid dicitur, si autem non sufficienter sunt ad aliquid quibus hoc ipsum esse est ad aliquid quodammodo se habere

Hic philosophus solvit predictam dubitationem, et hoc dupliciter. Primo

modo conditionali, scilicet categorice et determinate ibi. Caput vero et manus. Primo dicitur sic. Si definitio eorum que sunt ad aliquid est sufficienter plus assignata, ita quod convertibilis sit cum his que sunt ad aliquid tunc difficile aut impossibile est solvere quin secundum illam definitionem aliquis substantia sit ad aliquid, quod impossibile erit eadere quoniam manus et caput que sunt secundum de substantie partiales sunt ad aliquid et precipue si procedatur quod idem sit dici ad aliquid et esse ad aliquid. Si autem dicat quod predicta definitio Platonis non est sufficienter et convertibilis assignata, sed sit corrigenda sic dicitur. Ad aliquid secundum plus veritatem quibus hoc ipsum esse est ad aliud quodammodo se habere et non solum dici. Tunc fortasse aliquid per dicitur contra ista scilicet quod predicte se de substantie partiales non sunt ad aliquid secundum esse et veritatem, sed solum secundum quemdam modum que est in dictione sive secundum dici, quod tunc ista non minus manus et caput precipue fecerunt substantiam et secundum quemdam modum fecerunt anime critur cum principali fecerit quodam respectu ad aliud. Sic autem non est in his que sunt secundum veritatem ad aliquid, quod illa ex principiis fecerit nihil aliud important quoniam nudum respectum. Et tunc definiuntur huiusmodi. Ad aliquid sunt quibus hoc ipsum esse est ad aliud quodammodo se habere

Prior vero definitio sequitur quodam omnia relatiua non nisi hoc eis esse esse quo sint ad aliquid quod ea ipsa que sunt aliorum dicuntur.

Hic philosophus probat hanc definitionem secundam ad primam Platonis et dicit, quod ista definitio iam data differt ab ea que plus posita fuit, quod prior definitio sequitur omnia relatiua, id est, omnibus convenit sive secundum veritatem sunt ad aliquid sive secundum modum tamen, sed ista solum convenit relatiuis secundum veritatem que secundum totum suum esse aliorum dicitur, hoc enim non omnibus relatiuis convenit, quod non convenit relatiuis secundum dici, et hoc plato videtur esse ignorare ut dicit Albertus.

Ex his ergo manifestum est quod si quis aliquid eorum que sunt ad aliquid definite sciet et illud ad quod dicitur definite sciturus est quoniam eorum est que sunt ad aliquid que esse enim relatiuis est aliquid quodammodo se habere, palam itaque ex hoc est si enim novit aliquis aliquid quod eorum que sunt ad aliquid est. Est autem esse eorum que sunt ad aliquid, ad aliquid quodammodo se habere et illud novit ad quod hoc quodammodo se habere, si enim non novit omnino ad quod hoc quodammodo se habere necque si ad aliquid quodammodo se habere non novit, sed in singulis hoc palam est, ut si quis huiusmodi non novit definite, quid est dupliciter, et cuius est dupliciter, mox definite novit si vero nihil definite novit ipsum cuius dupliciter sit necque si est dupliciter omnino non novit definite. Similiter autem et hoc ad aliquid si novit quod melius est definite et quo melius est definite necessarium est nosse indefinite et non sciet quod hoc est peiore melius opinio enim id quodem sit non disciplina non enim sciunt subtiliter quod est peiore melius, si enim sic prout nihil est peius eo propter hoc, quia propter palam est, quod necessarium est si novit quod aliquid relatiuum definite et id ad quod dicitur definite nosse.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'p. 102' and other illegible scribbles.

Vertical marginal notes on the left edge of the page, containing various small fragments of text.

tra aiam. Sedm est in aia tm. pmu e pfectu in rde forme scdm in rone forme z finis. pmu e essentiale. scdm e pore stantiu. z io ad h scdm d: notater qd an d ad aliud se ha tere. Et p id e vadit pfirmatio

Circa predicta sunt du

bia. Primu. An si qd definitio nouerit vnu relatiuoy. de finite noscitur? e reliquu. Et videt pmo q no. quia si vnu relatiuoy definit p reliquu pmitteret circulus i de finitioibz z sic id e eor pus z posterius. notius z ignotius seipo pfectu? z impfectus qd implicat p rradictionem.

Secdo sic. ois definitio indicat essentia definiti. s; vnu relatiuū nō ē de essentia alterius. qz relatiuū essentia ē ad aliud se habere. z aliud dicit diuersitate eēntiale. Tercio. idē feat nomē definiti z definitio p phm gēto metaphy sice. s; nomē relatiuū nō feat suū correlatiū. qz tūc eēt nu s; gatio expmēdo vnu cū alio. igit nec in definitōe d; ponit relatiuū. Quarto. aliq; ē bona definitio relatiuū vbi nō ponit suū correlatiū. vt hec spēs ē qd p dicitur de plurib; differentib; numero. vbi nō ponit gen^{us} ad qd relatiue d; species. Quinto. opposita nō definiūt se. s; relatiua s; opposita. s; vnu nō p p aliud definiti. Maior pbat. qz fm phm qliter p dicitur de definitōe p dicitur de definitōe. sed vnu oppositor nō p dicitur de alio. Solo sic. quia esse eēntiale relatiuū ē ad aliud se habere iuxta istā definitiōne scdm definitio aut indicat eēntiale definiti. igit tur definitio relatiuū d; indicare suū eē se hēre ad aliud qd nō p fieri nisi in ea ponat correlatiū ipi definiti. z sic illa mutuo se definiūt q mutuo ad se dependēt. nō tñ ddm ē vt qd d; dicit q relatiū definit p correlatiū. sed definit ad suū correlatiū. eē correlatiū nō ingredit definitōem ei? fm p dicitōem essentiale z in recto. s; tñ in obliq; qz non dicimus pater est filius aut eōtra. qz tales locutiones essent false. sed dicimus est filij pater. z duplum dimidiij duplū. ita q vtūq; ad alterū definitur vt ad terminans dependēt. z hoc modo dicit Porphyrius. q necesse ē in vtrozūq; rationib; vtūq; vt.

Ad obiecta in oppositi. Ad pmū dicendū. q nō est in eōueniē q idē fm diuersas rōnes sit seipo prius z posterius. puta q relatiū sub esse principij correlatiōis sit posterius fm esse definitiū seipo accepto sub rōne termini talis correlatiōis. Alij dicit q terminus depēdēt nō est posterior eo cuius est terminus qñ ē mutua de pendētia sicut est in relatiuis p se. Vel potest dici q cir culus est phibit^{us} in absolutis z nō in respectiuis seu res latis. Ad scdm ddm. q maior vera ē de definitōne que datur per essentialia cuiusmodi ē definitio substantie vel alicuius absoluti nō respectiui. qz eēt respectiua eēn tialiter ad se mutuo dependēt. ideo se mutuo definiunt. sed neutriū est pus alio fm vnu modū dīcēdi. Ad ter s; cum ddm. q maior illa vera est de definitōne substantie que datur p essentialia. Sed cōtra. si relatiū definit ad correlatiū oportet correlatiū saltem esse de intellectu relatiuū. quia nihil definit p aliqd sine quo potest p pte intelligi. sed cōsequēs est falsum. quia pari rōne daret suū correlatiū intelligi quādo expmēret cū eo z sic eēt nu s; gatio. quia idem bis diceret. Sed ad hoc dicendū q relatiū quādo exprimit cū suo correlatiuo nō ample in telligitur per ipm licet detur intelligi quando nō expm itur qd videtur pbs innuere vbi dicit q relatiuis nō est dā dum idem significari. t d ari intelligi per ipsa relatiua res

lata separata. z per ipā vñta cū suis correlatiuis. z ergo per hoc docet vitare nugatōem in eis. Sed contra. si vnu relatiuoy dat intelligere aliud correlatiū. h aut ē ex impositōe. aut a natura. s; qliteraq; dicat se q nō sit variatio circa ipm sumptū absolute z iūctū alij correlatiū uo q ad alterū istoz. Ad hoc est ddm. q vox iposita ad scandū vnu relatiū nullo mō ē signū alteri neq; a natu s; ra. neq; ad placitū. sed qz relatiū qd p ipam feat non p e intelligi sine suo correlatiuo. ideo opz intellecto isto relati uo p hanc vocē correlatiū eūsdē intelligi qd sit qñ aliud correlatiū p aliā vocē exprimitur z etiā qñ nō exprimit. sed nō ex eo qz hec vox aliq; modo ē signū illius vocis. Vñ cōcedēdū ē ex pte vocis featū nullā accidere variatōem expreso correlatiuo vel nō neq; ex pte eius qd feat p vo cē qm semp ad eius intellectū opz correlatiū intelligi. sed sola variatio ē ex hoc q correlatiū expremū p p piaz vo cem dat intelligi. nō expsum aut p vocē relatiuū z illa dī uersitas ē valde accidentalis relatiuis. Ad qrtū pncip; pale ddm ē. q spēs accipit duplū. vno mō vt ē subiectib; lis. alio mō vt est p dicitur. iam spēs subiectibilis pmo refert ad genus. z q definit in ordine ad gen^{us} cū d; s; species est qd ponit sub assignato gēne. s; spēs p dicitur refert pmo ad indiuidua. z q in ordine ad illa definit cū d; s; spēs est qd p dicitur. s; sicut diffusius dicitur est in pre dicabilib; . Ad qntū ddm. q maior ppositio nō h; ve ritatē in relatiuis. qz vnu qd; definit sicut h; esse. s; rela tiua hnt esse ad se mutuo. s; sic dicitur definiti. Ad pro barōem vero minoris ddm est. q ois ps definitōnis eo mō q ponit in definitōe p dicitur de definitōe. z ita vnu relatiue oppositū nō ponit in definitōe sui correlatiuū in recto fm q ei opponit. sed in obliq; vt hui^{us} vel hui^{us}. z sic de eo p dicitur. licet eēt pater nō sit filius. est tñ filij pater. Alterius vero ad argumētū p dicitū d; q relatiua non definiūt se mutuo vt opposita sunt eo q qdlibet definitiōis cōducit ad esse definiti. sed in qrtū referunt ad formā ha bitudinis medie suo eēntiali ābitu ista opposita pncipē.

Secundū dubiū est. Vtrū in patre habē

te plures filios sint plures paternitates vel tñ vna. Et videt pmo fm Scotū q sint plures. qz paternitas innasitur subiecto per actiūā generatōem. vt eo per secū dam generatōem actiūā secūda z per terciā. terciā. et sic de alijs. s; in vno patre habere plures filios eunt plu res paternitates. Solo. vñ pater hns plures filios refert ad illos vna paternitate nūero. s; plures filij pluri bus filiatōib; nūero referit ad vnu patre. Vtrū est. qz relatio ē actūs qd nō multiplicat numerals nisi p subie ctū. cū q vñ pater sit vnu paternitatis subiectus; erit vna paternitas. s; plures filij sunt plura subiecta. s; plurib; fi liatōib; numero distinctis referūt ad vnu patrem.

Ad obiectū in oppositū ē ddm. q relatio nō capte nūmer; a termino vel fundamēto. s; a subiecto qd ē suba. s; ptra h sic instat. relatio nō ē nisi respect^{us} ad alterū ergo si s; plures filij erūt etiā plures paternitates. et des tructo vno filio destruet vna paternitas. s; Ad quod ddm ē. licet relatio nō sit nisi respect^{us} ad alterū. nō non est ad alterū qd est h vel illud. Vnde paternitas ē respectus ad filij. accidit autē sibi q sit ad hunc vel ad illum filium sicut superius dicitū fuit. z ergo nō ept; si destruat vt est ad hunc filium q ergo simpliciter destruat. qz manet in ordine ad alios filios. Si dixeris. corrupto funda mento corrūpitur relatio. sed fundamētum relatiōis qd

Vertical text in the left margin, likely a library or archival stamp.

Handwritten notes in the right margin, including the name 'Scotus' and other illegible text.

Medicamenta.

est generatio actiua est corruptio. ergo etiam paternitas. Solutio. Fundamentū paternitatis nō ē generatio actiua nisi in generari z fieri. sed potētia actiua generandi q̄ manet. z ita etiā paternitas manet sili mō fundamentū filiarōnis nō est generatio passiuā s; potētia passiuā generandi licz ad generatōez istaz relationū in subiecto requirant p̄dicata. Vel p̄re dicit q̄ fundamentū paternitatis nō ē generare actualiter. s; genuisse. q̄dā em̄ relationes istz q̄ fundat sup̄ p̄terito vt d̄r p̄hs q̄uo metaphysice.

Terciuū dubiū est. An paternitas z filiaro etiā ad se inuicē referant Solo Alb. paternitas z filiaro z alia abstracta q̄ sunt in isto p̄dicamēto sc̄at relatio nes vt p̄ceptas z nō vt exercitas. z ideo nō referunt ad aliud. sed ipsi vt formis referunt ea q̄ ad se inuicē referunt vt pater referet paternitate. z filius filiarōne. z ita nō est p̄cessus in infinitū neq; relationis relatio.

Qualitatem vero dico fm quā quidez qualitas dicitur

1° Qualitas est aliud caplm̄ in q̄ p̄hs determinat de p̄dica mēto qltatis. Et diuidit istud caplm̄ in duas pres̄ p̄ncipales. p̄mo determinat de qltate q̄ntū ad eā essentialia. sc̄o de ca q̄ntū ad eā accidentalia. sc̄a ubi (Inest ar̄) **2°** ma in duo. qz p̄mo determinat de qltate in abstracto. sc̄o cundo de qltate in p̄terito. sc̄a ubi (Qualia p̄o) **3°** ma in duo. p̄mo determinat de qltate definitiue. sc̄o diuisiue. sc̄a ubi ibi. **4°** Est ar̄ qltatis. **5°** ad p̄mū d̄r sic. ego dico qualitate istā formā fm quā q̄dē formā nos dicimur q̄les z explicat Petr̄ hyspan̄ vt fm albedinē dicimur albi. fm colorē colorati. z sile in diuiciū ē de alijs qltātibus.

Incidūt dubia. Prīmū

1° An qltates p̄terito ordine ponit terciū p̄dicamentū in ordine p̄dicamentoz accētiū. Et videt p̄ q̄ nō. qz qltates seq̄torū p̄posituz in imagine forme qltatis in imagine materie. s; forma p̄o ē materia. **2°** sc̄o absolutuz p̄us ē respectiuo ad aliqd̄ ē pure respectū z qltates de numero absolutoz. q̄ ad min̄ p̄cederet ad aliqd̄. **3°** Soluzio sic. qz p̄mo seq̄tor qltate p̄ter cām sup̄ius tractatz. **4°** Et nā seq̄tor ad aliqd̄. qz ipm̄ ad aliqd̄ ē maxime accidēs talitatis ex q̄ duplīca dependētia ē dependēs. qre cēt p̄mū simplr̄ nūc obstasset rō dicta sup̄ius de q̄ntitate. **5°** Actio nō vero z passione p̄cedit. qz illa a qltate causant. Actio em̄ a naturali potētia. z passio a naturali impotentia. de reliqs̄ qltatoz ratio manifesta est.

2° Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendum. q̄ forma p̄o est via p̄fectōis. sed materia p̄o via generatōnis. z ita etiā q̄ntitas fm eandē viam p̄cedit qltatem.

Ad sc̄d̄m p̄z solutio ex dictis

3° Secundū dubiū ē. An definitio qltatis posita a. p. in textu sit bona. Et videt p̄mo q̄ nō. qz solus sp̄s ē definitio. qltates nō est sp̄s. q̄ eius nō est definitio. **2°** Patet ē Boetij. **3°** 2° moz ē manifesta. qz ē gen̄ generalissimū. **4°** sc̄o sic. qltate definit postea p̄ qltate. s; in cōueniēter qltates definit p̄ quale. **5°** Patet p̄z. qz als cēt circulus. **6°** Tercio. ista definitio puenit forme subali. igit nō est bona. **7°** An p̄z. qz fm formā subale dicimur q̄les vt fm rōnale dicimur rōnales. **8°** Quarto. ista definitio nō cōuenit omi qltati. qz nō ē bona. **9°** An p̄z. qz nō puenit qltātibus remissis sicut caliditati in aq̄ tepida. nā illa caliditas ē qltates z nō denoiat aquā qualē. calidā Qui

to. nos dicimur quales fm oia nouē genera accētiū. igit nō tm̄ fm qualitate. **1^a** nō ē nota. **2^a** An p̄bat. qz omē accētiū dēs p̄dicat in quale. **3^a** Sexto. multe istz qltates fm q̄s nō dicimur quales. s; definitio nō est bona. **4^a** An p̄z. qz fm albedinē parietis nos nō dicimur albi. z fm hynnis bilitate equi hynnibiles. **5^a** Solo sic fm expōnem d̄i **6^a** Alter. h̄ mō qltates resoluedo accētiū in n̄tū ē forma accētiū dēralis fm quā nos dicimur. i. q̄cūq; mō apri nati sum̄ denoiari simplr̄ vel fm q̄d quales. p̄ p̄mū cum d̄r forma accētiū excludit forma subalis q̄ nō est qualitas vt h̄ dēscribit qualitas. **7^a** Et nā excludit p̄ h̄ q̄ d̄r apri nati sum̄ mus denoiari. qz p̄ formā subale nō sit denoiatio. per h̄ vero q̄ d̄r in p̄ma p̄sona nos q̄ sum̄ h̄oies q̄les dicimur nō dat intelligi q̄ alie res nō dicunt q̄les. sed per hoc datur intelligi q̄ alie res non dicunt quales antonomatice id ē p̄ excellētiā fm oēs qualitatis sp̄es. qz res sp̄iales nō dicunt q̄les fm qltates tercie sp̄is z quartē. **8^a** Res ar̄ alte corpales ab h̄oie nō dicunt q̄les fm oēs qltates de p̄ma specie. qz nō fm scias z virtutes q̄ istz qltates sp̄ rituales. sed solus h̄o fm oēs qltates qls esse d̄r f̄mant mā vel corp̄. nā fm aīam ē susceptiuus sciaz z virtutū. et fm corpus qltatiū oim aliaz sp̄ez. z sic h̄o ē susceptiuus oim qltatiū. z h̄ rōnabilr̄ accidit. qz h̄o ē p̄cipiū omnis creature. cū angelis em̄ p̄cipiat in intellectu cū animalibus brutis in sensu. cū plantis in vita vegetatiua. cū rebo in aīatis p̄cipiat. ē. z sic h̄o est capax oim qltatiū fm sp̄em et ad h̄ insinuandū d̄r in p̄ma p̄sona dicimur. **9^a** Dicit aīe simplr̄ vel fm q̄d. nā nā q̄q; qltates denoiat suū subiectū fm modū fm quē inest illi. ita qz si inest simplr̄ denomiā simplr̄. sicut caliditas ignis denoiat subiectū suū. scilicet ignē simplr̄ calidū. **10^a** Si ar̄ inest fm q̄d denoiat subiectū suū fm q̄d qltate vt caliditas in aq̄ tepida denoiat iquam fm q̄d calidā. **11^a** Dicit ar̄ fm quā apri nati sum̄ denoiari q̄les p̄ter qltates q̄ sunt in venerabili sacramēto eucharistie. qz fm tales nihil d̄r actu qltate cū substitit sine subiecto sed tm̄ fm eas subiecta sunt apra nata dici qualia. quia si essent in subiecto tunc fm ea subiecta dicerent qlta. **12^a** Ex isto p̄z q̄ definitio qualitatis p̄dicato modo exposita ē bona. qz puenit omi p̄terito sub definito z sufficiēter explicat naturā ipsius definiti p̄ p̄mū effectū z facit ipsum definitū differre a quolibet alio

2° Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dicendum. q̄ solū sp̄s ē definitio q̄d dicitatiua z eēntialis. **3°** Qualitas vero solū describit p̄ suū p̄p̄tū actū q̄ est facere subiectū qltate. **4°** Ad sc̄d̄m d̄s. qz nō ē circulus in istis definitiōibz. quia vt d̄r Alb. quā quale definit p̄ qltate dat definitio p̄ notū orā simplr̄. quā ar̄ ecōtra qltates p̄ quale definit dat definitio p̄ p̄us z notius q̄ ad nos. qz p̄teritū ex q̄ est p̄positū cū feat qltate p̄notādo subiectū est nobis notū sicut abstractū q̄d ē simplicius sc̄as tm̄ formā accētiū ē simplr̄ et q̄ ad naturā p̄us. **5°** Ad terciū p̄z solo ex solutiōe p̄ncipali. qz forma subalis excludit p̄ illud q̄d loco q̄ntis p̄notū tur q̄d ē forma accētiū. forma p̄o subalis ē in q̄ntē sube **6°** Et nā fm formā subale nō dicimur quales. s; sum̄ q̄les dicite Porphiro. **7°** Sum̄ em̄ nos z d̄i rōnales. s; moz tale additū nobis sepat nos ab illis. **8°** Ad quartū p̄tuit ex dictis. qz qltates q̄ d̄z p̄fecte denoiare d̄z in esse subiecto suo laps̄ intēle extēle z p̄nse. si ar̄ inest solū remisse fm p̄re z vt nunc tunc etiā eodē modo denomiā. **9°** Ad q̄ntū d̄m. qz dupl̄ dicimur q̄les. **10°** An mō simplr̄ q̄nti si ne ad d̄to. z sic dicimur quales fm qualitate tm̄ ex q̄ qltates sola ē s̄lūdo subalis forme q̄ simplr̄ z vere qltates ē

Handwritten notes in the left margin, partially obscured by a dark stain.

Handwritten notes in the left margin, partially obscured by a dark stain.

Vertical handwritten text in the right margin, partially cut off by the edge of the page.

Aristotelis

Alio dicitur quod est ad dicto alicui alteri modi predicti eadem et sic alia predicamenta accipiuntur denotant subam quoniam sicut sunt quod denotantur quales quoniam. Et sunt ad aliquid denotantur quales in ordine ad aliud. et sic de alijs. Ad ultimum nunc sumus in solutione principalis. quod hoc est principale subiectum qualitates in hoc quod est plurius qualitates susceptivum quod quoniam quod suba alia. et sic dicitur in prima persona nos dicimus. Et licet multe sint qualitates sunt numero sunt quod non dicimus quales. tamen nulle sunt qualitates sunt spiritum subalternam sunt quas nos homines non dicimus quales. quod tamen sunt qualitates corporales quod spirituales ut declaratum fuit eo quod hoc est nexum dei et mundi corporaliu et spiritualium creaturarum.

Est autem qualitas eorum quod multipliciter dicuntur et una quod est species qualitates habitus et dispositio dicitur differre autem habitus a dispositione quod permanentior et diuturnior est. Tales enim sunt scientie et virtutes. scientia enim videtur esse permanentior et eorum quod difficile mouentur. ut si quis vult mediocriter sciens sumat nisi forte gradibus permutatio scilicet sit ut ab eiusdem re ab aliis habitibus. sicut autem et virtutes et iusticia et castitas et singula talium non videntur posse moueri neque facile permutari. Affectiones vero dicuntur quod sunt faciles et cito mobiles ut calor frigiditas et egritudo et sanitas et alia huiusmodi. afficiuntur enim quodammodo circa eas homo cito autem permutatur. et ex calido frigidus fit et ex sanitate in egritudine transit. Similiter autem et in alijs nisi forte in his quod contingit per tempus longitudinem in natura cuiusque transferri vel insanabilis vel difficile mobilis existat affectus. quod iam qualitates habitus dicitur vocat. Manifestum est autem quod natura hec voluit habitus non inari quod sunt diuturniora et difficile mobilia. nam in disciplinis non multum retinentes sed facile mobiles dicuntur habitus non habere quod sunt ad disciplinam penitus vel melius dispositi quare differre habitus a dispositi one quod hoc quod facile mobile est illud vero diuturnius et difficile mobile.

Hic philosophus incipit de qualitate determinare diuisiue. Et diuidit in quatuor partes sunt quod sunt quatuor species qualitates prima in duo. primo ostendit quod qualitates sunt in prima specie. secundo per eas ad inuicem penes uentientiam. ibi. **Sic** autem. **Quo** ad primum dicitur quod qualitas sunt quod in eorum accipit ut predicamentum est de numero eorum quod multipliciter dicuntur. **Et** una. i. prima species qualitates est habitus et dispositio siue affectus. **Et** dicitur illa duo sic. quod habitus est permanentior et diuturnior dispositio. ut scientie et virtutes. scientia enim videtur esse de numero permanentiu et eorum quod difficulter mouentur a subiecto. quod si quis sumat aliquam scientiam mediocriter. i. paulatim siue morose illa non separatur facili ab ipso sciens nisi forte gradibus fiat permutatio per amertiam apoplexiam vel morbum litargicum. **Et** sicut iam de scientia dicitur et ita de virtutibus est dicitur cuiusmodi sunt iusticia castitas et singula quod sunt de numero talium quod sunt perfectiores potentiarum ad primum et naturalis actuum. quod talia non videntur facile posse moueri neque permutari. **Affectiones** vero. i. dispositiones dicitur

cunt quod facile mobiles sunt a subiecto et cito. i. paruis et casualibus permutabiles in prius. sicut calor quoniam primo afficit corpus et non transit in habitum sicut in ethico in quod calor est ut habitus. et sicut frigiditas quod primo afficit id quod tangit et non adhuc transit in habitum sicut in eo quod frigida paralesis dissoluitur vel hydroptica fracta. et sicut egritudo quod est medietas distemperantia vel distracia. et sanitas quod est medietas temperata ad naturam complexionis. et alia huiusmodi. **Circa** enim talia quod dispositiones sunt afficiuntur hoc. i. disponit. quod dicitur. i. aliquid modo cito enim et facili occasione permutatur hoc talibus sicut facile ex calido fit frigidus et e converso. et sic facile de sanitate in aliquid quod distracia egritudine transit. **Sicut** autem in alijs qualitatibus nisi forte in his qualitatibus quod contingit indurari et in natura cuiuslibet transferri per longitudinem temporis. sicut est aliquid egritudo insanabilis. vel egritudo quod difficile est a subiecto mobilis quod quilibet virtus habitus vocabitur. **Concludit** igitur dicens manifestum est quod quod voluit qualitates quod sunt diuturniores et difficile mobiles non inari habitus. **Quod** per inductiue in scientiis disciplinalibus. quod in disciplinis non multum retinentes sed facile mobiles non dicuntur habere habitus quod sunt ad disciplinas melius vel per dispositi. **Differre** igitur habitus a dispositione. quod dispositio est de facili mobilis et habitus est diuturnior et difficile a subiecto mobilis.

Sunt autem habitus etiam dispositiones. dispositiones vero non necesse est habitus esse. quod enim retinet habitum et quodammodo dispositi sunt ad eos vel per vel melius. quod autem dispositi sunt non omnino retinet habitum.

Hic philosophus per habitum ad dispositionem penes uentientiam dicitur. quod habitus sunt etiam dispositiones. sed dispositiones non est necesse esse habitus. **Quod** autem habitus sunt dispositiones per quod quod retinet habitum quodammodo dispositi sunt ad ea quod habent. i. ad habitum melius vel per. **Qui** autem dispositi sunt non omnino retinet habitum id est ois habitus est dispositio. sed non ois dispositio est habitus.

Aliud vero genus qualitates est sunt quod pugillatores vel cursores vel salubres vel insalubres dicitur et simpliciter quod sunt sunt potentia naturalis vel impotentia dicitur. non enim quoniam sunt dispositi aliquo modo unum quod habent dicitur. sed quod habeant potentiam naturalis vel facere quod facile vel nihil pati ut pugillatores vel cursores dicitur non quod sunt dispositi sed quod habeant potentiam naturalis hoc facile facient di. sanati autem dicitur eo quod habeant potentiam naturalis ut nihil a quibuslibet accipiuntur patienti egrituum vero quod habeant impotentiam nihil patiendi. sicut autem his et durus et molles habent. durus enim dicitur quod habeat potentiam non citius secari. molles vero quod eiusdem ipsius habet impotentiam.

Hic philosophus determinat de secunda specie qualitates. **Et** diuidit in duo. **Primo** ostendit quod sunt secunda species qualitates. **Secundo** remouet quod dicitur dubium. **Secunda** ibi. **Non** enim. **Primo** dicitur sic. **Aliud** quod dicitur genitum non generalissimum. sed subalternum est sunt quod pugillatores vel cursores vel operatio medicine salubres vel insalubres aliquid dicitur. **Et** simpliciter. i. vltiter quod dicitur sunt sunt natura vel potentia vel impotentia. non enim dicitur huiusmodi propter hoc quod dispositi sunt ad ista. vel per peritia artium pugillandi vel curandi sunt ibi. sed propter hoc. quod habent naturalem potentiam huiusmodi facile.

MDI

Medicamenta.

facere vel pati et exemplificat. ut pugillatores vel cursores dicuntur non propter hoc quod sunt dispositi. sed propter hoc quod habent naturalem potentiam hoc facile fieri. Sicut sanarium dicuntur quod habent naturalem potentiam ut nihil pariant a quibuslibet accubibus equitate complexionaliu delitucibus. et egrotatiui dicuntur ex eo quod habent naturalem potentiam patiendi facile ab accubibus quibuslibet egritudine inferentibus. Et sicut molle dicitur durus et molle. Et quod dicitur durus quod habet naturalem potentiam quod non est aptus cito secari vel diuidi. Volle pro habet eiusdem naturalem potentiam difficulter secari. non ex eo modo dicitur aliquid ipotes. quod in possibile est ipsum hoc facere siue quod nullo modo potest facere. sed ex eo quod cum difficultate potest facere. et illud dicitur potes quod facile et expedite potest facere.

Tercia pro species qualitatis est passibiles qualitates et passiones sunt autem huiusmodi ut dulcedo et amaritudo et austeritas et omnia his cognata sicut calor et frigus et albedo et nigredo. et quoniam he qualitates sunt manifestum est.

Hic Aristoteles determinat de tertia specie qualitatis. Et diuisit in duo. quod primo ostendit quod sunt de tertia specie qualitatis. Secundo ponit ordinem inter illa. tibi. Quocirca. Prima diuisio quod primo ostendit quod sunt de tertia specie qualitatis. et declarat ista per exempla. Secundo declarat intentum ibi. Quocirca enim. primo dicitur quod de tertia specie qualitatis sunt passibiles qualitates et passiones. Quod exemplum est ut dulcedo amaritudo austeritas et omnia his cognata. sicut falfedo sapor pinguis pontice et sicut calor et frigiditas que sunt qualitates tangibiles. et albedo et nigredo que sunt qualitates visibiles seu sensibiles per visum.

Quocirca enim ista susceperit qualia dicuntur secundum ea ut mel quoniam dulcedinem suscipit dicitur dulce et corpus albedinem suscipit sicut autem se habet et in ceteris.

Hic philosophus probat intentum. Et duo facit. primo probat per dicta et qualitates. secundo probat per passibiles qualitates. Quo ad primum dicitur quod per dicta sunt qualitates manifestum est ex descriptione superius posita. quod secundum ea subiecta dicuntur qualia. que sunt qualitates. His per quod mel ex eo quod dulcedinem suscipit dicitur dulce. et corpus ex eo quod suscipit albedinem dicitur album. et sic etiam est in ceteris qualitatibus. quod corpus suscipiens nigredinem dicitur nigrum. et suscipiens rubredinem dicitur rubrum.

Passibiles pro qualitates dicuntur non quod ea que illas susceperit qualitates aliquid patiatur neque ei mel quoniam aliquid passus sit. ideo dicitur dulce nec aliquid aliud huiusmodi sicut autem calor et frigus passibiles qualitates dicuntur non quod ipsa que eas suscipiunt qualitates aliquid patiatur. sed quoniam singula eorum que dicuntur sunt secundum sensum qualitates passionum perfectiua sunt passibiles qualitates dicuntur. dulcedo enim passionis quadam secundum gustum efficit et calor secundum tactum. sicut autem et alia albedo autem et nigredo et alij colores non sicut his que dicuntur sunt passibiles qualitates dicuntur sed hoc quod he ipse qualitates ab aliquibus passionibus innascuntur. Quoniam ergo sunt per aliquam passionem multe colorum mutationes. manifestum est erubescens enim aliquid rubens factus est et timens pallidus et vniuersum quod talium

Hic philosophus probat per dicta esse qualitates passibiles. et per

mo facit hoc. secundo ex dictis infert vniuersum corollarium. sed a se. Quare si quis. Prima in duo secundum quod probat de duplicibus qualitatibus que sunt qualitates passibiles. Secunda ibi. Albedo autem. Quo ad primum dicitur quod quodammodo dicitur qualitarum. sed dulcedo amaritudo. et cetera dicuntur qualitates passibiles. non ex eo quod subiecta que eas suscipiunt aliquid patiatur. quod neque mel ex eo quod dulce est aliquid passus est. Sicut dicitur enim de calore et frigore que etiam dicuntur qualitates passibiles non ex eo quod habent illas qualitates aliquid patiatur. sed quod per se sunt quodammodo passiones in sensibus. quod dulcedo efficit quodammodo passionem secundum gustum et calor secundum tactum. Albedo pro et nigredo et alij colores non dicuntur sicut modo his per dicta qualitatibus qualitates passibiles. quod non agunt in sensibus secundum esse materiale ex quo visus albinus est albus et niger niger. sicut gustus dulcis est dulcis et tactus calidus est calidus. Sed dicuntur passibiles qualitates. quod causantur a passionibus quibusdam precedentibus in nobis. Et quod colorum mutationes sunt in nobis per aliquam passionem in nobis precedentem est manifestum per inductores experientiales. Erubescens enim aliquid rubens factus est cum erubescencia sit timor in turpi perpetrato. timor autem est passio et fuga cordis secundum sytola pelles sanguine in faciem. Sicut aliquid timens factus est pallidus sanguine a facie retracto ad cor tunc timoris partes. Et sicut vniuersum quod talium innascitur ex quadam passione propria.

Quare vel si quis naturaliter aliquid talium passus est sicut color optus cum habet quod est effectio nunc ad verendum circa corpus facta est. et secundum naturalem passionem eadem fiet affectio ita ut naturalis color similis sit.

Hic philosophus infert quodammodo corollarium dicens quod ex dictis sequitur si quis habuerit aliquid colorum ex aliquid passione naturali. ille color dicitur passibilis qualitates. sicut ille qui color ex aliquid passione artificiali. quod color qui sit naturaliter siue per naturam ille colorum sit ex passione propria naturali. sed forte non occulta sicut color qui sit artificialiter et generatur ex passione manifesta.

Quocirca igitur talium casuum ab aliquid passionibus difficile mobilibus permanetibus principium sumperint passibiles qualitates dicuntur siue enim secundum naturalem substantiam pallores aut nigredo facta est qualitates dicuntur. quales enim et secundum eas dicimur. siue propter egritudinem longam vel estum aliquid tale contingit vel nigredo vel pallores. et non facile preterit et in vita permanet qualitates et iste dicuntur similiter enim quales et secundum eas dicimur quocirca pro ex his que facile solunt et cito transierunt sunt passiones dicuntur non enim dicimur secundum eas quales. neque enim que propter verendum rubens factus est rubens dicitur nec cui pallores propter timorem venit pallidus est sed magis quidem aliquid passus est quare passiones huiusmodi dicuntur qualitates vero minime.

Hic ponit per ordinem inter passiones et passibiles qualitates. Et diuidit in duo. quod primo facit hoc de qualitatibus corporis secundo de qualitatibus anime. sed a se. sicut enim in his. Quo ad primum dicitur quod iste qualitates que causantur ab aliquid passionibus difficile mobilibus siue causate sunt a passionibus naturalibus siue ab aliquid passionibus artificialibus dicuntur passibiles qualitates. quod nos dicimur secundum eas quales. vniuersum siue aliquid sunt perfecte propter hoc

fructus dicitur

egrotatiui dicitur

molle

et

gam
lin
est
dici
no
ut
terre
qu
temp
cap
u
no
tim
nes
do
vt
cae
qu
am
mur
nas
dicit
aliqu
luc
Z
qu
u
p
p
d
en
indu
eino
les
et
ill
fide
l
luc
mar
h
luc
luc

Aristotelis

gam egritudine vel ppter estū vlt ppter calozē vlt aliqd rā-
lū sicut ē nigredo vlt palloz quā facit egritudo. vel ppter
estū q̄ inducit rubozē q̄ aliq̄ p̄burit in facie sanguine sp̄
dicunt passibiles q̄litate sicut nigredo z palloz dūmō
nō facit p̄tereūt z in vita p̄manēt p̄manēt q̄dū rā vlt
uit. S; q̄litate q̄ generant ex aliqb; passionib; cito p̄-
tereunt q̄ de facili soluunt z trāsiūt dicunt passiones.
q; fm has nō dicimur q̄les. s; p̄t aliqd passi. null; em̄
simplr rube; ē p̄t h; q; ex verecūdia rube; facit ē. S; ille
cut palloz subito p̄pter timozē venit nō simplr palloz s; h;
ue q̄lis f̄m pallozē d; s; mag; p̄uenēt d; q; aliqd passus
ē nō ad ad denoiatōem s; ad sube imutatōem. p̄pter qd
h̄mōi imutatōes sube dicunt p̄uenētē passioēs. q̄lita-
tes p̄o minime. q; nō simplr dicimur fm eas q̄les.

Silr aut̄ his z fm aiām z passiones z passi-
biles q̄litate dicunt q̄cūq; em̄ mox in nascen-
do ab aliqb; passionib; sūt q̄litate dicuntur
vt dementia vel ira vel alia h̄mōi q̄les em̄ fm
eas dicimur. i. iracūdi vel demētes. silr at̄ z q̄cū-
q; alienatōes nō naturalr s; ab aliqb; casib; fa-
cte sunt difficile p̄tereūtē z oīno imobiles. et
am h̄mōi q̄litate sunt q̄les em̄ z fm eas dici-
mur. q̄cūq; at̄ ex his q̄ cit; p̄tereūt sūt passio-
nes dicūt vt si q̄s p̄tristat; iracūdiōz sit nō em̄
d; iracūdi; q̄i h̄mōi passioēs iracūdiōz ē. s; mag;
aliquid passus q̄re passiones q̄dem dicuntur q̄-
litate vero minime

Hic p. ondit idē de passioib; aie dicit. q; silr ē in his
q̄litanb; z passionib; q̄ sūt fm aiām. h; ē q̄ p̄ncipiū ē in
aia q̄uis mutatio sit in corpe. q; q̄dā dicunt q̄litate pas-
sibiles z q̄dā passioēs. q̄cūq; em̄ q̄litate sūt ab aliqb;
passionib; innascēdo. i. q̄ nascunt seu inducunt ex aliqb;
passionib; illa dicunt passibiles q̄litate. vt demētia vel
ira. Et silr alie h̄mōi passiones q̄ dicunt illare p̄ sensum
phāstā vlt opinioē si sunt p̄manētē z firmiter radicate
dicunt passibiles q̄litate. q; fm istas q̄litate dicimur
q̄les. fm em̄ irā dicimur iracūdi. z fm demētia dicimur
demētes. z fm timozē timidi. Silr at̄ ē si q̄cūq; alienat;
ones z infanie nō naturalr sunt facte. s; aliqb; casib; sunt
induce vt ex visu z terroze z sunt difficile p̄tereūtē. vel
oīno imobiles. oia em̄ h̄mōi dicitā sunt q̄litate passibi-
les eo q; fm tales q̄litate dicimur q̄les z denoiatur.
S; ille q̄litate q̄ sūt ex passionib; aie q̄ cit; p̄tereūt et
facile subiectū dereliquit passioēs dicunt nō passibiles
q̄litate. cur ē exē. vt si q̄s forte p̄tristat; ab aliq; inferē
te iniuriā iracūdiōz solito facit; sit. nō p̄t h; d; iracūdi; p̄-
denoiatōē q̄ in h̄mōi occasionata passioē iracūdiōz ē so-
lito. s; mag; d; fm irā aliqd passus p̄pter qd talia dicunt
passiones. nō aut̄ passibiles qualitate

Quartū p̄o gen; q̄litate ē forma z circa ali-
qd p̄tās figura apli; at̄ ad hec rectitudo vlt cur-
uitas z si qd his sile est fm em̄ vnūq; eozum
qualeqd d; triangulū em̄ vel q̄drangulū cē q̄le
qd d; z rectum et curuum.

Hic p. determinat de q̄tra sp̄e q̄litate. Et diuidit i tres
pres. p̄o ondit q̄ q̄litate sunt de q̄tra. scdo remouet du;
bū. tercio exulat se de sufficiētiori determinatōe. scda ibi.

Raz p̄o. tercia ibi Et fortasse. Quo ad p̄mū d; q; q̄tra
gen; q̄litate ē forma z figura p̄tās circa aliqd sicut recti-
tudo curuitas sunt de q̄tra sp̄e q̄litate. q; vnūq; eoz recipi-
ens ista d; q̄le. vt triangulū vlt q̄drangulū. z ista sunt p̄prie
corpoz z sufficiētē q̄ plurib; lineis terminant Amplius
p̄ter hec in lineis. etiā inuentunt q̄dā q̄ sunt in h̄mōi q̄lita-
rat; ponēda sicut rectitudo curuitas. z si aliqd ē his sile
sicut circulare spaciū z generalr loquēdo rotundū. Dia-
em̄ ista h̄nt formā p̄caui inter; z figurā p̄uēti ad exteri;

Rarū p̄o z spissuz z asperū z leue putabunt
qdē q̄litate scare s; aliena h̄mōi putant cē a di-
uisione q̄ circa q̄litate est quandā em̄ positōem
qdāmō videt partū vtrūq; mōstrare. spissum
qdē ē eo q; pres sibi p̄pūq; sunt. rarū p̄o eo q;
distet a seinuicē. z leue qdē q; in rectū sibi pres
iaceat. asperū p̄o q; hec qdē ps super. illa p̄o sic
inferior z fortasse aliq; q; apparebunt q̄litate
modi. s; q; maxime dicunt q̄litate modi fere tot
sunt q̄litate itaq; sunt q̄ p̄dicta sunt

Hic p. remouet qd dā dubiū dicit. q; raz z spissuz. i.
raz z dēsum asperū z leue putabunt fortitan apud aliq;
p̄ncipalr q̄litate scare q̄uis aliena sunt h̄mōi a diuisione
q̄ ē circa q̄litate. scant em̄ p̄dicta positōem quandā. q;
ordinē quēdā partū. S; inductive p̄t. q; spissuz ē. cu;
ius pres sibi iuuicē p̄pūq; sunt siue p̄iacēt raz p̄o fm op-
positū d; eo q; pres naturales a seinuicē distat in toto. et
sic hec duo fm positōē p̄tū irinsecā dicunt Leue at̄ fm
veritate vel leue p̄ n. sicut nūc p̄suetudo obrinuit. z aspe-
rū dicunt fm positōem quandā p̄tū exteriōz. leue qdē
eo q; in rectū vel eq; fm lineā vlt sufficiētē pres sibi p̄iacēt
exteriōres z vna sup altā nō eminet. Asperū p̄o p̄ opposi-
tū hui; d; eo q; vna qdē exteriōz p̄tū in lineā vlt sufficiētē
superior ē sup alterā eminedo potrecta Alia p̄o inferior z
infra altam de p̄ssa. positōēs igitur dicūt p̄mo p̄dicta.
Quattuor igit sunt q̄litate sp̄es q̄ cōiter inueniuntur z
fortasse aliq; q̄litate modi apparebūt. q; q̄le valde multi-
plicat d; de subali z accūrali q̄litate ita q; sunt mlti modi
tū isti modi q̄ maxime dicunt q̄litate modi dicti sunt.

Circa textū nūc expositū

mouet questio. Vtr; p̄ueniēt diuisa sit q̄litas ab An-
stote. p̄mo z imediate in q̄tuor sp̄es Et videt p̄mo q;
nō. q; nullū multiplex h; sp̄es. s; q̄litas ē multiplex. q; nō
h; sp̄es. P̄mo ē p̄hi in ista dicit. Qualitas ē coruz q;
multiplex dicunt Scdo sic. cuiuslibet vni; ḡnis sunt tm̄
due sp̄es p̄me. q̄litas ē vnū genus. q; nō h; q̄tuor p̄mas
sp̄es. nec videt iste sp̄es subalterne. q; illa sub altera p̄-
net. P̄mo p̄bat sic. ois diuisio ḡnis ē p̄ d;as p̄ranas.
s; tm̄ vnū ē vni; p̄ranū Tercio. ipossibile ē duas sp̄es
eiusdē ḡnis p̄dicari de eodē. s; habit; z dispō q̄ assignā-
tur p̄ p̄ma sp̄e z passio z passibil; q̄litas q̄ assignant p̄-
tercia sp̄e p̄dicant de eadē q̄litate. vt de caloze z fri; core
et silb; q̄ p̄hs enūerat in p̄ma sp̄e z tercia. igit p̄ma sp̄es
et tercia nō sunt due Quarto. ista diuisio sit fm diuer-
sos modos essendi in subiecto q̄b; suba affect. s; isti mo-
di sunt accūtales q̄litate. q; nō ē diuisio ḡnis in sp̄es

In oppositū ē p̄hs z ponit iste discursus.

¶¶¶ ¶

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or gloss on the main text. The notes are dense and cover a significant portion of the right margin.

Predicamenta

Major. Secm forme subalis originales dif/ferentias qlitatis noscunt spes ta subalterne qz specialissime dicitur. Minor. Prima huius forme distinctio p roes originales ipis ee z agere constituit deinde p modos eentiales pncipij z finis determinat. **C**onclusio. Ergo ad imaginem huius qternarie distinctionis ponit Aristoteles qrtuor qualitatibus species subalterne z specialissime distinctas.

Major p3. qz qlis e proportio materie ad qrtitatem. tal e forme ad qualitate. qz p modos distinctois subalis forme habent gna z spes in pdicamento qualitatibus. **E**t hec notitia e a priori. qz qlitas e signu q ad nos forme subalis. **M**inor p3. qz forma h3 duplicem roem pncipiandi. qz vlt pncipiu act pmi vel act pncipiandi ipius ee vel agere pmi facit p pna essentia. qz ee actus formalis et intrinsecus eentie eide idencus. **P**ncipiium ho ipius agere ee p potentia eentie supaddita z ab ea fluente. qz sicut esse e act eentie. ita agere est actus potetie. **D**einde sub diuidit ro originadi vtriusqz p rone pncipij z finis. qz ee pncipiium originas ee vl agere z e pncipiium terminas vtriusqz qd h3 rone finis terminatis in executioe. licz origo sit z originale pncipiium in intentioe. ex q em ambo ee. scz z agere sunt finita. qz hnt pncipiium z finis. z ita determinant p modos essentielles z intrinsecos pncipij z finis. z sic qlitates tercie spei q sunt obiecta potetiaz terminat agere et quartespe ee. qz qrtitate materie. **C**onclusio sequitur ex pmissis. **E**st em in hoc pdicamento qualitatibus subordimatio in speciebus subalternis vsqz ad species specialissimas. sicut in suba est subordinatio corpori aiat sensibilibz z ronalis. h3 hic statur qualitas no subdividit in duas spes tm. **E**t hoc io est. qz diuisio accitns no est sp per intrinsecas z oppositas dras. h3 p modos diuersimode habedi se ad subam. nihilominus p h3 diuisio ad bimebrem reduci fm diuisione tacta in minore. pnone vt due sint spes penes ee z due penes agere z subdistinguitur penes rone pncipij z finis vt postea dicet. **E**t pnt etia he spes adaptari quattuor causis. qm pma spes adaptatur forme habitus em vt forma formalis subam disponit z habituatur. **S**eda spes adaptat efficienti eo q naturalis potetia forma psequens. z eam efficienter in opatione ad opationes pficit. **T**ercia vero adaptat fini. qz in eo ponunt obiecta q potetias finalr mouet. **Q**uartaspe determinat materie qrtitatem. z ergo adaptat cause materiali. **E**t ex isto p3 etia ordo haz species. qz ordinantur fm qz magis assimilatur forme subali in pfectioe sua q ipa pficit materia. **I**psa naqz pmo dat esse materie formalr inessentialis pmo inchoatue sub mo dispositioe. et postea coplere sub esse habitus. z ita est pma species. **D**einde a forma formalr pficiere suu subiectu fluit effectiue naturales potetie z ipotetie q ordinant ad opationes illi forme puenientes. post quas sunt obiecta illas potetias mouentia q ponunt i tercia spe. **E**t vltimo relinqt tunc qrtaspe q magis puenit cu materia z quartitate. **A**d obiecta in oppositu. **A**d pmi est ddm fm ddm. **A**lteru. qz qualitas no dr multipli. vt vniuocu vl analogu. qd p pus z posteru dr. h3 vt genus. qd p diuersas dras diuidit in ea q sunt sub ipo equalr. **A**d sedm est ddm fm ddm. **A**l. qz ee duplex diuisio gnis. vna ee p dras

essentiali spes constituentes. z tales dras opz ee oppositas p affirmatorem z negationem. quod ronale z irronale diuidit aial. z talis diuisio dr ee bimebris. **A**lia e diuisio qz genus diuidit p spes siue accitns p modos qz efficitur i suba. z qz modi tales eentiale. modus ho dram accitns p modu multiplicitarz z multitudinis dare. **E**t sic cu dr qlitas diuidit in qrtuor spes. spes dr accipi p mo sub sensu qrtuor sunt modi gnales qz ois suba afficit z oes qlitates subam afficit q tm ad vnu modu generale reducunt. in q puenit q ee in suba p modu qualis. redutur tm hec diuisio ad ea q ee gnis in spes z h3 modu ee vt tactu e. **E**t aut inter spem z modu hec drna. qz spes sup illud aut e addit dram eentiale. modus ho dram accitns detale. vt tm ee p pdicta qrtuor ponunt loco spem istius gnis. qlitas ee no inorelet no nisi p qle siue p modu que h3 in subiecto. **A**d terciu parebit inferri in sedo dubio. **A**d qrtu e ddm. qz ex q spes qlitatis sunt innoctia dicitur ipa p modos inherencie qz inheret subiecto.

Circa predicta sunt du

Quia primu est. **A**n habitus z dispositio nominent vna spem qualitatibus distinctam. **E**t videt pmo q no. qz habitus et dispositio oppositas hnt rones. q no sunt vna spes. **C**onsequenter tenet. qz dr phs qnto metaph. q eade spe sunt illa qz ro e vna. **A**ns p3 p definitiones eoz politas in textu. **C**onfirmat. qz oes diuisiones sunt qlitates acquite. sed q da habitus a natura z creatore insunt. h3 no vident eades illa qz vnu acquirit studio z exercitio z reliquu naturalr.

Sedo. si habitus z dispositio scarent eandem rem sequer q ista posset pcedi. habitus e dispositio. z dispositio e habitus. **S**e qla p3. qz noia eandem rem scantia de se inuicem pnt pdicari.

Tercio. si habitus z dispositio scarent eandem rem sequer q iter ea no posset mediare puetio. **S**e qla p3 p Alexandrum dicentem. **I**ngit diuersa puetio scara. **Q**uarto. habitus et dispositio sunt spes adaliqd. q no sunt vna spes qlitatis. **C**onsequenter tenet. qz diuersoz genoz no subalternatim positoz sunt diuersae dras. **A**ns p3. qz habitus e habitus z dispositio fm phm qnto metaph. est ordinatio partiu in hntie pres. **E**tia habitus e vnu generalissimu distinctu a qlitate. q no e spes qlitatis. **Q**uinto. calor z frigus sunt passioes z passibiles qlitates. q no sunt dispositioes. pna e manifesta. **A**ns p3 p phm i textu q ponit caloz z frig in tercia spe qlitatis. igit p spes no e distincta a tercia. **E**t pfirmat. qz sunt etia i sedo spe qlitatis. qz sunt naturales potetie elementoz. igit no distinguit pma spes a sedo. **S**olo sic. qz vna spes dr ab vna natura siue eentia. h3 hitus z dispositio noiant vna z eade natura siue eentia qlitatis. q noiant vna spem. **M**inor p3. qz vna z eade qlitas fm spes pnt dici habitus z dispositio. sicuti vn habitus at sciaz firmis radicatur tal qlitas vocat dispositio. habitus em e nome pfecti i ista spe. dispositio ho nome ipsecti. z q pncipi pale nome e habitus. z sedariu qm adhuc ei fieri est dispositio. **S**unt q vna spes ab vna forma q iformat subiectu. q est in vna spe tm noiant duobz nomibz. qz no noiant tm qle quod talis qualitas relinquit in subiecto fm formam et essentiam. sed nominant eam etiam fm esse quod habet in subiecto inquam illud subiectum habet eam pfecte vel imperfecte. que duo. quia hnt modu opposituz vno nomine nominari no possunt. **E**t quia sic ad vna formam pntinent habitus z dispositio. ideo etiam per copulatiuam coniunguntur coniunctionem.

Handwritten marginal note: forma subalis originalis... distinctio...

Handwritten marginal note: species determinat materie qrtitatem...

Handwritten marginal note: Ad obiecta in oppositu. Ad pmi est ddm fm ddm...

Aristotelis

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū eodē modo sicut in solutione pncipali tactum fuit q sunt vna spēs z nō differūt nisi sicut pfectū z imperfectū fm modū essendi in vno subiecto. **Ad improbatōem vero dōm ē.** q oppositas habēt rōnes q̄tū ad modos essendi in subiecto. a quibz etiā noīa sunt imposita. sed quo ad naturā p nomē fcatā nō habēt oppositas rōnes. sed vnā z eādē naturā dicūt. pfectū vero z imperfectū nō variāt spēm z naturā. qz in quolibet motu ē pcessus ab imperfecto ad perfectū. z tū quilibet motus terminat ad vnū terminū fm speciem z naturā. **Ad scōdam pfirmatōem** interimitur al sumptū. quia p quilibet habitū subiectū disponit ad melius vel ad peius. z ergo omīs habit⁹ siue fuerit innas⁹ siue acquisit⁹ presupponit dispōem eiusdē generis sibi cōformē. **Ad scōdam est dōm.** q si dispositio z habitus dīcerent vnā qualitatē fm essentia z modū essendi. tūc posset p̄dicari de seiniue p̄uertibiliter. sed nūc dicūt diuersos modos vnus qualitatis quos habet in subiecto. et illi diuersi modi impediūt p̄dicatōem sicut etiam inuenimus hoc in p̄ceto z abstracto. **Ad terciū dicendū est eodē modo.** q inter ea q̄ sunt eadē fm tē z modū non debet mediare p̄dicatio. sed p̄t mediāter inter ea que dicūt diuersos modos. **Ad quartū dōm.** q habitus capitur multipliciter. **Uno modo** transcendēt vt extendit se ad oem modū habētū. z sic ē postp̄dicatōem. **Secūdo** vt fcat habitū dīne mediā inter habētē z rem habitam. z sic est decimū z vltimū generalissimū. z solū ad aliqd fm dicit. **Tercio** accipitur vt idē est q forma positīua. z sic sumitur inferius in oppositōe p̄uatiua nullo modo isto rum est hic sermo de habitū. **Quarto** accipitur habitus vt fcat qualitatem radicatam in subiecto z difficulter mobilem. z sic est spēs qualitatis. **De dispōe autē dicendū est.** q p̄s q̄nto metaphysice dispōem intelligit positōem siue sitū p̄tū in toto. z illa est ad aliqd fm dicit. **Ad quintū dōm fm dōm Albertū.** q cū d̄t p̄s calor z frigus sunt dispōnes z habitus. intelligit p̄ sitū dīnem q̄ntum scz ad modū accipiendi habitū z dispōnem et nō est dicitū. et eo q calor z frigus sunt habit⁹ z dispōsitiones. sed ideo qz receptio eoz in subiecto q̄ntū est per modū dispōnis q̄ntū p̄ modū habit⁹. z sic sunt simpliciter de terciā specie z nō de p̄ma. **Vel** p̄t dicit q nihil p̄hibet idem dici vel poni in diuersis generibz aut speciebz p̄quiuoce. vt vult p̄s in fine p̄dicatōem qualitatis. **Et sic est in p̄posito.** vnde calor z frigus possunt capi tripl̄r. **Uno modo** in q̄tū qualitates p̄plexionales p̄ potentia vite informate p̄ter facultate opandī opatōnes vite. et sic possunt reponi in p̄ma specie qualitatis. **Alio modo** possunt referri ad formas elementares respectu quaz sunt q̄dam naturales potētē. z sic ponūt in scōda specie qualitatis. **Tercio** possunt referri ad eōdem materiā elementorū per quā inest ipsīs facultas mutue trāsmutatōis. et sic sunt passibiles qualitates. z ponūt in terciā specie. **Et per idē p̄s** responsio ad p̄firmatōem

Secundū dubiū est. Que sit differentia inter habitū z dispōem. **Solutio** Aristotelis in textu habitus ē diuturnior z p̄manētior dispōne. nō em habitus precipue anime vt scētie z virtutes facile p̄mūtant nisi forte grandis fiat p̄mūtatio. puta ab egritudine aliq̄ qua vel aliquo hmōi. **Vnde** tradunt expōsitorēs sciētiā que est habitus multis modis amitti. **Uno modo** p̄pter magnam egritudine ad quā sequitur spiritū desibilisatio z cōplexionū variatio. z per p̄sequens memorie

destructio. **Secunda causa** est capitis lesio ad quā sequitur phantasia perturbatio z peruersio. **Tercia** est somnolentia. quia per eam memoria grossis humoribz replēt z spiritus disturbātur. z sequitur obliuio. **Quarta** est cura nimia. quia quādo duo motus diuersi sunt circa idem tunc motus maior annihilat apparētiā minoris. z cur cura sit motus tam animi q̄ corpis. ergo nimia cura destruit motum ad exercitiū scientiale. **Quinta causa** ē cōtinua ebrietas per quā exercitiū mentale impeditur. qz sensus interiores grossis humoribz replētur. **Sexta causa** est continue grossus abusus faciens multā euaporatiōem. sicut de alio oppio z multis alijs docetur in tractatu de arte memorandi. **Septima causa** est litargia. que est apostema slegmaticū cum febre in puppi cerebri nata causans obliuione hoc mō. **Anno. D. cccc. lxxxij.** in opido **Hardevicenti ducatus Belgie** qdam sacerdos honeste vite nulla infirmitate alia p̄uata in clero die sciētiam totaliter amisit sic q prima sciētie elementa p̄ter ignorauit z vsqz in fine vite sic p̄mansit arqz post duos annos pestilentie veneno percussus interiit. **Dicit** etiam in cōmētario Boetius. fertur qdam summ⁹ orator egritudi ne febribz q̄z decoctus oēm literarū amississe doctrinam in alijs autē rebus sanus ac sibi cōstans z in omī re veget⁹ p̄mansisse. **Manifestū** igitur est q ex causis predictis habitus corūpti potest. z solent de h̄ dari metra. **Ebrietas** frenesit studii discōtinuat. **Occipitis lesio.** nimus lāguor quozq̄ somn⁹. **Hec** artem sepe corūpūt p̄hibet. **Dispositōnes** vero sicut sunt calor frigiditas caliditas egritudo q̄ sunt corporis dispōnes de facili p̄mūtant. potest tū p̄tingere vt d̄t p̄s istas dispōnes corporales p̄ longā tudine t̄pis in naturā habitus trāsferrī z p̄ modū habētus inesse. qz tamē aīa est p̄manētior q̄ corp⁹ z min⁹ de p̄der a corp⁹ q̄z ecōtra corpus ab anima. ergo d̄t p̄s habitus z dispōnes anime p̄manētores z diuturniores cē habitibz z dispōnibus corporis.

Tercū dubiū. Que sunt ille qualitates q̄ sub hac specie p̄tinetur. **Solutio.** q omēs habitus z dispōsitiones quibz potētē naturales disponūt ad suas cōnaturales opatōes siue sint corporales siue spūales. **Quo** cōsiderandum est. q duplices sunt habitus. qdam corporales q̄ scz fundātur in subiecto corpali. vt fortitudo. abilitas mēbroz. et frequēti vsu mēbrozū causata. **Quidā** vero sunt spūales. vt qui in aīa vel in potentijs aīetanqz in subiecto fundātur. z illi sunt triplices. qdam sunt infusi. vt fides spes charitas. qdam p̄creati. vt spēs vel rōnes in intellectu intelligētiaz. z qdam acquisiti. z illi sunt duplices. quia quidam sunt morales. q scz appetitum sensitīuū vel intellectū ad opatōem disponunt. vt iusticia tēperantia. quidā vero sunt intellectuales qui scz faculter z prompte disponūt intellectum ad intelligēdiū intelligibilia. z illi itēz sunt duplices. quia quidam sunt speculatiui. vt sapientia sciētia z intellectus. quidāz vero p̄actici. vt prudentia ars. **Quo** notato dicendū est. q sub hac specie cōtinētur omnes habitus siue corporales siue spirituales. siue infusi. siue acquisiti. siue morales. siue intellectuales. siue p̄actici. siue speculatiui. siue in appetitū intellectiuo. vt iusticia. siue in sensitīuū z cupisibilibi. vt tēperantia liberalitas amicitia eutrapelia. vel in appetitū sensitīuū irascibili. vt fortitudo magnificētia magnanimitas zc. z omēs habitus oppositi siue fm supabū dantiam siue fm defectum.

corporale
Simpler p̄ habit⁹
spūales
vt p̄s q̄z habit⁹ z d̄t
p̄s q̄z habit⁹ z d̄t

Predicamenta

Quartū dubiū est. Utrum ex dispositione potest fieri habitus. Solo Alberti sic. qz sicut dispositio relinquitur ex actibz ita p actū frequētatōz z sepe iteratos ex dispōne fit habitus. Et si q̄raf. an illud qd relinquitur ex diuersis actibz sit idē vel diuersus. Dm q est idē in substantia forme diuersus solū f^m esse. qz relictum ex pmo actu est magis potētie p̄mixtū z imp̄fectū q̄ relictū ex secūdo actu. sicut em̄ in motu id qd est in p̄ncipio motus magis ē potētie p̄mixtū q̄ illud qd est in medio. z illud magis q̄ illud qd est in termino vbi penit^r depuratur ē ab imp̄fectōe quā h̄z a suo opposito. ita siliter ex diuersis op̄atōibz relinquitur aliqd eiusdē essētie cū habitu. z omne relictū vocat dispositio donec pueniat ad op̄atōnem vltimā q̄ in virtute p̄cedentiū generat habitū. S; diēres. ex illo seq̄retur q̄ idē efficeret a multis agentibus tpe diuersis qd videt̄ impossibile. Ad h̄c d̄m. q̄ nō est incōueniēs idē fm̄ subam diuersum tū fm̄ esse causā rī a diuersis agentibz solū numero differētibz z libijnuis cen succedētibz a quibz tū agētibz diuersis accipit aliqd̄ et aliud esse. sicut est in p̄posito.

Quintū dubiū est. An om̄is habitus fiat ex dispōne. Et videt̄ q̄ nō. qz multi sunt habitus p̄naturales siue cōcreati q̄ nō vident̄ p̄duci ex dispōitōnibz. Solo Alberti om̄is habitus fit ex dispōnibz. verū tū est q̄ aliqui sunt habitus qui simul inesse p̄ducant p̄ naturam cū dispōne. nō em̄ est incōueniēs simul in esse p̄duci ex ad habitū dispōnī ac etiā habituari. fundatur tamen isti habitus om̄es in dispōne sui subiecti. q̄ licet nō p̄cedat tpe. p̄cedit tū natura. z sic om̄is habitus fit ex dispōsitione fm̄ naturā ad minus p̄cedente.

Secūdū dubiū est. Quātūz t̄pis requiratur ad hoc vt ex dispōne fiat habitus z quor̄ actus. Solutio Alberti. hoc nō est p̄ artem determinabile. Quis rō ē ineq̄litas habitūatis z dispōnīs subiecti. qz nō oīa subiecta sunt eque abilia z disposita ad habitū susceptio nē. z ex h̄ p̄tingit q̄ habitus q̄ causat̄ in vno paucis op̄atōnibz z pauco tpe i alijs causat̄ ml̄s op̄atōibz z ml̄to tpe.

Septimū dubiū est. Utrū actus p̄cedentes habitum sint nobiliores habitu vel ignobiliores. Solutio ignobiliores. qz actus p̄cedentes habitū ordinantur ad habitū vt ad finē. sed finis nobilior ē his que sunt ad finē. Et hui⁹ etiā sile videmus in naturalibus. ibi accētia p̄cedētia formā subalē sunt imp̄fecta. se quētia vero eā p̄fecta z subiectū denoiāntia.

Octauū dubiū est. An secūda spēs qualitat̄s pueniēt̄ dicat̄ naturalis potētia vel impotentia. Et videt̄ q̄ nō. qz qualitates nō insunt sube nisi mediante q̄ntitate. sed plures sunt potētie aīe imēdiate fundare in suba aīe. vt p̄ de potētijs intellectiuis. igit̄ naturalis potētia nō est q̄litas. Secūdo sunt aliq̄ potētie rōnales q̄ nō p̄nt dici naturales. q̄ ista spēs male d̄z naturalis potētia vel impotentia. Ans p̄batur. qz potētie rōnales sunt ad opposita z potētie naturales ad vnu de terminare. vt d̄ p̄ h̄s sc̄do p̄nhermenias. Tercio. potētia materie ad formā est naturalis. z tamē nō est qualitas sed substantia. quia est materia vel inclinatio ei⁹ ad formā. Quarto. nullū respectiū est qualitas. potētia est ens respectiū respiciens actum. ergo r̄c. Quinto. nulla p̄uatio videtur esse species qualitat̄s sed natura

lis impotentia est quedam p̄uatio naturalis potētie. ergo r̄c. Sexto. om̄is impotentia est p̄ter naturā p̄uatio mo celi. ergo nō debet dici naturalis. Septimo arguitur p̄tra exēpla posita in textu. cursor z pugillator sunt in prima specie qualitat̄s. ergo nō sunt in secūda specie. Antecedēs p̄batur. qz cursor z pugillator sunt noīa verba lia terminata in oz. ergo dicūt habitū ex actibz reiteratis generatum. Solutio Alberti sic. Pro quo fm̄ eundē notandū est. q̄ naturalis potētia vel impotentia est q̄dā qualitas in subalibz p̄ncipijs rei radicata q̄ totū eē subale p̄stitūtū p̄cedit fm̄ quā quales. i. potentes sunt mus ad facile agendū z nō cōtraria patiendū. vel eontraria ad facile patiendū z nō agendū ea q̄ sunt fm̄ naturā vel cōseruātionem nature. sicut dictum est in expositione textus. Et quādo talis qualitas causatur ex victoria forme super materiam quā forma perfecte terminat z terminam tenet. ita q̄ cōtrarijs resistit alterationibz tunc vocatur talis qualitas naturalis potētia. Naturalis quidem qz in naturalibz p̄ncipijs radicata est. potētia autē quia ē vigor z valor ipius forme super materiā. ad agendum ea que sunt fm̄ naturā sine impedimēto. per oppositum autē naturalis impotentia causat̄ ex victoria materie z p̄uatiōis sup formā quā impedit cōtraria dispositio ita q̄ materiā perfecte cōp̄chēdere z ad se terminare nō potest. z ideo vigor diminuit̄ ad actōnes naturales z facile patitur z vincit̄ a cōtrarijs. Et dicat̄ naturalis impotentia. nō quia natura hui⁹ defect^r p̄ncipium sit. s; quia natura impedit cōtrarijs dispositōnibz ne ad talē vigorem possit puenire. Et vocat̄ p̄ h̄s hanc speciem genus z nō speciem. quia cōuenientia in genere minor est q̄ in specie. quia cōueniētia in genere conueniūt in potētia. z cōueniētia specie cōueniūt in actu z forma. Et quia naturalis potētia z impotentia nō cōueniunt nisi in potētia materie. ideo dicūt̄ genus. quia in solo genere cōueniunt. Et quia nō vniūt̄ in vno h̄c duo. ideo nō p̄ copulatiuam sed p̄ disiunctiuā cōiungūt̄ cōiunctōem. que est signū formalis diuersitatis. igit̄ potētia est qualitas fm̄ quā habētes eam potētes ad naturalia dicūt̄. z impotentia fm̄ quā impotētes. q̄modo dicūt̄ pugillatores qui ex ip̄s p̄ncipijs naturā p̄stituentibz apti sunt ad dā dum fortes ictus qui fortia z exercitata habent. brachia ad facilem motū z fm̄ q̄ dicim⁹ quosdā cursores ex naturalū p̄ncipiorū dispositōne. qui videlicet lōga vel agilia vel mobilia habēt crura. z nō magnū pōdus corporis qd lassitudine inducat. z f^m q̄ quosdā dicimus salubres siue sanatiuos quorū p̄portionalis est in mēbris caro z vestita modico yndiq̄ adipe. hoc nō recipit cōtraria z fortiter tenet tēperamētum cōplexionis z a se repellit nocua. cōtraria autē hōz corporis dispositōne dicimus insalubres vel egrotatiuos fm̄ naturale impotentiam. quia nihil eoz que dicta sunt perficere possunt per naturalem potētiā. Et ex istis patz q̄ secūda species q̄litas assimilatur forme fm̄ q̄ ipa p̄ncipiat actōem origināliter z primo. forma em̄ origināliter actōem p̄ncipiat. et potētia naturalis secūdario. P̄ h̄s tamē q̄nto mera p̄physice nō ponit hanc spēm inter species qualitat̄s. eo q̄ fm̄ eaz nihil denomiatur actu quale. sed sic vel sic potēs ad aliq̄ actum. vnde ponit eam sub modis potētiatis vt superius tactum fuit.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dicendū. q̄ nō om̄es qualitates sed solū sensibiles in suba fundant̄ mediāte q̄ntitate quales nō sunt potētie aīe intellectiue.

Predicamenta

perfecte. sed bene imperfecte et quocumque modo. Alii dicunt quod dicitur philosophi dicitur sic intelligi. non dicitur quod est a passionibus. quia ab ipsis sumuntur cōiter denotatiua. Cuius exemplum est. si quis haberet alicuius particularis hominis colorē faciei describere. non haberet dicere eum rubrum. quia passione verecundie exarsit atus rubens esset vel portum suppletus. sed haberet eum describere secundum illam qualitatem quae sibi secundum naturam incit et per se longum. si tamen sumerent ab ipsis denotatiua. tunc sicut imperfecte insunt. ita etiam imperfecte fieret ab ipsis denominatio.

Ad tertium dicitur cum Aristotele quod qualitates tercie species non dicitur passibiles. quia inferuntur passionibus suis subiectis. quia nulla forma naturalis nata est agere in suis subiectis. propter se dicitur passibiles. quia aliquo modo inferuntur passionibus suis. Ad obiectum vero contra hoc dicitur quod passibilis qualitas inducit per alterationem. et ita subiectum patitur ab aliis alterante. sed non a forma quam recipit. sed ab aliquo habere eandem formam in specie. Ad secundam partem obiectio est dicitur quod passibilis qualitas efficit quaedam passiones in sensu non veram et corruptiuam. sed saluatiuam sive perfectiuam. Ad quartum videtur Albertus quod philosophus ponit diametrum visibilia seu obiecta visus et inter alia sensibilia. quia visibilia non dicitur qualitates passibiles. eo quod sensibus inferuntur passiones sicut alia. quia licet visibilia sensui visus inferuntur passionibus. ex quo virtus visiva est passiva potentia. tamen quia sunt in potentia esse spirituale. et quia visus est potentia spiritualior omnibus aliis. non dicuntur ea ratione passibiles qualitates. Sed forte diceret visibilia moueri ad delectationem et tristitiam. igitur eadem ratione debent dici passibiles qualitates quae ceterae. Solo Alberti magni. visibilia non inducunt delectationes et tristitias secundum quod homo. sed tamen per accensum in quantum sunt signa delectabilium secundum gustum et tactum. et ideo specialiter dicuntur passibiles qualitates quia sunt per se passiones passionibus causant non cito transiuntibus.

Quodecimum dubium est. Que sunt ille qualitates res quae ponuntur in ista specie. Solo. in hac specie ponuntur omnes ille qualitates quae inferuntur sensibus passionibus loquendo de passione cōiter sicut sunt omnia obiecta sensuum exteriorum. ut color sonus odor calor et sic de aliis. Sicut omnes qualitates quae ex aliis quibus passiones passionibus causant. sicut sunt rubedo quae causatur ex verecundia. et pallores quae causatur ex ira et sic de aliis. Sicut accensio aie quae vocantur passiones appetitus sensitui. ut sunt amor odium desiderium gaudium tristitia spes desperatio et sic de aliis. omnia enim ista continentur in hac specie.

Decimum tertium dubium est. An quarta species cōuenienter dicatur forma et circa aliquid partem figura. Et videtur primo quod non. quia figura est quod se considerat a mathematico. sed mathematico non considerat qualitatem sed quantitatem ergo figura est quantitas et non qualitas. Et confirmatur. quia figura videtur de Euclide est quae termino vel terminis clauditur. hoc autem non uenit qualitati sed quantitati. Secundo. qualitas est accensio absolutum. sed figura est ens respectiuum. non est qualitas. Quod dicitur per quod dicitur respectu ad figuratum. Tertio. terminus est eiusdem entitatis cum eo cuius est terminus. sed figura est terminus quantitatis. igitur est eiusdem entitatis cum ea. Quod autem est una essentia est unum genus. quia res per essentiam ad genus de terminatur. igitur figura erit in genere quantitatis et non qualitatis.

Quarto. impossibile est spiritum in plus se habere quam genus. sed forma in plus se habet quam qualitas. quia est quod cōe ad omnes formas tam substantiales quam accidentales. igitur non est species quantitatatis. Quinto. nihil est distinctum a sua tota subiecta. sed materia rei artificialis quae est res naturalis est tota subiecta rei artificialis. quia res artificialis non distinguitur a naturali. igitur etc.

Sexto forma et figura nihil addunt super quantitatem. ergo non sunt species quantitatis. Consequenter nota. An philosophus probatur. quia si linea cum linea in acutum vel rectum angulum coniungatur non addit quantitati aliquid. sed rationem terminum. non dicitur poni species quantitatis. Solo Alberti sic. quia est quantitas in situatone forme terminas quantitate materiae. quia sicut forma subiectis terminat et format materia. ita quantitas quae sequitur formam terminat quantitatem sequente materia. figura enim terminus est quantitatatis. In signum cuius est una species in cōi eorum est una figura tam in toto quam in partibus. sicut homo figura est una. et sicut asini. et sic de aliis. Vocatur autem philosophus haec species quantum genus qualitatis. non quantum sunt una quantitas ut superius dicitur fuit de naturali potentia et ipotentia. sed quia multum valde prophedit. forma enim et figura una et eandem qualitatem nominat secundum essentiam et solum differunt ut dicitur Albertus diuersa relatione. quia modus terminatiois linearum in superficie vel corpore potest referri ad intra ad formam subiectam quae tam in toto quam in partibus est. quare sic vel sic in partibus vel illud vel etiam tota forme. et sic de forma. Potest etiam referri ad extra ad quantitatem sic vel sic terminatam in tales vel tales angulos. et sic de figura. Quia tamen haec unum sunt in eo quod est forma et figura. propter hoc dicitur Albertus quod non distinctio sed copulatiua coniunctio coniungitur. et sic cōiter habet textus Aristotele. Dicitur notiter figura partem circa aliquid. circa in diuiduale quantum. quia in exterioribus terminatioibus linearum concludit et terminat exterioris in circuitu. et partem terminatiois est ad puncta in quibus currunt linee terminant.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicendum. licet figura materialis capta sit quod mathematicum. non tamen formalis. In figura accipitur dupliciter. uno modo materialiter. et sic facit superficiem clausam vel terminatam lineis. et sic procedit obiecto. Alio modo accipitur formaliter ut facit ipsam terminatorem vel clausonem superficialem. et sic pertinet ad genus qualitatis. et per idem per solo ad confirmationem. Ad secundum dicitur. quia figura accepta per imaginem alicuius rei representatiua est accidentis respectiuum. tamen si capiat per terminatorem quantitatis in materia quae huiusmodi capiat quod absolutum. tamen relatum secundum dicitur. Ad tertium dicitur. quod terminus intrinsecus est eiusdem entitatis et naturae cum illo cuius est. non autem terminus extrinsecus qualis est figura.

Ad quartum dicitur. quod licet forma cōiter accepta sit quod superius ad qualitatem et non sit species eius. tamen accepta per terminatorem quantitatis in materia secundum exigentiam forme subiectis non est cōiō.

Ad quintum dicitur. quod materia in artificialibus est tota subiecta per tanto. quia forma artificialis est solum debile accidens ab arte introductum quod non obstante etiam distinguitur a subiecto sicut parebit in solone sequenti. Ad sextum dicitur. quod hoc falsum est. quia addunt terminatorem quantitatis quod non est quantitas. sed qualitas. sicut est acutum vel rectum vel hebes in angulis vel rotundum vel planum quod non tamen sunt rationes sed res ut dicitur Albertus. quia faciunt ad aliam et aliam imutationem sensus. immutatio autem sensus non est nisi a re aliquid sine qualitate. Si dicas. Omnes Ulrici de argentiua dicitur quod iste qualitates sunt quod dam esse quantitatis nullam entiam addentes super quantitate materiae. sed videtur quod non sunt res sed rationes tamen. Solo quod hoc dicitur Ulrici intelligendum est de entia quae est res per se separabilis ab alia entia. alio modo esset verum. Quantitas enim ista quae species est utique entia distincta ab entia quantitatis. sed non est essentia separabilis secundum re ab ea. quia cum sit terminus quantitatis nusquam reperiri potest sine quantitate.

Decimum quartum dubium est. Que sunt illa quae in ista specie reponuntur. Solo. omnes figure corpales et

... de ... quibus ...

Aristotelis

supficiales quaz aliq sunt naturales. vt q causant a natura z formis naturalibz cozpoz in qbz sunt. vt figura bipedalis in hoie. z quadrupedalis in equo. Et ocs res artificiafi facit z omnes paffiones linee rectitudo. curuuras z c. vt tactu fuit. z h mo dr **Paridan** in suis summulis q forma z figura dicit. qz forma e qlitas circa qlitatem discreti. vt paritas iparitas. z figura fm qlitatem contu nuam. vt rectitudo curuuras. triangulatio. qdrangulatio. et sic de alijs ca naturalibz qz artificialibz. fz fupius meli us dicitur est et **Alberto**. Alij dicunt q figura reperit in naturalibz z artificialibz. fz forma tm in naturalibz. et q ibi forma e ca terminatiois ad extra z no in artificialibz. et fm hoc e alia ro qre dr ista spes pot? gen? qz spes

Decimū quātū dubiū. Quare antiqui has spes vno noie noiauerūt vt pma applicato em. sed am naturalē aptitudinē. terciā casum. qrtā pponem. **Solutio.** qz antiq dixerūt has spes distingui p modos p qz acqruunt in subiecto. z qz pma spes e p modū acquisitionis in subiecto p ipas subiecti opatōes. z qd acqrit in subiecto paulatim applicat. qz pma spem cōi noie vocabāt applicato em. fz meli? dicunt habitus z dispo ppter cam su perius assignatā. Et qz scda spes e naturalē potētia ples quens eē subale p qd efficit potēs ad agendū vel patien dū. iō scda spem noiauerūt aptitudinē naturalē cōi no mine. qz tū aptitudo nō ē nomē cōe vniuocū ad potētiāz et ipotētiāz. qz si aliqd ē aptū ad agendū p hoc ipm nec p aliqd cōe itū vel illi erit aptū ad parandū iō meli? no minar a pto. **Tercia** pō spem vocabāt casus ex mo q in dicitur siue in ordine ad cam p quā inducit q casualis est. **In pposito** pō intēdit de qlitate nō fm modū fm que inducit. fz pot? fm modū q in heret subiecto ad denoian dū ipm qlē. **Quarta** pō spem vocabāt componem. eo q p ipam suba cōponit ex suis partibz integralibz z quantitat uis fm terminatio em sue qlitatis. z fz istud ver sit. ram e nec compō nec p dicitā noia dicitur spes vl formas differē tes in qlitate fm q a qlitate qlē denominat. fz sic fz prie noibz duobz modis nominat

Qualia vero sunt q fm hec denoiatiue dicitur. vt quolibet aliter ab his. **In pluribz** qdem et pene in omibz denoiatiue dicunt. vt a candore candidus. za grāmatica grāmaticus za iusticia iustus. similiter aut z in alijs.

Hic p hō determinat de qlitate in pcreto. Et diuidit qz pmo facit hoc. **Secdo** remouet dubiū. ibi (In aliqbz vero) **Primo** dr sic. qz qlia sunt q fm hec. i. fm qlitates fupius positas denoiatiue dicunt. fupple denoiatōe qua subiectū simplr denoiat. vel dicunt quolibet alit ab his **In pluribz** pō z pene in oibz denoiatiue dicunt. **Exemplū** est. vt a candore candidus. za grāmatica grāmaticus. za a iusticia iustus. z sili mo est in alijs

In aliqbz pō eo q nō sunt posita qlitatibus nomina nō contingit ea q dicunt ab eis denoiatiue dici. vt cursor z pugillator q fm valitudine naturalē dicunt a nulla qlitate denoiatiue dicunt. non em posita sunt noia valitudinis fm qz isti qlē dicit. sicut in disciplinis fm qz pugillatores vel palestrici fm affectōem dicunt

tur. pugillatoria em z palestrica disciplina dicitur quales em ab his denoiatiue hi q afficiuntur ad eas dicunt. **Aliquādo** aut z posito noie denoiatiue nō dicit id qd fm ipsum qlē dicit. vt a pte te studiosus. pte em habēdo studiosus dicitur. sed nō denoiatiue a pte. non aut in pluribus hoc tale est. q ergo dicunt aut denoiatiue a p dicitis qlitatibus dicit aut aliq mo alit ab eis

Hic remouet dubiū. possit em aliqz qre an in oibz qlia dicit a qlitatibus denoiatiue. **Phs** dicit q nō. qz duobz modis ipedit denoiatio ita q qlia nō dicit denoiatiue a qlitatibus pmo. qz qlitatibus talibus noia nō sunt iposita a qbz solo casu differēt denoiatiua. sicut cursor pugillator vt dicit nō ab arte currēdi vl pugillādī fz a naturali potētia dicit nō denoiatiue. qz suis qlitatibus. i. abstractis nō sunt noia iposita. si em noia iposita sunt illa disctiplinaz sunt z nō noia potētiar. **Secdo** ipedit denoiatio qn qlitatibus sunt noia iposita. fz nō ab eis nō fit denoiatio hoc est nō dr aliqd qlē. **Exemplū** est. vt a pte nō dr aliqz qz denoiatiue pte uolus. fz dr studiosus. **Formato** noie a qre pte qd est studiū hōis em pte dr studiosus. fz ramē istud nō est in pluribus qlitatibus. i. in pluribus nō fit hō modo denoiatio. fz cōiter denoiatiua formā a noibz qlitatū q ipis insunt. **Redudū** qz qz qm qz dicunt qlia dicit denoiatiue a p dicitis qrtuoz spēbz qlitatis. aut aliqz mo sic dicit dicitur aliter ab illis qlitatibus q deē sunt

Inest aut pparietas fm qlē. vt iusticie iniusticia cōtraria est z albedo nigredini. z alia silit er aut z ea q fm eas qlia dicuntur. vt iniustū iusto. z album nigro.

Ista est secūda ps pncipalis huius capituli in q **Aristo.** determinat de qlitate qrtū ad e? acēntalia. Et diuiditur in tot ptes qe ponit pparietates qlitatis. ptes patebūt in pcessu. **Prima** diuidit. pmo ponit pnam pparietatē qlitatis. **Secūdo** pbat eam nō esse ppariat. **Primo** dr qz pparietas inest qlitati. vt iniusticia est ppariat iusticie. z albedudo ppariat nigredini. z alia hōi. **Secdo** ostēdit eandē puenire qlitati in pcreto. dices q ista pparietas puenit etē am his q dicit qlia vt iniustū dicit iusto z album nigro

Nō aut in oibz hoc ē. rubeo em z pallido et hōi coloribus nihil ē ppariatū qlitatibus exultetibus

Hic probat p hō ista pparietatē nō esse ppariat ppariam de cēs q hō qd dicitur est iā. fz haterē ppariatū nō inest oibz qlitatibus. qz nō puenit rubeo pallido z alijs medijs coloribus qz illis nihil est ppariatū. z nō sunt qlitates.

Ampli si ex cōtrarijs vnū fuerit qlē. z reliquū erit quale hoc palā est proponēt ex singulis alia p dicitā mēta. naz si est iusticia iniusticie cōtrariū. qlē at ē iusticia qlē g iniusticia. nullū ei ali op p dicitamentoz aprabit iniusticie. neqz quantitas. neqz ad ali quid. neqz vbi. neqz omnino aliud quicquam nisi quale. sic autem z in alijs que fm quale sunt

Vertical text in the left margin, likely a commentary or continuation of the main text.

Handwritten mark or signature.

Handwritten note or reference at the bottom right of the page.

Predicamenta

Hic phs ponit vnum corollariū dicens. si vnus ex cōs-
trarijs fuerit quale. & reliquū illi p̄trarium erit etiam q̄le
q̄ p̄traria opposita sunt in eodem genere. **Hoc** autē
manifestū est p̄ponenti siue inducēt alia p̄traria ab his
que dicta sunt in singulis ḡnibz p̄traria suscipiētibz. **Sēs**
p̄ em̄ p̄traria in eodem sunt genere. nam si iusticia p̄tra-
ria est iniusticia. & iusticia q̄le q̄ddam siue q̄litas est. sequit̄
tur etiam q̄ iniusticia est quale quiddam siue qualitas.
nulli em̄ alioz generē poterit aprari iniusticia sicut spēs
vel indiuiduū. nisi et cui iusticia apratur vt spēs vel indī-
uiduum. **I**n iusticia em̄ neq̄ est q̄ritas neq̄ ad aliqd. ne-
q̄ omnino siue vlt̄er q̄equam de numero p̄dicamētorū
nisi q̄le & qualitas. & sic ē in om̄ibz alijs p̄trarijs que sunt
fm̄ qualitatem vel quale

Suscipit autē q̄litas magis & minus album
em̄ magis atq̄ altero dicit̄. & iustū atq̄ altero
magis & minus. sed & ip̄a cremētū suscipiūt cuz
cādidū nāq̄ sit. āpli⁹ p̄tingit cādidū fieri

Hic phs ponit sc̄dam p̄prietatē qualitatis. **Et** diuisi-
ditur. q̄a p̄mo ponit istam p̄prietatē. sc̄do ostēdit eā nō ēē
p̄prietatē ibi (**Nō** t̄m om̄ia). **Quo** ad p̄mum dicit q̄ q̄li-
tas suscipit magis & minus. & hoc p̄ty inductōe. album
em̄ vnum magis & min⁹ altero albo d̄: fm̄ albedinis in-
tensionem. **Et** s̄lt̄ iustū magis & minus altero d̄: hec au-
tem que qualia sunt sicut albū & nigrū nō t̄m suscipiunt
intēsiōē & remissiōē. sed etiā ip̄a q̄ sunt qualitates a q̄-
bus talia dicunt̄ qualia suscipiūt in seip̄s. vt q̄dam d̄-
cunt cremēta & diminutiōes. & h̄c d̄ **Boet** p̄ suam pla-
tonis. & istud declarāt exemplo dicentes. cū cādidū q̄d
est candor sit actu cādidū p̄tingit ip̄m cādorē fieri ā-
pli⁹ & magis cādidū. & intēdi p̄ maiorē luminis susceptō-
nem. sicut d̄ **Nicolaus** peripatheticus.

Nō tamē om̄ia sed plura. iusticia nāq̄ si di-
cat̄ a iusticia magis & minus. potest q̄libet ābi-
gere. similiter at̄ & in alijs affectibz. q̄daz em̄ du-
bitāt de talibz. iusticiā nāq̄ a iusticia nō mul-
tū aiunt magis & minus dici. nec sanitatē a sani-
tate. min⁹ autē habere atq̄ altero sanitatē aiūt
et iusticiā min⁹ atq̄ altero habere. sic autē & gr̄a-
maticā & alios affectus. sed tamē ea que fm̄ cos
affectus dicunt̄ indubitatē recipiūt magis et
minus. gr̄amaticior em̄ alter altero d̄: et iusti-
or & sanior. sic & in alijs

Hic phs ostēdit p̄prietatē istam nō esse p̄prietatē. **Et**
diuidit̄ in duo. **Primo** ostēdit de acc̄tibz in abstracto.
secundo ostēdit idem de acc̄tibz in concreto **Secunda**
ibi (**Triangulo** vero). **Quo** ad p̄mum dicit. quāuis
istud sit quoddam qualitatis proprium. non tamen con-
uenit om̄i qualitati. sed plura sunt que magis & min⁹
suscipiunt sed non om̄ia que sunt qualitates. **Iusticia**
em̄ qualitas est. & si dicat̄ fm̄ q̄ sic abstractē significatur
magis & minus suscipiē quilibet potest ambigere siue du-
bitare an verum sit vel falsum quod dicitur. **Similiter**
etiam dicendum est de alijs affectibz id est q̄litatibus. q̄
afficiunt per inherētiam sua subiecta in quibus sunt q̄n
per abstractionem significantur. vt iusticia albedo sanis-
tas & huiusmodi. **Quidam** autē dubitant de talibus

vrū magis & minus suscipiant. quidam em̄ iusticiā a
iusticia & albedinē ab albedine sumunt non multum dici
fm̄ magis & minus. ita q̄ vna iusticia sit magis iusticia
q̄ alia. nec dicunt sanitatē vnam ab alia sanitate dici fm̄
magis & minus. eo q̄ nomen vniuscuiusq̄ abstractorū
imponitur in termino. quāuis autē antiqui de istis diuersa
sentiant. tamen vtriq̄ concedunt & dicunt q̄ alterum ma-
gis altero & minus altero habeat de istis acc̄tibz ex q̄
vnus homo dicitur magis habere de sanitate q̄ alter. et
similiter de iusticia & iniusticia. **Et** similiter modo dicendū
est de grammatica & alijs disciplinis. & ergo subiecta q̄
recipiunt istos affectus siue qualitates indubitanter fm̄
istas qualitates magis & minus dicuntur suscipere. vn⁹
em̄ homo d̄: altero grammaticior q̄ magis habet gram-
maticam. & iustior & sanior. & sic est in multis alijs quas
licitatibz prime & tercię speciei

Triangulus vero & quadrangulus non vi-
dentur magis & minus suscipere. nec aliquid
aliarum figurarum. quecūq̄ em̄ trianguli defi-
nitionē suscipiunt & circuli. om̄ia similiter tri-
anguli vel circuli sunt. eorum vero que non re-
cipiunt nihil magis alterum altero dicitur. ni-
hil enim quadratum magis q̄ parte altera lon-
gior forma circulus est. nullum enim horum re-
cipit circuli rationem. **Similiter** autem si vtra-
q̄ non recipiunt huius propositi rationem. nō
dicetur alterum altero magis. non ergo om̄ia
qualia recipiunt magis et minus. horum igitur
que predicta sunt nihil est p̄prietatē q̄litis.

Hic phs probat de qualitatibus in cōcreto quod su-
perius dixit de eis in abstracto dicens q̄ triangulus et
quadrangulus que sunt q̄litates quartę speciei fm̄ q̄ sunt
nota denominatiue dicta a triangularitē & quadrangu-
laritē. sic dicunt̄ qualia & nō qualitates. & sic dicta nō vi-
dentur magis & minus suscipere. triangulus & q̄drangulus
nec aliquid quod denominatiue ab alijs figuris. sicut
circulus pentagonū vel hexagonum. quia q̄cūq̄ habēt
definitōem trianguli vnum non d̄: magis altero triangu-
lus vel minus. **Similiter** q̄cūq̄ habent definitōem cir-
culi vnum non dicitur magis vel minus altero circulus.
Similiter q̄ habent definitōem q̄dranguli vnum non dicitur
magis vel minus altero q̄drangulus. q̄a quadrangulus
ois eq̄lter est q̄drangulus alteri. & nō fm̄ magis & mi-
nus. ex quo om̄es p̄cipiāt definitōem seu rōnem q̄dranguli.
Et similiter dicendū est de q̄drato & circulo. **Et** s̄lt̄
ent figure vni⁹ sp̄ei nō dicunt̄ fm̄ magis & minus. eo q̄
eq̄lter p̄cipiāt definitōes. ita etiā figure diuersarum spē-
rum sibi inuicem p̄paratē nō dicunt̄ fm̄ magis & min⁹.
vt q̄dratum. q̄d est figura q̄ttuor̄ rectis lineis equalibz
sibi inuicē & q̄ttuor̄ rectis angulis cōclusa. nō est magis
figura q̄ q̄drangulum. quod est figura quattuor̄ rectis
lineis quāz due oppositę sunt equales sibi inuicem. & in
alijs nō oppositis inuales & quattuor̄ rectis āgulis cō-
tēta. **Quia** equaliter remouet̄ ratio siue definitio circuli
a quadrangulo & quadrato. q̄a circulus est figura vnica li-
nea cōtēta. in cuius medio ponitur centrum a quo om̄-
nes linee ductę ad circūferentiam sunt equales. & hec rō-
nec quadrato conuenit nec quadrangulo. quod ē altera

Aristotelis

parte longius. et sic equaliter. et non fin magis et minus quam dicitur et quadrangulum non sunt circulus. eo quod nullum talium circuli recipit definitio rationem. Simpliciter autem loquendo si neutrum istorum nullo modo recipit huiusmodi oppositum. id est circuli definitio enim. tunc sequitur alter istorum non magis et minus esse vel non esse circulus. quod quod fin magis et minus esse vel non esse dicitur aliquid non precipiat nomen et ratione eius quod precipiat fin magis et minus. Concludit ergo quod non omnia quae magis et minus recipiunt. et quod nullum istorum est proprie proprium. quod neutrum convenit omni soli et semper.

Similia vero et dissimilia fin solas dicitur qualitates. simile autem et dissimile alterum alteri non est fin aliud. nisi id quod quale est. quare proprium est qualitatis fin eam simile vel dissimile dici.

Hic philosophus ponit ultimam proprietatem qualitatis. Et dividitur in duo. quod primo facit hoc. sedo remouet dubium secunda ibi. **A**t vero primo dicitur quod proprie proprium est qualitas vel dissimilia dicitur. nihil enim est alteri simile vel dissimile nisi per qualitatem. quae relinquitur quod proprie est qualitati fin eam simile vel dissimile dici.

At vero non deest conturbare quis nos dicit de qualitate propositionem facientes multa de reatiuis interposuisse. habitus enim et dispositiones horum que ad aliquid sunt esse dicebamus. Bene enim in omnibus talibus genera ad aliquid dicuntur. nihil autem horum quod singularia sunt. nam cum disciplina genus sit ipsum quod est alterius dicitur. alicuius enim disciplina dicitur. eorum vero que singularia sunt nihil ipsum quod est alterius dicitur. ut grammatica non dicitur alicuius grammatica. nec musica alicuius musica. sed forte fin genus hec ad aliquid dicitur. ut grammatica dicitur alicuius disciplina non alicuius grammatica. et musica alicuius disciplina. non alicuius musica. quod propter quod per se quidem sunt singularia non sunt ad aliquid. dicimur enim quales fin singularia hec enim et habemus scientes enim dicimur quod habemus scientias singulas quare hec erunt etiam qualitates que singulariter sunt fin quas et quales dicimur. hec autem non erunt eorum que sunt ad aliquid. Amplius si contingat hoc ipsum quod est relatiuum esse. nihil est inueniunt in vtriusque generibus hoc annumerare.

Hic philosophus mouet quoddam dubium remouendo ipsum. Posset enim aliquis dicere quod Aristoteles facit contra se ipsum. dicit enim plus quod diuersorum generum et non subalternatim positorum diuersa sunt species et diuersae. volens quod genera predicamentorum sunt in mixta et tamen hic dicitur remanendo de qualitate multa de reatiuis interposuit ut patet de habitu et dispositione que existunt de numero eorum que sunt ad aliquid. habitus enim alicuius habitus est. et dispositio alicuius dispositio. nec absoluto intellectu ista possunt intelligi. fin ipsum enim nomen habitus alicuius est habitus. et dispositio alicuius dispositio. Sed rident. per quod non deest ali-

quem propter hoc turbari quasi nos non essemus? Primum. et hoc propter duas causas. Prima quod in talibus ipsa genera dicuntur ad aliquid singularia tamen. id est species non dicitur ad aliquid. Et huius est exemplum ut disciplina cum sit genus intellectuum habituum dicitur ad aliquid. Dicit enim disciplina alicuius disciplina. sed disciplinari. sed species est vel singularia ad aliquid non dicitur. ut grammatica non dicitur alicuius grammatica vel musica. nec aliquid grammatica dicitur alicuius aliquid grammatica. nec aliquid musica alicuius aliquid musica. quod ista singulariter accepta ut quod grammatica quod musica. in seipsis claudunt ea quae sunt et ad ea que dicitur. et ideo nugatorie extrinseca apponuntur. Quapropter non dicitur ad aliquid. sed magis fin ista singularia dicimur quales. sic habentes scientias dicimur scientes et hoc fin singulas scientias. quare hec erunt qualitates. quibus fin genus quod est disciplina sunt ad aliquid. Amplius etiam est alia causa quare non oportet ex talibus turbari. Quia nihil est inueniunt si contingat idem et quod est relatiuum esse fin diuersa que sunt in ipso. loquendo de relatiuo fin dici. sic enim grammatica scientia scribitur vel latine nos quales facit. et in qualitatibus generum eam oportet enumerare. ut autem est disciplina est in eo quod est ad aliquid.

Circa textum nunc repositum

sunt dubia. Primum est. vix definitio qualem posita a philosopho in tenui sit conueniens et bona. Et videt primo quod non quod definitio quanta non ponit in predicamento qualitatis. igitur definitio qualitatis non debet poni in predicamento qualitatis. Secundo quod qualitas definita est per quod est e contrario quod non debet defini per qualitatem. Consequenter patet. quod cum definitio def ad notificant dum definitum. et est notior ipso sequitur quod idem esset notius respectu eiusdem. quod est inueniunt. Tercio vel qualitas et quod est importat idem vel diuersum. si idem quod sequitur quod superflue dantur due definitioes. si importat diuersa tunc sequitur ista? generis erunt duo generalissima. Quarto. omne quod est sumit a qualitate. qualitas autem est natura denotans quod est denotatiuum. igitur nullum quod est a qualitate dicitur non denotatiue. Quinto arguitur contra modos quorum ponit philosophus in textu sic. nam sicut est vnus fin quem principale scilicet abstractum est innotiatum. et concretum est notiatum. ut cursor et pugillator. ita videtur quod e contra erit vnus modus fin quem principale scilicet abstractum erit notiatum et concretum notiatum. et sic erunt plures quod tres. Sexto non videtur quomodo aliquid potest dici quod est a qualitate non existente cum non ens non potest esse causa entis. et sic modi isti videntur inutiliter. Solum sic. quod definitio ipsa conuenit omnibus quibus. Et dicitur primo propter multitudinem istorum pluraliter qualia dicuntur. Et subdit quod fin hec. id est fin qualitates supra dictas denotatiue dicuntur denotatiue tali qua subiectum simpliciter denotatur. vel quod aliter aliter ab his supple non denotatiue. Quia multis modis accens est in subiecto. ita tamen quod ipsum non denotatur simpliciter. ut si inest fin parte. ut ethiops est albus dente. quod est simpliciter albus non sequitur. vel si non inest per notabili diuersa typis. ut si est rubeus. et secundum non sequitur quod simpliciter rubeus. vel si non inest fin esse perfectum ut si calor inest aqua tepidus non sequitur quod est calida. Pro quod est notandum quod in genere duobus modis impeditur denotatiuum quod est a qualitate. primo ex preteriti. et hoc tripliciter sicut iam dictum est. Quia vel qualitas non inest satis extrinsece vel preteriti vel in tense. Secundo ex parte vocis impeditur dupliciter. primo quod ad qualitatem non est nomen impositum. ut cursor et pugillator quod les dicuntur a naturalibus potentibus accendi et pugillandi. non tamen denotatiue. quod potentibus illis non sunt nomina imposita. si

Medicamenta.

inuentant aliq̄ noīa illa nō sunt potētiay naturalū. sed sunt noīa artū z disciplinay. vt pugillatoria non est nos men naturalis potētie sed discipline siue artis pugillan di. quia pugillatio quedam disciplina est. z simili modo dicendum est de cursoria. vnde cursor z pugillator ab illis naturalibus potētijs non dicuntur denominatiue. Ad hoc em̄ vt aliquid denominet requiritur q̄ forme denominationi sit nomen impositum a qua per finis variati onem sumat denominationū. Quia denominatiua sunt que ab aliquo princip ali solo casu differūt. vt superius habitum est. Cum igit naturalibus potētijs currendi et pugillandi non sunt nomina imposita constat q̄ cursor et pugillator nō dicuntur denominatiue neq̄ vere sunt de nominatiua. Secundo modo contingit aliquid dici non denotiatiue a qualitate quando qualitati est nomen impositū. sed nomen qualis non formatur a qualitate. sicut studiosus dicitur q̄lis a virtute. non tamen denotiatiue. q̄a nomen studiosi non accipitur a virtute sed a studio. quod est virtutis genus z causa. Et quibus patet q̄ tres sunt modi sumēdi quale a qualitate. vt dicit autor in littera. Primus est quando quale a qualitate dicitur denominatiue. z hunc modum tangit philosophus in textu quando dicit. In pluribus q̄dam z pene in om̄ibus denominatiue dicuntur vt ab albedine albus. Secundus est quādo quale fm̄ q̄litate denominatiue nō dicitur. eo q̄ nomen non est impositum ipsi qualitati. et illum modum tangit philosophus cum dicit. In aliq̄bus autem eo q̄ non sunt posita qualitatibus nomina non contingit ea que dicuntur ab eis denominatiue dici vt cursor pugillator. Tercius est quando nomen impositum est q̄litate. sed tamen nomē qualis non sumitur ab illa q̄litate. q̄a non differt ab eo solo casu. z illum modum tangit philosophus cum dicit. aliquando autem et posito nomine denominatiue nō dicitur id quod fm̄ eam q̄le dicitur. vt a virtute studiosus. virtutem em̄ habendo studiosus quis dicitur. sed non denominatiue.

¶ Ad obiecta in oppositū ad p̄mum dicitur Buridaz nus in p̄mento sup summulas Petri hyl. q̄ sufficiebat Aristo. describere q̄litate z quale non deservendo q̄litate z q̄tum. ad vltimū pl̄xitate. q̄a ex definitionē vntas factus potest colligi definitio alteri. sicut em̄ q̄litas est fm̄ quam quales esse dicimur. ita quantitas est fm̄ quam quanti esse dicimur z suo modo de quanto. Albertus magnus tamen dicit q̄ quantitas est p̄mquissima substantie. z ideo potius p̄stituit subiectum fm̄ esse quo subsistere potest motui. q̄ est fm̄ accidentia quā denomi ner p̄rieloquēdo. q̄litas aut̄ p̄tinet terminos motus fm̄ quos fit substantie denotiatio. z q̄ ipa bene describit per denotiatiōē ab ipō factā z non q̄litas. Si vero dicas motus est etiā in q̄litate. z sic debet esse denotiatio fm̄ q̄litate sicut fm̄ q̄litate. Solo non est simile. q̄a motus non est in q̄litate fm̄ q̄litas sed fm̄ rōem p̄fecti z im p̄fecti. q̄ sunt q̄litates circa q̄litate. sicut superius dictū est. Ad scōm dōm q̄ non est incōueniēs idem esse notius z ignotius in diuersis generibz cognitionū. ita q̄litas est notior simplr z q̄ ad naturā. z q̄le est notius q̄ ad nos. Ad tercū est dōm q̄ importat idē z diuersum. idē fm̄ rem. di uersum fm̄ modū. z ergo de eis dant diuersas definitiōes. Ad quartū dōm q̄ omne q̄le fm̄ rem sumit a q̄litate. non tñ omne q̄le fm̄ rem z vocē sū sumit a q̄litate. ideo q̄dāmō dicitur denotiatiue q̄dāmō nō. Ad d̄ntū dōm q̄ nō ē sūle de cōcreto z abstracto. q̄ si p̄cretū esset inoīatū tūc nō possz

p̄dicari de subiecto. sed q̄ p̄dicari nō p̄uenit abstractis. ideo nō ē incōueniēs abstractū esse inoīatū. Ad sextū ē dōm q̄ illa rō supponit falsū. s. q̄ aliqd̄ dicat q̄le a q̄litate nō existere. hoc em̄ est falsum. q̄ s. q̄litas sit inoīata. ip sa tamē est realiter in suo subiecto.

¶ Secūdū dubiū est. Quare nō dicitur aliqd̄ virtuosus a p̄tute sed studiosus. **¶** Solutio Albr̄i. p̄tus noīat vltimū in bono. z h̄ nō est ita ḡnale. nec a tot attendit sicut studiū q̄d est cū p̄tute. q̄ vt dicit Tullius. studiū est vehemēs animi applicatio cū summo desiderio ad alqd̄ q̄d op̄ p̄ticiēdū. z sic h̄ns p̄tute p̄t dicit studiosus. i. laud bonus ad habēdū alias. z ḡantiq̄ dixerunt q̄ studiosus dicitur a p̄tute. Et q̄ in quocūq̄ est virtus quandā plei tudine oportet esse. eo q̄ nec intellectualis virtus q̄ est prudentia esse potest sine moralibz nec morales sine prudētia. cū moralis p̄tingit finē. z prudētia eligit z docet ea p̄ q̄ z q̄liter ad finē p̄uenit. ḡ ponit dicit aliqd̄ studiosus a p̄tute noīe designate pleitudinem q̄ studialis. z p̄tu sus q̄ virtualis.

¶ Tercū dubiū Utz p̄ueniēter sint assignate due p̄me p̄prietates ip̄i q̄litate. Et videt p̄mo q̄ p̄ma non sit p̄ueniēter ordinata. Probat sic. q̄ illa sunt cōtraria q̄ ponunt sub eodē ḡne. sed qualitas non ponitur sub aliquo genere. ḡ nō p̄uenit sibi habere p̄trarium. Secūdo sic. si vñ p̄rior fuerit q̄le reliquū erit q̄le. s. z nihil existit in ḡne qualitatis p̄ p̄trari q̄litate. q̄ in q̄litate litaliū q̄litas actu p̄hendit. ḡ qualitas nulli ē p̄traria. Tercio. si p̄tritas p̄uenit qualitati vel fm̄ naturay q̄litate vel fm̄ certū nūcy graduū. sed neutz istoz p̄t dicit. Maior probat a sufficienti diuisione. P̄rior p̄. q̄a non p̄mū. al̄s p̄ria essent in eodē sil z semel. sicut p̄z in tepido et in fusco z multis alijs. Nec p̄t dicit scōm. q̄a p̄tritas ē oppō formalis. ḡ p̄uenit q̄litate fm̄ naturā z sp̄m q̄litate. Quarto arguit p̄tra exēplū Aristo. iusticia non op̄t ponit p̄rie iusticie. q̄a iusticia ip̄ortat p̄uatōem iusticie. ḡ nō opponit p̄rie sed p̄uatue. Et p̄firmat. q̄a iter q̄litate p̄tritas fit motus alteratiōis. s. iter iusticia z iusticia am z ceteras q̄litates de p̄ma sp̄nō fit motus. ḡ nō fit alteratio. igit iter illas nō est p̄tritas. Osequētia est nota. An̄s p̄ vtraz p̄re p̄z p̄ p̄m septimo p̄hysicoy. Quinto arguit q̄ dicitur in textu q̄ medijs p̄rioz nihil ē cōtrariū z hoc sic. de medio in extremū fit motus. ḡ medijs cōtrarioz est aliqd̄ p̄rium An̄s p̄z q̄nto p̄hysicoy. Consequētia probat. q̄a motus est de cōtrario in p̄trariū. Et cōfirmat q̄a dicit p̄hs in ethicis q̄ medijs p̄trariay vtriq̄ extremoy. vt liberalitas p̄dgalitati z auaricie. z fortitudo audacie z timiditati. ḡ male dicit hic q̄ medijs p̄trarioz nihil ē p̄trariū. Deinde arguit p̄tra scōm p̄prietatez p̄mo sic suscipere magis z min⁹ nō p̄uenit om̄i q̄litate et soli ḡ nō ē p̄riū. Nō om̄i manifestū est. non soli. q̄a p̄uenit etiā actōi z passioni. Secūdo sic. a magis z minus p̄t aliqd̄ mutari fm̄ p̄m q̄nto p̄hysicoy. s. nulla mutatio est ab eodē sp̄e in idē sp̄e. ḡ magis z min⁹ nō sunt in q̄litate eiusdē sp̄e. Et nō p̄nt esse nisi in q̄litate eiusdē sp̄e. q̄a nō ē p̄partio nisi fm̄ aliquā formā. eandē sp̄e fm̄ p̄m septimo p̄hysicoy. igit absolute in q̄litate non sunt magis z min⁹. Tercio sic. om̄e magis fm̄ aliquā formā mā ē p̄ se relatiū ad min⁹ fm̄ eandē formā. igit forma fm̄ quā ista referit ē p̄ se relatiū. ḡ fm̄ nullā q̄litate dicitur p̄ se magis z min⁹. Osequētia p̄z. q̄a relatiū nō dicitur se nisi

Aristotelis

a relatioe z nulla qlitas est p se relatio Quarto. albius et minus albu sunt relatiua suppositiois z supponis. qd no e qparant vt manifestu est. s; relatiua suppositiois et supponis differunt spe. qd a opposita. s; nulla qlitas eadem spe suscipit magis z min⁹. Solo sic. qd pmo pty de pma pparare. qd omnes forme repugnantes z ab eodem subiecto cui vicissim in se pnt sese expellentes. s; mlt re qlitates sunt hmoi. sic pty de iusticia z iniusticia. de caliditate z frigiditate. igit qlitati puenit habere pty. z h accipiedo pparietate pparie. Ad ista psequer seqtur pparietas secunda. qd e suscipere magis z min⁹ sic effectus ad sua cam. qd susceptio magis e ex depuratioe pparari a pparario. z susceptio min⁹ ex pmitioe pparari cu pparario. albi⁹ em fm p h mterio topicoy dz qd est nigri ipmiti⁹

Pro aplozi m declaratioe ist⁹ notadu e. qd intensio z remissio fm dnm Alber. snt dupli. Uno ex pte subiecti. Alto ex pte qlitatis. ex pte qde subiecti. ex h q subiectus plus vel minus aprat qlitati recipiendi. cui⁹ exempli est de lumine qd intensus e in aere sereno qd in nube obscura qd rax z trasparens mel⁹ est receptu luminis qd densum et opacum. z similr scientia pte esse in vno intensior z remissior qd in alio ppter disponem vel indisponem aie recipientis. Ex parte aut qlitatis fit intensio z remissio dupliciter. qd si qlitas hz ppariu tuc plus vl min⁹ intendit fm maiore vel minore pparari depuratioem vl admixtionem. Intensio em e p depuratioem qlitatis a suo pparario. z remissio p sui pparari admixtionem. Si aut qlitas no hz cotrariu tuc intendit fm maiore z minore accessum ad nature terminu cui z a qua nome iponit. hoc e p accessum ad vtr nois impoem qd iposito fit a pfecto ee qlitatis Et p oppositu ddm est de remissione. z sicut pcedes pro pparietas nullo mo ppari e pparia. ita nec ista. quia neutra eatum couenit omi qlitati aut soli.

Ad obiecta Ad pma e ddm q qlitas in gnalissimo accepta no ponit sub aliq gne nec hz ppariu vt sic. s; accepta in spebus suis quod albedo z nigredo ppariant et ponuntur sub eode gne Ad scdm eode mo est ddm. q nihil existens in gne qlitatis pte pparari qlitati in coi. tñ no e inconueniens in speali z in particulari aliqd pparari alteri qlitati fm spem Ad tertiū e dds q pparietas couenit qlitati fm natura z spem. nec seqtur inconueniens q ppararia sunt sil in eode. qd no e ptra natura pparioru q sil sint fm ee remissus siue fm qd. s; ipossibile e q sint in eode fm suas excellencias Ad qrtū ddm q quis in iusticia dicat puatioem. tñ illa puatio vt dr Albert⁹ fundat in pparario habitu positio. cui tñ no e nome ipositu

Ad pfirmatioem ruder Albus q alteratio physica no e in pma spe qlitatis hoc e inter qlitates pme spei. tñ alteratio coiter dicta e in pma spe qlitatis. quod dz alteratio qñ subiecto manente eodem fit mutatio in qlitatis cu em de iniusto fact⁹ fuerit iustus facta e alteratio. s; no sufficit ad alteratioem physica q sit inter ppararia. s; cu h expat q illa ppararia sint actiua z passiu ad seinuicem.

Ad qntū e ddm. q mediū pparari e medio z extremo vocado pparari qd aliqd pparari ppariat. z h vult p h qnto physicoy. s; si pparari accipiat put e simplex nihil hns pparari admixtu. sic mediū no ppariat medio nec extremo. qd mediū no e simplex s; ppariat aliqd vtriusq; extremoy. z hoc mo loqtur p h in pposito Ad pfirmatione ai dz q mediū ppariat vtriusq; extremoy. Ddm est q hoc vtz e in ethicas. ubi em vtz q e mediū ppariat extremis vicis. no tñ vt mediū s; vt extremū. Qu^o rō est

qz quis vtrū sic mediū qrtū ad circūstantias. tñ fm q hz rōnem boni vl e in gne boni. sic e extremus z ambob; extremis opponit vt extremū. qz sicut ambo extrema s; in gne mali. sic vtrū e in gne boni. Et p idē soluit questio q qñ possit. an virtus plus ppariet vicio vel vni vicius aliq. qz si loqmur de virtute z vicijs fm rōnem bonitatis vel malicie vicia plus opponitur virtuti qz sibinuicem vicia em no opponitur inter se nisi fm spem. cuz sint sub eode gne. s; sub malo. s; loquedo de vicio fm subam maior est oppositio vicioy inter se qd ad virtutem. qd p; ex duob; qz quāto aliq plus distat rāto magis opponitur. s; extrema fm subam plus distat inter se qd a medio Secdo illa minus opponunt quoy e aliq silitudo. s; virtutis z vnius extremi est aliqua similitudo ad inuicem. vicioy aut nulla. Ad pimum qd assumebat ptra se; cū dā pparietate ddm e q pparat vtz q suscipit magis z minus no e pparie ppariu qlitati. cu h tñ stat q e qdā coitas coueniens qbusdā qlitatis. s; no oib; Ad scdm e ddm q inter duo etisdē spei pte ee motus no inqntū sunt eiusdem spei. s; inqntū aliq mo opposita. z illa oppositio no e p relatioes tñ. qz ad relatioem no est p se motus fm p h m qnto phy. s; e p aliq; grad⁹ absolutos q sunt in gne qlitatis q opponitur inqntū vn⁹ hz rōnem medij respectu alteri⁹ nec tñ ista relatio medij est ea motus sicut nec relatio minus. s; illud qd subest sicut fuscū e extremū mot⁹ no fuscū inqntū mediū s; inqntū extremū. z sic inqntum e terminus a q opponit termino ad que Ad tertiū dicē dū q pma ppo e ppa put inqntū correspondet scdo mo p se no pmo mo. Ad qrtū ddm q magis referat ad min⁹ loquedo de istis formis. no de illis q substat. qñ dz for me fm quas dicunt magis z minus scāt relatioes. verū e fm qd p se pmo mo no p se scdo. s; replicando forte diceres albi⁹ e in gne relatiois. s; vna z eadē qlitas specie no suscipit magis z minus. Ans p; qz aliqd e albi⁹ cuz pus no fuit albius p solā mutatioem in alio. s; necario de relatioem. Et ad albi⁹ valet tñ sicut magis albu. s; magis albu dr formalr relatioem. Ad qd ddm q albius scāt essentia qualitatris sub tali gradu siue tali ee. z sic e quas si spes albi qd e indifferēs ad oem gradu. relatio vero e passio ei⁹ nec est de eius scato z si forte de mo scadi nominis. si em scaret albius relatioes simplr tuc no scaret idē qd albu. z etiā cū relatio no pte terminare motū p se no videret qd terminaret motū p se in eade spe a minor ad mar⁹. Et sic pty qd mo q silitudo e relatio pparie fundata sup essentia qlitatis. ita magis z minus. Fundamentum aut magis est ee spei sub pfecto gradu siue pfecto ee q gradus e aliqd absolutū de gne qlitatis. licz ipm pscqtur respectus fm magis ad aliū impfectū in eadem spe eie quam pscqtur relatio minus

Quartū dubiū est. Vtz tertia pparietas q litatis sit ppa in qua dz q ppari e qualitati fm ea sile vel dissile dici Et videt pmo q no. qz albedo q inest ethy opti e qualitas. z tñ fm eam no dz sillis ex gno vel niui. s; no couenit omi qlitati Secdo sic spes e silitudo suorum in diuiduoy fm Boetiu⁹ z genus essentialis silitudis do spey. s; genera z spes reperiunt in oib; p dicationem. s; no e pparie ppariu qualitati Tercio. fm silitudine dicitur mur siles. z fm dissilitudine dissiles. z tñ no sunt qualitates sed relatioes. Solutio sic. qz omi z soli qualitati couenit z semp fm eam sile vl dissile dici simplr vl fm qd. Quis ratio est. qz sicut vnū in suba facit idē z m qd

Predicamenta.

etate equale. ita in qualitate facit sile. vel ergo in rebus diuersis est vna qualitas sp̄e vel diuersa. si p̄mo tūc sunt siles. si diuersa tūc sunt dissiles. **Et dicit Boetius** q̄ sicutudo ē rerū differentū eadē qualitas nō eadē numero. q̄ idem accūs numero nō p̄t esse in diuersis subiectis. nec etiā sufficit q̄ sit eadē genere. q̄ tūc p̄traria cōt̄ silita. vt albu nigru. q̄a p̄ueniūt in ḡne qd̄ est color. sed silita debent habere eandē qualitatē in sp̄e. et hoc mō si in forte et platone reperiat albedo dicunt fortes et plato siles. quia eandē h̄nt q̄l̄tatem in sp̄e. et debet talis qualitas esse in illis simplr. q̄a si in vno fuerit simplr et in alia fm̄ qd̄ tūc nō p̄nt dici siles simplr s̄ fm̄ qd̄. **Et p̄ hoc p̄ solutio ad p̄mū.** Ad sc̄dm̄ dōm̄ fm̄ dōm̄ **Albertū.** q̄ silitudo p̄ mō et p̄ se est in q̄l̄tate et fm̄ qualitatē et p̄ posterius et q̄ d̄mōdo metaphyze et silitudo dinarte est in his q̄ nō sunt essentialr q̄l̄tates. s̄ modū h̄nt p̄dicarōis in quale. sicut sunt forme subales. **Ad vltimū dōm̄ est q̄ fm̄ silitudinem dicimur siles formalr. sed fm̄ q̄l̄tate effectiue.** et sic illa p̄positio fm̄ equocat in q̄tū vno mō d̄t circūstātiā am cause formalis. et alio mō circūstātiā cause efficiētis. et sic p̄p̄m̄ est qualitatē fm̄ eam sile vel dissimile d̄t. et hoc fm̄ ap̄titudine

Recipit aut̄ facere et pati cōtrarietatem et magis et minus. calefacere em̄ et frigidū facere cōtrariū est. et calefieri et frigidū fieri. et delectari et cōtristari. quare recipit cōtrarietate et magis et minus. calefacere em̄ magis et minus est. calefieri magis et minus et cōtristari magis et min⁹. recipit ḡ magis et min⁹ facere et pati. De his itaq̄ tanta dicant̄.

Itud est aliter capitulū in q̄ p̄hs determinat de actiōne et passione. Et diuidit in duas p̄tes p̄ncipales. q̄ p̄mo ponit duas p̄p̄tates actōis et passiōis. **Secdo** excusat se breuiter de sili et alijs tribus p̄dicamentis. **Secda** ibi. **(Dicitur est aut̄)** Quo ad p̄mū d̄t q̄ facere. i. agere cōmuniter accipiēdo nomē et pati reddēdo singula singul recipit p̄trarietate et magis et minus. **Et hoc** declarat exemplariter. q̄ calefacere et frige facere sunt p̄traria. et silitate calefieri et p̄trariū ad frige fieri. et delectari ad cōtristari. et q̄ habere p̄trariū est cū eius qd̄ est suscipere magis et minus. etiā agere et pati in q̄tū fecit res tales magis et min⁹ suscipiūt. vt calefacere et frige facere fm̄ magis et min⁹ dicitur **De his** ḡ duobus p̄ncipijs seu p̄dicamentis tāta dicitur

Dicitur est aut̄ et deficitum esse in his que ad aliquid sunt. quoniā denominatiue a positionibus dicitur. **De reliquis** aut̄. id est quādo et vbi et habere eo q̄ manifesta sunt nihil de eis aliud d̄t q̄ quidem in p̄ncipio dicitur est. q̄ habere qd̄dem fecit calciatū esse armatum esse. vbi autē in loco esse. s̄ et alia que de eis dicta sunt de p̄positis itaq̄ generib⁹ q̄ dicta sunt sufficient

Hic p̄hs excusat se de vltiori determinatiōe de alijs p̄dicamentis. **Et** diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo facit hoc. **Secdo** recapitulat q̄ntū ad istū rotū tractatū. **Secda** a ibi. **(De p̄positis aut̄)** **Primo** d̄t de sili. i. positōne fm̄ or̄dinem partū ad inuicem et in toto et in loco in his que ad aliquid qd̄am sunt dicta. q̄ s̄z relatiōnes quedā des

nominatiue a positōibus dicunt. sicut asperum lenē. rārum densum et huiusmodi quecumq̄ sic partū in toto et in loco ordinē significat. **De** reliquis aut̄ p̄dicamentis que sunt vbi quādo habere eo q̄ manifesta sunt nihil aliud dicit in hoc loco oportet q̄ in p̄ncipio huius libri dicitur est. id est q̄ vni quodq̄ istoz vni significat p̄dicamentū p̄ se. q̄ habere significat calciatū esse vel armatum esse. vbi autē in loco esse. sed et alia sunt p̄ius dicta. quia quādo fecit esse in tpe. et vbi esse in loco. **De p̄positis** ḡ generib⁹ que dicta sunt sufficient.

Circa textū prius expositum

est vni dubiū. videlicet **Quare** p̄hs nō determinat ad longū de sex vltimis p̄dicamentis. **Solutio** p̄ter duas causas. **Prima** est. q̄a notitia istoz potest aliquo modo haberi ex notitia p̄dictoz. quedamōnū in textu fuit ostensum. **Secda** causa est. q̄a sp̄es eorum in quas essent diuidenda fm̄ q̄ sunt genera nec passiōes eorum que sunt in eis fm̄ q̄ considerant a rarōne non sunt nobis multū notē. **De his** aut̄ passiōibus que insunt eis fm̄ esse naturale eoz plenius determinatur in libris naturalibus. quia de actione et passione in tercio physicoz et p̄mo de generatiōe. **De** quādo et vbi quarto. physicoz. in hoc em̄ q̄ ibi determinat de tpe et loco determinatur ea et quib⁹ eoz notitia dependet. **De** positōne et habitu aliquatū in q̄nto metaphyze.

De oppositis aut̄ et quotiens solent opponi nūc dicendū est. **Dicit** aut̄ aliter alteri opponi quadrupliciter. aut vt aliqd̄ aut vt cōtraria aut vt habitus et p̄uatio. aut vt affirmatiō et negatiō opponit autē vni quodq̄ istoz. vt sit figuratiz dicere. vt relatiua. vt duplū dimidio. vt cōtraria. vt malū bono. et fm̄ p̄uatiōem et habitū vt cecitas visui. affirmatiō et negatiō. vt sedz nō sedet

Iste est tercius tractatus in q̄ determinat de postp̄dicamentis. **Et** diuidit in q̄nq̄ capitula fm̄ q̄ quq̄ sunt postp̄dicamenta. **Primū** capitulū diuidit in quatuor p̄tes fm̄ q̄ sunt quatuor sp̄es oppositiōis. **Partes** patebūt in processu. **Prima** diuidit in duo. **Primo** ponit intentū et cui hoc enūnerat oppōnes. **Secdo** excq̄tur de ip̄is speciebus. **Secda** ibi. **(Quecūq̄ ḡ)** **Primo** d̄t q̄ nūc dōm̄ q̄rit ens. i. quot modis vni solet opponi alteri dicens. q̄ vni d̄t opponi alteri quadrupl̄. aut vt ad aliqd̄. id est vt relatio. aut vt cōtraria. aut vt habitus et p̄uatio. aut vt affirmatiō et negatiō. i. vt p̄tradiatoriā. **Et** hoc declarat figuratiue. i. exemplariter. q̄a relatiua opponitur. vt duplū dimidio. et p̄traria. vt malū bonū. et fm̄ p̄uatiōem et habitū. vt cecitas et visus. et affirmatiō et negatiō. vt sedet non sedet.

Circa textum inuenietur

questio. **Itz** postp̄dicamenta ad cognitiōes veroz p̄dicamentoz a posteriori sunt necessaria. **Et** videt p̄mo q̄ nō. q̄ si sic tūc determinatiō eoz p̄cederet determinatiōnez de veris p̄dicamentis. q̄ innata ē nobis a notitiōibus nobis ad ignotiōra p̄cedere. **Secdo** sic. p̄dicamenta sufficienter cognoscunt p̄ suas p̄p̄tates q̄s p̄hs ponit in q̄l̄ter p̄dicamēto. ḡ nō ē necessaria cognitiō postp̄dicamentoz ad notitiā p̄dicamentoz.

Predicamenta:

duo extrema. eo qd idem sibihps non opponitur. Subdit
no permittit se simul z semel in vno subiecto ppter op/
positione p r adictoria priuatiuam z cõtrariam respectu
eiusdẽ. additur ad includendũ oppositione relatiuã. qz re
latiua cum sint opposita formaliter permittit se simul et
semel in vno z eodẽ subiecto. vt vn' z idẽ p r esse pater et
fili' licet nõ respectu eiusdẽ. vt posterius dicitur

**Sectũ dubiũ est. An cõueniẽter opposi/
tio diuidatur in quattuor species.** Et videtur primo
q nõ. quia fm Boetium in libro diuisionũ omnis diuisio
debet dari per opposita. hec non est huiusmodi. ergo zc.
Vnõz probat. qz hec est inter oppõnes. z nulla opposi/
tio opponitur. qz si sic tũc illa opponitur per aliam opposi/
tionẽ. z sic erit procedere in infinitũ. Scdõ. vbi cunqz
vnũ videtur sequi ad aliud diuisio est insufficientis. s; cõ
tradictoria sequitur ad alia omnia opposita. igit' zc. Vi
noz patet. qz omnia alia opposita includit contradictorie
opposita. Tercio. aliqua e oppõ subalterna fm Petru
hys. z aliq subcõtraria. igitur sunt plures spẽs qz quattu
or. **Solutio** sic. qz omis oppõ vt dr **Alterius**. vel e
inter ea q actu sunt. hoc est inter ens z nõ ens. vel inter ea q
rum vnũ est z alterz nõ est. i. inter ens z nõ ens. Si inter
ens z nõ ens h est duplr. aut expellit se ab eodẽ susceptibili
fm actu z potẽciam. aut fm actu z nõ fm potẽciam. Si
pmo sic est oppõ relatiua. pater em z fili' sic opponitur q
nõ potest vn' z idẽ esse pater alicui' z filius eiusdem. Si
scdõ sic sunt cõtraria q possunt vicissim vni z eides inesse
sed nõ simul. Si vero oppõ est inter ens z nõ ens. h etiaz
est duplr. qz vel est inter ens z nõ ens simplr. vel est inter
ens simplr z nõ ens fm quid. pmõ e oppõ cõtradictoria.
secũdo est oppositio p uariua

Ad obieca in oppositũ. Ad pmũ est dicẽdũ. qz hec
diuisio nõ est generis in spẽs p d nitas oppositas. sed est
analogi in sua analogata. **Ad scdõm dicẽdũ.** q diuisio
oppõnis est in istas intẽctiones. z sic vnũ illoz mebrorũz
nõ sequitur ad aliud. quia nõ sequit. illa sunt cõtraria. ers
go p r adictoria. sed p sequẽtia est inter illa que subsunt
vt sequit album z nigrũ. igitur albũ z nõ album. sed in
illa nõ est diuisio nisi per accidẽs. Si dicas. loquẽdo
intẽctionibz omnia sunt relatiue opposita. qz cõtradictoriuz
d; cõtradictorio cõtradictoriũ. z cõtrarium cõtrario con
trarium. z sic de alijs. **Solutio.** cõtradictoriuz est rela
tiuũ per accidẽs. sicut homo est albũ. cõtradictio aut nõ
est relatiua oppõ. diuisio aut sit oppõnis in abstracto vel
in cõcreto essentialiter sumptõ. **Ad vltimũ dõm.** qz ill
le sunt spẽs oppõnis pplexõz. nõ aut incõplexõz.

**Sectũ dubiũ est. Qualis est diuisio op/
positionis in quattuor species.** **Solutio dñi Alberti** qz e
diuisio analogi in sua analogata. **Cur ratio est.** quia no
men oppositionis fm magis z minus p uenit suis infert
oribus. eo q pfecta delcriptio eius cõuenit cõtradictoriuz
is primo z omibz alijs ratione ipsõz. z sic est equiuocũz
sicut analogum equiuocũ est. z hoc dicit Aristoteles sig
nificasse cũ dixit. Quotiens aut oppõni solet. quoties ve
ro vt dr Boetius ad equiuocarõem p rinet

**Quæcũqz ergo vt relatiua opponuntur ea
ipsa que sunt oppositorum dicuntur aut quo/
modolibet aliter ad ea. vt duplum ipsũz quod
est alterius dicitur. alicuius em dupluz dicitur
sed et disciplina disciplinato tanqz relatiue op/**

posita est. et dicitur disciplina ipsum qd est disci
plinati. sed et disciplinatum ipsum qd est ad op
positum dicitur. id e ad disciplinam. disciplina/
tum em aliqũe dicimus disciplina.

Hic p h s. psequitur de spectebz oppositõnis. Et diui
ditur in duo. qz pmõ ostẽdit que sint opposita relatiue. et
secũdo cõparat opposita relatiue z opposita p r adie ad se
in uicẽ penes differentiam. scdõ ibi (**Quæcũqz ergo**) P r
mo dr. quæcũqz opponitur vt relatiua ita opponitur qz
eaipta que sunt alioz oppõitorũ dicitur vel quõlibet alijs
ter. vt duplũ illud quod est alterius dr. qz duplũ dr alijs
cuius duplũ. **Siliter disciplina z disciplinatu** opponun
tur relatiue. qz disciplina ad illud quod est disciplinatu
dr. z filr disciplinatu ad illud qd est oppositum dr. qz dis
cimus aliqũe disciplinatu disciplina disciplinatu

**Quæcũqz ergo opposita sunt tanqz ad aliqũd
eaipta que sunt alioz dicuntur. aut quocũqz
modo ad se in uicẽ. illa vero que sunt cõtraria
ipsa quidẽ que sunt nullo modo ad se in uicẽz di
cuntur. neqz em bonũ mali bonum dicitur sed
cõtrariũ. nec album nigri albũ sed contrariuz.
quare differũt a se in uicẽz be oppositiones**

**Hic comparat opposita relatiue z contrarie ad se in uicẽ
cem penes differentiam dicens. Quæcũqz sunt opposi/
ta relatiue illa dicuntur quantum ad id ipsũz quod sunt
vel quomodolibet aliter ad aliud. id est sub aliqua alia
habitudine qz sub habitudine genitiui casus. sed illa q
sunt cõtraria nullo modo dicuntur ad se in uicẽ. quia bonũ
nõ dicitur mali bonum. sed malo contrariũ. filiter albus
nõ dicitur nigri albũ. sed contrariũ dr nigro. quare relatiua
et contraria a se in uicẽ differunt**

**Quæcũqz vero contrariorum talia sunt vt
in quibus fieri nata sunt et de quibus predicã/
tur. necessarium est alterum ipsõrum inesse. ni
hil horum medium est. quozum vero non neces
sarium est alterum inesse. horum omnũ aliqũd
est medium omnino. vt languor et sanitas in cor
pore animalis natura habent fieri. et necessari/
um est alterũ esse in animalis corpe. vel languo
rem vel sanitatem. sed par z impar de numero
predicatur et necessarium est alterũ in numero
esse. aut abundãs aut pfectum nihil est in me/
dio horum. neqz inter languorem et sanitatem
neqz inter abundãs et pfectum. quozũ vero nõ
necessariũ est alterum inesse aliquid eozum est
mediũ. vt nigrũ et albũ in corpe natura habent
fieri. z nõ e necessariũ alterz horz eẽ in corpe. nõ
em omne corpe aut albũ aut nigrũ est. s; z pranũ
et studiosum predicantur quidem de homine et
de alijs multis. sed nõ est necessarium alterum
horum inesse illis de quibz predicatur. non em
omnia vel pranũ vel studiosa sunt. sed est horum
medium. albi quidez z nigri. fuscum z pallidum**

Aristotelis

et quicūq; sunt alij colores. pravi vero et studio si qd neq; praviū neq; studiosum est.

Quia est secunda pars pncipalis istius capituli. in qua pbs determinat de oppositōe pparie. Et dividit. q; pmo ostendit q; quedā sunt cōtraria imediata. et quedā mediata et ea comparat. secundo cōparat cōtraria imediata ad seinvicē. scda ibi. In aliquibus pmo dicitur. quecūq; cōtrarioz sic se habēt q; vnum eoz necessario inest subiecto apto nato illa dicitur cōtraria imediata. Et de hoc ponit duo exēpla. Primum est languor et sanitas. ista em sic se habent q; necessario vnu eoz inest corpi aialis. q; omne aial vel est sanum vel egrū. ergo languor et sanitas sunt pparia imediata. Scdm exemplū est par et impar. ista em sic se habēt q; semp aliez eoz necessario inest numero. quia omnis numerus aut est supabundās aut pfectus. q; nec supabundat nec deficit. Sed pparia mediata dicitur quoz aliez nō necario inest subiecto apto nato. Et de hoc etiā ponit duo exēpla. Primum est albu et nigrum. ista em sic se habēt q; nō est necesse aliez inesse subiecto apto nato. et nō omne corpus est albu vel nigrū. q; pte rubrum vel fuscū vel viride aut alio colore colorari. Scdm exēplū ē praviū et studiosus. ista em sic se habēt q; nō necesse est aliez eoz inest subiecto apto nato. q; nō q̄libet hō est pravius vel studiosus. ergo sunt pparia mediata.

In aliquibus itaq; noia posita sunt bis q; media sunt. vt albi et nigri fuscum et pallidum. In aliquibus aut nomina q̄dem in medijs assignare non ē idoneum. sed p vtrozūq; summoz negationem quod mediū ē determinat. vt qd neq; bonū neq; malū ē. neq; iustū neq; iniustum.

Hic cōparat cōtraria mediata ad seinvicē dicens. q; in aliquibus cōtrarijs ita est q; medijs ipsoz sunt nomina imposta. sicut inter albu et nigrū sunt fuscū et pallidū et quicūq; sunt medijs colores. sed in aliquibus pparijs ita est q; medijs ipsoz non sunt noia imposta. et in illis medijs dicitur p abnegationem vtrozūq; extremi. sicut illud qd neq; bonū neq; malū ē dicitur mediū inter bonū et malū. et illud qd nec ē iustū nec iniustū dicitur mediū inter iustū et iniustum.

Circa textū incidunt du

Primum est. an oppositio relativa pueniēter ponatur pma spēs oppōnis. Et videt q; nō. q; oppō est quedā oppositio repugnātia. sed maxime repugnāt pparioz. nam minime relativa. ergo oppō relativa deberet esse vltima spēs oppōnis. **Solutio** sic pmo em pcedit oppositio pparia. q; extrema oppōnis relative hnt maiores repugnātia. q; repugnāt fm actū et potētā. extrema aut oppōnis pparie repugnāt fm actū tm respectu eiusdem subiecti. Scdo pcedit etiā oppōem ppariā et pparioz. q; oppō relativa hz maiorē entitatē cū extrema sua se habēt sicut ens et ens. extrema vero oppōnis pparie et relative sicut ens et nōens. vt patuit supi in sufficientia.

Ad obiectū in oppositū est ddm. q; spēs oppositōis possunt tripliciter ordinari. Vno modo quo ad maiorē vel minorē repugnātia extremoz. et sic est cōtradioz pparia. pma pparia secunda. relativa tertia et pparia quarta. **Alio modo quo ad maiorē vel minorē entitatē extremo**

rum. et sic oppositio pparia est pma. relativa secūda. pparia tertia. et vltima pparioz. **Tercio vero possunt ordinari fm maiorē entitatē extremoz et repugnātia fm mul. et sic ordinatur h in textu vt p3 ex solone pncipali**

Secūdu dubiū est. Quare pbs nō ponit definitionē pparioz in textu. Solo illa satis p3 ex cōditionibus cōtrarioz posterius ponendis.

Terciu dubiū est. An definitio cōtrarioz quā dat p. hys. dicitur. Cōtraria sunt que sub eodē genere posita sunt maxime a seinvicē distāt eide susceptibilibus vicissim insunt a quo mutuo se expellūt. nisi aliez eoz insit a natura. sit vera. Et videt pmo q; nō. q; pbs dicit in ppariatibus pparioz q; qdā pparia ponūtur sub eodē genere. qdā sub diversis generibus. et qdā sunt ipamēt dē uersa genera. q; nō semp p̄tinetur sub vno gne. Scdo. odor et sapor itz posita sub eodē gne qd ē passio vel passibilis q̄litas. et maxie a seinvicē distāt. et tm odor et sapor nō ppariant. q; possunt eide simul et semel inesse. q; non valet cōtrarioz definitio. Tercio. mediū vt dicitur hys quinto physicoz ppariat extremis. et tm nō distāt maxime ab extremis. q; plus distāt extremū ab extremo q; mediū ab extremis. Quarto. pparioz maxime distāt. q; in cōueniēter dicitur q; pparia maxime distāt. Ans ē manifestū. q; magis distāt ens et nōens q; albu et nigrū q; ambo sunt entia. Quinto. par et impar circa numerū cōtrariant. vt dicit pbs in textu. et tm nō possunt vni et eide subiecto cōuenire vicissim. q; numerus binarius ē par et nunq; potest fieri impar. Sexto arguit cōtra vltimaz particulā dicit pbs scdo topicoz. si alicui subiecto assignat aliquid predicatū inesse si cōtrariū predicatū nō possit inesse. nec possit inesse. igit nulli subiecto inest vni pparioz cui nō potest inesse aliez. Septimo. pparia nata sunt fieri circa idē. ergo nō inest alicui nisi qd natū est suscipere aliez. igit neutri inest determinare. Octauo. ignis nō videt determinare calidus et aqua frigida. q; oem generis rationē pcedit alteratio. igit generationes ex igne pcedit alteratio ignis. p quā inducunt qualitates aque. sed in tota alteratōne manet forma ignis. q; p p̄m in octauo physicoz. in tota trāsmutatōne manet subiectū sub priorē forma. q; ignis p̄t manere ignis et nō ē calidus. et ita de oibz trāsmutabilibus hz illas q̄litates. Solo sic. quia cōtraria vt manifestū ē debēt ēē ad seinvicē trāsmutabilia. et p sequez puenire in genere p̄ximo et maxime debēt distare a seinvicē sub illo gne. q; formali sunt oppositioz. et q; expellūt se ab eodē subiecto. ita q; nūq; sunt simul in eodē subiecto. nisi aliez eoz insit a natura.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄m est dicendum. q; cōtraria debēt esse posita sub eodē genere logico. hz sunt q̄nq; diversa gna moz. vel ponūtur sub diversis generibus moralibus. **Ad scdm ddm.** q; sapor et odor nō ponūtur sub eodē gne. primo. et excludūt p̄ qd dicitur. et eides susceptibilibus vicissim insunt. per quod intelligit q; cōtraria se mutuo expellunt. sic q; nō possunt inesse simul. sed successiuē. sed odor et sapor possunt eide inesse simul. **Ad tertiū ddm est** circa tertiā ppariatē qualitatis. q; mediū cōtrariatur vni extremoz in quātrū habet rationes alteri quod maxime distāt ab altero. sicut fuscū cōparatum albo habet rationē nigri. **Ad quartū est** dicendum fm ddm. **Utrum q; distātia accipit duplici.** Vno modo proprie. et sic reperit in illis que sunt cōtraria fm se. et hoc modo sursum et deorsum simplr sunt distātia. **Alia ē distātia**

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Ad obiecta in oppositū', 'Ad scdm ddm', and 'Ad tertiū ddm'.

Postpredicamenta.

stantia formalis. et illa dupl'r dicitur maxima. Vno modo maxima simpl'r. et illa est inter contradictoria quae in nullo pueniunt. et illa vocatur proprie diuersitas. Alio modo dicitur distantia maxima sub vno genere. et sic dicitur contraria. et illa vocatur distantia. et dicitur distantia metaphorice. Ad quatuor est dicitur. quae aliqua tripliciter possunt dici contraria. Vno modo quae maxime a seinuicem distat sub vno genere. Secundo modo quia maxime a seinuicem distat respectu eiusdem subiecti cui vicissim insunt. Tercio modo quae maxime a seinuicem distant respectu eiusdem potestatis. ut potencie vel actus. modo par et impar contrariarum primo modo. et illa non sunt simpl'r contraria. nec de vno talium in altero est motus physicus. sed definitio datur de perfectis contrariis. Alii dicunt. licet par et impar non habeant fieri circa vnum numerum in specie vel in individuo. tamen sunt circa eundem numerum secundum genus. et sic dicunt aliquid sufficere.

Ad sextum est dicitur. quae consideratio philosophi intelligenda est secundum aptitudinem non secundum actum. quae si vnum contrarium inest reliquum aptum est inesse. non tamen oportet quod possibile sit reliquum inesse actu si vnum inest per naturam subiecti. Ad septimum est dicitur. quod illa definitio vera est secundum generalem rationem contrariarum. quae quatuor ad illam cui inest vnum contrarium ei naturae est inesse reliquum. sed non oportet quod sit idem de quibuslibet contrariis comparatis ad quodcumque subiectum. nisi forte loquendo de subiecto in eo siue secundum genus. quae subiectum aliquod secundum suam propriam rationem determinat sibi vnum contrarium. et hoc non est ex ratione contrariarum. nec ratione talis generis subiecti. sed ex parte naturae talis subiecti. Et ergo dicitur. Alterum inesse per naturam dicitur aliquid quod non per naturam eius quod inest. sed per naturam subiecti cui inest. et hoc modo insunt omnes naturales potencie. et sic etiam igni inest caliditas. Sed forte diceret. sicut igni per naturam inest caliditas. ita aqua frigiditas. sed aqua per naturam potest frigeri. Solutio. Alterum non est simile. quia vbius est elementum formalissimum et subtilissimum. et ergo vbius quod recipit alterationem infrigidantis in profundum. et ergo statim ab ignis substantia corruptum dicitur infrigidat. et hoc post ignem facit aer. aqua autem et terra quae spissa sunt non ita in profundum sui suscipiunt alterationes eorum quibus mutantur. Et ergo ab aqua et terra separantur qualitates eorum secundum actum ipsas in substantia sua manentibus et redeuntibus. et hoc quod cessat alterans ab alteratione. in signum cuius aqua calefacta cessante calefaciente per seipsam rursus efficitur frigida. Ad vltimum dicitur. quod quilibet qualitas secundum aliquem gradum determinate inest suo elemento. et secundum illum numerum amittit in transmutatione. licet secundum perfectissimum gradum possit amitti. quia secundum illum gradum non consequitur inseparabiliter formam calorem.

Quartum dubium est. An diuisio contrariarum in contraria mediata et immediata sit bona. Et videtur primo quod non. quod non sunt aliqua contraria immediata. quod si essent aliqua talia inter illa non essent medium secundum se. quod si essent medium. tunc essent mediata. sed illa inter quae non est medium sunt contradictoria iuxta philosophum primo posteriorum dicentem. Contradictio est cuius secundum se non est dare medium. sed non sunt aliqua immediata. Secundo sic secundum philosophum in littera. contrariarum immediatarum necessarium vnum inest susceptibile. sed nulla sunt talia. igitur non sunt aliqua contraria immediata. Vnde probatur de quibuslibet contrariis in quibus alterum non inest a natura. arguatur sic. non necarium est inesse susceptibile. nec necesse est illud inesse susceptibile. igitur necarium necesse est inesse susceptibile. atque singulares sunt vere. et vltis quod illa vltis sufficeret induci per duas singulares. igitur est contradictorium est falsum. alterum necesse est inesse suo susceptibile

Tercio. inter contraria immediata si quae sunt per esse motus sed mobile dicitur est in motu sub neutro terminorum. et si possibile est subiectum esse sub neutro contrariarum immediatarum. Vnde philosophus in primo physico. Quarto. sanum et egrum sunt contraria immediata secundum philosophum in textu. et tamen inter sanum et egrum est aliquid quod medium ut corpus neutrum secundum physicos. Solo sic et ratio illa est. quod omnia contraria vel fundantur super equele et inaequale vel non. Si primum. sic sunt contraria immediata. Si secundum. sic sunt mediata. vnde prima ad affirmationem et negationem reducitur. et sunt contradictoria in genere. Quis non simpliciter sanum et egrum fundata sunt super equele et inaequale. quod sanum et egrum in equele et inaequale consistit. egrum autem quod ab equele et inaequale distat. nihil autem est medium inter sanitatem et egritudinem. ut habitus siue forma perfecta. licet sit medium aliquid ut dispositio quam medici vocant neutralitatem cuius quae verificat alterum contrariarum. et neutrum non est medium. sed est egrum non multum distans a sano. vel est sanum non multum distans ab egro. et hoc modo considerat physicus. i. medicus inter eos sani et egrum. putat autem contrarietas est inter ea sic considerat logicus et philosophus. Contraria immediata sunt forme miscibiles quae non est necesse alterum in esse subiecto. sicut exemplum est de albo et nigro inter quae mediantur rubeum viridem et subruleum et cetera.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicendum. quod illa propositio cuius secundum se non est dare medium propter intelligi dupliciter. Vno modo quod illa negatio medium sit negatio simpliciter. Alio modo quod sit modus negationis. primo modo vnitur contradictoria quae nullo modo habent medium nec per participationem nec per abnegationem. secundo modo vnitur contrariis immediatis quae non habent medium per extremorum participationem. licet bene per abnegationem. lapis enim nec est sanus nec eger. Ad secundum dicitur dicitur. quod alterum propter accipi dupliciter. vno modo ut est signum periculare. Alio modo accipitur alterum per hoc vel illo indeterminate. Primo modo positio illa necesse est alterum contrariarum immediatarum inesse susceptibile est falsum. per obiectum Quia periculare nunquam est vera nisi etiam singulari sit per se. Secundo modo est distinguenda positio secundum compositionem et diuisionem cum dicitur necesse est hoc vel illud inesse subiecto. quia in sensu composito est vera. et est de diuiso predicto eato in quantum vel copulat inter terminos. in sensu vero dicitur uero est falsa. quod tunc copulat inter propositos sub se sensu. necesse est inesse suo susceptibile. vel illud inesse suo susceptibile. et sic est falsa. primo intelligit dicitur suum per se. et eodem modo distinguendum est cum dicitur. necesse est alterum contradictoriarum esse verum et alterum falsum. De virtute tamen sermonis propositio talis sunt periculare. Ad tertium dicitur est. quod non est motus inter quocumque contraria. et hoc praesertim capiendum motum proprie. sed solum est motus inter contraria quae sunt ad seinuicem miscibilia. quemadmodum sunt caliditas et frigiditas. Inter contraria vero immediata secundum quae fundantur super equele et inaequale non est motus. saltem per se. quoniam ut inquit Aristoteles septimo libro physicoz. ad qualitates prime speciei quae habitus et dispositio dicitur non est motus. Huiusmodi enim qualitates sunt sanitas et egritudo. Sed forte contra predicta sic obijceret. sanatio videtur esse motus progrediens ab egritudine in sanitatem. et tamen sanum et egrum ut sepe dicitur est dicuntur contraria immediata. ergo inconuenienter dicitur est quod inter contraria immediata nullus potest esse motus. Dicitur quod sanatio non est motus sed mutatio quae est finis motus alterationis quae fit inter qualitates complexionares corporum animalium. vel est sanatio motus per accensum in quantum illi motui quod mouet animal secundum qualitates complexionares corporum animalium accidit sanatio per hoc quod ille qualitates in tali vel tali

Aristotelis

proportione se habet. Ad ultimum dicitur quod sanus et egrus accipiunt dupliciter. Uno modo videtur illud dicitur egrum in quantum est notabiliter disproportionatum humorum sive qualitatum proportionalium impeditur ens operans aialis. et sanum in quantum est humorum equalitas sive proportio. Alio modo accipiunt sanum et egrum ut fundantur in equalitate et in inequalitate. et sic sanum vocatur in quantum est proportio humorum et egrum in quantum est qualitatum recessus a proportione. et hoc modo medius quod physici sive medici vocant corpus neutrum est egrum non multum distans a sano. et sanum et egrum bene dicuntur contraria imediate in quantum in equalitate et in inequalitate fundantur.

Quintum dubium est circa exempla textus philosophi de contrariis imediate in abundante et defectu circa numerum. Et videtur quod non sit exemplum veniens. quia numerus dicitur minutus non est abundans neque defectus. Solo Alberti abundans non accipitur hic ut passio numeri. quia omnis numerus abundans perfectus vel diminutus dicitur. sed hic accipitur abundans et perfectum sicut quod perfectum est equalitas. abundans autem distans ab equalitate. et hoc modo etiam par et impar circa numerum opponuntur. quia numerus par est perfectus. et impar imperfectus. quia sicut Pythagoras non potest dividere in duo equalia ipediente ea quod in tercia dicitur unitate. et sic nihil est medium inter samitatem et laetorem numerum abundantiem et defectum numerum parum impari.

Sed dicitur par predicatur de numero contingenter et sicut impar ergo non est necessarium alter eorum inesse. Solo licet illa contraria seorsum accepta contingenter predicentur de numero. tamen sumpta simul sub distinctione predicantur necessario de numero in secundo modo preteritis dicens. omnis numerus est par vel impar. Pro declaratione exempli de numero abundante et defectu considerandum est. quod numerus par dividitur sicut arithmeticos in perfectum diminutum et abundantem. Numerus perfectus dicitur cuius partes aliquote simul sumptae precise reddunt totum. ut sex et xxvij. sunt duo numeri perfecti. nec sunt plures inter centum et vnum quod illi. Sed autem partes eorum aliquote. id est aliquotens sumptae reddunt totum simul sumptae reddunt precise septem. quia partes sex tria quae sunt medietas. et duo quae sunt tertia pars. et vnum quod est sexta pars. quia quarta et quinta caret. quia nihil est quod quater vel quinque sumptum faciat senarium et sic non habet alias partes aliquotas. Sumantur ergo partes partes aliquote sicut tunc precise reddunt totum senarium ut tria duo et vnum faciunt senarium. et sic proportionabiliter dicitur de viginti octo. Numerus diminutus dicitur cuius partes aliquote simul sumptae minus faciunt quod totum. ut medietas octo sunt quattuor. et quarta pars duo. octava pars est vnum ceteris partibus caret. non enim habet tertiariam. quia nihil est quod ter sumptum faciat octo. nec quater propter eandem rationem. Accipiendo igitur quattuor duo et vnum solum sunt septem. Numerus vero abundans sive superfluous est cuius partes aliquote sumptae simul efficiunt plus quod illius numerum. ut duodecim medietas eius sunt sex. quarta eius tria. tertia quattuor. sexta duo. duo decima vnitatis. quia quaelibet istarum aliquotens sumpta reddunt totum. sed partes iste simul sumptae plus efficiunt quod xij. quod efficiunt. xvi. Sic igitur patet intellectus exempli philosophi in perfectum et abundans ut nominantur equalitas et inequalitas. et sic numerus diminutus dicitur abundans quia est inequalis.

Sextum dubium est. Quotuplicia sunt contraria imediata. Solo philosophi duplicia quaedam sunt quorum medijs sunt nomina imposita sicut albu et nigrum. Alia sunt quorum medijs non sunt imposita nomina. sicut sunt prauum et studiosum que vocantur imediata. ex quo non est necesse hoc in aut prauum aut studiosum esse. possunt enim esse media quae nec sunt prava nec studiosa. sicut si ad virtutem sui

actus sunt idiosposita. nec tamen contrarium habitum habentia. quod dicitur Quercus quod rusticus quod ad similitudines non est dispositus. nec dicitur bonus nec malus nec prauus nec studiosus. Sed contra hoc sic instatur. si inter prauum et studiosum est medium. tunc sequitur quod aliquis est quod nec est bonus nec malus nec est dignus gaudio vel pena. sed ista sunt obuia orthodoxe fidei. Si inter prauum et studiosum non est aliquid medium. Ad quod dicitur est. quod bonum et malum sive studiosum et prauum sunt ea quae dupliciter. Uno modo philosophice et sic inter bonum et malum prauum et studiosum est medium per abnegationem. Alio modo accipiuntur theologice. et sic inter bonum et malum non est medium. quia sic non dicitur aliquem bonum bonitate nature simpliciter. Sed bonus dicitur virtute perfectus ad actus. Non autem ab illo deficit cui debet esse perfectus dicitur esse malus malitia omissionis ad minus. quia ad studium virtutis non fecit quod debuit. et hoc modo puer dicitur bonus quod ad pueri actum innocetia est perfectus. et sic non est medium. quia omnis homo vel est in gratia. et sic est bonus theologice. vel non in gratia. et sic est malus. Sed forte queres. quare sicut philosophos quorundam contrariorum medijs non minima imposita sunt et grundantur non. Solo Alberti. quia quorundam contrariorum forme sunt miscibiles ad determinatam formam medium. et hoc modo inter albu et nigrum sunt media que vocantur fuscum viride. In alijs vero contrariis quorum forme non sunt miscibiles ad medium determinationem non est idoneum medijs nomina assignare. cum tamen sicut veritate sit media. et in talibus determinari per abnegationem. sicut si diceremus inter medium boni et mali esse quod neque bonum neque malus est sicut rusticus neque bonus neque malus est civis. vel sicut si dicerem. inter iustum et iniustum esse medium quod neque iustum neque iniustum est. eo quod ad civilem iustitiam non est dispositum. quibus enim illa contraria sunt miscibilia. eo quod in omni motu extrema aliquo modo miscibilia sunt. quia aliter interea non esset motus. tamen ad formam medijs determinabilia non sunt. quia non est starus in medijs ipsorum ad speciem determinationis medijs sicut in medijs forma.

Septimum dubium est. Utrum media contrariorum opponitur ex extremis contrariis. Et videtur quod non. quia media contrariorum sunt forme. forma autem est simpliciter ut dicitur auctor sex principiorum. Secundo. due species non veniunt ad constitutionem tertiae speciei. sed contraria sunt diverse species. ergo non componunt medium. Tertio. medium in distantia locali non contrariarum extremis ergo non componit medium tale ex contrariis. Solutio sic ut inquit philosophus decimo metaphysice. ex quo prius sic transitus ratio de extremo in medium quod in aliud extremum contrarium quare medium prout vni extremorum videtur alterum. et sic quod dicitur modo videtur esse verum. quod componitur ex extremis.

Ad primum obiectum in oppositum est dicitur quod sicut in generatione mixta miscibilia destruantur ab excellentijs suarum contrariarum et generantur vnum mixtum. ita etiam proportionabiliter contraria in motu prout misceri ad constitutionem medijs et generatur medijs quod est vnum specie et vna forma simplex. Et patet solutio ad secundum. Ad tertium dicendum. quod medijs dupliciter componitur ex extremis. Uno modo sicut speciem et formam. et sic medium inter formas componitur ex extremis. Alio modo sicut potentiam et virtutem. et sic medium in motu locali est ex extremis compositum.

Octavum dubium est. Utrum oppositio contraria radice habet ab oppositioe contradictoria et pvanua. Et sic patet a contradictoria in quantum vnum est negatio alteri. In hoc tamen est differentia. quia negatio contrariorum illa est in genere et aliud ponit. Sed contradictorium est extra genus et nihil ponit. Et patet

*Ad dicitur dicitur dicitur
ad dicitur dicitur dicitur
ad dicitur dicitur dicitur*

*Ad dicitur dicitur dicitur
ad dicitur dicitur dicitur
ad dicitur dicitur dicitur*

Postpredicamenta

uariata etiā originē h̄z inq̄tū sp̄ extremū nobilius h̄z ratiōnē habitū et ignobilius p̄uatiōnis. et sic oīa p̄traria op̄positōem p̄uatiūā includūt et maxime illā in q̄ nō ē regressus in habitū. sicut p̄z in egritudinib; incurabilib;. Et licet sic p̄traria p̄uatiūā et p̄tradietōriā oppōnes q̄dā mō includāt tñ adhuc inter se differūt. q̄z vnū extremū p̄uatiue oppōnis est in genere et reliquū nō. Et sicut ē de vno extremoz p̄tradietōnis. s; vtrūq; extremoz in cōtrariis est positīua forma. Et sic gratia p̄trialis p̄uentie dicitur habitus et p̄uatiō facere p̄mā p̄trarietate sed tamen distingere ponūtū oppōnis species.

Priuariatio autē et habitus dicitur quidem que circa idem aliquid. vt visio et cecitas q̄ habent fieri circa oculū vniuersaliter autē dicere est in q̄ natus ē habitus fieri circa hoc alij h̄nt. q̄dā etiā a generatione dicitur vtrūq; eorum ordine

Ita est tertia pars p̄ncipalis capli. in q̄ p̄hs determinat de p̄uatiue oppōsitis. Et diuidit in duo. q̄z p̄mo determinat de p̄uatiōe et habitu in abstracto. Secōdo de p̄uatiōe et habitu in concreto. Prima in duo. primo facit q̄d dicitur est. secōdo declarat dicta sua. Primo dicit q̄ habitus et p̄uatiō sunt q̄ habēt fieri circa idem subiectū. vt visus et cecitas circa oculū. et hoc intelligit vlt̄ de tali subiecto q̄ ap̄tū natus est suscipere habitū et p̄uatiōem. q̄z tūc in q̄cūq; est habitus circa idē p̄t esse p̄uatiō. ordine tñ irreflexibili. de p̄uatiōe nō p̄t fieri reclusus in habitum

Priuariatio autē dicitur vniuersaliter habitus susceptibilem quando id quod natum est habere nullo modo habet edentulum et dicimus non quod non habet dentes nec cecū qui non habet visum sed qui quōd contingit habere non habet quēdā et generationes sunt. que neq; dentes neq; visum habent. sed non dicitur edentula nec ceca

Hic p̄hs declarat dicta sua dicens. q̄ nos dicim; vniuersaliter q̄d q̄ p̄uatiō. p̄uatiū esse seu p̄uatiōem h̄z q̄d est susceptibile ipius habitus nō sp̄. s; q̄n id q̄d ap̄tū natus ē h̄z nullo modo h̄z. q̄z nos nō dicim; illū edentulū q̄ nō h̄z dentes. nec cecū q̄ nō h̄z visum. sed illū dicim; edentulū q̄ nō h̄z q̄n cōtingit h̄z. et illū cecū q̄ nō h̄z visum q̄n p̄tingit h̄z visum q̄z q̄dā sunt generatōes. i. res generate q̄ neq; visum neq; dentes h̄nt et tñ nō dicitur ceca vel edentula. et hoc modo canis statim genit; nō dicitur cecus vel videns. q̄z vt dicit Albertus in libro de animalibus et auditor. Thomas Brabantinus in libro de naturis rez. canes ḡnraliter nascunt cecū et manēt cecū duodecim diebus et q̄dā p̄ tres mēses q̄n imo p̄m Albertus optim; in fetu ē qui nouissime videre incipit. Et sicutur surunculus in vulgari lingua cyn frer q̄ in antris subterraneis cuniculi capiuntur vt magn; Albertus autor ē an q̄dragēsimū diē nō videt et tñ nō dicitur cecus. q̄z mirabilis nature autor et institutor ante hoc tempus visum ei non indultit

Priuariatio vero et habere habitū ē nō habitus et p̄uatiō. habitus etiam est visus. p̄uatiō vero cecitas. habere autem visum non est visus nec cecum esse cecitas. p̄uatiō etiam quedam est cecitas. cecum vero esse p̄uariā non p̄uatiō est. nam si idem esset cecitas et cecū esse vtrūq; de eo

dē predicaretur. nunc vero minime. sed cecus quidē dicitur homo. cecitas vero nullo modo dicitur opposita autem be videntur esse. id est p̄uariā et habere habitum tanq̄ p̄uatiō vt habitus. modus etiam oppositionis idem est. nam sicut cecitas visui opposita est. sic cecum ad visum habere oppositum est.

Hic p̄hs determinat de habitu et p̄uatiōe in concreto. et diuidit in duo. p̄mo p̄par habitū et p̄uatiōem in concreto ad habitū et p̄uatiōem in abstracto penes dīam. secōdo penes p̄uentiā. Primo dicit q̄ p̄uariā. i. p̄uatiū esse. et habitū habere nō ē p̄uatiō et habitus. sic ostendit. q̄z visus ē habitus et cecitas ē p̄uatiō. s; habere visum nō ē visus. nec cecū esse ē cecitas. Quia si idē eēt cecitas et cecū esse tunc possent abo de eodē p̄dicari. s; h̄ minime p̄tingit. q̄z dicitur mus hō est cecus. sed nullo mō dicim; hō est cecitas. q̄z tñ posset aliq; putare q̄ p̄dicta opponerēt alia specie oppositōis subdit q̄ p̄uariā et habitū habere opponit eodē mō sicut p̄uatiō et habitus. q̄z sicut cecitas opposita est p̄uatiōe visui. sic cecū eēt oppositū ē ad visum h̄z p̄uatiōe

Circa textum mouetur

questio. Vtrū p̄uatiue opposita sint ab Aristotele p̄uentier definita. Et videt p̄mo q̄ nō. q̄z in ceco nato ē cecitas et tñ ibi nō est visus nec fuit. q̄ nō h̄nt fieri circa idē subiectū. Sicut talpa dicitur ceca et tñ non habuit visum vnq; q̄ nō h̄nt fieri circa idē subiectū. Secōdo sic. rōnale et irrationale opponitur p̄uatiue. et tñ nō h̄nt fieri circa idē subiectū. q̄ definitio nō est p̄uenties. Ans. p̄ secōda parte sic manifestū. q̄z h̄nt fieri circa hōiem et brutū. Tercio sic. a p̄uatiōe p̄t fieri reclusus in habitū. igit nō est sed a p̄uatiōe definitio vera. Ans. p̄ p̄m p̄mo p̄hs p̄uatiōe dicitur. q̄ p̄uatiō ē p̄ncipiū trāsmutatōis. Et p̄firmat. q̄z motus et quies. somnus et vigilia. lux et tenebre s; p̄uatiue opposita. et tñ a quiete in motū. a somno in vigiliā. et a tenebris in lucē fit reclusus. igit incōueniēter dicitur irreflexibili ordine. Quarto sic. cecitas ē p̄uatiō p̄fecta. et tñ ab ea p̄t fieri reclusus in habitū. q̄z multi cecū recuperauerunt visum et s; claudi gressum. Quinto. incōueniēter dicitur determinatio a natura. q̄z si sic tūc canis an nonū vel duo decimū diē nō diceret cecū vel vidēs. sed h̄ est falsum. q̄a canis an nonū diē vel duodecimū nō videt. et tamen est ap̄tū natus videre. Probatur secōda pars auctoris. q̄z si an nonū diē vel duodecimū nō est ap̄tū natus videre. sequit; q̄ nūq; videbit. q̄z impossibile fieri nō fit et nihil fit nisi p̄m q̄ ap̄tū natus est fieri. vt dicit p̄hs secōdo p̄hs p̄uatiōe

In oppositū ē p̄hs et p̄. h̄z. et ponit iste dicitur. Maior. Lū materia vna numero p̄uatiō ē carentia forme et ad eam naturalis aptitudo p̄ter quā ponitur a p̄ho ratiōnali quedam alia que vocat p̄uatiā et p̄fecta. Minor. Nec nedū tollit habitū. sed cū hoc eiusdem p̄ncipia proxima p̄ que salua inest subiecto vtriusq; capaci habitus tpe statuto a natura. **C**ōclusio. Igitur p̄uatiue opposita sunt bene definita cū dicitur sunt illa que fieri habent circa idē subiectum ordine irreflexibili tpe determinatio a natura.

Aristotelis

Maiores propter innuit distinctiones privationis. quia una est
 contra dicta. quae est principium transmutationis et illa una numero
 cum materia in quantum nunc principiat nisi in materia. et ponit
 in materia aptitudinem naturalem. Quae est eiusdem essentiae cum
 ipsa forma. Alia est privatio perfecta de qua loquitur philosophus et illa
 non tamen tollit habitum ut dicitur minor. sed etiam principia per quae possunt
 esse redit in habitum. sicut cecitas tollit visum. et cum hoc tollit
 dispositionem organi visus et sicut mors tollit vitam et cum hoc
 vitae principia quae vita consistit in unione animae cum suo disposito
 corpore. Et sic principia salva et stantia sunt cum habitibus. et cor
 rupta ipsius privationis in quantum id est causa est principium sicut nauta per
 sui praesentiam est causa salutis navis. et per sui absentiam causa submersio
 omnis eiusdem. Conclusio sequitur ex praemissis et tunc definitio
 tionem privationis oppositorum quae datur per philosophum hunc in quantum primo dicitur
 quod privatione opposita habent fieri circa idem subiectum. quod hoc est
 eorum omnium oppositum. Et ad hoc ordine irrefragabili. quod de
 uatione perfecta non potest fieri redit in habitum. Et ad hoc tunc
 determinatio a natura. quod non dicitur inesse privatio subiecto
 nisi in se habet. nisi per eorum tunc quod habet. nam est inesse. Et tunc
 puer mori genitum non dicitur edentulum. quia materia non potest adeo
 cito disponi. sed manet in talibus principium generatiois densi
 tum. Et similiter non dicitur ex eadem ratione interbris

Ad obiecta in oppositum Ad primum est dicitur. quod privatio
 ue opposita non habet se fieri circa idem subiectum numero. sed quae
 circa idem subiectum in se. ut in forte quod est cecus natus. vi
 sus et cecitas habent fieri circa idem in se. sed circa hominem. quae
 circa idem in genere. ut visus et cecitas circa animam in talpa.
 Atque autem talpa habet oculos vel non et quies et quies non in
 venies in Alberto magno in libro de animalibus Ad secundum
 dicitur rationale et irrationale privatione opponuntur secundum nomen
 non tamen rem. quia ambe ille dicitur sunt positivae alii enim non
 possunt positivae species Ad tertium dicitur cum sua affirmatio
 tionem quod duplex est privatio. scilicet praecedens habitum. et sequens
 habitum. De privatione praecedente habitum quod est privatio tamen. ut
 in maiore dicitur fuit. fit motus in habitum in omni transmutatione
 ne naturali. Sed de privatione sequente habitum quod est cecitas
 respectu visus. et mors respectu vitae non potest fieri redit in
 habitum. Dicit autem privatio sequens habitum vel secundum tempus vel secundum
 naturam ad minus quod dicitur propter cecum vel surdum a naturate.
 Ad quartum dicitur quod de privatione perfecta non est redit per habi
 tum in naturam siue per potentiam naturalem. sed per potentiam auto
 ris nature quod multum etiam per miraculum restituitur est visus et
 claudis gressus Ad quintum est dicitur. quod canis mori genitum
 est natus videre non in principio suae generationis. sed per plero
 tunc a natura statuto. post novem vel duodecim dies. Et
 sic leo ante tertium diem non est vivus vel mortuus. unde licet leo in
 principio suae generationis sit animal vivificatum. iacet tamen quatuor mor
 tuum et rugitio leonis tertia die apparet vivum Pro ulterio
 ri tamen solutio ad argumentum est dicitur. quod ista propter canis mori
 natum tunc est aptum videre. est distinguenda. quia haec determinatio
 tunc aut illo tunc potest determinare habitum secundum esse. et sic est propositum
 ta et per se sub sensu canis tunc habet naturalem aptitudinem ad
 videndum. Alio potest determinare habitum secundum esse videre vel habere
 visum. et sic est dicitur et falsa sub sensu quod canis aptus natum
 est ut tunc videat. et tunc puer dentes habeat. et sic de alijs. et
 sic est falsum nec in illo sensu. praedit per privationem.

Incidunt dubia. Primum

est quod requirunt ad privationem perfectam. Solo quod quod tamen
 gunt in definitione privationis oppositorum. Primum est quod subie
 ctum natum sit habere habitum secundum speciem. quod homo non habet alas

non dicitur privatio alii ex quo homo est animal gressibile bipes non alatum.
 Secundo requirit determinatum tempus. et homo puer non habet dentes
 non dicitur edentulus seu dentibus privatio. Tertio requirit debita
 loci circumstantia. et sic caerulea terra non lucide propria luce non
 dicitur luce privata. Quarto requirit debita et determinatus
 situs privatio. et homo non habet oculos aut visum in pedibus non dicitur
 privatus visu. Quinto requiritur debitus modus vel respectus
 etus. ut homo non dicitur privatus cursu si in cursu non movetur. ita
 velociter sicut sagitta vel equus

Secundum dubium est. Quot modis accipitur

privatio. Solo privatio multipliciter accipitur. Primo pro
 carentia forme in materia quod naturalis appetit et ad quas
 materia naturalis inclinatur. et sic definita est in primo philosophus
 coram. Secundo accipitur ut est alicuius ab alio violenter ablatio. et
 hoc modo alicuius expoliatur vestibus dicitur eis privatus. talis tamen ab
 iectio non dicitur privatio. quia privatio proprie dicitur carentia eius quod
 natum est inesse. vestes autem non sunt nature inesse. Tertio accipitur
 privatio ut est alicuius ab alio per negationem remotio et sic accipitur
 tur quod dicitur negativa pro privatione primo et secundo propter. Quar
 to accipitur ut est principiorum naturalium ipsius vel forme in ali
 quod subiecto habituate corruptio. et sic definita est ab Aristotele hic.

Non est autem neque quod sub affirmatione et ne
 gatone iacet affirmatio et negatio. Affirmatio
 namque est oratio affirmativa et negatio oratio negativa
 horum pro quod sub affirmatione et negatione sunt nihil est
 oratio. concedant autem et haec esse opposita alterutris
 tanquam affirmatio et negatio. Nam in his modis
 opponis idem est sicut enim affirmatio aduersus
 negationem opposita est ut quod sedet ei quod non se
 det sic et res quae sub utroque posita est id est sedere
 et non sedere.

Ista est contra praecipua in quod philosophus determinat de op
 portunitate dictionum. Et dividit in duas partes principales. pri
 mo facit hoc. secundo propter species oppositis ad semivivam penes
 dicitur. sed a ibi. quoniam autem. prima dividit. quia primo propter affir
 matorem et negationem ad res subiectas penes dicitur. Se
 cundo propter ea ad res penes convenientiam ibi. Concedant
 autem. Quo ad primum dicitur quod illud quod iacet sub affirmatione et
 negatione sicut sunt res factae non est affirmatio et negatio.
 Ista probatur. quia affirmatio est oratio affirmativa. et negatio est
 oratio negativa. sed quod sub affirmatione et negatione sunt nullum est
 oratio. Subdit tamen quod illa quae sunt sub affirmatione et negatione
 concedunt esse opposita sicut affirmatio et negatio ex quo idem est
 modus oppositis utrobique. Quia sicut affirmatio oppo
 nitur negationi sicut quod sedet ei quod non sedet sic opponun
 tur res quae sunt sub affirmatione et negatione siue quod per affirma
 tionem et negationem significantur

Incidunt dubia. primum

est. Quare opposita contradictoria in ordine specierum oppositis est
 ultima. Solo propter duas causas. Prima est propter
 minimam extremorum est entitatem. Secunda. quia contradictio proprie
 est inter complexa. quod minus videtur pertinere ad istum locum ubi de in
 complexis determinatur. Si tamen species oppositis ordinarentur
 secundum formale quod est repugnantia tunc deberet esse prima
 ut prius dictum fuit.

Secundum dubium est. An definitio contradictio

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including various initials and small text fragments.

Privatio potest capi...

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including a reference to 'Sexto philosopho'.

De septuaginta

nis posita a pho pmo posterior in q̄ dicitur. p̄dictione est eius
sim se no ē dare mediū sit puenies z bona. Et vis
des pmo q̄ no. qz p̄dictione maxime distat. s; ois dis
tancia intelligit p̄ mediū. q̄ inter p̄dictione est mediū.

Secō sic aliqd̄ mediat inf̄ p̄dictione. q̄ inf̄ ea ē mediū.
Aut p̄bat. qz p̄dictione ē q̄dā relatio media inter p̄dictio
ria. q̄ no ē definitio bona. Tercio. materia p̄m cōmen
tatore mediat inter duo p̄dictione. s; ens z nō ens. q̄ de
finitio falsa. Solo sic. qz p̄dictione sunt sicut affir
matio z nega. s; inf̄ affirmatōes z negatōes nō ē mediū

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū dōm q̄ duplex
ē distantia. Una p̄rie dicta q̄ ē local. z talis sp̄ ē p̄ mediū.
et sic distat sursum z deorsum simplr. Alia ē distantia trās
sumptua q̄ vocat̄ repugnātia. z in tali nō op̄tz intelliges
re mediū saltē reale. Ad scōm dōm q̄ p̄dictione nō ē me
diū nisi p̄m rōem. qz in re vniū extremoz̄ opponit̄ alteri si
ne medio. z sic p̄dictione media ē sicut relatio inf̄ relatiua z
mor̄ inter mouēs z mobile. Ad tertiū dōm q̄ illō ē
et nō ē inter q̄ mediat materia nō opponunt̄ p̄dictione.
s; pot̄ p̄uatiue siue p̄rie. vñ materia nō ē simplr nōens.
s; est ens in potētia. z q̄ claudif̄ sub analogia entis z sic
mediat bñ inter ens in actu z nō ens

Tercū dubiū ē. An oppō cōtradictoria
p̄mo sit in rebz vñ in sermone. Solo. Tercū pus ē
in re q̄ in sermone. qz nō sermone res s; sermo rei subie
ctus ē vt dicit plato. z sic nō ē in sermone nisi p̄m q̄ ad rē re
fert. vñ in re ē sicut in cā z in p̄mone p̄o sicut in signo

Qm̄ aut̄ p̄uatio z habitus nō sic opponunt̄ vt
ad aliqd̄ manifestū ē. neqz em̄ dicitur visus hoc ip̄m
q̄d ē oppositū. Visus em̄ nō ē cecitas. visus nec
alio villo mō ad ip̄m dicitur similr̄ at̄ neqz cecitas
dicitur visionis cecitas. s; p̄uatio q̄dē visionis dicitur.
cecitas p̄o visionis nō dicitur amplius ad aliqd̄ oīa
ad reciproca dicuntur quare z cecitas si cēt̄ eoz̄ q̄
sunt ad aliqd̄ vtiqz p̄uateret̄ ad illud ad q̄d dicitur.
s; nō cōuertit̄ neqz em̄ dicitur visus cecitatis visus.

Hic p̄bus p̄pat sp̄es oppōnis ad inuicē penes dīam
Et diuidit̄ in tres pres. qz p̄mo determinat de oppositis
p̄uatiue z opposit̄ relatiue p̄pando ea ad se inuicē. Secō
cūdo ondit quōd p̄pant p̄uatiue opposita z p̄traria. Tercio
p̄pat opposita p̄dictione ad alias sp̄es oppōnis. Pri
ma in duo p̄m q̄ p̄bat intentū suū duplici rōne. Primo
dicitur q̄ manifestū ē q̄ p̄uatio z habitus nō opponunt̄ sicut re
latiua q̄d sic p̄bat. Quia relatiua ad se inuicē referuntur.
Habitus aut̄ z p̄uatio ad se inuicē nō referuntur. qz cecitas
nō dicitur visionis cecitas. s; dicitur p̄uatio visionis. Secō rō est
relatiua dicuntur ad p̄uertentiā siue reciproce ad se inuicē
si q̄ cecitas cēt̄ eoz̄ q̄ sunt ad aliqd̄ vtiqz p̄uateret̄ ad illud
ad q̄d dicitur. sed nō cōuertit̄. quia nō dicitur conuenienter visus
cecitatis visus.

Qm̄ aut̄ neqz vt p̄traria opponunt̄ ea q̄ p̄m
p̄uatiōem z habitū dicuntur ex his manifestū est.
qz em̄ cōtrariōz̄ nihil ē mediū nec ē in q̄bna
ta sunt fieri aut de q̄b p̄dicant̄ alterū ip̄oz̄ inē
sp̄ hoz̄ em̄ nihil erat mediū q̄z alterū nec ē erat
inēse susceptibili. vt in languore z sanitate abū

dātū z p̄fecto quoz̄ p̄o aliqd̄ ē mediū nūqz necē
ē oīni susceptibili inēse alterūz̄ neqz em̄ necē est
oīni susceptibili candidū vel nigrū ē neqz frigidū
vñ vel calidū. hoz̄ em̄ mediū aliqd̄ nihil p̄zobi
bet esse hoz̄ em̄ erat aliqd̄ mediū quoz̄ nō erat
necessariū alterū inēse susceptibili p̄ter ea q̄b
naturalr̄ vñ inēst vt igni calidū esse z niui can
didū in his aut̄ z determinate necessariū ē alte
rum inēse z nō alterutrū cōtingit nō em̄ possi
bile ē ignē frigidū ē neqz niuem nigrā q̄re oīni
q̄dē susceptibili nō ē necessariū alterū eoz̄ inē
s; solis q̄b naturalr̄ vñ inēst. z ex his determi
nate vñ nō alterutrū cōtingit. In p̄uatiōe p̄o
et habitu nihil horū q̄ dicta sunt verum ē. nec
em̄ sp̄ susceptibili necessariū ē alterū eoz̄ inēse
q̄d em̄ nondū naturā hz ad videndū. neqz ce
cum neqz visus hñs dicitur ideoqz nō erūt hec taliū
cōtrariōni quoz̄ nihil ē mediū. S; neqz quoz̄
ē mediū necessariū em̄ ē oī susceptibili altez̄ co
rum inēse qm̄ em̄ iā natū fuerit ad habendū vi
sionē aut cecū aut habēs visionē dicitur z horum
nō determinate alterū. s; alterutrū cōtingit nō
em̄ necessariū est vel cecū vel hñs visum esse sed
q̄d cōtingit. In cōtrarijs aut̄ q̄bus est medius
nūqz necessariū fuit oīni susceptibili alterū inē
sed q̄busdā z his determinate vñ vnde palā ē
qz p̄m neutrū modum tanqz cōtraria opposita
sunt ea q̄ p̄m p̄uatiōem z habitū opponunt̄.

Hic p̄bus p̄pat opposita p̄rie z opposita p̄uatiue ad se
inuicē penes dīam. Et diuidit̄ in duo p̄m q̄ p̄bat inten
tū suū duobz̄ rōibz̄. scōa ibi. Ampli⁹ in p̄trarijs. P̄rio
dicitur q̄ habitus z p̄uatio nō opponunt̄ vt p̄traria. Et h
p̄bat duobz̄ rōibz̄. Prima rō quā intēdit p̄bus est ista.
Quia oīa p̄ria iuxta sup̄ius dicta sunt vñ imediata vel
mediata. s; habitus z p̄uatio nec hñt se vt p̄traria imedi
ata. nec vt p̄traria mediata. q̄ nō opponunt̄ vt cōtraria.
P̄riorē p̄bat p̄mo de p̄trarijs imediat̄. qz p̄ria imē
diata dicuntur q̄z altez̄ necē ē inēse subiecto susceptibili
vt p̄z de lāguore z sanitate circa aīal z de pari z impari
circa nūez. S; sic nō hñt se habitus z p̄uatio. qz nō est ne
cessariū sp̄ altez̄ eoz̄ inēse subiecto susceptibili. qz nō in
sunt nisi tpe determinato a natura. vñ q̄d nō dū naturam
hz ad videndū nec vidēs neqz cecū dicitur. Secō. p̄bat idēz
de p̄trarijs mediatis. qz p̄traria mediata dicuntur. qz nō
ē necē altez̄ inēse subiecto susceptibili. qz p̄t sp̄ mediū
inēse sicut nō ē necē q̄d libet eoz̄ p̄t ē albū vñ nigrū. qz p̄t
sp̄ ē fuscū vel pallidū. nec necē ē q̄d libet ē calidū vñ frigidū.
qz p̄t sp̄ ē tepidū. excipiunt̄ tñ illa susceptibilia q̄b al
terū p̄trariōz̄ inēst a natura. sicut igni inēst ē calidū z ni
ui ē albū. qz in illis necē ē altez̄ inēse determinate et
nō p̄t inēse mediū. S; sic nō hñt se habitus z p̄uatio vt
iam dictū ē de p̄trarijs mediatis. qz p̄ aliq̄ tpe necessariū
est altez̄ eoz̄ subiecto susceptibili inēse. s; postqz venit̄
tps in quo ip̄m susceptibile natū ē ad habendū habitū

Aristotelis

tunc enim necesse est vel puatōem vel habitū inesse. nō tñ
determinare sicut fit in contrarijs mediatis in q̄b vñū cō
trarium inest a natura s; in determinate r sub distincōe.
p̄pter q̄d palā ē q̄d s̄m neur̄ modū tāq; contraria opposi
ta sunt ea q̄ s̄m puatōem r habitū opponunt

Amplius in contrarijs quidē existēte suscepti
bili possibile est in alterutrum fieri mutatiōem ni
si alterū naturalr̄ insit vt igni calidū esse. nā q̄d
sanū est possibile ē languere. r candidū nigrū fi
eri r calidū frigidū. r ex studioso prauū. ex pra
uo studiosum possibile est fieri. prauus em̄ ad
meliores exercitōes deductus r ad doctri
nas. vel ad modicū aliqd̄ pficiet vt melior sit. si
vero semp̄ vel modicū clementū sumpserit pa
lam est. qz aut p̄fecte mutabit̄. aut satis multuz
clementū sumet semp̄ em̄ bñ mobilior ad vir
tutē fiat vel q̄d cūq; clementū sumpserit a p̄nci
pio quare etiā verisile ē amplius eū sumere cre
mentū. r hoc dū semp̄ fit p̄fecte in contrariū ha
bitū restituet̄ nisi forte longo tpe suspensum sit
verū in puatōe r habitū impossibile ē mutatio
nem in alterū fieri. s; ex habitu in puatōem fit
mutatio. a puatōne s̄o ad habitū impossibile
est neq; em̄ cecus factus rursus videt neq; cuz
esset caluus. rursus comatus est neq; cū cēt si
ne denab; dentes iterū orti sunt.

Hic p̄hs p̄bat idē sc̄da rōne dicēs. q̄ ita est in contrarijs
tā mediatis q̄ immediatis q̄ vno exite r manēte sub
iecto siue susceptibili possibile ē fieri mutatiōem siue alte
ratiōem in alterū r ecōtra nisi alterū naturalr̄ insit quō ig
ni inest calidū ec̄p̄ naturā q̄ ignis est. S; in puatiue op̄
positis nō p̄t sic fieri mutatio in alterutrum. q̄ habitū r pu
atio nō opponunt vt contraria. Maiorē p̄bat p̄hs exēplis
ritur. qz q̄d sanū ē possibile ē languere. r s̄lt q̄d candidū ē
possibile est fieri nigrū r calidū frigidū r ecōuerso. r ex
studioso p̄t fieri prauū r ecōtra ex prauo studiosum. q̄a
prauus deductus ad meliores exercitōes siue assuefa
ctiones bonoz operū in virtutib; intellectualib; ad mel
iores doctrinas p̄silia r electōes q̄uis forte p̄mo modū
cum qd̄ pficiat vt melior sit. tñ si p̄tinue modicū cremen
tum sumpserit palā est. q̄a aut p̄fecte mutabit̄ r studio
sus erit p̄fecte aut satis multū accipiet incrementū ita q̄
opabitur vt studiosus. Si em̄ assuefactōem fiat melior
ad p̄tutē. ita vt ea q̄ virtutis sunt facile faciat r gaudeat
vel etiā si hoc nō ē s; tñ q̄d eunq; incrementū sumat pa
lam ē. q̄ aut p̄fecte mutabit̄ aut satis multū sumet incre
mentū qd̄ sufficit ad virtutis susceptōem. Si em̄ a p̄nci
pio sumat aliqd̄ incrementū verisile ē amplī sumere in
crementū si p̄seuerauerit in exercitio actū virtuosoz r cū
hoc sp̄ siue p̄tinue fit restituet̄ p̄fecte in contrariū habitū ni
si forte tps̄ p̄fectus sui suspensum siue decurtatū sit. q̄a
nō in equali tpe omēs eq̄litr̄ pficiunt eo q̄ vnus min⁹ ē
dispositus q̄ alter p̄pter q̄d naturalia moralib; multum
coopantur. Minorē etiā p̄bat p̄hs. scz q̄ in puatōe r
habitū impossibile est mutatiōem in alterutrum fieri indif

ferenter. qz bene mutatio fit ab habitu in puatōem. a p̄
uatōne vero in habitu mutatiōem fieri est impossibile.
Quia cecus factus nunq; rursus videbit neq; cū quis
caluus factus est rursus fit comat⁹ neq; edentulus siue
carens dentibus rursus fit dentatus

Quocūq; vero tāq; affirmatio r negatio op
posita sunt palā est. qz nullo predictoz modoz
opposita sunt In solis em̄ istis necessariū ē sem
p̄ aliud q̄dem eoz vez esse aliud at falsum neq;
em̄ in contrarijs necariū ē sp̄ alterū verū ē alterū r
s̄o falsum neq; in his q̄ ad aliqd̄ sunt. ueq; i ha
bitu r puatōe vt sanitas r languor contraria sunt r
neutrū neq; verū ē neq; falsum. s̄lt at r duplū r
dimidiū tāq; relatiua opposita sunt r nō ē eozū
neq; verū neq; falsum s; neq; ea q̄ s̄m puatōem
et habitū sunt. sicut visio r cecitas. oīno at eozū
q̄ s̄m nullā p̄plexionē dicuntur nihil neq; neq; ve
rū neq; falsum ē. porro oīa q̄ dca sunt. siue p̄ple
xione dicunt. Sed maxime videbit hoc tale cō
tingere in his q̄ s̄m p̄plexionē contraria contraria
sanū naturā ē socratē ad languere socratē cōtra
rium est. s; neq; in his contrarijs semp̄ alterū ve
rum. alterū aut falsum ē. cū em̄ sit socrates. erit
aliud q̄dē verū. aliud aut falsum cū vero nō sit
ambo falsa sunt neq; languere neq; sanū esse ve
rū est cū ip̄e socrates oīno nō sit. In puatōe ve
ro r habitu cū nō sit neutrū verū est cum s̄o sit
nō semp̄ erit alterū verū. habere nanq; visus so
cratem ad id qd̄ est cecū esse socratē oppositū ē
sicut puatio r habitus. r cū sit nō est necessariū
alterū verū vel falsum esse cū em̄ nondū natus
est habere vtrāq; falsa sunt. r visum eū habere
et cecū eū esse. In affirmatiōne vero r negatiōe
sp̄ siue sit siue nō sit. aliud q̄dem erit verū aliud
aut falsum languere nāq; socratē r nō languere
socratē cū ip̄e sit palā est. qz alterū verū alteruz
falsum est r cū nō sit. similr̄ languere em̄ cū non
sit falsum est nō languere aut verum. Quare in
his solis p̄p̄riū erit semp̄ alterū eozū verum r al
terum falsum esse quecunq; tanq; affirmatio r
negatio opposita sunt

Consequenter p̄hs p̄parat opposita cōtradictorie ad
alias sp̄es opponis. Et p̄mo facit hoc. sc̄do assignat q̄s
dam p̄p̄rietas contrarioz. sc̄da tibi. Contrariū aut. Quo
ad p̄mū d̄t. q̄ manifestū est q̄ nullo predictoz modozum
sunt opposita q̄ opponunt sicut affirmatio r negatio s̄s
opposita. S; sic ostēdit. q̄a in solis istis. in affirmatiōne
et negatiōne necessariū ē alterū eoz ē vez r alterū ē falsuz
et de nullo s̄lt ambo s; hoc nō ē sic in alijs nec in opposi
tis cōtrane. nec in oppositis relatiue. nec in oppositis pu
atiue. S; nō in oppositis cōtrane patz. qz sanitas r lan
guor cōtraria sunt r neutrū neq; verum est neq; falsuz ē

Postpredicamenta

Simili autē duplū z dimidium tanq̄s relatiue opposita sunt. z nō est vnū eorū verum z reliquū falsum. Simili neq̄ ea q̄ fm puatōnem z habitū sunt. sicut visio z cecitas om̄ino aut̄ nihil eorū q̄ fm nullam cōplexionē dicuntur. neq̄ verū neq̄ falsum est. s; om̄ia que dicta sunt sine cōplexione sunt. Et q̄a possit aliq̄s dicere q̄ in contrarijs cōplexis vnū sit verū reliquū falsum. vt sanū esse socratem cōtrariū est ad languere socrate. Sed iō dr̄ p̄hs q̄ etiā in his cōtrarijs nō semp̄ alterū est verum z alterū falsum. Cum em̄ socrates est aliter est verū. z alterū est falsum. Cum autē nō est ambo falsa sunt neq̄ em̄ verum est neq̄ falsum socrate languere vel sanū esse si om̄nino socrates nō sit. In puatōne vero z habitu cū nō sint neutz verum est. Cum vero sit nō semp̄ erit alteruz verum. q̄a habere socratem visum ad illud quod est socratem cecum esse. oppositū est sicut puatio z habitus z cum sit nō est necesse aliter esse verū aliter falsum. Cum em̄ nondū natus est habere vtraz falsa sunt z visum cū habere z cecum eum esse. In affirmatōne vero z negatōne semp̄ siue sit siue nō sit. aliud q̄dem erit verum. aliud aut̄ falsum. Languere aut̄ socrate. z nō languere socratem cū ip̄e sit. palam est. q̄a alterū verum. alterum falsum est. z cum nō sit simili languere eum cū nō sit. falsum est nō languere aut̄ verum. Quare in his solis p̄ximū erit semp̄ alterū eorū verum z alterū falsum esse. que tuncz tāq̄ affirmatio z negatio opposita sunt

Contrariū aut̄ est bono de necessitate malū hoc aut̄ palam est per singulorum inductōnem vt sanitati languor. z iusticie iniusticia. z fortitudi debilitas simili aut̄ z in alijs. malo aut̄ ali quādo quidem bonū contrarium est. aliquādo malum. egestati em̄ cum sit malum sup̄abundātia contraria est. cum sit z ip̄a malum. Similiter aut̄ z mediocritas contraria vtriq̄ cum sit bonū est. s; in paucis hoc tale quilibet inspiciet. in plurib; vero semp̄ malū bono p̄trariū est

Hic p̄hs ponit quāsdam p̄prietates contrariorum. Et diuidit in quinq̄. fm q̄ quinq̄ ponit p̄prietates cōtrariorū. Quo ad p̄mum dr̄. q̄ de necessitate bonū contrarium est malo in q̄tum bonū accipitur in habitu virtutis z actu z malū in habitu z actu vicij oppositi ad virtutem. Et istud patz p̄ inductōnem singulorū. In corpore em̄. huius nō sint virtutes z vicia. tamē sunt ea que virtutibus p̄portionantur sicut sobrietati sensitiua prudentia. robori corporis vel sanitati corporis fortitudo. rectitudo dicitur corporis. z membrorū ordinatōne iusticia z sanitati temperantia eo q̄ sanitas cōsistit in temperamēto cōmplexionis. Et isto modo sanitati tanq̄ bono opponitur languor. vt malum z iusticie vt bono opponit iniusticia vt malum z fortitudini in vtroq̄. sex corpore z anima. vt bono opponitur debilitas vt malum debilitas em̄ timor cordis est. Simili aut̄ inuenitur in om̄ibus alijs si iudicant. semp̄ igit̄ bono opponit malum. nunq̄ em̄ bonum opponit bono. Quādoq̄ tamē malū oppositū est malo sicut egestati cū sit malū in ciuilib; q̄a impedit ciuiles actus opponit sup̄abundantia que impedit actū felicitatis. z ideo etiā est malū. S; in paucis istud inuenit. s; q̄ malū malo est cōtrariū. q̄a nō inuenit nisi in ethis z ciuilib; z economicis. vel in his q̄ ad ciuilita z ethis

ea habent analogiā siue p̄portionē. In alijs aut̄ om̄ibus malū bono est contrarium.

Amplius in contrarijs nō est necessarium si alterum sit. z reliquū esse. sanis nanq̄ om̄ibus sanitas quidem erit languor vero nō erit. similiter autē cum omnes sint albi albedo quidem erit nigredo vero non erit

Hic ponit scđam p̄prietatē cōtrariorū dicens. q̄ nō est necessariū in cōtrarijs si alterum sit in natura reliquum esse si em̄ p̄ hypothēsim ponam̄ om̄ia corpora sana. tūc stante tali hypothēsi sanitas erit languor nō erit. Simili si ponamus om̄e corpus terminatū esse albū. tunc albedo q̄dem erit nigredo aut̄ nō erit. qz si esset oporteret eā eē in aliq̄ corpore terminato. s; talia posita sunt oia alba

Amplius si socratem sanum esse ad id quod est socratem languere contrariū est. cum nō sit possibile vtraz eidem simul inesse nō erit possibile cum alterum contrariorū sit z reliquū esse cum enim sit socratem sanum esse non erit languere socratem.

Hic ponit terciā p̄prietatē cōtrariorū. que est dedaratiua p̄ioris. z est ista. q̄ p̄traria nō possunt esse circa idē subiectū numero simul qd̄ sic ostēdit. si idē est mod⁹ oppositōis in cōtrarijs incōplexis q̄ em̄ cōplexis tūc non erit necessariū si vnū sit in natura q̄ reliquū sit. Exēplū ē vt cū dicimus socrate sanū esse z socrate languere si non sit possibile q̄ hęc insint eides z in eodē tpe nō erit possibile. q̄ cū aliter sit q̄ simil cū hoc sit z reliquū cū em̄ sit et sit etiā verum socrate sanū esse tunc. p̄ eodē tpe non erit possibile socrate languere. als fm actu inessent cōtraria

Palam vero est. quia circa idē aut̄ specie aut̄ genere natura habent fieri contrarietates languor nanq̄ z sanitas in corpore aialis natura habent fieri albedo aut̄ z nigredo simpliciter in corpore. iusticia vero z iniusticia in anima

Hic ponit q̄rtā p̄prietatē dicens q̄ palā ē q̄ naturalē cōtraria h̄nt fieri circa idē specie aut̄ genere. languor em̄ et sanitas in corpore aialis naturalē fieri h̄nt qd̄ ē vnū fm̄ genus in q̄tum oim̄ aialū vnū genus est. z sic sunt circa idē genere. z etiā circa sp̄em̄ aialis. Albedo aut̄ z nigredo fieri h̄nt in corpore terminato qd̄ nō est idem specie sed genere remoto. nō em̄ om̄ia terminata corpora sub eadē specie vel genere p̄inquo sunt. Iusticia vero z iniusticia h̄nt fieri in aia. q̄ est eadē specie specialissima. q̄a nō h̄nt nisi circa hoīs aiam q̄ est eadē specie specialissima. z sic cōtraria fiunt circa idē sp̄ē. z circa idē genere

Necessariū aut̄ est om̄ia cōtraria vel in eodē genere esse vel in cōtrarijs generib;. vt ip̄a esse genera albū em̄ z nigrū in eodē genere sunt color em̄ eorū genus est. iusticia vero z iniusticia in cōtrarijs generib;. huius em̄ virtus. huius aut̄ nequitia genus ē bonū vero z malū nō sunt in genere s; ip̄a sunt genera aliorū existētia

Hic ponit q̄ntā p̄prietatē p̄trariorū q̄ est ista. q̄ oia cōtraria vel sunt in eodē ḡie. p̄ximo vt in p̄trarijs p̄ximis

Aristotelis

generibus vel sunt genera contrariorum. et istud patet inductive quia albi et nigri sunt in eodem genere primo. color enim genus est horum contrariorum. In iusticia autem et iniusticia que sunt contraria sunt in contrariis generibus primis. quia iusticia est in genere virtutis. et iniusticia in genere vicii. virtus autem et vicius sunt contraria genera. iusticie enim genus est virtus. iniusticie autem genus nequecia siue vicius. Bonum vero et malum secundum se accepta et vltiter non sunt in aliquo sicut in genere. sed secundum se ipsa sunt contraria genera. et sic sunt genera aliorum existentia ad que alia multa vel omnia sicut ad genera reducuntur

Circa predicta sunt dubia

Primum est. an malum opponatur bono contrarie cum tamen dicitur Dionysius Augustinus Pythagoras que bonum et malum opponuntur privative. **Solutio** Alberti que malum accipitur dupliciter. scilicet formaliter et materialiter. Si accipitur malum formaliter. tunc opponitur bono privative. quia sic non est nisi privatio sicut ostendit Dionysius dicens. si sumamus bonum nature in corpore bonum nature anime. et bonum nature angelicum. tunc malum non dicitur. vel ponitur aliqua forma vel aliquod ens quod sit substantia vel accidens contrarium bono. siue illi forme quam dicitur bonum. sed in omnibus malum nihil ponitur nisi bonum ademptio siue corruptio et decuratio. siue diminutio etiam aliquo quocumque modo alio privatio per nominari. Et hoc modo dicitur Dionysius malum corporis est contra naturam esse malum anime contra rationem. malum angelicum contra intellectum. sicut malum tibi contra gressum. et sicut non est in febribus et aliis malis corporis que sunt contra malum sunt nihil sunt nisi corruptio et decuratio etiam in humoribus vel compositionibus in partibus et membris. Febrius enim ex hoc quod est secundum materiam putridus humor vaporans per corpus non est malum corporis. quia hoc est am bono et sano accidit humor qui vaporabilis per corpus diffundatur. sed ex hoc quod vaporando corrumpit et ipedit modos et harmoniam et commensurationem veram secundum naturam sanitatis corporis ex hoc habet malum rationem et ex hoc patet verum esse quod dicunt Boetius et Dionysius quod malum nunquam est et nullum et quod non habet causam formalem vel efficientem sed est in causa per intentionem et voluntatem. Formaliter ergo malum in omnibus opponitur bono sicut privatio. et in his omnibus catholici condemnant Manicheum qui dixit aliquam esse essentiam mali. Si vero sumatur malum materialiter siue id quod est malum tunc ipsum est actus corruptus circa modos et harmonias et commensurationes ad formam boni et in illo in quo est actus relinquitur similes habitus et illi sunt mali habitus et sic bonum et malum opponuntur contrarie sicut hic dicitur non quod contrarius actus et habitus habeat aliquam formam ex qua mali sunt. sed quia in contrarium actus vel habitus sunt. relinquantur aliquid ens in corpore. vel in anima. hoc est aliqua qualitas que forma boni privata est. et est qualitas dicitur esse contraria sicut claudicatio est gressus contrarius in cessu sui recto. quia etiam gressus est quoddam ens actus et caret perfectione rectitudinis quod est privatio in claudicatione. et sic omnia contraria habent reduci ad privationem et habitum. ut decimo metaphysice docet philosophus. quia albedo est habitus et forma ex quo est diffusio lucis in superficie. nigredo autem privatio. quia est privatio diffusionis lucis in superficie umbrosa et sicut modo albi et nigri sunt contraria. et similes bonum et malum in actibus et habitibus. et sic intelligitur dictum philosophi in proposito

Secundum dubium est. Quare bonum non opponitur bono sicut unum malum alii malo. **Solutio** Alberti

bonum ut dicitur philosophus secundo ethicorum est ex una sola causa et tota et integra. et ideo est uniforme. uniforme vero uniformi non opponitur neque opponitur. quia uniforme cum uniformi comparatur convenit. Et ideo dicitur philosophus quod omnia consona sunt vera et bona falsum autem dissonat a vero et malum statim dissonat a bono. Et intelliguntur ista de bono et malo simpliciter dictis. et non de bono et malo dictis per accidens ut hic et nunc. quia sic nihil prohibet idem esse bonum et malum. sicut secari et vivi sunt quodammodo mala sunt bona hic et nunc et hinc. Malum vero est ex singulis defectibus. et ideo potest unum malum alii contrarium quod egestari que est quiddam malum contrarium superabundantiam que est quiddam malum

Tercium dubium est. An si unum contrarium fuerit in natura non necesse sit reliquum esse sic ut dicitur in textu. Et videtur quod non. quia dicitur philosophus secundo de celo. oppositum volens sit unum contrarium est in natura quod oportet reliquum esse. **Solutio** sic. ut in textu dicitur. **Ad obiectum** in oppositum dicitur quod philosophus ibi loquitur de contrariis propriis in quibus valet talis consequentia. elementa enim que sunt partes universi non sunt secundum se tota corruptibilia. Etiam veritates habet secundum se contraria considerantur quantum ad actionem et passionem quia ad se invicem habent. non autem secundum se considerantur. non enim agunt et patiuntur ad invicem nisi ambo in natura existant

Quartum dubium est. Quomodo intelligitur dictum philosophi quod bonum et malum non sunt in genere sed diversorum genera. **Solutio** Alberti et Ulrichi bonum et malum non negant esse in uno genere logico in quantum sunt contraria cum sint in genere quantitates. Sed negant esse in genere eorum que secundum mores determinantur. hoc est in genere morali. quia ipsemet sunt genera eorum. quia omnia que secundum mores determinantur continentur sub hoc genere quod est bonum vel malum.

Primum autem alterum altero dicitur quadrupliciter. Primum quidem et proprie secundum tempus secundum quod scilicet antiquius alterum altero et senius dicitur in eo enim quod tempus amplius est et antiquius et senius dicitur. Secundo autem quod non convertitur secundum subsistendi consequentiam. et unum duobus prius est. Duobus enim existentibus mox consequens est unum esse uno aut existente non est necessarium duo esse. ideo non convertitur ab uno consequentia ut sit reliquum. Prius autem videtur illud esse a quo non convertitur in eo quod est esse consequentia. Tercio vero secundum quandam ordinem prius dicitur quod admodum et in disciplinis et in orationibus. Nam in demonstrativis disciplinis est prius et posterius per ordinem. Elementa enim in geometria priora sunt his que describuntur per ordinem. principia enim priora sunt theorematibus ordine. Et in grammatice elementa priora sunt syllabis. et in ordine sumitur proemium enim prius est narratione per ordinem. Amplius supra ea que dicta sunt quod melius est et honorabilius naturaliter prius esse videtur. Consueverunt enim et plurimi honorabiliores et magis dulces a se prioros dicere apud se. Est quidem

DD III

alij dicitur quod per a
et per se de primis
et hinc et passim
et per se de primis
et per se de primis
et per se de primis
et per se de primis

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'Solutio' and various other annotations.

Postpredicamenta

et pene alienissimus prioris hic modus. **Do-**
du itaq; qui dicti sunt de prioribus ista sunt. **Uide**
autem preter eos qui dicti sunt alter esse potius mo-
dus eorum vero que conuertuntur secundum essentiam
consequentiam. quod alterius quolibet causa est
digne prius natura dicitur. quia vero sunt que
dam huiusmodi palam esse. esse namque hominem con-
uertitur secundum essentiam consequentiam ad veram de-
se orationem nam si est homo vera est oratio qua
dicitur. quia homo est. et si vera est oratio qua dicitur
quia homo est consequitur esse hominem. **Est** autem ve-
ra quodammodo oratio nequaquam si res veritatem vide-
tur res quodammodo causa ut sit oratio vera dum
enim res est aut non est vera oratio aut falsa dica-
tur necesse est. **Ideo** quod secundum quinque modos plus
alterum altero dicitur

Istud est secundum capitulum in quo plus determinat de
secundo postpredicamento quod est plus. **Et** dividitur in duas
partes principales. quia primo ponit quatuor modos po-
tius. **Secundo** addit quendam modum. **Secunda** ibi. **Uide**
autem. **Prima** in quatuor secundum quod ponit quatuor modos
Primo dicitur quod alterum dicitur quadruplimum plus altero. **Primo** et
propter unum est plus altero secundum tempus sicut id quod est antequam
quibus seu senius altero. dicitur hoc modo plus sicut homo
decem annorum prior est homine septem annorum. et dicitur plus
v. metaphysice. quod bella medee fuerunt ante bella troje
et bella troje ante bella romana. **Secundo** modo dicitur illud
plus altero a quo non conuertitur subsistendi consequen-
tia. et hoc modo unum est prius duobus. quia duobus ex-
istentibus statim sequitur quod unum est. vno autem existente non se-
quitur quod duo sunt. et non conuertitur consequentia ab vno ad
duo. id est posito vno non necessario ponuntur duo. **Ter-**
cio modo unum plus altero dicitur secundum quendam ordinem sicut
in disciplinis demonstratiuis et orationibus rethoricis. in
talibus enim est plus et posterius secundum quendam ordinem do-
ctrine. **Elementa** enim in geometria que sunt punctus li-
nea. angulus. et huiusmodi priora sunt descriptionibus et composi-
tionibus figurarum angularium. figure enim per ordinem descri-
buntur secundum quod vna probatur ex altera. sicut triangulus an-
te quadratum. vel quadrangulum et quadratum ante circulum. quia
centrum dati circuli per triangulum inuenitur. **Sicut** etiam
in grammatica elementa litterarum priora sunt syllabis et syl-
labe dictionibus. et dictiones orationibus. **Et** in oratione re-
thorica hoc modo proemium plus est narratione. et narratio
post petitione. vel accusatione. **Quarto** unum dicitur plus al-
tero. quia est honorabilius et dignius. et melius. **Plus** fuerunt
enim plurimi quorum iudicium non potest in toto esse falsum
sum. honorabiliores et a se magis dilectos vocare prior
res. est tamen iste modus alienissimus prioris. **Isti** igitur
sunt quatuor modi que magis famosi et vulgati sunt quibus
ut dicitur **Boetius** **Aristo.** addit unum qui ante tempus suum
non fuit et est ille que est inter illa que conuertuntur secundum
essentiam consequentiam et unum est alteri causa. et hoc modo dicitur
altero plus quod quolibet secundum quod dicitur genus cause fue-
rit causa. **Causa** enim in actu et effectus conuertuntur secundum
essentiam consequentiam. et tamen dignum est ut causa natu-
ra sine naturali ordine prior sit effectus. **Quod** autem quedam
huiusmodi sunt palam esse. quia hominem esse conuertitur

secundum essentiam consequentiam. cum hoc quod est veram orationem
esse de hoc quod est hominem esse. **Nam** si secundum rem homo est
vera est oratio qua dicitur. homo est. et sic oratio vera nequaquam
quia causa est ut res sit. sed econtra res quodammodo caus-
sa est ut oratio sit vera. **Ab** eo enim quod res est vel non est oratio
que rem significat vera est vel falsa. si igitur causa pri-
or est suo causato. tunc necesse est quod quinque modis unum
dicatur altero prius.

Incidunt dubia. Primum

est. an tantum quinque sunt modi prioris et non plures neque
pauciores. **Et** videtur primo quod non. quia plus mul-
to plures assignat in quinto metaphysico. quia prius in
loco prius secundum motum et alios. **Secundo.** nihil est pri-
us secundum tempus. igitur prius modus est inconuenienter
positus. **Antecedens** patet. quia plus secundum plus hinc quanto meta-
physice est quod est in principio propinquius. sed nullum
est in tempore principium. quia est infinitum. ut patet per
plus octauo physico. **Tercio.** secundus modus in-
conuenienter assignatur. quia consequentia est inter propositio-
nes. sed prius de quo est hic sermo est in complexis. igitur
consequens a quo non conuertitur subsistendi consequen-
tia. non debet dici prius. **Quarto** a parte integrali ad-
totum non conuertitur subsistendi consequentia. et tamen pars
integralis non est post totum. ergo secundus modus est fal-
sus. **Secunda** pars antecedens probatur. quia secundum plus hinc septimo
metaphysice in definitione partium integralium cadit totum
sed definiens plus est definito. per plus sexto topicorum.

Quinto. secundo modo genus prius est specie. et quod
ab eo ad speciem non conuertitur consequentia. ut dicitur
plus. sed hoc est falsum. tum quia in primo de anima
dicitur. vniuersale nihil est aut posterius est suis singula-
ribus. **Etiam** genus et species sunt relatiua que sunt
simul natura. et per consequens genus non est prius specie.
Et simili modo argui potest circa quintum modum
de causa et causato. **Solutio** **Alberti** sic. quia omne
prius alio aut precedit ipsum ordine aut natura. **Si** prius
secundum ordinem. hoc est tripliciter. aut ordine temporis.
aut discipline. aut dignitatis. **Si** primo modo. sic est prius
modus. **Secundo** modo est tertius modus. **Tercio** quartus
Si natura. hoc est duplimum. aut natura que est principium a quo non
puerit subsistendi prius. et sic est secundus modus. aut a quo puerit
subsistendi prius. et sic est tertius modus. **Et** prius huiusmodi hinc
plus. **Tempore** natura prius ordine dicitur et honore. **Causa**
sane causato dicitur esse prius.

Ad obiecta in oppositum **Ad** primum est dicendum quod
in quinto metaphysice distinguitur prius in quantum est dif-
ferentia entis. **Hic** autem principaliter secundum quod est passio eorum
que sunt in generibus predicamentorum in quantum considerant a ratione
et sic sumptum hinc omnino diuersos modos. **Unde** que prius
paliter intenduntur hic ibi omittuntur. et e converso. et sic con-
cedendum est quod non ponit hic omnes modos prioris. nec
etiam illos ad quos omnes sunt reducibiles. tamen enu-
merat sufficientes ad suum propositum et quosdam alios
ad illorum manifestationem. **Ad** secundum dicendum sicut dicitur
plus quanto metaphysice. quod prius et posterius sumuntur
in tempore per comparationem ad presentem nunc signatum. sed con-
trario modo in preteritis et futuris. quia in preteritis remotius
ab hoc nunc est prius. **In** futuris propinquius. hinc nunc
est prius. **Ad** tertium dicendum quod aliquando consequentia
est inter propositiones tamen ratione in complexis. et nunc il-

Aristotelis

lud in cōplexum in consequente rōne cuius sequitur an-
tecedens et non cōuerso est prius illo in antecedente rā-
tione cuius antecedens infert consequens. Ad quar-
tum dicendum q̄ omnis pars integralis sine qua totus
non potest esse est prior toto secundo modo prioris. Et
si dicatur. Aliqua pars talis definitur per suum totum
igitur est posterior toto. Conceditur q̄ sit posterior toto
alio aliquo modo vt forte quinto qui est in causando. s̄
non secundo modo qui est in consequendo. Unde secun-
dus non debet poni prior fm naturam sed fm psequen-
tiā et quintus modus prior fm naturā siue causalitatez
Ad quintum dicendum. q̄ genus prius est fm secun-
dum modum quancō enim abstrahit fm viam abstra-
ctionis vniuersalis a particulari tamen prius est fm nat-
uram sicut dans esse et rationem speciebus. Ad con-
firmationē dicendum q̄ genus et species. causa et causa-
tum. signum et signatum accipiuntur dupliciter. Vno
modo formaliter. et sic procedit argumentum. Alio mo-
do materialiter pro his que subsunt intentionibus. et sic
procedit quod hic dicitur.

Secundum dubiū est. quare philosophus
nō enumerat hic modos posterioris sicut poris. So-
lutio. Alberti. prius dicitur relatiue ad posterioris ergo ex
distinctione vniuersalis cognoscit distinctio alteri. q̄ tot modis d̄
vniuersalis oppositorum quorū modis et reliquum.

Tercium dubiū est. quomodo prius dicitur
de suis modis an vniuersaliter equoq̄ vel analogice. So-
lutio analogice. quia per prius dicitur de primo modo
qui inter omnes est principalior ad quem alij fm ordine
quo positi sunt reducuntur. quia prius sumptum est fm
rationem numerantis quod extrinsecus adiacet vt mē-
surans. et quod prius est per modū numeri mensurantis
simpliciter est prius et sic dicitur prius cuius tempus in p̄-
terito amplius trāsiit. et hoc modo eternitas est ante tē-
pus duratione. et ea que sunt eterna sunt ante t̄palia.

Quartum dubiū est. An cōuenienter anti-
quius et senius dicitur esse prius. Et videtur q̄ non. q̄ de-
cem p̄cedunt viginti. ergo res decem annorum debet p̄cede-
re eam que est viginti annorum. Solutio sic vt patet
in textu. Ad obiectū in oppositū est dicendum. q̄ decem
p̄cedunt viginti in p̄paratione ad idem subiectū. homo
enī prius habet decem annos q̄ viginti. Sed in p̄parati-
one ad diuersa subiecta viginti p̄cedunt decem. vt hos
modi viginti annorum prius fuit genit̄ q̄ homo decem annorum.

Quintum dubiū est. An prius in secundo
modo prioris bene dicitur q̄ ab vno ad duo non p̄uenit
subsistendi p̄sequētia. p̄cludēs ex hoc vni esse prius duobus.
Et videtur q̄ nō. q̄ vni resultat ex actu et potētia
vt d̄ octauo metaph. q̄ vno exite duo sunt. scz act̄ et po-
tētia. Confirmat. Vni est mēsurā duobus. sed mēsurā re-
latiue d̄ ad mēsuratū. q̄ vno exite duo sunt. q̄ relatiua
sunt simul natura. Solutio sic. q̄ p̄nam subsistendi
cōuertit est p̄nam valere a subsistētia vni ad subsistētia
alteri. sed nō valet p̄na vni est. q̄ duo sunt. q̄ non p̄uenit
talit̄ talis p̄na. et sic d̄ p̄na b̄ q̄ vni prius est duobus. et vlt̄
omne superius prius inferiori. vt aial hoīe. et hō suis in diuisi-
uis. Ad obiectū dicendum q̄ vni accipit dupl̄. Vno
modo trāscendentē et sic p̄uenit cū ente. et de tali non lo-
quitur p̄na in textu. Alio modo accipit vnum vt prin-
cipiū nūm̄. et de illo d̄ text̄. q̄ vni est prius duobus. Ad
confirmatōem d̄m. q̄ verū est in potētia q̄ sui replicari

one p̄t nūm̄ p̄stituere et cōstitutū mēsurare. sed nō ex h̄
nō sequitur q̄ vno exite duo sunt

Septimū dubiū est. An tertiū modus prio-
ris sit ab alijs distinctus cum t̄n omne prius sit prius ordine.
Solutio sic. q̄ tertiū mō d̄ prius vni altero fm quē
dā ordinē qui scz est in disciplinis. Et quo enī omne prius
d̄ ordinē nō p̄t ordo in cōi accept̄ facere aliquē distinctū
modū sed ordo quidē in disciplinis fm quē in demōstra-
tiuis elemēta p̄ora sunt his q̄ p̄ ordinē describunt et h̄
et in orōne rethorica p̄oemium prius naratōne sicut in
textu dictum fuit

Septimū dubiū est. Quō deseruit q̄rtus
modus veris p̄dicamētis. Solutio. p̄dicamēta ordi-
nant ad se invicē sic q̄ suba prior est alijs et hoc mō etiaz
in qualibet categoria magis dignū prius est min̄ digno.
hoc t̄n vez est q̄ fm aliū et aliū respectū spēs prior est ge-
nere et genus specie.

Octauū dubiū est. Quare nō ponit prius
loco. Solutio. Alberti. ille modus nullo mō seruit veris
p̄dicamētis ex quo ordo localis solū est in q̄busdā scz in
corp̄o et nō inter ea q̄ in p̄dicamētis ponit. Vel d̄ d̄
fm eundē q̄ modus ille sub q̄rto p̄hendit. q̄ qd in or-
dine corp̄o ē p̄fecti et honorabili hoc alijs corp̄o p̄fer-
tur. Quō corp̄a celestia alijs p̄ferunt cū talis sit ordo lo-
calis qualis corp̄o locatō. et cōtra vt dicit p̄na q̄
to p̄fectorum et primo celi.

Nonū dubiū est. Propter quid p̄na dicitur
prius prius dicitur quadrupliciter. et postea sup̄ addit q̄ntū mō
dū. Solutio. p̄mi quattuor modi fuerūt ab antiq̄s pos-
siti et magis famati. s̄ q̄ntū sup̄ addit q̄ an t̄ps sui nō sit
it. Sumant autē modi hi quinq̄ in his meritis. Tempo-
re natura prius ordine dicitur et honore. Causa causato dicitur
esse prior

Simul autē dicuntur simpliciter q̄dē et p̄-
p̄rie q̄z ḡnatio ē in eodē t̄pe neutriū enī
neq̄ prius neq̄ posterior est eoz siml̄
itaq̄ hoc dicitur fm idē t̄ps sunt. Natu-
rali at etiā sil sunt q̄cūq̄ p̄uertunt q̄dēz fm qd
est esse p̄nam sed nequaq̄z ē eā alteri alteri vt sit
vt in duplo et dimidio p̄uertunt enī hec. naz cū
sit duplum. est dimidiū. et cum sit dimidiū ē du-
plum. sed neutriū est causa alteri vt sit. Dicitur
tur etiā simul naturaliter et q̄ ex eodem gene-
re et diuerso diuidunt a se invicē. e diuerso at di-
uidi dicunt que fm eandē diuisionē sunt vt gressi-
sibile volatile aquatile. hec enī e diuerso diuidū
tur. que sunt ex eodē ḡne fm diuisionē aial naz
diuidit in hec volatile et gressibile et aq̄tile nihil
hoz prius et poster̄ est. sed simul p̄ naturāz hec
esse vident. Diuidit at et singulū hoz in spēs rur-
sus. vt gressibile aial et volatile et aq̄tile. erūt er-
go et illa simul naturaliter quecūq̄ ex eodē ge-
nere fm eandē diuisionē sunt.

Itud est tertiū caplm in q̄ p̄na determinat de tertiū
postp̄dicamēto qd ē simul. Et diuiditur in duas p̄tes

22 un

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including various annotations and references.

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, continuing the commentary or providing additional context.

Postpredicamenta

In prima parte ponit modos simultatis. Secundo remouet quoddam dubium. Secundo ibi. Genera pro. Prima pars diuiditur in tres partes. scilicet quod ponit tres modos simultatis. Primo dicitur sic. quod illa dicuntur simpliciter et proprie simul. quod scilicet coequeua sunt quod generatio siue esse generati est in eodem tempore. ita quod simul sunt et genita et manentia eodem tempore. et sic neutrum est altero prius neque posterius. et talia dicuntur simpliciter in tempore.

Tunc postea ponit secundum modum dicendi. quod naturaliter sunt illa que pueruntur esse sequentia. ita tamen quod neutrum est causa alteri. et sic dupliciter et dimidiatum dicitur esse simul. quod si dupliciter est dimidiatum est. et contra. si dimidiatum est. dupliciter est. et tamen neutrum est causa alteri. quod in forma relationis sunt. Dicitur tertio aliquid simul quod etiam scilicet simul natura ut differentie. quod ex opposito diuiditur aliquid generis sicut iste dicitur gressibile volante. aquile. quod nihil istorum videtur esse aut prius aut posterius altero. sed videtur esse simpliciter in natura. Singuli autem horum rursus vltiori diuisione diuiduntur in species. Gressibile in hominem et equum. volante in aquilam et vesperilionem quod vnum est habens alas membruales. aliter autem pennatas. Aquile autem in pisces natantes penitus et in ea que natant motu pedum sicut ranam. Erunt igitur illa diuidentia simpliciter natura in illo quod diuiditur quicquid ex eodem genere vel specie secundum eandem diuisionem sumpta scilicet.

Genera pro speciebus propria sunt neque enim conuertuntur simpliciter quod est esse sequentia ut cum sit aliquid aquatile est animal. cum pro sit animal non necesse est ut aquatile sit. Simul quod per naturam dicitur quicquid pueruntur quod est simpliciter esse sequentia sed neque quod est alteri alteri ut sit. Et ea que ex eodem genere diuerso diuiduntur ab inuicem et simpliciter simul sunt quorum generatio in eodem tempore est.

Hic philosophus remouet quoddam dubium. Et diuidit in duo. quod primo facit hoc. Secundo relinquit dicta. Primo dicitur quod genera semper sunt propria differentibus et non pueruntur cum ipsis. quod bene sequitur si aquatile est animal est. sed non pueruntur si animal est. si aquatile est.

Tunc recolligit dicta dicentes. scilicet ergo simpliciter natura siue natura dicuntur que pueruntur ita quod neutrum est causa alterius. et etiam illa que sunt sub eodem genere. et ex opposito genus illud diuiditur et quorum generatio est in eodem tempore. et hec est recapitulatio modorum simul simpliciter in ordine retrogrado. quod patet etiam in his versibus ordine recto. Tunc dico simul. quorum generatio nunc est. Que conuertuntur dicuntur esse simul. Sunt quod simul species generis vnum conuidentes.

Circa textum incidunt dubia.

Primum est. An modi simultatis sunt sufficienter assignati. Et videtur quod non. quod simul et prius sunt opposita. sed tot modis dicitur vnum oppositorum quod modis et reliquum. sed sunt quicquid modi prius. ergo erunt quicquid modi simpliciter. Secundo sic. vltima conuersionum sunt simul. ut dicitur philosophus sexto philosophus sicorum. et non simpliciter aliquem modum hic positum. igitur et cetera. Secundo per se autem prius. quod sunt simul loco. sed ille modus non ponitur hic.

Tercio. sunt pauiores modi. quod illa que pueruntur et neutrum est causa alterius sunt simul tempore. et quod generatio eorum est in eodem tempore. ergo prius et secundus modus non distinguuntur. Quarto. impossibile est dare duas species eque primas sub aliquo genere. quia species rerum simpliciter in primo quod metaphysice habent ut numeri. sed vnum numerus est prior alio. Solutio sic. Quia ea que sunt simpliciter simul vel simpliciter in tempore vel natura. si primo modo. sic est primo modo.

Si natura hoc est dupliciter. vel dependet a se inuicem. et tamen neutrum est causa alteri. et sic est secundus modus quo relatiua dicitur esse simul. vel ambo dependet ab vno tertio. quod simpliciter eandem diuisionem ex equo diuiditur. et sic est tertius modus quo simul dicitur due species.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicendum. quod simul et prius non sunt opposita ut dicitur Albertus sed magis disparata. Quia prius opponitur ei quod est posterius. et sic si mul quodammodo prius et posterius. non tamen conuertitur et in genere. sed solum in specie. prius enim prius tempore et natura. et non sunt tot modi sicut paruit simultatis quod sunt modi prioritaris. sed tamen duo modi principales. scilicet simpliciter tempore et natura.

Ad secundum dicitur. quod ille modus comprehenditur sub primo modo quo aliqua dicitur simul tempore. Et dicitur. quod simul dupliciter accipitur. Vno modo generaliter per quacumque puerentia in vno tertio. et sic continetur sub se simul in loco. et simul in motu quod modi hic non enumerantur ex quo non conueniunt vltimo que simpliciter in genere ut dicuntur vel particularibus que sunt in genere subiecta abilita. vel quod modicum valent ad cognitionem verorum predicamentorum. et sic non capitur hic simul. Alio modo capitur simpliciter per illis modis que valent ad cognitionem verorum predicamentorum a posteriori. et sic ponuntur solum tres. et ita accipitur simul in opposito. Ad tertium dicitur. licet illa que pueruntur simpliciter existantia sunt simul tempore. tamen alia ratione sunt simul tempore et natura. Quia in quantum simul in eodem instanti producit sic sunt simul tempore. et in quantum intelliguntur esse simul in aliqua natura sic dicuntur simul natura. et ita illi duo modi non coincidunt. Ad quartum est dicitur. quod species dupliciter comparatur. Vno modo inter se. et sic vna est alia perfectior. et per se quod etiam prior. Alio modo comparantur in ordine ad genus. quod equaliter participat. et sic dicitur coequeua sicut in alijs sepe dicitur est.

Secundum dubium est. An primus modus simultatis sit bene assignatus quod aliquid dicitur simul tempore. quod eorum generatio est in eodem tempore.

Et videtur quod non. quod puer et se neque modo viuentes sunt simul tempore. et tamen eorum generatio non est in eodem tempore. Solo sic. omnia illa dicuntur simul quod simpliciter terminant generationem et corruptionem. sicut subiectum et sua propria passio. sicut homo et risibile. et cetera. licet enim subiectum prius causalitate sit sua propria passione. tamen sunt simpliciter tempore.

Ad obiecta in oppositum dicitur. quod licet puer et senex sint simul tempore simpliciter in aliqua parte durationis. non tamen simpliciter totam durationem. nec sufficit quod sit idem tempus simpliciter essentialiter. quod cum sit vnum tempus omnium temporalium. sequeret quod omnia preterita et futura essent simul. quod est inconueniens. et ergo simul dicitur tempore que simul incipiunt et desinunt.

Tercium dubium est. An simpliciter secundum modum ea dicitur simul quod pueruntur et neutrum est causa alteri. ut relatiua.

Et videtur quod non. quod causa est ad cuius esse sequitur aliud. sed ad esse vnum relatiuorum sequitur aliud. si vnum est causa alteri. Solo sic. ex quo conueniunt in forma relationis simul sunt natura. et per sequens vnum non est causa alterius. quia causa naturaliter prior est suo causato siue effectu. Ad obiecta in oppositum est dicitur. licet ad esse vnius relatiuorum sequatur esse alterius relatiuorum propter puerentiam in forma relationis in qua sunt simul. non tamen vnum sequitur aliud causaliter et simpliciter natura. sicut effectus sequitur causam suam.

Quartum dubium est. An tertio modo bene dicuntur simul que sub eodem genere sunt sicut due differentie que genus diuidunt et species que per illas differentias constituuntur.

Et videtur quod non. quod quicquid

sunt simul in aliquo conveniunt, sed illa que e diverso divi-
dunt genus in nullo conveniunt. quia alii opposita in eadem
idem. **Solutio** sic. qz differentie generis eoliter scin-
dunt eius potestate. et ergo constituit etiam species sub gene-
re coequivas. simul aut nominat quandam coequivacitatem
Ad obiectum in oppositum dicitur est. qz licet ea q oppo-
nuntur non sint esse simul in eodem numero vel specie. pnt tñ
esse simul dividua genere. et q dividua vnu genus st
simul. vt dicitur fuit in solone argumetoz pmi dubij

Quis aut species sunt sex. generatio
corruptio. augmentum. diminutio. al-
teratio. fin locum mutatio. alij itaqz
motus palam qz alij sunt ab invicem.
non em e generatio corruptio neqz augmentum di-
minutio neqz alteratio fin locum mutatio. si-
militer autem et alij.

Itud est quartum capitulum in quo pbs determinat
de quarto postp dicamento qd est motus. Et dividit in
tres pres principales. Primo enumerat species motus. Et
tñ hoc ostendit eas esse differentes ab invicem. Secundo mo-
uet vna dubitatione et soluit ea. Tercio psequit de vna
pprietate motus que est contrarietas. Primo dicit qz sex st
species motus. i. generatio corruptio augmentum dimi-
nutio alteratio et loci mutatio. Et dicit iste spes a se invicem
ec. qz generatio non e corruptio nec augmentum e dimini-
tio nec alteratio e fin locum mutatio. Et sicut e in alijs

In alteratione vero habet quadam questionem
ne forte necessarium sit id quod alteratur. pali-
quam reliquarum motionum alterari. hoc aut non est
verum. nam pene fin omnes passiones aut plures
alterari accidunt nobis. nulla aliarum mononum
communicate. neqz em augeri necessarium e quod
per passionem movetur. neqz minui. sicut aut et
in alijs. ideoqz alia erit preter alios motus alte-
ratio. nam si esset eadem oportet. id qd alteratur
motu augeri vel minui vel quandam aliarum conse-
quentiam motionum fieri. sed non est necesse. Simi-
liter autem et qd augetur aut aliqua alia mutatio-
ne movetur alterari oportebit. Sed sunt que-
dam crescentia que non alterantur vt quadratum
circumposito gnomone crevit quidem. alteratum ve-
ro nihil. factum est sic et in alijs hmoi. quare alij
sunt motus a se invicem.

Hic pbs movet vna dubitatione. et dividitur. quia
primo movet ea. secundo soluit ea. Primo dicit qz de altera-
tione habet dubitationes. Quia illa non videtur esse distincta
specie motus. Quia omne qd alterat videtur alterari p
aliquam aliam mutationem. sed pbs ipse soluit per inter-
emptionem dicens. qz assumptum non est verum. Qd pbat du-
abus rationibus. Prima. quia subiectum videtur alterari
fin omnes passiones vel ad minus fin plures nulla alia
mutatione in subiecto facta. quia illud qd alteratur per
aliquam passionem. hoc nec necessario augetur nec necessa-
rio diminuit. et sicut est de alijs. ergo alteratio est preter
alias species motus. quia si esset eadem oportet id quod

alteratur motu et augeri et diminui aut fin aliam mutatio-
nem moveri. **Secundo pbat secunda ratione specialiter**
qz sit distincta ab augmentatione. Et hoc sic. Augmenta-
tio potest fieri sine alteratione. ergo augmentatio distinguitur
ab alteratione. **Ans pbat.** quia aliquando aliqua potest
sine augeri. et suscipere augmentum sine additamentum
sue qualitate que non alteratur de qualitate in qualitate
aliam. vt pnt in secundo euclidis qz quadratum circumposito
gnomone crevit quidem. sed in nullo factum est alteratum.
quia de figura in figuram non est mutatum. et ergo non e alij
rerum. quia fin alia specie qualitate alterari non potest fin
figura. **Ad eludendum qz isti motus a se invicem sunt distincti**

Est aut simpliciter quidem motus quies contra-
rium his. Singulis vero singuli generationi
quidem corruptio. augmentati vero diminutio
fin locum vero mutati quies maxime aut videtur
oppositum esse in contrarium locum mutatio vt q in se-
ruus est ei que superius est. et ei que superius est ea q
inferius est. reliquo vero assignatoz motuum non
est facile assignare quod contrarium. videtur aut ne-
qz esse aliquid ei contrarium nisi quis et in hoc fin
qualitate quiete opponat aut in contrarium quali-
tatis mutationem sicut et in mutatione fin locum
quiete fin locum aut in contrarium locum mutatio-
nem. est em alteratio mutatio fin qualitatem q
propter opposita erit fin qualitatem mutationi q
est fin qualitatem aut in contrarium mutatio qua-
litatis vt albi fieri ad id qd est nigrum. alterat em
in contrarium qualitatis mutatione facta

Hic pbs ponit vna proprietatem motus que est contrarie-
tas. Et dividitur in duo. Quia primo facit hoc. secundo
mouet quoddam dubium de alteratione et ipsius soluit. ibi
Relique vero. Primo dicit qz quies simpliciter contrarium
motu. vnus motus alij vt generatio contraria est corrup-
tioni et augmentatio diminutioni. sed locum mutationi ma-
xime videtur contrarium quies et etiam locum mutationes que fi-
unt ad opposita loca isto modo contrariatur sicut loci muta-
tio que est ad sursum. contraria ei que est ad deorsum. Tunc
mouet dubitatione de alteratione dicens. qd difficile e assigna-
re quid contrarium sit alterationi. qz alterationi nihil vide-
tur contrarium esse. nisi forte aliquis dicat qz ille alterationes
sunt contrarie que sunt ad contrarias qualitates.

Incidunt dubia. primum
est circa textum. An pbs habet determinare de motu hic
in postp dicamentis. Et videtur primo qz non. quia motus est
passio intrinseca corporis mobilis. ergo eius est determinat
re de motu cuius est determinare de corpore mobili. sed h
est naturalis pbs. ergo et c. **Solutio** sic. qz motus valet
a posteriori ad noticiam verorum pdicamentorum. qd de eo hz de
terminare. valet em ad noticiam eorum in fieri in motu aliqua
causantur motu rationis sicut spes sub genere alij p motu rea-
le sicut accidentia. **Sz forte obijceres.** fieri pcedit eo. si igitur
motus valet ad cognoscendum vera pdicamenta in fieri
motus pcederet alia postp dicamenta. **Solutio.** licet sic
fi in vno et eodem naturaliter pcedat eo sicut via terminus

10

Handwritten marginal notes in the right margin, including phrases like "quies simpliciter contrarium motu" and "alteratio est corruptio".

Postpredicamenta

suū tñ simplr esse pcedit fieri. qz fieri ad esse ordinatur et nō nisi ab hātere eē. **Ad obiectū in oppositū ē dōm. qz mor⁹ p̄siderat duplr. vno mō vt passio corpis mobilis z fm esse qd hz in natura. z sic physc⁹ de motu determinat. Alio mō accipit fm qd est qd dā ordinabile fm sub z supra p̄ modū gnis in diuersas spēs. z sic hz p̄hs de eo de terminare z qz mor⁹ nō ē in vno gñe s̄ in diuersis. s̄ nō ordinat in aliū vno p̄dicamēto. s̄ noiat coordinarionem plurū q ad vniū gen⁹ reduci nō p̄nt sicut p̄cularius in alijs locis patebit.**

Secūdu dubiū est. An p̄hs cōuenienter distinguat spēs mor⁹ Et videt p̄mo q nō. qz illa in q distinguat mor⁹ sunt in diuersis p̄dicamētis vt alteratio in q̄litate. augmētatio in q̄sitate. igit nihil ē eis vniuocū igit nō s̄ spēs mor⁹. qz omē hñs spēs ē ymīnocum eis.

Secūdo sic. q̄natio nō est mor⁹ pari rōne nec corruptio. ergo nō sunt sex spēs mor⁹. Ans p̄z p̄hm q̄nto physc⁹ coz. Cōfirmat. qz oīs mor⁹ s̄t in tpe. generatio z corruptio s̄t in instā. s̄ nō sunt mor⁹. Tercio. augmētatio z diminutio nō sunt spēs mor⁹. s̄ nō sunt q̄nqz. Ans p̄z. qz si sic illi mor⁹ essent in q̄sitate. s̄ h nō. qz omīs motus ē de p̄trario in p̄trariū. sed q̄sitati fm p̄hm nihil est cōtrariū. vt p̄z in p̄dicamētis. s̄ nō sunt in q̄sitate mor⁹.

Quarto. omē auctū occupat maiorē locū q̄ pus. qz ipsū est maius z locas ē equalis locato. s̄ omē auctum mutat locū. z p̄sequēs augmētatio z loci mutatio nō sunt distingere spēs. Quinto. in genere qualitatis ē tñ vnus mor⁹ qui d̄ alteratio. s̄ in genere q̄sitaris erit tñ vnus. z s̄lter i genere s̄ b̄stāre. z sic nō erūt sex spēs motus.

Solutio. motus fm illā rōem q̄ assignat tercio physc⁹ coz in qua d̄t actus entis in potētia fm q̄ in potētia cōuenit istis sex motibz equo. z h mō exēdit se ad mutatōem z motū p̄rie d̄ctū. Et sic omīs mor⁹ vel est instāneus vel successiuus. Si p̄mo. h est duplr. qz vel est ad esse. z sic ē generatio. vel ad nō esse. z sic ē corruptio. Si vero est trāsitus successiuus. h est dupliciter. vel ē ad formā. vel ad vbi. si secūdo mō. sic est loci mutatio. Si p̄mo mō. hoc est dupliciter. quia vel est ad formā que ē q̄litas vel que est quātitas. p̄mo est alteratio. secūdo sunt augmētatio z diminutio. Et patet hē species sex in his metris. **Aufert diminiūt corruptit z generatur. Alterat et mutat. z per locū multa vagatur.**

Ad obiecta in oppositū est dicēdū p̄mo ad p̄mū. qz spēs nō sumitur h vt a Porphyrio. sed pro mō vel signifi cato speciali. sicut in illa autoritate Aristotelis vbi dicit qz tot sunt species motus quot sunt spēs entis. ens em nō hz illas tāqz spēs p̄rie s̄ tanqz f̄cata. Ad scōm dōm qz generatio z corruptio nō sunt mor⁹ sicut p̄hs loquit de motu q̄nto physc⁹ coz. vt distinguūt p̄tra mutatōem. s̄ sunt mor⁹ p̄t loq̄tur de motu tercio physc⁹ coz. Et p̄ idē soluit p̄firmatio. **Ad terciū dōm fm Albertū. qz q̄ntitas accipit duplr. vno mō absolute z fm essentiā suā. et sic in q̄sitate nō est mor⁹. Alio mō physc⁹. z sic q̄sitari cōiuncta ē rō p̄fecti z ip̄fecti. z sic inter ea ē mor⁹ z p̄tra rietas. sicut in p̄dicamēto quātitatis prolixius disp̄s ratū est. **Ad quartū dicēdū. qz auctū maiorē locū occupat q̄ prius. sed tñ nō mutat locū fm se totū. vnde qz totū nō habet locū aliū. ideo nō dicit moueri fm locū vel si cōcedatur qz moueatur fm locū loci mutatio z alteratio per se sunt. tamē ad diuersos terminos. **Ad q̄ntū est dicēdū. qz in genere quātitatis est vn⁹ mor⁹ gñe s̄******

ent in genere qualitatis z in genere vbi. sed rō est nomē natus in genere. sed tñ in speciebus proximis que s̄t augmētatio z diminutio. Et cōsimiliter dicēdū est de generatione z corruptione.

Tercū dubiū est. Quare p̄hs non definit motū prius qz diuidit. Solutio Alberti. quia mor⁹ nō predicatur vna z eadem ratione de suis spēs. z ideo in cōi accept⁹ diuidit in suos modos. z postea spēs definitiūtur. z ḡ manifestū ē qz est diuisio analogi in sua analogata sicut p̄cularius hz videri in libris physc⁹ coz.

Quartū dubiū est. An definitiones generationis z corruptionis date a Petro hyl. sint p̄uenientes in quibz d̄t generatio est p̄gressio a nō esse ad esse. et corruptio est p̄gressio ab esse ad nō esse. Et videt p̄mo qz nō. qz si generatio est p̄gressio a nō esse ad esse tunc naturaliter posset aliquid fieri ex nihilo. p̄sequēs est falsum et cōtra omēs p̄hs. Cōsequētia p̄batur. quia nō esse est negatio ipsius entis. si ergo generatio est a nō esse ad esse. esset p̄gressio a nihilo ad esse. **Secūdo sic. si generatio ē p̄gressio a nō esse ad esse tūc definitio eius p̄ueniret creatōni. qz creatio est de nō esse ad esse. z s̄lter definitio corruptōnis p̄ueniret annihilatōni ex q̄ annihilatio ē de esse ad nō esse. Tercio. quādo ex aere generatur ignis ibi est vera generatio. z tamen nō est p̄gressio a nō esse ad esse. sed ab esse ad esse. scilicet ab esse aeris ad esse ignis.** **Solutio sic. vt patet per philosophū primo de generatione dicentē. qz generatio est mutatio huius tonus in hoc tonū. tonus dico potentialis. in tonū actuale. z ex opposito dicēdū est de corruptōne.**

Ad obiecta in oppositū. Ad primū dicēdū. qz nō esse a q̄ ē generatio. nō ē pure negatiū z p̄tradicōne ipsi esse oppositū. sed solū p̄uatiue. z qz generatio ē ex nō ente actu. ente tñ in potētia. nō tñ effectiua sicut creabile ē in potētia effectiua creatis. sed in potētia materie q̄ subiacet necessario generatōni. Et sic distinguūt generatio in duobz a creatōe. **Primo. qz termini creatōis opponūt cōtradicōne fm actū ad min⁹ cū esse simplr z nō ē simplr sint creatōis termini. s̄ nō sic opponūt termini generatōnis. Et p̄portionabilr sicut dicitur est de generatōe z creatōne. ita dōm est de corruptōne z annihilatōne. ex quo corruptio est ab esse ad nō esse actu. sed annihilatio ad nō esse simpliciter. Secūdo etiam differūt. quia omē genitū semel corrupitur necessario. quia est ex nihilo. s̄ omne creatū est annihilabile. z tamē nūqz annihilabilr p̄ter manūtenentiā creatoris. z ergo d̄t Plato O dij deoz. q̄ rum opifex paterez ego sum natura quidē vestra dissolubiles estis. mea autē voluntate sic semp̄ permanebis. Et per hoc patet solutio ad secūdu. **Ad terciū dōm. qz in generatōne aeris ex aqua nō est intrinsec⁹ terminus a quo aqua. sed nō esse aeris. accidit em illi materie qz sit sub forma aque in q̄ntū est subiectū generatōis. licz nūqz sit materia sine forma dicente p̄ho primo de generatōne. qz nūqz separāt a morp̄his z passionibz.****

Quartū dubiū est. An possit fieri augmētatio sine alteratōne sicut dicit philosoph⁹ in textu. Et videtur qz non per philosophū primo celi. qz p̄bat eelum inaugmentabile. qz est inalterabile. **Solutio sic iuxta modū tractū in dubio secundo. qz quadratū p̄ circūp̄sitrōem gnomonis creuit. z tamē nō est alteratū. qz nō p̄t alterari nisi de figura in figuram. sed p̄ circūp̄ositionem**

Aristotelis

gnomonis nō amittit esse p̄oris figure. q̄ nō est alteratū
Et autē gnomō vt d̄t Euclides. sup̄lemētū q̄drangulū
ad inueniendū q̄drangulū q̄drangulū si circūponat ad qua
drangulū est q̄dem maius factū. sed nō alteratum. Et
autē quadrangulū vel q̄drangulū figura q̄ generat ex in
tersectōe quattuor linearū s̄m quattuor angulos rectos
Sed gnomō est figura que generat ex intersectōe duarū
linearū rectarū s̄m vnū angulū rectum 2 due partes qua
drati sicut est instrumentū ferreū domificatio. licet Boetius
dicat q̄ gnomō sit tres pres quadrati. Ad obie
ctū d̄m est. q̄ est duplex augmētatio. q̄ d̄ est augmētatio
p̄rie dicitur q̄ vocat̄ physica. 2 sit p̄ incorporeū nutriti
uū. 2 illa nō pot̄ esse sine alteratōe circūponit̄ quadrato.
Alia ē augmētatio cōiter dicitur q̄ d̄ mathematica. 2 sit p̄ sola iuxta positōem vnū ad
aliud sicut gnomō iuxta positōem vel circūponit̄ quadrato.
et illa p̄ bene fieri sine alteratōe. vt ostēditur fuit in solone
p̄ncipali. 2 de illa loquit̄ hic p̄s.

**Quintū dubiū est. An quies opponat̄ mo
tui p̄trarie 2 maxime motui locali.** Et videt̄ q̄ nō. q̄
quies ē mor̄ p̄uatio. vt d̄ p̄s. ergo non opponitur sibi
cōtrarie. Sed sic. motus opponit̄ motui. ergo nō q̄s
ri. Ans est p̄bi. Cōsequētia patet. q̄ s̄m vnū vni opponit̄
Solutio Alteri quies vel p̄uatio vel p̄trarie op̄
ponit̄ motui. vt dicit̄ est. formaliter p̄uatiue. materialit̄
vero p̄trarie. inq̄stū talis p̄uatio fundata est in cōtra
rio habitu sine forma. 2 maxime motui locali. quia ille
simpliciter est motus. in quo totū mobile s̄m substantias
q̄dratē 2 q̄dratē transfert de loco ad locū ideo sicut ille ē
p̄mus 2 simpl̄ mot̄. ita q̄s ei est simpl̄ quies. motus
autē alij sunt motus q̄dam. 2 q̄eres sunt q̄dam queres.
Et p̄ p̄ solutio ad primū. Ad s̄cōm d̄m. q̄ s̄m
vnū vni opponitur p̄mo 2 per se. 2 sic termini motus cō
trariantur. motus autē p̄trariant̄ gratia suoz terminoz
ad quos. 2 ita etiam quies potest motui esse opposita. 2
sic p̄trariantur participatiue motus.

**Abere dicit̄ multis modis. aut em̄
tanq̄s habitum et affectum aut aliam
quālibet qualitātē. dicimur em̄ disci
plinā habere atq̄ virtutē aut vt quā
titatē vt cōiungit̄ ei qui habet magnitudinē. di
citur em̄ bicubitū. aut vt ea que circa corp̄ s̄t.
vt vestimētum vel tunicā aut tanq̄s in parte vt
in manu anulū. aut vt membū. vt manū vel pe
dem aut tanq̄s in vase vt in modio grana tritici
aut in lagena vinū. vinum em̄ habere lagena di
citur 2 modus granum tritici hoc ergo omnia
habere dicitur vt in vase. aut vt possessionem
habere em̄ domū vel agrū dicitur. aut etiā vir
v̄xorem habere dicit̄ 2 v̄xor virū. sed videt̄ alie
nissimus q̄ nūc dicitur ē modus esse in eo qd̄ ē
habere. nihil em̄ aliud v̄xore habēdo significa
mus nisi quia cohabitāt forte tamē 2 alij q̄dam
apparebūt modi de eo qd̄ est habere. sed q̄ con
sueuerūt dici pene omnes enumerati sunt**

Et videt̄ q̄ nō. q̄ non est alteratū
de v̄ximo postp̄dicamento qd̄ est habere. Et diuidit̄ in
duas pres p̄ncipales. In p̄ma ostēdit̄ quor̄ modis d̄ ha
bere. Sed exulat̄ se p̄s de omissione q̄drandā alioz
modoz. Sed ibi. Fortasse autē. Quo ad p̄mū d̄ q̄ ha
bere d̄ multis modis. Primo d̄ aliq̄s habere habitus
vel affectū. 2 sic dicit̄ nos habere s̄m p̄mā sp̄m q̄drat̄
tis. 2 sic habet̄ q̄ ē in facultate habētis ad actū. 2 hoc mō
d̄ d̄ ueris sup̄ s̄cōm de aia. q̄ habit̄ ē quo operamur
dū volum̄. Et victorin̄ q̄ habit̄ facit̄ facit̄ potētā ad
agendū. q̄ facit̄ eā facultates aut d̄ s̄m affectū in tertia
sp̄cie q̄dratis. q̄ nos dicimur habere id qd̄ afficit̄. sicut
dicim̄ nos habere calozē v̄l frigus. aut d̄ habere p̄m alij
quā aliā sp̄m q̄dratis. habere em̄ q̄dratē nō ē aliud q̄ q̄
dratē tanq̄s accūs subam informare. sicut sciet̄s discipli
nā dicitur habere sciam 2 studiū p̄rurē. q̄ ē in facultate
te eoz agere s̄m disciplinā 2 p̄rurē. Sed mō d̄ habere
q̄dratē q̄ inest vt mēsurā sicut d̄ aliq̄s magnitudinē ha
bere sine q̄dratē bicubitalē v̄l tricubitalē. Tercio modo
d̄ habere vt q̄ circa corp̄ sunt q̄ mutant̄ ad corp̄ figu
rā sicut habet̄ vestimētū vel tunicā. q̄ oia mutant̄ ad ha
bētē 2 nō mutant̄ vt inq̄t Augustin̄. Quarto d̄ habere
id qd̄ est ad decorē. sicut dicitur d̄ habere anulū colluz
torq̄ pectus monile. anul̄ em̄ ornamentū est dicit̄ tor̄
quies colli. 2 monile pectoris. Quinto d̄ habere membū
q̄ mō totū h̄z pres organicas q̄ sunt ad actū. sicut q̄s d̄
habere membū quando habet̄ ad vsū vt manū 2 pedē
Sexto modo dicitur habere illud quod cōtinetur sicut
vas dicitur habere grana. 2 lagena vinū. vinū em̄ dicit̄
haberi in lagena. quia lagena cōtinet̄ vinū 2 mensurat̄. 2
modius tritici. Septimo dicitur habere per illum mō
dum quo habetur possessio. sicut dicimur habere domū
agrū. 2 hic est specialis modus habendi 2 valde p̄rius
Octauo d̄ habere v̄xore sicut 2 vir d̄ habere aut v̄xor
virū mutuo cōtractu intervirū 2 mulierem. 2 hic modus
est alienissimus inter omnes modos habendi qui dicit̄
sunt. eo q̄ nihil aliud est habere v̄xorem q̄ ē cohabitatio
re 2 sic hoc modo habēs habet̄ eodē modo quo habet̄.
et per eundē p̄tractū habēs efficit̄ habitus. 2 hoc nō ē in
aliquo alioz modoz. Tunc ibi. Fortasse. Hic exulat̄
de omissione alioz modoz. dicit̄ q̄ forte alij apparebūt
habēdi modi. sed modi qui magis v̄sitati sunt apud sa
pientes pene. hoc est q̄s omnes sunt enumerati

**Incidūt dubia. Primū
an habere sit postp̄dicamentū. Et videt̄ q̄ non. quia
iuxta sententiā Gilberti p̄triant̄ ē p̄dicamentū. Solutio
sic. q̄ d̄ coordinatōem plurū ad vnū genus nō re
ducibilū. q̄ habere q̄dratē est in p̄dicamento quā
titatis 2 habere qualitatem in p̄dicamento qualitaris.
Ad obiectū in oppositū est d̄m. q̄ habere acceptū. p̄
p̄rie p̄tercio mō sup̄ius posito ē h̄ p̄dicamentū speciale
p̄dicās esse qd̄ causat̄ ex habitudine extrinsec̄. erūdār̄
qd̄ circūdās ad figurā 2 modū circūdati se extendit. t̄
acceptū trāscēderet 2 large put̄ extēdit̄ se ad oēs modos
habēdi sic ē postp̄dicamentū. q̄ sic noiat̄ coordinatōem
plurū modoz h̄ndi q̄ nō p̄nt̄ reduci ad aliq̄d vnū gen̄
Secundū dubiū est. An cōuenienter enu
merati sunt octo modi habēdi. Et videtur primo q̄
nō. q̄ ome habere mediat̄ inter habēs 2 habitū. s̄ in t̄**

Sex principia

substantia et quantitate nihil mediat cum quantitas sit actus imediare substantiam informans. Sed substantia non dicitur habere quantitate. Secundo habet dicitur esse principium habitus. sed possessor non est principium rei possessae. nec vir principium mulieris. igitur male ponuntur septimum et octavum modus. Tertio suba dicitur habere relationem actus et passionis. et tamen illi modi non ponuntur. Quarto Gilbertus per se. solum enumerat quatuor modos. igitur videtur Aristotelem. superfluum vel ipse diminutus. Solutio sic. ut patet per sufficientiam quam datur alterum quod est ista. In omni modo habet dicitur habere est aliquid modo principium ipsius habitus. et habitus est ad nutum ipsius habitus quod patet habet. Aut igitur est principium secundum naturam vel secundum voluntatem aut utroque modo. Si secundum naturam. hoc est dupliciter. vel inest secundum naturam quod est materia vel que est forma. Primo modo est habere quantitate. secundo modo habere qualitate. Si vero natura cum voluntate est principium. sic est quantum modus in quantum materia a natura datur per voluntatem refertur ad usum. Si vero voluntas sola est principium. tunc est respectu aliquid extrinsecum. quod se habet extrinsecum ad habitum. aut quod habet habitus ex ipso quod habet aut non. Si primo modo sic est octavus modus. Si non autem habitus mutat ad formam habitus. vel non. Si primum. hoc est dupliciter. quod habitus vel est ad necessitatem vel ad decorem si ad necessitatem. sic est tertius modus. si secundum sic est quartus modus. Si non mutat habitus ad habitum. hoc est dupliciter. quod vel habitus est in habitum per modum potentie. in potentie. et sic est sextus modus. vel non. sed hoc habitus per modum possessionis et sic est septimus modus. Et insinuantur hi modi in his versibus. Affectum quantum. vestitum dicitur velut auctor. Sed per contentum. possessio. vir mulierem.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dicendum. quod habere quantitate non mediat realiter inter substantiam et quantitatem tanquam distinctum reale a quantitate cum non sit aliud quam quantitas. mediat tamen secundum rationem et modum. quod dicitur inherere quantum carnis in substantia. quod intelligitur media inter substantiam et quantitate. et sic sicut modo habere qualitate reducat ad genus qualitates. Ad secundum dicitur. quod licet possessor in quantum relatione dicitur ad rem possessam. et vir ad uxorem. non dicitur principium effectuum. tamen aliquid modo est principium in genere cause finalis. quod res possessa est propter possidentem. et uxor propter virum sicut materia propter formam. et deteriora gratia melior. ut dicitur philosophus in politicis. Ad tertium dicitur. quod illa actus non sunt absoluta et ergo substantia non dicitur illa habere sicut dicitur habere quantitate rem vel qualitate. Ad quartum et ultimum dicitur. quod Gilbertus in suis quatuor modis apprehendit alios hic positos. quod sub primo suo modo apprehendit duos primos modos hic positos. per tertium patet apprehendi aliquid. Et quod philosophus in quinto metaphysice ubi ostendit quoties unum quod dicitur. ponat plures modos alios. tamen isti sunt magis visitati. quod servatiunt ad noticiam predicamentorum.

Et sic finitur liber predicamentorum Aristotelis.

Prima est compositio coniungens simpliciter et invariabilem essentiam consistens. Hic est liber sex principiorum quod dividitur in tres partes principales. In prima determinat de quibusdam antecedentibus cognitionem sex principiorum. Secundo determinat de sex principijs. Tertio de terminat de quibusdam consequentibus cognitionem eorum. Secundo ibi Actio est. tertia ibi. Dicitur autem magis. Prima in duo primum

quod duo permittit ad cognitionem sex principiorum. Secunda ibi. Substantiale. primo facit hoc. secundo mouet dubium ibi. Est autem. Primo item ponit definitionem forme. secundo membra definitionis declarat. Quo ad primum dicitur. quod forma supplet in composita accepta est propositio coniungens. id adueniens totum propositum et consistens in simplici et invariabili essentia.

Compositio enim forma non est. quam a natura propositio scilicet. Compositio etiam unaquodque alteri adueniens compositio maior se coniuncta quodammodo efficit. In forma enim hoc minime est. Nam in eo quod corpus album est non dicitur maius et minus seipso non albo. Neque si non album intelligatur destructio vel minoratio aliquid non facta est. sed alteratio sola. Hic declarat Gilbertus membra predictae definitionis. Et dividit in tres partes. In prima parte probat quod forma est simplex. In secunda quod sit invariabilis. In tertia quod sit propositio coniungens. Quo ad primum dicitur. quod forma non est propositio siue compositio. quod omne propositum adueniens alteri facit ipsum maius. sed forma alteri adueniens non facit id cui aduenit maius. quod non est forma propositum. Quod patet per exemplum. quod corpus album in eo quod album non est maius seipso non albo. id propter aduenitum albedinis vel nigredinis corpus non dicitur maius seipso non albo vel non nigro nec etiam red dicitur minus per destructioem albedinis vel nigredinis. sed dicitur alteratum per hoc quod est album vel non album factum. Albertus etiam explicat de forma substantiali dicens. In eo quod corpus et anima coniuncta sunt. hoc non dicitur maius vel minus factum. sed corpus per hoc dicitur perfectum in forma et specie.

Quoniam autem in alijs contingit fortasse idem proferri additum convenienter existimo invariabili essentia consistens. In anima enim alteratio contrarietatis reperitur et tristitia et gaudium.

Hic probat Gilbertus aliam praevalentem definitionem sex quod forma sit essentia invariabilis dicens. quod convenienter additum est in definitione invariabili essentia consistens. quod aliquid definitionis possit provenire aie aialis. quod tamen excludit per hoc quod dicitur invariabili essentia consistens. ex quo in ipsa reperitur variatio contrarietatis. scilicet gaudium et tristitia.

Sed quam vtautem quod simplicitati nulli vero variationi subiectum est ut ea quod est mundi anima dissocians hanc ab omnibus. Addidi compositio coniungens. Et ita quod terminus forme dicta de finitio neque enim superfluum neque minus continere si quis subtiliter investigaverit reperietur.

Hic excludit a definitione forme animam mundi per aliam praevalentem dicens. Ex quo quiddam est simplex quod nulli variationi subiectum. ut ea anima quod est mundi. convenienter ad excludendum illam a definitione additum est propositio coniungens. talis enim in esse non proponitur cum primo mobili cum solum sit assistens et non inherens. Concludit Gilbertus definitionem dicens ea esse bonam. quod si quis subtiliter eam perexerit nihil diminutum neque superfluum continet.

Habet autem dubitationem ex precedenti verum nulla forma invariabilis sit. hoc autem videtur ut in pluribus. Nam eadem oratio veri et falsi susceptiva est et albedo claritatis et obscuritatis. Et ratio est quod in re est et non est.

Gilberti porritani

Hic Gilbert? circa definitiōem forme format dubitatioem utp forma in cōi put ab forma subalem z accitalem se creditur sic in iuariabili eētia p̄sistēs. Et videt p̄ mo q sic qz orō eadē veri z falsi ē susceptiua. me eni sedere p̄a ē orō dū sedeo. z eadē falsa ē dū nō sedeo. **Silt eas** dez albedo claritatis z obscuritatis est susceptiua. **Tercio** ratio formalis siue opinio vna susceptiua ē eius veri qd est in re. z eius falsi qd nō est in re

Sed nō est ita Nā nihil differt albedinē dicere clarā q̄s subiectū claz dicere. **Nō est at orō** cōtrarior susceptiua. vt ratio eius qd in re est z nō est sed sunt note earū q̄ sunt in anima passio num. de his aut̄ alibi dictum est

Hic soluit obiectōes istas dices q̄ forma vtriq̄ cōsistit in inuariabili eētia. Et qd de albedine dicit nō est ita qz nō eadē albedo fm id qd ē forma claritatis z obscuritatis ē susceptiua. s̄ due albedines fm eē sibi succedūt. q̄rū vna ē clarior. i. intensior. z alia obscurior. i. remissior. qz nī hīl differt albedinē clarā dicere z subiectū siue suscipiens claz dicere cū albedo fm eē albedinis vna z eadē manente obscurat z clarificat ex subiecto. Et illa q̄ obscurior est nō ē eadē nūero et q̄ clarior. **Silt mō soluit de opinio** ne z orōe. qz eadē nūero rō siue opinio fm sui mutatioes nō ē susceptiua veri. qd in re ē z falsi qd nō est in re. s̄ fm mutatiōem ipsius rei mutat de p̄o in falso. **Silt orō** sicut in libro p̄hermentias dicitur ē q̄ ē signū passiois aie z finaliter rei mutat ad mutatiōem ipsius rei z nō suscipit cōtraria fm sui mutatiōem.

Circa exordium istius

libri. z textū expositū sunt dubia. **Prīmū ē.** Qd sit subiectū istū libri. **Solo** subiectū istū libri ē idē cū subiecto libri p̄dicamētōz. differēs solū ab eo sicut ps a toto. qz ibi dēterminat de decē p̄dicamētis p̄uenientibz in ente ordinabilibz fm sub z supra. **Hic p̄o** dēterminat de sex p̄dicamētis vltimis tm̄ q̄ in eodē cōi p̄ueniūt.

Secundū dubiū ē. Quare ista sex vltima

p̄dicamēta dicunt specialiter noie a loq̄e p̄ncipia p̄cederētia p̄o q̄tuor p̄dicamēta. **Solo** **Alteri** magni. q̄s uis **Porphiri** vocat oia decē ḡnālissima decē rez p̄ma p̄ncipia. in q̄bz stat oim rez finalis resolutio cum sint p̄me eētie sua essentialitate p̄stitutiōes oia inferiora. q̄ ad subiecti z p̄dicari dēterminatiōes sunt ordinabilia q̄dam tm̄ maḡ p̄prie dicunt ḡnā qdā p̄o maḡ vocant p̄ncipia. nā suba q̄ritas z q̄litas maḡ p̄prie dicunt ḡnā eo q̄ absolūte sunt in suis inferioribz actu z intellectu p̄tēta qd̄ p̄p̄riū ē generi fm q̄ gen̄ ē cui supponit spēs. p̄ncipia vero dicunt ex p̄sequēti. qz nō p̄ncipiāt simplr. z q̄ ad eē vt ē a p̄tēci. s̄ solū in rōne. **Ideo** q̄ ad eē eēntiale z reale potius sunt a suis inferioribz p̄ncipiata q̄ sint ip̄oz p̄ncipia cū fm eē reale p̄ducto p̄ncipiali p̄ducāt vniuersale ex cōsequēti. **Relatio** p̄o gen̄ ē etiā hoc mō q̄ alia tria. s̄ non a deo p̄prie eē in. in hoc ḡnē sit solū genericū. aliud p̄o scz eē ad differētiāle z specificū p̄ncipiū aut̄ dicit. qz fm s̄ eē fundat sp̄ in alio. Et frequēter in rebz alioz genēz. **Reliq̄** p̄o sex nō dicunt ḡnā p̄prie. qz nō dicūt aliqd̄ p̄tentiū in suis inferioribz fm actu z intellectu sicut illud qd̄ ē de rōe ip̄oz. s̄ pot̄ dicūt p̄ncipia. qz p̄ncipiū ex noie suo dicit aliqd̄ se h̄ns ad extrinsecū. **Ista** aut̄ sex dicunt respectū

ai. q̄ mō ad extrinsecū. vt patz p̄ inductiōem in singularibz. **Actio** eni cū sit in actu dicit p̄ncipiū ei⁹ qd̄ actōe efficit et fm q̄ ē in agere dicit p̄ncipiū q̄ agens efficit id qd̄ agit. **Si** mult̄ passio cū sit in patiente dicit q̄ patiens ad formā agentis mouet z nō dicit aliqd̄ existēs de rōne z suba alicuius. **Et** iō passio suo noie nō dicit gen̄. s̄ p̄ncipiū s̄ p̄ gen̄ sic

Silt mō ē de vbi. qz hoc p̄cedit a loco q̄ extrinsecū est locato. **Et** oino silt ē de q̄n qd̄ ex adiacētia ip̄is in re tpa li dēclinātur. **Et** ḡ nō noiat aliqd̄ qd̄ sit de suba alteri vt gen̄. s̄ noiat p̄ncipiū. **Positio** etiā dicit p̄ncipiū. qz actio mot⁹ z passio trāsmittit ea in q̄bz causant p̄rium ordinatiōem in toto z loco. **Habit⁹** p̄o dicit ad id cuius ē. z nō dicit aliqd̄ qd̄ sit h̄ntis. s̄ dicit p̄ncipiū p̄seruatiōis habētis. **Et** ita p̄z qz hec sex maḡ dicunt p̄ncipia q̄ ḡnā. s̄ p̄a ḡnā sint. **Et** oia hec etiā dicunt p̄dicamēta. qz p̄dicamētū vt dicit **Simplici** est coordinatiō genēz z spēs fm sub z supra. s̄ ista sex vltima h̄nt sub se ḡnā z spēs quē admodū in sequentibz patebit igit̄ zc.

Tercū dubiū ē. Que sit sufficientia sex p̄ncipioz.

Solo **Alteri**. Ome p̄ncipium vlt̄ p̄tinet ad eē vt ad bñ eē rei. **Si** sedō mō sic ē habit⁹. qz habitus est p̄ncipiū p̄seruatiōis ipsius h̄ntis. **Si** p̄o ad eē. h̄ ē dupl̄r aut tenet se ex p̄te agētis aut ex p̄te patientis. **Primo** mō sic ē actio. **Si** sedō mō. h̄ ē dupl̄r. qz vlt̄ p̄cedit a patiente in ordine ad agēs. z sic ē passio vlt̄ in ordine ad effectum q̄ actū agētis p̄sequitur z hoc dupl̄r. qz vel p̄sequitur patientis fm effectū quē facit agēs in ip̄o patiente. z sic ē positio. qz ex actōe ipsius agētis z passione patientis disponūtur in passio pres ad susceptōes forme quā imp̄mit agēs et efficit vna sup̄rat alia infra vna dextra alia sinistra. vlt̄ p̄sequitur patientis in ordine ad mēsurā adiacētiā. z h̄ dupl̄r qz vlt̄ mēsurā rei in motu. z sic ē q̄n causatū a tpe qd̄ est mēsurā motū vel vt est in gēre. z sic est vbi causatū in locato corpe a loci circūscriptiōne.

Quartū dubiū ē. Quare potius ista sex di

cunt forme q̄ eētie. **Solo** **Alteri**. forma fm plas tonē dicit a foris manēdo. ista p̄o sunt extrinseci respect⁹ z ḡ pot̄ forme q̄ eētie dicitur. qz eētia dicit absolute fm qz exert esse extis ipsius esse absolutū p̄ncipiū

Quintū dubiū ē. Quot modis accipit for

ma. **Solo** multis modis. vno dicit qdā mod⁹ scant di accept⁹ a mō intelligēdi ipam rem p̄bi scant sub esse p̄mario vlt̄ scario. z isto mō accipit a donato q̄n dicit accidens verbi. **Secūdo** dicit forma decōr siue elegāis dispositio exterior. z hoc mō dicit **Porphiri**. **Species**. i. forma p̄tiam digna fuit iperio. **Tercio** dicit accūs informans subiectū. vt albedo nigredo. **Quarto** dicit de forma subali q̄ duplex ē. scz tota z pars. **Quinto** sumit p̄ forma sepata fm qz dicunt q̄ intelligentie sunt forme. **Sexto** forma ē silt̄ tudo rei vel spēs intelligibilis. **Septimo** est qd̄ dicitur siue essentia z isto mō dicunt spēs ē tota forma individuoz. **Orauo** sumit p̄ idea. z sic plato formes ideas appellat. **Vltimo** idem est qz vniuersale fm quē modū dicit p̄bs qz oim p̄dicatio est a forma.

Sextū dubiū ē. Que ē forma q̄ hic definit

Solo **Alteri**. qz hic definit forma vltis fm intentiōe logica vt est formale esse totius siue tale eē sit subale siue accitale siue potentiale siue actuale. **Exemplū** est. vt aial dicit totū esse potentiale siue verius formale formabilis le rōnale p̄o dicit essetorius actuale z formā. hō p̄o dicit

Sex principia

tum esse formatū ex genere et dñā. Similit in accidentibus alibi de esse totius accitiale accitire in diuidui. R. h. s. b. h. p. o. de esse totius accidente sp. e. tale ergo esse de: forma cū forma sit q̄ dat esse ipi rei.

Septimū dubiū est. An forma quibet sit cōpositiō p̄tingens. Et videt q̄ nō. qz qdam ē forma subalis q̄ essentialr p̄dicat de toto cōposito. Igit nō p̄talis cē p̄tingēs cōposito. Enā tūc nulla eēt p̄dicatio sub stāntialis. **Solo** sic ē cōpōnī h̄ ē p̄posito p̄tingēs de q̄ p̄dicat. nō qdē sic intelligēdo q̄ si sp̄ p̄ accūs p̄ueniat cōposito fm̄ id qd ē forma. qz sic ē gen^o spēs dñā p̄p̄riū vl̄ accūs. et p̄sequēs q̄nq̄ suba. Si tō d̄r cōposito cōtinū gens. qz mod^o accipiedī cā vt ē notio totius sp̄ ē p̄ accūs dens. qz hīc definit vlls forma post rem q̄ p̄ intellectum nostr̄ abstracta ē accitralis rei cū h̄ mō vllē qd̄ intellect^o noster ordinar p̄ modū ḡntis sp̄i et dñie in p̄dicamēto

Octauū dubiū est. An definitio forme posset etiā aliq̄ mō cōuenire vll̄ in re. **Solo** sic. hoc mō exponēdo cā fm̄ Albertū ē p̄pōnī p̄tingēs. i. ex cōpositiōne p̄tū resultās. Et vnione cū forme p̄tis et cē matērie resultat forma totius in genere substantie. et sic sequit cōpositiōnem p̄ncipiorum.

Nonū dubiū ē. An forma hic definita sit forma totius vll̄ p̄tis. Et videt q̄ neutra. qz vt tactū fuit hic definit forma p̄dicabil. s. neutra formaz ē p̄dicabil igit rē. **Minor** p̄bat. nō p̄tis vt manifestū ē. Nec totū qz hūanitas ē forma totū et tñ nō p̄dicat. qz ista ē mala p̄dicatio. s. hūanitas ē hūanitas. **Solo** hic definit forma totū. qz illa solū p̄dicabil ē. et nō forma p̄tis. et q̄ forma p̄tis nō ē forma ipi cōposito formalr p̄cipata s. p̄ti ipi s. materie p̄tis. Aīa em̄ rōnalis in hoīe nō ē forma formaliter et imēdiatē hōi p̄cipata vel totū. s. cōpōnī tñ. **S** hūanitas imēdiatē p̄cipata ē totū. et hūanitas d̄r cōpositiō p̄tingens. Et sicut dictū ē de forma subali ita dōm dōm ē de forma accitrali. **Albedo** em̄ noīat formā p̄tis q̄ accidit subiecto qd̄ ē ens p̄fectū. s. ex vnione albedinis cū subiecto resultat albiū qd̄ de toto p̄dicat demōstratiue. vey ē tñ fm̄ dñm̄ **Alciū** q̄ hec cōpositiō nō ē p̄ma. qz talis ē ex materia et forma subali. s. sed a quō cōponunt accūs et suū subiectū. **S** dicerēs fm̄ hūanitas dñi **Alberti** forma totū et forma p̄tis idēntificat. igit si vna de finit et reliq̄. **Solo** forma totū et forma p̄tis idēntificat fm̄ eētiam originalr p̄ncipij. tñ formalr distinguunt q̄ distinctio formalr sit in diuerso mō informandi matēriam. quia forma partis informat matēriam partis et forma totius matēriam totius

Decimū dubiū est. An forma sit simplex siue in simplici essentia p̄sistēs. Et videt p̄mo q̄ nō. qz nullū d̄finibile ē simplex forma ē d̄finibil. q̄ nō est simplex maior p̄z. qz oīs definitio h̄z p̄tes cōrespōdētēs p̄tibus definiti. vj. meta. q̄ definitū ē resolubile in duas p̄tes. **Solo** aliq̄ forma recipit maḡ et minus. ergo nō est simplex. Aīa p̄tis de qualitate et agere et pati ex lib. p̄dicamentoz. p̄sequētia p̄batur. qz om̄e tale est d̄finibile et h̄z partes intensiue. igit nullum tale est simplex.

Tercio om̄is quātitas est diuisibilis. vt p̄z q̄nto me taph. sed om̄is quātitas est forma. q̄ aliqua forma nō ē simplex. **Solutio** Alberti sic. vt p̄z p̄ p̄m̄ dicentē q̄ forma nō est synolon qd̄ est idem qd̄ simul totū quātū esse forme sit totius cōpositi ex quo de cōposito p̄dicat. et sic est essentia simplex quātū nō simplicitas. sed cōpositi

habentis partes. forma em̄ totius nō includit matēriam q̄z parte sui. qz si sic nō esset simplex. sed cōposita. sed est totū esse cōpositi ambiens et terminās matēria

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū ē dōm. qz cōpositiō requisita ad d̄finitū est illa que est ex genere et dñā. sed illa nō repugnat simplicitati forme. sed cōpositiō essentialis ex materia et forma. **Primū** p̄tis. qz genus et dñā nō sunt partes diuerse in sp̄. qz illud idem qd̄ est in genere est cōfūsum et indeterminatū hoc in specie est d̄eterminatū et specificatū. qz genus d̄r formā formabile. d̄iferentia formā formantē siue d̄eterminantē. spēs vero formam formatā. s. h̄enō differūt in esse formali. **Sed** in p̄z qz si aliqua forma esset cōposita ex materia et forma. les q̄rent incōueniētia. **Primū** qz illa forma informat matēriā p̄ parte et nō fm̄ se totā. qz matēria q̄ ponit p̄s eius nihil p̄t informare. **Secundū**. qz q̄rendū est de illa forma forme an sit simplex an cōposita. si cōposita sic est p̄cellus in infinitū in cōpositis. si simplex. ergo pari rātoe standū est in p̄ma forma. qz dictū est qz illa est simplex.

Ad scdm̄ est dōm. qz nō om̄is forma est simplex simplicitate opposita cōpositiōnē ex gradib. qz multe forme intendunt et remittunt qd̄ sit fm̄ gradus p̄fectōnis eiusdem forme. **Ad** tertiū est dōm. qz forma est simplex nō simplicitate opposita cōpositiōnē ex partib. quātariis. s. tñ simplicitate opposita cōpositiōnē essentiali ex materia et forma. vt tactū est. vel ex subiecto et accidente.

Undecimū dubiū est. An forma sit inuariabilis siue in inuariabili essentia p̄sistēs. Et videt p̄mo q̄ nō. qz om̄e receptū in alto recipit ad modū ei^o in quo est. sed forma vlls recipit in indiuiduis. q̄ est variabilis. **Solutio** Alberti sic. qz nihil variat fm̄ aliq̄ quā mutatiōem nisi matēria vel subiectum ex matēria et forma cōpositū. forma vero vlls neutz hōz est. q̄ est inuariabilis. **Minor** p̄bat. qz mutatiōne q̄ est ad subam variat matēriam. mutatiōne vero q̄ est ad aliq̄ accūs variatur subiectū ex matēria et forma cōstitutū

Ad obiectū in oppositū est dōm qz forma vlls p̄ se est inuariabilis et incorruptibilis. variat tñ bñ p̄ accūs ad variatiōem illoz in quibus est sicut hūanitas fm̄ se inuariabilis et incorruptibilis variat et corrūpit fm̄ esse quod h̄z in illo vel in illo hoīe quō d̄r p̄tus in p̄dicamentis nō existētib. p̄mis substācijs impossibile est aliq̄d alioz remanere. de variatiōe vero fm̄ accūs nō ē h̄ sermo. **S** dicerēs forte forma accitralis est terminus motus siue variatiōis. q̄ ipa est variabilis. **Antecedens** p̄tis inductiue qz terminus variatiōnis que vocat alteratio est q̄ntitas. et variatiōnis q̄ est augmentatio terminus est quātitas. **Ad** qd̄ dōm qz forma est inuariabilis subiectiue licet sit bene variabilis terminatiue. **Vel** dōm est qz forma accitralis fm̄ esse quo denominatiue informat subiectū variabilis ē tñ fm̄ essentiā est inuariabilis. qz tunc sc̄at a abstractiue siue p̄mixtiōe aliene nature s. subiecti.

Quodecimū dubiū. An forma cōuenienter p̄betur nō esse cōpositiō siue cōpositum. qz non auget illud cui aduenit siue nō facit ipm̄ maius. **Et** videtur q̄ nō. qz quātitas facit maius id cui aduenit. et tamē est forma. **Et** confirmat. qz forma vniuersalis est qd̄ā essentia. ergo illud cui aduenit videtur auētū fm̄ essentiā. **Solutio** sic vt dictum fuit in textu.

Ad obiectū in oppositū est dicendū. qz quātitas nō aduenit alicui de nouo fm̄ suam essentiā. sed est ipi

Ad obiectū in oppositū est dicendū. qz quātitas nō aduenit alicui de nouo fm̄ suam essentiā. sed est ipi

Gilberti porritani

substantie cōgenita. et ita semp manet simplex q̄tum ad suā essentia. h̄ fm esse q̄d h̄z in materia siue subiecto. vt d̄z p̄fecta vel imp̄fecta dicat augeri et minui. Ad p̄s̄r̄ marocem d̄m q̄ v̄le fm rōnem v̄lis posterius ē sius s̄ns gularibz q̄uis ipa natura que est v̄lis sit p̄or eo de quo p̄dicatur. Inquārum aut̄ v̄le est nō h̄z esse nisi intentioy nale siue vt Boetius d̄t notionale. hoc aut̄ nō est eē fm naturam. et ideo nullum esse essentiale addit. sed est no tio eius quod est fm naturam.

Decimūterciū dubiū Utr̄ mūdus siue ce lum habeat animā siue sit animatū sicut videtur h̄ Gilbertus supponere in textu. Et videt̄ p̄mo q̄ sic. q̄ sicut Auerrois et Auicēna et Rabimoses in libro ducis neu troz dicunt celi sunt aiala rōnalia obedientia suo crea tori et laudant ip̄m et cantant ei canticū et laudem sublis mem fm illud Psalmiste. Celi enarrant gloriam dei. s̄z animal rōnale nō est siue aia. q̄ celū siue mūdus h̄z aiaz.

S̄cdo. phus in p̄mo de celo d̄t q̄ vita celi est semp̄s tema in secula seculoz. et nō defiat et est melior vita. sed q̄libet vita est ab aia. q̄ r̄c. Solo Ulrici nō. q̄d ostē dif autoritate et rōnibz. Autoritate Damasceni dicent̄ nullus celos vel luminaria aiaz existimet. Inaiati em iūne et insensibiles. Et alibi p̄fundant cū patre eoz dia bolo q̄ dicit celū esse aiatum. Rōne vero p̄bat sic. quia om̄e aiatū vel est aiatū aia vegetatiua sensitiua vel intel lectiua. sed nulli istoz est d̄m de celo vel mūdo. Nō p̄ sum. q̄a sic esset planta. Nō s̄c̄m. q̄a sic eēt aial. Nō r̄c̄. q̄ sic eēt h̄o. S̄c̄o rō est. si celū esset aiatū tūc aia cel li nō eēt nobilioris p̄ditōnis. sed ignobilioris q̄z aia nos tra. q̄a ipa esset im̄erla materie et ita fatigabilis et t̄n sp̄ laboraret. q̄a motus celi est p̄petuus. hoc aut̄ est incōue niens. q̄a d̄z aia nobilis.

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū est d̄bz q̄ aia ac cipitur dupl̄. Uno mō vt actus corpis physici vita habentis in potētia. et sic phus in s̄cdo de celo p̄bat q̄ celū h̄z regimē nobilius et dignius nostro regimine. Alio mō accipit̄ aia fm cōm d̄am qua ipa distinguitur a natura in hoc q̄ p̄ se operatur plura. et hoc mō lumē intelligēt̄ rie receptū in celo potest vocari anima celi. et ideo phus vocat celū animal hoc mō quo om̄e mouens seip̄m dicit̄ tur aial. Et ita solet etiā dici q̄ celum est aiatū p̄ assisten tiam. et nō p̄ informationē. Ad s̄c̄m partē p̄ idem. q̄a celum non viuūt vita formali informante. sed viuūt vita effectiua que est ab aia assistente.

Decimūquartū dubiū Quid sit aia celi si ue mundi. Solutio Alberti nō. est causa p̄ma necq̄ intelligentia fm p̄prietatem sui nois. sed est motor p̄mi mobilis existens p̄ncipiū vite. et motus in istis inferioribz bus quō d̄z octauo physicoz q̄ motus celi est q̄dam vi ta om̄ibus deozum subsistentibus.

Decimūquintū dubiū Quid sit aia nobilis. Solutio d̄ni Ulrici aia nobilis fm veritatē est in telligentia que habet duplex esse. sc̄z esse sup̄ius et eē infe rius sicut anima nostra. Quo ad eē sup̄ sic d̄z intelligentia q̄si q̄dā intellectual natura. Quo ad eē p̄o inferius quo respicit corpus mobile ab ea d̄z anima. Et ita sunt h̄ di uerse ratōnes vnius et eiusdē rei que fm naturā suam in se dicat̄ intelligentia. et fm p̄portionem ad mobile vocat̄ anima. Et p̄pter eleuatōem sui sup̄ om̄e illud quod ē actus corpis dicit̄ anima nobilis siue nobilis sit genit̄ uī calys siue nominatiui.

Decimūsextū dubiū. Quid fm veritatē si dei sunt intelligentie quas ponunt p̄bi. Solutio. sunt angeli fm Auicēna et Rabimoses dicentes. intel ligentie sunt quas lex diuina appellat angelos. Qd etiā p̄batur. quia p̄ter angelos et homines nō est alia creatura intellectualis fm sacram scripturam. v̄z est tamen fm d̄m Albertū q̄ intelligentiis a p̄bis nō attribuit̄ ille p̄prietates quas attribuit angelis theoloḡ. licet nō pos sent esse alie siue ab eis si fm veritatē sunt ponēde

Decimūseptimū dubiū est An hec aia siue intelligentia potest in p̄posito dici forma. Solutio nō. q̄a nō est cōpositiōni cōtingens. sed est forma v̄n̄ q̄d est p̄mū celum. si aut̄ dicat̄ v̄lis hoc nō est p̄ p̄dicatōez sed p̄ causalitatē vt dicunt p̄bi.

Decimūoctauū dubiū est de veritate An cōsistat in opinādo sicut dicunt Protagoras Heracl̄ Anaxagoras et Empedocles. Et videtur q̄ sic. q̄a anima nostra est imago intelligentie mouētis orbem. et si cut intelligentia est motor orbis. ita anima nostra ē mo triz nature. sed sicut in om̄ibus motor est causa mobilis ita forma que est in mouente est causa forme que est in mobili. ergo forma que est in anima est etiā causa forme naturalis. ergo ens in natura sc̄q̄tur formas opinionuz et estimationū. Et cōfirmat̄ q̄ sic videt̄ esse in falsit̄ natione q̄ anima v̄n̄us fascinat̄ aliū. Solutio Ul ric̄ nō. fm q̄ opinio est t̄m opinātis vel p̄cipient̄ passio q̄ sermo nō est inuētus ad significandū conceptū fictū qui est nisi in cōpiciente. quia sic inutilis esset. q̄a audic̄s de re nullam veritatē vel falsitatē conciperet. sed veritas est bene in opinando vel concipiendo fm q̄ opinio ē rei f̄cate adequata passio. Vera em̄ app̄hensio anime cau satur a rebus et sc̄q̄tur ipas res als opteret q̄ adeo vera essent q̄ alicui appareret in somnis sicut in vigilia et q̄ v̄s den̄t remore sicut p̄pinque. et q̄ vident̄ infirmo sicut sano q̄ om̄ia sunt falsa. Ad obiectum in oppositū est dis cendū. licet anima nostra sit motor ip̄suis nature. nō ras men est motor eius in toto v̄n̄terfo. sed tantū in suo v̄n̄ uestro siue in corpore v̄n̄to. et illa natura bene sc̄q̄tur for mas practicas anime. sicut in ira gaudio timore concu piscencia mouent̄ spiritus et sanguis ad membra corp̄is. et similit̄ in alijs passionibz. Ad cōfirmatōem dis cendū q̄ effectus que anima imp̄mit̄ in alieno corpore nō est anime inq̄stum anima. quia sic cōueniret cuiuslibet anime. sed huius aie inquantū p̄re alijs aiaibus partia pat virtutes celestes p̄ quas imurat naturas rerum. Al bertus t̄n in s̄cdo scripto sup̄ sentētias hanc solutionē nō approbat volens q̄ fascinatio magis fiat operatōne de es monis. Unde d̄t ibi Bene credo q̄ fidem firmā in d̄no habenti nō nocet fascinatio nec nocere p̄t ars magica.

Substantiale vero est qd esse cōfert ex q̄daz ppōne ppōni vt in pluribz q̄ impossibile est de esse rei. vt rō et sensus siue horū similia. vt cōtinuū et discretum.

Postea de finitōne forme in cōmuni. ponit Gilbertus definitōem substantialis. Ergo om̄is forma vel est sub stantialis vel accidental̄. Et diuiditur in duo. q̄a p̄s̄ mo facit hoc. s̄cdo ponit quandā diuisionē. ibi Videtur aut̄. Quo ad p̄mū d̄t q̄ substantiale est qd cōfert eē rei cōposite ex quadam cōpositiōne. et qd impossibile est ab esse rei illi cui est substantiale. quo mō ratio siue ratioz

pp ii

Sex principia

nale dicitur inesse homini et sensus siue sensibile animali. hec enim non potest abesse homini et animali ex quo sunt de definitione ipsorum. In alijs vero siue accensibus est exemplum ut primum in e panis. ut in linea superficie et corpore. Et discretum in discretis. ut in oratione et numero.

Horum vero erit ut materia illud autem ut forma. ut corpus quoddam est materia hominis. anima vero forma. Erunt itaque substantialia ut corpus est homo et ratio. hec autem in his que de categoriis dicta sunt expedita sunt.

Consequenter Gilbertus declarat definitionem predictam dicens si hoc est subale quod profert esse rei et quod non potest abesse rei tunc subaliu quoddam est ut materia et quoddam ut forma. Corpore organice est ut materia. anima vero sicut forma. et sic corpus erit homini subale et sicut animal. Et que naturali proponi conueniet compositio logica siue rationalis. id est etiam ratio siue rationale erit subale homini. hec autem per tractatum in categoriis sunt expedita.

Videatur autem forma a natura esse quedam veritas ab actu. Ratio enim a natura est. calor vero et passio quoddam in actu consistunt.

Hic Gilbertus ponit quasdam diuisiones forme. Quare primo ma. et quod duplex videtur esse forma. quoddam est a natura et quoddam ab actu siue operatione artis. Exemplum primum est. ut ratio siue rationale forma est a natura in ipso rationali producta. Similiter passio quoddam alia in genere quantitate. ut color odor sapor sanitas egritudo et homini. tales enim forme ratione substantialia que accensuales a natura sunt. Alie autem ab actu siue operatione artis sunt. ut lectulus domus et similia.

In quibusdam vero dubium est utrum a natura aut ab actu incipiatur esse ut figura incisionis. Nam nihil additionis fit. sed separatio quedam partium.

Hic ex predicta diuisione quasdam elicit questiones. Et diuidit. que primo elicit primam. scilicet de forma. ibi. Sed in his. Primo ponit questionem cum argumento dicens. In quibusdam formis est dubitatio an sint a natura vel ab arte. que admodum patet de forma incisionis. puta mercurij vel iouis. Quod enim a natura sint tales videtur. que ars in talibus nihil apponit ad materiam. sed totum quod ars facit consistit in auferendo et separando partes quadam a subiecto. Et que ars nihil apponit non videtur esse opera artis siue ab arte tales forme.

Dico autem figuram esse a natura. sentiri pro ab actu. Sed que coniunctionis actus est. ut demonstramus. manifestum est autem de his.

Hanc questionem soluit hic Gilbertus dicens que subiectum siue materia figurarum non est ab actu siue operatione artis. sed a natura. Sentire autem et apparere est ab actu siue operatione artis. hoc est exterior terminatio vel clausura qua sic vel sic sentitur et apparet.

Sed in his que in pluribus sunt palam non est. Nam ea que in pluribus sunt in actione esse impossibile est. A natura autem non videtur fieri quoniam ea que a natura sunt a creatura preexistente sumunt principium. Palam vero est creaturam non esse. Nihil enim omnino quare homini creature sunt poterit explicare.

Hic Gilbertus remouet secundum dubium quod est de for-

mis vltibus. An sex forme vlt sint a natura vel ab actu. Et arguit Gilbertus ad vtriusque partem. Primo que non possunt esse ab actu siue operatione. Et dicit que impossibile est illas esse ab arte siue actione nostra. eo que omnis forma artificialis est accidentalis siue accidens. sed non omnes forme vlt sunt accidentales. ergo non possunt vlt forme generaliter ab arte esse. Nec etiam possunt esse a natura ut videtur. que ea que a natura sunt siue fiunt ab actu creatis siue generatis dicuntur fieri. creatis autem siue generatis terminus suppositum est siue singulare non vlt. Si igitur dicitur que homini forme communes sint creature. Hoc cuius bet statum manifestum est non esse verum. que cum terminus creationis siue generationis non sit vniuersale sed particulare non potest assignari ratio vlt exemplum qualiter vniuersale sit creatum vel productum.

Natura igitur in his occulte operatur. Nam sicut ex plurium coniunctione partium constituitur quoddam primum excedens quantitatem efficitur. sic ex singularium discretione vnum quoddam intelligitur eorum excedens predicatum. Quapropter communitas omnium naturalis est. quoniam a singularitate preeditur creationi coequatur. Subtiliter autem speculantes sicut naturam in actionibus latentem operari inuenimus sic creaturarum creatorem in natura ex actu. Numero naturam stabilivit. sed hec hactenus alterius enim considerationis sunt.

Soluit dubitationem dicens que natura occulte operatur in his producendo singulare productum vniuersale ex consequenti. Et hoc probat a simili de toto integrali. que sicut ex coniunctione plurium partium efficitur quoddam totum excedens quantitatem partium. sic similiter ex discretione plurium singularium intelligitur vnum vniuersale excedens singularium predicatum in hoc que quodlibet singularium de vno solo predicatur. Illud vero vniuersale de multis propter quod omnis talis communitas naturalis est. que ex singularitate preeditur. hoc est singularium habitudine. Natura enim causa est talis singularis. Et ideo natura est causa communitatis. que quecquid est causa cause est et causa causari. singularitas autem creationi siue generationi adequatur. que terminus creationis siue generationis est suppositum. Et ex his infert Gilbertus vnum corollarium dicens. que subtiliter speculantes sicut naturam in actionibus latentem operari inuenimus. sic etiam creaturarum omnium creatorem primum operantem inuenimus voluntarie in creatura quod deprehendimus ex ipso actu creatoris. que numero quodam ex portione totam stabilivit naturam. et hoc est sapientis. sed hec hactenus alterius enim sunt considerationis.

Forma quoddam alia est in subiecto et de subiecto dicitur. ut scientia quoddam in subiecto est ut in anima. et de subiecto dicitur ut de grammatica. Quedam autem est in subiecto. de subiecto vero nullo dicitur. ut albedo so cratis. Similiter autem in his que cum forme formatum sunt indiuidue. Quedam pro de subiecto dicuntur. in subiecto pro nullo sunt. ut rationale atque mortale.

Hic ponitur per Simpsonem
forma

Gilberti porritani.

quidam enim neque in subiecto est neque de subiecto dicitur. ut humanitas sortis

Hic Gilbertus sequenter ponit scilicet divisionem formarum ut scilicet de quibus formis intendit in isto libro. Dicit igitur quod formae alia est in subiecto et dicitur de subiecto. ut scilicet est in anima ut in subiecto. et dicitur de subiecto. id est inferiori. ut de gratia marica. Quaedam vero est in subiecto et de nullo subiecto dicitur ut albedo socratis. Quaedam vero neque est in subiecto neque dicitur de subiecto. ut humanitas sortis. et similia alia individua. Quaedam vero dicitur de subiecto et in subiecto non est. scilicet rationale et mortale.

Eorum vero que insunt de subiecto vero indubitabilia. alia sunt sensibilia. alia vero insensibilia. Sensibile vero est quod sensu comprehenditur. ut albedo sonus sapor odor calor et percussio et dulcedo. Insensibilia vero que ratione sola comprehenduntur. ut doctrina et disciplina. Similiter autem nihil horum que de subiecto dicuntur sensibilia sunt

Hic Gilbertus ponit tertiam divisionem subdividens formam accidentalem in diuiduam que in subiecto est. et de subiecto non dicitur dicens. Quaedam talium sunt sensibiles quaedam vero insensibiles. Sensibiles sunt que sensu proprio vel communi percipiuntur sicut albedo sortis sapor huius vel calor vel percussio siue sonus. Similiter magnitudo figura. Insensibiles vero sunt eo quod nullo sensu proprio vel communi percipiuntur. sicut doctrina scilicet disciplina que sola ratione percipiuntur. Et sicut virtus siue intellectualis siue moralis siue heroica. Et quod per se nulla forma que de subiecto dicitur est sensibilis. quod videtur esse quod abstracte ab his vel ab illo sensibili solo intellectu percipitur.

Manifestum est autem ex his que preposita sunt quomodo quaedam sita sunt alicubi. ut nigredo in oculo. Quaedam vero difficile erit assignare. ut scientia et paternitas filii. nisi fortasse in generantium et componentium complexione sint sita

Hic Gilbertus ponit aliam divisionem formarum. prout dicitur in 2^a et 3^a de diuisione dicens. quod quaedam formae prout dicitur sunt sita alicubi. hoc est in aliquo determinata parte subiecti cui insunt. sicut nigredo in pupilla oculi. In quibusdam vero erit difficile affirmare ubi sunt ut scilicet paternitas filii. Et similes nisi forte dicatur quod in generantium et componentium sunt complexione.

Singuli vero eorum que dicta sunt incomplexionis eius que in voce est nota. Hoc vero erit vel subsistens vel contingens. Eorum vero que existunt contingunt singulum autem extrinsecus aduenit aut infra substantiam considerant simpliciter ut linea superficies corpus. Ea vero que extrinsecus accidunt aut actus aut passio aut dispositio aut esse alicubi aut in mora. aut habere necessario hec crunt. sed de his que subsistunt et que solum in quo existant erigunt in eo que de categoriis libro inscribitur sufficienter disputatum est. De reliquis vero continue dicimus.

Hic ponit Gilbertus quartam divisionem formarum dicens. Eorum que

incomplexa voce dicuntur et fecerunt. que est subsistens hoc est subiecta aut alteri inherens siue contingens. id est accis. Et tunc subdit secundam divisionem dicens quod forme que sunt contingentes sunt id est duplici dicitur. quod quaedam extrinsecus adueniunt. quaedam vero intra subiecta considerant simpliciter. sicut intra subiectam considerant linea superficies et corpus. quod contingens causat a materia et mensurat per dicta intrinsecus. Sicut etiam de quantitatibus que causant a forma et disponunt subiecta intrinsecus. Illa vero que extrinsecus adueniunt sunt sicut actio passio positio ubi quod habere. Tunc similiter Gilbertus concludit omnes de quibus formis habet intendit. Et dicit quod de illis que subsistunt. id est substantiis et de accis que solum erigunt seu requirunt in quo existunt. et non requirunt aliquid extrinsecus adueniens dicitur in libro predicamentorum. de reliquis vero nunc dicitur esse in hoc libro.

Circa predicta sunt duo

Primum est quod in proposito vocatur subiectale. **Solo** Alb. subiectale est in re sui nominis non est subiectale sicut nec forma leprosa est forma. aut materiale materia. sed est illud quod habet modum subiecti. siue est in re naturali sit subiectale siue accis. Aliquod enim est subiectale aliquod accis. Subiectale namque est in quantum est de genere subiecti. ut anima est subiectale et etiam est homini subiectale. quod est forma velis subiectalis pre dicabilis de homine. et homo est subiectale. et cum sit subiectale sortis. Et similiter rationale est subiectale sortis et homini. Et videtur de illud quod de altero predicat in primo modo dicitur per se est subiectale. scilicet illud quod uenit actus in secundo modo dicitur per se non est sibi subiectale proprie. sed magis subiectale. sicut propria passio que uenit spiritus siue. ut risibile respectu hominis. talis enim propria passio ut in predicabilibus dicitur fuit inseparabilis sequitur spiritum. Est etiam subiectale non habens totum modum subiecti in eo quod est subiectale. sicut color se habet ad albedinem. et sicut quantitas ad colorem vel distinctio generum visus se habet ad albedinem. et sicut est extremitate perspicua ad colorem. Et quia subiectale dicitur quod non est substantia. habens tamen modum subiecti. ut dicitur Alb. Ideo dicitur Boetius. quod subiectale medium est inter subiectam et accis non per abnegationem utriusque extremorum. sed per utriusque extremi participationem. Habens enim naturam accis et subiecti modum. inter subiectam tamen et accis non preceseres media. quod licet de uisio entis non est data per immediatam nec est sufficientes

Secundum dubium est. Quot prout colligi modi subiectalis et accis. **Solo** dicitur. Primo dicitur subiectale quod est in re et modum subiecti est. ut sortis plato. Secundo quod est in re et accis et est in modum subiecti. ut albedo nigredo. Tercio dicitur subiectale quod principia subiectalis sequitur. sicut propria passio. ut risibile subiectale est homini. Quod est tamen quod proprium magis proprie dicitur subiectale quam subiectale. et non habet modum subiecti in quantum dicitur. sed quantum ad inesse inseparabilis habet modum subiecti. Quarto dicitur subiectale quod inest in re definitiua loco dicitur quod nihil sit cente et siue esse et. sicut nasus subiectalis est simo. et oculus subiectalis est luseo. et tibia claudo. et sic de alijs. et generaliter subiectum subiectale est proprio vel accis. Sicut accis habet dicitur quatuor modis. Primo quod est in re et modum est accis ut albedo. Secundo modo quod est accisale est in modum et subiectale est in re. ut per se de genere subiecti. Tercio modo dicitur accisale quod per adesse et abesse preter subiecti corruptionem. ut albedo sortis. Quarto id quod nullo modo ingreditur definitionem subiecti nec est in re nec est in modum. isti igitur sunt modi subiectalis et accisalis.

Tercium dubium est. Quomodo figura incisionis per est in materia anque sibi insculpsit. **Solo**. quod dicitur quod sit in materia actuali. sed congrua alijs partibus materie

Sex principia

eludē. pura lapidis aut ligni. q̄ partes dū remouent per
actu artificis figura apparet. ita q̄ artifex nihil aliud facit
nisi remouēdo pres. phibētes apparentia figure iā p̄s
stentis in materia piactē. Sed istud nullo mō p̄ stare
tum q̄a ois actio noua positiua 7 p̄ductiua h̄z aliqd̄ po
sitiuū. p̄ termino nouiter p̄ducto illud nō est sola separatio
partiuū. q̄a illa nō ē nisi q̄dā p̄uatio. 7 figura de nouo p̄
ducit. 7 p̄ p̄s nō p̄existit. Sedo. in eadem pte materie
nō p̄nt esse figure in cōpossibiles actu. s; in eadē pte ma
terie p̄nt in sensu diuisionis eē q̄eunq; figure. vt homis
alint q̄ sunt oino incōpossibiles. 7 nō sunt sicut ibi sila
tu. Tercio. q̄a figure extēse h̄nt partē extra partem 7
impossibile est oēs pres sila actu esse. s; talis figura de q̄
mō q̄ritur est sic extēsa. igit 7c. 7 in quacūq; pte mate
rie sit caput p̄t fieri pes v̄l manus. 7 sic de alijs. Dm̄
est igit q̄ figura p̄cedit in materia pure passiuē

Quartū dubiū est. An talis figura que sic
pure passiuē ē in materia imp̄mat. matēre naturāl̄ vel
violēt̄e vel artificial̄. Et videt q̄ nō artificial̄. qz il
lud qd̄ fit ab arte fit p̄ additōem 7 p̄ appōnem. s; talis
figura nō fit sic. s; magis p̄ amōtōem partiuū 7 separōem
partis a parte. 7 nō est ab arte. ergo sequit̄ q̄ est a natu
ra. Solo. potentia receptiua forme p̄t cōparari ad
formā quā recipit. vel ad agens a quo recipit. P̄tio mō
īpa est potentia naturalis violēt̄a vel neutra. Dicit̄ na
turalis eū ad formā naturāl̄ inclinatur. violenta si sit
cōtra naturalem inclinātōem. neutra si neq; inclinatur
naturāl̄ ad formā neq; ad oppositam. Exemplum p̄s
mi. vt ignis ad moueri sursum. Scd̄. vt ignis ad moue
ri deorsum. Exemplū tercij. sicut superficies se h̄z ad albes
dine 7 nigredine vel mediū colorē. Sedo mō cōparā
do receptiuū ad agens a quo formā recipit. Tunc etiā
poteit dici naturalis vel violenta naturalis. qm̄ receptiū
comparat̄ ad tale agens qd̄ natum est naturāl̄ imp̄me
re formā in tali passo. sicut ex opposito qm̄ cōparat̄ ad tale
le agens qd̄ nō est naturāl̄ imp̄ressiū illius forme in il
lud passum est violentia quale est agēs volūtariū 7 a pro
posito. Ista igit distinctione stante Dm̄ est q̄ p̄pando
materia siue potentia receptiua ad figurā inclusionis quā
recipit nō recipit eam naturāl̄. eo q̄ passum nō inclinā
naturāl̄ ad talem figurā. Nō etiā violentē. q̄a general̄
ver̄ est q̄ quāq; forma est violentē in materia eius oppo
sita 7 incōpossibilis est in ea naturāl̄. sed recipit eaz fm̄
potentiā neutra. q̄a materia nō magis ad vnā figuram
q̄ ad aliam sibi oppositā inclinā. Comparando aut̄ ma
teriam illam siue potentia receptā. sedo sc; ad agens a q̄
recipit tūc nō recipit eā naturāl̄. q̄a nō p̄ducitur ab agē
te naturāl̄ imp̄mente talē formam. q̄a artifex a quo in
ducitur est agens literum. Sed recipit eam violentē ars
tificialit̄ 7 libere. Ad obiectum in oppositū edis
cendū q̄ maior est falsa vlt̄er accipiēdo eam. q̄a artis
fex nō solum agit apponendo sed quādoq; remouendo
Unde d̄t Albertus. q̄ figura inclusionis est a natura qm̄
tum ad materiā figure subiectam. sed figura prout ē ter
minatio quanti est ab operatōne artis. Quāuis em̄ ars
nihil addat materiale. tamē separando confert ad esse for
male figure ad quod magis confert partium separatio
q̄ appositio. quia figura non est tale ens quod requirit
materiam ex qua. sed tm̄ in qua.

Quintū dubiū est. An forma v̄lis de qua du
bitationem facit in textu Albertus sit a natura vel ab

actu nostro. Et videtur q̄ ab actu nostro. quia fm̄ cō
mentatorem intellectus agens est qui facit vniuersalita
tem in rebus. sed productio p̄ intellectum est ab actu no
stro. Scd̄ sic nō est a natura. ergo est ab actu nos
tro. Consequētia est nota. Antecedens p̄batur sic. q̄a sic
esset ponere vniuersalia formas separatas 7 ideas.

Solutio. vniuersale est cōcretum dictum ab vlt̄is
te. sicut album ab albedine. Et ergo potest accipi dupli
citer. Vno modo pro subiecto siue pro re p̄me intentōis
cui applicatur intentio vniuersalis. 7 hoc modo vniuers
ale est p̄mum obiectum intellectus 7 oīs scientia est
vniuersaliū 7 est a natura. quia particularis natura illa
generat hunc vel illum 7 intendit. vniuersalis vero que
hunc ordinat ad esse diuinū intendit simplex. 7 vniuersa
le 7 sic natura occulte operatur in q̄tum producendo sin
gulare 7 p̄ducit vniuersale. vt generans formem ex conse
quenti producat hominē animal substantiā. 7 sic de alijs
Alio modo accipit v̄le pro secūda intentione causata ab
intellectu vt applicabili rebus prime intentōis. 7 hoc
modo est ab intellectu siue ab actu nostro. p̄ hoc parz res
sponsio ad p̄mum. Ad secundū dicendū est q̄ nō ses
quitur ex hoc q̄ vniuersale sit separatum fm̄ rem 7 ratio
nem simal. sed tm̄ fm̄ rationem. Et hoc sup̄erius circa li
brum Porphyriū est concessum

Sextū dubiū est. Quare in p̄ductōne v̄lis
natura dicitur operari occulte. Solutio domini Al
berti duabus de causis. Prima causa sumitur ex parte
productis. quia act̄ particulariū semp sunt. 7 ideo nat
ura particularis operans semp est manifesta. cum autē
īpa operatur nō operatur nisi in virtute nature vniuers
salis que est in ea occulte 7 nō nisi p̄ intellectum accepta.
et ergo dicit̄ operans occultum. Secūda causa sumitur
ex parte p̄ducti. quia productū 7 operatū a natura sens
sibus est manifestū. Illud aut̄ quo est illud habens for
mam speciei 7 nature est occultum. Et ideo hic genes
rat hunc. sed quia hic generas est homo. ideo hic gene
rat hunc. sed quia hic generatio nō esset vniuersa. hoc aut̄ est oēs
cultum. 7 accipit solo intellectu. ergo naturā dicimus oc
culte operare in p̄ductōne v̄lium

Septimū dubiū ē. Que erō quadrimēbris
diuisionis in textu posite. Solutio. quia omnis for
ma aut est substantialis aut accidental̄. Si p̄mum
hoc est dupliciter. quia vel est singularis vel vniuersalis
Si p̄mum. sic est tertium membrum. si secūdam. sic ē
quartum. Si secūdu. hoc est simili modo dupliciter. qz
vel est forma accidental̄ singularis vel vniuersalis. Si
p̄mum. sic est secūdu membrū. si secūdu. sic est p̄mum
membrum prout prolixius dictum fuit circa diuisionem
secundā antep̄dicamentalem.

Octauū dubiū est. Propter qd̄ bec acciden
tia paternitas filiatio 7 similia nō sunt in determinata p̄
te subiecti. sicut nigredo in pupilla oculi. Solo Al
berti. paternitas 7 filiatio sunt forme relationis q̄ fm̄ to
tum esse inest 7 nō fm̄ partē. cuius ratio est. qz p̄ actū ge
neratōis actiue generanti innaſc̄ paternitas. act̄ autē ē
totius 7 nō partis. Et simil̄ filiatio inest fm̄ totū ei cui
inest p̄pter generatōem passiuam que totius est. sunt n̄
sicut dictum fuit in textu sita in cōplex one siue in cōposi
tione generantiū. vt d̄t Albertus qd̄ debet intelligi nō

Gilberti porritani

fm substantia sed fm causam quia pplexio causa est co-
plexionis seminis. 7 sicut fm causam sicut sunt in copo-
sitione generantiu que coposito attendit in situ 7 ordine
mebroz in quibz semine natural ad generacionem. Et sic
etiā de scientia ddm est. qd scientia fm actum accepte sicut nō
habet sed accepte fm abilitate situate sunt in pplexione
quia substantia spirituu 7 humoz magis sunt ad scientiaz
abiles. ppter qd etiā Alexander dixit intellectū possibilez
esse pparacione quandam in corpore.

Actio vero est fm quā in id qd subijci-
tur agere dicimur. vt quis in eo quod
secat secans dicitur.

Postqz Gilbertus determinauit de qbusdā an
pncipijs. nūc incipit determinare de ipis pncipijs. Et di-
uidit ista pars in sex ptes fm qz sex sunt pncipia. pres pa-
tebūt. Prima ps diuidit in duas pres. pmo determinat
de actōne definitiue. scdo de pparacione ei. Primo facit
h. scdo diuidit actōne. Quo ad pmiū dr. q actio scz i cō-
tate accepta ē fm quā in id qd subijct agere dicimur. vt
aliqs dr secas in eo qd secat. 7 docet in eo qd docet.

Questio prima antecede

ralis est. Vtrū actio 7 passio sint pncipia assistētia vt res-
stat in textu Gilberti post sentētia. Et videt primo
cōtra suppositū q nō sunt pncipia. qz omne pncipiū est p-
miū. Actio vero 7 passio nō sunt pma. sed a prioribz prin-
cipiata. 7 nō sunt pncipia. Vnoz probat. qz p supponit
qualitate. qz vt dicit postorius pmiū est eis generari ex
quali siue qlitate. Secūdo sic. omne pncipiū ē accidēs
accūs aut iuxta nois sui rōem est in subiecto. 7 nō est ali-
quod assistens. Tercio. actio 7 passio dependēt ab in-
trinsecis pncipijs. qz actio a naturali potētia. passio a na-
turali impotētia. agūt nō sunt pncipia assistētia.

In oppositū est Gilbertus in antepncipi-
pys. 7 ponitur iste discursus. Maior. Om-
ne ad extra respectuū primo dū est assistēs pnci-
pium. Vnoz. Actio et passio ordināt mo-
tum illo modo. Conclusio. Igitur hec ipsa
sunt assistētia pncipia.

Maior probatur ex rōne pncipiū quā ponit Alber-
tus que est q pncipiū fm nomē suū nō dr formā in sub-
iecto quiescentē. sed eam que est extrinsece respectiua. nec
tamē dō assistens ad extra fm errore quorū dā quasi qd
dā extrinsecus assistēt. Sed dr inexistens sicut cetera acci-
dentia in ordine tū ad extrinsecū. nō tū dicit ista respectū
quē est de pncipio relatiōis. qz talis est intrinsecus
sed noiat respectū extrinsecū. Vnoz pz. qz sicut inter
efficiēs 7 materiā mediat forma quā efficiēs materie im-
pmit ita motū antecedēt 7 psequēt circūstāt actio 7 pas-
sio respectu cui dicit assistētia. Et tū motū fm se accep-
tus ē sicut intrinsecē potētie formal que fluxū actio. i. effe-
ctiua a motū ponit in respectu extrinsecū agētis ad patiēs.
Et passio. i. motū passiuā i respectu patiētis ad agēs. si-
cut patēbit spēciali postiori. Conclusio sequitur ex pmissis.

Ad obiecta in oppositū. 7 primo ad pmiū est dicēs
dum. q licet habent aliqd ante se in genere cause efficiēs
tis nō tamē in genere cause formalis siue fm formales ra-
tione predicandī. Ad secūdū est dictum in declarā-

tionē maioris. Ad tertiū est dicendum licet easen-
tur ab illis pncipijs. nomināt tamē accidentia que dicūt
respectum ad extrinsecum.

Questio secunda In ac

tio 7 passio sunt a seinuitē 7 a motu generalissime disting-
ta. Et videt primo q nō. qz actio 7 passio sunt vnū ex
idem. 7 nō sunt distincta. Ans pbatur p silē. qz sicut ex
dem est via a thebis ad athenas. 7 econtra. 7 vna via as-
cendētis 7 descendētis solum differēs terminis. sic etiam
cū actio sit pparatio agentis ad patiēs. 7 passio cōtra
cōparatio patiētis ad agēs. vt dr Averrois erūt vnū
et idem numero 7 solū differunt suis terminis. 7 nō sunt
generalissime distincta. Secō sic. motus dr vnā 7 ean-
dem naturā actionis 7 passionis. 7 actio 7 passio sūt vnū
et idem. Cōsequētia pbatur. qz illa sunt eades quoz est
vna natura. Ans pz tertiū physicoz. vbi dr. q motus sicut
actus agētis quo mouet patiēs. Et etiā est actus pati-
ētis 7 mobilis quo mouet ab agente. 7 motus vna et
eadē natura est actionis 7 passionis. 7 actio 7 passio sunt
vnū 7 idem ex pre rei. Tercio. Albertus dr in capitū
lo de passione. q agens 7 patiēs in forma pueniūt que ē
actus agētis in agere. 7 actus patiētis in patiēte. 7 q na-
tura rei nō vident differre actio 7 passio. s. s. vna forma.

Quarto. mouere ē agere. 7 motus est actio 7 moueri est
pati 7 motus est passio p locū a pugnāte. 7 nō diffignū-
tur. Quinto. alteratio ē motus. vt dr. p. iij. physicoz. et
tū alteratio ē actio cū alterare sit agere. 7 actio ē motus.

In oppositū est sententia Aristo. Gilberti
porritani. et Alberti magni. Et ponitur iste
discursus. Maior. Et diuersitate pncipio-
rū substantiālū arguit distinctio 7 ordo psequē-
tiū accidentū. Vnoz. Forma pnatū 7 mate-
ria fm rōnes formales pncipiādi distincta cau-
sant in toto vnita actōem motū 7 passiōne coes-
sentiali ordinata. Tercio. Igitur actio 7 passio
sūt accidētia iter se. 7 a motu gualissime distincta.

Maior patet. qz effectus pmiū coordinātur sub sus-
tis causis qualis est igit diuersitas pncipioz subiectū cō-
stituentū. talis etiā erit subiectū psequētū. als non esset
adeq̄tio cause 7 effectus. Vnoz pbatur. qz forma ē pnci-
piū actōis ex quo forma h. duplicē rōem pncipiādi cū
sit pncipiū esse 7 agere actū pmiū 7 sedū. Pncipiū esse per
suā essētiā. Pncipiū vero agere p naturalē potētiā.
suba em pposita nō pueniūt ad agendū extra se nisi p po-
tētiā sue cōtētie supadditā. als actio rei create nō destruet
ret eius simplicitatē. 7 posset aliqd extra pmiū agere p suā
cōtētiā. Pnatū vero ē pncipiū motus exō est terminus a dō.
materiale vero ei qd est potētia formalis fm q fluit ad
pfectionē 7 finalē ei actū ē motus. materia aut ē pncipiū
passionis iuxta pmiū pmo perigeneseos dicēt. forme est
agere. materie vero pati. Hec aut tria pncipia vnita in
cōposito pnatū formā totius sunt pncipia accidētū istoz
coessentiali ordinatoz. Dicit aut vnita in pposito. quia
ipa seorsuz accepta nō pncipiāt ista accidētia. exō omne acci-
dēs sequit totū ppositū. Conclusio sequitur ex pmissis.
Et p amplius sic ostēdi. qz motus q fm formale substantiā
fluxus in se neutrali acceptam dr motus pout effluē
trāsitiue ab agēte vocat actio. 7 vt in fluxu trāsitiue passio

Sex principia

vocatur passio. sicut igitur ratio formalis fluxus et effectiua effluxus et materialis influxus distinguuntur causaliter. sic motus actio et passio distinguuntur quod diratiue et essentialiter siue re siue ratione. ex quo actio formalis est in agente. passio in patiente. et motus in mobili. licet materialiter conueniant siue in vna forma. quo modo dicitur Gilbertus. quod omnis actio in motu est. et omnis motus in actione.

Ad obiecta in oppositum. **A**d primum est dicendum secundum dominum Albertum. quod non est sile de via ab athenis ad thebas et e contra. et de actione et passione. quia actio est subiectiue in agente. et passio in patiente. si via que est a thebis ad athenas et e contra nec est in thebis nec in athenis vt in subiecto. sed est media ab vno termino in alium realem potestatem. **Q**uia via que est inter duos terminos manet simpliciter eadem nihil habet diuersum nisi terminos. motus autem secundum formam non manet idem sicut secundum aliam formam mutatur id quod denigrat. et id quod dealbat. **E**t similiter secundum aliam formam est agens preparatum ad patientem et e contra. **A**d secundum respondet Albertus. quod motus non est vna natura et forma mouentis et moti agentis et patientis formaliter. quia vt est agens et mouens sic est actus perfectus et vt est patientis et mobilis sic est actus imperfectus. et quia non est vna ratio vniuersalis. ideo non possunt esse actio et passio vniuersalia. **C**oncesso etiam quod motus sit actus mouentis et mobilis. non sequitur quod actio sit passio. quia motus nec est actio nec passio. sed forma fluxus ab esse imperfecto ad esse perfectum. et per hoc differt ab actione et passione. quia motus propter priuatiuam forme fluxus intermedie indifferetiam non est in vno predicamento. sed est postpredicamentum quod dicitur coordinatio plurimum ad genus vniuersale non reducibilium. sed ad plura vt dicitur est in postpredicamentis. **A**d tertium dicitur est. quod actio et passio in forma conueniunt. non tamen sequitur propter hoc quod actio sit passio. quia talis forma absolute non est passio vel actio formaliter. sed actio formaliter est imperfectio vel influxio illius forme ab agente in passum. **E**t passio formaliter est receptio. et continua illa affectio que afficitur patientem recipientem do talem formam ab agente. cum igitur imperfectio non sit formaliter receptio. ideo actio non est formaliter passio. **Q**ui autem dicitur Albertus. forma que est actus agens est passio intelligendum est materialiter. quomodo dicitur philosophus tertio physicorum. quod actio et passio sunt vniuersales motus et non formaliter. quia formaliter illa forma nec est actio nec passio. quia non denominat aliquid formaliter agere vel pati. **A**d quartum est dicendum. quod non est tibi locus a coniugatis. sed debet inferri. ergo motus est actus vel motio est actio. et hoc verum est vt ostenditur philosophus tertio physicorum. **A**d quintum dicendum est. quod alteratio capis dupliciter. **V**no modo dicitur qualitas fluens seu procedens a priuatione ad actum. et sic alteratio est motus et non est actio. sed potius est actus. quomodo dicitur philosophus. quod alteratio est actus alterabilis. et motus actus entis in potentia secundum quod in potentia. **A**lio modo dicitur alteratio preparatio agentis ad patientem. sicut implementis sibi qualitate. et sic est actio vt probat argumentum predictum. et hoc modo est motio et non motus. quia motus est forma fluens a priuatione in habitum. sed motio est comparatio mouentis ad id quod mouetur. et ita actio et passio sunt distincta predicamenta non obstante quod motus sit actus agentis et patientis. **E**t simili modo dicendum est de quolibet nomine verbali incho. quod equiuocatur ad tria. **U**nde. **S**ignat agens. patientis. medium verbale per se.

Questio tertia. Verum

actionis definitio distinguens eam a quolibet alio predicamento sit conuenienter data a Gilberto. **E**t videtur primo quod non. quia nullum genus generalissimum potest definitum. sed actio est genus generalissimum. ergo non potest definitum. **S**ecundo tenet per Boetium dicentem. sola species definitur. **S**ecundo est manifesta. **S**ecundo sic. omnis definitio debet dari per genus et differentiam. sed ista non est huiusmodi. ergo non est bona. **S**ecundo patet inductiue de singulis particulis.

Tercio. omne definitum debet esse vniuersale. sed actio non est vniuersale. ergo non est definitum. **S**ecundo patet. quod omnis actio secundum philosophum primo metaphysice et tertio ethicorum est singularium. igitur omnis est singularis. **Q**uarto. creatio est actio creatis. et tamen non est in id quod subicitur. ergo definitio non est bona. **A**ntes patet. quod per hoc differt a generatione et alijs naturalibus mutationibus. **Q**uinto. forma substantialis est secundum quam in id quod subicitur agere dicitur. et tamen non est actio. ergo non est definitio bona. **A**ntecedens patet per philosophum primo de generatione dicitur. **F**orsim est agere. materie vero pati. **S**exto. ars est forma quam nos dicimus agere in id quod subicitur. et tamen non est actio. **A**ntes patet. quod est recta ratio reipsum a nobis factibilium. **S**eptimo. instrumentum vt securus vel fossorium est secundum quod nos dicimus agere in id quod subicitur. et tamen non est actio. **O**ctauo. quod subicitur actioni est agens. sed agens non agit in seipsum sed in passum. ergo inchoentur dicitur. actio est forma quam nos dicimus agere in id quod subicitur. **S**ecundo est eorum sententia logicorum. **N**ono. id quod recipit actionem agens dicitur actioni obijci. **G**male dicitur in id quod subicitur. **D**ecimo. viuere lucere calere florere sunt actiones. et tamen non sunt in id quod subicitur. quia non determinatur subiectum extrinsecum. **U**ndecimo. actio et agere idem sunt. ergo non potest actio per agere definitum. **A**ntes patet quod habent se sicut concretum et abstractum. sed concretum est abstractum vniuersale et idem dicitur. **D**uodecimo. multe sunt actiones secundum quas nos dicimus agere. sed aliter a nobis. ergo male dicitur in definitio dicitur in prima persona. **E**tiam sequeret quod non definiret actio incho. sed actio nostra.

In oppositum est Gilbertus et rationales philosophi. et ponit iste discursus. **S**ecundo. fluxus forme ab agente effluens et patientem influxum est eorum exercitium efficiens formaliter et materialiter ordinatum. **S**ecundo. qui fluxus vt effectiuus conuenit actioni. vt formalis motui. sed vt illatus subiecte materie scilicet passioni. **C**onclusio. igitur sicut motus est potentie formalis intrinseca diffusio. passio effectus actionis scilicet illatio. ita forma secundum quam dicimus agere in id quod subicitur est actio.

Secundo patet. quia vt effluens sic est exercitium seu actus effluens ab agente. **I**n se vero cum priuatione terminorum extrinsecorum agens et patientis est formaliter de natura intermedie quare huiusmodi est fluxus intrinsecus ex quo forma est causa intrinseca. et huiusmodi dicitur simpliciter fluxus. vt vero recipit in passum cui penetrat illabitur sic vocatur influxus. **S**ecundo patet. quia per hoc actio formaliter distinguitur a passione et motu. quia est motio actiua existens subiectiue tamen in agente vt postea dicitur. motus vero est effluxus formalis et intrinsecus inter actum et potentiam medius. sed hic fluxus vt illatus subiecte materie conuenit patienti. quia passio formaliter nominat receptionem continuam qua afficitur patientis formam agentis recipiendo. **C**onclusio sequitur ex primo

Gilberti porritani.

missis quo ad duas pres q̄ p̄tinent definitionē motus z passionis z parebit amplius inferius. Quo ad tercia q̄ rā ḡr definitōem actōis sic p̄z q̄ actio est quedā forma acci dentalis existēs formalis rō seu actus agendi transiue fm̄ quā nos dicimur formalit̄ agere in id qd̄ subijct̄. id ē in passum cū om̄is actio trāsit in passum. Et d̄r noran ter in id qd̄ subijct̄. quia termin⁹ transitōis est accusati uis. Et nō d̄r ad id vel supra id. q̄ nō solū agēs rāgē passus s̄ penetrat ip̄m z trāsmutat̄. put̄ posteri⁹ etiā d̄icet

Ad obiecta in oppositi. Ad primū est dicendū fm̄ Albertū. q̄ nullū gen⁹ generalissimū p̄r definitiōe definitōe qd̄ diratiua z essentialis. s̄ definitio actōis est solū quedā descriptio existēs maioris declaratiōis q̄ nomen fm̄ se sumptū. tales aut̄ debēt dari p̄ accidentia p̄ causas vel eff̄fectū vel signū z generalit̄ p̄ oia q̄b̄ aliq̄ mō p̄r notificari definitū. **Ad scdm̄ ddm̄ ē.** q̄ in ista definitōe ponitur aliqd̄ loco generis. s̄. quā infinite. q̄ vt d̄r Albert⁹. actō est vni de p̄mis p̄ncipijs. q̄ nō p̄r habere aliqd̄ certū per qd̄ definit̄ s̄ infinite qd̄ nō finit̄ p̄ ea q̄ postea in definitiōe ponitur. **Ad terciū est ddm̄.** licet actio h̄c vel yll̄ la non sit nisi suppositio. t̄m̄ actio sumpt̄ z in cōi accepta quō abstractit̄ ab hac vel ab illa h̄z rōnem generis. talis aut̄ abstractio vll̄s a p̄riculari est om̄ib̄ sciētis comunis

Ad quartū est ddm̄. licet creatio sit actio fm̄ modum nō t̄m̄ fm̄ rem q̄ sit de p̄dicamēto actōis. eo q̄ nō est accidēs a creat̄e distinctū. quare d̄r Albert⁹ in secūda parte de mirabili scia dei q̄ creatio fm̄ q̄ ad creat̄e refer̄ nō est aliquid rei diuersum ab ipso creat̄e. sed est ratio q̄ fm̄ volūtate q̄ oim̄ causa est referat̄ ad h̄ fieri nūc qd̄ an̄ nō fuit. **Ad quintū est ddm̄ fm̄ Albertū.** q̄ p̄ formā substantiale nō denoiatur agēs vt agēs fm̄ actū nec fm̄ eaz dicimur agere formalit̄. sed effectiue. vñ differentia s̄ p̄ncipia actōis. q̄ forma substantialis totū p̄positit̄ d̄r p̄ncipiū originale quo actōis iuxta sententiā p̄ h̄ p̄mo peris geneleos d̄icētis. forme ē agere materie vero parti. Totū cōpositū ē p̄ncipiū originale qd̄ quia iuxta sententiā p̄ h̄ p̄mo metaphysice. actiones sunt suppositio. Sed naturalis potētia que est qualitas p̄sequēs totum gratia forme est p̄ncipiū instrumentale. eo q̄ nullū ens extra primū agit p̄ sui essentiā. sed p̄ potētiā essentie sue supadditā. s̄ actio sola est fm̄ quā formalit̄ dicimur agere in id quod subijct̄.

Ad sextū respōdet Albert⁹. q̄ ars non d̄r nisi facultatē ad actōem z nō denoiat id in quo ē actu agēs eo q̄ habēs artē potest agere z nō agere. **Ad septimū ē ddm̄.** q̄ instrumentū nō facit agentē nec denoiat ipsum sed d̄r causam mediā coadiuantē in actione. z ergo eq̄ uoce accipit̄ illa p̄positio fm̄ in definitōe actōis z in obiectis. q̄ in definitōe d̄r circūstātiā cause formalis. in obiectis vero d̄r circūstātiā a cause efficiētis instrumentalis.

Ad octauū est dicendū. q̄ est duplex subiectum actio nis. s̄. in h̄sionis z transitōis. Subiectū in h̄sionis ip̄suis actōis est ipsum agens in quo est actio subiectiue. sed subiectū transitōis est patiens in quod recipit̄ actō primū istozū vocatur p̄prie subiectum. Secūdum vero vocatur magis p̄prie obiectum vocatur tamē a Gilberto in definitōe subiectum ad significandū plenā victoz nā a gentis sup passum. quia om̄is actio orit̄ ex portōne maioris in equalitatis. **Ad nonū patet solutio ex p̄cedenti.** quia licet obiectum sit. tamē ex causa dicta d̄r magis subiectū q̄ obiectum. **Ad decimū dicendū.** q̄ illa verba simpliciter nō significāt actionē. q̄ actio est trāsitū uis p̄cessus forme in passum. sed ista verba sunt ueutra

lia z eorum actio est intrāsitua. z sic nominant simplices diffusiones formarū. z sunt in eodēz predicamento cum formis quaz sunt diffusiones vt lucere est in eodēz predi camēto cū luce florere cū flore viuere cū vita calere cū calore. q̄ potestas substantialis ipsius forme idēficat̄ cum forma ex quo actio forme est intrāsitua. **Ad vndecimū dicendū.** q̄ licet actio z agere in re nō differāt. tamē fm̄ modum significādi qm̄ agere feat actionē verbaliter vt exercitaz. z hoc modo notoz ē nobis q̄ quādo fecatur nominaliter. z p̄ter illam diuersitatē actio definit̄ per agere sicut q̄ltras p̄ quale. **Ad vltimū cū sua p̄firmatiōe est ddm̄.** q̄ nos ponit̄ ibi p̄ antonomasiaz. hoc est p̄ excel lentā quia homo est p̄ncipatiue om̄is creatura vt dicit Gregorius. Et sic agit fm̄ plures actōes q̄ q̄cūq̄ alia creatura. quia agit actionib̄ anime z corporis. hoc autē nō conuenit quibuscūq̄ alijs

Circa istud capitulum

sunt dubia. **Primū est.** Quare actio z passio inter prin cipia p̄cedūt om̄ia alia. **Solutio.** actio z passio iter om̄ nia alia magis vidētur p̄uenire cū his q̄ intrinsec⁹ subs stātie accidūt. Et q̄ iuxta p̄dicta actio causat̄ a naturali potētia. p̄ime z originalit̄ a forma z passio originalit̄ a materia. z p̄ime a naturali potētia. Et ex hoc habet̄ q̄re etiam actio p̄cedit̄ passionē. S̄ forte d̄iceres. ex iam dictis sequeret̄ q̄ actio z passio nō essent p̄ncipia cuz sint p̄ncipata a potib̄. **Ad hoc dicendū est.** licet sint p̄ncipata ab alijs in genere cause efficiētis. nō tamē in genere cause formalis. quia sic sunt p̄ncipia in genere tuaz coor dinationū. ita q̄ sub eis multa cōtinēt̄ q̄ ad nullū alto rii generē reduci possunt sic nāq̄ sunt subalterna in h̄ gen nere. s̄ actio aie z corporis z species specialissime sicut secūdo vltio z indiuidua vt secūdo a forte facta z vltio a platone

Secundū dubiū est. Quō differūt actio z factio. **Solutio.** Alberti. actio accipit̄ dupli. Vno mō sp̄cialiter. z sic actio d̄r opatio imanes siue non transiens in rem opatam. z sic factio d̄r opatio cuius p̄ncipiū est ars contra factiōne que est operatio transiens in re ope ratam. quō dicit̄ q̄ ars est recta ratio rerū a nobis factis bilium. z sic factio dicit̄ p̄prie opatio cuius p̄ncipiū est ars mechanica que assumit materiā exteriorē nō solum ad vltuz. sed etiā ad trāsmutatōem ad formā. Actio vero dicitur cuius p̄ncipiū est naturalis potētia assumēs ma teriam solum ad vltum quō equitatio artharsiano. p̄prie dicitur actiones. opatio vero nomen cōe est ad ista.

Secūdo accipitur actio communiter prout se extendit ad operationē transeuntē z imanētem. z hoc modo om̄e illud qd̄ p̄m̄ue p̄cedit̄ ab agente vel operāre in patēs vocatur actio siue agere. z hoc modo nō distinguitur a factiōne. z sic accipitur in p̄posito fm̄ q̄ est speciale predi camētum dicens modum predicationis qui non potest ad aliquid alium reduci.

Tercū dubiū est. Vtrū actio sit subiectiue in agente vel patiente. **Et videtur q̄ sit in patiente.** q̄ si esset in agente z nō in patiente sequeret̄ q̄ non haberet cōnexionem a gens cum passio. sed om̄e agens naturale posset agere ad quāramcūq̄ distantia. cōsequens ē falsū. cōsequētia probatur. quia agēs naturale potest agere in om̄e illud ad qd̄ potest habere respectū actionis. sed si ponatur habitudo que est formalit̄ actio in agere tunc

*sup 22 p̄m̄ud
p̄ p̄m̄ud*

*Mathias
vni horay*

*sup p̄m̄ud p̄m̄ud
p̄m̄ud p̄m̄ud
p̄m̄ud p̄m̄ud*

*sup p̄m̄ud
p̄m̄ud*

Sex principia

agens naturale posset p talē habitudinē referri ad corp⁹ quāruūq; distās sicut albū p referri ad album aliud p⁹ trū. nūcūq; distās s; illud incōueniēs nō seqret ponens dō actōem in passō. q̄a ad hoc q̄ actio innascat passō res q̄ris debita appozimatio agēns ad passūm. **Secūdo** arguit auctoritate phi nono metap. dicens q̄ actio imanes ē q̄ manet in agēte r ē cō pfectio. s; actio trāsiesē i passō. s; actio natural' ē i patēte. **Tercio** cōmētator 3° physi. dē q̄ actio r passio sunt vnū subiecto r duo definitōne. s; actio ē in eodē subiecto in quo passio. s; manifestū est q̄ passio est in patēte s; m omēs s; r actio. **Solutio**: q̄ actio fin dūm **Alterū** sanctū Thomā r Scotū for maliter r subiecte est in agēte r nō in patēte materia liter vero est in patēte. **Prīmū** pbatur rōnibus r auz torizantib; **Rationib;** sic. pmo in illo est actio formalr de genere actōnis in quo est formalis r q̄ddiratiua rō eius s; q̄ddiratiua ratio eius q̄ est esse a q̄. aliud ē formalr in agēte r nō in patēte. q̄ nihil pductū in patēte siue passō est a quo aliud s; ē illud q̄d ab alio. s; actio est for malr in agēte. **Secūdo** achillice sic nō min⁹ opponunt ac tio r passio q̄s relatōes psequētes actōes r passionē. s; pa ternitas r filiano q̄ sequūtur actōem r passionē nō possunt esse in eodē subiecto. ergo nec actio r passio. s; passio est in patēte vt omēs pcedūt. ergo actio ē in agēte. **Binor** est manifesta. q̄a paternitas est in patre. r filiatio in filio. **Maioz** pars. q̄ respectus actōnis r passio nis. sunt respectus oppositi ex quoz oppōne tanq̄ per se causa r inediata oritur oppositio relatiua in relatōnib; scōi modi iuxta sniam phi q̄nto metaphysice. **Tercio**. necessaria dispositio in esse vel in fieri ad susceptōem ali cuius forme ē in eodē subiecto cū illa forma. s; actio q̄nto metaphysice est subiectū relatōis sequētis vel necessa ria dispositio illius. s; in eodē formalr est actio in q̄ ē rela tio sequēs. sicut paternitas ē relatio sequēs actōem r ē subiectiue in patre. s; actio ē in agēte. **Quarto**. agens q̄d ē pfectius q̄n agit q̄n nō agit. aliqd acq̄rit in seipō formalr. **Sed** agens naturale pfect⁹ ē q̄n agit q̄n nō agit. s; q̄n agit h; aliqd in se q̄d nō h; q̄n nō agit. s; h; nō p̄t esse nisi actio sit de ḡne actōis. **Maioz** est manifesta et minor p̄t scōi celi. **Quinto**. ois forma accūtalit est subiectiue in illo q̄d denoiat. s; actio denomiāt agens r nō patiens. s; ē subiectiue in agēte. **Maioz** est manifesta de denoiatōe intrinseca. **Binor** pbaf. q̄a agens b; for malr aliq̄s in eo q̄ agit r nō dicimus q̄ patiens agit. **Auz torizantib;** pbaf idē sic. **Primo**. q̄a p̄mētator d̄t. v. meta/ physice. manifestū ē q̄ ab eisio cultelli ē in cultello. r actio man⁹ ē in manu sicut calor ē in igne. **Et** nono meta. **Actio** artis carpentarie ē in carpentatore. **Uā** sic arguit ibi q̄ in diuersis actus pcedit potentia. s; in eodē poten tia pcedit actū. ergo potētia actiua r actio sunt in eodē. s; potētia actiua est in agēte ergo actio. **Secūdo** auctoris tate phi in de somno r vigilia vbi sic d̄t. cuius est poten tia eius est actus r intelligit subiectiue. q̄a sic arguit. cui⁹ potētie est potētia vigilādi. eius est actus vigilādi. **Et** pmo ethicoz d̄t phis. q̄ honor est in honorāte r nō hono rato. q̄a honorans operatur honorē queāmodū gradi ens gressus. **Tercio** auctoritate **Auicēne** q̄ d̄t tercio phy sicorum. aliqui dicunt q̄ motio r motus sunt vna essen tia r in patēte sed dicemus subtiliori modo r sicut ves ritas habet q̄ mouere est dispositio mouentis nō moti et operatio moti ad mouentē est dispositio moti nō mo uentis. **Secundū**. sc; q̄ actio materialiter est in patē

ente. probatur per phi scōi phisicorum dicentem. q̄ actio r passio sunt materialiter vnus motus. sed mot⁹ est in patēte siue in mobili. ergo actio etiam est in patēte materialiter. **Binor** p̄t. quia si motus esset formaliter in mouente. tunc oimē mouens moueret. vel esset in aliq̄ motus quod nunq̄ moueretur quod est incōueniens. ergo qucliter talis actio est in patēte. siue fuerit actio immanens. vt intellectio aut volitio siue trāsients. vt ca/ lesfactio siue frigeactio. **Per** calefactōem em actiua; for ma caloris vadit in passūm. r ibi tāq̄ in subiecto recipit

Ad obiecta in oppositum. **Ad** primū dicendū. q̄ nō valet cōsequētia. quia q̄nto actio sit respectus. non tamē est respectus de genere relatōnis. quia talis nō res q̄rit appozimatiōem extremoz ad hoc q̄ innascatur ex tremis sicut similitudo potest esse inter duo alba quātū eūq; distantia. **Sed** respectus de genere actōnis requirit appozimatiōem ad hoc vt innascatur agentī r p̄ter hoc. **Altertus** porritanus vocauit relatōem accidēs ins trinsecus adueniens r actōem r passionē r alia accidē tia extrinsecus aduenientia. **Uicitur** autē respectus ex trinsecus adueniens fin hūc modum dicendi prout in p̄dicamento adaliquid dictum fuit qui nō ponitur nec cessario posit⁹ extremis. sicut positio actiui in passiuo nō necessario ponitur actio. quia potest impediri per distan tiam vel per agens contrarium impediens etiam si sint appozimata. **Et** ex opposito dicitur respectus intrinsecus adueniens. **Ad** secundū dicendū est. q̄ phis loquitur ibi de actōne materialī sumpta que est in patēte. vt dictum est. **Ad** tertium dicendū. q̄ duplex ē sub sicut vnū ē subiectū in quo. aliud est circa q̄d. sicut in sifi scia habet duplex subiectū. vnum in quo r illud est amb ma. **Aliud** est circa quod. r illud est obiectum. r sic actio et passio sunt vnum subiecto nō loquendo de subiecto in quo. sed circa quod r illud ē motus. quia actio r passio fin **Silbertum** porritanū nō sunt sine motu. **Et** cum philosophus dicit tercio phisicorum. q̄ actio r passio in motu fundantur nō debet intelligi subiectiue. sed termi natue. eo q̄ actio r passio sunt termini motus. quia motus formaliter est fluxus intermedius inter illos duos terminos.

Quartū dubiū est. **Que** sunt que ponūtur in predicamento actionis et passionis. **Solutio**. omnia verba agere vel pati significantia cuiuscunq; ges neris fuerint r sua participia r nomina verbalia termi nata in tio ab eis descendētia. vt lego legens lecturus lectio. **Simli** modo dicendū est de verbis deponē talibus. vt loquor osculor. **Et** simliler deponētia r neutralia que pati significant pertinent ad predicamētum passionis. vt nascor. metuo. timeo. **Et** sic patet. q̄ omnia nomina verbalia terminata in tio a verbis actiuis r passiuis descendētia sunt equiuoca. quia significānt actōnem. passionē. r motum. **Nomina** vero ver balia in tor vel in trix. vt doctor. doctrix. sunt in predica mento qualitatē. r pertinet ad primam speciem. quia sif gnificāt habitum. **Et** nomia verbalia in tiuus sunt in secūda specie. quia significāt aptitudinem vel potētiām vt calefactiū dicitur illud q̄d aptum natum est calefaci cere. **Et** simliler nomia verbalia in bilis. quia fecant po tētiām. vt amabile d̄t id q̄d aptum est amari. **Quis** dam tamē ponūt verbalia in oz vel in trix et in tiuus in p̄dicamēto actōis. r noia terminata in bilis in p̄dicamēt

Actio r passio vnū sunt in se
p̄t q̄ actio r passio vnū sunt in se
p̄t q̄ actio r passio vnū sunt in se

Gilberti porritani

ro actionis. et nomina terminata in bilis in predicamentis
to passionis. sed prius dictum videtur magis consonus
veritati. quia verbalia in or vel in trix vel in tius non sig
nificant actionem. sed magis habitum vel potentiam ali
quid agendi. hec enim non est predicatio bona semper. do
ctor agit scriptor scribit. quia quandoque cessant ab actio
ne. **S**iliter in bilis non significantur passionem. sed magis
potentiam vel aptitudinem patiendi. nec passio semper
predicatur de talibus nominibus. illud enim quod est laudabi
le non semper laudatur. ergo non sunt in predicamento
actionis. sed qualitatibus ponuntur. **Q**uidam etiam in pre
dicamento actionis ponit ista nomina presbyter papa
episcopus. sed hoc non videtur ex quo non significantur agere
vel actionem. sed potius characterem impressum. et ita ponit
in prima specie qualitatibus. sicut fides. spes et caritas. que
sunt virtutes theologice.

Est autem alia quidem anime. alia vero corpo
ris. differunt autem quoniam ea que corporis est mo
uens est necessario id in quo est. **I**dem enim quod
agens corpus est et mobile est. anime vero actio
non id mouet in quo est sed coniunctum. **A**nima
enim dum agit immobilis est. mouet autem corpus.
anima vero immutabilis permanet. **Q**uoniam
anima quidem nec secundum locum nec secundum aliorum
motum quicquam mouetur nisi forte secundum alterationem
non enim incrementum suscipiendo mouetur neque
diminuendo neque ad oppositum locum transi
do. **L**ocus enim corpus est. anima vero corpus
non est. **I**mpossibile vero est non corpus cor
poris moueri. **Q**uare nullam loci anima suscipit
mutationem. **S**olum enim corpus in eo quod de lo
co ad locum transit mouetur.

Hic Gilbertus ponit diuisionem actionis. **E**t diuis
ditur in tres partes. primo facit hoc. secundo comparat mem
bra adinuicem. tertio mouet dubitationem. sed a ibi. **D**iffere
ntia autem. tertia ibi. **H**oc quidem dubitabile. **Q**uo ad pri
mum dicitur. quod actionum alia est anime et alia corporis. **E**t ponit co
sequenter differentiam inter istas actiones. quia actio cor
poris necessario mouet ipsum agens in quo est ut in sub
iecto et in causa. **Q**uia istud non est agens nisi motu suo.
et immobile existens non agit. ergo necessario mouetur. ut se
cans non secatur nisi moueat. et vrens vitione mouet. quia op
rens accedere ad illud quod vritur. **A**ccedere autem est ali
modo moueri. sed actio anime non mouet necessario id in
quo est. scilicet agens. sed mouet coniunctum. **A**nima enim dum
agit immobilis mouet. sed mouet corpus viuificando et per
locum in motu progressiuo et alijs vite motibus. **Q**ui autem im
mobilis manet peritur inductiue. quia nec secundum locum nec per
quicquam aliorum motum nisi forte secundum alterationem. **N**on enim mo
uetur secundum augmentationem. quia non suscipit incrementum nec
secundum diminutionem cum non suscipiat decrementum cum non sit
quanta. **I**sti vero motus quantum presupponunt. nec moue
tur de vno loco ad oppositum locum transferendo. quia lo
cus locus est corpus. et anima non est corpus. sed impossibile est
non corpus corpe moueri. ergo anima non suscipit loci muta
tionem. sed solum corpus in hoc quod de loco ad locum transit mouet.

Hoc autem in quibusdam indubitabile ap

parebit. **S**peculo enim immutabili permanenti
te imaginis motus sic videtur ad oppositam ma
tationem. **I**mpossibile ergo erit soluere conce
so quod ibi vere forma existat. **S**i vero non est in
credibilis error putabitur in vulgo licet conue
nientius sit hoc dicere.

Hic Gilbertus mouet dubitationem contra ea que dicta
sunt. scilicet quod non potest non corpus corpore moueri dices. ima
go in speculo est non corpus. et tamen potest corpe moueri.
quia speculo immobili permanente moueri videtur ad par
tem oppositam secundum locum. quia videtur moueri a dextro in si
nistrum ad motum rei obiecte. **I**mpossibile igitur erit hanc ob
iectionem soluere concessio quod in speculo vera forma imagi
nis consistat. quia tunc sequitur quod motu speculi mouebitur.
eo quod motus nobis mouetur oia que in nobis sunt. **S**i ve
ro dicatur imaginem esse in speculo. licet hoc sit conuenientius
dicere et aliquo modo. vix tamen generabitur intolerabilis er
ror in vulgo. quia visus iudicat imaginem esse in speculo.

Quarta predicta sunt du

Primum. **Q**ualis est diuisio actionis in actionem ani
me et corporis. **S**olutio **A**lberti. si corpus dicatur agens
enim et siliter anima. tunc est diuisio accidentis in subiecta. **S**i
autem hec dicantur formam actionis ut actio anime dicatur que
est secundum rationem animalis. et corporis secundum rationem corporis
sive formam corpalem. tunc potest esse diuisio generis in
species. et illo modo accipiuntur hic. et sic ex ista diuisione
colliguntur prima genera subalterna in hoc genere generis
realissimo. non tamen est ipsa data per differentias proprias actio
nis in suo genere ex quo sic diuideret differentias accidentis
um. sed sunt iste differentie actionis secundum quod actio ad substantiam
reducitur tanquam ad causas. **S**ic enim aliqua actio est anime
et aliqua corporis que est a corpe secundum formam corpalem.

Secundum dubium est. **A**n Gilbertus bene
posuit in textu differentias actionis anime et corporis. **E**t
videtur primo quod non. quia videre audire sapere imaginari
sunt actiones anime. et tamen in his omnibus mouetur id in quo
est actio. **S**ecundo. superiora mouent inferiora motu
corporeo. et tamen superiora illo motu non videntur moueri.

Tercio. magnes est corpus immobile. et tamen agit in
ferrum manens immobilis. quia manens in eodem loco trahit
ad se ferrum. **Q**uarto. de Antenna que oculus mulieris
menstruate preicit camelum in foueam. et tamen oculus mulieris
manet immobilis. **S**olutio **A**lberti sic. quod corpus per
seipsum non est actionis principium et secundum se et suam propriam sub
stantiam non agit sed per accidentem. ideo oportet quod moueatur
ad formam sue locum qua fiat actionis principium sicut instru
menta indigent moueri ab artifice ut suscipiant virtutem mo
uendi formam artificiatam in materia. et ideo manus mota pri
us ad formam motoris mouet ut motu corporis inducat
formam primi motoris in patientem. **A**nima vero dum agit
immobilis manet et non mouetur. mouet tamen corpus viu
tificando et mouendo ipsum secundum locum in motu progressiuo
et alijs vite motibus quorum anima per se est causa. quia omnis
actio vite sibi essentialis est et per seipsum mouet motu vite.
et ideo non indiget ut ad aliud moueat a quo accipit
at formam vel locum. secundum que fiat motus principium. propter quod
agit proprias anime actiones sine motu quo moueat si sit ani
ma perfecta. et sic non mouetur motu quo mouet. et ideo in
suo ordine probatur mouens primum.

Sex principia

Ad obiecta in oppositū. Ad primū videt Albertus qd videre audirez sūta potius nominat passioēs q̄ actō nes. qz videre dicitur de duo. s. spēm rei visibilis recipere. z sedo p spēm receptā de obiecto iudicare. Quo ad primū dicit phs sensus est virt^{us} passiva z sic sunt in p̄dicamēto passio nis. q̄ ad scdm in p̄dicamēto actōis. z ḡ dicitur passio biles actōes. Vel ddm q̄ in talibz id qd mouet vt potētia sensitiua vel intellectiua nō mouet motu reali z phy sico q̄ est cū abiectoē p̄trarie forme a passio. s. pot^{us} moue tur motu intēōis q̄ est motus fm rōem z qdā perfectio potētie. Ad scdm respōdet Albert^{us} q̄ corpa superiora mouet motu virtutis suoz moroz. z ideo mouent motu p̄tratis ipoz. z sic agūt mota z acta motu z actōe sūt morozis. Vel ddm q̄ talis motus ē virtutis q̄ est spū s rualis. z sic q̄uis sit corpis. nō tū est q̄litate corpalis. s. virtutis incorporee. z ideo nō est necesse in ip̄ corp^{us} moueri. qz nō est corpalis actio s. incorporea. Ad terciū ddm q̄ magnes p̄trute sua specifica alterat aerem z p̄ se quēter aer ferrū. z sic ipm alteratū mouet ad magnetem tanq̄ ad p̄mū locū. Q̄ aut magnes alteret ferrū p̄ per Albertū in libro de mineralibz ca. x. vbi dicit q̄ virt^{us} ē mirabilis in attractione ferrū. ita q̄ virtutē suā trāsmittit in ferrū intantū vt illud etiā aliud ferrū trahat z vnctus alio nō trahit z sicut si sibi supponat adamas itez. nō tra hit sic q̄ paruis adamas magnū ligat magnetē z addit q̄ suo tpe inuenit^{ur} sicut magnes q̄ ab vno āgulo trahit fer rū z ab alio fugauit. Ad quartū ddm q̄ ocul^{us} mulie ris menstruare nō egit in camelū p̄ substātie p̄actum. et ideo nō opz q̄ oculus mulieris repercutiat sed egit fm aliquos humores prauos z infectos sicut dicit de basilis eo q̄ pus videns hoīem p̄ sui visum interficit inficiēdo aerem p̄ humores venenosos egredientes eius oculos. si cut testant phs. inficit tū vt dicit Gulhelm^{us} p̄ partūsis non ad quāciq̄ distātia sed solū ad determinatā.

Tercū dubiū est. Utrū diuisio actionis in actionē aie z corpis sit pueniens z bona. Et videt q̄ nō. qz aliqua ē actio ppositi q̄ nec ē aie nec corpis. Etiaz calor agit calefaciēdo. q̄ nō ē ista diuisio sufficiens. Se cūdo. differētie diuisiue debet esse in eodē genere cui diuisio. s. aia z corp^{us} nō sunt in genere actōis. q̄ nō puenit enter diuidunt actōem. Tercio. omnis actio fm phm est inter p̄traria. s. aia z corpus cū sint substātie nō ha bēt p̄traria. ergo nō est aliqua talis actio. Solo sic. qz mēbz diuidētia cuacuāt totū posse diuisi z st aliquo mō oposita z nō cōcedūt ipm diuisum.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q̄ omnis actio ē totius ppositi ex q̄ actiones sunt supposito rū. tū gratia alicuius pncipiū. z sic in motu p̄gressiuo totū mouet z mouet. sed semp gratia alterius pncipiū. qz gratia aie mouet. z gratia corpis mouet. Ad cōfirma tionē ddm q̄ calor siue forma accidentalis nō ē id quod agit. sed q̄ sicut ignis p̄ calozē calefacit. Ad scdm parte ut pus. qz differētie actōis nō sunt formales in p̄prio q̄ne ex quo in p̄prio q̄ne diuisibilis est differētijs accidentiū. sed iste differētie sūt actōis inq̄stum est accēs reducibile ad substātia. Ad terciū videt Albertus. q̄ actio accipit hic cōiter fm q̄ etiā mouere ē agere. Actio aut aie idem est q̄ motio. Si vero actio capiatur stricte. p̄ actōe physica tūc est p̄trarioz z inter p̄traria. Actione igit cōiter accep ta dicit etiā suba agere. qz sicut dicit Damascen^{us}. nulla substātia est q̄ p̄pria desituaat oparōne z ideo. p̄bat phs q̄

vnūq̄dē hz actū sine actōem p̄pria ad quā est virtus

Quartū dubiū est. Quo imago generatur in speculo. Solo Alberti magni h̄ mō. qz lumē qd est forma celestis cur^{us} esse ē spirituale z nō materiale habet potētia z p̄trute p̄ferendi esse spūale in p̄speculo ei qd mas terialit^{er} ē in corpe materiali terminato trāsparens autē ter minatū z tersū politū lumē sibi incidēs reflectere hz ad pare n̄ angulū. hinc p̄tingit q̄ lumen imaginē abstrahit ab esse materiali z in p̄speculo dat sibi esse spūale qd ē esse lucis vel luminis incidēs in speculo terminato z cū trās lucere nō p̄t a superficie polita speculi eo q̄ speculū ē retro altius opaco. s. plūbo vel pice terminatū. tādē ad inspec tozē speculi eandā reflectit. z apparet sub duobz sūt^{us} vno qd ē luminis incidētia ab inspectore. Altero vero si tu luminis reflecti a speculo ad inspectozē. z imago est in corpe inspectozis materiali. In lumē aut p̄specui qd est mediū inter inspectozē z speculū est sicut in dēferēte z fm esse spūale. In speculo autē ē sicut in terminatē z re flectente incidētem radiū. Pro q̄ p̄siderandū ē. q̄ triplex ē radius. s. rect^{us} reflectus z fract^{us}. Radius rect^{us} est ille q̄ diffundit a corpe luminoso in medio eiusdem diaphoneitatis q̄rū durat p̄tus ipm luminoso. Ra dius reflectus ē q̄ occurrente p̄taco anteq̄ terminet p̄tus actiua luminosi diffundit in p̄re obiectā z h̄ necitate ma teriali. qz agēs naturale cur^{us} p̄tus actiua nō est totalit^{er} ex hausta in directo agit q̄rū potest. z qd nō p̄t in directū agit in obliquū. sicut p̄z in radio solis terminato ad parie tem. z h̄ mō imago generat in speculo. Radi^{us} fractus est ille q̄ occurrente medio alteri^{us} diaphoneitatis. nō tamē omīno opaco multiplicat in illo medio nō fm lineaz res cētā. s. incidit ibi angul^{us} sicut p̄z de baculo cur^{us} vna ps est sub aqua z alia in aere q̄ apparet fract^{us} licet nō sit.

Quintū dubiū est. Utrū imago in speculo sit aliquid. Et videt q̄ nō. qz vel esset corp^{us} vel nō cor pus. Nō p̄mū. qz tūc duo corpa essent in eodē loco cum speculū p̄terceptōem imaginis nō recipiat maiorē lo cū. Nec etiā ē nō corp^{us}. qz ista forma videt moueri motu corpis. s. impossibile ē nō corp^{us} corpe moueri. vt dicit Gul bertus. q̄ nihil est. Solo Alberti in libro de homie q̄ dā volebant dicere q̄ imago absolute nihil est in veritatē. sed tū p̄parano aspiciētis ad speculū adducētis sicut tudine de vmbra q̄ est p̄uatio lucis p̄ter obiectōem cor poris opaci. Sed h̄ nihil est qm vmbra post corp^{us} opaci cū p̄iatur q̄ inter vmbra z corp^{us} luminosū ē. s. imago in speculo ē p̄ h̄ q̄ lumē directe illuminat facie aspiciētis in speculo. sine omi vmbra media cui^{us} signū ē speculo ext stente in tenebris nō resulat in eo imagines. Est igitur imago fm veritatē aliquid. quia ip̄sa agit actu imutans do visū z videtur. nō tamē est substātia vel corpus vt in p̄ncipio assumptū fuit. sed est accidens.

Sextū dubiū est. In quo est imago subie ctive cu ipa sit accēs. Et videt q̄ nō sit in speculo. q̄a motis nobis mouent omnia q̄ in nobis sunt sedo topicoz rū. s. igit esset in speculo moueret ad motū eius. h̄ aut vi demus falsū. qz speculo imobili p̄manēte imago appa ret venēs z recedēs z sitū varians ad variatōem alpiā entis. q̄re dicit Gulbert^{us} q̄ impossibile ē soluere p̄ctio q̄ unash go sit vera forma in speculo. tūc em sequitur q̄ nō corpus mouebit corpe. Solo Alberti in libro de hoie ima go fm veritatē em toto speculo sicut in subiecto. qz vnū qd est in illo vt in subiecto a q̄ nō differ p̄ sitū z locū.

Ex h̄ p̄t definitione h̄ conu. s. p̄t p̄t q̄ q̄ in q̄ p̄t

Gilberti porritani

si imago est hmoi. qd als videret in extremo acre ragen
te speculū sicut dr Gilbertus. **Uex** tñ ē qd Albus hñ. cō
mento exponēdo Gilbertus. dr qd nō ē in speculo sicut in sub
iecto siue in loco. s; in aere pñq; iuxta speculū. qd sic opti
nabat Gilbertus. s; vbi scribit tenēs opinionē suā pñiaz dr
sicut dicitur ē. r sic exponētēs cōmuniter negāt h Gilbertus.

Ad obiectū in oppositū ē dōz. qd forma ista nō mo
uet motu speculi. s; generat corrūpīf sp de nouo. qd suū
generās ē extra speculū. s; aspiciēs speculo oppositū fm
rectū sitū. Nō em mouet locali sicut qdā putauerūt. sed
cōtinue generat noua sicut dicitur lumē nō moueri loca
liter. s; nouā habere eētā generatā ad nouā pñentiā illu
minātis. vñ trib; modis generat in speculo r corrūpīf. s; ex
motu aspiciētis ex motu speculi r motu aeris. interme
diū. r hoc ex eo. qd ad imutatioem speculi requirē recta op
positio. r illa pē variari vel ex pte aspiciētis vel speculi. r
sic corrūpīf vna r generat alia. mediū deferens etiā corū
rūpīt cā si variat. vt qñ aer mediū ē extra rectā oppōnē
inter speculū r aspiciētē. tunc forma nō apparet.

Septimū dubiū est. In qd predicamēto est
ista forma. **Et** videt qd sit passio vl qñtas passibilis.
qz oīne inferens sensui passionē ē passio vel passibilis qñ
litas. imago infer sensui passionē. qd imutat ipm. ergo
ē passio. **Solo.** imago nō ē passio vel passibilis qñ
tas. qd talis qñtas in spēz pñentiū. forma ista nō hz cō
trariū. s; ē habitus vel dispō nō eāstēs pñie forma. s; sicut
tudo forme r illa pē cē in aia. sicut pñ de specie sensibili r
intelligibili. **Ad** obiectū in oppositū ē dōm. qd infes
rens sensui passionē pñio vt pñmū agens ē passio vl passī
bilis qñtas. r tale dr color. s; nō oportet qd receptū in oculo
vel in speculo sit color fm cē coloris s; solū erit spēs co
loris in oculo qd est pñcipiū cognoscēdi colorē.

Quartaū dubiū est. An imago recipiatur
in speculo vt in in superficie vel in puncto. **Et** videt qd vt
in superficie. qd quicqd apparet sub lōgitudine r latitudine
ne apparet sub rōne superficie. forma speculi apparet sic. **S**
ē in speculo vt in superficie r nō vt in puncto. **Solo.**
imago in speculo vt in puncto resultat. qd illud qd resul
tat in aliq vt in superficie sub rōne superficie cōis in superfi
cie vna alicuius quantitas totū nō pē cē in superficie minor
ri. s; imago speculi cāstēs in vno magno speculo pñappa
rere in minori. qd nō ē ibi vt in superficie. **Minor** pñ ad sen
sum. qd si speculū in decē pres diuidat in qñter illaz. par
tū erit tota imago. **Ad** obiectū in oppositū ē dōm
q; imago resultat in speculo nō hz longitudinē r latitudinē
dine fm cē lōgitudinis r latitudinis. s; tñ spēm siue inre
tionē longi r lati. sicut patuit in solutioe pñcipali. r sic est
ibi vt in puncto reflectere. r qd a qñter puncto sit reflectio
tō imago tota videt in qñter pte speculi diuisi in pres

Sare aut oportet qm omne qd in motu est
actio est. **Moueri** aut actio est. **Si** quid igitur
moueat agit necessario. **Omnis** ergo actio in
motu. **Omni**q; actio in motu firmabit. **Pro**
prium igitur actionis est in motu esse sicut pro
prium motus in actione

Consequenter psequitur Gilbertus de pñietatib; actōis
Et diuidit in tres pres s; qd ponit tres pñietates actio
nis. **Quo** ad pñmū dr. **Sare** oportet qd omne qd ē i mo
tu actio est. moueri em ē actio. qd si qd mouet ipm necessa
rio agit. **Et** sequitur qd oīs actio in motu ē. r oīs motus in

actione firmabitur. quare proprium actionis est in motu esse
sicut proprium motus in actione

Et in his qdem actionib; in qbus est gene
ratio aliqua palā est. **De** his vero que corrum
pitur fortasse obijct. **Nam** qui destruit domū
in motu est. **Nihil** aut agere videt. **Nam** nihil
efficit. sed qd est factū destruit. **Dico** aut actio
nem nō qd s; in quid agat exigere

Hic Gilbertus mouet dubitatōes dicēs. qd in illis ac
tionib; in qbus ē aliq generatio. i. in qbus aliqd agit palā est
qd ibi motus r actio sunt sumi. **S; in** illis in qbus sit corru
ptio videt motus sine actione. qd illud qd destruit mo
uet. s; nō agit aliqd imo potius deagat siue qd actus est
destruit. s; ad hoc rñdet Gilbertus qd in coruptōe actio r
motus sunt etiā sil siue agere r mouere. qd actio nō sp re
hrit id qd agit. vel qd aliqd mediante actione fiat. **Sed**
solūm requirē subiectum in quod agit.

Nō est aut motus actio sed quale. quiescere
em quale est. quare et motus qdem quale erit.
Simplr em qeunq; cōtrarioz oppōnēnt susci
pūnt eiusdē recipiūt generis pñdicatōem.

Hic soluit Gilbertus quādā obiectōnem qd fieri posset
ex dicēs ex qm dicitur ē qd actio in motu ē r motus in ac
tione. posset aliqs credere qd actio r motus essent vnoz r
idē. hoc aut dubiū remouēdo dr qd motus nō ē actio sed
magis qle. qd quiescere ē qle. qes aut oppōnit motui. oppōsi
ta sunt in eodē genere. igit motus est quale.

Naturalis vgro pñietas actōis est passio
nem ex se in id qd subijct inferre. **Omnis** em ac
tio passionis pfectua est. omneq; passionē infe
rens actio est. **Contingit** aut actionē ab actione
pñia. actio eius qd p se mouet. **Et** actionis que
p aliud est. generatiua est. **Actio** em ab anima/
li illata ab ea que animalis pñcipiū sumit. nihil
tamē interest siue agere siue pati aialis ei qd
est ab animali agere est pñcipiū dicatur. **Et** si
actus qdem pñordiale pñcipiū est. pati vero
permixtum qz obrem passionis r actōis actus
generatiuus est.

Hic ponit naturalē pñietatē actōis dicēs. pñmū est
actionē ex se inferre passionē in id qd subijct. **Omne** em
actio passionis ē effectiua r passionē inferre. **Contingit** tñ
qñq; actōem inferri ex actione. sicut calefactio ignis cā
ē qd lapis ignitus calefacit. **Et** hoc etiā manifestū ē in his
q p se mouēt sicut sunt aialia q pñcipiū sui motus hñt
in seipis. sepe em pñingit qd actio aialis qd p se mouet ef
fecit ei actōis. qd ē actio p aliud sicut actio illata ab
aliq aiali. sicut ipulsus aliqs vel morsus vel alius ipetus
causat eb actōe ipius ipius aialis puta ab ambulatōe
vel pedū cōcussioe vel dentū cōpressioe. r sic actio efficit
actōem. sumit em pñcipiū actio alteri illata ab ea actōe
quā aial agit in seipo. r istius exēplū ē fm Albrū. qd aial
ambulat r ambulādo collidit r collisum cornu vel pes
de ferit. sic pñingit actōem p actōis cē effectiua actōis. **p**
se aut passionis est generatiua r factiua. r id definit per

Sex principia

hoc qd ei p se puenit. 7 nō p hoc qd ei p accis cōuenit.

Facere vero id quod quale est ex se gignit. **Qualitas** etem calor est. **Efficat** autē eam que calefacere est actionem

Ordedit vnde generat actio 7 dicit qd qle siue qlitas est pncipiū ipsius agere siue facere. **Qualitas** em qd est calor efficit ex se calefacere qd ē faceret agere qre nihil ē actiū nisi qlitas vt dicitur pbs in genere qlitatis actiue qualitates sunt passibiles qualitates.

Qualitatu pō particulariū positio effectrix est 7 quantitatū. **Asperitas** em 7 lenitas et similia qlia sunt. **linea** vero superficies 7 soliditas quantitates sunt. **Uniuersa** autem hec a sita substantiam 7 generatōnem habent. **quantitas** autem quantitatatis est. vt lōgitudinis linea. **latitudinis** planū. **altitudinis** vero solidū est corpus. **Qualitas** autē est effectrix qlitatis. vt caliditatis calor. **Situs** autē agere 7 pati. **In dispōne** namqz componis cōposito qdā generatio simplicis sit qd in motiua actione cōsistere necesse ē. **Quādo** vero tps causa est vbi vero locus habere at corpus **Ea** em qd circa corp? sunt habere dicūt

Respōdet tacite questioni qd fieri posset qd res vnus p dīcamētū hoc mō causaret a cā alterius p dīcamētū. s; rīder hoc nō ē intcōueniēs. qd sic qd fundā qlitatu p dīcamētū positio ē effectrix 7 qntitatū. **asperitas** nāqz 7 lenitas 7 similia qlitates sunt a positōnib; causate. **Silt** etia 7 qdā qntitates a positōe efficiunt 7 causant. vt linea superficies 7 corpus. partib; em eque in lōgitudine dispositis causat linea. **Si** autē ponant ad duas diametros. s; lōgitudinis 7 latitudinis sic causat superficies. **si** autē in tres corpus **Uniuersa** em qd dīca sunt a sita siue positōe substantiā 7 generatōem hnt. **Silt** qntitas effectrix ē qntitatis sicut linea corpis facit lōgitudinē. superficies latitudinē. 7 tertia dimētio corpis pfunditatē. **Silt** qntitas effectrix efficit qlitatem. vt calor ignis efficit calorem aque. **Si** etia qntitas facit agere vt pati. cui? ereplū ē qd i dispōne cōpositōnis 7 corporib; qd ex cōtrariis pms qlitatis mixta sunt sit ipoz simpliciu qd mixta sunt p tina qdā generatio vna qlitate alterā transmutate quā generatōem siue transmutatōem necesse ē p siltēre in actiua motōne. ita qd p tina vnū mouet aliud 7 moueat ab alio 7 cōtinue vnū agat in aliud 7 patiat ab alio. **Eius** autē qd est vbi locus cā est cū tū locus sit qntitas. 7 vbi gen? sui p dīcamētū. **Eius** autē qd est qntitas causa ē. 7 tamē sunt genere diuersa. **Similr** et qd est habere. vt indutū esse vt caliditatis esse. aliq mō cā est corpus ad cuius mutarōem mutat habitus. 7 ppter qd qntitas. 7 sic multipl; res vnus p dīcamētū ē cā ret alterius p dīcamētū. cū tū ppter hoc cā nō est in eodē genere cū suo effectu.

Corū vero que in subiecto nō sunt indiuiduorum corruptio qdem est in primis. generatio vero in his que mox post priorū constitutionē cōsistunt. **Corū** vero que de ipsis p dīcata sunt ea a quibus omīno nulla est p dīcatio. vt omnes

qdem homines eius hoīs qd cōmunis 7 vniter salis est. **Recipiunt** agere 7 pati cōtrarietates et magis 7 minus. **Secare** em ad plantare cōtrarium est et vtere ad humidū facere cōtrariū est. 7 calefieri magis 7 minus qdem dicit 7 in frigidari 7 sicari 7 humidū fieri 7 tritari 7 gaudere magis 7 minus dicitur

Ostendit psequēter **Ailbertus** quō indiuidua sube qd nō sunt in subiecto eo qd nō sunt accidentia se hnt ad generatōem 7 corruptōem. 7 p cōsequēs ad actōnem 7 passiōem dicens. qd in pms indiuiduis est corruptio sine generatōe pta. sicut pms bos est creatus 7 pms leo. qd in istis creatōem nō pcessit generatio aliq. s; post eoz rū creatōem secuta ē corruptio. s; gñatio est in his qd mox subsistūt post pmoz p siltitōnem. statim em in illis siue generatōis p p gatio. **Cōmuniū** autē siue vlium qd de pms sub stantib; p dīcatū ē qd sunt scdē sube cā sunt pme substantie a qd nulla ē p dīcatio sicut oēs hoies p ticularēs sunt generatio illius hoīs qd est in oib; cōis 7 ad oēs vltis qntis em fm actū sit in qlitē. tū qd actu cōis ē 7 actu p dīcatū de multis vlt de oib; tunc opz qd singul? pueniat et sic cōtras a singularitate pcedit 7 gñat siue efficit ex ea.

Quia predicta sunt du

bla. **Prīmū** **Utr** pma p p rietas actōnis in qd dicit qd omnis actio in motu 7 motus in actōne firmat sit p. **Solutio** **Alberti** sic. qd motus ē actus pfect? mouens 7 actio ē effectiuus. pfectus agētis in patiens. **G** mouens in qntū ē mouens impmrit motū in eo qd mouet 7 actōem agit 7 agendo mouet. 7 sic omne qd em motu fm qd mo? tus est act? mouens ē actio qdā pcedens ab agente in id qd patit. **S** ptra istud arguit sic. **Motus** subiecti etie ē in ipō mobili. **Actio** pō est effectiu? pfectus agētis in patiens. **G** nō p r motus in actōe 7 actio in motu firmat. **S** **Solo** **Alberti** ē qd actio nō firmat in motu et mot? in actōe fm qd mo? ē actus impfectus mobilis. qd sic mouet nō ē agere s; pati. 7 si hō ē mō actio ē in motu cēt in patente. **Et** qd id agit in qd ē actio seqret qd patiens etiā efficit agens 7 actio cēt passio qd sunt mōuenētia. **G** in cōueniens est p mū. s; qd actio firmat in motu fm qd motus est actus impfectus ipius mobilis. firmat em in motu fm qd est actus mouentis.

Secundū dubiū ē. **An** motus sit qle qd dam sicut dicit **Silb.** **Et** videt pmo qd nō. qd motus vt supra in post p dīcamētis dicitū ē in nullo ē p dīcamētō cū nō sit ens pfectū. **G** nō ē qle siue qlitas. **Et** pfirmat. qd motus ē in qrtuoz generib; vt dicitur in phyficoz. **Solutio** **Alter** mot? accipit tripl;. **Uno** fm qd act? impfectus. 7 illo mō ē in oib; generib; cū in oib; sit potētia 7 actus. potētia atē exiens in actū mouet 7 mot? dicitur actus eius. 7 cū potētia 7 actus eiusdē gntis sint sicut pfectus 7 impfectus eiusdē nature sunt opret qd motus h mō sumptus sit in oib; generib; **S** cō accipit motus fm spēm nature qd mouet siue qd p motū ē acq sibil. **Et** illo mō de pbs in phyf. qd ad qrtuoz p dīcamētā est mot?. **Et** si accipiat p t rā sū successiuo qd ē in tpe 7 nō subito vt de **Auicēna** tūc ē in trib; p dīcamētis **Tercio**. mot? accipit fm qd ē forma mouētis pcedēs a mouēte in id quod mouet. **Et** ē qlitas fm quā mouēs dicitur qle. 7 h mō sumit

Gilberti porritani.

logice. sic qd est status in forma mouētis. et hoc ē qle
eē fm mouētis formā. Et cū q̄litas diuidat in quatuor
spēs et nō ē mot⁹ forma et circa h̄ aliqd p̄stās figura. aut
passio siue passibil⁹ q̄litas nec natural⁹ potētia v̄l ipoten⁹
tia rediē q̄ sit habit⁹ v̄l dispō fm p̄o q̄ ē act⁹ imperfē
tūc d̄r dispō. p̄mouēs v̄l disponēs ad habitū. et sic mot⁹
accipit v̄t ē formale denoiāns mobile. tale at formale de
nominās fm q̄ h̄mōi modū q̄litas h̄. p̄z igit q̄ motus
accipit equo. et tū mag⁹ p̄prie noiāt fluxū forme p̄ motū
tū acq̄sibil⁹ cū q̄ ē eiusdē cente. sic em̄ materiale motus ē
forma fluens. in q̄ etiā cōicant actio et passio. et formale
est fluxus forme fluentis sup̄ ad d̄tus. s̄ ab ea realr non
distinctus sicut d̄r tercio phisicor.

¶ Tercū dubiū est circa scđam pprietatem

An p̄riū sit actō ex se inferre passiōē. Et videt p̄mo
q̄ nō. q̄ inferre ē agere actio nō agit. q̄ nō inferre. Maior
ē nota. minor. p̄bas. q̄ actio ē in agere. igit si actio ageret
eēt actio in actōe cū actio sit forma accidental⁹. vna aut for⁹
ma accidental⁹ in alia eē nō p̄t. Sedo. hec pprietas p̄uenit
sube. q̄a ignis inferre passiōē aq̄ et tū nō ē actio. Solo
lutio sic p̄ria q̄rto mō. q̄a p̄sequitur actōem q̄ ad e⁹ essen⁹
tialia sicut p̄z ex definitōe q̄ d̄r. actio ē fm quā in id qd
subijct⁹ agere dicimur. Ad obiecta in oppositū. ad
p̄mū d̄m ē q̄ actio uō ē qd inferre. q̄a actōes sunt suppo
sitor. v̄t d̄r p̄mo mea. s̄ actio ē forma q̄ ipm agens for⁹
malr agere d̄r. Accūs at p̄t eē instrumentū actōis. s̄ nō
p̄t eē agens qd. q̄a tale ē suppositū. Ad scđm ē d̄m.
q̄ q̄uis ip̄e ignis inferat passiōē. nō tū ex se s̄ inq̄strum
agens. et h̄ actu quōq̄ inferat actōem v̄t in textu dictū fuit
tamē hoc solū est p̄ accūs. et idē d̄r notāter q̄ p̄riū est
actioni ex se inferre passiōē.

¶ Quartū dubiū ē. An actōi cōuenit ha

bere p̄rariū et suscipere mag⁹ et min⁹ sicut h̄ d̄r Sil. et p̄m
p̄dicamēt⁹. Et videt p̄mo q̄ nō habeat p̄rariū. q̄ in
ter p̄raria. v. phisicē mot⁹. q̄ si actio ē actōi p̄ria se q̄t
ab actōe in actōem ē mot⁹. s̄ h̄ ē falsum et p̄ra p̄m in
v. phisicē actio nō h̄ p̄rariū. Sedo. p̄ria expellit se
ab eodē subiecto. s̄ actio nō expellit actōem ex q̄ expelle
re ē agere. Et sicut mō p̄nt formari argumēta p̄ra scđam
pprietatē. s̄ q̄ de intēlo in remissioz sit mot⁹. s̄ ad actōem
nō ē mot⁹. Solo Al. sic actio em̄ et passio recipiūt cō
trarietātē tā in suba q̄ effectū. In effectū em̄ excidere seu
eradicare p̄rariū ē ei qd ē plātare. Sicut eradicari et plā
tari sunt passiōes p̄rie in effectū. In suba aut et forma
actōis calefacere p̄riū ē ei qd ē frige facere. et ericcare p̄riū
ē ei qd ē humidū facere. Et in passiōib⁹ sicut calefieri cō
trariū ē ei qd ē frige fieri et ericari ad hūidū fieri. Sicut re
cipiūt actio et passio mag⁹ et min⁹. Calefacere em̄ mag⁹
et min⁹ d̄r. Sicut etiā calefieri et frige fieri mag⁹ et min⁹ d̄r
Sicut ē in passiōib⁹ illat⁹. v̄t p̄ritari et gaudere fm ma
gis et min⁹ dicunt. p̄z igit q̄ actio et passio h̄nt p̄rariū et
suscipiūt mag⁹ et min⁹. v̄t ē tū q̄ nullo p̄riū sunt p̄prie
iste pprietas. q̄a nec p̄ueniūt om̄i nec soli. nō om̄i. q̄a nō
p̄ueniūt actionib⁹ simplicib⁹ v̄l spūalib⁹. sicut sunt p̄tem
plari intelligere q̄ nō sūt fm aliquā formā p̄rariā. s̄ cō
ueniunt p̄cipue actionib⁹ materialib⁹ q̄ oriunt a formis
cōtrariis. sicut sunt calefacere et frige facere. Sed dice
res. hec pprietas p̄uenit etiā actionib⁹ simplicib⁹. q̄a tris
tari et gaudere p̄rariānt. et tū sunt actōnes simplices.
¶ Solutio Gilberti tritari et gaudere nō merent d̄cti
actōes simplices vel spūales. q̄a licet sint in aīa et non in

corpe. sicut tū p̄uis q̄busdā mutatiōib⁹ et passiōib⁹ in
corpe factis. sicut circa tercia spēm qualitat⁹ dictum est.

¶ Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mum est dicendū q̄
hoc v̄t est in q̄litas p̄rariis. s̄ de actionib⁹ et passiōib⁹
nō ē necesse. q̄a actio et passio nō h̄nt p̄rariū nisi fm̄
suū materiale. et iō nō oportet q̄ inter actōes fiat mot⁹. sed
sufficit q̄ inter q̄litas a q̄b actio et passio causant fiat
motus. Ad scđm patuit solo ex p̄us dictis q̄ p̄raria
abstracta a materia nō agunt nec patiunt s̄ in subiecto
¶ Vel p̄t dici q̄ v̄t ē q̄ ad istū sensum. p̄raria expellit se
hoc est nō p̄mittit se in vno et eodē subiecto. et sic actio
nec p̄raria se expellit. q̄a in eodē subiecto esse nō p̄t. si
cut manifestū est ad sensum. Et p̄portionabilr d̄m ē de
susceptōne mag⁹ et min⁹. q̄a illa sequit ex p̄o sicut esse
trus ex cā. et ita q̄cunq̄ h̄nt p̄raria suscipiūt mag⁹ et min⁹
nō. s̄ nō ecōtra sicut lumē et scia. p̄t postea d̄cerur. Et
causa est. q̄a intensio et remissio nō causant solū a contra
rietate. s̄ q̄cunq̄ p̄ueniūt aliunde. s̄ ex p̄te dispōnis
subiecti vel ex parte agentis.

¶ Quintū dubiū est. An actio et passio simi

liter intendantur et remittant. ita v̄t intensior actio intensio
rem inferat passiōē. et remissior remissioz. Solo sic
de p̄ se. licet p̄ actōis b̄n p̄tingat passiōē magis intendi
ex dispōne subiecti magis passibilis quō obiectū appeti
tus intellectiui v̄t bonū honestū est magis actiui q̄ ob
iectum appetitus sensitiui. et tū appetitus sensitiuus ma
gis est passiuus et patitur.

¶ Sextū dubiū est. An in p̄mis indiuiduis

sit corruptio sine generatiōe p̄reuita. Et videtur q̄ nō
q̄a corruptio p̄supponit esse. sed esse acq̄ritur p̄ generatiō
nem. ideo nō est corruptio sine generatiōe p̄ua. Solo
lutio sic. q̄a p̄ma creata in q̄lites sp̄e esse accipiūt p̄ creat
onem que est ex nihilo et nō p̄ generatiōem. q̄a generās
sem̄ p̄supponit materiā ex quo ipm est virtutis finitē. igit
tū nō potuerūt recipere esse p̄ generatiōem illam tū crea
tione securā ē corruptio ex q̄ materie fuit annexa p̄uatio
et p̄ hoc patz solutio ad obiectum.

DAssio aut est effectus illatioz actōis
fm quā hec patunt. illa p̄o minime
fm q̄ qdā q̄busdā animatiōz sunt.
v̄t animatius qdē brutum arborē est
Animatius vero rōnale irrōnali est

Istud est scđm caplm p̄mi tractatus in quo Gilbert⁹
determinat de scđo p̄ncipio. s̄ de passiōe. Et diui
ditur in duas p̄tes p̄ncipales. In p̄ma p̄te determinat
de passiōe quo ad eius essentialia. Et in scđa quo ad
eius accidentalia. Quo ad p̄mum p̄ncipale d̄r. q̄ passio
est effectus illatioz actionis fm quā hec patuntur. illa
p̄o minime. quō dicim⁹ qdā animatiōz eē alijs v̄t brutū
animatius ē arborē siue plāta et rōnale animati⁹ bruto.

Omnia vero que de generatiōe dicta sunt.
et eadem etiā dici possunt de ea q̄ in rebus est
passiōe quadam vero prolatiōe nō recta sed
in transmutatiōe.

Excusat se Gilbertus de prolatoz determinatiōe de
ip̄a passiōe dicens. oīa q̄ in p̄cedenti caplo de genera
tione siue de actōe dicta sunt ea d̄cti p̄nt de ip̄a passiōe
nō tamē recta appellatōe s̄ transmutata v̄t qd̄ ibi notat⁹

Sex principia

bat actiua potentia notet hic passiuā sicut mutat appellatio quā dicitur calefacere et calefieri. et quā dicitur vivere et viuere.

Est enim pati eorum que multipliciter dicuntur. Anime enim actionū vnaqueque passio dicitur quas sub actione locauimus vt amore odium tristitia / ri gaudere que omnia passibiles actiones anime appellamus. Dicitur quoque passio que in natura agit. vt morbus febris et egritudines. et reliqua que qualia dicta sunt.

Determinat sequenter multipliciter passionis dices que passio est de numero eorum que multipliciter dicuntur. quia actionū anime vnaqueque dicitur passio. sicut amor odium tristitia gaudere. que tamen sub actionis predicamento locata fuerunt. que dicuntur passibiles actiones. et illo modo passio communiter accipitur. Sed proprie passio dicitur id quod in natura sive contra naturā agit. vt contrariū seu nociuū nature quā morbi febris egritudines et similia dicuntur passionis. et hoc modo passio non dicitur acceptio cuiuslibet simpliciter. sed dicitur acceptio contrariū et nociuū quod agit ad corruptiōem. omnibus tamen his puenit in genere definitio.

Passio vero vt dictū est prima generatio actionis. Non est autem in agente passio sed in quo agit et in eo quod operantis actum suscipit. pcutiens enim pati non dicitur. sed materia ictum suscipiens. Et de passione quidem hec dicta sufficiant. Ea autem que nunc relinquunt in eo qui de generatione in libro tractantur

Consequenter determinat de proprietatibus passionis dicens que passio vt dictū est plus est prima actionis generatio. hoc est primum quod generatur ex actione in ipso patiente. nec tamen sequitur et hoc que passio subiectiue sit in agente. quia forma que forma illa est in agente est agens et actio est processus illius in patientis. sed forma que recepta est in patiente per actionem agens. sic est passio. **Quod si passio subiectiue in patiente sive in eo quod agit et operantis actione suscipit.** patientis enim non dicitur pati. sed materia ictū suscipiens. Ea vero que nunc relinquunt in eo quod de generatione est tentant. in capitulo de actione que dicitur generatio. Aut vt Boetius exponit de generatione. scilicet et corruptione vbi determinat de actu agere et pati.

Circa textū incidunt du

bia Primum est. an definitio passionis sit pueniēter assignata. Et videtur primo que non. quia secundum Gilbertū. passio est que sive quilitas. sed non est distinctū predicamentū. Anus patet de ira et gaudio que sunt passionis illare. Sedo Gilbertus dicit in textu passio est id quod agit in naturā sicut febris et similes egritudines. sed illa reperiunt in prima specie quilitatis. igitur non sunt diuersa predicamenta passio et quilitas. Tercio. risibile dicitur passio hominis et de secunda specie quilitatis cum sit naturalis potentia. Quarto. corruptio et similitudo quilibet alia destructio est passio. et tamen non sunt effectus actionis. quia corruptio non efficit sed potius quod effectus est destruit. Quinto. effectus et illatio idē sunt. Sed definitio passionis est negatoria. **Solo** sic. quia conuenit omni passioni et explicat sufficienter quid dicitur ipsius et distinguit ipsam ab omnibus alijs generibus. dicitur enim que actio est forma quā in id quod subiectis agere dicimur. Illud autem quod subiectis agenti patitur ab

agente. et sic passio est effectus illatioque actionis. Duo enim sunt in actione forma completa eius rationem vt dicitur Albus. vna est forma agentis in patiente suscepta. et quo ad hanc passio dicitur effectus actionis. Sedo est continua receptio sive affectio que patiens afficit et pati dicitur. et que ad hoc passio dicitur illatio. Primum est quod genericū et materiale. Sedo autem est differentiale sive formale. per primum passionis definitio conuenit secundarijs effectibus actionis. hoc est quilitatibus per actionem in patiente acquisitis. Per secundum differt ab illis ex quo nihil prohibet illos effectus actionis in absentia subiecti afficere sed hoc non potest facere passio eo que sit tpe est cum actione. Non est igitur passio effectus tamen habitualis in subiecto desens sicut quilitas. sed est causata sicut hoc est effectus in fieri continue ab agente procedens.

Ad obiecta in oppositū Ad primum secundum et tertiū si mul dicitur que passio accipitur multis modis. Primo capit per quadam affectio anime. sicut est odium ira gaudium vel aliqua illis passio. et sic est quilitas et per hoc vadit prima obiecto.

Sedo accipitur per morbo vel egritudine cuiusmodi est febris. et sic est in prima specie quilitatis et per hoc vadit secunda obiecto. Tercio accipitur per proprietate alicuius subiecti. quod dicitur risibile passione hominis. et per hoc soluit tertia ratio sed nullo illorum modorum accipitur in proposito vt patuit. Ad quartū dicitur. corruptio non sit proprie effectus actionis est tamen illatio. quia id quod destruit continue mouet a corruptente vel destruyente. Vel dicitur est quous corruptens non efficit aliquid quā formā manentē. tamen efficit ipsam corruptiōem que est effectus corruptentis et ita effectus in definitione passionis accipitur generaliter per omnia quod potest ab efficiente sive causante. Ad vltimū est dicitur que non sunt idē sicut patuit in solutioe principali. quia primum ponit in definitione quod genericū. Sedo vero quasi differentiale specificū.

Secundū dubiū est. Quare dicitur Gilbertus que forma passione quod dicitur patuit magis quod dicitur non minime. **Solo** latio Albus. quia suscepta forma sunt in duplici dicitur quod dicitur suscipiue forma ad sui transmutatiōem. quod dicitur non suscipiunt eā ad sui transmutatiōem. quia cum agentibus non commutanc in materiā vt dicitur per philosophum. et ideo quod dicitur sunt plus passibilia a se inuicē. quod dicitur non minus forma differentes commutaciones et complexiones ad actōes anime in diuersis forma dicitur mixtorum et complexionatorum forma que plato dicitur formas dari forma materiae et sic bruti que molliores hant complexiones et magis equales ex actione et passione prima quilitatibus sunt animantiora plantis. et homines eo que sunt optimi tactus animantiora sunt brutis. cum mediū complexions hominis equilitate ce li sit proportionabile. quod autem aiatu suscipit magis et minus dicitur in predicabilibus.

Tercū dubiū est. An gaudere et tritari dicantur passionis cum tamen videantur esse quilitates. **Solo** Albus. gaudium et tristitia non sunt sine motu et actione et passione cordis. Cor enim in his agit et patitur forma morbi dialtosis et systoles. id est dilatatiōis et restrictiōis. et forma hoc reduscant ad predicamentū actionis et passionis licet dicitur

Quartū dubiū est. An pingat in aia esse aliqua passio. **Solo** duplex est passio. scilicet perfectua et corruptiua. In aia est bene passio perfectua que est salus et perfectio eius cuius est. sed non est ibi passio corruptiua que est cum abiectione alicuius. Contrarie forme. talis enim non puenit anime nisi per acciōis ex corpore vt tactū fuit in pcedenti dubio. ista tamen transmutatiō si fiat in deterius magis hanc rationem passionis que quā sit in melius. ita que corruptū magis accedit ad rationem passiois

Gilberti porritani

nis q̄ q̄ generatiū est. Et ideo tristitia magis h̄z rōnem passionis q̄ gaudii vel leticia. **S**z dices. pati est p̄ p̄riū materie sicut agere forme sicut d̄r p̄mo de ḡnarōne. **G**no est in aia q̄ imaterialis est aliqua passio. **S**z Solo dicitur p̄bi intelligit de passione corruptiua q̄ est cōpositi ex materia 2 forma cui uenit agere rōne forme 2 repaſti rōne materie. s̄z pati generalr acceptū vt iporart soluz receptōem sine abiectōe p̄trarie forme p̄ esse cuiuslibet existētis in potētia. ita q̄ receptio uenit sibi rōne alicuius potentialis quō. p. d̄r tertio de anima aliquez esse in aia intellectū possibilem.

Quintū dubiū est. Quot sunt pprietates passionis. **S**z Solo q̄ttuor. p̄me due sunt habere cōtrariū 2 suscipere magis 2 minus. de q̄bus sufficienter d̄ictū est in caplo de actione. **T**ercia est. p̄riū est passioni inferri ex actione. **Q**uarta passio nō est in agēte. s̄z in patiente. **S**z dices. p̄tra rētiā p̄rietatē. **I**nferri ē pati passio nō patit. **G**no nō inferri. **S**z Solo. passio nō est id q̄d inferri vel patit. s̄z passio est quo ipm patiens patit et for̄maliter pati denominatur sicut actio nō est id quod agit. sed quo agens agit.

Sextū dubiū est. Quare Gilb. vocat actionem generationem in textu. **S**z Solo **U**berti. q̄a in omni actione fit q̄dam generatio forme agentis in eo q̄d patitur sicut in passum.

Quando vero est q̄d ex temporis adiacentia relinq̄tur. **T**empus aut quādo nō est vtriusq̄ aut ratio cōiuncta est. **V**t tempus q̄dem p̄teritum quādo non est. **E**ffectus aut eius 2 infectio que est fm quā dicit aliquid fuisse quādo q̄dem est. **I**nstans q̄dem quādo nō est. sed fm q̄ aliqd̄ equale vel in equale dicit. **L**ius aut affectus fm quam aliqd̄ dicit nunc. z ita instans esse quādo est. **F**uturū similt̄ tempus quādo nō est. sed id quod futurū est quādo cōtingere necesse est fm q̄ aliquid dicitur futurum esse.

Istud est terciū capitulū huius tractatus in quo **S**ilber determinat de tercio p̄ncipio. scz de q̄n. **E**t diuiditur in duas partes p̄ncipales. **I**n p̄ma determinat de q̄n q̄ntum ad eius essentialia. **I**n sc̄da q̄ntum ad eius accidentalia. **I**bi. **E**st aut q̄n. **P**rima ps in duo. **P**rimo ponit de finitōem ipsius q̄n. **S**ecdo ponit eius diuisionē. **I**bi. **E**st aut q̄n. **Q**uo ad p̄m d̄r q̄ q̄n est q̄d ex adiacentia t̄pis in re p̄ali derelinq̄tur. **N**ō t̄m est q̄n tempus formalr. sed vtriusq̄ ratio cōiuncta est cum vnū p̄ alterp̄ definit. 2 se h̄nt vt causa 2 effectus. **T**empus em̄ p̄teritum q̄n nō ē. sed t̄pis p̄teriti effectus siue infectio in re p̄ali a p̄terito tempore derelicta quādo d̄r. **S**imilt̄ instans siue t̄p̄us p̄ns quādo nō est. sed fm q̄ aliquid equale vel inequale dicit. effectus vero illius temporis equalis vel inequalis quo aliqd̄ d̄r nunc 2 in instanti esse q̄n est. **I**n t̄pe em̄ esse vt d̄r p̄hus quarto physicoz. est quādā p̄re t̄pis mēs furari. 2 sic t̄pis vel est eq̄le si nō excellit. vel inequale si ex cellit. 2 fm q̄ sic adiacet mēsurato. sic relinq̄it infectōes in re p̄ali que d̄r q̄n. **S**ilr t̄pis futurū q̄n nō ē. s̄z p̄ort̄ id q̄d vt r̄pale futurū ē. q̄m necessariū ē necitate mor̄ 2 numeri motus p̄tingere q̄ntū ē de t̄pis successione. 2 sic d̄icimus

aliqd̄ cras esse futurū vel c̄ro vel d̄iu sumētes denoiat̄ tionē ab adiacentia futuri t̄pis. 2 hoc ē q̄n futuri.

Circa istud capitulum

mouet questio. **V**tz q̄n sit p̄ncipium p̄uenienter in re tu definitū. **E**t videt̄ p̄mo q̄ nō sit p̄ncipium. **Q**uia nullū syncategorema est p̄ncipiū q̄n est syncategorema. **G**no est p̄ncipiū. **P**rimoz p̄batur. q̄a est interrogatiuū. **S**ecdo q̄n est veltigū siue infectio t̄pis. s̄z veltigū est p̄ncipiū a veltigante 2 nō p̄ncipiū. **G**no ē q̄n p̄ncipiū. **T**ercio. omne p̄ncipiū siue p̄dicamentū d̄z p̄dicari de p̄ma suba. s̄z q̄n nō p̄r p̄dicari de p̄ma suba. **G**no est p̄ncipiū siue p̄dicamentū. **P**rimoz pat̄. q̄a ista ē maſla p̄dicatio. sortes est q̄n. **Q**uarto. sicut se h̄nt esse albi 2 albedo. sic se h̄nt esse in t̄pe 2 t̄pis. s̄z ee albi 2 albedo idē sunt reall̄. **G**t̄pis 2 q̄n idē sunt reall̄. **Q**uinto arguit̄ p̄tra totā definitōem. t̄pis nō est. **E**t adiacentia t̄pis nihil p̄r relinq̄. **A**ns pat̄. q̄a illud nō est cuius p̄tes nō sunt. s̄z p̄tes t̄pis. scz p̄teritū 2 futurū nō sunt. **G**t̄pis nō est. **P**rimoz p̄bat̄. q̄a p̄teritū abijt futurū nondū ē. **S**ecdo sic. id q̄d derelinq̄tur in re p̄ali ex adiacentia t̄pis ē cras. **G**no q̄n. **S**ilr sentū 2 alia q̄ p̄tinet ad corruptōem d̄erelinq̄unt in re p̄ali ex adiacentia t̄pis. **G**. **S**eptimo. si q̄n causaret̄ ex adiacentia t̄pis. vel hoc erit in rōe numeri aut passionis aut vtroq̄mō. **N**ō p̄mū. q̄a hoc mō adiacet t̄pis incorruptilibz 2 ingenerabilibz. **N**ec s̄. d̄m. q̄a sic nō adiacet moribz inferiorz spheraz celestū. **N**ō vtroq̄ p̄z ex p̄tibz. **O**ctauo. t̄pis nō tangit rem t̄pales. **G**no agit in ea. 2 p̄ p̄ns nihil derelinq̄. **A**ns p̄z. q̄a t̄pis solū adiacet p̄mo motui vt passio. **N**ono. q̄n repit̄ur in ingenerabilibz 2 p̄teritis q̄bz nō adiacet t̄pis. dicimus em̄ compando q̄n celū est terra est. celū 2 terra sunt q̄n intel ligentia est. **D**ecimo. t̄pis adiacet motui 2 mobili 2 nō determinat in definitōe. vtz in motu vel in mobili relinq̄. q̄a nō addit **S**ilbertus in re temporal̄ vel mobili licet cōiter addat. **G**no est definitio bona

In oppositū est **S**ilbertus 2 ponit̄ discursus **M**aior. **A**ssistens extrinseci veltigū est assistens seu denoiatiuū p̄ncipium. **P**rimoz **Q**uādo est formale veltigū tempis rem t̄pales extrinsecus mensurans. **C**onclusio. **A**gitur est vnū p̄ncipium cōuenienter hoc modo definitum quod ex adiacentia temporis in re temporal̄ est derelictum.

Primoz pat̄. q̄a effectus formalis seq̄tur modū siue cause formatis. veltigū autē est q̄dam impressio formal̄ in veltigato ab isto veltigante sic formate ipm sigillatē vel figuratē. **G** veltigū extrinseci adiacētis ē p̄ncipiū assistens p̄ respectū ad illud extrinsecū vñ d̄pēdet seu sic format. **P**rimoz p̄z. q̄a hoc ē formalis effectus seu formale veltigū alteri. q̄d p̄ducit ad similitudinē sui format̄is seu veltigant̄. s̄z sic ē de q̄n. h̄z em̄ q̄n easdē d̄r̄ctas cū t̄pe q̄ sunt p̄teritū p̄sens 2 futurū. **E**t istud intelligendū ē de ip̄sa forma formatē q̄ ē eā efficiens respectu sui formati. nō aut̄ de informate. q̄a si t̄pis eēt hoc mō eā format̄ ip̄i q̄n nō eēt q̄n 2 t̄pis p̄dicamentalk̄ distincta. **I**eo q̄ causa format̄is 2 suus effectus identificant̄. **C**onclusio seq̄tur ex p̄renissis. **E**t p̄r amplius sic in singulis partibz ostendit̄

Q. Q. 13

Sex principia

Qua primo dicitur quo ad primam partem principii. quia est assistens et non solum est principium sed est predicamentum siue generalissimum. quia habet sub se genera subalterna species et individua quae habent certum modum predicandi non reducibile ad aliud generalissimum. Sic ostenditur quod subalterna sunt fuisse forte et esse quod praesentis praeteriti et futuri. Species nunc fuisse tunc fuisse. hodie esse. Individua ut hunc fuisse. hunc forte. et sic ad hunc cambirum predicamentum multa reducuntur quod nullus alterius per se predicamentum recipiunt. sicut olim fuisse. dudum iam futuram. Quo ad partem secundam patet. quia ex quo generalissimum non potest defini. definitione proprie dicta. et ideo non habet verum genus. sed primo ponitur hoc infinitum seu indeterminatum quod loco generis. et subiungitur per modum dicitur proprium subiectum. et propria causa. Causa quod dicitur ex hoc quod dicitur ex adiacentia temporis. Subiectum cum dicitur in re temporali. potest committere definitionem additur. Et dicitur potius ex adiacentia temporis quod ex re. ad denotandum modum infectiui temporis quod quod est infectio temporis quam in re temporali facit secundum quam dicimus hoc temporale esse alterius fuisse. alterum fore. Etiam dicitur potius ex adiacentia quod in herentia. quia non est pars aliqua quantitatum inter se subsistentia mensurantium. sed solum est extrinsecus adiacens.

¶ Ad obiecta in oppositum. Ad primum dicendum. quod quando accipitur dupliciter. Uno modo adverbialiter. et hoc dupliciter primo interrogatiue. ut si dicatur quando veniet socrates. Secundo relatiue. ut socres veniet quando plaro disputabit. et illis duobus modis est synecdochema. Alio modo capitur nominaliter. et sic est categorema. Et hoc modo accipitur dupliciter. sicut album et aliud accens. Uno modo praetive et materialiter. et sic idem est quod esse in tempore. ut tu fuisti heri. ad haecsterna die. tu eris cras. id est crastina die. Alio modo accipitur abstractiue et formaliter. et sic est idem quod quadalitates. et heri. i. heriticitas. et cras. i. crastinitas. Et hoc formaliter quod non est esse in tempore. sicut albedo formaliter non est esse album. sed formaliter sumptum idem est quod quadalitates et quo aliquid dicitur esse in tempore. sicut albedo est illud quod aliquid formaliter est album. Ad secundum est dicitur. quod est principium piatum in genere cause efficientis. sed principium in genere cause formalis. Ad tertium est dicitur. quod licet quod non predicatur in abstracto de prima subiecta. quia sic est idem quod quadalitates. vel ut aliquid dicitur fungentes nomine quadonitas. tamen predicatur in praeterito de prima substantia. ut dicimus socres est fuit vel erit in tempore. Quod autem predicatio non videtur bona est ex eo quod non videtur aliud nomen impositum coetere et abstracto. Ad quartum est dicitur. quod licet albedo et album tempus et esse in tempore habent similitudinem aliquid modo in denotatione. quia sicut album dicitur ab albedine ita quando a tempore. tamen in hoc est differentia. quia tempus non dat intrinsece esse in re. sed hoc potius facit quadalitates. sed albedo dat formaliter et intrinsece esse. Ad quintum est dicitur cum Aristotele. quod illud non est cuius partes nullo modo sunt. partes vero temporis habent sine in permanentia sunt tamen in successione. Ad sextum cum sua confirmatione est dicitur secundum dicitur. Alterum quod illud quod in re temporali derelinquitur accipitur dupliciter. Uno modo absolute et sic est quod infectio seu dispositio rei temporalis et etas quodammodo. Alio modo accipitur idem in praeparatione ad tempus ex cuius adiacentia resignatur. et sic dicitur: quod a quod aliquid in re esse vel fuisse vel fore de notat. Ad septimum est dicitur secundum dicitur. Aliter quod senectus non relinquuntur immediate ex temporis adiacentia. sed mediante quod nec sunt adequatus effectus ipsius temporis. quia dicitur per se primo celi quod celi non obstat eorum eorum ipsius cum toto re est ex se nisi et senectus. et senectus potius est effectus quantitas physica

sua in quae pugna subiecta temporale corrodentis. et locari dicitur in eodem genere cum passionibus materiae et quantitatibus corporalibus. Similiter periodus non est quod derelictum ex adiacentia temporis simpliciter sed ex adiacentia temporis et celestis resolutionis. sicut cum senectus est materialis effectus temporis quod est numerus et mensura motus recti et particularis nature. ita periodus est materialis effectus temporis adiacentis motus velis nature. Unde utrumque istorum potest materialiter esse in isto genere. formaliter autem in alio. Alii dicunt quod iuuentus et senectus accipiuntur dupliciter. Uno modo ut senectus de naturalem impotentiam et iuuentus naturale potentiam et sic sunt in secunda specie qualitatibus. quia sic senectus causatur a temporis mutatione que fit sub motu et sic non derelinquitur immediate ex adiacentia temporis et per se sed per alterationem que sub tempore causatur sicut etiam de quantitate physica substantiam corrodente dicitur est. Alio modo capiuntur ut dicunt fuisse in tempore diu vel non diu. et sic impozant quando. sed hoc non est principale factum eorum. Ad octauum est dicendum. quod omnibus illis tribus modis. quia triplex est effectus denominationis ipsius quando puta esse in tempore esse eius tempore. utroque modo. Primo modo generabilia et corruptibilia recipiunt quando. quia illa sunt proprie in tempore cum esse in tempore sit quadam temporis parte mensurari. Secundo modo prima sphaera cum suo motu. Tercio modo in feriores sphaera cum suo motu. Et licet ista tria secundum philosophos distinguantur. tamen logica reductione possunt vniuocari in proprietate vniuocis generalis effectus qui est esse in tempore. si cum esse in tempore generaliter accipiatur ea quae sunt cum tempore dicuntur esse in tempore. ut innuit Gilbertus in textu. cum dicitur quod quando et tempus possunt esse in vno subiecto. Ad nonum respondet Albertus in summa de quatuor coequiuis. quod tempus tangit primum motum in quo est subiectiue ut passio cuius primi motus virtus derelinquitur in omnibus inferioribus motibus. et ita in eis derelinquitur quando. Ad decimum est dicendum quod quando in ingenerabilibus et incorruptibilibus et generabilibus et corruptibilibus reperitur equiuoce. quia aliud est quando eternitatis. aliud eternitatis. aliud temporis proprie dicti. tamen secundum logicum potest ab omnibus istis trahi conceptus vniuocus generalissimus. et sic tenus communiter accipiatur in definitione ut extendit se ad omnem mensuram durationis. puta ad eternitatem et euiternitatem que nobis innotescunt in ordine ad tempus proprie dictum quod est nobis notius a quo etiam causatur quando proprie et realiter dictum cui assignantur inesse proprietates ut esse in omni eo quod incipit. Ad decimum videtur dominus Albertus quod ex passione intelligitur proprium subiectum unde eius tempus sit passio motus id quod derelinquitur ex tempore non intelligitur relinqui nisi in motu. Et per consequens circa alia. unde tempus non adiacet rei temporali nisi in quantum sub motu est. et ergo potius est mensura esse quod entis ut dicitur est.

Est autem quod aliud ex eo quod abijit. aliud pro ex eo quod instat. aliud pro ex eo quod contingere necesse est.

In hac parte Gilbertus ponit primam diuisionem ipsius quod dicitur quod triplex est quod. scilicet vniuocum ex eo quod abijit siue ex praeterito quod vocatur quod praeteriti. Aliud est ex eo quod dicitur instat. Et vocatur quod praesentis. Et tertium est ex eo quod necessarium est contingere. et hoc dicitur quando futuri.

Gilberti porritani

Dicitur autem in categorijs preteritum et futurum quantitates esse et quod magis est continuari ad presens. De preterito autem hoc dicitur est non quod in substantia permaneat. sed quoniam in excessu suo nondum preterit. de futuro autem quoniam necesse est contingere quod tantumdem est ac si instaret. Nulla enim differentia est in eo quod permanet et futurum est quod nunc abiit quod obrem et de futuro agitur et secundum ea aliquid dicitur et nuncupatione existentium sortitur. et solentur cras. cras erit nauale bellum. heri abiit sortes. et aliquid dicitur secundum tempus ad quod futurum est eo quod nascetur in eo necessario quod est futurum. ut callias disputabit cras vel non disputabit. Disputabit enim actionem futura significat. nihil autem est quod in substantia adhuc sit.

Hic Gilbertus remouet dubium. posset enim aliquis dicere preteritum et futurum non sunt. ergo ex illis non potest relinqui quando. Hoc remouens dubium dicit quod preteritum et futurum sunt aliquid. Et hoc probat duabus rationibus et duobus signis. Prima ratio est. preteritum et futurum sunt quantitates. ut dicitur est in categorijs. sed quantitas est aliquid in rerum natura ut manifestum est. ergo preteritum et futurum aliquid sunt. Secunda ratio est. quoniam copulantur ad presens sunt aliquid in rerum natura. sed preteritum et futurum copulantur ad presens. ergo sunt aliquid. Maior est nota. quod non ens non potest copulari. Minor est philosophi in predicamentis. non tamen est intelligendum quod preteritum et futurum propter hoc permanentiam habeant. sed de preterito ideo dicitur est. quod in excessu suo hoc est in ultimo in quo presenti continuatum est non preterit. sic enim non habet esse quod ad partem initiale sed finale. et illa est tempus presens cui continuatur ad presens nunc. quoniam ipse non dicitur sit. tamen ex successione necessarii est ipsum contingere et ideo quo ad substantiam ipsum quando accipiendum tantumdem valet ac si instaret. Nulla enim est differentia in eo quod permanet. hoc est in presenti quod iam manet instans. et in eo quod futurum est. et in eo quod abiit in preterito quo ad quando accipiendum. unum enim nunc est tota substantia tempus. Et hoc probat Gilbertus secundo per duo signa. Primum innititur istis rationibus. Illud est aliquid de quo aliquid agit. sed de futuris aliquid agitur. Ergo futurum aliquid est. Et per eandem rationem innuit quod preteritum aliquid est. Secundum signum stat in ista ratione. illa sunt entia a quibus aliqua denominantur. sed a preterito et futuro aliqua denominantur. ergo sunt entia. Minor probat quod dicitur cras orietur sol. et cras erit nauale bellum. heri abiitocrates. quia necessario futurum erit secundum successione de eo quod est iam presens. hoc enim fuit in futurum continuo fluxu et necessario per necessitatem motus primi. Unde dicitur callias disputabit cras actiones nostras referentes ad futurum tempus sicut ad presens. eo quod certi sumus de futuri successione. disputabit namque fecit actiones cuius actionis adhuc nihil est in substantialibus. Patet ergo quod ex omni differentia tempus quod derelinquitur in eo quod est in tempore

Differt autem quando ab eo quod est ubi. quoniam iam in quocumque tempus est vel erit vel fuit in eodem et quando est vel erit vel fuit quod secundum tempus dicitur. Quando enim quidem ex instanti est cum ipso

instanti est et simul in eodem sunt. Quando vero ex eo quod abiit vel quod futurum est nunquam erit simul. Ubi vero et loca quo sit nunquam simul sunt in eodem. Ubi enim in circumscripro est locus autem in complectente

Hic Gilbertus determinat de ipso quod pariter. et diuidetur in duo. quod primo pariter quod ad ubi. Secundo pariter unum quod ad alterum. Quo ad primum dicitur quod ipsum quod differt ab eo quod est ubi. quod in quocumque tempus est fuit vel erit. in eodem sicut in subiecto quod denominat est quando. et in eodem fuit et erit. eo quod quod secundum illa tempora dicitur. In hoc tamen differt hęc quod a diuersis temporibus differentijs causata. Quoniam quod presens simul est cum tempore presenti siue nunc. Unde cum dicimus quando es. respondetur nunc sum. quod vero quod relinquitur ex eo quod abiit in preterito et expectatur in futuro nunquam simul sunt cum suis temporibus a quibus causantur siue relinquuntur. sicut patet nobis inuestigantibus et dicentibus quod legisti vel quod fuisse. notamus quod est cum presenti nunc. et respondetur tempus preteritum dicens. tunc fui. olim fui. vel iam fui. Sicut in quærentibus nobis et dicentibus quod leges vel quando eris. quod est cum presenti nunc. et respondetur tempus futurum sicut post annum post mensem. Hęc igitur duo quod nunquam simul erit cum temporibus ex quibus relinquuntur. ubi vero et loca quo ipsum causant nunquam sunt in eodem sicut in subiecto. quod ubi subiective est in circumscripro siue locato corpore. locum vero quod secundum primum quarto physico est vltima superficies continentis non est in locato sicut in subiecto. sed est in complectente et continete cuius vltimum est superficies locas

Distat autem quando quod ex preterito ab eo quod ex futuro procedit. Quoniam quando quod ex preterito est futurum posterius est. quod vero ex futuro est prius est preterito. Quoniam autem unum et idem primum quidem ex futuro est. secundum quidem ex presenti. posterius vero a preterito. quemadmodum et tempus prius est quod futurum est. postea vero presens. deinde preteritum

Gilbertus ponit differentiam spiritus ipsius quod dicens quod differt quod ex preterito est et quod a futuro procedit. quia quod ex preterito est futuro est posterius. quoniam autem quod est ex futuro est prius quam preteritum. Si vero accipiat unum et idem quod per substantiam tempus quod est nunc tunc quoniam unum et idem prius quod dem est ex futuro. secundo ex presenti. tertio vero ex preterito secundum periodi reuolutionem in qua futurum est ante presens et presens ante preteritum quemadmodum tempus primum quod dem est futurum postea presens. quando futurum iam veniit deinde preteritum cum presens transit. sicut prius posuit sortes esse quod est. et prius est quod fuit

Sicut autem et tempus aliud quod compositum aliud vero simplex. Est autem compositum quod in composita actione consistit. simplex quod cum simplicia recedit. ita et quoniam aliud simplex aliud vero compositum. simplex quod dem in momento esse et non esse. Compositum autem est in die hora hebdomada et in silibus

Hic Gilbertus ponit aliam diuisionem ipsius quando dicens sicut tempus quidem aliud est simplex. aliud compositum. Tempus quidem compositum est quod composita actione est mensura. Simplex vero quod est cum actione simplicia cuius ipsum est mensura. Sic sicut quando est duplex. scilicet simplex

Sex principia

et cōpositum. simplex est vt in momento esse siue in nunc esse. Cōpositū vero in hora esse. in die. hebdomada. vel anno. tale em̄ ex ppositō tpe relinquitur.

Amplius autē quemadmodū temporis partes sibi sine mora succedunt. ita similiter et quando. quando quōdem partes p̄teriti et futuri ad presens copulate reducuntur.

Hic cōparat tempus ad quando penes cōueniētiā dicens. q̄ tēpus et quādo in hoc cōueniūt q̄ sicut partes tēporis q̄ sunt presens p̄teritū et futurū sibi inuicē succedunt sine mora. ita et quādo ex his tēporibus causata. quādo em̄ qd̄ ex p̄terito est et quādo qd̄ ex futuro reducuntur siue copulātur ad presens nunc. sicut partes cōtinuū copulātur ad p̄teritum. nō autē sic copulātur nisi esset talis successio ex futuro in presens et ex presenti in p̄teritum sicut p̄teritū dictum fuit.

Differat autē tēpus ab eo quōd quando est. quāsi sicut tempus aliquid mensurabile est. vt annus quōd dem dicitur tēpus diuinius. et motus multus dicitur eo quod multo tēpe permāneat. At sicut quando nihil mensurat. sed aliquādo dicitur esse et sicut idē tēporale et variabile aliquid p̄nūciatur.

Hic ponit differentiā tēpis a quādo dicens. q̄ sicut tempus est aliquid mensurabile. quia quōd in tēpore est in eo est sicut in numero numerante. et quia numerus est mēsurā numerati. ideo sicut tempus est aliquid mensurabile. sicut dies cūmus et alius est annuus ex tēpe. siue ex mēsurā tēporis. et alius dicitur hebdomodalis ex certo tēpe. quandoque vero dicitur indeterminate quod motus est multus. eo quod multo tēpe permānet siue durat. sed sicut quādo nihil est mēsurabile vel inmensurat. sed simpliciter quādo vel aliquādo est futurum vel fore dicitur et aliquādo sicut idē tēporale et variabile esse. p̄nūciatur. quia sicut tēporis variatione variatur tēporale. et sicut istud etiam quādo variatur. vt aliud sit ex p̄terito. aliud ex presenti. aliud ex futuro.

Incidunt dubia circa p̄-

dicta p̄mū est. Quōd diuiditur quādo. Solo Alti. vna diuisio ipsius sumitur sicut adiacentiā eorum ex quibus causatur. sicut cū dicitur. q̄ quādo aliud est eternitatis et aliud tēporis p̄teriti dicitur. Quādo autē eternitatis est. vt cū dicitur deū ab eterno fuisse nunc esse et semp̄ fore. Quādo euiternitatis est vt cū dicitur age lum esse fuisse vel fore. Quā tēpis p̄teriti dicitur est vt cū dicitur forte esse fuisse vel fore. Sicut tū p̄ncipali locutus est de quō quōd relinquitur ex tēpe p̄teriti dicitur. quōd est in omni eo quōd incipit esse. et quōd diuisio ista nō est diuisio alicuius vni uocis sicut analogi. quia vix quādo quōd est accens nō p̄t esse in deo in quo ponit quādo eternitatis. et sicut Sicut. p̄sequit diuisiōne aliā sicut diuinitas tēporis p̄teriti dicitur.

Secundū dubiū est. An quādo eternitatis euiternitatis et tēporis p̄teriti differūt. et sicut nunc eternitatis euiternitatis et tēporis p̄teriti dicitur. Et videtur p̄mō quod nō. quia dicimus quōd deus est angelus est et motus est. et in ista locutione nō significat nisi vni quōd dicitur circa eternū euiternū et tēporale. ergo nō differunt hec quōd. Secundo sic. nos dicimus de est nūc. angelus est nunc et quōd mouetur est nūc. ergo est vni nunc. Solo. non est idem quādo nec idē nunc. quia ad diuersitate cause scilicet

diuersitas effectus. sed eternitas euiternitas et tempus sunt diuersa a quibus causantur quādo. ergo quādo ab eis causata sunt diuersa. Etiam quādo tēporis p̄teriti dicitur diuiditur in quādo presens p̄teriti et futuri. sed ista diuisio nō p̄uenit quādo eternitatis. ergo nō est vni et idē em̄ quōd est totum simul et stans. et substantia successiui nō est substantia manētis. ergo nūc tēporis nō est nūc eternitatis. Etiam dicitur Boetius in libro de trinitate quod nūc stans et nō se mouēs semp̄ eternitatis facit. nūc autē p̄teriti fluxus semp̄ tēporis. ergo sunt diuersa. Est etiam nūc tēporis sicut esse variabile in p̄teriti et futuri. nūc vero eternitatis omnino est inuariabile. igitur nō sunt eadem.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dicendum. q̄ licet in illa locutione sit vni quādo tū sicut vocē. sunt tamen plura sicut vt. sic est ibi equocatio. Est tū circa h̄ notādū quod quōd tēpus mensura est tēpus eorūdem erit mensura euiternitatis et eternitatis. sed nō p̄uenitur. Eternitas autē est mensura excellens tēporali et euiternoz. quia em̄ indistinctibilis est et simplex nō extensa ex quo nihil sui h̄ extra presens nūc stans. et se nō mouens neque fluxus se in aliquid extendens p̄teriti et sicut fieri sicut motus. tū in sui simplicitate stando nō deficit nec deest alicui presenti. nec deficit alicui p̄terito. nec deest alicui futuro. et ergo est mēsurā tēporali et euiternoz. nō per extensionem sed per inuicē deficientiā. et ergo cur? tēpus est mēsurā ad equa et eternitas est mensura excellens sicut p̄ncipiū mediū et finem. Et p̄ter hoc quādo eternitatis diuiditur per accidens in differentias ipsius. et dicitur eternum esse fuisse et fore. et sic in argumēto p̄mittit fallacia equocatiois. Et eodem modo dicitur ad scdm̄ de nūc. quia sicut se h̄t eternitas euiternitas et tēpus. ita se h̄t nūc illoz trium.

Tercū dubiū est. An quādo b̄n diuiditur in quādo presens. p̄teriti. et futuri. sicut dicitur Sicut. in tertia

Et videtur p̄mō quod nō. quia ex vni causa p̄cedit vni esse etus. sed vni est tēpus quōd est causa quōd. q̄ est vni quādo Secundo. duo sunt in tēpe. scilicet substantia tēpis et presens tēpis. quādo autē magis respicit substantiā tēpis iuxta p̄dicta quod presens. sed illa est vna. q̄ quādo sicut mō est vni. Solo luto sic. quia quādo causat a tēpe sicut differentias tēpis. sicut triplex est tēpus. scilicet presens p̄teriti et futuri. igitur triplex etiam est quōd. ita quod quōd aliud est presens. aliud p̄teriti. et aliud futuri.

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū dicitur. q̄ licet sit vni tēpus sicut substantiā nō tū sicut esse. ita ista quōd nō causatur a substantia tēpis absolute. sed sicut habitu dicitur ad diuersas eius presens quod accipit sicut diuisiōne quod est in eo ex p̄teriti nunc signati. Vni duplex est nūc in tēpe. scilicet signati et nō signati. Tēpus p̄paratū ad nūc signatū h̄z diuisiōne et interruptiōne. et sic ab ipso causat quōd. in p̄paratione vero ad aliud nūc est ipm̄ vni in substantiā. et sic ab ipso nō causat quādo.

Ad secundū patet per idem

Quartū dubiū est. An tū futurū necessarium sit p̄tingere sicut dicitur in tertia.

Et videtur quod nō. quia tūc oia eueniūt de necessitate. quōd ipm̄ est dicere apud catholicos. Solo. futurū formalit̄ acceptū necessarium est p̄tingere in quōd futurū. p̄ter necessitatem motus p̄mū. sicut nō materialit̄ quod ad res tēporales quod sunt future. sicut p̄ndit argumentum. quia sic p̄terit ordo euiternū

Quintū dubiū est. An quādo b̄n diuidatur in simplex et p̄positū. ita vt quādo simplex dicat de relicto ex simplicis tēpis adiacentiā. et quōd p̄positū ex adiacentiā

Gilberti porritani.

tpis ppositi. Et videt qd nō. qz nullū est tps simplex. eo qd ome tps est p riniū. sed p riniū ē qd hz pte extra pte et est diuisibile. vt dr pmo celi. sed tps est qddā p riniū ergo nō est simplex. **¶** Minor est pbi in pdicamēt. **¶** Secūdo sic. qm simplex causat ex simpliciter tpe vt dr Gilbertus. vocās tps simplex qd simpliciter actōnis ē mensura. **¶** Tūc sic. nulla est actio simplex. qd nullum est tps simplex. **¶** Ans p3. qz omnis actio in motu firmat. vt in capitulo de actōne dictū fuit. sed nullus motus ē simplex ex quo ē cōtinuus. ergo nulla est simplex actio. **¶** Solutio. diuisio bona est sicut circa textū paruit ad intentionē Gilberti. qd vocat tps simplex ipsum nūc. nō volēs qd tps ex tps nūc cōponatur. vel qd nūc sit vere tps. cū oppositū dicat pbs quarto physicoz. sed vocat tps simplex tps pncipium. pncipiū aut ome respectu sui pncipiari simplex est. **¶** Aliter tū sermo Gilberti magis ppius si diceret nūc simplex in tpe. ex quo in eo est sicut in terminato. vel sicut pncipium in pncipiato fm diuersaz eius ratōem

¶ Ad obiecta in oppositū. **¶** Ad primū est dicēdū. qd tēpus accipit dupl. scz fm suā substantiā z fm esse. si accipiat fm esse sic nullū est tps simplex vt pbat argumētū sed omne est ppositū siue p riniū. qm nūc fm esse variabile causat tps. **¶** Si vero accipiat fm substantiā tūc ē ali qd tēpus simplex nūc scz z momentuz a quo derelinquit quādo sicut a tēpore. ome em a quo qd derelinquit in pposito vocatur tps. **¶** Ad scdūm dicit quidā. qd simplex dr duobz modis. **¶** Uno mō oimino z fm veritatē qd oimino est impartibile z indiuisibile. z illo mō nullū est tēpus simplex. **¶** Scdō mō dr simplex p pparationē ad nos et sic dr actio simplex in hoc tpe qd est imperceptibilis sicut tps. qz est imperceptibile a nobis. licet fm veritatē sit diuisibile sicut tps momentaneū qd mēsurat icū oculi. **¶** Sed ista solutio vt dr **¶** Alterus nō valet. qz est fm veritatem aliqua actio simplex z aliq pposita. **¶** Actio em generātis pur generatio finis est mō? z nō vere mō? est actio simp plex. qz est oimino impartibilis de nō esse in esse. sicut creatio est actio simplex creatis fm qd est creans z in talinon fuit. sed est totū sil. **¶** Et sicut est de illuminatōe vt dr **¶** Auerrois. qd est finis motus localis. z tū qdlibet istoz est vere actio. **¶** Ad pbatōne vero de actōe ddm est. qd intelligitur de motu vt ē act? mobilis siue ei? qd mouet. sed fm qd actus mouētis ē simplex z nō pposit? z p riniū

¶ Inest aut qm non suscipere magis et minus **¶** Non em dies vel diurnus magis vel min? die vel diurno dicitur neqz vnum qdem diurnus alio. **¶** Similiter aut z de alijs quare omni qdem qm inest non dici magis aut minus.

¶ Hic determinat de pparatōibz qm. **¶** Et diuidit in tres partes. fm qd ponit tres pparatōes **¶** Scdā ibi (Quando vero nihil est pparatū) **¶** Tercia ibi (Est aut qm) **¶** Quo ad primū dicit qd inest oim qm nō suscipere magis z min? sicut nec tēporū puenit magis z min? suscipere. **¶** Nō em dies vna magis vel min? dr dies qd alia. z sic de alijs. nec vna hora magis vel minus dr hora qd alia. **¶** Et sicut ē in quādo. **¶** Nō em qm pteritū magis z minus dr qd quādo pntis vel futuri. nec tpe mēsuratum dr fm magis z min? sicut vnu diurnū nō dr magis vel min? qd alteruz nec vnu diurnū altero. z sicut ē in oibz alijs. **¶** Cōcludit qd oim qm inest nō suscipere magis z minus

¶ Quādo vero nihil est cōtrariū. et em qd ex p

senti est vnu z idem ei qd de futuro z de pterito est. impossibile aut erit duas de eodem pparatō dicari cōtrarietas indiuiduo. **¶** Amplius autē cōtraria nunqz in eodē erunt simul. quādo autē qd fm pns z pteritū aut futurū ē simul in eodēz erūt. idē nāqz qd ē fuisse verū ē z pmasuz. **¶** Cōtrariōz vero rō est nūqz in eodē simul existere. neqz de eodē indiuiduo dici in eodē tpe. **¶** Qre cōtrarietas in eo qd qm est nō annūciabitur.

¶ Ponit secūda pparatōe ipsius qm dicit. qd qm non habet pparatū. **¶** Qd pbat duobz rōnibz. **¶** Prima est. qz vnus est idē qm qm ad substantiā nūc a quo relinquit quādo ē ex pnti pterito z futuro. quia illud idem qd futurū est efficitur pntis z pterituz. z hoc ppter nūc qd est substantia tēporis idē existens in toto tpe. de eodē autē indiuisibile fm substantiā ipossibile est predicari duas pparatōes et cū ipsuz de se predicet impossibile est qd habeat pparatū um qd pdicatur de eodēz. **¶** Secūda ratio est. **¶** pparatō pos sunt esse simul in eodē. sed oim qm sunt simul in eodē. ex go. **¶** Minor p3. qz qm non est in tpe sed in re pnti. z sic in vna z eadē re ē fm pteritū pntis z futurū. z simul dicitur qd fuit futurū est pntis z transit in pteritū. hoc autē nō esset si vnu qm alteri esset pparatū fm formā z speciem. **¶** Cōcludit qd pparatō in hō gne qd ē qm nō annūciabit.

¶ Est aut qm in omni eo qd cepit esse. vt corp? quidē vniuersum aliqū est in tpe. **¶** Suscipit em tēporū alterationes. alterat em corpus in estate. vere. z hyeme. z autumno. **¶** Similiter autem et aia. acutius em qdaz in hyeme. qdā in estate. qd dam in vere speculatur fm instrumētū cōplexio nem. **¶** Anima em cōiuncta corporei cōplexiones comitatur. vt qui aride et gelide cōpaginatio nis demētiores seipsis in autūno sepe sunt qui bus vero sanguis pncipatur in vere **¶** Similiter aut z de alijs fm similitudinē aialū z tēporum. **¶** Aut igit in tēpore quicqd tps est suscipiens veritates alteratur fm corpus vel tēpus. **¶** Vmōi vero sunt que dicta sunt de paucis aut de nullis alijs cōueniens erit proferre.

¶ Hic Gilbertus ponit pparatōe quarto modo pnti ip si qm dicens. **¶** Quādo est in oim eo qd incipit esse. z h. pbat pmo de corpore. qz vniuersuz corpus. i. ome corpus qd aliqū est z aliqū nō est suscipit quādo. qz tale ē generabile z corruptibile. **¶** Qd pbat. qz tale suscipit tēporū alterationes z variatōes **¶** Alterat aut corpus in estate vere hyeme z autūno fm illa quattuor anni tpa. **¶** Sicut est in ipsa aia fm scz qd attingit corp? ipsa em vt dr in libro de causis creata ē in orizonte eternitat? z tps. z qm in actōibus z passionibz attingit tps. z sic etiā ei puenit qm. **¶** Hoc aut pbat Gilbertus p locum a maiori in pte speculatiua. qd tū magis videtur separata qd motiua qd corpore vntur. dicens qd quidā acutius speculant in vno tēpore qd in alio. qz mēlantholici in vere. flegmatici in estate. sanguinei in autūno. cholericī in hyeme. z istud fit fm instrumētū variatōes id est corpis quo instrumētū aia vntur in opationibz. sed

Sex principia

quitur em aia pūctā corpīs sū variatōnes sūe pplexiōnes. 7 ideo q̄ aride 7 gelide. i. qui sicce 7 frigide sunt pplexiōnis. sicut sunt melancholici sepe sunt demētores seipīs in autūno q̄b̄ vero sanguis pncipal̄ in vere. Et silr̄ ē in alijs fm̄ similitudinē pplexiōnis animalū 7 tēporis. **Erit ergo in tēpore quicquid tēporū recipiēs variatōnes alteraf̄ fm̄ tēpīs q̄litate. sive istud sit in corpīs pplexiōe sive etiā sit in opatōib̄ aie. Nōmōi p̄o sunt q̄ dicta sunt de paucis aut̄ 7 de nullis pueniētius est proferre.**

Circa textū prius expositū

tū sunt quedam dubia. **Primū est. An quādo nō suscipit magis 7 minus.** Et videtur p̄mo q̄ sic. q̄ fm̄ ipm̄ quādo dicimur variari in tpe 7 transmutari. s̄ transmutatio est fm̄ magis 7 minus. ergo rē. **Et confirmat. q̄ tps̄ distare facit a pncipio. distare aut̄ a pncipio ē fm̄ magis 7 minus. igit tps̄ suscipit magis 7 minus. 7 p̄ cōsequēs quando.** **Secūdo sic. Tēpus magis adiacet ei q̄d est in motu q̄d ei q̄d est in quiete. ergo esse mobilis est magis esse q̄ esse quietis.** Antecedens est p̄hi quarto p̄p̄t̄icōz. **Solutio nō. quia quando causatur vt dē dōns. Alterius ex adiacentia indiuisibilis substantie tēpīs In diuisibile autē nō suscipit magis 7 minus. Etiā quādo est effectus p̄p̄t̄icōz ipsius tēporis tāq̄ cuiusdā trāscēdētis mensurē. mensura vero cum suo mensurato in in diuisibili stat p̄portione qua respicit suū mensuratū. igit nō dicit fm̄ magis 7 minus quādo.**

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dicendū. q̄ transmutatio nō puenit p̄ se 7 p̄mo ipsi quādo. s̄ solum per accidēs. q̄ se tēpus adiacet rei temporali fm̄ q̄ sub motu est. quō etiā quando relinquitur in re p̄gali. Ad cōfirmationē respōdet Albertus. q̄ tempus per motū est causa distantiē a pncipio p̄stitūente. 7 ideo nō sequit̄ q̄ tēpus per se suscipit magis 7 minus. Ad sc̄dm̄ est dicendū. q̄ illa non variant comunem rationem mensurē. sed illa adhuc manet salua.

Secundū dubiū est. An quādo habeat cōtrariū. Et videt̄ q̄ sic. q̄ tps̄ fm̄ p̄m̄ quarto p̄p̄t̄icōz corū est causa corruptiōnis in om̄ib̄ in quib̄ est. sed vbi cūq̄ est corruptio est 7 p̄trariū. ergo quādo h̄z p̄trarium **Secūdo sic. p̄teritū 7 futuritū fm̄ q̄ h̄mōi oppōnez habent. sed q̄ p̄teritū 7 quādo futuri sunt circa ea. q̄ h̄z h̄z tēnt oppōem.** **Solutio nō. sicut in textu p̄batū fuit.**

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q̄ p̄hs̄ nō dē tēpus simplr̄ esse causam corruptiōnis. s̄ magis esse causāz corruptiōnis q̄ generatōis. hoc tamē non cōuenit sibi p̄ se. sed p̄ aliud. s̄ p̄ motū cuius est mensura. motus em̄ iuxta p̄dicta facit distare rem a suo pncipio. et si per motū fiat generatio hoc puenit sibi in quātū est instrumentū generatōis. Ad sc̄dm̄ respondet Albertus. q̄ p̄teritū 7 futuritū dicit̄ rōem circa esse tēporis p̄ cōs̄parationē ad motum cuius est mensura. sed non dicit̄ p̄trarias formas que diuersificāt substantiā ipsius q̄ est nūc. sic nō diuersificāt ipm̄ quādo fm̄ substantiā. s̄ fm̄ esse. Sed forte dicerēs. rō Gilbert. qua p̄bat̄ ipi q̄n̄ nihil esse p̄trariū est falsa. q̄ dicit̄ q̄ quādo p̄teritū quādo futuri p̄nt simul esse in eodem vt in subiecto. s̄ in re tēporali. 7 p̄us cōparādo tēpus ad quādo dixit. sicut partes tēpīs sib̄i nūc succedūt sine mora. ita 7 ip̄a quādo ex differentijs tēporū derelicta. **Ad q̄d dicendū. q̄ quādo p̄teritū 7 futuritū tēporū esse in vno subiecto debet̄ intelligi**

q̄ p̄m̄ ad substantiā tēporis a qua derelinquuntur 7 ad quā copulant. q̄ nūc est finis p̄teriti 7 initium futuri. sic em̄ in eodē reperit̄ur. Si vero capiunt̄ p̄teritū 7 futurū fm̄ p̄p̄t̄icōz rōes. sic p̄teritū trāsiit̄ 7 futurū nōdum est. 7 sic succedūt sib̄i nūc. vel sunt in eodē fm̄ denoiatōem

Tercū dubiū est. An quādo sit in om̄i eo q̄d incipit esse. **Solutio Alberti sic. vt in p̄p̄t̄icōz subies̄ eto dē quo denoiatiue p̄dicatur. Illa vero dicunt̄ incipere esse q̄ generant̄ vel fiūt p̄ artē vel electōem sive volūtārem. quia talia sicut inceptōis habent pncipia materiā cū p̄uatione q̄ semp̄ machinat̄ in maleficium forme habere vnde si incipiūt aliqua 7 talia nō habēt sive inceptōis pncipia nō optet̄ q̄ eis insit quādo q̄d est ex tpe p̄rie dicto derelictū. licet eis pueniat quādo eternitatis 7 euiternitatis q̄ distinguunt̄ p̄ differēcias tēpīs p̄rie dicti. talia nō q̄ sunt intelligētē 7 substantie corpōz celestium q̄ nō sub sunt sic variatōi. sicut generabilia 7 corruptibilia. que fm̄ suas actōes 7 opa q̄n̄ tēpīs suscipiūt. eo q̄ tpe variāt̄ur.**

Si dicas. Damascen⁹ Plato 7 Boetius dicūt. om̄e creatū mutabile. q̄ in om̄i tali derelinquunt̄ q̄n̄ tēpīs. 7 non solū in his que incipiūt esse. Ad q̄d dōm̄. q̄ om̄e creatū est mutabile mutabilitate sive nature. sed nō mutabilitate tēpīs sive quādo. Primū patet. q̄ om̄e tale habet esse ab alio. 7 est suscipiūt̄ ex nihilo. 7 in nihilo itēz est veritabile. q̄m̄ est ex sui natura 7 veritēz in nihil. vt dicit Gregori⁹ nisi manu om̄ipotētis in esse cōseruaret. p̄pter q̄d dē Plato in timēo in p̄sona creatoris. **Q̄d dē deozum quoz opifex paterz ego sum. natura q̄d em̄ vestra dissolubiles estis. mea aut̄ volūtate semp̄ p̄manebitis. Secūdū patet. q̄ nihil mutabile est mutabilitate tēpīs nisi q̄d fult̄ influētē corpōz celestium. sic aut̄ non est de illis substantijs p̄pter q̄d quiddā p̄hi d̄stinēt̄ duplicē p̄uatōem vna extrinsecam 7 alia intrinsecā. Ne substantie habēt p̄uatiōem extrinsecā. s̄z dependentiam ad creatorē q̄ p̄pter sui bonitatem eas p̄seruat in esse. Substantie vero generabiles 7 corruptibiles habēt p̄uatiōem intrinsecam. que fm̄ cōmentatōz 7 Auicennā d̄z malū nature stimulans semp̄ in nō esse forme habite. quare om̄ia talia de necessitate semp̄ corrupūt̄. vt p̄bat̄ p̄hs̄ p̄mo de celo. **Et de isto malo. s̄z p̄uatōis loquit̄ cōmentatōz dices. q̄ supra spherā lune nō sit malum nature.****

Quartū dubiū est. An in anima sit quādo vt dicit̄ Hil. por. i. textu. Et videt̄ q̄ nō. q̄ fm̄ Isaac p̄m̄ aia ē ymbra itelligētiaz. s̄ itelligētē it̄ supra tps̄. igit in eis nō derelinquūt̄ q̄n̄ tēpīs. 7 p̄ p̄hs̄ nec in aia. **Solutio sic. Inq̄tū ē corpi pūctā. sic em̄ in actōib̄ suis 7 passionib̄ attingit̄ tps̄. sicut p̄z in p̄te aie speculatiua. vt circa textū dictū fuit. **Ad obiectū dōm̄ est. q̄ aia h̄z duplex ē sex sup̄ 7 infer⁹ fm̄ esse ei⁹ sup̄ius est supra tps̄. s̄ fm̄ ei⁹ esse inferius quo p̄uiḡitur corpi recipit quādo.****

Quintū dubiū est. An verū sit dictum Hilberti por. q̄ q̄dā acutus speculāf̄ in vno tpe q̄n̄ in alio. et q̄dā e regione it̄ demētores seipīs vno tpe q̄n̄ alio. **Solutio sic. q̄ melancholici in q̄b̄ domināf̄ q̄litatez mortis fere q̄ sunt frigidū 7 sicū in vere q̄d est tps̄ calidū et humidum. cholericū in h̄yeme. flegmaticū in estate. 7 sanguineū in autūno. E regione demētores sunt seipīs in tpe sicut in qualitativō pplexiōnis eius. Et vt h̄m̄ rō cognoſcatur notandum est q̄ quatuor sunt quatuorarij. Primum est corpōz simplicium elementozum. s̄z ignis aeris aque 7 terre. Secūdus est humoz 7 cōplexiōnū aialium**

Gilberti porritani

ve sanguinis flegmatis cholere z melancholie. **Tercio** est dispositionu partu reposit que sunt ver. estas. autumn⁹ et hyems. **Quartus** est coplexionu totius etatis. scz in fantie. puencie. iuuentutis. z senectutis. **Et** hoy quater noz semp quattuor conueniunt in qualitatib. **Primo** conueniunt in qualitatib. aer. sanguis. ver. infantia. quia qd⁹ liber istoz est nature calide z humide. **Secundo** conueniunt hec. ignis cholera estas z puertia. quia quilibet istoz est nature calide z sece. **Tercio** hec conueniunt in qualitatibus. aqua flegma hyems z iuuetus. quia qd⁹ liber illoz ru est nature frigide z humide. **Quarto** hec conueniunt in qualitatibus. terra melancholia autumn⁹ z senectus. qd⁹ quodlibet illoz est nature frigide z sece. **His** igitur sic stantibus dicendum est. q⁹ animalia peius habet in illa parte anni cum qua conueniunt in qualitatibus q⁹ in alia cum qua discoueniunt. quia simile additum suo simili aug⁹ mentat ipsum. z ideo in vere sanguinei sunt demeriores seipis. q⁹ in alio tepore. z colerici. ppter eadem causas in estate. z melancolici in autumno. z flegmatici in hyeme. **Regione** vero in vere melancolici bene se habent in op⁹ rationibus meris. quia tunc spirit⁹ qui deserunt formas spe culatōnis subtiliatur z mobiles fiunt ex calido z humido etatur ex humido. vt facilius formas recipiant. z sic calidum z humidu repositu teporant frigidum z sicum melancolici. **Cholerici** vero qui sunt calidi z sece mel⁹ valent in operatōnibus mentis in hyeme que est tepus frigidum z humidu. **Cui⁹** ratio est. quia cum calor colere multiplicat comiscet opationes z sicitas etiā impedit bonam receptōem. sed in hyeme vincere frigore teperat calor colerici opationes comiscens ita vt nō comiscet. sed bene moueat. z humore hyemis inducere flegma teperatur sicitas ad bonam suscepōem z retentōem exvatus rali sicitate cholere. **Flegmatici** vero qui sunt a domis nio frigidu z humidu acutus ptemplatur in estate. qz frigus flegmatici excellere calido estatis teperatur vt bene moueat spirit⁹ z humore mule teperatur sicut vt bene respiciat ex naturali humido. z bene retineat ex naturali sicco. **Sanguinei** vero q⁹ sunt calidi z humidu acuti speculatur in autūno. qz calore sanguinei teperat moderata frigiditas autūni humore vero sanguis exuberante ad tep⁹ perantiā restringit moderata autūni sicitas

Ubi vero est circūscriptio corporis a loco circūscriptio procedens. **Loc** autem est in eo quod capit et circūscribit. **Est** igitur in loco quicquid a loco circūscribitur. **Non** est aut in eodē locus z vbi

Est stud est quartū capitulū. in quo determinat de quarto pncipio. scz vbi. **Et** diuidit in duo. qz pmo determinat de eo q⁹ ad eēntialia sua. scdo q⁹ ad accidentalia. ibi (**Caret** aut vbi) **Prima** itez in duo. qz pmo determinat de ipso definitiue. secudo diuisiue. **Quo** ad primū dicit. **Ubi** est circūscriptio corporis locati procedes a circūscriptioe ipsius loci. i. vbi est forma que est in locato corpore subiectiue qua ipsum locatu denotatur esse in loco. vt hic vel ibi. sicut in simili de quādo dictum fuit. cui⁹ est exemplū. vt esse in domo. esse in foro.

Locus em est in eo qd capit z circūscribit **Ubi** vero in eo qd circūscribit z coplectit. vide tur aut vbi nō omib⁹ adesse. **Anima** em nusq⁹

est z nullū locū occupat nec implet. **Quia** autē est aliud capere p⁹ nunq⁹ cōtingere palam est occis partū aliquo locū aliud capere z coplecti posse occupante pmanēte. granū etem in medio aduenies retineri nō posset aere quo implebat⁹ descēte. aere aut expulso granū vtq⁹ recipere. **Nequa** q⁹ igitur duo in eodē esse possunt. nec vnū z idē in diuersis. q⁹ obrem nec anima qdē localis erit cum locum nullatenus occupet. **Similiter** aut et quecūq⁹ alia a corporis ratione differant. z loci circūscriptioe carent.

Hi p⁹ ponit differētiā ipsius vbi a loco a quo causatur dicit. q⁹ vbi z locus sic differunt. qz loc⁹ est subiectiue in corpore locante qd cōtinet z circūscribit. sed vbi em locato qd circūscribit siue locatur tanq⁹ in subiecto. **Et** quo infert **Gilbert⁹** corollariū dicit. q⁹ vbi nō videtur emib⁹ adesse vel puenire. **Et** h⁹ pbat de aia. qz aia nusq⁹ est. sibi nō puenit habere vbi. **Q⁹** autē aia nusq⁹ sit sicut in loco sic pbat. qz q⁹ quid in loco est locus occupat. **Anima** vero nullū locum occupat necq⁹ respicit. **Et** nō est in loco. **Primo** probat. qz als aduenire aia oporteret corpus cedere vel req⁹reret maiorē locum. sed hoc non videmus. **Q⁹** aut oportet corpus cedere declarat **Gilbert⁹** dicens q⁹ granū mltū qd est valde parū in medio adueniens vt vult z loco nullo mō recipit in vase aere quo replebatur descēte. qz duo corpa in eodē loco esse nō possunt. **Et** sicut duo corpa esse in vno loco est impossibile. ita etiā impossibile est idē corpus simul z semel esse in diuersis locis. **Q⁹** eludif igit q⁹ anima nō erit localis. cum locum nullatenus occupet. **Et** sicut quecūq⁹ corporis ratione z loci circūscriptioe carent

Docet aut fortasse quis questionē idē esse in diuersis et in plurib⁹ concludēs etem vox in auribus diuersozū est. **Vox** autē etsi non est aer esse nō poterit. quare z aer in auribus diuersozū erit. quia z corpus idē in diuersis locis. vox quidē vna z eadē numero in diuersis auidēz aeris partib⁹ esse nō potest. **Concedentibus** itaq⁹ nobis vnā z eandē vocem numero in aurib⁹ sentiri diuersozū vtq⁹ z confiteri oportet omīno vnā aeris particulā ad aures diuersozū puenire. **Simpli** autē vnum z idē in pluribus totum impossibile est inueniri.

In ista parte circa p⁹ dicta **Gilbert⁹** mouet questionē siue dubitatōem. secudo soluit eam. **Quo** ad p⁹ mū dicit videt aut q⁹ idē corpus possit esse in diuersis. qz vnāz eadē vox in aurib⁹ est diuersozū. ergo idē corpus est in diuersis locis. quia vox q⁹uis nō sit aer tamē nō est sine aere. z sic eadē particula aeris in aurib⁹ diuersozū erit. z vnūz et idē corp⁹ nūero sit z sel in diuersis locis. cū fm **Pulcia** nū ipa sit aer. nō em p⁹ dicit q⁹ vna z eadē vox sit in diuersis partib⁹ aeris. qz h⁹ eē nō p⁹ eū idē aeris nūero non possit eē in diuersis subiectis. **Pro** q⁹ vna vox sit q⁹ in aurib⁹ diuersozū sentit. **Pro** cedere opz vnā z eadē aeris particulam in qua vox illa formatur ad aures diuersozū puenire et in diuersis locis simul et semel esse

Sex principia

Quaobrem & pcedere cogimur vel diuersus quidem in auribus sentari vel vnu idē in pluribus quōdem locis relinquere. Eligere autē diuersorum sensus esse quōdem imaginabiliter sese generātū. & silr.
¶ Hic inter Gilbertus soluit dubitationē morā dicēs quod e duobus necesse est vnu eligere. scilicet quod diuersa sint ea quae ab aliquo vno vocāte. scilicet voce formate in auribus diuersorum sentitur. aut quod vnu idē numero in pluribus locis & diuersis simul & semel inuenietur. Eligat autē inter haec duo a quibus re philosophate. quod diuersa sunt quae in auribus diuersorum sentitur. scilicet species habet figura quae pferunt est eadem diuersarū vocū sese imaginabiliter generātū. Et sensus est diuersorum. scilicet ad imaginatōem pme formate vocis generat sensus aliarū. Et sic diuersae sunt quae sentit & quilibet sentit in imaginē vel similitudine vocis quae est pmt vocātis ppter quod differentia in auribus diuersorum non sentitur.

Quare & vox quāda non aialis est. ea enim quae imaginabiliter fit & silr aialis non est. quā ab aiali non proferit. Ad haec autē omni voce aialis dicunt esse vel pmo vel secundario. quae enim voces audiunt ab initio in silentio simplr aialium. quare & vox quaedam cuiuslibet animalis dicitur. quae in ipso pferente sit. vnius igitur vox ad diuersorum aures dirigitur. vna autē & eadem contingens est.

¶ Consequenter Gilbertus mouet ppter praedicta quandam objectionem dicēs. quod ex dictis sequitur quod vox imaginabilis quae siliter fit. scilicet ad similitudinē prioris vocis non est vox aialis. Et sic sequitur videtur quod aliquid sit vox quae non est aialis vox. quod est contrariū his quae dicuntur secundo de aia vbi dicitur quod vox est sonus aialis. Ad quod dicitur. quod omnis vox est aialis vocātis vel pmo vel secundario. quod nemo ab initio audiuit vnquam voce cum omnia silent aialia. siue in aialiū silentio. quare omnis vox aialis esse dicitur. & omnis vox quae auditur a pluribus est aialis. & vna similitudine figura & accidere. Substantiali vero p substantiā marere in qua formatur plures sunt voces formate in omni circūfuso aere. Et sic vnius quōdem aialis vox ad aures diuersorum quae originaliter vni est dirigitur & non est contingens scilicet impossibile quod vna vox numero numerositate materiel sit in auribus diuersorum.

Questio. Primum ubi sit

principiū ab alijs distinctū. & in textu pueniēter definitum
Et videtur pmo ptra pmiū quod non sit principiū pmo. quia nullū syncategoremata est principiū. vbi est syncategoremata. igitur non est principiū. Secundo sic. omne predicamentū siue principii dicitur predicari de pma substantiā. scilicet vbi non potest predicari de pma substantiā. igitur non est predicamentū. Tercio. vbi inueniēter definit eū dicitur. est circūscriptio. quae circūscriptio est actio. sed vbi non est actio. igitur non est circūscriptio.

In oppositū est Gilbertus in textu. & ponit iste discursus. Maior. Locus subiective existens in locante circūscribit locatū derelinquēs in eo sicut in subiecto respectuū principii quod a locis vbi est nominatū. Minor. Hoc forma liter acceptū non est locus quod est quantitas continua nec esse in loco nec ipsa res locata quae est substantia quanta. sed quedā forma media. Conclu

sio. Igitur conueniēter dicitur corporis locati circūscriptio a loci circūscriptione causata in eo.

¶ Maior est pbi quarto physicorum dicitur. Locus est signatus vel terminus corporis principis. quod est subiective in corpore principis siue locatē. quod non obstat circūscribit ipsius locati derelinquēs p h in eo vnu principii quod res locata ad locū pparat. Et sic in vltimo locus est causa efficiens locati habens circa ipm actū silem actui forme. quod est limitare & determinare. & sic figuralis circūscriptio locati pcedit ex figura loci. sicut p3 in elementis quod pmo eorum naturae quae mouētur motu recto habent figurā rectā. & tū ppter ambigens & principis ea seculi habent figurās circulares. Et h est quod dicitur quod locus circūscribit locatū in quōtu circūscribere est figurari ad figurā principis & circūplectentis. Vbi notat pbat pmo quod non sit locus. quod locus vt in maiori dicitur est subiective in corpore locatē & extra locatū. sed vbi est in re locata. h non sunt eadē. quod differunt subiective non sunt eadē. Secundo etiā non est esse in loco. quod nullū abstractū est suū cōcretū. eo quod albedo non est esse in loco quod est suū cōcretū. scilicet formaliter melius dicitur vel vteritas quae vbi. sicut in predicamento quod dicitur melius dicuntur qualitate est generis quae hie. Tercio. non est res locata vt manifestū est. ergo ppter haec est quod forma media inter locū & locatū. quae mediante res locata denotatur esse in loco. Et ergo bene in fertur in pclusionē quod est corpus locati circūscriptio a loci circūscriptioe causata. Pro cuius definitōis declaratioe fm dnm Albertū est sciēdu. quod triplex est circūscriptio vna que est circūscribit corpus. & illa est actio. Alia est circūscriptio locati passiva. & illa vocatur passio tertia est procedēs ab vtraque. scilicet ab ea que est actio. & ab ea quae est passio. & illa nominat predicamentū vbi & vocatur talis pmeturatio loci ad locatū fm quā loco in cōi vel huius loco corpore locatū pparatur. Et sic est speciale genitum & vnus pmo. scilicet pmo dicitur quod sub voce designat. Et h mo quod alicubi est vbi esse dicitur. hoc esse sic pparatū ad locū in nullo alio p predicamento vni reperitur.

¶ Ad obiecta in oppositū. Ad pmiū est dicendū. quod vbi non accipit h syncategoremata sed nomialiter. sicut de quādo in capulo pcedit dicitur. Ad secundū est dicitur. quod vbi p dicitur de pma substantiā in quōtu accipit cōcretū. quod dicitur. fortes est in loco. licet non abstractue dicēdo. fortes est vbiario vel vteritas. Ad iij. dicitur est in pclusionē

Circa praedicta sunt du-

bia. Primum est. an aia sit in loco. Et videtur quod sic. quod illud quod est h de necessitate & non alibi. h de necessitate est in loco aia est hmoi. igitur tē. Minor. pbat. quod est in vno corpore et non in alio. Tercio. de aia contingit loqui duplr. Vno modo vt est corpus pūctū. Alio modo vt a corpore separata. si sermo fiat de aia vt est corpus pūctū. tūc non est pte in loco scilicet p accidēs. quod vt dicit Albertus. ppter locatū pmeturari & ad equari loco fm principii mediū & finē. sed aia non potest sic cōmeturari. quod ipa caret omni extēsiōe qmtratiua non habēs principii mediū & finē aliter non posset esse tota in toto corpore & in quilibet eius pte tota. h fm vnā partē eēt in vna pte corporis & fm aliā in alia pte. Quod autē p accēs in loco sit pbat. quod vniciūq; dicitur locus fm quod sibi dicitur motus fm locū. motus autē fm locū dicitur aie p accēs. eo quod motus vniciūq; nobis mouent oia quae in nobis sunt. p terea quāq; aliq; duo fm esse sunt pūctū vni numero facientia. tunc

Sex principia

Circa textū prius exposi

tum sunt dubia. Primum est, utrum punctū sit in loco sicut dicitur. Et videtur quod non. Quia dicitur philosophus in physicis, quod punctus non est in loco. Quia si esset in loco tunc locus puncti non differet a puncto. ut dicit philosophus in physicis. **Solo Alberti.** locus puncti dicitur locus simplex. Quidam tamen attendentes dictū philosophi in predicamentis dicunt quod locus est quantitas continua. dicunt quod locus non dicitur simplex simplex. sed tamen quod ad nos. quia secundum sensum est indivisibile nobis. hoc nihil est dictū in logica. ubi agit de his quod sunt in intellectu accipiuntur. sed dicitur simplex locus origo et terminatio eius quod est de numero continuorum. **Constat autem ex his quod de necessitate dicta sunt.** quod origo omnium continuorum est indivisibile simplex. locus simplex est indivisibile simplex. quod est origo et terminatio continuorum loci secundum quod locus est quantitas. hoc autem indivisibile dicitur locus indivisibile. Quia sic in textu dictū fuit. quoniam loci referunt ad locū. non referunt ad locū nisi quia particule eius ad loci terminū copulantur. **Et secundum hunc indivisibile loci referunt ad indivisibile loci.** et divisibile loci ad loci divisibile. et quod locus copositus habet tres ad eundem terminū copulatas ad que particule corporis loci coniunguntur sive copulantur. **Ex quo una est distantia numero quod est loci et loci.** et quod locus proprius nec maior nec minor est locato. **Terminus igitur copulationis est punctus.** Loci autem presertim iuxta punctum et in puncto necesse est fieri sive copulari. **Et simplex locus erit in quo punctus adiacere puncto constabit.** **Ad obiectum in oppositū est dicensur secundum Albertum.** quod non dicitur punctus esse in loco per se ut contentus. sed est in loco sicut ad quem ut aliquid loci. quia ad aliud copulari non potest loci et loci particule. **Si vero punctus per se ponatur in loco. tunc sequitur incontentus.** quod infertur Aristotele. quod idem est punctus et locus puncti. **Si enim simplex diceretur aliquid locus simplex esset oppositum adiacere. hoc est diceretur locus et non locus.**

Secundū dubiū. Ut ultima sphaera sit

in loco. Et videtur quod non. quia non habet corpus ipsam circumdans. locus autem est exterior superficies. ut in textu dictū fuit. **Solo Alberti.** dupliciter aliquid dicitur esse in loco. primo modo aliquid dicitur esse in loco sicut in generante et salvante. et ista physice loquendo sunt proprie in loco. et sic in loco sunt elementa et demerata mobilia motu recto. quod indiget continente exteriori ut salventur. **Secundo sunt in loco quicquid sunt.** ut locus et vas continens et salvans quod sunt propria in eo per virtutem salvantis primi. et sic sunt in loco incorruptibilia in se oia et alia propria. et hoc modo totū celeste corpus est in loco. quod in se salvatū est omnium aliorum. et idem movetur circa locū. **His igitur duobus modis sunt in loco quicquid movetur ad locū vel in loco.** Ut tamen est quod eorum quod sunt in loco sicut salvantia et circumdantia. quod sunt sicut locus salvans per se. sicut prima sphaera sive ultima ascendendo. **Quaedam autem sunt loci sicut vas salvans non per se sed per aliquid.** sicut sphaera inferior quod habet alias se extrinsecas circumdantes. **Ad obiecta in oppositū.** Ad primum videtur Albertus quod ipsa est in loco ut tactū fuit. sicut primum locus et primum vas. et hoc est esse in loco. quia referunt ad locū. hoc est ad loci distantiam. sicut primum salvatū et omnium generatū secundum formā. et non referunt sic ad locū sicut habent extrinsecas circumdantes. **Prute cur sit generatū et salvatū.** ut probatur argumentum. **Et si dicas.** locus et ubi non potest esse in eodem. **Nullum modo est prima sphaera in loco.** **Quod est quod hoc intelligitur de his quod sunt in loco.** sicut in salvante generante et continente. **In talibus enim salvans et continens non potest esse idem cum sal-**

uato et contento. **In alijs autem que sunt in loco.** sicut salvantia et continentia non est generaliter ut dictum fuit. **Nec valet si dicatur.** sphaera movetur localiter. ergo sunt in loco. quia aliud est moveri in loco secundum locum et ad locum. **Sphaera non movetur ad locū sed in loco.** quia movetur in loci distantijs undique equaliter circa mediū. et movetur secundum locū. quia movetur secundum loci distantias. et situs quod sunt ante retro secundum distantiam orientis et occidentis. non autem sic movetur in loco quod ad locū aliquid moveantur. **Et si queratur.** an ultima sphaera habeat ubi. dicitur per quod sicut prima sphaera est in loco ita habet ubi. sed est in loco sive creatōis alia perseverans et continens. ita etiam habet ubi. et sic habet ubi per accidens. quia si queretur. ubi est prima sphaera. non potest videri quod sit hic vel ibi assignando sibi aliquid determinatū ubi. aut locū in quo sit. sed bene dicitur quod est ultra omnes alias sphaeras et extra eam est nihil. et est oia alia continens et a nullo contenta. et sic non assignatur sibi ubi. nisi quod sit oia locans. oia continens. a nullo locata et contenta. **Unde si nihil contineret.** tunc ad questionem ubi est nihil posset respondere. nec esset in ubi per se nec per accidens.

Quare autem ubi intensione et remissione. **Non enim dicitur altero magis esse in loco ultimū.** licet tamen maiorē locū vel minorē possideat. **non tamen secundum ubi vel quantitatem aliquam.** sed secundum id quod quodale est.

Quia Gilbertus determinat de proprietatibus ipsius ubi dicens. quod ubi non suscipit magis et minus. non intenditur nec remittitur. **Quod probatur Gilbertus.** quia non dicimus inter ea que in loco sunt alterum altero magis esse in loco. **Non enim magis est in loco quod est sursum quod illud quod est deorsum.** nec magis est in loco quod movetur circulariter quod quod movetur recte. **sed aliter et aliter dicuntur esse in loco.** et non secundum magis et minus. **Quod tamen ubi maiorē secundum quantitatem locū possidet quod reliquū.** non tamen est vniū magis in loco quod reliquū.

Inest autem ubi nihil esse contrariū. eo quod nec loco quodem contrarietas inest. **Locus enim loco contrariū non est.** **Quoniam autem nec in alijs manifestū est.** **Sursum autem et deorsum esse contraria pluribus esse videntur.** multū enim videtur distare id quod sursum est esse et id quod est deorsum esse. **quod admodum sursum et deorsum.** quare ubi contrarietas maxime videtur circa sursum et deorsum esse quod admodum et quantitatis circa locum. **Contingit autem duo in eodem esse contraria.** sursum enim esse et deorsum esse in eodem sunt. **idem enim sursum et deorsum est ad diversa quodem sumptū.** **Nam turris altitudo sursum est et ad nos.** sphaere vero extremitati comparata inferior est. **Amplius contrariū quoque idem secundum formā contingit.** **Si enim sursum esse et inferius esse contraria sunt cum idem sursum et deorsum sit contingit idem sibi met contrarium fieri.** non est igitur contrarietas vlla in eo quod in loco est esse.

Quia Gilbertus ponit secundam proprietatem ipsius ubi dicens quod primum est ipsi ubi nihil habere contrariū. **Quod probatur.** quia ubi causatur a loci circumscriptōe. **In loco vero non est contrarietas.** lo-

Handwritten marginal note:
Sed simpliciter
et loco primum
loco et de
loco magis

Handwritten marginal note:
Alia sphaera non
loca primum
loco magis
loco magis
loco magis

Gilberti porritani.

cus nāq loco nō est contrarius. nec etiā cōtrariat alijs. q̄a cōtraria debet esse in eodē ḡnie vt manifestū est. Et nā p̄bat̄ ex hoc. q̄a si habet cōtrariū hoc esset p̄ q̄ antiq̄s visum ē. q̄ sursum z deorsus viderent̄ p̄na p̄t̄ h̄q̄ maxie distare vident̄ sursum z deorsum. Et p̄pter hoc cōtrarie eas q̄ est in vbi maxime videt̄ aliq̄b̄ esse circa sursum z deorsum sursum em̄ esse vbi est. z sursū deorsum eē. S̄z tñ nō ē vtz. q̄a si p̄cedat̄ sursum z deorsum cōtraria eē seq̄t̄ incoūeniens. sc̄z q̄ in eodē numero s̄l̄ p̄tingit̄ esse cōtraria. q̄a sursum z deorsum diuersis respectib̄ sunt in eodē loco sive vbi. Idē em̄ locus numero sursum z deorsum est ad diuersa sumptus vel cōparatus sicut p̄z in ex emplo. q̄a altitudo turris sursum est. ad nos cōparata. cōparata p̄o ad sp̄here celestis altitudinē inferius z deorsum. Sec̄do seq̄tur etiā q̄ vñū z idē erit sibi p̄i cōtrariū. si em̄ sursum z deorsum cōtraria sunt. cū idē locus numero sursum z deorsum sit colligat̄ vñū z idē sibi p̄i eē cōtrariū. Relinquit̄ur ergo q̄ nulla sit cōtrarietas in eo q̄d ē in loco esse. In loco autē esse est vbi p̄teritue.

Circa textum mouētur

dubia. Pr̄mū ē. vtz due p̄rietates vbi sunt p̄uenienter eadē attribuerē. Et videt̄ p̄mo q̄ nō. q̄a altū z bassum alte eē z basse eē vident̄ dicere vbi. z tñ suscipiūt magis z minus. q̄a p̄tingit̄ vñū eē magis vel minus altū v̄l bassum q̄ aliud. Similr arguit̄ de hoc q̄d ē esse sup̄ius z inferius. h̄ec em̄ vident̄ dicere vbi. z tñ dicunt̄ fm̄ magis z minus. Sec̄do sic. q̄ sunt in loco p̄ se z in vbi p̄ se magis dicunt̄ esse in loco z in vbi. q̄ illa q̄ sunt in loco p̄ acc̄s. q̄ esse in loco d̄z fm̄ magis z minus. Tercio. vbi fluit in motu locali. s̄z in om̄i motu est susceptio magis z minus ex accessu z recessu ad terminū vel a termino. q̄ zē.

Quarto. ois motus est de cōtrario in cōtrariū. s̄z ad vbi est motus. q̄ in vbi ē p̄rietates. Lōfirmat̄. mot̄ sursum z mot̄ deorsum p̄trariant̄. s̄z ad p̄rietatē motuum requirit̄ p̄trarietas terminoz. s̄z illi termini sunt diuersa vbi. q̄i vbi ē p̄rietates. Solo sic. vt p̄bat̄ fuit i textu

Ad p̄mū est d̄m. q̄ altū z bassum vel esse alte et basse nō dicūt vbi. q̄a nō importat̄ circūscriptōem loci. s̄z esse in alto z esse in basso bene dicūt vbi. q̄a importat̄ circūscriptōem loci a qua causat̄ vbi s̄z ista nō dicunt̄ fm̄ magis z minus. Nā inter ea que sunt in alto z in basso vñū nec magis nec minus est in alto vel in basso q̄ altū s̄z oia eōl̄iter. nō obstante q̄ vñū sit in loco altiori z aliū bassiori q̄ reliquū. Similr mō d̄m est de supra z infra. vel esse sup̄ius z esse inferius. H̄ec em̄ nō dicunt̄ vbi. q̄a nō nominat̄ circūscriptōem loci que h̄z denotat̄ p̄ hoc q̄d d̄z esse in. vt in domo vel ecclia. Et si dicat̄ esse in loco q̄ est infra vel q̄ est supra. tñ nō dicunt̄ tunc cū magis z minus. vt dictum fuit Ad sc̄d̄m d̄m q̄ ex hoc nō seq̄tur q̄ vbi p̄ se magis z minus suscipiat̄ q̄trum ad sui subam. Ad t̄rciū d̄m q̄ magis z minus q̄ acc̄s dunt̄ ip̄i vbi in motu locali nō sunt ip̄ius vbi q̄trum ad suū esse simplr. sed sunt fm̄ accessum maiorē vel minorē in cōparatōe ad terminū motus. q̄a in p̄ncipio motus mobile magis distat̄ a termino q̄ a medio. z hoc nō arguit̄ magis z min⁹ in vbi q̄trum ad suū esse subale. Ad q̄rtū de p̄rietate r̄ndet̄ eodē mō. q̄ vbi nō h̄z p̄trariū fm̄ suū eē simplr z subale. s̄z nihil. p̄hibet̄ ip̄m habere cōtrariū fm̄ suū eē acc̄siale z physicū. Ad d̄m q̄ circa vbi d̄m est p̄rietates. s̄z illa nō est tñ ip̄ius vbi q̄trum ad

suū esse subale. s̄z est corpoz physicoz in ip̄is locis existētiū. z hoc sufficit ad hoc vt motus fiat fm̄ vbi z fm̄ locū q̄a motus fit ad vbi z ad locū nō p̄pter vbi aut p̄pter locū cū in q̄trum ē sup̄icies. s̄z p̄pter virtute celestē q̄ ē in loco q̄ ē generatiua z p̄seruatiua corpoz q̄d ad ip̄m mouet̄. put̄ p̄riculari⁹ dicit̄. v. physicoz. Et p̄ hoc vadit̄ p̄firmatio.

Secundū dubiū est. Quare Gilbert⁹ nō assignat p̄rietates p̄rie p̄rias istius ḡnis sicut in alijs. Solo p̄rietates p̄ria ip̄ius vbi satis intelligit̄ ex p̄s induc̄. sc̄z q̄ p̄uenit ei eōl̄e eē ad id in q̄ ē. hoc ē ad corz porz q̄d ē vbi circūscriptōem. z p̄uenit sibi ex alio sicut ex cā. p̄cedere. z sic de alijs. Ad p̄t̄ dicit̄ de ambob⁹ p̄ncip̄ijs q̄n̄ z vbi. q̄ suba ipoz in cōparatōe ē. z iō multum sive sube h̄nt in rōne z minus in esse naturali. z q̄ nō multū radicant̄ p̄ria in suba istoz sicut in illis que habent absolutas essentias

Distio vero est q̄dam partiū situs et generatōnis ordinatio. fm̄ quā dicit̄ tur stantia vel sedentia z lenia v̄l aspera. vel quōlibet aliter disposita.

In ista parte determinat̄ de p̄dicamento positōnis. Et diuidit̄ in duo. q̄a p̄mo facit̄ hoc ponēdo e⁹ essentia lia. Sec̄do acc̄sitalia. ibi (Suscipe autē) Pr̄ma in duo. Pr̄mo facit̄ hoc. Sec̄do circa definitōes positōis remouet̄ dubiū. ibi (Sedere autē) Pr̄mo definiendo positōnem sic d̄r. Positio fm̄ q̄ genus generalissimū ē situs q̄dam partiū z generatōis ordinatio fm̄ quā ordinatōes partiū alia dicit̄ stantia. alia vero sedentia. z alia dicit̄ tur aspera vel lenia vel quōlibet aliter disposita

Sedere autē aut iacere positōes nō sunt. sed denominatiue dicit̄ur ab his

Hic Gilb. circa p̄dicta mouet̄ dubia. z p̄mo facit̄ h̄. Sec̄do mouet̄ questionē ibi (Soler autē) Pr̄mū dubiū orit̄ ex ea p̄te. q̄a dicit̄ ē q̄ fm̄ positōem aliq̄ dicit̄ur sedentia vel stantia. Posset̄ alicui eē dubium an sedere z stare essent positōes. Ad q̄d d̄r q̄ sedere z stare nō sunt positōnes. s̄z denotiatiue dicta a positōnib⁹ que admodum etiā superius dictū fuit in p̄dicamento ad aliq̄d.

Soler autē questio induci de curuo z recto aspero z leni. q̄drangulo z triangulo. bicubito et tricubito. magno z paruo. breui z longo. et similib⁹. quādam em̄ partiū positōem significare videt̄ur. Asperū em̄ d̄z cuius partiū alterum alteri sup̄eminet. lene vero cuius partes equaliter porrecte sunt. simillr autē z de reliquis

Hic Gilb. mouet̄ q̄stionē q̄ talis ē. Vtz rectū curuū asperz lene q̄drangul⁹ triangulus. z alia noia s̄z se habeat̄ in p̄dicamēto positōis sint collocāda. Et videt̄ q̄ sic. q̄a h̄mōi noia vident̄ sc̄care ordinatōnem partiū. igit̄ oia h̄mōi noia sunt in p̄dicamēto positōis locanda. Lō sequentia tenet̄ ex definitōe positōnis. An̄s p̄z. q̄a asperum d̄z cuius vna ps̄ eminet sup̄ aliā. z p̄ oppositum lene d̄z cuius partes in directū sunt porrecte.

Non sunt autē positōes que dicta sunt om̄ia sed qualia sunt circa situm existentia. co nanq̄z q̄ partes sic dispositę sunt ex eo talia sensib⁹

RR ii

Handwritten notes:
vñū z lē magis ex p̄sentia vbi
p̄ alio q̄d d̄m p̄t̄ in vbi z loco
nō nō p̄sentia

Sex principia

dicantur. nō autē ex eo q̄ qualia. id est aspera lenia vel bicubita et tricubita sunt. Similiter autē et de alijs que hōi partū habent dispositōnem. **E**rit igit̄ vniūquodq̄ premissoꝝ nō positio. sed quale qd̄ circa positōem nascitur.

Hic determinat questionē p̄dictā dicens. q̄ p̄dicta nō sunt positōes. s; sunt q̄itates circa sitū siue positōes exiſtētes. q̄ ex hoc q̄ pres sic vel sic sunt positē et ordinare taliter vel taliter sensu indicant. i. sensum inmutant. nō itē in eo q̄ talia aspera vel lenia bicubita vel tricubita positōes sunt. **E**t sūmō de alijs hōi q̄ h̄nt positōnem siue dispositōnem in partib; eōdem. **Q**uare p̄cludit q̄ vniūq̄d̄ p̄dictoꝝ nō ē positio. s; q̄le qd̄ circa positōes nascit̄

Incidunt dubia circa p̄dicta.

Primū ē. q̄tripliciter accipit̄ positio. **S**exto. septupliciter. **Primo** p̄ specie quadā obligatōis qua q̄s tenet sustinere aliquā tantq̄ vey. sicut loquunt̄ logici de positōe. **S**ecundo p̄ locatōne actiua. sicut dicitur vult gariter hō ponit manū suā aut aliud corpus in tali vli in tali situ. **Tercio** p̄ dignitate p̄la posita in demonstratiōne. et sic loquit̄ de capis p̄mo posteriorib; ponens distinctiōnem inter positōem et supponem. **Quarto** p̄ opinione. et sic cōiter recitatur positōes in materijs dubitabilib;. dicendo positio illius est talis. **Quinto** p̄ dissimulatōe partū alicui⁹ quātū p̄manētis. et sic loquit̄ p̄hus de positōe in caplo de quātitate dicens. q̄ quātitatū alia h; positōem alia nō h; positōem. **Sexto** p̄ respectu relatōis qua refertur ad illud cuius est positio. **E**t sic loquit̄ p̄hus in p̄dicamētis enumerans positōem inter ea q̄ sunt ad aliquid. **Septimo** p̄ ordinatōne partū corpis naturalis in comparatōe ad locū. et sic facit p̄dicamentū distinctū ab alijs. iuxta intentōem p̄bi q̄nto metaph. dicens. q̄ **positio est ordo habētis partes in loco** sicut positōem vel sicut spēm. p̄ partes sicut positōem intelligunt̄ partes eiusdem rōnis. nō p̄ se existentes. vt partes aque vel ignis vel cuiuscunq̄ alteri⁹ totius homogenij. **Per partes autē** sicut spēm intelligit̄ partes diuersarū rationū. vt caput manū pedē q̄ vocant̄ heterogenia. p̄ qd̄ vult p̄hus scire q̄ positio reperit̄ tā in partib; homogenijs q̄ heterogenijs. ita q̄ distinctia et p̄pinq̄tas partū inaiatay ad inuicē in comparatōne ad locū est positio. **Similiter** sessio statio acubitus hominū q̄ nō reperiunt̄ nisi in corporib; animatis sunt positōes. **Unde** qū hō sedet aliter h; pres ad inuicē in comparatōne ad locū. et aliter quādo stat.

Secundū dubium ē. An positio vltimo mō accepta sit vniū principū ab alijs distinctū. **E**t videtur p̄mo q̄ nō distinguit̄ ab vbi. q̄ eedē sunt differentie positōis et vbi. **Probatur**. q̄a sursum deorsum ante retro dextrum et sinistrum sunt differentie loci et dicitur positōis. **Probatur**. q̄a q̄literat̄ q̄ aliquid vbiatur taliter ponitur et contra. q̄ positio est vbi. **S**ecundo videtur q̄ nō differt a figura. q̄a mutans positōem nouam acq̄redo. mutat figurā acq̄rendo nouā. cū inspectio membroy causat nouā figurā. sicut curuatio virge. **Q**ū igit̄ nūq̄ ponatur distinctio respectus nisi p̄pter mutatōem aut verificatiōnem p̄trari ad quā sufficit figura. videtur q̄ positio sit figura. **S**olo sic. q̄a h; sub se ḡnā spēs et indiuidua in nullo alio ḡnē ponibilia. **Per hoc autē** q̄ sub se h; spēs ē genus. et q̄a nō h; supra se aliud genus ē genus ges

neralissimū habens sub se subalterna. q̄ sicut dicitur **Albertus** sunt eque poni vel nō eque. vel positio recta vel reflexa. spēs specialissime sunt sessio statio. indiuidua. sessio sortis. statio platonis. **E**t q̄a p̄dicta ad nullū aliorū generū reduci p̄nt. s; est distinctū principū seu p̄dicamentū

Ad obiecta in oppositum. **Ad primū** dicendum. q̄ licet positio dicat̄ habitudinē ad locū sicut vbi. nō t̄m est idē qd̄ vbi. q̄a vbi sc̄at absolute esse in loco positio vero sc̄at esse in loco sicut quēdam ordinē et quādam adaptiōnem partū. et hec est diuersa habitudo. **Ad p̄barōnem** sicut dicitur. q̄ sicut in p̄dicamētō relatōis reperitur distinctia vel p̄pinq̄tas vt dicit̄ habitudines terminū ad terminū. in p̄dicamētō vbi vt dicit̄ habitudinē locati ad locū. et in p̄dicamētō relatōis habitudinē partū ad inuicē in p̄paratōne ad locū. et q̄ partes hoīs sunt p̄pinq̄iores ad inuicē qū sedet et distantiōres qū stat. ita sursum et deorsum et alie dicit̄ assignate p̄nt esse relatōes si fluūt a terminis relat̄is p̄ se sicut denotatōem repertā in partib; aialium. et p̄nt eē dicit̄ vbi si dicit̄ habitudinē totius ad locū. et p̄nt esse dicit̄ positōem si dicit̄ habitudinē partū inuicē in toto et in p̄paratōe ad locū. **Primo** et secundo sursum et deorsum. dextretas et sinistretas fundatur in toto. et tercio mō fundatur in partibus. **Quid negandum est.** q̄ qualitercūq̄ aliquid vbiatur. q̄ taliter ponatur. quia corpus multū velociter et varie vbiatur nō varie aut vey lociter ponit. sicut pars de hoīe sedente sup equum conformiter positio. **Ad secundū** est dicitur. q̄ stat hoīem mutare positōem cū hoc q̄ maneat cōformis figure sicut p̄ destante et postea tacere. ille enī mutat positōem s; non figurā. q̄a seruat semp figurā corpis rectam

Tercū dubium est. An definitio positio/nis a Gilberto posita. posita sit bona et p̄ueniens. **Et** videtur p̄mo q̄ nō sit p̄ueniens. q̄a nullū generalissimum p̄t definiti. **S**ecundo sic situs cōmuniō est positōne. vt innuit **Gilbertus** dicens positōem esse quēdam sitū. igitur positio nō est genus generalissimū. **Consequētia** est manifesta. **Tercio** arguit̄. an nulla definitiōne debet poni ambigū. s; situs est quiddā ambigū. cū cōuenit naturalib; et mathematicis. igitur definitio est falsa et incoēueniens. **Quarto** sic. nō oīs positio est generatōis ordinatio. q̄a in corpore celesti est positio. q̄a sicut p̄hus secundo de celo in eo reperiunt̄ dicitur positōis. et tamē nō est ibi ordinatio generatōis. cū celi sicut p̄hus p̄mo de celo sit in generabile. **Quinto** sic. in reb; artificialib; vt in domo et alijs similib; est positio siue situs. et tamē nō est ibi generatōis ordinatio. cū illa solū reperiat̄ in naturalib;. **S**olutio sic. q̄a situs ex quo cōmuniō est positōe vt dicit **Albertus** definit̄ ipam positōem. nō t̄m tantq̄ positōis genus q̄a sic positio nō esset genus generalissimum s; tantq̄ cōmune analogū qd̄ p̄ plus dicit̄ de naturalib;. et p̄ posterius de mathematicis. **Et** sic differūt sicut dicitur **Albertus** q̄a situs p̄ plus dicit̄ ordinatōem partū in loco. et posterius ordinatōem partū in toto. **Positio** sicut econtra p̄ plus dicit̄ ordinatōem partū in toto. et p̄ posterius in loco. **Et** p̄pter h; p̄hus q̄nto metaphysice dicit̄ q̄ dispositio est habētis partes. ordo sicut dicitur loci determinat̄ vel distinctus. vt igit̄ cognoscat̄ qualis situs sit positio. dicitur notat̄ qd̄ situs. vt p̄ hoc situs ad positōem restringat̄. nō omīs enī situs est positio. **Ad dicit̄** consequenter et generatōis ordinatio. tantq̄ p̄p̄ria causa. quia generatio quibet eius qd̄ h; partes integrales et p̄p̄rietas

Gilberti porritani.

est ex partiu ordinata cōpositōe. nec generare p̄t nisi p̄ hunc modū. 2 ideo ip̄a generatio p̄ virtutē formatiuam q̄ est in generatōe operatur ad formā generati 2 facit talē partiu ordinatōem. 2 ergo mali exōnūt aliqui generatōnis p̄ generato. In alijs aut̄ in q̄bus nō est generatio 2 est talis partiu ordinatio s̄ilis. 2 est. forma em̄ terminans causa est ordinatōis partiu ad hunc vel ad illū sicut. cū om̄e qd̄ h̄z partes et partib̄ suis cōponit siue sit generabile siue ingenerabile. Et p̄ hoc q̄ partes p̄ueniunt ad p̄positōem generat̄ ex ip̄is. 2 sic intelligit̄ definitio in qua d̄r 2 generatōis ordinatio. Copulatio vero q̄ in medio ponit nō notat pluriū diuersos copulatōem sed expositōem. q̄a em̄ d̄r q̄ positio est qd̄az situs partiu. Posset aliq̄s dubitare qd̄ esse situs. 2 ergo addit̄. et id est generatōis ordinatio. q̄ partes ad inuicem ordinat 2 ad totū vt sub forma totus stent debito mō. Et iste est verus intellectus 2 definitōis positōis s̄m qd̄ est p̄ncipium vel p̄dicamentū. 2 vox f̄catur talis forme q̄ inest partib̄ ex ordinatōe eaz ad se inuicē 2 ad totū p̄stituentium. Dicit̄ aut̄ notat̄ partiu ad se inuicē. q̄a optet partem habere duplicē ordinē. Vnū ad partē cū qua secū cōueniente totū p̄stituit in q̄ntitate 2 figura. Aliū h̄z ordinē ad formā totius om̄es partes terminantē ad eē totius 2 om̄es partes cōtinentē. nomē ergo q̄ talis ordinis formā d̄r s̄m quā p̄tes ad se inuicē 2 ad totū referunt̄ p̄mū 2 ad locū quē h̄nt in loco totius sedario. illud reserue p̄dicat positōem siue supra siue infra in toto poni vel eque vel non eque.

Ad obiecta in oppositū Ad p̄mū dicit̄ est superius. Ad sc̄dm dicit̄ est in solutōe p̄ncipali q̄ situs licet sit cōmuniō positōe. nō t̄n h̄z ad positōem generat̄ cōmunitatē s̄ analogie. q̄a p̄ p̄us d̄r de naturalib̄. 2 p̄ posterius de mathematicis. Vn̄ in sua maxima cōitate nō est terminus p̄dicamentalis. s̄ f̄cat habitudinē partiu in toto p̄tinentē ad p̄dicamentū q̄ntitatis. 2 locale situatōem mundi p̄tinentē ad p̄dicamentū vbi. 2 ordinē partiu in cōparatōe ad locū p̄tinentē ad p̄dicamentū positōis. et ideo p̄t cadere in definitōe positōis nō tanq̄ genus sed analogū. Ad terciū d̄m est q̄ definitōes generaliss̄m̄ mox sunt solū qd̄a assignatōes maioris declaratōis q̄ nomē s̄m se sumptū. 2 in talib̄ p̄t poni ambiguū ad vna sue f̄catōis partē cōtractū. Ad quartū d̄m est. q̄ generatio accipit̄ in definitōe cōmunit̄ vt extendit se etiā ad creatōem. Ad q̄ntū d̄m est. q̄ generatio in reb̄ artificialib̄ inuenit̄ vt exēdit se ad quācūq̄ p̄ductio nem. vt cū domus p̄ducit̄ ip̄a generari d̄r. Vel dicē dū q̄ p̄ma ps definitōis p̄uenit om̄ib̄ positōnib̄. s̄ tota definitio cōuenit positōnib̄ q̄ sunt in corporib̄ naturalib̄. 2 ita dicit̄ est in solutōe p̄ncipali q̄ in illis in q̄bus nō est generatio ē s̄ilis cā ordinatōis partiu. s̄z forma.

Quartū dubiū est. An positio potius reperit̄ in naturalib̄ vel in artificialib̄. P̄dm q̄ positio nominat ordinē partiu inter se 2 in ordine ad totū. ergo s̄m d̄m totoz reperit̄ differens positio. qd̄am em̄ sunt tota homogenia que nō habent partes diuersimode figuratas vel dispositas. 2 ideo nō h̄nt certum ordinem partiu. sicut terra lapis ignis. Alia vero sunt tota heterogenia que h̄nt partes diuersimode figuratas. Et illa sunt duplicia. q̄a qd̄am h̄nt istam ordinatōem partium ab artifice sicut nauis. stana herculis. domus. Quedaz vero h̄nt istam ordinatōem ex p̄ditōe naturali. et hoc

dupliciter. q̄a vel talis ordinatio partiu est p̄ innascentiā in rei generatōe vel p̄ p̄suetū motū nature. In naturalib̄ igit̄ heterogenijs positio reperit̄ potissimū. Sed cū dario vero in artificialib̄ 2 homogenijs ex quo in naturalib̄ heterogenijs maior reperit̄ partiu distinctio. et post hoc in naturalib̄. minima aut̄ distinctio reperit̄ in homogenijs.

Quintū dubiū est. Que dicunt̄ sedētia q̄ stantia 2 q̄ iacentia. Solutio Alberti. stantia dicit̄ tur quoz supiora recte crunib̄ sustentantib̄ incubunt. Sedētia vero quoz spondiles recte tenent̄ porriguntur sed cura nō porrigunt̄ ad inferiorē sustentatōem. Facētia vero quoz dext̄ vel sinistr̄ reliquo incumbit lateri. Ac cubitus vero est positio cōposita ex iacere 2 sedere. sicut reclinatio facta a dorso. cū t̄n inferiorib̄ supiora insideat̄.

Sextū dubiū est. An asperū lene rectum curuū sint positōes vel q̄litates. Solutio Alberti. ista p̄nt tripl̄ cōsiderari. Vno mō vt dicit̄ ordinē que facit generatio totius ex partib̄. 2 sic sunt positōes 2 s̄z in isto p̄dicamento. q̄a curuū hoc mō est vt de plano curū mediū ext̄ ab extremis. Rectū aut̄ est. vt idē d̄r. curū mediū extrema tegūt ne videri possit cum extremis. Asperum aut̄ cuius partes nō in vna iacent sup̄ficie plana. s̄ extra sup̄ficiem porrigunt̄. Lene vero cuius partes eque iacent in sup̄ficie plantate. Et sic oia ista nominat̄ quamdam partiu ordinatōem. 2 p̄sequens positōem.

Sedō p̄nt cōsiderari s̄m q̄ p̄ acutū 2 ebes vel nō angulosum agūt in sensum. 2 sic sunt passibiles qualitates.

Tercio p̄nt cōsiderari s̄m q̄ cōponit̄ figurā totius 2 claudūt in angulis 2 terminatōe lineaz. 2 sic sunt qualitates quarte speciei. Et eodē modo d̄m est de magno et paruo. longo 2 breui. q̄a si cōsiderent̄ simpl̄ sic dicunt̄ q̄ntitates. si s̄m p̄portionē. sicut auris breuis rotando capitū. 2 auris longa oblongo capiti. sic vident̄ dicere differentias positōnū. **Recuruū 2 tricuruū etiā p̄siderant̄ dupl̄.** Vno mō vt dicit̄ spēs quāntitatis que est substantie mensura. Alio mō vt sunt termini iuncture membrorū totum p̄stituentū. sicut iuncture manus ad brachium et brachij ad adiutorū. si em̄ dicunt ordinē quāroz ad talem modū quāntitatis totum cōstituentū. 2 sic vident̄ dicere positōes. Etiā quadrāgulum. triangulū p̄nt etiā dupl̄ cōsiderari vel tripl̄. Vno mō inq̄stum h̄nt laterā recte ad angulos terminata. 2 sic vident̄ dicere positōes.

Sedō nominat̄ clausure lineaz modos. 2 sic nominat̄ q̄litates quarte sp̄ci. Tercio referunt̄ ad actū inq̄stum vt sensibilia agūt in sensum. 2 sic dicunt̄ q̄litates terciē sp̄ci. In oib̄ t̄n p̄dictis positio est cā imuratōis sensus. q̄a ex eo q̄ p̄tes sic vel sic posite sunt aut aliter imurant̄ sensum puniendo vel nō puniendo. 2 sic ralis imuratio sensus effectus est positōis. 2 q̄a effectus notior est sua causa q̄ ad nos. ergo quo ad nos ista noia dicit̄ p̄ncipal̄ qualitates. sicut hic vult Gilbertus. sed cā simpl̄ 2 s̄m naturā est p̄oz. 2 sic p̄ncipale in istis est positio. 2 hoc vult p̄hs in p̄dicamentis. 2 ita debet cōcordari quod dicunt̄ Aristoteles et Gilbertus.

Suscipere aut̄ videtur situs cōtrariedades. nam sedere ad ip̄m qd̄ est stare cōtrarium cē videtur. cōtraria em̄ sunt que in indiuiduo vno eodem tempore impossibile est siml̄ reperiri vlt

Sex principia

diffinitamē possibilis inesse. Sedens enim illico potest stare et stans sedere, quod autem sedere impossibile est cum stare

Hic Gilbert declarat istud principium per proprietates. Et dividit in duas partes secundum quod ponit primo duas proprietates rationes. Secunda ibi (Proprium autem positio) Prima in duas. Primo ponit unam opinionem cum eodem motu. Secundo eam unam probat ibi (Ponentibus) Quo ad primum dicitur quod positio siue sit videtur suscipere contrarietatem secundum apparentiam, sedere enim ad id quod est stare primum videtur esse secundum quodammodo rationem quia tria sunt quoniam et eodem tempore uno et eodem individuo impossibile est reperiri simul, sed vicissim eisdem inesse potest. Sedens autem postquam surrexit stare potest, sicut quoniam sedente impossibile est eundem stare dum sedet, et sic sessio et statio vicissim eisdem eadem inesse potest et nulli simili, sicut videtur contraria

Ponentibus autem nobis hec contraria esse in convenientia recipere cogimur, eo quod unum contrarium sit plurimum. Secundum etiam collectio continetiam non magis sedere ad id quod stare contrarium quidem est quam ad accubere. Similiter autem et quoad modum sedere et stare nunquam in eodem simul reperitur, ita nec sedere et accubere et stare. Secundum igitur huiusmodi dispositiones siue nulla contrarietas invenitur. Fortassis autem nec insolitum videbitur quidem unum plurimum esse contrarium. Pallor enim ad album et nigrum contrarium videtur esse, nam sub eodem genere cum sint nunquam in eodem inveniuntur et vicissim transmutantur. Relinquitur igitur unum plurimum esse contrarium. Ad est pallidum ad album vel nigrum contrarium, et cum vicissim in eodem est, pallor enim et colores reliqui ex albo et nigro consistuntur. Necessarium est ergo in quocumque pallidum est in omni eo quidem esse album et nigrum. Similiter autem et de ceteris coloribus.

Hic Gilbert improbat predictam proprietatem duabus rationibus. Prima est, quia si propter hanc rationem quod dicta est huiusmodi ponantur contraria, sequitur quod idem secundum idem plurimum sit contrarium, quia si consideremus contraria secundum contrarios regulas invenimus quod ad id quod est stare non magis primum est sedere quam accubere vel discutere, sicut enim sedere et stare nunquam sunt in eodem, ita nunquam sunt simul in eodem sedere et accubere. Et secundum ista sequitur quod positioni nihil est contrarium. Sed forte diceret aliquis quod non est in eodem mens nec insolitum unum plurimum esse contrarium, quia pallidum ad album et nigrum primum videtur, quia cum sint in eodem genere, primum quod est color nunquam simul secundum idem inveniuntur in eodem, sed mutuo se expellunt ab eodem susceptibili et vicissim potest unum inesse quod secundum ea transmutat. Et ex hoc videtur quod unum potest esse plurimum contrarium. Sed dicitur quod non est pallidum ad album et ad nigrum contrarium secundum perfectam rationem quod est. Contraria materiam a se invicem distat, quia sicut unum dicitur nihil principat de reliquo, sicut sunt album et nigrum, calidum frigidum dulce amarum et alia his similia, si alij medij colores et albo et nigro constituntur et permiscetur, quare necessarium est quod in quocumque pallidum est in eodem aliquid modo sine et album et nigrum. Et sicut dicitur de ceteris medijs coloribus.

Amplius autem contrariorum ratio est circa idem

nata existere. Sedere autem et iacere non sunt circa idem nata sed sancta sunt. Est enim sedere circa rationalia proprie, iacere autem et accubere circa aduersa. Huiusmodi autem signum est equi et bouis similitudo quibus sine dubio accubitus proprie potest esse

Hic ponit secunda ratio quod sedere et stare non sunt tria, quia contrarios ratio et regula est, quod circa idem nata sunt existere quod est susceptibile vicissim, nisi aliter insit per naturam, ut in postquam dicantur dicitur. Sedere autem et stare si procedant opposita, ex alia tamen ratione proprie non sunt tria, quia non sunt proprie circa idem in numero et specie nata sunt fieri, sed sancta sunt susceptiva siue susceptibilia eorum in quibusdam, sedere enim proprie provenit rationalibus, iacere autem et accubere proveniunt irrationalibus quod rationalibus sunt aduersa, signum autem huiusmodi est quod homo et equus in hoc similia sunt quod vicissim provenit iacere et accubere, sedere autem proprie non provenit nisi homini, aliquid igitur iacet et accubiter cum sedere non convenit, sicut equus igitur sedere et stare et accubere non sunt nata sunt fieri circa idem. Sequitur igitur quod hec non vere sunt contraria quibus modum aliquem habeant contrarios

Proprium autem positionis est neque cum minus neque cum amplius dicitur. Sedere autem non magis est positio quam accubere nec minus, nec sedens magis vel minus alterum altero dicitur, neque accubens neque vltiter secundum aliquam aliam positionem

Hic ponit secundam proprietatem positionis dicens, quod positio neque cum magis neque cum minus predicatur, quia sedere cum sit positio non magis est positio vel minus quam accubere vel stare quod etiam sunt positiones. Sicut in eadem specie positionis sedens vel stans non dicitur unum altero magis sedens vel stans. Et vltiter loquendo secundum nullam positionem dicitur aliquid secundum magis vel minus. Concluditur ergo per inductionem quod positioni proprium est non suscipere magis et minus.

Magis autem videtur proprium positionis substantie proxime assistere omnibus quidem alijs formis superpositis. Positio autem nihil aliud est quam naturalis ipsius substantie ordinatio que a principio quidem nata est, ut ea quod asperitas et lenitas et cetera libus vel unequalibus inesse, vel a nature quodammodo motu consucto, ut sessio et accubitus et similia. Quicquid igitur proxime est substantie assistens id necessario positio est, et omnis quidem positio huiusmodi rationis suscipit predicationem.

Hic ponit proprietatem proprie primum dicens, quod videtur esse proprium positionis sube proxime assistere inter ea quod assistunt, proprie quod ostendit per definitionem positionis quod est. Positio est naturalis sube secundum hanc vel illam positionem ordinatio, sicut naturalis ordinatio secundum sessionem et sessio, et naturalis ordinatio secundum stationem et statio, et sic de alijs. Ista autem naturalis ordinatio vel a principio positionis sube innata est, vel innata est a consuetu motu naturae. A principio quidem positionis innata est, sicut in asperitate et lenitate et equalibus secundum superficie vel in equalibus, sicut plana equalia sunt secundum superficie, et hispida in equalibus. A consuetu motu nature facta est ut flexura membrorum, sicut sessio vel statio et alia huiusmodi, et quod proprie primum est quod gubernabile id sequitur quod quicquid proxime inter assistentia assistens est illud secundum veritatem positio est

Gilberti porritani.

Circa textum mouetur

dubia. Primum est circa sedam proprietate positiois in q dicitur qd non suscipit magis et minus an sit vera. Et videtur primo qd non. qd rectus et curuus sunt positioes. et sicut aspectus et lenes. et in suscipiunt magis et minus. qd recipiunt comparationes. vt rectum rectius rectissimum. et curuum curuissimum.

Secundo supra et infra dicunt positioes. tunc suscipiunt magis et minus. qd vniu pnt esse magis sursum qm reliquiu.

Solo sic. qd suscepcio magis et minus coiter causat a depuratione prarij a prario. vel pmixtione prarij cu costrario. Sed vt dicitur in ppositate positiois non h3 prariu ergo non suscipit magis neq minus.

Ad obiecta in oppositu. Ad primum est dicendum. qd curuus non suscipit magis et minus rone positiois s3 rone eleuatois medij ab extremis. sed rectus non suscipit magis et minus. qd rectitudo pssit in eqilitate a q nihil aufertur potest manere rectitudine. s3 statim fit curuus. Qd autem dicitur rectus rectissimus. dicitur e fm coiter loqueres. qd qnq vocat rectus qd e simplr curuus qn non multu distat a recto. et qd in tali comparatone dicitur rectissimu est illud qd simplr e rectus et hoc non dicitur fm magis et minus. Sicut mo ddm est de aspectu et leni. qd aspectus suscipit magis et minus non rone positiois. sed rone eleuatois vel depressiois ptuu. Lenes autem non suscipit magis et minus. qd lenitas consistit in eqilitate cui non potest aliquid apponi vel aufertur. si tunc pparet h est fm coiter loqueres. Ad sedam ddm. qd hec rone alicuius habitus dicitur magis et minus rone positiois. s3 rone alicuius habitus dicitur extrinsece. puta dicitur fm magis et minus rone accensius et recessus in ordinatone ad centru et circumferentia. In primis dicitur in ordine ad centru. et extra ad circumferentia. Sicut supra et infra non dicitur fm magis et minus rone positiois. sed rone maioris vel minoris eleuatois. Illud autem dicitur magis supra qd magis e eleuatu. et sic non dicitur ista l magis vt dicitur ordinatone ptuu qd est positio. s3 sic dicitur fm magis et minus rone alicuius alterius qd e extra positiois ratione. Sicut e ddm. qd sursum et deorsum non dicitur fm magis et minus rone positiois. s3 rone pproportat vel distantie in comparatione ad ortem celeste et ad centru mundi. illud autem qd est pproportat orti est magis sursum. et illud qd est pproportat us centro est magis deorsum.

Secundu dubiu est circa terciu proprietatem

An primum sit positiois substantie. primum assistere. Et videtur qd non. qd qstias primum substantie ad est qd positio. qd qstias inest a principio intrinseco qd non puenit positiois. Et pfirmat. qd positio pssupponit qstiatem. eo qd non e nisi ordinatone pruu qstiatuay. qd qstias primum ad est sube. et sicut pbat de qstitate. Et pfirmat. qd que da qstiatas sunt radicate in eentialibus pncipiis subiecti. cuiusmodi sunt naturales potetie. Solo Alter. sic. qd positio non est aliud qd ordinatone pruu sube qd inest eidem vel a principio sue pponis vel a psueto motu nature. qd ptime inter ocs formas suprapolitas assistit sube. Dicit autem notate assistit sube. qd fm dnm Albertu duplicia s3 accidencia. qd da sunt absoluta sicut qstias et qstias qd proprie dicitur inesse. qd ab intrinsecis pncipiis sube causantur. qstias a toto qd a materie. et qstias gra forme. Alia s3 qd causantur ab aliq extrinseco pparato ad subam vel a suba pparata ad extrinsecu. et talia vocantur Gilberti assistencia. Vocant autem assistencia. qd non trahit rone ab h qd insunt sube. s3 ab eo qd p ea suba ad ens extra se pparat.

sicut relatio et qn ubi positio et habitus qd nullu noie suo dicitur qd in se. s3 noie sui gaus tunc qd e accens. sed noie pproportat dicitur pparatoem sube ad extrinsecu. Et ppter illud Gilberti dicit qd proprie assistit pdicta. et inter oia positiois pprimu et relatio loqinquis qn et ubi medio mo. qd p ista in subiectis aliq mutatio fit. qd aliqd abijit in pterito et aliqd acqritur in futuro. Et sicut fm ubi totu mobile mutat de loco ad locu eiu. s3 habitus plus assistit qd relatio. qd habitus mutat ad forma hnt. actio et passio cu a pncipiis sunt intrinsecis non nterat ppe inf assistencia. s3 iter ea qd isunt simplr et abs.

Ad obiecta in oppositu p3 ex dicitur. qd Gilberti. (solure no dicit absolute qd positio pprimu sit inter oia pdicamenta accidencia s3 dicitur inter assistencia est sube pprimu. et hoc est vtz. Quartitas vero et qualitas inter assistencia non nmeratur. sed sunt simplr inherencia.

Habitus e corporis et eorum qd circa corpus sunt adiacenta fm que hec qd e h3c. et la po haberi dicitur. s3 autem non tunc fm totu s3 fm pnticular e diuisionem sit. vt armatu e et calceatu e. His namq neq simplia qd e noia posita s3 qd appellaret ea. s3 sunt eis nomina armatio et calceatio. Horum autem ad pporcionem erde reliquis.

Istud e sextu et vltimu caplm istu tractat. Et diuidit in duas pres pncipales. In pma determinat de eentia libi ipsi habitus. In seda de accensibus. Quo ad pma dicitur qd habitus vt e distinctu pdicamentu e corpus et eorum qd circa corpus sunt adiacenta. i. habitus e accens derelictu in hnt vt in subiecto qd habes pparat ad habitata fm qd accens. illa dicitur h3c qd vocantur hnta. et illa dicitur haberi qd sunt habitata. Et istud ptingit duplr. vel fm totu. vt armatus esse. aut fm pte vt calceatu e. Calceus autem soliu recipit pedem et non indrnter qd hntet meq corpis. His autem habitibus non sunt simplicia noia iposita. simplicia autem noia s3 pnt tuantur vni scntia et absolute non in pparatoe ad alteru. s3 notant noib deriuatiuis. vt armatio calceatio. qd pnt deriuat ab armis et habitudinē fecit qd corpus armis pporcionat. Sedm po deriuat a calceo. et habitudinē notat qd pars corporis pparat et pporcionatur. Et sicut est in rebus que omib que gener et pteay habitus noia esse dicitur. vt vestitio. tunicatio. capitatio.

Circa textu prius expositi

tunc dubia. pma e. Vtz habitus sit vniu pdicamentu ab alijs distinctu. Et videtur qd non. qd habitus e qstias p spee qd non e distinctu pdicamentu. Secdo habitus non e vniu pdicamentu. pbat. qd sicut e de agere et pati. ita est de h3c et haberi. sed agere et pati sunt duo pdicamenta. qd habere et haberi. Solo sic. qd h3 genera species et indiuidua. qd ad nullu alioy gener reduci possunt. qd patet. qd velle esse et armatu esse siue vestitio et armatio sunt subalterna. Spēalissima. tunicatio. lorricatio. capitatio. Indiuidua. vt lorricatio fortis. tunicatio platonis.

Ad obiecta in oppositu. Ad primum est dicendum. qd habitus accipit qd duplr. primo. p eo qd opponit pparato. et sic est postpdicamentu sicut oppositio. eo qd habitus et pparatio reperitur in quolibet pdicamento fm p fm. Secdo p qstiate corpis vel aie diffculter mobili a subiecto. et sic ponit pma spes qualitat. Tertio accipit p corpore art.

RR iij.

apparet in oppositu ad aliquos habitus qd dicitur

habitibus qd dicitur

ad uniuersalibus habitibus qd dicitur

Secundo habitus non e vniu pdicamentu. pbat. qd sicut e de agere et pati. ita est de h3c et haberi. sed agere et pati sunt duo pdicamenta. qd habere et haberi. Solo sic. qd h3 genera species et indiuidua. qd ad nullu alioy gener reduci possunt. qd patet. qd velle esse et armatu esse siue vestitio et armatio sunt subalterna. Spēalissima. tunicatio. lorricatio. capitatio. Indiuidua. vt lorricatio fortis. tunicatio platonis.

Sex principia

ficialiter acto vel facto. vt tunica z vestimentū que vt artificialiter sunt ponitur in pdicamēto qualitatis. Quare p adiacentia corporis z eoz que circa corpus sunt. et sic facit distinctū pdicamētū. Ad scdm dictū est in pdicamētis circa nūmēz pdicamentoz.

Secūdu dubiū est. An habitus sit in tertio

cōueniēter definit. **S**olo sic. qz habitus in q̄tum ē accūs ē in hñte vt in subiecto de quo pdicatur denotatiue. **C**ū hñt ē corp⁹. ibi corp⁹ p̄struit in habitudine cause finalis z in rōne subiecti. In habitudine cause finalis qz habitus querit finaliter p̄ter corpus. vt scz corp⁹ saluetur ab exterioribz nocumētis. subiecti etiā. qz aliq̄s d̄z formaliter vestitus vel ornatus p adiacentiā indumenti. **E**t cū d̄z. eoz que circa corpus sunt. tangit causā materiālis ex qua sumitur habitus q̄ etiā p̄t dicit effectiua. **O**c cū d̄z adiacentiā. tangit modus ist⁹ accidētis. qz adiacentiā ad corp⁹ d̄z naturā istius accūs. z hoc modo quiddā adiacet vt camisia. z d̄z aliq̄s camisia. z aliud adiacet vt tunica. z ob hoc d̄z tunica. z sicut modo dicit aliq̄s armatus calceat. z sic de alijs. **E**t sic habitus s̄m q̄ est pdicamētum est habitudo corporis ad extrinsecus circūstans qd figurā corpis talē vel talē accipit. quia ab hac vel illa figura d̄z capat⁹ vel calceatus vel tunica tus. vel aliter s̄m habitū vestitus vnde forma igit̄ que ē in vestito corpore s̄m quā ad circūstans extra cōparatur et denotatur est res huius pdicamēti. **E**t q̄ patet q̄ non est putandū q̄ indumentū qd circūdat corp⁹ sit habitus. vel etiā ipm corpus indutū. sed habitus est forma illa p quā corpus ad circūdans p̄parat. **E**t addit in definitōe s̄m quā hec dicitur habere illa haberi. vt significet specificatio habitudinis inter hñtes z habitū. **I**llud em̄ qd figurā dat ē hñtes. z illud qd est figurā alteri⁹ suscipiens d̄z habitū. z h̄ est spēale in illo genere. qz sibi puenit vt dicitur inferi⁹ q̄ in pluribz existere. q̄ actu plura sunt.

Terciu dubiū est. An in hoc genere d̄z sim

placiter inesse qd s̄m ptem inest. **S**olo sic. z hoc spēale est in isto genere. qz in alijs d̄z simplr inee qd totū est. s̄m quid vero qd inest parti. vt ethyops albz dentem s̄m qd d̄z albz z non simplr. **I**n isto vero genere qd s̄m p̄tem inest simplr d̄z inesse. vt calceatus s̄m pedem simplr d̄z calceatus. z anulatus s̄m digitum simplr d̄z anulatus. quia anulus digiti est ornamentū totius corporis. hoc modo etiam galeatus s̄m caput d̄z simplr galeatus. **E**t hoc est vtz in his in qbz hoc qd est p̄tis p̄t ad totū referri. **I**n quibz vero id qd est partis ad totū referri non p̄t non est ita. qz tectus s̄m lūbos non d̄z simplr vestitus. nec aliq̄s velatus s̄m caput d̄z simplr velatus.

Quartū dubiū est. Quare generibz subal-
ternis z spēb̄ sp̄calissimis huius pdicamēti nō sunt noia simplicia siue p̄mitiua imposita. **S**olo. qz natura huius pdicamēti semp̄ p̄sistit in pluribz. s̄. habente z habito et ideo simplex nōmē imponi nō potuit quo ea que vere habitus sunt notari possent. sed noiantur noibz deriuatis. vt armatio calceatio quoz p̄mū deriuatur ab armis. secūdu a calcēis. vt in textu dictū fuit.

Quintū dubiū est. Utrū in naturalibz etiā
sit habitus. **S**olo nō simplr. sed soluz in exterioribz indumentis est tamē in naturalibz habitus s̄m modū. qz aliq̄s d̄z incuratus incuratus ino stat⁹ in medullar⁹. hec s̄m nō sunt vere habitus. sed partes corporis substantiā rōstruētes q̄uis ad modū habit⁹ ista sunt dicta.

Suscipit autē habitus amplius et minus. armator em̄ eques pedite dicit. et calceator q̄ cum caligis et calceamentis est q̄ qui solum caligis vel calceamentis vtatur. **I**n quibusdā autē verū est q̄ cuius magis vel minus predicetur. vt vestitum esse et similia.

In hac parte istius capituli dēterminat Gilbertus de p̄prietatibz ipsius habitus que sunt tres. **E**t quo ad p̄mū dicit. q̄ habitus suscipit magis z minus s̄m aliquē modum. vt eques dicitur armator pedite. eo q̄ magis paratus ē ad defendēdū vel impugandū. qz instrumētis bellico quod est equus paratus est z equo vtrū vt habitū armorū magis q̄ pedester. **S**iliter calceator dicit qui caligis z calcēis vtatur q̄ qui solis induitur caligis vel calcēis. **I**n quibusdā vero habitibz nō est necessariū q̄ cū magis z minus predicetur sicut vestitū esse z tunisatum esse z similibz. vnus em̄ alio vestitior nō est q̄ pluribus vtatur vestitibz q̄ qui paucioribz. vel qui melioribz q̄ qui peioribz vtrū indumentis. nō est igitur p̄p̄riū omni habitui magis z minus suscipere.

Habitui vero nihil contrariū. et em̄ armator calceatōni cōtraria nō est. idē em̄ calceatus z armatus. quoniā autē alijs cōtraria nō est. palam est similiter aut z his similia.

Nic ponit secūdu p̄prietatē que puenit omi z semp̄ z nō soli. q̄ est habitui nihil est p̄trariū. **O**d p̄bat inductōne z exemploz positōe. qz armatio nō est p̄traria vestitio nī vel calceatōni. quia si eēt p̄traria nō possent in eodez simul esse. sed idē simul z semel ē armat⁹ z calceat⁹ z vestitus. **O** autē in alijs habitibz nihil sit p̄trariū palam est cōsiderati genera z spēz ipsi⁹ habitus.

Propriū autē habitus est in pluribz quidē vt in corpe z in his que circa corpus sunt existere. **A**diacet em̄ corpi z his q̄ circa corp⁹ sunt. hoc autē vt dictū est sit s̄m eā que in partibz est diuisionē. **I**n paucis autē alijs p̄ncipijs hmoi inuenies. **I**n quāritate em̄ solum z in his que ad aliquid sunt simile reperies. **A**d aliqd autē vt figurāliter dicatur vt similitudo et dissimilitudo. q̄ pluribz similibz z dissimilibz insunt. **Q**uantitas autē vt numerus qdē z numeralibz inest vnqz sp̄ crescens s̄m vnitatū multipharia ascensionem simplr aut nihil inuenies in tot distribui partibus post se vt numerū. **N**ō autē omnis quāritas aut relatio talū est. **H**abitus autē omnis in pluribus necessario cōsistit. vt in corpe z in his q̄ circa corpus sunt. **O**mne em̄ qd in corpore z circa corpus ē cōsistens habit⁹ nomē sortitur. quare magis p̄p̄riū quidē habitus erit in corpore z circa corpus existētibz s̄m eam q̄ partū est dimētionē vt in pluribz est existere.

Hic ponit s̄m p̄prietatē p̄p̄riā que cōuenit omni soli z semp̄. s̄. q̄ p̄p̄riū est habitui in pluribz z nō in vno.

Sex principia

tercia q̄ importat p̄ noia sp̄z & gen̄z habit̄. & d̄: aliq̄
q̄s anulatus tunicatus & general̄ armat̄. & sic ē in plur
ribz q̄ actu plura sunt. Sec̄do p̄t h̄ idē ostēdi ex pre habent
tis q̄ se3 habit̄ p̄sistit in pluribz q̄tū ad habēre. q̄ h̄ hab
tēs nō multiplicat̄ fm̄ subam̄ siue subiectū. q̄ solus h̄ o
est habit̄. multiplicat̄ t̄m̄ fm̄ potētias & officia. vt aliud
instrumētū h̄z textor. aliud coriarius. aliud pistor. aliud
ciuis. aliud econōm̄. aliud politic̄. & al̄ est habit̄ mas
gistrals & baccalariat̄. p̄ter q̄d h̄ p̄ncipiū sp̄ p̄sistit in
pluribz q̄ actu simul sunt. & h̄ nulli p̄uenit alioz. ita. f. q̄
fm̄ plures potētias p̄sequit̄ h̄ns. & fm̄ has pluribz indit̄
ger. & plura h̄z ad potētiaz istaz expeditōes fm̄ diuersis
tate potētiaz ip̄s habit̄. fm̄ q̄ se h̄z in amictu sub arma
tione & ornatu. Nemo em̄ vestit̄ simplici veste nec armat̄
vno simplici. nec ornat̄ vno ornamēto sp̄. sed sp̄ h̄ns vult
cōsistere i plibz potētias & habitū in pluralitate instr̄oz &
vestimētōz. & h̄ mō in pluribz p̄sistere nulli p̄uenit alioz.
Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q̄
habit̄ nō ē in illis pluribz vt subiectis. sed est in vno vt
in subiecto se3 in habēre. & in alio vt in causa a qua habit̄
tus trahit̄. **Ad sc̄d̄m̄ d̄r. q̄ alia p̄sistunt in pluribz non**
eo mō quo habitus. vt in p̄ncipali solone dictū est. **Et**
eodē modo dicendū est ad terciā

Oscitur aut̄ habere multis modis ha
bere em̄ dicimur fm̄ alteratione. vt
albedinē & nigredinē. & quātitatez vt
longitudinē. **Nihil tamē aliud ē dice**
re albedinē aut̄ lōgitudinē habere q̄s albū & lō
gū esse. **Dicit̄ aut̄ vas aliqd̄ habere vt modius**
triticū q̄d̄ nihil aliud ē dicere q̄s p̄tinere. **Habe**
re quoq̄ & in mēbro d̄r. vt in digito anulum q̄d̄
tantū ē dicere quātū & digitū in anulo esse. **Dicit̄**
tur aut̄ vir vxorē habere. & recipe vxor virū. hic
aut̄ insolitus ē habēdi mod̄. **Hoc aut̄ habere**
nihil aliud significat̄ q̄s cohabitare. q̄re modi
habēdi q̄ cōsueuerunt dici q̄nario numero ter
minant̄. **Fortasse aut̄ aliq̄ modi crūt̄ p̄ter hos q̄**
nūcerati sunt. sed si q̄s diligens sit inq̄sitor inue
niet̄ q̄dem q̄ de p̄ncipijs hec dicta sufficiant.
Reliq̄ vero in eo q̄ de analyticis ē querātur.

In ista pte finali Gil. occasione ist̄ nouissimi p̄ncipij
q̄d̄ est habit̄ distinguit̄ modos habēdi. ex q̄ habere nō est
habit̄. **Et p̄mo facit̄ h̄. sc̄do excusat̄ se de p̄tiori deter**
minatōe de modis h̄ndi **Quo ad p̄mū d̄r q̄ h̄z d̄r mul**
tis modis. **Primo mō fm̄ alterationē. vt h̄z quātitatem vt**
albedinē vel nigredinē. **Et d̄r etiā h̄z fm̄ quātitatem. vt**
h̄z longitudinē **Et fm̄ p̄iunctionē hoz duoz. vt h̄z al**
tedinē in lōgitudinē. sic q̄ quātitas sit mēsurā quātitatis. cū
t̄m̄ nihil aliud sit habere albedinē in lōgitudinē vel latitu
dine q̄s albū ē longū vel latū. q̄ t̄m̄ albedo est forma cor
poralis p̄ acc̄ns. distendit̄ em̄ quātitate subiecti. & sic duo
modi in postp̄dicamēt̄s determinat̄ reducūt̄ hic in vnū
Sec̄do mō d̄r h̄z sicut vas d̄r aliqd̄ h̄z. & qūis h̄ multi
pliciter fit in liq̄dis & in aridis & in alijs hm̄oi. t̄m̄ in cōi
vna ē t̄m̄ habitudo h̄ns ad habitū. sicut modi h̄z trit̄
cū & lagenā vinā. hm̄oi em̄ h̄z nihil aliud ē q̄s p̄tinere. &
habere nihil aliud ē q̄s p̄tineri. **Tercio mō d̄r fm̄ p̄ter nō**

fm̄ totū. qūis ip̄m habitū ad totū d̄corē referat̄ sic h̄z
in mēbro. h̄bi q̄ra in digito h̄z anulū vel in aure in aure.
Et hec oia reducūt̄ ad eōm̄ modū. cū em̄ dicimur i di
gito h̄z anulū tantū d̄ valer ac si digit̄ sit in anuloz ha
beat̄. **Et q̄ mēbrū organicū ad vsuz totū habet̄ ad eūdē**
modū reducūt̄ habere mēbrū. **Quarto d̄r vt h̄z vxorē.**
h̄ t̄m̄ ē insolit̄ modus habēdi. vt in postp̄dicamēt̄s dictū
est. q̄ h̄ habere n̄h̄. l̄ aliud ē q̄s cohabitare. & sic vir habet̄
mulierē & mulier virū si q̄ p̄m̄ mod̄ in duos diuidatur
tūc modi h̄z q̄ cōiūs dici p̄sueuerūt q̄nario nūero termi
nātur. **Fortasse aut̄ aliq̄ h̄ndi modi p̄ter hos q̄ dicit̄ h̄z**
enūcerati. h̄z hi inuēdi diligētī relinquūt̄ legēs inq̄sitorī

Circa hunc textum inci

cidit̄ vnū dubiū. **Quare Gil. nō enūcerat̄ oēs modos**
h̄ndi q̄s p̄hs enūcerat̄ in postp̄dicamēt̄s. **¶ 3o. q̄**
enūcerat̄ solū illos q̄ magis p̄uenit̄ sex p̄ncipijs. **Principia**
em̄ cū h̄ acc̄ntia p̄partōes h̄nt ad subiectū. & h̄ p̄gruit̄ p̄
mō. etiā h̄z entia debilia. iō indigēt vt a subiecto p̄tineā
tur. & q̄ ad h̄ feruit̄ sc̄d̄s mod̄. **Principia etiā h̄z de extrin**
eis assistētibz pot̄ q̄s inherētibz. & ad h̄ faciūt̄ p̄ter & q̄s
tus modi. aliq̄ aut̄ modi q̄ h̄z sicut totū h̄z p̄ter vel hm̄oi
nō h̄c ponūt̄ur. q̄ h̄ mō nō est acc̄ns in subiecto

Oscitur aut̄ magis & min̄ suscipe tri
pliciter. **Aut̄ em̄ quidā fm̄ cremētū**
vel diminutionē eozum que suscipi
unt subiectoz. **Aliter aut̄ & aliq̄. ipsa**
quidē q̄ suscipiūt̄ in suscipiēte & diminui & cresce
re asserūt̄. **Alij aut̄ fm̄ vtrūq̄ eoz suscipiūt̄ di**
minutionē & augmētationem.

Iste est sc̄d̄us tractat̄ istius libri. in quo Gilbert̄ de
terminat̄ de quodā p̄sequēte naturā p̄ncipioz. **Et diuis**
ditur in tres p̄tes p̄ncipales. **Primo narrat̄ opinionēs**
tres antiquoz de susceptōe magis & min̄. **Sec̄do ponit̄**
opinionē p̄mā. **ibi (O potet̄ igit̄) In terciā mouet̄ quidā**
dubitātōes. **ibi (Dubitabit̄ aut̄ aliq̄) Prima in duo.**
q̄ p̄mo noiat̄ illas opinōes. sc̄do ip̄robat̄ eas. **ibi (A p̄**
m̄s f̄) **Quo ad p̄mū d̄r q̄ tripl̄ d̄r aliqd̄ fm̄ opinionēs**
antiquoz suscipe magis & min̄. **Primo q̄d̄ acc̄ntia dis**
cūtur suscipe magis & min̄ p̄ter p̄uitatē & magnitudinē
subiecti. ita se3 q̄ illud acc̄ns magis & min̄ suscipere. au
t̄ subiectū possēt̄ maiorari vel minorari. **Sec̄da opinio**
fuit̄ alioz dicentū. q̄ acc̄ntia suscipere magis & min̄ p̄
p̄ter magnitudinē & p̄uitatē sui. ita se3 q̄ acc̄ns suscep
tū in subiecto possēt̄ crescere vel decrescere siue diminui.
Tercia opinio fuit̄. q̄ acc̄ns suscipere magis & min̄ p̄ter
vtrūq̄ causaz. f. p̄ter subiecti cremētū & decremētū. & p̄
p̄ter cremētū forme in subiecto suscepte

A p̄mis itaq̄ inchoātes que eozum rata sit
et firma sentētia manifestabimus. **Si q̄s aut̄ez**
primā & sec̄dā destruxerit̄ vtiq̄ & terciā que
ex vtrūq̄z efficitur conuētionē

In hac pte Gilbert̄ reprobat̄ p̄dictas opiniones. Et
diuidit̄ in tres p̄tes fm̄ q̄ ip̄robat̄ tres opiniones. **Quo**
ad p̄mū d̄r. q̄ inchoātes a p̄mis manifestabim̄ q̄ istaz
finitaz sit supple rate veritatis. & firma supple argumētā
tionis p̄firmatōe. **Si aut̄ aliq̄s p̄mā & sc̄dāz destruxerit̄**
destruet̄ & terciā. q̄ ex duobz p̄mis p̄urgit̄.

Gilberti porritani

Non igitur fm suscipientiu ipsoru cremen-
tu vel decrementu cum magis ⁊ cum minus ali-
qua vocatur. Nulla em ratio obuiauent dicen-
ti homine qdem aial ⁊ substantia ⁊ cetera simi-
lia cu magis ⁊ cu minus dici cōcedētibz nobis
fm subiecti intensiōem ⁊ remissionēz quelibet
cum magis ⁊ cum minus dici.

¶ Reprobatur p̄mā op̄inōne per tres rōnes. Prima ē. q̄
accētia nō suscipiūt magis ⁊ minus rōne subiectoz siue
suscipientiu. q̄ si sic diceret aliquid cu magis ⁊ minus.
tūc nulla rō esset qn substantie. vt hō equus ⁊ alal ⁊ silia
cu magis ⁊ min⁹ dicerent siue intēderent ⁊ remitterētur.
qd est in cōueniētiā. cū p̄hs dicat in p̄dicamētis q̄ substā-
tia nō suscipit magis ⁊ min⁹. **¶** aut hoc videret p̄z. q̄a
sube suscipiūt cremen- ⁊ decrementū

Amplius aut equus qdem augmētū ⁊ dimi-
nutōis motū sustinet frequēter. Dicitur aut la-
pis maior vel minor lapide qdā q̄ nūq̄ neq̄ in-
tēsiōne neq̄ remissionē passus ē. Mons etiaz
alio mōte maior d̄r cū neuter crescat ⁊ decrescat

¶ Dic ponit scđam rationē ostēdens q̄ accidēs nō susci-
pit magis ⁊ minus p̄ter augmētōem vel diminutiō-
nē subiecti. ⁊ hoc sic. q̄ equus ⁊ alia aialia frequēter susci-
piūt augmētū ⁊ decrementū. Et lapis nō suscipit augmē-
tū vel decrementū. ⁊ nihil nō auget nisi viuū. ⁊ tū equus
d̄r maior vel minor lapide. q̄ sequit̄ q̄ intēsiō ⁊ remissio
nō sunt fm subiecti augmētū ⁊ decrementū. Cōsequētia
tenet. q̄ p̄p̄atio nō est nisi in eo qd̄ vniūoce in ambobz ē
et ideo si intēsiō equus ēē maior lapide operet q̄ vtrū
q̄ p̄nā rōem accipet magnitudinē. qd̄ falsuz ē. q̄ falsuz
est q̄ p̄ter subiecti incrementū aliqd̄ recipiat intēsiōem et
remissionē siue magis ⁊ min⁹. **¶** Silr mons alio mōte ma-
ior vel minor d̄r. cū tū neuter crescat vel decrescat. q̄ nō ē
cōpatō magis ⁊ min⁹ penes cremen- ⁊ decrementū subiecti

Amplius aut et margarita albiore q̄ equus
dicit̄. cui pedem q̄nis maiorē habere contingit
hoc autē non fm q̄ equus quidē in cēntia mar-
garita supatur. Colligi ergo oportet non mar-
garita quidē albiore equo pronūciari fm mag-
nitudinē subiecti vel paruitatē. vel nō verū qui-
dem crit albiorem equo margaritaz esse. vel ni-
hil om̄ino cuz magis vel cū minus dici fm sub-
iectozū magnitudinē vel paruitatē. neq̄ fm cre-
mentū vel diminutiōnē. Hoc aut palam est qm̄
fm magnitudinē quidē subiecti margarita albi-
or equo nō dicit̄. tamē margarita non albiorez
esse equo falsum ē. Relinq̄tur ergo nihil fm sub-
iecti magnitudinē cū ampli⁹ vel cū minus dici.

¶ Siliter aut et neq̄ fm paruitatem
¶ Ponit̄ ad idēz tertia rō q̄ est ista. margarita d̄r albiore
equo. s; h nō p̄t esse ex eo q̄ in q̄ritate substantie equus
a margarita supatur. cui etia pes maior est q̄ tota mar-
garita. sed q̄ margarite albedo plus cādet q̄ albedo eq̄
vel pedis equi. **¶** Ex his igit̄ rationabiliter colligit̄ q̄ vel
margarita albiore sit equo. eo q̄ equū vincat magnitudi-

ne subiecti qd̄ falsum est. **¶** Vel dicat̄ q̄ margarita nō sit
albiore equo qd̄ est cōtra sententiam. vel dicatur nihil om̄ino
fm magis ⁊ minus siue fm intensiōne ⁊ remissionēz dicit̄
fm subiectozū magnitudinē vel paruitatē. Palā em ē q̄ fm
magnitudinē subiecti margarita nō ē albiore q̄ equus.
et tū nō ē falsum q̄ margarita albiore sit eq̄. igit̄ relinq̄t̄ q̄
nihil d̄r fm magis ⁊ min⁹ fm subiecti magnitudinē vel
paruitatē. p̄stat igit̄ p̄mā op̄inōne falsaz esse.

Amplius aut neq̄ fm ea q̄ inficiunt. Si em̄
quidē fm magnitudinēz albedinis vel alciūnis
ceterozū accidentiūz aliqd̄ d̄r albius altero vel
fm paruitatē minus albū vel quolibet aliter vtiq̄z
et magis albi⁹ ⁊ equus est vel quolibet aliud aial
albius margarita dici. **¶** Etem maior albedinis
quātitas equo accidit q̄ margarite.

¶ Reprobatur Silter. scđam op̄inōne dicens. q̄ susceptio
magis ⁊ min⁹ fiat fm augmētū vel decrementū ipsi⁹ for-
me siue qualitatis. **¶** Et sic p̄bat. q̄ si fm magnitudinē
albedinis vel alciūni talia q̄ sunt forme corpales in ma-
iori maiorē. ⁊ in minori minorē fieret susceptio magis
et minus tunc sequeret̄ q̄ hō vel equus vel quodcunq̄
aliud albū magnū diceret magis albū q̄ margarita. q̄
maior quātitas albedinis accidit equo q̄ margarite. eo
q̄ albedo vel alia qualitas nō habeat quātitatē nisi p̄ ac-
cidens gratia sui subiecti

Amplius aut magis ⁊ minus alterum alte-
ro dicit̄ nō fm subiecti neq̄ accidentis cremen-
tū vel decrementū. qm̄ aut non fm subiecti cre-
mentū vel magnitudinē aliqd̄ paruius aliqd̄ di-
catur. manifestū est nec quoq̄ fm ampliorē ipsi-
us accidētis quātitatem. **¶** Etem quātitas vltra
subiectū nō potest. **¶** Termin⁹ em̄ quātitatis cor-
pus est. puitas aut quātitati supponit̄. quare vltra
parūū qdem subiectū paruitas ipa nō porri-
gitur. Quāto ergo subiectū paruius efficit̄. tan-
to ⁊ paruitatis quātitas minorat̄. **¶** Patet itaq̄z
nihil fm magis ⁊ min⁹ predicari neq̄ fm solius
subiecti augmētū vel diminutiōnē neq̄ subie-
cti neq̄ accidētis. q̄re neq̄ fm vtrūq̄z.

¶ Improbatur Silbert⁹ tertiā op̄inōne que existit̄ duabz
resultat. scz q̄ accidēs suscipet magis ⁊ minus fm vtrūq̄
q̄ dicens. accidēs nō suscipit magis ⁊ min⁹ fm cremen-
tū vel decrementū subiecti. vt patet ex dictis. nec p̄ter ap̄lio-
rem accidētis quātitates quā vt forma corpalis habet in
subiecto. q̄ quātitas forme corpalis vltra subiectū p̄ndit̄
nō p̄t. q̄ als accidēs vel aliqd̄ ps accidēs ēē nō in subiecto
qd̄ est impossibile. sicut p̄z in q̄ritate. q̄ cū magis videt̄
esse p̄ se q̄ aliqd̄ aliorū accidētū ⁊ illa nō p̄t. q̄ nulla alia
forma accidentalis. **¶** aut quātitas sine subiecto nō sit ex
hoc patet. q̄ terminus quātitatis est corp⁹ cui inest quā-
titas. ita q̄ de quātitate nihil inuenit̄ extra corp⁹ quāntum
qd̄ patet ex hoc. q̄ om̄e quāntū parūū est vel magnum.
paruitas em̄ quātitati supponit̄ in paruo corpe. et vltra
subiectū pūū nihil de puitate porrigit̄. Quāto em̄ sub-
iectū qd̄ est substantia paruius efficit̄. tāto etiā puitas q̄
in subiecto est minorat̄. **¶** Patz igit̄ nihil cum magis ⁊ mi-

Handwritten marginal note:
Dicitur autem quod si magis et minus sunt in subiecto...
et non in accidentibus...
et non in paruitate...
et non in intensione...
et non in remissione...
et non in augmento...
et non in diminutione...
et non in cremen-
to...
et non in decremento...
et non in intensione...
et non in remissione...
et non in augmento...
et non in diminutione...
et non in cremen-
to...
et non in decremento...

Sex principia

nus predicari neq; fm subiecti solū augmētus vel diminutionē neq; fm accidētis augmentū vel diminutōe. Quare manifestū est q; nō est susceptio magis et min⁹ fm vtrū q; istorum vt dicitur tertia opinio.

oportet igitur alia inuenire que cuz magis et minus dicantur. hōmōi vero sunt ea que sunt in voce. horū que adueniūt nō fm subiecti mobilis cremenū vel diminutionē. Sed quoniam eorū que sunt in voce impositōi. p̄p̄n̄quiora siue ab eis remotiora sunt. De his em̄ cū magis dicuntur que p̄p̄m̄iora sunt ei q̄ in voce ē impositōi. cum min⁹ vero de his q̄ remotiora consistunt. vt albū dicit in quo ē pura albedo. Quanto igit ad vocis q̄dem impositōnē quis ē accedens puriori inficitur albedine tāto et candidius assignabit. et p̄uius deinde qd̄ alijs cōparatum statuere diminutōnē in quātitate vincitur quicqd̄ igitur est q; in quātitatis mensura superatur id continuo paruius pronunciat. si militer autem et de alijs.

Reprobatis opinionib; falsis antiq̄rū ponit Gilbert⁹ opinionē p̄p̄riā dicens. q; opz alia cām intētionis et remissiōnis assignare de his q; cū magis et min⁹ dicūt. vnde forme accidentales q; sube adueniūt p̄p̄rijs nōib; designantur et ergo magis et min⁹ suscipiūt fm accessus ad verā nōis impōem et recessus. et sic p̄bat. q; ois impō nōis a forma ē. et ideo nōis purā fecit formā. vt albū pura albedine fecit coloratū. q̄cūq; igit p̄me impōni nōis sunt p̄p̄n̄ quiete simplicitatē et veritatē illi nature magis attingūt. et cū magis de illis dicitur. cū min⁹ vero de his q; remota existūt vt albū dicit qd̄ nature fecit p̄ albū in similitudine cōp̄n̄quus. min⁹ aut̄ albū qd̄ tali nature est dissimilū. Albū em̄ simplr dicit in q̄ est pura albedo. quanto igit ad vocis et nōis impōem accēs aliqd̄ puriori inficit albedine vel afficit. tāto etiā cādidius et albius p̄n̄ciat vel assignat. et sic quidē est in omnib; formis adueniētib; sube. q; cū magis et min⁹ p̄dicant. Quātitas p̄o q; magis et minus nō suscipit ab hac exap̄. q; p̄uius fm quātitate esse dicit qd̄ alijs fm quātitate vere p̄paratū ab ip̄is in quātitate deficit. Quicqd̄ igit in quātitatis mēsurā sup̄at id primo p̄uius esse p̄n̄ciatur. Et sicut est in alijs fm quātitate p̄paratū suē fm longitudinē suē fm latitudinē suē p̄funditatem. In omnib; alijs in quib; est intētio vel remissio ē intētio vel remissio fm accessum et recessus ad verā nōis impōem vt paulo an̄ dictum est.

Dubitabit aut̄ aliqd̄ q̄s obzē hec qd̄ de cum magis et minus dicantur. substantie vero minime. In hac pte Gilbert. mouet duas dubitatōnes et soluit eas. Quo ad p̄mū dicit q; aliqd̄ dubitabit q̄re quedā accidentia fm magis et min⁹ predicant. vt qd̄dam quāitates et qd̄dam alia sicut actio et passio et quidā habitus. substantie vero vlt̄ minime p̄p̄antur fm magis et minus.

Hoc aut̄ p̄tingit qm̄ substantiaz impō in termino qd̄ est vltra quē transgredi impossibile est.

Hic soluit illā quēstionē dicens. q; h̄ ex eo p̄tingit. quia substantiaz nōia oīa in termino imponūt vltra quē p̄gre-

di est impossibile. Et hui⁹ rō est fm Albertum. q; forma subalīs ē actus materie totā ip̄fectionē materie terminās. et ideo qd̄ totū terminat termin⁹ ē. et tō forma terminus dicitur et nihil interminatū remanet in materia. tō nō p̄t magis suscipere. p̄ter qd̄ etiā ei⁹ acceptio in momento est. et magis finit⁹ mot⁹ q̄ mot⁹. forma vero accidentalis aduenit substantie iā exiti. et nō terminat potētā sube vt nō sit susceptibil⁹ p̄le magis et min⁹. Et tal⁹ magis et min⁹ suscipere p̄t.

Additur aut̄ et de accidentib; q̄bus dā que siue magis et minus dicuntur. vt qd̄rāgul⁹ triangulus et silia. Non em̄ quadrāgul⁹ vnus magis et minus alio dicitur. Coniungit aut̄ qm̄ in substantiarū qd̄dem significatōe vel de significatōe accipiuntur. Et em̄ quadrāgul⁹ et quātitas nūcupat et corpus qd̄rāgulatū vel eadē q; in superiorib; est ratio. hec aut̄ negat. qm̄ hōmōi impositio in termino qd̄dem est facta. vltra quē transgredi nō licet. quēadmodū est in sup̄latiuis. Et em̄ albissimus et nigerrim⁹ et hōmōi sine magis et min⁹ sicut eo q; hōmōi impositio in termino est. vltra quē transgredi impossibile est. possibile em̄ si cōtingit nullū sequi impossibile. quapropter et si omnes p̄cti p̄ponātur nullā faciūt magnitudines. qm̄ p̄ctus p̄cto cōpositus nil auget.

Hic mouet Gilbert. secundam quēstionē q̄re qd̄az forme accidentales nō dicuntur fm magis et min⁹ sicut triāgul⁹ quadrāgul⁹ et silia ita q; vn⁹ triāgul⁹ nō dicitur magis triāgul⁹ alio. Ad qd̄ rō dicit q; eadē in eis ē cā. s; q; impō eorū in termino facta ē. vltra quē est impossibile p̄gredi. triāgul⁹ em̄ et qd̄rāgulū nō repit vnū altero magis et min⁹ in quātitate figure sicut eo q; nōim talū impō est in termino. Et vtrū dicat inter dū altero qd̄rāgulatū hō nō est fm q; nōia figuraz. s; fm q; p̄ denotatiōnē de signatūe sicut substantiaz q; qd̄rāgulatū. fm. s; subiecti maiorē vel minorē dispōem fm̄ cōiter loquētes. In his igit accidentib; q; non suscipiūt magis et min⁹ eadē rō verat et ip̄edit q; dicta est in superiorib; s; q; hōmōi nōim impō in termino facta ē vltra quē transgredi nō p̄t. Et sic p̄bat Gilbert⁹ a signo. q; in his q; p̄parat et vere magis et min⁹ suscipiunt si qd̄ in termino notat p̄paratiōnē p̄paratū aplius nō p̄t. sicut est videre in sup̄latiuis. Albissim⁹ em̄ et nigerrim⁹ et omnia q; fm sup̄ abundantia dicitur vni soli p̄ueniūt. et sine magis et min⁹ dicuntur. Impō em̄ sup̄latiuoz in termino facta ē quē reminiū q; indiuisibilis ē porrigi vltra in magis ē impossibile. q; si possibile est id qd̄ in termino ē vlt̄ius porrigi in aliqd̄ eiusdē nature fm magis p̄cipiatū tūc qd̄ ex illo sequeret possēt esse falsus. s; nō impossibile. sed qd̄ sequeret est impossibile. q; omnis termin⁹ est indiuisibilis. si igit terminus vltra porrigeret vt indiuisibile porrigeret. s; p̄ indiuisibile nihil addit et nihil intēdit fm magis et min⁹. q; si omnes p̄cti adinuicē copulēt nullā facerēt magnitudinē. eo q; p̄ctus p̄cto p̄posit⁹ nihil auget. et p̄ct⁹ p̄cto deatus nihil dimiuit. sic sicut est de forma si porrigat vltra terminū nihil auget de forma vel dimiuit. q; termin⁹ est indiuisibilis cui nec addi nec tolli aliquid potest. igit impossibile ē illud qd̄ est in termino auget.

Est aut̄ generatio simplex et corruptio nō cō-

Gilberti porritani.

gregatione vel segregatōe atomoz. Sed quā
do trāsmutatio fit ex aere specificato in hoc to/
tum. In subiecto em̄ duo sunt quoz hoc quidē
est species fm̄ rationē. hoc autē fm̄ naturā. Quā
igitur in his duobus est trāsmutatio genera/
tio erit et corruptio fm̄ veritatē. Dicitur autem
generari simpliciter in his magis hoc aliquid
et species bec q̄ terra.

Et q̄ ad sciendū q̄ susceptio magis et minus nō puenit
his q̄ sunt in termino op̄et scire distinctōem ḡnatiois ab
alteratōe q̄ ē cā susceptiois magis et minus. Tercio Gilb
tus hic ip̄ob̄at q̄sdā opinionēs q̄rūdā antiq̄z phoz ar
ca generatōem et corruptōem subaz errantiū. Et diuis
dit in duo. q̄a p̄ facit qd̄ dicitū ē. sc̄do ostendit qd̄ sit mare
ria. ibi (Est ar̄ hyle) Pr̄ma in duo fm̄ q̄ ip̄ob̄at du
as opiniones. sc̄da ibi (Musica hō corrupt?) Quo ad
p̄mū dē. q̄ generatio simplr̄ dicitur et corruptio simplr̄
sunt in suba. s̄ ḡnatio talis nō sit p̄gregatōe atomoz
indiuisibilū ex q̄b̄ h̄at acc̄ntia q̄ magis et minus? suscipiāt
nec etiā corruptio ē segregatio atomalū ex q̄b̄ causet re
missio intentio. sicut dicebāt Democritus et Leucippus
ph̄. q̄ formas acc̄ntales fm̄ subam̄ intrēdi et remitti dice
bant. et generari et corrupti segregatōe et p̄gregatōe ato
moz. Et sic dicebāt eā intendi cū ad esse forme p̄cedit.
remitti autē q̄n ab eē forme recedit. et hoc dicebāt fieri ato
moz p̄gregatōe et segregatōe. S̄ sic nō sunt fm̄ verit
tatē intentio et remissio. nec etiā generatio et corruptio
Sed potius generatio est et similiter corruptio quādo
totū p̄positū et materia et forma trāsmutat in totū. s̄
cut ē videre in aere specificato. hoc ē p̄ formā q̄ ē sp̄s des
terminato. Quā em̄ totū p̄positū in aliud cōpositū trāsf
mutat. sicut aer fm̄ sp̄m̄ et materiā trāsit in aquā. tūc ē
generatio simplr̄. Quāuis em̄ materia fm̄ q̄ ē materia
nō mutet. v̄d̄: p̄hs in p̄mo libro physicoz. tū fm̄ q̄ ip̄a
stat mō sub hac forma mutat. q̄a efficit sub alia. et sic for
ma corrupti mutat dū trāsit et trāsmutat ad aliā formā
et materia et mutat dū trāsit ad aliā formā. et sic totum
mutat. Quā igitur in his duobus ē trāsmutatio mō p̄dicto.
tūc sit generatio et corruptio fm̄ veritatē et simplr̄. Et cir
ca hoc Gilbertus ponit vnā distinctōem dicēs. q̄ dupl̄ p̄t ge
neratio dici simplr̄ vel simplr̄. Vno fm̄ q̄ simplr̄ oppo
nitur qd̄ ē fm̄ qd̄. et sic simplr̄ generatio dicitur ḡnatio sube
et fm̄ qd̄ acc̄ntis. Alio dicitur generatio simplr̄ simplicis
generatio. nō qd̄ simplicis simplr̄. q̄a h̄ ē immobile. s̄ fm̄
q̄ sp̄iale respectu grossi incorporari dicitur esse simplr̄. sicut
ignis p̄mo. secūdo aer dicitur simplicis respectu aque et
terre. et hoc modo.

Musica hō corruptus est. hō imusica ge
neratus est. hō autē manet id idem. Siquē igitur
his passio nō esset fm̄ se musica et imusica his
quidē generatio esset. his autē corruptio. Ideo
hois h̄mōi qd̄em passiones. hois autē musici et
imusici generatio quedā et corruptio. nūc autē
hois bec manētis passio musica et imusica ideo
q̄ alteratio rasum est

Hic Gilbertus improbat aliā opinionē q̄rūdā
dicebat. q̄ generatio possit esse fm̄ acc̄ntia sicut q̄n de

musico p̄ musice obliuionē fit imusici. tunc em̄ musicus
hō corruptus est et imusicus hō generatus est saluato
subiecto vno et eodē in vtroq̄. q̄a hō manet idē Ad qd̄
dicit Gilbertus q̄ si musica et oppositū eius imusica inter q̄
mō nō eēt passio et q̄litas. s̄ fm̄ seipsa eēt forme sub
stantiales p̄alidubio in his qd̄ eēt generatio simplr̄ et
subalis. In alijs autē corruptio. generatio qd̄ eēt q̄n ex
im musico fieret musici. Corruptio autē q̄n ex musico fit
ret imusici. q̄a autē hoc nō est musica ē qd̄a passio hois
sive q̄litas acc̄ntalis. id hois musici generatio ē ḡnatio
qd̄a et nō simplr̄. et corruptio ad imusici ē corruptio qd̄a
et nō simplr̄. Hic autē q̄a hois in subiecto manētis vna et
eadē musica passio ē et imusica similit̄. id talis motus est
alteratōis et nō generatio nisi fm̄ qd̄ v̄ dicitur est.

Est autē hyle prope maxime qd̄em subiectus
generatōis et corruptōis susceptibile. Sed que
ritur quare qd̄em discens nō dicitur generari simplr̄.
sed fm̄ qd̄ generari disciplinalr̄. Nec autē deter
minata sunt in p̄dicamentis hoc qd̄em ad aliq̄d
substantiā significat. hoc autē tale. hoc autē quan
tū. Quocūq̄ igitur nō substantiā significat. nō dicitur
simplr̄ generari sed fm̄ quid generari. est autē qd̄
inest fm̄ naturā moueri. vt ignis quod est prin
cipium motus.

Declarat Gilbertus q̄ ille due mutatioes. sc̄z ḡnatio sim
pliciter et alteratio sunt distincte dicēs. q̄ ille mutatioes
sunt distincte. q̄z subiecta sunt distincta. s̄ sic ē de p̄dictis
q̄ hyle ē maxime generatōis et corruptōis subiectum q̄
simplr̄ generatio ē. et q̄ simplr̄ corruptio ē. Subiectū p̄o
alteratōis nō ē hyle. s̄ pot̄ suba indiuidua cōposita
et materia et forma sive ex hyle et sp̄e. et sic discēs musica
vel aliā sciam nō dicitur generari simplr̄. s̄ fm̄ qd̄ generari dicitur
disciplinalr̄ em̄ generat̄ et nō simplr̄. hec autē q̄ntū sufficit
logico in p̄dicamentis sunt determinata. ibi em̄ dicitur est q̄
qd̄a fecant hoc aliq̄d et subam̄. qd̄a q̄le. et qd̄a q̄ntū in ge
nere q̄ntitatis. Quocūq̄ igitur nō subam̄ s̄ acc̄ntia fecant
nō dicitur simplr̄ generari s̄ fm̄ qd̄. et in his p̄t eē magis
et minus fm̄ aliq̄ acc̄ntiū ḡnā. Tamē in his acc̄ntiū in
q̄b̄ nō ē ḡnatio. s̄ alteratio aliq̄d ē qd̄ inest fm̄ naturā. s̄
cut igni fm̄ naturā inest moueri sursum. et sicut calidū in
est igni. Et in talibus q̄litate mutatio inducit substan
tie mutatioem. et ideo in illis mutatio facit generatōem q̄
simplr̄ est generatio sed hec generatio alteratōi immū
ta cōplementū illius generatōis est finis alteratōis.
In omnibus autē alijs generatōibus nō est generatio nisi fm̄
quid et nullo modo simpliciter.

Circa predicta sunt du

bia. Pr̄mū est. quare Gilbertus finalr̄ in isto libro des
terminat de susceptōe magis et minus. Solutio. q̄z
in p̄cedenti libro p̄dicamentoz dicitur ē. q̄ aliq̄ acc̄ntia
suscipiunt magis et minus. et aliqua nō. Et q̄ nulla sub
stantia suscipit magis et minus. ostendit Gilbertus pro cō
plemento doctrine q̄ acc̄ntia magis et minus suscipiunt et q̄ nō

Secundū dubius. quomodo fit susceptio
magis et minus. Solo Gilberti multis modis p̄o
tius declaratōe cōsiderandū est. q̄ quocūq̄ compar
tur fm̄ magis et minus ad sanuicē comparat fm̄ id qd̄ ē

Primus

vnū aliquo modo in illis. aut ergo est vnū specie aut ge-
nere aut analogia ad vnū siue pportione. Vnū qdem spe-
cie vt album in quo vnū albus est q̄ reliquū. vnū ge-
nere vt color fm que vnū est coloratus altero. vnū ana-
logia ad vnū sicut intellectuale. vnū em̄ intellectualius
est altero. sicut intelligētia p̄ essentia est intellectualior q̄
intelligētia q̄ p̄ adeptōem intelligibilibz est intellectualis
Et rōnalis ē illud qd̄ p̄ essentia rōnale est q̄ id qd̄ ē rō-
nale p̄ principatōem. vt d̄ tercio ethicorū. Sed ea q̄ sunt
vnū ḡne vel sp̄e comparant fm vnā formā q̄ est in illis. q̄
q̄t sunt vnū fm analogiā nō h̄nt qd̄ vnā formā dicitur
fm p̄us et posterius. et q̄ comparant fm magis et min⁹ fm
actū q̄ est intelligere in intellectualibz. vel rōnari in rōna-
libz. Et ita comparatio vt in ḡne dicitur fit fm duo. scz fm
purius et minus pure principare formā. et scdo fm p̄portio-
nem ad actū. Et p̄mo qdem mō intensio est fm accessus
ad verā nois impositōem. et hoc idē est qd̄ fm recessum
a cōtrarij p̄mixtione. sicut cū d̄r albū albus. Et secūdo
mō nō fit sic sed fit ad act⁹ expediatōem. et sic fit solū fm
subiecti dispōem fm q̄ subiectū sit magis dispositus ad
actū quō dicitur ē in p̄dicabilibz q̄ risibile suscipit magis
et minus. His igit̄ modis cū fiat intensio et remissio p̄
fieri reductio ad vnū modū cōem. quia p̄ dicit q̄ fm
cōem et cōem modū fit intensio fm hoc q̄ res in qua intē-
sio fit vel in effectu vel in forma ad verā nois accedit un-
positōem. q̄a ipositio nois d̄r formā q̄ sine impedimentis
to expediat ē ad illius forme p̄p̄riū actū et effectu

**Tercū dubiū est. Quot modis fiat cōpara-
tio ad verā nois impositōem.** Solutio Alteri tribz
modis. scz fm recessum a cōtrario in his que nō h̄nt ad
qd̄ accedat. et fm accessum ad terminū in his q̄ nō h̄nt
a q̄ recedant et fm vtrūq̄ utroq̄ sil. Secūdu recessum a
cōtrario p̄parat fm magis et min⁹ malū peius. nō em̄ ē
ter min⁹ mali ad quā ista p̄parant. s; fm recessum ab op-
tīmo talē recipiūt p̄paratōem. Scdm̄ accessum ad ter-
minū et nō recessus a termino p̄parat bonū melius. qz bo-
nū nō h̄t vere p̄trarium a quo recedat. sed p̄uatiue op-
positū. q̄a si haberet vero p̄trariū tūc illud eēt in
aliq̄ summo in q̄ cēt stat⁹. s; nihil ē summe malū in q̄ sit
status mali. Scdm̄ vtrūq̄ p̄o utroq̄ suml ē p̄paratio fm
magis et min⁹ in q̄litanbz actiuis et passiuis. siue p̄ se sint
actiue et passiue siue fm suas cās. vt calid⁹ et frigid⁹. hu-
mid⁹ et siccus albus et nigrus. et h̄mōi in saporibz et odo-
ribz. hoc em̄ om̄io sil et fm recessus a cōtrario et fm access-
sum ad verā nois ipositōem cōparant. cū in talibz om̄ibz
recessus a p̄rio est fm eundē motus accessus ad terminū

**Quartū dubiū. An ergo depuratio cōtra-
rii a p̄trario et p̄mixto p̄trarij cū cōtrario nō sit cā suscep-
tionis magis et minus sicut sepe dicitur est superius cir-
ca p̄prietates p̄ncipiorū et etiā in p̄dicamentis.** Solutio
q̄ depuratio a cōtrario vel p̄mixto cū cōtrario nō
est causa sufficiens susceptōnis magis et minus. q̄a que
daz forme suscipiunt magis et minus nō h̄bētēs p̄tra-
riū. sed causa intrinseca d̄r latitudo essentie forme inquā
tum ipa qualitas deducta de esse imperfecto ad esse p̄fectū
Et efficiens cā et subiectū p̄nt etiā esse alicui determina-
te forme cā extrinseca suscipiendi magis et minus. Et
p̄t. q̄a supposita eadē dispositōne mediū sed aucta virtu-
te agentis causabitur p̄fectior forma. sicut aerē eodē mō
dispositū p̄fectius illuminat sol q̄ ignis vel candela. et
candela q̄ carbo. Et etiā dispositio subiecti conferat

*De p̄mixto p̄trarij a cōtrario vel p̄mixtione con-
trarij a p̄trario. q̄ cōiter assignat p̄ causa*

par. q̄a idē agens intensiore qualitate producte in vno
subiecto q̄ in alio. et hoc p̄pter subiecti meliore dispositō-
nes. vnde sol melius illuminat aerem luminosus q̄ ne-
bulosus. Quia tū vt frequēter fit susceptio magis et mi-
nus ex depuratioe p̄trarij a cōtrario vel p̄mixtione con-
trarij a p̄trario. q̄ cōiter assignat p̄ causa

**Quintū dubiū est et finale p̄opter qd̄ Hil-
bertus edidit istā scientiā sex principiorū.** Solutio
Alberti. q̄a vidit duplicia esse ea que ad substantiā res-
feruntur. Quedā que ipō noie statim aliqd̄ qd̄ est sub-
stantie dicunt et nō substantiā. sicut qualitas et q̄ntitas.
qualitas que d̄r dispōem. q̄ntitas dimensionē. sine q̄b-
etā substantia corporalis q̄ sola manifesta est sensibz nun-
q̄ inuenitur. Quedā aut̄ alia sunt que ipō noie nihil d̄-
cunt in substantia. sed dicunt quō ipa substantia aliq̄ mō
ad aliud se habet. sicut relatio quādo vbi habitus. Et
q̄a hęc nihil noie suo inherens p̄dicans dicebat illa assi-
stentia et extrinsecus substantiā respiciētia. p̄pter qd̄ mū-
ratio illoz nec alteratōnes nec generatione in ducit. s; m̄
aliū modum habendi se ad aliud. Et p̄pter hoc. q̄a ha-
bent modū p̄dicatōnis diuersus ab alio modo essendi
sumptū iō Hilbertus de eis specialit̄ determinauit maxi-
me. q̄a Aristote. de eis nihil nisi figurat. id est exemplar-
riter dicit in predicamentis.

**Finitur liber sex principiorū
Inchoatur Perihermenias**

Primus oportet

cōfirmare quid sit nomen et quid
verbum. postea quid negatio et
affirmatio. et enūciatio et oratio.

**Iste est liber Perihermenias. Aris-
tote. subditus primus de quo vt h̄t Judozus scdo Erymo-
lo giaz. puerbū d̄r. Aristoteles quādo Perihermenias
scriptabat calamū in mente tangebatur. Et diuidit p̄ma
sui diuisione in duos libros p̄tiales. In q̄ p̄mo detersi-
minat de enūciatōe fm se et p̄tibus ei⁹. et vna p̄prietate ei⁹
q̄ vocat oppositio. In scdo libro determinat de alijs p̄p-
rietatibz enūciatōis. scz de p̄sequētis et eq̄pollētis enūcia-
tionū. Primus liber diuidit in tres tractat⁹. In p̄mo de
terminat de p̄tibus enūciatōis. In scdo de ipa enūciatōe.
Et in tercio de passiōe enūciatōis q̄ d̄r oppositio. Sed s
tractat⁹ ē ibi (Est aut̄ enūciatiua orō) Tercū ibi (Quā
aut̄ ē enūciare) Prim⁹ tractat⁹ diuidit in quatuor capla.
In p̄mo determinat de p̄tibus remōis enūciatōis. In scdo
de p̄te materiali p̄p̄nq̄ enūciatōis. In 3o de p̄te formali
p̄p̄nq̄ enūciatōis. In q̄rto de p̄te definitiua enūciatōis.
Scdm̄ caplin in ep̄it̄ ibi (Nōmē ē vox) Tercum ibi.
(Verbū aut̄) Quartū ibi (Oratio aut̄) Primū caplin
diuidit in duas p̄tes p̄ncipales. In p̄ma ponit ordines
dicendorū. siue modū p̄cedendi in ista scia. In scda p̄te
p̄sequitur intentū. Sed a ibi (Sunt ergo ea q̄ sunt in vos-
te) Quo ad p̄mū d̄r sic. Oportet. i. necessariū vel ex-
pediens est p̄mū. i. in p̄ncipio istius scie. p̄t̄iure. i. defi-
nire seu p̄ definitōem declarare. qd̄ sit nōmē. et qd̄ p̄bun-
q̄ sunt p̄tes integrales enūciatōis. postea qd̄ negatio qd̄
affirmatio. que sunt partes subiecti siue species eius Et**

*Calamū in mente
tangebatur
p̄p̄nq̄ enūciatōis
p̄p̄nq̄ enūciatōis
p̄p̄nq̄ enūciatōis
p̄p̄nq̄ enūciatōis*

Perihermenias

supple deinde oportet restituere quod sit enunciatio. de qua primo capitaliter incedit. Et quod ordo est enunciatiois genus.

Circa exordium huius libri

Incidunt dubia. Primum est de ordine huius libri ad precedentes et sequentes. Solo. sicut tres sunt operationes intellectus. scilicet simplicium apprehensio, oppositio et diuisio. et discursus syllogisticus. ita etiam tres ordinantur partes logice eodem ordine. ita quod prima pars sit de simplicibus sive simpliciter apprehensio dirigens intellectum in prima sui operatione que est simplicium apprehensio. Et hec introductorie tradita est in libro Porphyrii. et doctrinaliter in predicamentis Aristotele. Secunda est de simpliciter apprehensio oppositio et diuisio ne dirigens intellectum in secunda sui operatione. que simpliciter apprehensa ponit et diuidit. Et illa tradita est in presenti libro. Tercia de discursu rationario ab una oppositio aut pluribus ad aliam vel alias dirigens intellectus in tertia sui operatione qua discurren magis notum ad minus notum. Et ista tradita est in libro noue logice. Sicut prima operatio in intellectu procedit secundam et tertia. ita liber predicamentis Porphyrii et predicamentorum procedit librum Perihermenias. et liber perihermenias libros octo noue logice.

Secundum dubium est. Quis sit titulus huius libri sive inscriptio. Solutio. Alteri incipit littera Perihermenias Aristotele. id est liber de interpretatione. Dicit autem perihermenias a peri quod est de. et hermenias interpretatio. quasi liber de interpretatione. hermenias namque est gentium grecum quo ipse videtur loco ablatiu eis deficientis. Quia autem hermenias fecit idem quod interpretatio. quia interpretatio somniorum hermenia dicitur.

Tercium dubium est. Quid sit subiectum istius libri. Solutio. Alteri interpretatio est subiectum eorum attributiois huius libri. quia illud est subiectum eorum alicuius scilicet quod sub se continet omnia considerata in scientia. sed interpretatio est huiusmodi. quia quilibet vox per se significat sive sit complexa sive in complexa est interpretatio. et hoc modo omnis enunciatio est interpretatio. sed non e contra. eo quod multa sub interpretatione continentur que tamen non continentur sub enunciatioe. ut partes de nomine verbo oratione et sic de alijs. Est tamen hec scilicet de enunciatioe sicut dicit Averrois tanquam de ponitima specie eiusdem. sicut in simili prima philosophia de ente est in quantum ens de subiecto communitatis. et de substantia tanquam de subiecto speciali principali intentio. et sic multipliciter datur huius scientie subiectum. scilicet quod subiectum est de cuius partibus in scientia probantur passionis vel quod potissimum intenditur propter quod de omnibus alijs determinat in scientia. Et dicitur subiectum quod dignissimum est inter ea que tractat scilicet sicut metaphysica dicitur theologia. quia in dignissima sua parte tractat de diuinis. Sanctus Thomas vero dicit in hoc loco quod enunciatio est subiectum. quia huius nomen et verbum possunt aliquo modo dici interpretationes capiendos interpretationem generaliter. tamen ea accipiendos proprie magis debet dici principalis interpretatiois. quia ille interpretari videtur proprie quod exponit aliquid esse verum vel falsum. si sola enunciatio fecit verum vel falsum. Subdit autem idem dicens. quod cum iste liber intitulatur de interpretatione accipit interpretatio proprie. puta sola oratio enunciativa dicitur interpretatio. Nec hoc singulariter diffonat dicitur dicitur Alberti magni dicens. quod enunciatio est subiectum principaliter huius libri et principalis intentum. Illo tamen non obstanti si interpretatio accipiatur coniter. puta de eorum rei quomodo

nem modum quo exponi potest sive in toto sive in parte sive vltiter sive particulariter sive finite sive infinite ponitur subiectum attributiois huiusmodi scilicet. Et illo modo Boetius dicit in commentario sede editoris. quod interpretatio est vox articulata per seipsum fecans aliquid sive sit nomen sive verbum sive oratio sive enunciatio. Et quod pars quod illa que per se non fecant sicut coniunctioes oppositioes et synchthegoremata non sunt interpretationes. Predicta tamen acceptio interpretationis non est nuc in usu communi. sed interpretatio dicitur communiter expositio nominis minus notum per nomen magis notum. sicut amator sapientie est interpretatio huius nominis philosophus. vel dicitur declaratio alicuius termini per litteras suas. sicut si dicam deus interpretatur quasi dans eternam vitam suis. Contra predicta arguitur sic. eiusdem scilicet est considerare totum per se eiusdem. scilicet interpretatio et enunciatio sunt partes syllogismi de quo determinat in libro Porphyrii et alijs sequentibus. In isto libro non est determinandum de interpretatione vel enunciatioe. et per hunc neutrum illorum ponitur subiectum. Sed ad ista videtur quod duplex est pars syllogismi. scilicet potentialis et actualis. Eiusdem scilicet est considerare totum et partes eius actualis. non autem partes potentialis quales sunt interpretatio et enunciatio que sunt rationem differunt a propositione. eo quod propositio est oratio stans sub forma syllogismi cui multa accidunt que non accidunt enunciatioe et interpretationi. Dicit enim propositio in quantum ponit actu in syllogismo ad inferendum conclusionem. et quod de ea et alijs partibus actualibus determinat in libro Porphyrii. Interpretationi vero non puenit hoc nec etiam enunciatioe. sed potest si interpretatio puenit ei interpretatio affirmando et negando vltiter et particulariter finite et infinite. et ut vna est et multa et ut contraria et contradictoria. sine quibus non fit proferre de re interpretatio per sermonem. Et quia huiusmodi accidunt interpretationi et enunciatioe non sicut quod in grege diuisi syllogismi. sed non debet tractari in libro Porphyrii. sed in isto. quia tales passionis eis puenit quibus nunc in syllogismo ponentur.

Circa primam propositioem

huius libri mouet questio. Vt vera et ordinata sit penultimas propositio in qua affirmatioe negatio et oratio propositio enunciatio. Et videtur primo quod non sit pueniens per propositio penultimas quod ad prima propositio dicitur. primum oportet restituere quod nomen et verbum. quia nomen et verbum sunt restituta a grammatico. sed non oportet ea hic restituere sicut dicitur per Boetium sic. nomen et verbum sunt dicabilia in complexa. sed de eis non est determinandum. sed in predicamentis. Etiam hic solui huius determinari de his que respiciunt secundam operationem intellectus. nomen autem et verbum ut manifestum est respiciunt tamen primam operationem intellectus. Tercio. vox quod dicitur instrumentum ad exprimendum mentis conceptum. et ponit in definitioibus nominis et verbi et orationis. sed debuit enumerari in dicta propositioe Quarto. alie sunt partes a nomine et verbo. sed debent numerari sicut nomen et verbum. Aliis partibus de pronome et participio Quinto. enunciatio diuidit in categoricam et hyporeticam sicut in affirmatiua et negatiua. Nulla membra fuissent enumerata sicut affirmatio et negatio. Sexto. affirmatio potest esse negatione. cum iuxta philosophum in fine scilicet huiusmodi presupponat negatio affirmatiuem. et oratio est generalis enunciatiois quod est per sua specie. sed non videtur hic esse ordo pueniens.

In oppositum est philosophus in littera. et ponit iste discursus. Maior. In omni processu artificia li est necessarium ex cogitatioe causam et elemento.

*Definitio interpretatio
in libro phala
in libro dicitur
in libro dicitur
in libro dicitur*

Primus

nam devenire in noticia causator. **Primo.**
Nomen et verbum sunt enunciatōis partes integra/
les. affirmatio et negatio subiective siue spēs ge/
nus orō interā principaliter enunciatō. q̄ multi/
plici rōne p̄ponit orōni. sicut negatio affirmati/
oni. **Conclusio** Igit̄ vera et ordinata est proe/
mialis p̄positio in q̄ affirmatio negatio et orōni
p̄ponitur enunciatō.

Primo p̄p̄t̄ ē Aristotelis in p̄mo physicoz. **Primo**
p̄bat p̄mo de noie et p̄bo. q̄a nomē in p̄stitutiōe enūcia/
tionis se h̄z p̄ modū materie. verbū p̄o p̄ modū forme.
sed illa duo integrant p̄positū. Et ad p̄stitutiōem enūcia/
tive orōis sufficit. et sunt p̄ncipales partes. sub noie
tamē p̄r p̄prehēdi. p̄nomē. et sub p̄bo participiū. q̄d ē q̄ns
doq̄ p̄dicatum materiale inclusum in verbo adiectivo.
Alię vero partes vt d̄t Petrus his sunt synthegores/
maticę. i. significatiue. De affirmatiōe et negatiōe p̄z. q̄a
affirmatio s̄m p̄bm in p̄st̄dicamentis. idē est q̄d oratio
affirmatiua. et negatio idē est q̄d oratio negatiua. s̄z orō
affirmatiua et negatiua sunt spēs ipsius enūciatiōis eōs̄
ter genus participātes. Et hoc mō genus enūciatiōis ē
oratio. ex quo em̄ om̄is enūciatio est oratio sed nō ecōtra.
Enūciatio t̄m est p̄ncipal̄ intentā. q̄a iuxta sup̄ius dicta
est hic p̄ncipale subiectū cuius passiōes et p̄ncipia in h̄
libro determinātur. Et q̄ in p̄mo s̄m d̄m Albertum
p̄ponit orōni. q̄a h̄z simpl̄r sequat̄ orōem sicut spēs suum
gen̄. antecedit t̄m eā ordīne intentōis. q̄ intentio explicā/
tur in p̄mo. **Finaliter** etiā negatio p̄ponit affirmatiōi
n̄ s̄m Albertū. q̄a negatio ē p̄plementū. oppōnis que ē
passio p̄ncipal̄ intentā. licz em̄ oppō sit inter affirmatiōem
et negatiōem eōs̄ter t̄m nō p̄plet nisi in negatiōe. **Ens** em̄
nō est eā altius oppōnis. s̄z pot̄ nō ens ad ens relatiū
Alij t̄m dicūt q̄ h̄z simpl̄r et s̄m nature ordīne affirmatiō
p̄or est negatiōe. t̄m in p̄posito negatiō p̄ponit affirmatiōi
ne q̄s credat q̄ enūciatio analogice dicat̄ de affirmatiōi
one et negatiōe. et q̄literat̄ dicat̄ p̄z refert. **Conclusio**
sequit̄ ex p̄missis. **Dicit** autē in p̄pone textuali. **Primo**
opozz cōstituere. vbi opozz nō d̄t necessitatē absolutā s̄z
p̄ditionatā siue ex sup̄pone. supposito em̄ q̄ debeam̄ ha/
bere cōpletā et p̄fectā notitiā p̄sideratoz in isto libro et les/
quentibz. tunc istud opozz. p̄stituere p̄o idē q̄d defini/
re seu p̄ definitiōem intelligere. **Dicit** autē potius p̄stituere
q̄ instituire. q̄a institutio grāmaticalis nō sufficit no/
mini et p̄bo ad hoc q̄ sint pres p̄stitutiue enūciatiōis

Ad obiecta in oppositum. Ad p̄mū partē solo ex/
dictis in declaratiōibz. q̄a h̄z nomē et p̄bū sunt a grāmati/
co ad scandū instituta. nō t̄m sunt p̄stituta logica p̄stitu/
tione p̄ quā efficiunt̄ pres enūciatiōis. **Uā** aliter grama/
ticus p̄siderat ea et aliter logicus grāmaticus em̄ quo ad
impōnem ad scādū t̄m et vt sunt p̄clorōis p̄grue v̄l in/
cōgrue. logicus p̄o in q̄ntū sunt p̄clorōis enūciatiue in q̄e
v̄z v̄l falsus. Et h̄ mō itez p̄nt̄ tripl̄ p̄siderari. **Primo** vt
scāt simplices p̄ceptz. et sunt dicabilia incōpleta ordina/
bilia in ḡne. et sic de ip̄is determinat̄ in libro p̄dicamētoz.
Secundo p̄siderātur vt sunt elemēta enūciatiōis. et hoc mō
in p̄posito p̄siderātur. **Tercio** vt sunt pres syllogismi pu/
ta sub rōne alicui⁹ extremitatū v̄l mediū. et sic p̄siderātur
in libro p̄noz. **Et** p̄ hoc partē solutio etiā ad scōm ex/
cepta cōfirmatōe ad quam d̄t q̄ in hoc libro determinat̄
v̄l p̄ncipaliter de his que cadūt sub scōa operatiōe in

reluctus. potest tamē de alijs determinari minus p̄ncipaliter in q̄ntū ad p̄ncipale q̄d in q̄ntū est reducitur q̄ modo nomē et verbum reducitur ad enūciatiōem. sicut partes integrales ad suum totum. **Ad** tertium d̄m q̄ vox proprie nō pertinet ad logicū nisi in q̄ntū est instrumentū representādi p̄ceptus intellectus. et hoc mō ip̄sa nō cōcurrunt proxime ad p̄stitutiōem enūciatiōis. sicut nomē et verbum. sed remote. **Et** ergo nō nominatur in p̄positiōne p̄ncipali. s̄z in p̄te erecutiua d̄t Aristoteles modū quo efficiatur sciatua. **Ad** quartū dictum est in de claratiōne minoris. **Ad** q̄ntū d̄m. q̄ p̄positio cathetogica satis exp̄nitur p̄ affirmatiōem et negatiōem. s̄z h̄z p̄orhetica nō debet enumerari. q̄ hyp̄thetica nō habet necessitatē absolutā. sed necessitas eius d̄pēdet ex necessitate suaz partiū. **Uā** igit̄ iste liber final̄ ordinatur ad demonstratiōem ad quā requiritur necessitas absoluta. ideo h̄ mō est sermo de ea nec in libris noue logice determinat̄ de syllogismis hyp̄theticis. **Ad** sextū dictum est in de claratiōne minoris.

Sunt ergo ea que sunt in voce. earum que sunt in anima passionū note. et ea que scribunt eorū que sunt in voce.

Ista est scōa pars p̄ncipalis istius capituli in qua p̄sequitur p̄ h̄us intentū suū. **Vt** potest diuidi in tres pres. In quaz p̄ma inuestigat v̄nū membrū ponendū in definitiōe notis et verbi q̄d est vox sciatua. In scōa parte inuestigat scōm membrū ponendū in definitiōe eorūdem q̄d est vox sciatua ad placitum. **Et** in tertia parte tertiū q̄d est vox simplex siue incōpleta. **Scōa** ibi (Et que ad modū) **Tercia** ibi (Est autē que ad modū in aia) **Quo** ad p̄mū d̄t sic. **Ea** que sunt in voce. id est voces sciatue que sunt in voce sicut pars subiectiua in toto v̄l. sunt note. id est signa. eaz passionū. id est cōceptū qui sunt in anima. **Et** ea que scribuntur. id est scripta sunt note seu signa eoz que sunt in voce. id est vocū sciatuarum. In quibus verbis vult p̄ h̄us q̄ voces sunt signa conceptū. et scripta signa vocum.

Que ad modū nec littere eadem omnibz sunt sic nec eadem voces.

Inuestigat scōm membrū ponendū in definitiōe notis et verbi. **Et** facit duo. **Primo** facit hoc q̄d dictū ē. **Secundo** mouet dubiū ibi (Quoz autē) **Quo** ad p̄mū d̄t que ad modū nec littere eadem sunt ap̄d oēs supplematiōes sic nec voces supple q̄ ex l̄is et syllabis p̄stitunt̄ s̄z eadē apud oēs **Et** q̄b̄ verbis trahit̄ q̄ voces sunt sciatue ad placitū. cū nō scēt idē apud oēs hoies. sicut nec littere eadem sunt apud hebreos grecos et latinos

Quoz autē he p̄morum note sunt eadem omnibz passionibz anime sunt. et quoz he similitudines res etiā eadem.

In ista parte p̄ h̄us remouet dubiū. **Et** p̄mo facit hoc **Secundo** excusat se de v̄teriori determinatiōe quoz idē. **Secunda** ibi (De his q̄dē) **Quo** ad p̄mū d̄t q̄ p̄ceptz siue passiōes aie q̄ p̄ores sunt vocibz. et q̄z voces note sunt siue signa sunt v̄dē apud oēs. et res quoz p̄ceptus et similitudines signa sunt. eadē apud oēs sunt.

De his q̄dem dictū est in his que dicta sunt de anima. alteri⁹ em̄ est negocij.

Perihermenias

Quod sequenter phs excusat se de vltiori determinatōe q̄ ruda dicit. q̄ de illis p̄ceptis dicitū ē in his q̄ s̄ de aia. id ē in libro de aia dicitū ē. Et ideo ē alterius r̄ superioris negocij disputare de q̄dditate passionū aie

Est aut̄ quemadmodū in aia aliquotiens q̄ dem intellectus sine vero falso ve. aliquotiens aut̄ cū iam necesse est alterū horum inesse. sic etiam in voce circa cōpositionē r̄ diuisionē ē veritas falsitasq̄

Iuxta p̄missa phs inuestigat terciū mēbz ponendū in definitōe nois r̄ s̄bi. Et p̄mo facit h̄. Secūdo infert ex dictis corollariū. ibi (Noia igit̄ r̄ verba) Quo ad p̄mū d̄. quēadmodū in aia est duplex intellectus. q̄dā s̄ sine vero r̄ falso. q̄dā p̄ cū vero r̄ falso. sic etiaz duplex est vox sc̄as illū intellectū siue p̄ceptū intellectū. s̄. v̄ in cōplexa r̄ p̄plexa. Cōplexio ē circa p̄pōnem r̄ diuisionē intellectus. r̄ circa illa est veritas falsitasq̄

Nomina igit̄ r̄ verba cōsimilia sunt sine cōpositione r̄ diuisione intellectui. vt hō vel albū quando non additur aliquid. neq̄ em̄ adhuc verum vel falsum est.

Infert ex dictis phs corollariū. Et diuidit̄ in duo. qz p̄mo facit h̄. Secūdo p̄bat dicitū suū. Secūda ibi (P̄uius em̄ signū) P̄mo d̄ sic. Et iam dicitis infertur q̄ noia et verba r̄ ipsi similia sine cōplexione vel diuisione supple sumpra sunt intellectui siue p̄cepti simpliciter nara. sicut homo vel albū si nō addat̄ aliquid. qz tūc neq̄ adhuc aliqd̄ dicitōz est verum vel falsum

Huius antez signū hoc est. h̄zoceruus em̄ significat aliquid. sed q̄d nōdum verum vel falsum est. si nō esse vel non esse addatur. vel simpliciter vel fm̄ tempus.

Aristoteles p̄bat p̄dictā cōclusionem p̄ locū a maiori dicit. Si nomē s̄ se sumptū ēē p̄portionatū intellectui cōponētī r̄ diuidētī. maxime ēē hoc v̄z de noie cōpositē figure. sed h̄ nō. qz h̄zoceruus est nomen cōpositē figure. r̄ tū nō fecit v̄z. vel falsum nisi addatur esse vel nō esse sumptū vel fm̄ tps. Sumptū aliqd̄ addatur auz d̄z hō est aial. fm̄ tps cū d̄z homo currit

Circa textū prius expositū questio p̄ma. Atz voces featiue ad placitū nore s̄bz aie passionū sicut scripta sensibiliū vocū. Et videt̄ p̄mo q̄ nō. qz illud featur p̄ vocē cuius intellectū p̄ vocem cōstruit. sed. plata voce nō p̄struit intellectus passionis aie. sed rei. sicut pater in quocūq̄ audiente vocē featiuā platam. q̄ voces featiue ad placitū nō sunt nore passiois nū aie. Secūdo sic. phs in p̄mo elenchoz d̄ q̄ p̄ rebus vtimur noibz. qz res ad disputatōem ferre nō possum. s̄ passiones aie nobiscū ferre possum. q̄ nō fecit voces aie passiones sed res. Et in eodē loco paulopost d̄ q̄ necesse sit vñū nomē plura significare. qz res sunt infinite noia vero finita. q̄ nomē siue vox featiua fecit r̄ nō aie passionē. Tercio videt̄ q̄ impossibile sit passiones aie fecit p̄ vocem. qz sequerēt multa in cōuenientia p̄ ordines. P̄mo. q̄ omē nomē fecerit accidēs. qz illa passio aie est accidēs existēs subiectiue in ea. sequerēt sedō q̄ null̄ ter

minus ponibilis esset in predicamento substantie q̄d ab surdū est dicere. Sequeretur terciō q̄ omēs p̄pōnes essent false in quibz enūciatur actus realis de aliquo subiecto. cuiusmodi sunt iste homo currit. sortes disputat. cū talia predicata nō insunt passionibz aie siue sp̄bz in aia existētibz. Sequeretur q̄ro q̄ omis p̄positio de est secūdo adia ēēte esset vera. vt sortes est vel antichristus est. qz passio anime cuiuscūq̄ subiecti de q̄ enūciat̄ esse est. Quarto. voces fecant passiones aie naturalit̄. q̄ nō sunt featiue ad placitū. Probat. qz voces sunt eedē apud omēs. qz a quocūq̄ p̄fertur hec vox homo semp̄ est eadē. ergo fecant naturaliter. Quinto. si passiones anime essent similitudines rerū cū aliq̄ue res sunt materiales. sequerēt q̄ passiones que essent similitudines earū essent etiā materiales. r̄ p̄ cōsequēs nō possunt recipi in intellectu. cū intellectus sit virtus inorganica r̄ imaterialis. Sexto. si passiones aie essent naturales similitudines rerū. sequeretur q̄ passiones essent eedem apud omēs. q̄d falsum est. quia diuersi de eisdem rebz h̄nt diuersas sc̄as. r̄ hoc nō videtur esse nisi p̄pter diuersitatē passionū anime r̄c.

In oppositū est phus in littera. r̄ p̄p̄ositione ponit̄ iste discursus. Dator. p̄p̄ositionabiliter non omnino similiter sicut scripta vocibus et voces conceptibus. sic rebus subordinat̄ anime passiones. P̄mo. Littere et syllabe ex quibus sūt scripta non sunt apud omēs eedē nec voces ad placitū institute. licet eedem generēt̄ de eadē re passiones aie. Conclusio. Igitur ad placitū scripta significant voces r̄ he eodē modo aie passiones. sed ipse sunt rerū similitudines naturales.

Dator p̄batur. qz hinc inde est p̄portio signi ad p̄p̄riū signatum. Vñ est hic ordo talis q̄ res sunt signate tū r̄ nō signa. scripta vero sunt signata tū nō signata. s̄ voces r̄ passiones anime sunt signa r̄ signata simul. quia voces signata q̄dam sunt scriptoz r̄ signa passionū anime. r̄ passiones anime sunt signata vocū r̄ signa rerū. nō tamē omnino similiter. qz scripta significant voces ad placitū. r̄ s̄bz voces eodē modo fecant anime passiones. s̄ passiones anime significant res ipsas naturaliter. Et h̄zoc P̄mo subdit causam. qz littere r̄ syllabe ex quibz cōponunt̄ scripta nō sunt eedē apud omēs. q̄d pars. quia vbi nos dicim̄ a. b. c. d. ibi d̄ grecus Alpha beta gamma r̄ sic de alijs. Et hebreus d̄ Aleph. beth. gimel. et sic p̄sequerēt. Et simili mō nō sunt voces eedē apud diuersas nationes. qz alias voces format̄ grec. alias latinus. alias hebreus. alias caldeus. sed passiones aie que immediate a rebz generant̄ sunt eedē apud omēs. Cōclusio sequit̄ ex p̄missis. Et potest p̄bati. quia illud dicitur significare ad placitū quod nō significat idē apud omēs. sed talismodi sunt scripta r̄ voces. vt patet. ergo r̄c. passiones vero anime quia eedem sunt apud omēs. ergo dicuntur significare naturaliter quēadmodū philosophi in textu probant

Ad obiecta in oppositū. Ad p̄mū est dicēdū. qz dupl̄ aliqd̄ fecatur p̄ vocem. Vñ mō imediate r̄ sic verificatur dicitū p̄bi q̄ voces featiue sunt nore earū. passio nū que sunt in aia. Alio mō mediate. r̄ sic intelligit̄ in dicitā autoritas. Vñ Alter d̄ q̄ vox significatiua ad placitū

etiam dupliciter consideratur scilicet secundum institutionem suam vel secundum causam institutionis. primo verificatur dictum philosophi in tertio dicitur. Sicut ergo ea que sunt in voce earum que sunt in anima passionum nota. quod instituitur in institutione non habuit respectum nisi ad id quod in anima percipitur. et utens voce non videtur ea nisi propter hoc ut pandat perceptum. quod videtur Plato. ad hoc non bis datus est sermo ut mutue voluntatis presertim fiant in dicitur. Et dicitur modo dicitur vox ad rem. quod res ad disputationem ferre non possumus. voces articulare inueniuntur quibus bar altud quod res etiam proceres fecerunt. quod percipitur est iuxta phisicam distinctionem. Ad tertium dicitur in ut prius quod passio anime immediate fecit et res mediate. passio tamen anime dupliciter consideratur. primum in libro de memoria et reminiscencia de specie memorabili. Uno modo in se et absolute. et sic est actus informans animam. Alio modo consideratur in quantum signum est representans rem. primum modo non fecit per vocem ut probat argumentum. sed secundo modo. quod cum omne signum sit signatum signum. sequitur quod vox fecit passione anime in quantum est signum rei. significat etiam simul et ipsam. sed mediate. quod immediate fecit id quod est signum rei in quantum est signum. Et sic voces aliter fecerunt substantiam. ut videtur in libro de dicitur et scripta que sepe dicitur simpliciter fecerunt substantiam. quibus ois talis immediate fecit actus. quod videtur secundum philosophum. Sed contra hoc arguitur sic. ex ista solutione videtur sequi quod ois vox esset equoeca. Probatur quod nulla ratio subalis est eadem substantie et actus. cum non habeat eadem genus generalissimum. sed rei que est substantia sicut dicitur siue perceptio est actus. si ista duo fecerunt per quod dicitur nomen omne tale erit equoeca. quod erit illis duobus solum nomen eorum. et ratio substantie diuersa. Et confirmatur per philosophum in predica mentis explicante de equoecis. cum dicitur animal homo. et quod pingit volens innuere philosophi si nomen aliud fecerit rem et si similitudine eius esset equoeca. Sed ad ista respondetur quod neganda est sequela. quod equoecum diuersis actibus fecerunt multa significat. sed vox fecit rem et similitudinem eius eodem actu. quod eodem actu est aliud signum signi et signum signati. sicut aliis simul fecerunt in imagine rei et ipsam rem. Et per idem respondetur ad confirmationem. quod philosophus intendit si diuersis actibus fecerunt fecerunt utriusque et diuersa impositione. Et per idem per solutionem ad secundum dicitur in conueniens illatum in argumento principali. quod fecerunt vltimum et principale est res. que quibus est substantia et quibus actus dicitur. et ergo terminum quandoque ponitur in predicamento sube quandoque in predicamento actus. Exemplum primum ut homo. Exemplum secundum ut albedo nigredo. Ad duo alia in conuenientia dicitur in negando sequela. quod quandoque per idem multa significatur quorum vnum fecerunt ut signum alterum. si illud compositum naturam ordine cum alio non est perpositio signorum sed signatum vltimum. que non sunt vltimus signa. Et sic per orationem platam non fecerunt perpositio specierum siue perceptuum. sed res. sicut nec per enunciationem scripta fecerunt perpositio vocum sed rerum. Ad quartum principale obiectum est dicitur. quod licet voces ut sint entia naturalia sunt eadem apud omnes. tamen non ut sunt significantie. quod non fecerunt eadem apud omnes. Ad quintum dicitur. quod licet passiones anime rerum materialium in intellectu sint materiales in representando. quia representant res. non tamen in eodem. et ita non inferuntur quin sint in intellectu. Ad sextum dicitur. quod licet scie siue iudicia

complexa sint et esse possunt varia de eisdem rebus. simplices tamen conceptus sunt semper iudicia. quod secundum philosophum tertio dicitur anime intellectus circa quod quid est non decipit nisi per actus. passiones vero non intelliguntur hic complexa iudicia sed simplices perceptus. Sed diceretur. si quis preter istam vocem canis diuersi possent habere diuersos perceptus simplices vnius perceptus de latrabilibus aliis de belua marina. Sed hoc facile soluitur. quod ex isto non sequitur quod de eadem re possent haberi plures passiones siue perceptus. sed bene sequitur quod de eadem voce equoeca possent diuersi diuersos habere conceptus siue passiones anime.

Incidunt dubia circa primum

Dicitur. Primum est. quomodo in anima possent esse passiones. cum tamen intellectus sit corpus inorganicum et per consequens impassibilis. **Solo.** duplices sunt passiones. quod dicitur sunt corruptive. et quod dicitur perfective. passiones corruptive que sunt cum abiectione alicuius virtutis forme non sunt in anima siue intellectu. Sed passiones perfective siue salutative bene possent esse in anima. et sic perceptus dicitur huiusmodi passiones anime. quibus enim motus appetitus sensitiui virtutis passiones dicuntur quibus voces fecerunt nature naturaliter exprimitur quales sunt gemitus infirmorum. latratu canum et siliu. tamen etiam ois conceptus cognitiuus passio dicitur potest quia fecit vox fecerunt ad placitum. Et hoc ex eo. quia conceptio intellectus oritur a re per modum cuiusdam impassibilis secundum quam resultat in intellectu sicut dicitur intelligibilis que est principium intellectus perceptus. per se tamen cum intelligere nunc fit cum habitudine ad corporalia phisicam pura. que pertinent ad interiores vires. vnde ex aliquo passione anime quod dicitur amor et odium. puenit quod hoc suum interiore perceptum alij vult fecerunt

Secundum dubium est. Propter quod voces fecerunt sunt note talium passionum. **Solo.** quod voces articulare non possent formari nisi ab intellectu et percipiente passionem secundum formam et similitudinem rei cognite. et quod voces articulare a tali intellectu intellectu que non possent eas nisi ad speciem rei et passionem quam a re percipit. vox que quia fieri fecerunt imponit nota est passionis anime. et sic bene dicitur quod ea que sunt in voce a tali intellectu instituta ad fecerunt. sunt note passionum earum que a rebus sunt genite. Res enim spiritum suum generat in anima. et intellectus illa specie informat. instituit vocem fecerunt talis perceptus intellectus. Et sic ipsa est signum et similitudo rei in aere audientis. et nota passionis anime in ore dicentis.

Tertium dubium est. Quare voces et scripta sunt inuenta. **Solo.** ex hoc est animal sociale et politicum vult alteri perceptus suos manifestare. tamen ad vite auxilia ab his quibus conuocatur paranda. tamen ad mutuo se in notitia veritatis intelligibilis exaradum. Et propter signa notionalia ad intra res fecerunt. fuerunt alia quod signa exteriora necessaria quibus perceptus notionales ad alios dirigere possunt et intumari et hec sunt voces et scripta. voces que dicitur ad patentes locos et tpe que illas audire possent. Scripta autem propter absentes aut loco aut tpe que voces audire non possent. tamen perceptus intellectus excedit se ad omne tpe et ad omnem locum. virtute abstrahens ab hoc tunc oportuit multa scripta intumari. vnde brutis que cognitio est sensitiva tamen pertracta ad hoc tunc non conuenit perceptus scripti sed vocis. hoc vero virtute propter causas dicitur necessario videtur. Si vero hoc esset animal solitaria tunc tunc sufficeret sibi prima representatio que est rei per conceptum apud intellectum genitum a re ipsa.

Quartum dubium est. Vtrum voces in fecerunt

etiam dupliciter consideratur scilicet secundum institutionem suam vel secundum causam institutionis. primo verificatur dictum philosophi in tertio dicitur. Sicut ergo ea que sunt in voce earum que sunt in anima passionum nota. quod instituitur in institutione non habuit respectum nisi ad id quod in anima percipitur. et utens voce non videtur ea nisi propter hoc ut pandat perceptum. quod videtur Plato. ad hoc non bis datus est sermo ut mutue voluntatis presertim fiant in dicitur. Et dicitur modo dicitur vox ad rem. quod res ad disputationem ferre non possumus. voces articulare inueniuntur quibus bar altud quod res etiam proceres fecerunt. quod percipitur est iuxta phisicam distinctionem. Ad tertium dicitur in ut prius quod passio anime immediate fecit et res mediate. passio tamen anime dupliciter consideratur. primum in libro de memoria et reminiscencia de specie memorabili. Uno modo in se et absolute. et sic est actus informans animam. Alio modo consideratur in quantum signum est representans rem. primum modo non fecit per vocem ut probat argumentum. sed secundo modo. quod cum omne signum sit signatum signum. sequitur quod vox fecit passione anime in quantum est signum rei. significat etiam simul et ipsam. sed mediate. quod immediate fecit id quod est signum rei in quantum est signum. Et sic voces aliter fecerunt substantiam. ut videtur in libro de dicitur et scripta que sepe dicitur simpliciter fecerunt substantiam. quibus ois talis immediate fecit actus. quod videtur secundum philosophum. Sed contra hoc arguitur sic. ex ista solutione videtur sequi quod ois vox esset equoeca. Probatur quod nulla ratio subalis est eadem substantie et actus. cum non habeat eadem genus generalissimum. sed rei que est substantia sicut dicitur siue perceptio est actus. si ista duo fecerunt per quod dicitur nomen omne tale erit equoeca. quod erit illis duobus solum nomen eorum. et ratio substantie diuersa. Et confirmatur per philosophum in predica mentis explicante de equoecis. cum dicitur animal homo. et quod pingit volens innuere philosophi si nomen aliud fecerit rem et si similitudine eius esset equoeca. Sed ad ista respondetur quod neganda est sequela. quod equoecum diuersis actibus fecerunt multa significat. sed vox fecit rem et similitudinem eius eodem actu. quod eodem actu est aliud signum signi et signum signati. sicut aliis simul fecerunt in imagine rei et ipsam rem. Et per idem respondetur ad confirmationem. quod philosophus intendit si diuersis actibus fecerunt fecerunt utriusque et diuersa impositione. Et per idem per solutionem ad secundum dicitur in conueniens illatum in argumento principali. quod fecerunt vltimum et principale est res. que quibus est substantia et quibus actus dicitur. et ergo terminum quandoque ponitur in predicamento sube quandoque in predicamento actus. Exemplum primum ut homo. Exemplum secundum ut albedo nigredo. Ad duo alia in conuenientia dicitur in negando sequela. quod quandoque per idem multa significatur quorum vnum fecerunt ut signum alterum. si illud compositum naturam ordine cum alio non est perpositio signorum sed signatum vltimum. que non sunt vltimus signa. Et sic per orationem platam non fecerunt perpositio specierum siue perceptuum. sed res. sicut nec per enunciationem scripta fecerunt perpositio vocum sed rerum. Ad quartum principale obiectum est dicitur. quod licet voces ut sint entia naturalia sunt eadem apud omnes. tamen non ut sunt significantie. quod non fecerunt eadem apud omnes. Ad quintum dicitur. quod licet passiones anime rerum materialium in intellectu sint materiales in representando. quia representant res. non tamen in eodem. et ita non inferuntur quin sint in intellectu. Ad sextum dicitur. quod licet scie siue iudicia

Perihementas

mutent transmutata re ipsa cum sunt mediata signa. Solutio non. quod verum dicitur per se in predicamentis eadem omnino oratio quod est vera. quod est falsa. Sed dicitur oratio quod quod est vera quod est falsa idem dicitur. et tunc in re quod fecit per ipsas dicitur est transmutatio ut per de hac oratione. sicut dicitur. quod quod est vera et falsa circa sedere et transmutatio. Sed in secundo non mutatur facta mutatio in re. Et istud manifestus pars. quia multi sunt actus quod quod sunt quod non sunt. sicut dormis re currere disputare. si voces illos fecerunt mutarentur propter mutacionem istarum rerum. voces iste multoties eunt non fecerunt. et oportet eas multoties imponere ad fecundum.

Si dicas. signum et signatum sunt correlativa. igitur mutata re quod est signatum mutari debet et vox quod est eius signum.

Domine quod res finem quod existit non est signatum ipsius vocis ut patet argumentum. sed finem quod ipsa representat per conceptum. Et cum res ut intelligitur manet intransmutata et sicut ipse sit ne passio aie sequitur etiam quod significatio vocis intransmutata manet. Tunc per eadem speciem cognoscitur contentum. et eandem sciam habere de ea quod existit et quod non existit. quod per se dicitur de quod de his quod frequenter se possunt habere demonstratione. etiam quod non sunt vel sunt et eadem sciam sicut quod sunt. Conclusio igitur bene quod res ut fecit per vocem non transmutatur quicquid transmutatio facta in re ut existit. et ita nec vox transmutatur in significando.

Quintum dubium. Utrum differentia istorum signorum et signatorum in textu sit bene posita. Et videtur primo quod non. quod voces fecerunt idem apud omnes. Sed inconvenienter dicitur quod fecerunt ad placitum. Anus probatur. quod quod est natura est idem apud omnes. sed vox fecerunt a signum naturale. Sed fecerunt idem apud omnes. Hinc probatur. quod cuiuslibet virtutis naturalis est aliquid instrumentum naturale. sed virtus interpretativa est virtus naturalis homini. cum homo sit animal sociale volens aliis exprimere conceptus apud se habet. Sed vox fecerunt a est instrumentum illius virtutis naturalis est naturalis. Sed solo sic. quod passiones aie in quibus sunt signa. et res in quibus sunt signa res eadem apud omnes. nam eadem passio aie apud quoscumque papieres res reperitur eandem rem. sicut si quis papierem quod est hoc quod aliud apprehendit quod homo non intelligit hominem. Et hoc est eo quod cognitio sit per aliquam similitudinem ipsam a re. et sic casus interioris conceptus est ratione similitudinis. et ideo est naturalis. quod naturaliter unum quod dicitur in primis sua similitudine naturalis in aliter illius susceptivum. Ite vero et voces in se eadem non sunt eadem apud omnes in quibus sunt signa. quia nec eadem littera apud omnes reperitur eandem vocem. sed vel aliam vel nullam. nec eadem vox apud omnes fecerunt eandem passionem. sed vel aliam vel nullam. Quod ratio est. quia littere et voces non fecerunt res aut conceptiones ratione alicuius formatas. sed ratione humane institutionis tamen sicut sonitus est signum progressionis in bello. ubi tamen nulla est natura formatas. et sic dicitur Augustinus. quod nulla est ratio quod tera in latino fecerunt herba. et apud grecos litteram nisi voluntas institueris. sicut et nulla est ratio quod tera apud hebreos os fecerunt mane et apud Latinos fecerunt adverbialiter spiritus.

Septimum dubium. Quae est ratio divisionis vocis in complexam et in incomplexam. Solo. divisio illa sumitur ex predictis. quia vox signum est conceptus intellectus. sed duplex. plex est conceptus intellectus. Sed duplex est vox fecerunt illa conceptus. pro correspondenti signum et tunc proprium signum. De voce complexa est exemplum. ut homo currit. de voce incomplexa. ut homo alinus leo. et sic de alijs.

Octavum dubium. An verum et falsum solum constituitur circa propositum et divisione ipsius intellectus. sicut manifeste per se dicitur et probatur in textu. Et videtur primo quod non. quia verum et falsum cum ente. Sed reperitur in omni ente. Etiam in sensu est veritas cuius non est proponere. et maxime in intellectu diuino in quo nulla est propositio. Sed solo sic. quia veritas est adaequatio rei intellectus ad intellectum proponere et dividentes in quibus ipse intellectus se format ipsi esse vel non esse rei. et propositio falsitas est inadaequatio talis. sed nihil per intelligi esse vel non esse nisi per propositum et divisione entis et esse. vel non entis et non esse. igitur veritas et falsitas consistunt in proponere et divisione. et hoc intelligitur formaliter. quia casualiter obiectualiter sunt in rebus. quia conceptus apud intellectum proponitur et fecerunt sunt in enunciatione. et istud intelligitur de veritate et falsitate proplexorum. de quibus per se loquitur hoc in libro predicto camentorum et non de veritate in compositis. Et per hoc patet solutio ad obiectum in oppositum. quia loquitur de veritate entis non autem proplexorum sive proponitur quod est circa proponere et divisionem. Ibi tamen considerandum est. quod propositum invenitur in intellectu dupliciter. uno modo obiective tamen. per se intellectus ipsam compositionem intelligitur. et sic invenitur perfectissime in intellectu diuino. quod omnes res habitudines proponitur. Alio modo formaliter et subiective. per in se actus intellectus est cum proponere. et hoc modo invenitur compositum solum apud intellectum nostrum propter suam imperfectionem ratione cuius diversa inveniunt non probatur aut invenitur nisi per applicationem conceptus ad inveniunt. eo quod per unum conceptum non nisi unum intelligitur. Veritas igitur per se propria rationem et formalem invenitur solum in compositis intellectus primo modo dicta. non autem operatur eam esse in proponere secundo modo dicta. imo hoc accidit ex parte intellectus qui aliter veritatem accipere non potest. Et per hoc patet solutio ad id quod additur fuit de intellectu diuino.

Nonum dubium. Quare per se in textu probatur quod vox incomplexa non fecerunt verum vel falsum dat exemplum de hyrcocero potest. Sed de alio nomine simplicis figure. Sed solutio ut patet per locum a maiori quod voces incomplexe non fecerunt verum vel falsum. quia si voces proponitur figure quod magis composita videntur non fecerunt verum vel falsum. multo minus voces alie simplicis figure. hyrcocerus cum est nomen fecerunt aliquid quod fictum propositum ex hyrcoco et ceruo. et tamen si nihil addatur non significat verum vel falsum.

Decimum dubium. Quare dicit per se quod vox incomplexa non significat verum vel falsum nisi addatur aliquid.

Secundum dubium est. Quot divisiones vocis patet trahi ex isto textu. Sed tres. Prima est divisio vocis in fecerunt a et non fecerunt a. et trahitur ex prima parte propositio in qua dicitur. Sed sunt quae quod sunt in voce. Secunda divisio est vocum fecerunt a in fecerunt a ad placitum et naturaliter. et trahitur ex alia parte ubi dicitur. et quod admodum nec lre omnibus eadem est. Tercia est divisio vocum fecerunt a ad placitum in complexa et in incomplexa quod trahitur ex textu postea ubi dicitur. Est autem quemadmodum. De istis vero divisionibus et membrorum dividendum de hinc inde satis diffuse dicitur in peritatis per hyl.

Septimum dubium est. Quae est ratio divisionis vocis in complexam et in incomplexam. Solo. divisio illa sumitur ex predictis. quia vox signum est conceptus intellectus. sed duplex. plex est conceptus intellectus. Sed duplex est vox fecerunt illa conceptus. pro correspondenti signum et tunc proprium signum. De voce complexa est exemplum. ut homo currit. de voce incomplexa. ut homo alinus leo. et sic de alijs.

Octavum dubium est. An verum et falsum solum constituitur circa propositum et divisione ipsius intellectus. sicut manifeste per se dicitur et probatur in textu. Et videtur primo quod non. quia verum et falsum cum ente. Sed reperitur in omni ente. Etiam in sensu est veritas cuius non est proponere. et maxime in intellectu diuino in quo nulla est propositio. Sed solo sic. quia veritas est adaequatio rei intellectus ad intellectum proponere et dividentes in quibus ipse intellectus se format ipsi esse vel non esse rei. et propositio falsitas est inadaequatio talis. sed nihil per intelligi esse vel non esse nisi per propositum et divisione entis et esse. vel non entis et non esse. igitur veritas et falsitas consistunt in proponere et divisione. et hoc intelligitur formaliter. quia casualiter obiectualiter sunt in rebus. quia conceptus apud intellectum proponitur et fecerunt sunt in enunciatione. et istud intelligitur de veritate et falsitate proplexorum. de quibus per se loquitur hoc in libro predicto camentorum et non de veritate in compositis. Et per hoc patet solutio ad obiectum in oppositum. quia loquitur de veritate entis non autem proplexorum sive proponitur quod est circa proponere et divisionem. Ibi tamen considerandum est. quod propositum invenitur in intellectu dupliciter. uno modo obiective tamen. per se intellectus ipsam compositionem intelligitur. et sic invenitur perfectissime in intellectu diuino. quod omnes res habitudines proponitur. Alio modo formaliter et subiective. per in se actus intellectus est cum proponere. et hoc modo invenitur compositum solum apud intellectum nostrum propter suam imperfectionem ratione cuius diversa inveniunt non probatur aut invenitur nisi per applicationem conceptus ad inveniunt. eo quod per unum conceptum non nisi unum intelligitur. Veritas igitur per se propria rationem et formalem invenitur solum in compositis intellectus primo modo dicta. non autem operatur eam esse in proponere secundo modo dicta. imo hoc accidit ex parte intellectus qui aliter veritatem accipere non potest. Et per hoc patet solutio ad id quod additur fuit de intellectu diuino.

Nonum dubium. Quare per se in textu probatur quod vox incomplexa non fecerunt verum vel falsum dat exemplum de hyrcocero potest. Sed de alio nomine simplicis figure. Sed solutio ut patet per locum a maiori quod voces incomplexe non fecerunt verum vel falsum. quia si voces proponitur figure quod magis composita videntur non fecerunt verum vel falsum. multo minus voces alie simplicis figure. hyrcocerus cum est nomen fecerunt aliquid quod fictum propositum ex hyrcoco et ceruo. et tamen si nihil addatur non significat verum vel falsum.

Decimum dubium. Quare dicit per se quod vox incomplexa non significat verum vel falsum nisi addatur aliquid.

Secundum dubium est. Quot divisiones vocis

Primus

nō fecit nisi ex institutioe. et ideo dicitur phis in textu. qd noim naturalr nihil est. s; qñ sic nota. i. imponitur ad fecandū. **Quarto** addit. sine tpe. et p hoc differt nomē a verbo. s; em qdam noia pcent tps. nullum tñ nomē fecit cum tpe. **Quinto** em tps sit res qdam nature pte noie fecit. qd tamen ad qd tpe mēsuratur directe est motus in quo fundatur actio et passio. ideo solū verbū et quodāmodo pncipiū q fecant actōem vel passiōē fecant cū tpe. specificatio autē huius mēsuratiōis fecatur p aduerbiū tempis. vt hēri hodie eras. Nomē autē et pncipm fecant subam fm se. q vt sic tpe nō mēsuratur. sed solum put subiectū motui. **Quinto** ponit alia dñia finalis. i. cuius nulla pars fecatur est separata. p quam differt nomē ab ipa orōne cuius partes fecant aliqd a toto separte etiam sicut in toto fecabant. vt cum dicitur homo iustus. **Quinto** autē partes nois separate nihil fecant. pbat phis p locū a maiori dicens. si em partes aliquid nois fecerent separate maxime pres nois pposite figure. sed hoc nō. **Primo** pbat in hoc nomine equiferus. in quo hęc pars ferus nihil fecit p se. sicut in ista orōne imperfecta. equus ferus. qd hoc nomē equiferi impositū ē equo a qualitate fericitatis immixte nature eque. **Et** qd vt in mixtū nō fecit ferus p se. ideo de toto nihil fecit. Nomē em vniūq; impositū ad fecandū vniū simpliciter cōpositū vniū rei. licet aliqñ imponat a plurib; et tñ nō est idē id a quo impositū nomē. et id cui imponitur nomen. sicut lapis imponit a lesione pedis. quā tñ nō fecit. sed vniū simpliciter cōceptū vniū rei que dicitur lapis. **Un** in noie cōpositū figure pars nois nō fecit partē cōpositiōis cōpositae a qua nomē imponit ad fecandū. sed partes si iuncte fecant vniū cōceptū illius rei ad quā fecandam totū nomē est impositū. **Ratio** vero tota fecit cōceptiōem cōpositā et partes eius fecit pres huius cōceptiōis. **Unde** nomē simpliciter figure h; se sicut totū simplex indiuisibile. eo q iuxta p̄dicta nō fecit fm suas partes. ita q p̄ma pars haberet p̄mā partē fecatiōis. sed a sedam. et sic deim ceps. sed totū noī simpliciter puenit fecatio. **Nomē** vero cōpositū h; se sicut totū homogēnū in pres essentielles diuisibile. qd ipm est diuisibile in plures pres. q tñ sub esse totius nō retinetur. p̄xiū esse differēs ab esse totius. qd tñ accipiūt p diuisione actualē. **Ratio** vero h; se sicut totū heterogēnū. qd p̄fōrōis in tota orōe tetinet dñas suay fecatiōis sicut in toto heterogēno singule pres retinent singulas formas q modo in hoīe caput h; suā p̄ p̄tā formā et manus et pes. **Est** tamē iuxta sniam phis in textu notāda dñia inter nomē simplex et cōpositū. **Quia** in noie simpliciter ps nullo mō est fecatur. neq; fm veritate. neq; fm apparētā. qd sicut imponit ad fecandū simpliciter intellectū. ita imponit ab aliquo simplici cōceptū. s; in noie cōposito ps videt aliqd fecare. s; nō fecit actu vt in cōposito est. **Et** hoc est ideo. qd h; impositū sit rationale nomen ad fecandū simpliciter cōceptum. imponit tñ a plurib; bus cōceptib; et ex hoc apparet q ps eius fecit aliqd. **Ibi** tñ cōsiderandū ē. qd est pres nois cōpositi nō retinetur p̄ p̄tias fecatiōes. retinet tñ eas in p̄tate et potētiā. q potētia p diuisione reducitur ad actū. **Un** fecatio totius nois cōpositi retinetur p̄fōrmatē ad pres qbus tñ silūctis datā ē. **Et** p̄ter hoc dñs et magister nō sunt noia pposita. licet pres separte sint fecatiue. qd totalis fecatio nullam cor respondētā h; ad fecatiōes p̄tū. et qñ fecit aliqd ppositū cōtū ad id ad qd sunt iposita. **Paterfamilias** p̄o ē nomen cōpositū. qd fecatio eius accepta est p correspondētā ad fecatiōes h; partū q sunt pater et familia.

Ad obiecta dñm p ordinē. **Et** p̄mo ad p̄mū dicitū est circa declaratiōes p̄clusionis. qd p̄tū ē p̄us noie fm viam p̄fectiōis siue dignitatis. s; nomē est p̄mū elementū fm viā generatiōis. **Ad** scdm dicitū est qd vox in definitiōe nois ponit vt gen^o et nō vt materia. vt dicitur **Alb.** **Aut** p̄mū eūdē dñz q duplex ē materia. s; naturalis et artificialis. in naturalib; materia nō p̄dicat de materiato siue de eo cuius ē materia. eo qd ibi forma ē suba dans totū cēt nomē. **In** artificialib; p̄o et in his q sunt a volūrate. qd volūtas suba; nō dat. s; accūs qdā p̄pōis vel sculpture vt in scultōis bñ p̄dicat materia. qd ipa est tota suba raliū. et iō anul^o dicitur aurū. et cyphus argentū. et dom^o ligna et lapides. et hoc nō vox p̄dicat de noie nō tanq; materia ex q h; sicut materia in q formā nomē q ad sui fecatiōem. **Ad** tertiū dñm. qd ex nō fecatiuis actu et aptitudine siue potētia nō sit fecatiū. s; ex nō fecatiuis actu. potētia siue fecatiuis bñ p̄stuit fecatiū. s; autē et syllabe ex qbus nomē sunt fecatiue aptitudine in q̄tū adiuicē p̄iungunt. **Ad** q̄tū dñm. s; chymera nō fecit aliqd vtz ens rea le positū. fecit tñ aliqd in imaginatiōe siue opinione. et h; sufficit. **Ad** q̄tū dñm. qd nō opz subiecta enūciatiōis s; ee noia. qd p̄ba p̄nt ee subiecta eay. vt cum dicitur. seruire deo ē regnare. s; satis ē q subiecta enūciatiōis supplēat vicē noim. sicut p̄t dicit de istis vocib; bu ba bass. sicut em loco rerū in disputatiōib; vt mur noib; ita etiā istis vtz mur qñq; loco noim. **Alij** dicit qd p̄dicta p̄nt ee subiecta p̄pōnum sicut et l̄es. s; nō p̄t subiecta enūciatiōis que sunt orōes relate ad rē fecandam. **Ad** sextū dñm qd nos men nō fecit ad placitū cuiuscūq;. s; p̄mū iponētis cuius autoritas manet apud oēs posteriores suo placito se cōformantes. **Et** si q̄rat quō se hñt placitū et volūtas. **Solo** placitū et volūtas vt dicitur **Alb.** sic dicitur. qd volūtas dicitur appetitū animi ab interiori tendentē ad extra placitū autē dicitur affectū que facit id qd a p̄tē p̄cedentē a mouente extra ad intra. et iō placitū ē volūtas q pascit in volūto et p̄tē. qd p̄mū ipositiō motus aliq; p̄tate rei instituit nomia ad fecandū. **Gnomē** magis dicitur fecare ad placitū qd ad volūtatē p̄mū institutiōis. **Ad** septimū dñm. qd ille voces fecates sunt noia. et etiā fecit ad placitū. s; voces p̄ illas fecate nō sunt nomia. s; fecit naturalitū. **Ad** octauū dñm **Alb.** qd illa p̄uatiō fundat in habitu hoemō nomē fecit sine tpe. i. fecit rē suā in q̄te et nō in fieri vt p̄bū. **Et** ab h; h; nomē qd ē p̄fōrōis loq̄te vt subiectū. qd h; ē stans fixū et manēs. et ē in seipō suba de qd p̄t aliqd enūciari qd ei insit. **Si** autē fecaret cū tpe fecaret etiā cū motu. mot^o autē ee ē in fieri qd ab altero ē et nō est fm seipm. et iō nihil p̄t enūciari de ipō fm qd tale. sed ipm p̄t bñ enūciari de altero. p̄ter hoc qd q nomen fecit subam de q enūciat illud qd enūciat op̄ret nomē fecare rem suā sine tpe. **Ad** nonū dicitū ē in declaratiōe p̄clusiōis. qd motus dies mēsis et annus fecit bñ ex p̄ncipali impōne tps. s; nō fecit cū tpe. i. nō p̄notat p̄ter p̄ncipale fecatū certā tps dñm que admodū p̄bū. **Ad** decimū dñm fm **Alb.** qd pres illoz noim separte a suis totz fecat nō vt pres illoz noim. s; vt sunt p se dicitōes. quia fecatio totū nomini data est nō p partes. **Et** hoc ex eo. qd in stituta causa est fecatiōis. vt dicitur **Aucēna.** **Nō** est autē in stituta pars ad fecandū sed totum. **Et** huius simile inuenitur in natura. sicut em volatus aialium nō fit ab yna ala tñ. de xtra scz. vel ab alia sinistra scz. sed ab ambab; sunl. sic in nomie nō habet p̄ma pars p̄mam partē fecatiōis. sed a sedam. sed totum nomē totum fecatum sicut

Impositio...

Perihermenas

etiam mixto nō sit sub vno inseparabili fm parte. z ab alio fm alia parte. sed p̄ficiat mixto ab omnibz inseparabilibz siml

Solutio p̄t solutio q̄ maiorē discursus. qz p̄ huc definitio nōmē p̄mo vna generali definitōe sub qua cōtinentur noia infinita z obliqua. s; postea in declaratiōe definitōis illa excludit.

Circa predicta incidūt du

bia. Prīmū est. qd sit nomē infinitū. **Solutio** Albi. **ti.** Nomē infinitū est cuius q̄litas determinata est ablatā z derelicta sub infinita q̄ supponit p̄ hoc nomen ens.

vn nō homo est ens qd nō est homo licet nō habens formam humanitatis. Pro cuius definitōis intellectu est p̄siderādum. q̄ sicut in quolibet p̄bo adiectiuo duo sunt sc; actus generalis z actus specialis. ita in noie sunt p̄oportio ablati duo. s; suba cui nomē imponit. z q̄litas a q̄ est nois impositio. vnde sicut currit valet tm̄ sicut ē cursrens. ita hō tm̄ valet sicut ens habēs humanitatē. Et q̄ p̄r nomīni addi negatio p̄ compōem auferēs qualitates a suba dicēdo nō homo put est vna dictio. z tūc valet tm̄ sicut ens nō hās humanitatē. vel ens nō humanū. vbi ens manet affirmatū qd fecit subam cui nomē est impositū. s; humanitas q̄ est q̄litas a qua nomē impositū ē ne gatur. Pro cuius vltiori intellectu notādū. q̄ triplex ē negatio. s; negās. p̄uans. z infinitās. **Negatio negās ē q̄ cadit supra copulā totius p̄pōnis dū dicitur p̄dicatū q̄ subiecto. z hec nec affirmatiōem supponit nec ea innuit affirmatiōem tm̄ quālibet sibi nō oppositā admittit. qd solam affirmatiōem sibi oppositā excludit. z hec vocat negatio p̄radictōis q̄ d; tam de ente q̄ de nō ente. ideo nō ē mediū inter affirmatiōem z negatiōem illā. Et definitur dōiter sic. est malignātiō nature quicqd post se inuenit hōrū destruit z oppositū eius inducit. z hec negatio manet libera. z nō addit terminū p̄ compōem. **Negatio v̄s rō p̄uans est. q̄ tollit habitū z derelinquit subiectū cum aptitudinē. z ita supponit affirmatiōem subiecti z inducit. vn ipa nō d; de nō ente. s; tm̄ de ente aliquo. affirmatiōne aut forme excludit. quālibet aut aliā affirmatiōem vel negatiōem admittit. z ideo h; mediū p̄ abnegatiōem accipiēdo quodēcūq; aliud a subiecto apto nato. vnde si cur lapis nec est eccus nec vidēs. ita nec iustus nec iniustus. qd iniustus iuxta p̄dicta d; carēs iusticia. z tm̄ aptū natū habere eam. **Negatio vero infinitās est q̄ remouet hoc qd est determinatū z relinquit hoc qd est determinatū z infinitū z hec nullā affirmatiōem ponit qualibet tm̄ affirmatiōem nō sibi oppositā innuit. relinquēdo illaz indeterminatē sub bonitate intelligēte. Et hec nō cadit sup copulā diuidēdo p̄dicatū a subiecto. s; veniēs in cōspositiōem cū dictōe cui adiungit sicut in illa. Vn p̄r dicit tam de ente q̄ de nō ente p̄mittit tm̄ intelligi quācūq; affirmatiōem nō inclusam in dictōe cui adiungit. z p̄ hoc d; negare nois qualitatē. i. p̄pōnū eius fecitōem q̄ est. sicut d; nā qualificās ipm̄ z relinqrē subam infinitā. i. in determinate ens trascendēt acceptū qd est sicut cōe stramētum p̄suppositū intellectui oim̄ alioz fm q̄ d; **Auicēna. q̄ ens est p̄mū qd cadit in intellectu. Et q̄ quarto rō aliz cuius est contractioz tanto qd derelinquit ab illo est latius z cōmunius. ideo q̄nto dictio finita est specialior. tanto infinita est cōmuniōz. Et negatio infinitās alternat superius z inferius. faciēdo de superiori inferius z ecōtra. vnde nō homo est superius ad nō aiāl. z ideo negatio in********

finitans adiuncta superiori infert negatiōem in finitatem adiunctā inferiori. sicut inferiō infert superius. sicut bñ tes quitur. lapis est nō animal. ergo est nō homo

Secundū dubiū est. Quō differet nomen

infinitū in grāmatica a noie infinito in logica. **Solutio** Albi. nomē infinitū in grāmatica est qd nō est determinatū certo numero. vt qd vel qualis z illa que dicitur duo. triū vel quattuor. z sic de quolibet alio. **Nomē vero infinitū in logica est cuius puara est qualitas determinata z derelicta est substantia infinita q̄ supponitur p̄ hoc qd d; ens. vnde nō homo iuxta p̄dicta est ens nō habēs humanitatē. Et dicitur. iuxta p̄dicta v̄l dicitur nō esse nomē apud gramaticū. qd tale fecit subam cui qualitate. nomē vero infinitū puarum est qualitate**

Ad qd rōdet Albertus. quis nomē infinitū nō sit nōmen apud dialecticū. nō tamē est alterius partisōis a noie. z h; subam infinitā p̄ suba cui nomē imponitur. z puarōem q̄litas p̄ qualitate. z hoc subficat gramatico. licz ad nomē logicū requat q̄litas tal̄ sit determinata

Tercū dubiū est. An nomē infinitū aliqd ponit vel nō. Et videt p̄mo q̄ sic. qd tm̄ p̄m̄ in fine p̄mi pōrum refert dicere. est nō equale z nō est cōle. qz cū d; nō est cōle negatio nihil p̄ponit cū sit negans. s; cum d; est nō equale aliqd ponit. z cōo arguit sic. negatio infinitās differet a negatiōe negatēz p̄uare. sicut dicitur est supra in hoc. qz negatio negans cū sit negatio simpli z extra genus nihil ponit. **Negatio vero infinitās z p̄uās cū sint negatiōes in gñe aliqd ponit. s; i noibz aliqd relinquit.** **Solutio** Albi. dicitur in noibus infinitis. qz aut sunt substantia. aut adiectiua. In substantiis noibus negatio infinitās nihil ponit vel potius nihil relinquit. qd ibi puara qualitate puatur z ipm̄ qd est qualitate in formatū. cū sint eadē. Adiectiua vero sunt duplicia. qz q̄dam sunt substantia. sicut humanus rōnalis z illa z in illis negatio infinitās etiā nihil ponit vel relinqrē p̄pter causam q̄ dicta est de substantiis. qd scz in illis q̄litas est realiter eadē cū suba. z q̄ ablata q̄litate nō p̄r suba remanere. **Alia vero adiectiua sunt accēralia. sicut albus niger sile equale z sic de alijs. Et in illis negatio infinitās aliqd ponit. qd ibi q̄litas est realiter substantie supaddita. z erit go negata qualitate nō necessario negat suba fm id qd est. exemplū est. vt nō cōle nō sile. sensus est. ens nō equale nō sile. ita q̄ ens supponat subiectū substantiāl̄ cōpletū in rerum natura manēs. qd in substantiis noibus etiāz derelinquitur substantia infinita. sed nō in rerum natura. s; tm̄ in apprehēsiōe. Et p̄ hoc p̄r rōis ad scdm̄ obiectū**

Ad p̄mū obiectū respōdet Albertus. q̄ p̄bus ibi loquitur de adiectiuis infinitis. sicut patz p̄ exemplū suum et nō de substantiis infinitis. De vt tamē sermons nulla negatio aliqd ponit. sed potius dōm̄ est iuxta p̄dicta. q̄ in adiectiuis aliqd derelinquat

Quartū dubiū est. An omne nomē p̄t infinitari.

Solutio Albi. nō. s; illud solū qd h; q̄litate finitā z determinatā q̄ puari p̄t. Vn solet cōiter dici q̄ ad hoc q̄ aliqd nomē possit infinitari due requirunt p̄ditōnes. Prima ē. q̄ in tali noie fecit q̄litas determinata z finita q̄ etiā subam quā informat sumat. Et p̄pter hāc p̄ditōne signa distributiua. ois nullus. z illa infinitari non p̄t vt dicitur est. qd nō habēt fecitōem circūscriptā. z sile noia infinita. vt qd. qualis z h̄mōi. **Ens etiā d; infinitū**

Marginal notes in Latin script, including phrases like 'Negatio est finitum' and 'Nihil ponit vel potius nihil relinquit'.

Vertical marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'no ad hunc' and 'p̄mū dicitur'.

Perihermenias

Hic remouet pba obliq a p[er]sideratōe dialectici dices vt curret currebat nō sunt pba s[ed] casus p[er]bi cū nō fecerit tps p[er]ns. s[ed] tps futur[us] vel aliud qd copulat ad p[er]ns nūc.

Ipla vero fm se dicta pba noia sunt z signi- ficant aliquid p[er]stituit em̄ qui dicit intellectum et qui audit quiescit.

Hic renouet qddā dubiū z diuidit in duo. p[ri]mo facit hoc. scdo remouet vñ aliud dubiū circa illd. tbi s[ed] si nō. Quid ad p[ri]mū dr. ex q[ui] dicit e q[ui] p[er]bi sp[iritus] e nota eozū q[ui] de altero dicunt qd solū puenit sibi i enūciatōe possit aliq[ui]s dubitare an pba fm se sumpta nihil fcaerent. Ad qd rñdet q nō fcaer nihil. qā fm se dicta sunt noia z fcaer aliq[ui]d. qā q dr. i. p[er]fert supple p[er]bum ille cōstituit intelles- etum z q[ui] audit supple verbum quiescit.

Sed si est vel nō est nō dum fcaer. neq[ue] em̄ si gnū est rei esse vel nō esse nec si ipm est purum dixeris ipm qdē em̄ nihil est. cōsignificat at qn dā p[ro]pōnem quā sine cōpositis nō ē intelligere.

Hic p[ro]bus remouet aliud dubiū circa p[er]dicatū dubiū possit em̄ aliq[ui]s putare q[ui] verbiū fm se dicitū fcaeret aliq[ui]d eē vel nō eē. Ad qd rñdet q nō fcaer si est vel nō est. i. nō est signū eē vel nō eē rei z p[er]bat hoc p[ro] locū a maiori i illo p[ro]bo est qd ē fundamentū oim p[ro]boz. Et fm duplicē in- tellectū p[er]t exponit ista sequēs dupl[ic]t. p[ri]mo vt vidēt so- nare pba text[us] q[ui] h[ic] p[er]bi ē si p[er]ba ipm dixeris nō fcaer nihil simpliciter. cū p[er]stituat aliq[ui]d i[n]tellectū. s[ed] fcaer qndā cō- positōem quā nō est sine p[ro]positis intelligere. i. sine extres- mis. vel sic. sicut cōiter exponit q[ui] p[ro]bus p[er]bat de p[ro]bo ē dis- tens. si aliq[ui]d p[er]bi fm se sumptū fcaeret aliq[ui]d eē vel nō eē maxime hoc p[er]bi est sic fcaeret s[ed] hoc nō. q[ui] si ipm purus dixeris. i. sine p[ro]pōne nihil ē dicere. Quicquid si dixeris est nō ad dēdo p[er]dicatū subale vel acēntale n[on] h[ic] d[icit] d[et]ermi- nate. s[ed] fcaer p[ro]pōem quādā quā sine p[ro]positis nō ē intellis- gere. i. sine extremis q copulat i[n] enūciatōe p[er]fecta.

Circa textū nūc repositū

Incidit dubia p[ri]mū ē. q[ui] p[ro]bus in definitione p[er]bi nō ponit illas p[er]iculas vor fcaetia ad placitū sicut in defi- nitōe nois. Solo Albr. illas p[er]iculas supponit p[er] noras ex definitione ipius nois. q[ui] nomē z p[er]biū generalr in illis pueniūt. s[ed] ad dic alias p[er]iculas in q[ui]b[us] nomē a p[ro]bo distinguit. q[ui] p[ri]ma est. q[ui] p[er]bum significat tps siue cū tpe. Et rō illius est. qā p[er]bi fcaer actōem p[er] modū acti- onis. actōes aut nobis note sūt cū motu q[ui] mēsurat tpe et p[er]biū dr significare tps. i. cū re quā fcaer vt inqt Al- bert[us] fcaer eandē rem eē in tpe.

Scdm dubiū ē. Quare ponit in definiti- one illa p[er]icula. cur? nulla ps sepata fcaer. cū tñ in illa no- men z p[er]biū pueniūt. Solo. ad remouēdiū dubiū qā ex q[ui] p[er]biū ē nota eoz[um] q[ui] de altero dicunt z in se quādāz implicat p[ro]pōnem possit aliq[ui]s putare q[ui] p[er]bat ei[us] possit sine esse fcaetia sepate sicut orōnis. hoc dubiū remouēs dr. cuius nulla ps sepata fcaer.

Tertū dubiū Quō p[er]biū ē nota eozū q[ui] de altero dicunt. Solo. q[ui] fcaer p[ro]pōnem q[ui] qdlibet p[re] dicatū tā subale q[ui] acēntale ad subiectū retorquet z in h[ic] differ a noie z p[ri]ncipio. partiapiū em̄ fcaer fluxū z fieri a

substantia indistans vel indistans eo q[ui] caret copula vñ ente actū cū suba. z ergo p[er]t ponit sicut nomē a p[re] subies- ti z a p[re] p[er]dicari. verbiū p[ro] sp[iritus] ponit a parte p[er]dicati nisi tranferit in vim nois sicut fit in p[er]bis infinitiui modi dis- cendo. legere est bonū Si obijciat p[er]biū nō sp[iritus] est p[er]dica- rum. s[ed] vt frequēter nomē. vt p[er]t in h[ic] orōnib[us]. hō ē aial hō nō ē alinus. z silib[us]. Ratio duplex ē p[er]dicatū. i. forz male z materiale p[er]biū sp[iritus] ē p[er]dicatū formale. q[ui] intra se cō- cipit p[ro]pōnem p[er] quā materiale p[er]dicatum retorquet ad subiectū cui inest z de quo dr. z hoc mō cū dr. hō ē sedēs aial est currens. fcaer p[er] p[ri]ncipiū res verbi z p[er]t est copula si ue p[ro]positio q[ui] nō p[er]cipit in noie s[ed] tñ in verbo. Qui rō est. qā fm Dionysiu. ois p[ro]pō p[ri]ncipiat z incipit a sedō. p[er] amum em̄ vt p[ri]mū nulli est p[ro]positū z nulli inest. sed sedm p[er]t inesse cū igit p[er]biū sit sedō ps enūciatōis potius in eo cōcipit p[ro]positio q[ui] in noie S[ed] q[ui]s diceret. qnq[ue] sunt p[er]dicabilia fm Por. z q[ui]tuor p[er]dicata dialectica fm p[er]m- igit nō solū verbiū est p[er]dicatū Solo. oia illa sunt p[er]di- cata materialia. verbiū aut solū est p[er]dicatū formale. z sic iudiciū ē de p[ri]ncipio z p[ro]noie. q[ui]re de illis sicut de p[er]ibus enūciatōis nō dēterminat. p[er]dicatū aut rōem h[ic] duplicē p[ro]p[ri]etatem vñ ad subiectū. z sic h[ic] rōem forme- aliam ad formam totius p[ro]positōnis. z sic habet rōnem materie z vocatur materiale

Quartū dubiū ē Quare. p. cū dēterminat de noie sub rōne subiecti z verbo sub rōne p[er]dicati nō noiat ea subiectū z p[er]dicatū. Solo. subiectū sub ra- tione subiecti. z p[er]dicatū sub rōne p[er]dicati nō sunt nisi in enūciatōe accipientia nomē z rōnem ab ipa. z q[ui] p[er]teris ora sunt ea tāq[ui] p[re]s eiusdē actuales. Nomē p[ro] z p[er]bus p[re]s sunt potēntiales q[ui] etiā noia sua sortunt extra enūcia- tionē. cū igit in hoc loco. p. in q[ui]rat p[re]s enūciatōis potes ipa enūciatōe in rōne p[ro]ponentū pueniēt noiat p[re]dis- ctas partes nomē z verbum

Quintū dubiū ē. Que ē rō illaz triū cōdi- tionū q[ui]s. p. in textu attribuit p[ro]bo infinito cū dr q[ui] consis- gnificat tps z ē sp[iritus] eoz[um] q[ui] de altero p[er]dicant nota. z eq[ui]lter dr de ente z nō ente. Solo Albr. sicut negatio infi- nitans in noie tollit q[ui]ratē dēterminatā z finitā. z d[icit] linquit subam infinitā z indēminatā q[ui] est cōis ad ens et ad nō ens. sic p[er]biū infinitū ē. cur? actus sp[iritus] alis ē abla- tus z d[icit] d[et]er[et] ē generalis z infinit[us] fcaer? p[er] p[er]biū substar- tiuū. Qu igit d[et]er[et] actū generalē infinitū ordinatū ad subam infinitā puenit sibi grā illius p[ri]mo q[ui] p[er]signifi- cat tps z q[ui] intra se p[ro]pōnem h[ic] p[er] quā sic infinitū actum retorquet ad subiectū p[ro]pter qd est nota eoz[um] q[ui] de altero dicunt. s[ed] q[ui] nullā rē p[er]bi fcaer finitā. iō p[er] ipm nihil ē inter p[ro]babile de subiecto. s[ed] eq[ui]lter dr de eo qd est z nō est.

Sextū dubiū ē. An omē p[er]biū p[er]t infinitari Solo nō sicut nec oē nomē vñ ad hoc q[ui] p[er]biū infi- nitaret req[ui]runt tres p[ro]ditōes. p[ri]ma ē q[ui] nō sit transcen- dens sicut p[er]biū substantiū in sua trāscēdentia acceptū qd correspōdet enti qd ē cōe ad ens nature z ens rōtis. z p[ro]pter hoc nō infinitabile. ita q[ui] p[ro]portionabilr dōm est de ente z esse. Scda p[ro]ditio ē. q[ui] tale p[er]biū fcaer dēterminatū actū q[ui] ab eo tollit possit dū infinitari. z q[ui] semel infinitatū nō p[er]t ampli[us] infinitari. qā si sic esset. p[ro]cessus in infinitū z hoc ē incōueniēs etiā act[us] sp[iritus] alis aufertibilis est obiectū negatōis. s[ed] talia semel infinitata nō h[ic]nt actū sp[iritus] alia Tercia ē q[ui] tale p[er]biū nō iplicet certū suppositum. q[ui] si sic tūc talis negatio fieret negās z p[ro]pter h[ic] p[er]ba p[ri]me z scdo

Ca. 1. q[ui] p[er]biū p[er]t n[on] est vñ
p[er]biū p[er]t n[on] est vñ

Duplex d[icitur] p[er]biū
p[er]biū p[er]t n[on] est vñ

Duplex d[icitur] p[er]biū
p[er]biū p[er]t n[on] est vñ

Et sic d[icitur] p[er]biū

Handwritten notes at the top right of the page, including the name 'Philosophus' and other illegible scribbles.

Primus

personarum infinitari non potest. et si verba excepte actōis quae dicitur intelligere certa supposita. quia verbum in enūciatōe infinitarum non potest. Si quibus iuxta praedicta. an haec verba negare annis hilare puare destruere corrumpere possint infinitari. **Solutio Alberti** quod sic. quia haec verba fecerunt negationem acceptam. non tamen exercita et fecerunt eam positivam. et igitur non recipi periculam infinitarum. et tamen illam formam determinatam privationis quam fecerunt ex prima institutione.

Handwritten marginal note on the left side, starting with 'Dupliciter'.

Septimum dubium. Utrum verbum in enūciatione potest infinitari. Et videtur quod sic primo. quia verbum infinitum iuxta finem praedicti est nota eorum quae de altero dicuntur. et praedicta dicuntur eodem modo de ente et non ente. igitur potest in privatione esse infinitum. **Secundo** sic. verbum extra praedictam potest esse infinitum dicens non currit non laborat. si igitur addat sibi unum subiectum dicens. fortes non currit non videtur ex hoc auferri infinitatem. igitur videtur quod in privatione potest manere infinitum. **Tercio** sic. **De his** in tractatu de synecdochematis distinguit inter istas privationes. fortes non currit vel de verbo infinito. et de verbo negato. quia primo videtur valere ista. fortes non currit. et secunda ista. fortes non est currit. **Secundo** solo quod non. **Et hoc** probatur auctoritate et ratione. auctoritate **Alberti** et **Boetii**. **Dicit enim Boetius** quod verbum in enūciatione non manet infinitum. et quod verbum infinitum in enūciatione non differt a verbo negato. **Ratione vero ostenditur** sic. quia ad hoc quod verbum aliquid possit infinitari. exigitur necessarium iuxta praedicta quod habeat in se duplicem actum scilicet generale in determinatum et infinitum et actum speciale determinatum et finitum. sed verbum in enūciatione positum neutrum illorum actuum habet indeterminatum et infinitum. non secundum se. speciale vero manifestum est. **Hec etiam** primo. scilicet actum generale. quia illud determinatum et finitum in enūciatione per extrema dicitur pro hoc quod est de tale privationem quae extrema requiritur. igitur sequitur quod nullum verbum in enūciatione positum potest esse infinitum. imo negatio addita verbo in enūciatione (quod totum verbum quod ad verbum actum inveniunt determinatum) totum negat. et per praedicta talis negatio non manet infinitas sed fit negans.

Handwritten marginal note on the left side, starting with 'Quia dicitur'.

Ad obiecta in oppositum. Ad primum est dandum quod verbum infinitum gratia actus generalis quae dicitur negatio auferendo speciale est nota eorum quae dicuntur de altero quae actus principaliter exercetur in privatione et exprimitur. et igitur negatio sibi addat ipsum fit negatum cum talis actus infinitari non potest. et firmatur ista solutio per hoc quod si verbum in privatione maneret infinitum sequeret quod nullum quod posset vere dici de non ente quod est contra praedictum. sequela probatur quod de non ente non potest vere predicari affirmatio aliquid nisi quod est de intellectu. hoc tamen opteret si in privatione deberet manere infinitum exemplum est ista est falsa. chymera est non currit vel non comedit. quia ad illa sequeret. igitur chymera est hoc autem non opteret si negatio illa sit negans dicens. chymera non est currit vel non comedit. **Quando igitur** per dicitur quod verbum infinitum debet equaliter de ente et non ente vult quod induit formam negationis. alioquin non potest hoc verificari. **Et hoc patet etiam** per hoc quod postea dicitur in secundo huius. quod enūciatio constituitur ex nomine et verbo vel ex innominato et verbo vocans nomen infinitum innominatum nullam faciens mentionem de verbo infinito. **Et in eodem libro** ponat aliquas praedictiones de predicato infinito quas distinguit a negativis. hoc non intelligit de predicato formali sed de predicato materiali. quia in privatione de predicato infinito solum predicatum materiale infinitum. **Ad secundum** est dandum. si verbo infinito addat subiectum amittit formam suam infinitatis et negatio infinitas inclusa quodammodo inter partes verbi et ibi ligata refertur ad actum

Handwritten marginal note on the left side, starting with 'Ad obiecta'.

tum negationis. quare tales privationes sub forma suae enūciationis non sunt infinitae. **negativae** si volumus quod verba neant suam infinitatem. oportet quod verba illa prius resolvantur in verba substantiva et in sua principia. et tunc oportet negationem postponi verbo substantivo et ante principium. ut dicens est non currit. est non disputat. et sic per resolutionem quae explicatōem facit infinitatis potest poni in privatione. aliter non. et sic quod ad actum suum speciale verbum in privatione infinitum sicut extra. **Et per hoc patet etiam solutio ad tertium.** quod nihil aliud vult **De his** in illo loco nisi quod necessarium est per praedictum modo infinitatem explicare quoniam si sine tali explicatōe et resolutione negatio ponatur tenet negationem et non igitur infinitatem alioquin omnes tales praedictiones essent dubiae. et semper opteret distinguere an negatio esset negans vel infinitas quod non admittere usus logicorum.

Octavum dubium est. An verba obliqua sunt verba secundum dialecticam. **Solo** quod non. **Et ratio est.** quia verba obliqua sunt verba praeteriti et futuri temporum et aliorum modorum a modo indicativo. sed illa non sunt verba a praedicta dialecticam. igitur minus probatur. quia verbum dicitur praedictum praedictis suis interpretatōis. sed de re nihil potest interpretari per inesse vel infore determinate. sed quicquid interpretatur de re de ea interpretatur in esse vel fortius maliter vel in futuro quod sic patet. quia ista enūciatio de praeterito **Adā** fuit. non est vera determinate. nisi gratia verius. de praesenti. quod enim semel in praesenti fuit verum. dicere **Adā** est. ergo haec nunc vera est. **Adā** fuit. et aliter non. similiter **Deum** est de praesentis positioe que est de verbo futuro. ut haec **Antichristus** erit non est vera. nisi quia semel in praesenti erit verum dicere **Antichristus** est. et ergo inesse vel infore sunt casus verbi secundum quod verbum est pars enūciationis suae interpretatōis.

Nonum dubium. Quare logicus potius attendit declinationes secundum modos et tempora quam secundum personas et numeros. **Solutio.** quia declinatio secundum tempora et modos accidit verbo secundum proprium suum scilicet scilicet actio vel passio. que fecatur per modum fluxus et fieri et ideo cum tempore. **Declinatio autem** que fit per personas et numeros accidit verbo secundum agetia vel patientia que sunt subiecta actionis vel passionis. secundum igitur quod ipsum agetis vel patientis facit sermonem de se vel de alio vel est id de quo fit sermo et secundum hoc verbum est prime secundae vel tertiae personae **Vel** ipsa agetia sunt unum vel plura et secundum hoc verbum est singularis vel pluralis numeri. **Declinatio vero** per modos et tempora respicit ipsam actionem vel passionem secundum se. **Logicus autem** solus curat de modo indicativo. quia per illud enūciatur solum praedictum mentis. put est verus vel falsus. et igitur dicitur **De his** quod sola oratio indicativa est vera vel falsa. **Si** dicas verba praeteriti et futuri temporum indicat bene verum vel falsum. igitur sunt recta apud logicum. **Deum** quod verbum praeteriti vel futuri temporis indicat verum vel falsum in quantum resolvitur in verbum praesentis temporis quod fecit aliquid inesse et non inesse vel infore. **Utrum** est quod multo maior est obliquitas modi quam temporis. quia iste secundus oes vere sunt. **Adam** primus homo fuit. **Antichristus** erit. non autem ista. **Utrum** esset bonus clericus.

Decimum dubium. Utrum verba secundum se dicta sunt nomina. **Et videtur quod non.** quia verba secundum se dicta fecerunt esse vel non esse. igitur non sunt quicquid modo nomina. probatur de verbis excepte actōis. ut tonitruat gradinat. et sic de aliis. **Solo** sic ad modum et officium fecerunt. quia fecerunt aliquid determinatum quod est officium ipsius nominis. unum nomen dicitur quod notamē suae nominis. unum hoc verbum amo secundum se dicitur idem fecit quod non

Handwritten marginal notes at the bottom right of the page, including the name 'Philosophus' and other illegible scribbles.

Perihermenias

men amor. 2 qm loqumr de hoc verbo amo fm se loquimr de ipo tanq de noie sicut patet cu dicimus. amo e verbu actuū. Quis pbatio est fm Alterū. quia qui pmo imposuit pbo tale vel talenome q vocat amo vl lego vel disputo simplici dicitōe noiano verbū intēdit cōstitueresimplicē intellectū. vt scz tali noie siue dicitōe verbū fcarerur. 2 q audit sic dicentē vel noiantē verbū quiescit in tali intellectu simplici 2 āplius nō qrit Si em dicitur verbū. 2 qrat qle verbū vel qd verbū 2 dicit amo vel lego vel disputo verbū audiēs statim qescit. nō autē qesceret nesciēs q amo determinati 2 certi verbi nomē est qre p intellectū simplici qescit in illo. Alij tñ dicit q pba fm se dicta sunt pba in re pbi in infinitiuo accepta. vt lege re amare. 2 sunt in vi noim inqtrū subijēabilia sunt sicut noia vt cū dicit. legere ē bonū. vl aliqd hmoi. s3 p mū dicitū est meli. qz ē intellectu pboz. Sūt recio aliq d dicit pfor miter cū Altero q pbi fm se sumptū. i. extra orōem est verbū formali sicut in ozo postū. s3 nō h3 pletū pbi of ficiū siue pbalē actū q ē fcare ppoem pdicatu cū subiecto Ad obiectū in oppositū ddm. q pdicta pba nō hnt h inqatū pba. s3 inqatū excepte actōnis ac p hoc inclu dētia certa supposita. 2 eodē modo ddm est de pbiis pū me 2 scde psonaz que esse vel nō esse fcaut inqēuz in suo fcauto psonā agentē determinār. 2 hoc nō est de rigore ser monis s3 de bonitate intelligētis q pferōd tale pbi sub intelligit vel subaudit in eo certū suppositum

Andecimū dubiū ē Propter qd logicū tm
 detmiat de duabz ptiō orōis. s. de noie 2 de pbo So Junio Arb. qz iste due pres sufficiūt ad interpretādum verū vel falsū in mēte pceptū. Alie vero solū sunt de bñ esse. et g logic nō appellat eas categorēmaticas. sed syncate gorematicas. i. p significatiuas. fcautiū h solū ē qd fcaut ens vel esseri. Ens de q aliqd dicit. Est aut qd dicit de alio p mū fcaur p nomē. sed m vero p verbum

Ratio autē ē vox significatiua. cui par tiū aliqd significatiuū est separatū vt dictio non vt affirmatio vel negatio.

Itud ē qrtū caplm pmitratur in q des termiat de orōe. Et diuidit in duas pres pncipales. In pma pte ponit definitōem orōis. in scda pte declarando definitōem remouet qdā dubia. ibi. Dico aut. Quo ad p mū dicit q ozo ē vox fcautiua cui prius aliqd ē fcautiū se paratū vt dictio. nō aut vt affirmatio vl negatio

Dico aut vt hō fcaut aliqd. sed nō qm est aut nō est. s3 affirmatio vel negatio si qd addatur

In hac pte p. declarat pdictā definitōem mouēdo 2 res mouēdo qdā dubia. Et p diuidit in qncz pres fm q qncz remouet dubia. Quo ad p mā prez dicit sic. ego dico id ē statim dicitū expono. s. ptes orōis fcaut aliqd separe si cut hō aliqd fcaut. s3 nō qm est vel nō ē. nō fcaut vt oratō affirmatiua vel negatiua qz pma fcaut esse scda non esse

Sed non vna nois syllaba nec em in hoc q dē qd est forex rex fcaut. sed vox est nūc sola.

Remouet dubiū scdm dicit. et q dicitū ē q pres orōis separe a toto fcaut aliqd vt dictio. potest aliqd putare q qlibet pres orōnis etiā remore. s. qst s3e 2 syllabz fcaut separe a toto vt dictio. Ad qd dicit p. q vna syllaba nois simplicis nō fcaut queadmodū patet in h noie forex. vbi rex nūc fcaut. sed est sola vox siue fcautiōe

In duplicibz vero significat quidez aliquid. sed nō fm se queadmodū dictum est

Hic remouet terciū dubiū. qz possit aliqd putare q idē iudiciū simplr eēt de ptiō nois ppositē figure 2 sim plicis figure. Ad qd mīdet q nō. qz i duplicibz. i. in noibz cōpositē figure ps separe aliqd fcaut. s3 nō fcaut se quead modū dicitū est in caplo de noie vbi dicitū fuit q ps separe a toto in talibz noibz nō fcaut idē qd pus in pōne

Est aut oratio ois qdē fcautiua nō sicut istrumentū s3 queadmodū dictū est fm placitū.

Hic remouet qrtū dubiū addēdo definitōem mebz cōtra opiniōē platonis vt dicit Boet. q volebat q ozo fcaut naturalr 2 dr. q ozo ois p certo ē fcautiua nō sicut instrumētū naturalr. s3 fm placitū queadmodū dicitur ē scz supius de noie 2 pbo q sunt pres ipsius orōnis

Enūciatiua vero nō ois sed in q verū vel falsū est nō aut in oibus vt inest qdē est oratio s3 neqz vera neqz falsa 2 cetera qdē de pcautiua relin quatur rethorice em vel poetice pueniētor pū deratio ē. Enūciatiua pō pntis specularōis est

Hic remouet qntū dubiū. possit em aliqd dubitare. an ois ozo eēt enūciatiua. Ad qd dicit q non. s3 solū illa in q ē verū vel falsū. vtz ar vel falsū nō ē in qlibet orōe. qā de pcautiua oratio qdam est. 2 tñ neqz est vera neqz falsa. Et circa h Anf. oñdit de q oratione sit h ad ppositū dicit q cetera orōnes scz de pcautiua 2 alie h relin quatur. qz illaz p sideratio magis puenit rethorice vl poetice ar ti. vñ sola enūciatiua ozo pntis specularōis est

Questio est. utrū genus

enūciatiōis oratio cuius aliqd prius separem fcaut vt dictio non aut vt affirmatio vel negatio sit vox fcautiua ad placitū vel naturalr sicut virtutis naturalis instrumētū.

Arguit primo ptra questū q oratio nō sit vox. quia idē est vox 2 vna vox. s3 ozo nō est vna vox. qz nō sunt due voces. vel si sit impfecta ex duobz noibz. Sedo sic. ozo nō est vox fcautiua. pbat. qz illud nō ē fcautiū qd nō ē ititū ad fcautiū. sed ozo nō est instrumētū ad fcautiū. sed solū simplex dictio. igit nō est vox fcautiua. Etia in illis pnculis puenit ozo cum noie 2 verbo. g superflue re p s tuntur in ista definitōe. Tercio. nō fcaut ad placitū sed naturalr. pbat. qz omē instrumētū virtutis naturalis ē naturale. sed oratio ē instrumētū virtutis naturalis ergo ozo fcaut naturalr 2 nō ad placitū. Quarto. pbat. qz est instrumētū pcutū interpretatiue q explicat alijs suū conceptū Quarto sic. pferōis s3 s3e 2 syllabz. 2 tñ ille nī hū fcaut. igit male dicit cuius p mū aliqd fcautiū ē separem.

Quinto. pferōis nō tm fcaut vt dictio. sed etiā vt affirmatio. sicut p3 de ptiō hyporetice pponis. que sunt affirmatiōes ex q sunt categorice pponēs. vt sortes currit et plato mouet. Sexto. nō dicit in definitōe q pres oratōis nō fcaut vt negatio. g in eodem dicit q nō fcaut vt affirmatio cū idē in dictum videat esse de vtrūq.

In oppositū est philofophus in textu. 2 ponitur iste discursus Maior. Oratio in com mū accepta est ex duabus vocibus significatiuis

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like "fcautiua", "noie", "verbum", and "dictio".

Primum

integrata in quartum qualibet manet qualitas p
pria. a qua est nominis talis impositio distin/
cta. **Minor.** Nec fin potiorum sui speciem
est intellectus componens et diuidentis appe/
titus irascibilis aut concupiscibilis organum signi/
ficationem materialiter trahens a suis partibus
nomine et verbo que sunt ad placitum signifi/
cative voces. enunciatio vero est cuius potissi/
ma species in qua verum vel falsum est ut inquit
Aristo. eam a deprecariis et alijs orationibus
per hoc distinguens **Conclusio.** Igitur genus
enunciativum oratio bene definitur hoc modo. e
vox significatiua cuius partium aliquid est scaturum ut
dictio. non autem ut affirmatio vel negatio

Quia maior pars. quod oratio comiter accepta extendit se tam
ad orationem perfectam quam imperfectam. et sic integrat ex duabus parti/
bus siue vocibus. Quia si sit perfecta integrat ex nomine et verbo
bo. si vero imperfecta ex duobus nominibus. **Exemplum primum.** ut homo
currit. scilicet ut homo albus. **Et** quilibet partium in oratione retinet
sua propriam qualitatem a qua imponit sibi nomen. Quia in hoc
differt oratio a nomine proprie figure in quo non retinet quilibet
pars propriam qualitatem. sed una est qualitas correspondens
toti nomini cuius est exemplum. ut hoc nomen equus impos/
situm est a feritate in existente vel immixta nature equine
et non a duabus qualitatibus. et ergo pars a toto separata
se non fecit idem quod in toto nomine fecerat In oratione
vero sunt due qualitates correspondentes duabus partibus di/
stinctis sicut patet cum dicitur. homo currit. **Minor** probatur
quod potior species eius est oratio perfecta. **U**bi prima sui diuisionis
one diuidit oratio in perfectam et imperfectam. Perfecta vero
est organum siue instrumentum explicitas passionem vel appetitum
irascibilis sicut operatiua aut preceptum ipsius intellectus sicut indi/
cariua que postea vocatur enunciatio. **T**rahit autem significati/
onem suam materialiter ex partibus suis nomine et verbo que
iuxta superius dicta sunt voces scaturie ad placitum. quod
institutio primi imponentis non fuit circa orationem. sed circa
simplices dictiones. **Q**uius causa est. quod habita scaturione
partium facile est constituere ex eis orationem. ergo non oportet
ut primum instituentem circa orationis scaturione gerere curam cuius
entia totum capit materialiter esse ex suis partibus. et non sit ali/
ud quam pars sue simul sumptae. **I**lla pericula ad placitum non
addit in definitione sed in eius declaratione. quod in defini/
tione non ponitur proprie nisi ea que immediate pueniunt defi/
nito. significare autem ad placitum plus puenit orationi ex suis
partibus quam ex seipsa. significare vero puenit orationi inquan/
tum primo refertur ad preceptum complexum ipsius intelles/
tus que vocatur scaturio formalis. huius autem orationis pre/
tere ut **Philosophus**. huius in suis summulis sunt multe species in/
ter quas potissima est oratio enunciativa in qua est verum
vel falsum sicut in signo per quod differt ab alijs orationibus
deprecativa operatiua et impatiua que verum vel falsum non
fecant unde cum iudicium rationis perfecte non expriment pre/
terum sensum in animo auditoris non gignunt. non enim po/
test vox plus alteri manifestare quam significat cum sit nuncius
intelligentie eius qui vocem format. **E**t quia in calephus/
ius minoris dicitur quod enunciatio distinguitur ab alijs per sig/
nificare verum vel falsum. **I**deo non dicitur est quod quilibet species

orationis perfecte. scilicet enunciativa deprecativa impatiua interroga/
tiua et vocatiua non quod nomen vocatiuum casus per se sit oratio
cariua cum nihil partium eius sit scaturium separatim. sed per vos/
cariuum excitat animus auditoris ad attendendum. sit autem talis
oratio quam cum vocatiuum coniungitur aliquid aliud scaturium. ut
dicendo o beatissime **Hieronyme.** **E**t hanc orationem
sufficere etiam potest sic sumi. quia oratio est scaturia preceptum
plexi intellectualis. hoc autem pertinet perfecte et absolute exp/
medo verum vel falsum. et hoc pertinet ad orationem enuncia/
tiuam verum. quia rationis est non solum veritatez in se
continere. sed etiam finem suum conceptum alios dirigere et or/
dinare. ideo pertinet conceptum significari ut est aliorum de/
rectiuus. **E**t hoc pertinet tripliciter. primo in quantum ali/
us concipit alium dirigere ad hoc quod attendat mente et
hoc fit per orationem vocatiuam. aut ut respondeat voce. et
hoc secundo modo pertinet ad orationem interrogatiuam. ut
dicendo **Ioanes** quid facis tu. tertio ut exequatur opere
re. et hoc fit dupliciter. quia vel est superioris ad inferioris
re et sic est oratio impatiua. quia superiores imperant infes/
rioribus sicut cum dicimus. petre fac tu ignem. aut est infe/
rioris ad superioris. et sic est deprecativa ad quam reducitur
operatiua. quia respectu superioris homo non habet vim
motiuam nisi per expressionem sui desiderii. sicut cum di/
citur supplico vobis vel vtinam haberem hoc. cum igi/
tur in vltimis actuorum differentibus non de directo signi/
ficatur conceptus intellectus in quo est verum vel falsum
sum sequens est quod sola prima que est enunciativa est huius
partis interta. et hanc etiam ex eo quod consideratio huius libri ordina/
tur directe ad sciam demonstratiuam in qua animus hominis in/
ducit ad sensum veritatis ex his que sunt propria rei ad hanc
autem sola enunciativa oratio deseruit. et ideo relinquuntur alie in
quibus que fit assensus auditoris non solum per ea que sunt propria rei
entia per dispositiones audiens quomodo rethores et poete nituntur
auditoribus ad aliquas passiones puerare quibus disponantur
ad assensum eorum que pponuntur. et ad hoc deseruit omnes
orationes predicte quibus ordinat audies ad aliquid credendum vel
agendum. pertinet etiam hanc ad considerationem grammatice. per in/
ta considerat per grammatice vocum constructionem. **C**onclusio
missis. et primo supponit in ea quod oratio est genus enunciativum cuius
suis suppositi sunt oratio. quod oratio est enunciatio est oratio. si non oratio est
enunciatio. quod oratio imperfecta non est enunciatio. ut homo albus.
Subdit definitio que est. oratio est vox scaturia cuius partium al/
iquid scaturium est ut dictio non autem ut affirmatio vel negatio in
qua primo dicitur vox scaturia. quod oratio pponit ex partibus scaturis
que sunt nomen et verbum a quibus ut dicitur fuit scaturionez trahit
Et licet definitio ista omni orationi aliquid modo pueniat. non per
tributionem quam exigit ordine doctrine puenit illi soli orationi
que est genus enunciativum sicut vult **Ioanes grammaticus** et
post eum **Alb.** que est oratio perfecta. et hoc videtur inuere. per
eadem cum dicitur. quod pars aliquid fecant ut dictio non ut affirmatio
vel negatio. **C**um autem partium aliquid scaturium est. non autem
cuius pars finem **Boetii** et **Alb.** que est vel p. annuere quod non est
necarium quod nullius orationis pars scaturia sit ut affirmatio. quod
istius orationis. si sol lucet dies est pars fecant ut affirmatio
sed vult quod partium orationis aliquid scaturia est ut dictio non ut af/
firmatio. et sic ista definitio puenit orationi hypotheticę cuius
si aliquid pars est affirmatio. non aliquid pars est etiam simplex dictio.
quod hypothetica pponit ex categoriis que pponuntur vltimis
ex simplicibus dictionibus. que autem est pars pars est etiam pars tot/
tius. et sic aliquid pars fecant ut dictio. i. fecant simplicem co/
ceptum intellectus. **D**ictio autem equocum est. quod vno scaturium pnu/
ciationem cuiuslibet deois nois vel verbi. **Q**uia etiam deo

Perhermentias

est oratio affirmatiua enūciatiua alicuius de aliquo. et ergo vt hęc multiplicatē restringat p hōs dē et nō vt affirmatio vel negatio. Quam ar dicit qd ptes orōnis fcaut aliū quid vt dictio nō est intelligēdum de qbuscūq; ptrib; orationis. sed solum de illis q de directo et p se veniūt ad cōstitutiōem totius. vt sunt dictōes pfecte scz nomē et vbu; syllabe vero q sunt ptes priuz nihil fcaē separe quemadmodū articulare pbat p hōs in textu.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendū. q licet oratio nō sit vna vox incōpleta. ē tñ vna vox ppleta.

Ad scdm dōm. licet oratio nō sit instituta ad fcaendum pmo et p se. ē tamē instituta ad fcaendum rōne suarū partū. Et ad pfirmatōem dōm est. licet in illis ptiulis pueniat orō cū noie et pbo. tñ ad remouēdū dubiū repetunt pueniētē in definitōe ipsi; orōnis. **Ad tertiū** est dōm sicut dictū fuit supius. q duplex est instrumentū virtutis naturalis. s. immediatū et mediātū. Instrumentū immediatū virtutis naturalis ē naturale. nō autē instrumentū mediātū qle est oratio. q p dicitur instrumentū naturalia formaf. Et hō errauerūt platonici putātes orationē esse immediatū instrumentū virtutis naturalis. cum tñ sit effectū instrumentū naturalis. quō in fili virtutis motiue naturalia instrumenta sunt organa mor. sicut manū brachia pedes qb; vnt ad pductionē effectū artificialiū. sicut em faber mallio artificiose facit vnt ad formationē cultelli. ita p rō vti orōne et a; ptrib; tāq; instrumentis naturalib;. Et iā ipa vis interpretatiua nō est pure naturalis sed potē rōnalis. vñ ipa fcaē Damascenū accipit duplr. Vno mōp pture motiua. et hō mō amittit qnq; in his scz q nō pnt loq. vt in mutis. et q ad distinctiones in duillis et blesis. et sic p dicit naturalis vel potius aialis. Alio mō capif p rōne interius sermōne disponēte. et potest p volūtate imperāte virtuti motiue vt moueat organa locutiōis ad formatōem vocis et orōnis. et hoc modo amitti nō p nec ē naturalis sed rōnalis. are nō oportet orōem fcare naturalē sed ad placitū. Et hō p hō volēs in nuere dē. q orō nō fcat vt instrumentū. exq; instrumentū siue fuerit naturale siue artificiale p pte est ordinatū ad vñū et nō ad aliud. vox ar litterata siue articulata siue sic dco siue orō nō est ad vñū. qz qd in vno idiomate fcat vñū in alio forte fcat aliud vñū qd tera i latino fcat herbā. apud grecos pō fram. Ad qrtū et v. dictū ē in declaratōe pclusiōis. **Ad sextū** ē dōm. q in definitōne orōnis addit negatio sicut p; in vtraq; trāslatōne. et etiā p Boetū in suis pmetariis q;uis alij dicāt q debet subaudiū vel vt negatio et dicit nō esse de textu.

Incidūt dubia. primū

est. Quare nō ponit in definitōe orōnis p. illas ptiulas sine tpe vt cū tpe. **So** qz fcare cū tpe nō puenit oī orōni. qz nō oī orōni impfecte cui aliq; mō puenit ista definitio. et fcare sine tpe nō puenit pfecte orōni. exq; includit verbū qd cū tpe fcat. et q; omittit illas ptiulas cum neutra earū pueniat cui libet orationi.

Secūdū dubiū ē. An orō bñ supponat h diuisiā in indicatiuā impatiuā dēpantiuā et cys. cū tñ tal diuisio sumpta sit solū fm vñā pte orōis. q est verbum et nō fm aliā q est nomē. **So** sic. qz p bñ in orōis pstitutiōne h; se p modū forme. et h loquēdo de orōne pfecta q est pncipale definitiū. nomē vero in rōne materie. sō potē sumitur mēbz; diuisiōis ex pte verbū q; ex pte ipsius nō

minis cū actus sit qui distinguit et separat

Tertiū dubiū ē. Propter qd logicus solum intēdit de orōne enūciatiua q ē indicatiua. rethor autē et poeta alias p fiderāt orōes. **So** qz logica solū dēferuit intellectui xpīs scia rōnis. qsi regulatiua act; rāōnis et illa orōe vnt q vey et falsū in mēte pceptū explicat. Rethor vero poeta intēdūt pfluadere inclinādo animū iudicis ad suplicationē rei. vel acrioris inducēdo in admirationē et stuporē rei ppositē exercitādo desiderū. q; alijs vtunt orōib;. de qb; supra in declaratōe p dusionis.

Quartū dubiū ē. An definitio enūciatiōis quā p. innuit i textu sit pueniēs et bona. Et videt p q nō. qz p. hyl. definit enūciatōes dices ē orō vey vt falsū fcaē indicādo. vñ ar rei vna tm erit definitio. q nō videt ista valere. **Secūdo** p. hyl. definit pōem q videt ēē aliud ab enūciatōe. q mōcōueniētē Anstō. noiat definitiōem istā definitiōis. Tercio in hac definitōe nō dicitur indicādo. igit hęc ē diminuta. vel p. hyl. supflua. **So** sic qz iuxta dicta in p dione enūciatiō definit p gen. tuū qd ē orō. et p dnam q ab omib; alijs differt orōnib; in qbus nō est vey vel falsum sic in ea.

Ad obiecta in oppositū. Ad p dōm. q pō et enūciatio in re pueniūt et subiecto siue materiali. dicit tñ formali. qz dicit enūciatio in qstū refert ad pceptū vey vel falsū intellect; diuidēt; et pponētis. qre pueniētē p verū et falsū definit. **So** dicit pō in qstū ponit i foia syllogistica seu argumētatiua ad iferēdū p dōem cui; notitia qrit ex ppositis pōib;. et hō mō definit a pō in pō prioz. et definit p affirmatiū et negatiū. Sed hęc distinctōes nō attēdit p. hyl. nominās enūciatōem noie pponis. quo noie cōiter vtitur logici. Definitio nihilomin; hęc posita incidit cuz ca quā ponit p. hyl. qz idē dicit. pō fcat vey vel falsū. et vey et falsū sunt in pōne siue enūciatōe. qz nō vult aliud fcare p. hyl. qz q ppositio sit signum representās verum vel falsum. Et hoc idē insinuat p hō cum dē q verum et falsū sunt in enūciatōne. quia intelligitur sicut in signo. qd satis innuit cū distinguit enūciatiuā orōem ab alijs puta dēpantiua. impatiua. opatiua et. Et p hoc p; solutio ad alia obiecta

Et autē vna prima oratio enūciatiua affirmatio. deinde negatio. alie vero cōiunctiōne vne omnes.

Hic p. incipit scdm tractatū fm vñā lecturā tere. et fm aliā caplin scdm sedi tractatū. in q p hō inuit tres diuisiōnes ipsi; enūciatiōis. **Prima** ē. qdā ē enūciatio vna. que dā plures. Et istā diuisiōnis ponit tñ vñū mēbz; p qd satis dat intelligere aliter cū dē in lra. Est ar vna prima orō enūciatiua. et subintelligit alia plures. **Secūda** diuisiō ē. vna; alia est affirmatiua alia negatiua. et illā ponit in textu. cū dē. est ar vna prima oratio affirmatio deinde negatio. **Tercia** diuisiō est. enūciatiōnū vna; alia ē vna simplr. alia ē vna dūctōe. et istā diuisiōnis etiā ponit tñ vñū mēbz; in quo intelligit reliquū. Et ista videt esse in tēto Anstō. licet ppter breuitatē p bōz simul et difficultatē textus diuersimode legatur littera.

Necesse est autē omnē orationē enūciatiuam ex verbo esse vel casu verbi. Et cū hominis ratiōni si non est aut erit aut fuit. aut aliquod huiusmodi addat nondū est oratio enūciatiua

q; ponit sub f. fo

Primum

quia significat unū esse unius rei. Quare autem unū quiddā est et nō multa. animal gressibile bipes. nec est em̄ eo q̄ ptes p̄p̄inque dicitur unum erit. Et si aut alterius hoc tractare negotij

Hic p̄hs remouet vnā dubitāōem dicēs. q̄ necesse est eam orōem enūciatiuā cōp̄osita ex p̄bo vel casu p̄bi. i. verbo obliq̄. Et h̄ p̄bat p̄hs dicēs si aliq̄ orō sine verbo est enūciatiua h̄ maxime videret de definitōe q̄ iter oēs orōes sine verbo sumptas videret magis perfecta. sed h̄ nō. q̄ si definitōi nō addatur est aut erit aut fuit vel ali q̄d h̄mōi nō dū est oratio enūciatiua. **Q**uā aut vna et nō multa est hec definitio dicēdo. aial gressibile bipes nō ē ex eo. q̄ ptes talis definitōis subijuncte p̄p̄inque h̄m̄ sitū sine aliq̄ media p̄iunctōe. vel ex eo q̄ ptes p̄tinua. plarō ne. plare sunt. sed est ex natura rei. q̄ vnā rem fecit. h̄ istō tractare spectat ad aliud negotij. scz ad metaphysicam. vbi tractatur de vnitare definitōis.

Est aut vna oratio enūciatiua que vnum de vno significat vel conuictione vna. plures autē que plura et non unū vel inconiuncte

Hic p̄hs declarat mēbra p̄me diuisionis. Et diuidit in duo. q̄ p̄mo facit h̄. Sedo remouet vnū dubiū. Quo ad p̄mū d̄r. q̄ enūciatio vna ē q̄ vnū de vno fecit sine conuictione. sicut cū d̄r. h̄ est aial. **A**lia vero ē p̄iunctōe vna. q̄ plura de vno vel vnū de pluribz v̄l plura de pluribz fecit mediāte p̄iunctōe vt fortes currit et disputat. vel fortes albo et mulie^r currit cātar legit et disputat. plures autē vocat enūciatio in q̄ plura dicitur de vno vel vnum de pluribz vel plura de pluribz inconiuncte. sine p̄iunctōe media. vt fortes est albo musicus citharedus. vel fortes albo musicus citharedus currit. vel fortes albo mulie^r cithas^r redus currit disputat legit

Nomē ergo et verbū dictio sit sola. qm̄ non est dicere sic aliq̄d significantē voce enūciare. v̄l aliq̄ interrogante vel nō sed ipso proferente.

Hic p̄hs remouet dubiū dicēs. q̄ et iam dictis sequitur q̄ nomē et verbū sic se habēt q̄ vnū quodq̄ illoz ē sola dictio. vn̄ licet enūciatio nō est sine nomē et verbo. solo tamē nomē vel solo verbo nūq̄ fit enūciatio. quia nō cōtin̄at nomine et verbo simplici aliquid enūciare siue enūciatiue proferre. siue hoc proferat aliquis aliquo in terrogāte. sicut si aliquis quereret. disputat ne plato. vel currit ne fortes. et respōdetur currit vel disputat nō est h̄ q̄d respōdetur oratio enūciatiua. vel etiā si proferat hoc apud seipm̄ nō interrogatus. nō ergo per verbum simpliciter sit enūciatiua oratio. quia simplici intellectu non potest aliq̄d enūciari de alio. sed solū vbi aliq̄d affirmat de aliquo vel negat. ibi aliquid enūciatur.

Variū aut hec q̄dem simplex est enūciatio. vt aliq̄d de aliq̄ vel aliq̄d ab aliquo. **N**ec autē ex his p̄iuncta velut oratio q̄dā est iam cōposita.

Hic p̄hs subdividit enūciatōem vnā sicut superius dicēs. q̄ h̄az enūciationū vnaruz q̄dā est enūciatio vna simplr que enūciat aliq̄d de aliquo vel aliq̄d ab aliquo. q̄dā fit in enūciatione categorica affirmatiua. sed cūdum fit in categorica negatiua. **E**xemplū p̄mi est. vt h̄o currit. sed i vt h̄o nō currit. **A**lia vero q̄ etiā vna est cōposita est et p̄iuncta ex his. et talis vocat hypothetica ex qua etiā fit syllogism̄ hypotheticus

Est aut simplex enūciatio vox significatiua de eo quod est aliq̄d vel non est. quā dmodū tēpora diuisa sunt. affirmatio vero est enūciatio alicuius de aliq̄. negatio vero alicuius ab aliquo

Hic p̄hs resumit definitōem enūciatōis vn̄ dicēs. q̄ enūciatio vna simplr est vox ficans esse vel nō esse quē admodū rpa diuisa sunt. i. fm̄ tps p̄is p̄teritū vel futurū. **E**t istius vna pars est affirmatio. q̄ est enūciatio alicuius de aliquo. et alia pars est negatio. i. oratio negatiua q̄ est enūciatio alicuius ab aliquo. **E**t ita p̄hs h̄ inuenit itez diuisionē enūciatōis in affirmatiuā et negatiuā

Questio. utrū enūciatio

penes eius substantiam bñ diuisa sit in plures et vnam. et hec in vnā simplr et cōiunctōe sicut vna simplr in affirmatione et negatōem qualitatīue. **E**t videtur p̄mo q̄ nō. quia prima diuisio enūciationis et penes eius substantiam

Secūdo h̄yspanū est in categoricā et hypotheticā. igitur inconueniēter diuidit in vnā et plures. **S**ecūdo sic. h̄ est enūciatio. h̄o est aial rōnale. et tñ nō est vna vel plures. igitur diuisio nō est bona. **S**ecūdo ps an̄tis p̄z. q̄ nō est vna ex quo ibi plura p̄dicantur gen^o scz et d̄na nec plures. q̄ ibi p̄dicatū ē definitio. q̄ nō inducit plura vt h̄mōi. **T**ercio sic. ista canis ē corpus nec ē vna nec plures. igitur zē.

Nō p̄mū. q̄ subiectū est ibi termin^o equocus. **N**ec scdm̄ eū ibi p̄dicet vnū de vno. **Q**uarto sic. h̄o albo currit. nec ē vna nec plures. **N**ō p̄mū cū subijctant ibi plura et qm̄ realr distincta. **N**ō scdm̄ q̄ accēs et suū subiectū factū vnū numero. **Q**uinto. fortes et plato currūt nō est vna nec plures. nec ista. fortes vel plato currit. nec ista. omē aial si est rudibile est asinus. nec ista. si fortes currit fortes mouet. q̄ nō videtur bona. **S**exto videt q̄ enūciatio vna nō diuidat in vnā simplr et vnā p̄iunctōe. q̄ cōiunctio siue fuerit copulatiua siue disiunctiua est nota diuersitatis differēs in h̄a verbo substantiuo. q̄ nō est enūciatio aliqua vna p̄iunctōe. **S**eptimo nō diuidit cōueniēter penes eius qualitatē enūciatio simplr vna in affirmatiuā et negatiuā. q̄ vel talis diuisio esset ḡnis in suas spēs. v̄l ana logi in sua analogata. nō p̄mū. q̄ spēs dēt esse cōc̄que sub suo ḡne. sed affirmatio p̄or est negatōe. vt patet p̄ p̄mū dicētē q̄ enūciatio vna p̄mo est affirmatio. deinde negatio. nō scdm̄. q̄ eq̄luter videt rō enūciationis eis cōuenire. q̄ ē enūciatio ē oratio fcas veruz vel falsum. **C**onfirmat. affirmatio et negatio h̄nt se sicut habitus et p̄uatio. q̄ nō sunt enūciatōis spēs.

In oppositū est p̄hs in textu. et ponit iste discursus. **M**aior. **I**n q̄libet orōne enūciatiua de noīe d̄r verbū. vel plura de pluribz mediāte copula. vel de vno subiecto plura predicata. aut viceversa. vel de pluribz plura sine q̄cumq̄ p̄iunctōe media. **M**inor. **E**st duplex copula coniūgēs extrema in enūciatōe vna. q̄z p̄or est p̄balis. secunda vero syncategorematica siue p̄iunctionalis. p̄ior p̄iungit p̄dicatuz subiecto in categorica dicēs esse vel etiā non esse. negatōe intermedia. **C**ōclusio. **I**gitur penes eius substantiam enūciatio diuidit in plures et vnā. et

*Enūciatio enūciatiua dicitur
quia est enūciatio p̄iunctiua
enūciatio p̄iunctiua h̄ est*

Primum

Quartus dubium est An be ppōnes sint affirmatiue vel negatiue. hō est nō iustus. ego nescio. ego igitur nolo. **Solo.** ppōnes ille sunt oēs affirmatiue. qz nūq̄ est ppō negatiua nisi fuerit negata copula. s; in pdictis copula nō negat qd manifestū est de p̄ma De alijs pz exponēdo eas. qz exponūtur h̄ modo. ego nescio id ē ego sum nesciēs. ego ignoro. i. ego sum ignorās. z sic cōsequēter in illis aut copula nō negat. **Si** dicas de eq̄s pollutib; idē ē iudiciū. iste vero eq̄pollēt negatiuus. igit sunt negatiue. **Solo** ē nō eq̄pollēt s; bñ sese inferant. vñ bñ sequit. hō est nō iustus. q̄ hō non est iustus. z s̄l̄ ego nolo. q̄ nō volo. nō sunt tñ eq̄pollētēs. qz nō sunt euisdē pdicatu materialis. qz in vna predicat aliqd negatiuū in alia vero positiuū. **Un** volo z nolo vt d̄t. **Alb.** nō oppōnūt p̄ affirmatōem z negatōem. qz in vna dictōe. i. nolo volūtas manet affirmata. s; volūtū de q̄ sermo ē negat qz nolo idē est qz volo p̄trariū. ibi q̄ volūtas siue act⁹ volendi affirmat. **Sz** forte dices. in p̄dedictio viderur negari volūtas. z sic nolo idē est qz nō volo. z p̄ p̄ns op̄s ponūt p̄ affirmatōem z negatōem. **Probat.** qz p̄iugatur sic nolo nō vult nō vult. **Solo.** nō vult z nō vult fm qz sunt p̄dedicta hui⁹. **Abi** nolo nō sunt negata sed manifeste affirmata. qz nō sunt orōnes s; d̄cōnes. z q̄ ista d̄rūt p̄ affirmatōem z negatōem nolēs z nō volēs. z nō volēs et nolēs. z sic in illo verbo nolo volēs nō negat sed affirmatur. qz nolo valet tñ sicut volo p̄trariū vt dictum est ergo nō est ista negatiua. ego nolo

Quonia autē est enūciare z qd est esse z qd ē non esse. z qd non est esse z quod non ē nō esse. **Et** circa ea que sunt extra tēpus p̄sens. s̄l̄r om̄e p̄tingit qd quis affirmauerit negare. z qd quis negauerit affirmare. **Quare** manifestū est qz om̄i affirmationi est negatio opposita. z om̄i negationi affirmatio.

Iste est tercius tractat⁹ istius libri. in q̄ p̄bus determinat de qdā passione intrinseca enūciatōis q̄ est oppositio. **Et** diuidit iste tractat⁹ in tria capla. in q̄ p̄mo determinat de oppōne fm se. **In** sc̄do de sp̄b; oppōis. **Et** in terciō p̄bat incidētalr qz nō oia eueniūt ex necitate. **Primum** caplm diuidit in duas p̄es p̄ncipales. **In** p̄ma p̄e d̄t terminat de oppōne oñdēs eā inesse ppōib;. z h̄ ex modis enūciandi. **In** sc̄da p̄e ponit vnam diuisionē rez q̄ valet ad declaratōem sp̄ez oppōnis. **Quo** ad p̄mū d̄t. qz q̄rtu oz modis p̄tingit enūciare. **Primo** p̄tingit enūciare qd ē esse. sicut in hac. hō est aial. **Secdo** p̄tingit enūciare qd nō est ec̄. sicut in hac. chimera est. **Tercio** qd est nō ec̄. vt homo nō est aial. **Et** qd nō est nō esse sicut chimera nō est. z sicut istud p̄tingit circa tps p̄ns. ita p̄tingit circa ea que s; extra tps p̄ns. i. circa p̄teritū z futurū. **Et** sic fm oēm d̄nam tps p̄tingit id negare qd q̄s affirmauerit z ecōtra. qd q̄s negauerit p̄tingit affirmare. **Quare** manifestū est corollarie inferri qz om̄i affirmatōi est negatio opposita. z om̄i negatōi affirmatio.

Et est cōtradictio affirmatio z negatio opposite. **Dico** autē opponi euisdē de eodē. nō autē equoocē. z quecūq; cetera talū determinauim⁹ cōtra argumētōz sophisticas importunitates.

In ista p̄e **Alb.** definit oppōem q̄ ē gen⁹ sub noie sue

porissime sp̄ei q̄ est p̄tradictio. dices qz p̄tradictio ē affirmatio z negatio opposite. z specificat dices. **Dico** autē affirmatione opponi negatōi supple illi q̄ est euisdē supple p̄dicati de eodē subiecto nō equoocē accepto. qz nō sufficit qz subiectū vel e⁹ p̄dicatū in affirmatiua z negatiua sint idē fm vocē tñ. s; opz qz etiā fm rē f̄carā requir̄ etiam ad cōtradictōem alia q̄ determinata s; circa sophisticas importunitates argumētōz in p̄mo elenchoz. vbi posita ē definitio elenchi q̄ est syls p̄tradictionis.

Om̄i autē sunt bec qdēdem rerū vniuersalia. illa vero singularia. **Dico** autē vlc quod de plurib; natū est pdicari. singularare vero nō. vt hō qdēz vlc. plato vero coz que sunt singularia.

Cōsequēter p̄bus diuidit oppōem in suas sp̄es. **Et** p̄ diuidit in duo. p̄mo ponit diuisionē rez q̄ ē p̄ambularis ad h̄ p̄ncipale p̄positū. **Secdo** posita diuisione enūerat op̄positōis sp̄es siue nūez sp̄ez inferri. **Quo** ad p̄mū d̄t. qz de nūero rez hec. i. qdā sunt vlia. **Alia** p̄o sunt singularia. i. subiectoz in enūciatōib;. alia s; vlia. alia singularia **Dico** autē exponēdo qz vlc est illud qd natū est de plurib; bus pdicari. sed singularare qd nō ē aptū natū pdicari de plurib; sed de vno solo. cur⁹ ex⁹ est. vt hō est qd vlc. sed plato est de numero coz q̄ sunt singularia

Necesse est enūciare qm̄ inest aliqd aut non aliq̄tiens qdēdem alicui coz q̄ sunt vlia. aliquoti/ ens vero coz que sunt singularia

Abi ex dictis infer corollariū dices. qz igit necesse est enūciare qm̄ est. vel nō est. aliq̄ in his q̄ sunt vlia. z aliq̄ quādo in his que sunt singularia

Si ergo vlt̄er enūciat in vniuersali qm̄ est aut nō est erūt cōtrarie enūciationes. **Dico** autē in vniuersali enūciationē vniuersalē. vt omnis hō albus est. nullus homo albus est.

In ista p̄e ex dictis infer nūez sp̄ez oppōis ostendō q̄ sunt oppōis sp̄es. **Et** diuidit in tres fm qz declarat tres sp̄es oppōis. **Quo** ad p̄mū d̄t. si aliq̄s enūciat vt vlt̄er in terminis vlib; qm̄ est vel vt nō est. i. esse z nō esse. tūc ppōnes s; p̄trarie. i. ppōnes p̄trarie sunt vlcē affirmatiue z vlcē negatiue euisdē subiecti z euisdē pdicati. **Et** ita exponit dictū suū p̄bus dices. **Dico** autē enūciationē vlcem fieri in vli subiecto. sicut sunt iste due enūciatōes. ois hō est albus. nullus homo est albus

Quā autē in vniuersalib; nō vlt̄er. nō sunt cōtrarie. que autē signātur est esse p̄traria. **Dico** autē non vlt̄er enūciare in his q̄ sunt vlia. vt est albus hō. nō est albus hō. cū em̄ vlc sit hō. nō vniuersaliter vntur enūciatione

In ista p̄e oñdit q̄ sit oppō succōtrarietatis. **Et** diuidit in duo. p̄mo facit h̄. sc̄do remouet qdā dubia ibi. **Q̄is** em̄. **Quo** ad p̄mū d̄t sic. qz q̄ aliq̄s enūciat esse et nō ē in terminis vlib; nō vlt̄ tūc ppōes nō erūt p̄rie. q̄ aut signātur est. i. p̄tingit ec̄ p̄ria. i. ppōes q̄ sūt in terminis cōi bus p̄ signa vlia p̄riant. **Dico** autē nō vlt̄ enūciare in his q̄ s; vlia. sicut in his ppōib;. hō est albus. hō nō est albus. **Cū** em̄ hō sit vlc qdā enūciatō tñ nō vnt ip̄o vlt̄ i enūciatōe. vñ p̄hs vult innuere in h̄ textu qz succōtrarie p̄positiones sunt particulares siue indefinite affirmatiue z

4
De Subiectis
his et p̄ma
ns vniuersali

Exponit vlcē d̄t p̄tingit

Perihermenias

riculares siue indefinite negatiue eiusdē subiecti eiusdē
p̄dicati. vt qdā hō ē albu. qdā hō nō ē albu. homo est al-
bus. homo nō est albus.

A Dis nāq; nō vlt est sed qm̄ vltiter cōsignifi-
cat. in eo vero q; vniuersale p̄dicat. id qd̄ ē vni-
uersali p̄dicari nō est verū. Nulla em̄ affirma-
tio erit in qua de vniuersali p̄dicato vltiter p̄dice-
tur. vt om̄is homo est om̄e animal.

Hic remouet p̄hs duo dubia dices p̄mo. q; ois nō ē
vlt. s; significat vlt. i. denotat subiectū cōe accipi p̄ oib; suis
suppositis. vt cū dicim; ois hō currit. Et q; supius
in definitōe oppōnis p̄rie dictū ē si vlt sumat vlt in vna
affirmatiue z in alia negatiue. tūc enūciatōes sunt p̄tra-
rie. possēt aliq; credere q; h; vlt. eēt siue vlt sumeret vlt
in subiecto siue in p̄dicato. qd̄ dubiū remouēs d̄t q; nul-
la erit affirmatio in q; de subiecto p̄dicat vlt sumptū vlt
Quo; ē exēplū. falsa ē hęc enūciatio. ois hō ē oē aial. q; a
ibi in p̄dicato vlt sumit vltiter.

Oppōni aut̄ affirmatiōem negatōi dico con-
tradictorie q; vlt significat ei q; nō vlt. vt om̄is
hō albu est. nō ois hō albu. z qdā homo albu ē
nullus homo albu est.

In ista p̄te ostēdit q; sit oppō p̄tradicoria dicens. ego
dico affirmatiōem oppōni p̄tradicorie negatōi q; vltiter
fc̄at ei q; nō vltiter fc̄at. i. ille p̄pōnes sunt p̄tradicorie q;
sunt vltēs affirmatiue z p̄riculares negatiue. vel econtra
eiusdē subiecti z eiusdē p̄dicati. vt ois hō est albu. nō ois
hō ē albu. q; equaliter isti. qdā hō nō ē albu. z sumit oppōnū
tur iste. qdā hō est albu. nullus hō est albu

Questio Bcrū propōes

participātes vtroq; termino eodē ordine sufficienter fm̄
tres oppōnis spēs dicant oppositē **E**videtur p̄mo q;
nō. q; aliq; est oppositio subalterna. q; sunt plures spēs q;
tres. q; illa nō p̄tinetur sub aliqua istaz. **S**cdo. due
singulares diuerse q̄litaris sunt oppositē. z nō aliq; istarū
speciez. igit̄ zc. sc̄o a ps antecedentis p̄bas. q; nō sunt con-
trarie nec succōtrarie. vt manifestū ē. nec etiā sunt p̄tradi-
ctorie. q; ille sunt vltēs affirmatiue z p̄riculares negati-
ue. sed talismodi nō sunt due singulares differentes pe-
nes affirmatiōem z negatiōem **T**ercio sic. aliq; ē oppo-
sitio relatiua z aliq; p̄uatiua q; hīc non enumerat. q; plu-
res sunt spēs q; q̄tuor. **Q**uarto. p̄pōnes succōtrarie
nō opponūtur. q; nō sunt tres spēs oppōnis. **A**is p̄bas.
q; in succōtrariis nō seruat illa p̄ricula ad idē. q; vt in se-
quenti caplo dicef. p̄pōnes succōtrarie p̄nt esse siml vere
qd̄ esset impossibile si seruaret illa p̄ricula ad idē **Q**uin-
to sic. succōtrarie p̄pōnes p̄tinentur sub p̄trariis enūcia-
tionib; q; oppositio p̄traria z succōtraria nō sunt distin-
cte species enūciatōnis.

In oppositū est. p. in textu. z ponitur iste dif-
cursus **M**aior. **O**ppositio accepta p̄p̄ssimē
me est affirmatio z negatio oppositē. cōueniēs
duab; p̄pōnib; vtroq; termino z eodē ordie p/
cipiātib; **M**inor. **H**āc q̄litas vltis p̄ affir-
matiōem z negatōez diuisā facit p̄trariā. p̄ricula

ris succōtrariā. singularis p̄o biptita eodē mō
cōtradicoria **C**ōclusio. **I**git̄ p̄pōnū vtroq;
termino eodē ordie p̄cipiātū triplex ē oppō i q;
titatis vniiformis fundata ternario. quāq; vni-
uersalis affirmatiua p̄riculari negatiue oppo-
natur etiam contradictorie

Ista maior h; duas p̄tes. p̄ma pars tāgit definitio-
nem oppōnis. sc̄o a ps tāgit subiectū eiusdē. **Q**uo ad p̄-
mū d̄t q; oppō accepta p̄p̄ssimē (qd̄ addit p̄tē oppōez
cōiter dicat q; est q̄litaris repugnāna duaz. p̄pōnum siue
illa repugnāna fuerit in q̄litate siue q̄ntitate) est affirma-
tio z negatio oppositē. p; qd̄ excludūtur due subalterne q;
in q̄litate nō repugnāt. **S**i dicas illa est definitio p̄tra-
dictōis. vt d̄t p̄hs in textu. q; nō est oppōnis definitio

Solo. p. definit ibi genus sub noie siue potissime sp̄s q;
est p̄tradicorio. **A**u em̄ formale oppōnis sit repugnāna. et
maxima repugnāna est in p̄tradicorijs potissima spe-
cies oppōnis vltis est p̄tradicorio p̄pter qd̄ sub noie eius
bi oppōem definit. **S**i dicas. si definitur hīc oppō sub
noie p̄dictōis. tūc idē definirer p̄ seipm;. q; in definitōe
ponit postea oppositē qd̄ ē p̄cretū ab oppōe **S**olo. nō ē
in cōueniēs abstractū definiti p̄ p̄cretū sicut i p̄dicamētis
q̄litas definit p̄ q̄le qd̄ ē ei; p̄cretū **C**ōtra h; sic arguit
affirmatio ē p̄pō affirmatiua z negatio ē p̄pō negatiua. cō-
tradicorio at̄ nō ē enūciatio. s; enūciatōnis passio. igit̄ nō
valet definitio **S**olo. ista p̄dictio ē affirmatio z nega-
tio oppositē. s; nō sit p̄dicatio bona vniueca z ordinata.

Et tū p̄dicatio material' z inordinata sicut si diceret. n̄sibi
le ē hō **A**lij dicūt q̄suis ista nō sit bona p̄dicatio. p̄dictō
ē affirmatio. vlt ista. p̄dictio ē negatio. tū ista ē bona p̄di-
ctio ē affirmatio z negatio oppositē. q; affirmatio z nega-
tio integrāt p̄dictōem. z p̄tes integrātes totū sil sumpre
p̄nt de toto p̄dicari sicut cū d̄t. dom; ē parietes tectū et
fundamētū. sc̄o a ps p̄z. q; in h; distinguit oppō a p̄uer-
sione. q; p̄uerfio ē passio p̄pōnū vtroq; termino p̄cipiātū
s; ordine euerfo. **I**n oppōne p̄o necariū ē p̄pōes p̄cipare
vtroq; termino eodē ordie. q; als nō eēt oppositē. i. p̄tra-
se possit repugnāna in veritate z falsitate vel ad mū; in
vno illoz. **M**inor ostēta ē in textu. q; p̄rie p̄pōnes sunt
vltēs affirmatiue. z vltēs negatiue eiusdē subiecti z eiusdē
p̄dicati sicut sunt iste. ois hō currit. null; hō currit. **S**uc-
cōtrarie p̄o sunt p̄riculares vltē in definite affirmatiue
vel negatiue eiusdem subiecti z eiusdē p̄dicati. vt qdā
homo currit. qdā homo nō currit. homo currit. homo
non currit. **S**ingulares vero oppositē opponūtur con-
tradictorie. q; singulare est vni; fm̄ materiā z formam.

Id ē fm̄ actū z potētā. z sic negatū totū negat. z p̄ p̄ns
oppō q; ē inter ea ē p̄dictoria z total' repugnāna **C**on-
clusio seq̄t ex p̄missis. **E**t subdit q; vltis affirmatiua op̄-
ponit p̄riculari negatiue. q; tales p̄pōnes simplr p̄tra se
dicūt. ita q; nullo mō saluatz p̄ditiōib; ad p̄tradicōem
req̄sitis p̄nt eē sil vltē vel falsē. z sic de istis contradictorijs
tū loq̄t **P**e. hīc. sicut ex eius definitōe patet

Ad obiecta in oppositū **A**d p̄mum ē d̄dm. q; oppō
subalterna nō ē oppō actual' aut formal'. s; tū potētial' z
material' repugnāna. q; p̄pōnes subalterne in q̄litate q; se
tener ex p̄te forme p̄ueniūt. z in q̄ntitate q; se tener ex p̄te
materie tū d̄nt. z q; definitio q; dat de oppōe p̄rie dicat
sibi nō p̄uenit q; ē. oppō ē affirmatio z negatio oppositē.

Ad sc̄m d̄dm q; due singulares d̄ntes penes affir-
u u i

Primus

matorem et negationes opponuntur contradictonie. et hinc sunt veritate et simpliciter. Aristoteles in hinc in textu et per hinc. definitur contradictorias propositio hinc quod constituitur ex terminis eorum.

Ad tertium dicitur quod opposita relatiua et puratiua sunt opposita simplici terminorum. hic autem sermo est de opposita complexorum sive oppositorum. Ad quartum dicitur quod in verificatione non seruet illa pericula in succedentibus ad idem quod predicatum in affirmatiua et negatiua verificat per alio et alio supposito. seruatur tamen illa pericula in enunciatu. quod predicatum in affirmatiua et negatiua supponit eodem modo. scilicet personalem. Alii vero dicunt quod non sunt simpliciter opposita propter causas dictas. et primus modus dicitur videbitur melior et color. Ad quintum est dicitur quod non valet prima succedentia propositio continetur sub contrariis. et opponitur eadem specie oppositis. quia verum in sequentibus dicitur diuersis legibus regulatur et quod viles dicitur penes affirmatos et negatos non potest esse simul vere. pericula vero potest simul esse vere licet non simul false.

Incidunt dubia. Primus

An philosophus uenienter in principio textus ponat quadruplex enunciabile scilicet quod est et quod non est et quod est et quod non est et quod non est et quod non est. Solo sic quia primus pertinet in propositio affirmatiua per se deus est. Secundum in affirmatiua falsa. ut chimera est. Tertium pertinet in negatiua falsa. ut deus non est. Quartum in negatiua vera. ut chimera non est. Et hinc ratio est. quia omne enunciabile subordinatur intellectui. vel per se ponitur et enunciat et vel diuiditur in duas partes. scilicet chimera non est. vel false. scilicet cur hic deus non est. Et ex istis Aristoteles bene infert in textu quod cuiuslibet affirmatiui est negatio et opposita. quia hec opponens est et ens non est. Et si non ens est et non ens non est.

Secundum dubium est. An per in textu in diuisione

ne res uenienter inuariat diuisione enunciatiois penes et quantitate. Solo sic quia subiectum enunciatiois ex parte cuius attenditur quantitas. sic ex parte forme quantitas est nomen significans simpliciter conceptum rei. et Aristoteles uenienter re diuidit uolens quod quidam res subijabulis est viles et quidam singularis. Dicit autem res viles non quia viles in re substat. sed quia viles ab intellectu considerat et ut sic per vocem fecit. Et quoniam quod rem singularis non sunt de eis enuntia. et ratio intellectus per se seorsum in prima operatio est considerat. et hoc est eadem viles et id est absque singularitate concepti et sic voce fecit. et sic concepti ut multum eorum. quia concepti absque his que faciunt ipsam differre ab alijs singularibus. vnde philosophus videtur in postea pericula quia frequenter reprobat incidere definit viles per actum. scilicet per predicari dans per hoc intelligere quod vilitas non est referenda ad rem in sua entia. sed solum in quod est sub conceptu aie. Et de quod aptum natum est predicari et non quod predicat. quia quidam rati sunt per se putat concepti intellectus cuius obiectum est non repugnat esse in pluribus pertingit tamen eadem per aliquid supueniens impeditur in pluribus sic scilicet. aut quia in tota sua materia recipitur. ut per de sole. aut quia forma in se subsistit ac per hinc remanet non recepta in aliquid quod multiplicet. ut si albedo per se subsisteret. Per oppositum vero res singularis dicitur cuius sua natura et ratio repugnat in pluribus esse et hoc quod ad rem fecit non quod ad vocem fecit. quia vox ipsa per se eorum multis sicut plures potest vocari illo nomine fortis. res tamen fecit per hoc nomen per se fuit plus alicuius impositum est vna. quia est hec et in se diuisa et a quilibet alia diuisa et si imponat alicuius idem

nomine fecit rem singulari etiam a quilibet alia diuisa. Et iste terminus dicitur singularis quod ex sua impone natura est predicari de vno solo vniuocet et diuisim vniuocet. quia et si vox possit fieri eorum pluribus. tamen sub se non manet vna in pluribus. Equo ca aut dicitur quod solum nomen eorum est et ratio sub se in illud nomen est diuersa. Diuisim autem. quia et si hoc plerumque fortis et plato dicitur de pluribus. hoc tamen est diuinitatem. et id est singulari et eadem est ratio de isto plerumque isti hoies. ex quod per se hoc plerumque. fortis vel plato est eorum. quia natura est predicari sive dicitur diuisim et vniuocet de pluribus. Sed dicitur contra predicta iuxta sententiam Boetii. Omne quod est eorum est quod vnum numero res viles non est vna numero. igitur non est sic predicta diuisio videtur videtur cassanda. Solo Omne quod est eorum est quod vnum numero est viles non est quod est. quod vocat suppositum. sed est aliter. id est singulari quod mediante vili est.

Tertium dubium est. Quotuplicia predicata potest

enunciari de vili. Solo. quadruplicia sunt quod ipse per se dupliciter considerat. ut inuicem Albus super hoc. primo per se considerat in ratione sue abstractiois a suis singularibus sive in esse quod habet in intellectu. et sic de eo enunciantur predicata intentionalia. ut hoc est species animalis est genus. Secundo considerat in se nec per respectum ad esse intentionale nec per respectum ad existentiam reale ad extra. et sic enunciantur de eo predicata entitalia que ueniunt sibi in primo modo dicitur per se. ut hoc est animal rationale. Tertio considerat ut in re ad extra. et hoc dupliciter. Vno modo per tractat ad singularia. et sic attribuitur sibi per dicata suppositalia. ut hoc disputat. hoc legitur. hoc cum fecit naturam ut est in habere. Alio modo intractat et quasi abstractiue a singularibus. non tamen sub respectu ad esse intentionale. sed ad esse reale. ut hoc est dignissima creaturarum. Et singulari modo pertingit aliquid tripliciter enunciari. Primo modo ut cadit in apprehensione. ut fortis est indiuiduum. Alio modo ut continet sub natura vili. ut fortis est hoc. Tertio modo. ut est in seipso. ut fortis abulatur. Et inter ista predicata est talis diuisio que predicata entitalia primo ueniunt vili et ex sequenti singulari. suppositalia vero contra ueniunt primo singulari et ex sequenti attribuunt vili ratione singularium. intentionalia vero accidunt et vili et singulari. vnde hec est predicatio accidentalis. hoc est species et sicut ista. fortis est indiuiduum.

Quartum dubium est. Quare inuenta sunt signa

vilia et pericula. Solo. ad tollendam indifferetiam terminorum. quia diuersimode potest fieri de aliquid affirmatio vel negatio per se diuersimode potest alicuius attribui aliquid ut dicitur est in dubio immediate perit. et ad designandum tales modos attributiois sunt quidam dicitur synecdochice nomen nomen inuenit ut fecit et specificet modus et dispositio subiecti et in qua est predicatum attribuit. Ad designandum autem modum nature abstractiois a singularibus non est aliquid dicitur in eorum vili. quia eorum vili hominum non est sic accipere naturam ut abstractum plato tamen quod naturam hinc modo posuit subsistere etiam et certum significum deputauit et eadem ideam vocauit. vnde ideam hoies per se hoies et ideam equum se equum vocauit et sic in alijs. Ad designandum vero modum nature ut est in singularibus. per se etiam est eorum accipit. in vili eorum dicitur et signa quidam determinatiua sunt imposita. Nam ad designandum attributionem predicari ad subiectum. in tota sua primam in affirmatiue est hec diuisio ois designas predicatum uenit subiecto in oia que sub eo pertinetur in negatiue ar hec dicitur nullus designas predicatum remoueri a subiecto in oia sub eo pertinet. vnde in greco dicitur vndus. in nec vnde. quod predicatum nec vnde perit sub subiecto uenit. Ad designandum vero attributionem in finem

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "Solutio", "Ad quartum", and "Ad quintum".

Handwritten marginal notes in the right margin, including phrases like "Solutio", "Ad quartum", and "Ad quintum".

Perihermenias

partē p̄tinentie sue in affirmatōe est hec dicitō q̄dā de/ terminās naturā ad individuū saltē vage signarum. In negatōe autē nō est aliqua dicitō vna inuēta. s; p̄t dicitō nō ois vbi negat vllis affirmatio. sicut in li null⁹ negat p̄ticularis affirmatio ac si diceret nō vllus.

Quintū dubiū ē. Quare ois nō est vle. s; solū vltēr significat. Solutio. qz vlc ē natura cōis diabil de plurib; s; ois nō feat aliquā vna naturā diabilē vlc p̄dicabilē de plurib;. s; ois nō ē vlc. s; tū qz feat dispōem subiecti sue termini vllis fm quā sibi attribuit p̄dicatū p̄ oib; suis inferiorib;. s; d; significare vlc eo qz sumptū cū termino vlc signat sue denotat cū stare vlc id ē p̄fale 2 distributiue. p̄ oib; p̄tenti sub ipō.

Sextū dubiū ē. An signū vlc ois vere p̄t addi termino cōi posito in p̄dicato. Et videt qz sic. q̄a ista ē p̄a. nullus hō est ois hō. 2 tū ibi p̄dicat vlc cum si gno vlc p̄ma pars antecedētis est manifesta. Secōdo sic. ista ē p̄a. ois hō ē ois hō. 2 tū ibi p̄dicat vlc sumptū vlc ter affirmatiue. igit̄ 2c. p̄ma ps antecedētis. p̄bas. qz nulla est vltior ea in q̄ p̄dicat idem de seipō. s; hic p̄dicat idem de seipō. q̄a ois hō de oim; hoie. Tercio sic. hic p̄dicat vlc vltēr sumptū affirmatiue. ois hō est ois discipline susceptiuus. 2 tū illa est vera. Quarto. hic p̄dicat vlc sumptū vltēr in recto. iste sol est ois sol. 2 tū est vera. q̄a nō sunt plures soles nec vnq̄ plures crūt. Solutio. Aliter post Aristō. est qz nō. vt ista est falsa. ois hō ē oē aial. et si ponat qz nullū aial esset nisi hō. q̄a cū hō sub; h̄ciat q̄a suay partū 2 p̄dicatū formalt̄ acceptat oportet qz q̄libet hō esset cōmē aial. Significat em̄ oim; p̄tenti sub subiecto diuisim inesse totam distributiōnem. p̄dicatū si subiectū sit distributiū sicut in p̄positiōe p̄allegara vel alicut vni singulari. si nō sit subiectū distributiū. vt cū dico. aliq̄s hō est oimē aial. vbi feat qz aliq̄s vnus hō est siml oia aiala. vñ bñ sequit̄. ois hō vel aliq̄s hō est oimē aial. s; ois hō vel aliq̄s hō est afinus.

Ad obiecta. ad p̄mū est ddm. qz ois illa affirmatio est falsa in qua p̄dicatur vlc sumptū vltēr. nō autē om̄is negatio nō ista enūciatio est negatiua. Quāuis em̄ nullū in signū h; p̄uententiā ad p̄dicandū. eo qz p̄dicatū ē pars formalis cui nō cōuenit diuisio quā facit distribu- riō. 2 ita p̄uentiēter ponit a parte subiecti qd̄ est ps mate- rialis. tū signū vlc negatiū p̄t addi p̄dicato salua verita- te p̄positis vt dicēdo. om̄is homo est nullus lapis. 2 s; militet signū p̄ticulare affirmatiū. vt om̄is homo est aliq̄ qd̄ aial 2 p̄ferat̄ hoc fit qn̄ aliq̄d cōe specificat. vt dicen- do. aia est acus qd̄dam tū vt dictū est nūq̄ in p̄positiōe affirmatiua p̄t p̄dicari vlc signū sumptū cū termino cōi.

Ad scdm est ddm qz illa est simplr falsa. nec p̄dicatur idē de seipō. s; p̄dicat hoc totū. ois hō de hoie distribu- to p̄ oib; suis suppositis. Quia subiectū ē ibi hō. 2 p̄dica- tum hoc totū ois hō. vt d; in tractatu distributionum.

Ad terciū ē ddm. qz ois illa est falsa in qua p̄dicatur vlc sumptū vltēr rāq̄ totū p̄dicatū tam in exemplo ad- ducto nō est totū p̄dicatū. q̄a ois discipline nō est p̄dica- tum s; susceptiū discipline. vñ hec ē falsa. ois hō est oimē susceptiū discipline. q̄a ibi distributio ponit ad p̄ncipa- le p̄dicatū. Q̄ aut̄ p̄t ee p̄a vbi distributio ponit ad p̄re- min⁹ p̄ncipale p̄dicatū. ex eo qz p̄dicatū p̄ncipale p̄t re- gere obliquū distributiue 2 sic aliau subiecto attribui si- cut dicit̄. de ē rez ois terre. vlc de creat oēs res 2 sic de alijs. 2 sic in obliq̄ nō ē incoueniēs p̄dicari vlc sumptū

vltēr. s; nō in recto. Ad q̄rtū ē ddm. qz illa p̄pō ē falsa fm Albrū. qz p̄dicatū actu multiplicatū feat inesse ali⁹ cui vni cui repugnat multiplicatio. Alii tū dicit̄ qz ē p̄a fm rem enūciatā. s; nō fm modū enūciatū. Et qz dicitū p̄bi intelligit̄ qn̄ termin⁹ cōis h; plura supposita. sed p̄p̄ mum est melius.

Contrarie vero vlc affirmatiōem 2 vlc negatiōem. vt ois hō iustus est. nullus hō iustus est. quocirca has qd̄dem impossibile est siml ve- ras esse. His vero oppositas cōtingit aliquan- do in eodē. vt nō ois hō albus est. qd̄am homo albus est. Quocūqz igit̄ cōtradictiōnes vlium sunt vltēr necesse est alteram esse veram vel fal- sam. Et quocūqz in singularib; sunt. vt est so- crates albus. nō est socrates albus.

Stud ē scdm caplm in q̄ determinat p̄hs de legib; op- positay p̄ponū ostēdēs qz sit lex cuiuslibet sp̄i oppōnis. Et diuidit istud caplm in tres pres p̄ncipales. in p̄ma p̄te ostēdit qz sint nature siue leges oppōnis. in scda p̄te res- mouet opinionē erroneā platonis circa legē p̄ponū succō- trariay. Et in tercia p̄te remouet impedimentū qd̄ ipedit leges oppōnū. scda ps ibi. Quocūqz aut̄. tercia ibi. mant- festū ē aut̄. Quo ad p̄mū resumit qz dicit̄ p̄ponēs con- trarie dices. qz p̄trarie p̄pōēs sunt vllis affirmatio. 2 vllis negatio. sicut ois hō ē iust⁹. 2 null⁹ hō ē iust⁹ qre ipossi- bile ē eas sil ee veras in q̄cūqz etiā materia. s; p̄ponēs his oppositas supplem̄ mō significat sunt succōtrarie p̄trū- git ee veras in eodē. t. in eisdē terminis. sicut nō ois hō ē albus. 2 qd̄ā hō ē albus. hoc ē succōtrarie sunt sicut qd̄ā hō ē albus. 2 qd̄ā hō nō ē albus. Tercio ponit legē p̄radictio- riay dices. qz q̄cūqz p̄radictiōes sunt vlium vltēr necē est alterā esse verā 2 alterā falsam 2 q̄cūqz p̄radictiōes in singularib; sunt etiā sic se h̄nt in q̄b; verbis. p̄ annue- duplices esse p̄radictiōrias quasdā in terminis cōib; sicut ois hō ē albus. qd̄ā hō nō ē albus qz sunt incopossibiles om̄ino in vero 2 in falso. Et als in terminis singularib; bns. vt fortes est albus. fortes nō est albus. que eadem lege regulāt̄ qua p̄iores.

Quocūqz aut̄ in vlibus nō vltēr nō hec qd̄ dem semp est vera illa vero falsa. Similr em̄ verum est dicere quomā est homo albus 2 nō ē homo albus. 2 est homo probus 2 nō est homo probus. si em̄ turpis est nō probus est. 2 est hō pulcer 2 nō est homo pulcer. si em̄ fedus nō pulcer et si sit aliquid nōdum est.

Uic p̄hs remouet errozē platonis circa legē p̄ponū succōtrariay. Et duo facit. p̄mo ostēdit qz p̄ponēs succō- trarie p̄t ee sil vere. scdo facit qd̄ dicit̄ est. Quo ad p̄- mum d; qz q̄cūqz p̄ponēs fuerint in terminis vlibus nō vltēr acceptis in illis supple hec nō est vera 2 illa falsa. id est p̄ponēs succōtrarie p̄t ee sil vere. Et hoc p̄bat tri- plici exemplo. Primo. q̄a siml vez est dicere. hō ē albus et hō nō est albus ponēdo terminos fm vez terminoz. sic. scdo vez est dicere. hō est p̄bus. hō nō est p̄bus ordinā- do debite terminos. Q̄ aut̄ scda vera sit negatiua sez p̄z. qz si hō motib; turpis est tūc nō est p̄bus. 2 p̄his ne- gatiua vera est. tercio sil est vez dicere. hō est pulcer. hō

De quibuslibet affir- ho dicit negatio nullo modo potest in dicit dicitur p̄pōis

Primus

nō est pulcer. ita q̄ iste p̄pōnes sunt simul vere. q̄ si ē se/ dus corpe qd̄ vt d̄r Albus frequēter p̄tingit nō est pul/ cer. Ḡste due hō ē pulcer. hō nō ē pulcer. stant s̄l in veri/ tate. **Q̄** aut̄ due p̄me se. hō ē albu. hō nō ē albu possint ēē s̄l p̄ se p̄bat p̄hs. q̄ qd̄ fit hoc nō ē q̄n̄ fit in successi/ uis. Ḡ qd̄ fit albu nō ē albu. Ḡ q̄ rōne hēc ē p̄a. hō ē albu aliq̄ hoie existēte albu. hēc erit p̄a. hō fit albu dū aliq̄s al/ bus fit. s̄ ad illā seq̄tur hō nō est albu. Ḡ iste due sunt s̄l vere. hō ē albu. hō nō ē albu. q̄ qd̄ fit albu nō ē albu. z eo dē mō p̄r. p̄bati de alijs p̄pōnib; exātib; i eadē materia.

Videbitur aut̄ subito incōueniens esse. iccir/ co quoniā videtur nō ē hō albu s̄m̄ul etiā sc̄are quoniā nemo albu est hoc aut̄ neq; idem sc̄ant neq; simul necessario est.

Hic p̄hs remouet op̄inōne platonis. volebat em̄ pla/ to q̄ due succōtrarie nō possint ēē vere. q̄ si due succōs/ trarie ēēt s̄l p̄e. seq̄ret dicebat q̄ due p̄radictorie essent s̄l p̄e. **E**t hoc p̄bat ex p̄lo. q̄ si iste due p̄nt ēē s̄l vere hō ē albu. hō nō ē albu statim videbitur seq̄ ex illo. q̄ iste due p̄nt s̄l ēē p̄e. hō ē albu z nemo ē albu. siue nullus hō ē albu. eo q̄ ista. nemo ē albu siue null; hō ē albu videt̄ idēz sc̄are cū ista. hō nō ē albu siue sicut ordinat terminos et; p̄. cū ista nō est hō albu. **S**z d̄r p̄hs q̄ istud motuū pla/ tonis erroneū ē z falsum. q̄a indefinita negatiua. vt hō nō ē albu. z p̄hs negatiua vt nemo ē albu nō sc̄at idē neq; necē ē istā nemo ē albu verificari cū ista hō ē albu.

Manifestū est aut̄ quoniā vna negatio vni/ us affirmatiōnis est. hoc em̄ idem oportz nega/ re negatiōem quod affirmauit affirmatio et de eodē vel de aliquo singulariū vel de aliquo vni/ uersaliū vel vlt̄er vel nō vlt̄er. dico aut̄ vt est socrates albus nō est socrates albus. si aut̄ ali/ quid aliud de eodem vel de alio idem nō oppo/ sita sed erit ab ea diuersa **H**uic vero que est ois homo albus est contradicit̄ illa que est. nō ois homo albus est. illi aut̄ que est aliq̄s homo albu est illa que est nullus homo albu est illi aut̄ que est homo albu est illa que est nō homo albu. **M**anifestū ergo quoniā vni negatiōni vna affirma/ tio opposita est. z quoniā alie sunt cōtrarie alie cōtradictorie z que sunt he dictum est z quoniā nō omnis vera vel falsa est cōtradictio z quare et quando vera vel falsa.

Hic p̄hs remouet q̄dam impedimēta q̄ impedunt regulas siue leges oppositionū **E**t diuidit̄ in duas pres/ fin q̄ remouet duo impedimēta. **P**rimū impedimētū est. q̄a nō affirmat̄ z negat̄ idē p̄dicatū de eodē subiecto. **R**emouendo Ḡ hoc d̄r p̄. q̄ vna negatio debet esse tm̄ vnius affirmatiōnis. **C**uius causam subdit. q̄a oportet hoc idem negare negatiōem qd̄ affirmauit affirmatio et de eodem subiecto siue de aliquo singulariū. id est de alijs quo subiecto singulari siue de aliquo vlt̄um. id est de alijs quo subiecto vlt̄i z hoc siue illud subiectū vlt̄e sic sumptū vlt̄er siue nō vlt̄er. **D**eclarando aut̄ istud exemplariter p̄r. vt illi affirmatiōni q̄ est. ois hō est albu opposita est

cōtradictorie ista negatio nō ois hō est albu **E**t s̄l illi q̄ est aliq̄s hō est albu illa que est nullus hō est albu supple/ opposita est **E**t illi q̄ est hō est albu opposita est ista. hō nō est albu. in q̄bus oim̄b; idē p̄dicatū affirmat̄ z negat̄ de eodem subiecto. si vero aliud p̄dicatū vel idem de alia subiecto enūciaret̄ nō essent enūciatiōes opposite sicut si dicat̄. fortes est musicus. plaro nō est musicus. vlt̄ fortes est music; fortes nō ē albu. p̄pōnes iste sunt bñ dispare s̄z nō opposite. **M**anifestū est Ḡ ex iam dictis q̄ vni negatiōni vna affirmatio est opposita z quō q̄dam p̄pōnes opposite sunt p̄trarie q̄dā p̄radictorie. z q̄ sunt he dictū est z q̄m̄ nō ois vera vel falsa est p̄radictio supple exten/ so noie accipiendo p̄radictiōem z quare hoc est z q̄m̄ cō/ tingit oppositas p̄pōnes esse simul veras vel simul fals/ las z in qua materia z in qua non.

Circa textū nūc expositū

incidunt dubia **P**rimū est quare due p̄pōnes p̄trarie in nulla materia p̄nt esse simul vere. **S**olo. ex eo. q̄a si due cōtrarie p̄pōnes ēēt s̄l vere. seq̄ret incurribilr duas p̄radictorias s̄l ēē veras s̄z h̄ ē p̄tra irrefragabilē verit̄ate p̄mi p̄ncipij. **Q̄** aut̄ hoc seq̄ret patz. q̄a si due p̄trarie sunt s̄l vere q̄ sunt due vles. tunc etiā due succōtrarie q̄ sunt due p̄riculares incurribilr p̄sequētes veritatē vlt̄im erunt s̄l vere. z sic p̄pōnes q̄tuor anguloz sunt simul vere z ex illis p̄ponunt̄ p̄pōnes p̄radictorie. Ḡ ille essent simul vere qd̄ est impossibile **S**i dicas. iste sunt p̄trarie. cuiuslibet hois oculus est dexter. cuiuslibet hois oca/ lis nō est dexter. z tm̄ sunt s̄l vere vt manifestū est. p̄ma ps antecedentis patz. q̄ sunt vles affirmatiue z vles negatiue eiusdē subiecti z eiusdē p̄dicati. **S**olo p̄pōnes il/ le nō sunt p̄trarie sed succōtrarie. q̄ subiecto enūciatiōis nō addit̄ signū vlt̄e. vñ oportet necessario q̄ in p̄pōnibus cōtrariis ille terminus q̄ ponit̄ vt subiectū ad minus sc̄z mel distribuaf. z Ḡ iste due p̄trarianf. cuiuslibet hois oculus est dexter. nullus hominis oculus ē dexter. nec possunt esse simul vere.

Secundū dubiū est. **Q**uare due p̄trarie p̄pōnes p̄nt ēē s̄l false tm̄ in materia p̄tingēt. **S**olo q̄ in tali p̄r p̄ricularis verificari sine veritate vlt̄is. q̄a p̄r aliq̄d p̄dicatū accitale puenire alieni supposito p̄riculari alicuius nature generis qd̄ nō puenit cū b; s̄ p̄dicatūm essentiale pueniēs vni puenit etiā oim̄b;. q̄a p̄ricula/ ris z vlt̄is in materia naturali cōpollent. bñ em̄ sequitur fortes est hō. Ḡ plato est hō. ioānes ē hō z sic de alijs. z q̄ dā hō est aial. Ḡ ois hō est aial. z q̄ in materia naturali vel etiā remota. p̄trarie nō p̄nt ēē s̄l false. sed tm̄ in matēria p̄tingēt. **S**i obijcias. p̄pōnes p̄trarie p̄nt s̄l ēē false in materia naturali. q̄a iste sunt s̄l false. oim̄e aial ē hō nullū aial est hō **O**dm̄ ē q̄ p̄trarie p̄pōnes nō p̄nt esse s̄l false in materia naturali q̄m̄ in eis est p̄dicatio directa s̄z ista. oē aial ē hō. ē indirecta. **E**t sic etiā in materia con/ tingēt. q̄m̄ accēs ē inseparabile h̄nt̄ incōp̄sibilitatē in ves/ ro z falso. q̄n̄ saltē tale accēs inseparabile ē qd̄ puenit oim̄ supposito siue sp̄i z p̄pter hoc iste p̄nt ēē s̄l false. **O**is nas/ sus est sim;. nullus nasus ē sim;. nō ar̄ iste. ois ethiops est niger. nullus ethiops est niger

Terciū dubiū ē. **Q**uare due p̄pōnes suc/ contrarie p̄nt ēē s̄l vlt̄e in materia p̄tingēt. **S**olo. q̄ ad veritatē p̄ricularis nō seq̄tur veritas vlt̄is in materia **E**t hoc d̄r p̄. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt.

ad ista illi q̄ d̄r q̄d̄ oppositiōnis

Et hoc d̄r p̄. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt. q̄a si due p̄trarie p̄nt ēē s̄l vere in materia p̄tingēt.

Perihermenias

contingenti. s. particularis pot esse vera vlti ex parte falsa. et non sequitur duas contradictorias esse sic veras. s. si due succedunt rarie eent sil false i qcuq; materia. segret in euicibilis duas contradictorias esse sil falsas iuxta pdeklarata.

Quartum dubium. Quid est rō q in cōtradi-
toris s. vna ē vna et reliq; falsa et cōtra. Solo illi non oportet q̄rere cām. q̄a teō possibilis contradictoria fundat in pmo pncipio. cuius veritas stat in forib; intellectus cui nec intellectus dissentire pot. et q̄rere q̄re contradictoria non pnt esse sil vna non ē aliud q̄rere q̄re contradictoria s. contradictoria sunt aut contradictoria. q̄ vna ptra alia p̄cis se dr. sicut innuit p̄mum pncipium de quolibet affirmatio vel negatio de nullo vero simul.

Quintum dubium. Quare ponunt aliq; pro-
positiones succedunt. et non alique succedunt contradictorie. Solo ē. q̄a p̄trarie p̄pones sunt vles affirmatiue et vles negatiue. s. sub vlti affirmatiua p̄tinet p̄cularis affirmatiua. et sub vlti negatiua p̄cularis negatiua. q̄ p̄ponitur aliq; p̄pones succedunt in signū cuius p̄hs postea recapitulatis spēs oppōnis non facit exp̄ssam mētionē de eis et q̄ sub p̄traria p̄tinet sicut p̄s sub toto. p̄pōes p̄o cōtradictorie sunt vles affirmatiue et p̄cularis negatiue. vlti abē singulares. s. sub p̄ticularib; et singularib; nihil p̄tinet. et non sunt aliq; p̄positiones succedunt contradictorie.

Sextum dubium. An opposita contradictoria sit-
circa idē nūero. Et videt q̄ non. q̄a hic ē contradictio. ois hō currit et qdā hō non currit. et tñ non videt esse circa idē nūero. s. circa idē gñe vlti spēs. Solo Albi q̄ sic. q̄a cū dr. ois hō currit. ibi p̄dicatū puenit oib; suppositis subiectis. s. for̄t plato ni et alijs. q̄ cū dr. qdā hō non currit. ibi negat idē p̄dicatū ab eodē q̄ sic patet. q̄ supposito q̄ sint tñ tres hoies. s. for̄t plato ioānes currites. tūc ista ē vna. ois hō currit. q̄ cū dr. qdā hō non currit. optz illā p̄ficari. p̄vno illoz tñ suppositoz. et sic idē p̄dicatū de eodē supposito nūero negat et p̄ p̄ns tal' oppō ē circa idē nūero.

Septimum dubium. An oppositio contradicto-
ria in quibus opponit p̄culari et sicut p̄s totū sit maior op̄positio. vlti p̄na in q̄ vltis vlti et sic totū totū. Et videt q̄ maior ē p̄na. p̄ba. q̄a p̄trarie p̄pōes nūq; pnt esse sil vere s. pnt esse sil false in materia p̄tingenti qñ accūs ē sepaibile. s. due contradictorie pnt sil esse vne et sil false q̄ non sunt maxie opposite. Pmo p̄mo q̄ pnt esse vne. p̄ba. q̄a vna contradictoria ē vna. q̄ altera ē vna. p̄na. q̄a de qlibet p̄t dicit altera et si altera ē vna et vna. q̄ abē. et p̄ns due contradictorie p̄pones sunt sil vne. Secdo. q̄ pnt esse false. p̄ba. q̄ ois hō currit. for̄t nō currit. sunt contradictorie et tñ sunt sil false. p̄ba. q̄o casu q̄ for̄t currat et aliq; ali' a for̄t non currat.

Tercio. iste sunt contradictorie. oēs hoies currit. qdā hoies nō currit. et tñ pnt esse false. p̄ba. p̄posito q̄ tñ tres sunt hoies q̄p duo currat et vn' non currat. tūc ista ē falsa. oēs hoies currit. q̄ vn' non currit. similr ista ē falsa. qdā hoies nō currit. q̄a ē tñ vnus q̄ non currit. Et sil mō dōz ē de istis. nulli hoies currit. p̄posito q̄ tñ tres hoies sint duo non currites. et tere' currites. tūc ista ē falsa nulli hoies currit. q̄ duo currit. et sil ista. qdā hoies currit q̄ tñ vn' currit. **Quarto.** iste sunt contradictorie. ois sol lucet. qdā sol non lucet. et tñ sunt sil false. q̄ ar ista sic falsā p̄t. q̄a ibi ponit signū vlti ois qd distribuit terminū p̄trib; suppositis. ita q̄ sensus est sic sol q̄ nūc ē. et q̄ ap̄nat ē esse lucet et h' ē falsum. falsitas p̄o sedē. p̄o p̄s. q̄ nō est istit aliq; sol q̄ non lucet. Solo oppō contradictoria ma-

ior et oib; alijs ex p̄t p̄ter h' ois veri et falsi enūciabil' p̄ter ma regula. q̄a ip̄a ē immediata ex p̄t fm actū et potētia res pugnātia. Contrarietas p̄o hz mediū in q̄ non diuidit sua extrema. s. p̄mittit ea sil in materia p̄tingenti falsa q̄ aut dr. q̄ vlt negat negatio qd vltiter affirmatiū ē. non ē intelligēdiū q̄ p̄dicatū p̄iugat vni vltiter et remouet ab altero eodē mō fm rē et veritate s. tñ fm signū. vt dr. Albi tus. et nō fm rē in contradictorijs p̄o remouet ab inuice fm veritate. et ita in aliq; p̄iugunt extrema p̄trarie p̄ponū non aut extrema contradictoria.

Ad obiecta in oppositū ē dōm. Ad p̄mū p̄mo q̄ altera accipit duplr. vno vlti ē signū p̄ticularē. et sic valet tñ sicut vnū vlti aliqd. et sic bñ valet p̄na vna contradictoria ē vna. q̄ altera. i. aliq;. s. nō valet p̄na vltiter. vna ē vna et altera. q̄ abē sunt p̄e. q̄a alterz et dō h' mō vnū et idē facit et nō faciūt duo. Alio capif altera vt ē relatiū diuersitatis. et sic tñ valet sicut alia. p̄o. et tñ nō sequitur vna ē vna q̄ altera. i. diuersa ab illa. q̄a si h' seq̄ret tūc posset bñ inferri vna et altera. q̄ abē. p̄z q̄ argumētū peccat penes fallaciā equocatiōis. Ad scdm dōm. q̄ ille nō sunt contradictorie. q̄ ad contradictories requit q̄ idē p̄dicatū affirmet et neget de eodē subiecto fm vocē et rē fecat sil. s. h' subiectus tñ ē idē fm rē et nō fm vocē. et q̄ iste fm veritate p̄tradiet. ois hō currit. qdā hō non currit. Et sil iste. oē aial ē albū. qdā aial nō ē albū. s. p̄me non. nec valet argumētū ad istā. for. nō currit seq̄ ista. qdā hō non currit. q̄ videt q̄ iste due. ois hō currit. for. non currit p̄dicatū. sicut iste. ois hō currit. qdā hō non currit. q̄ p̄na nō valet ex eo. q̄ lz ex p̄o non seq̄t nisi ver. tñ ex falso seq̄t qñq; ver. et sic ē in p̄posito. nec ē idē iudiciū de p̄ticularib; indefinitis et singularib; q̄ ad oppōem. Ad tertiū dōm q̄ p̄dicato casu stare p̄ma ē falsa. s. sedā. qdā hoies nō currant. nō ē falsa. Pro q̄ p̄siderādū q̄ illa p̄pō p̄t duplr exponi. vno p̄ vna hypotheticā copulatiua. et sic ip̄a ē falsa. quia sensus est. qdā hoies non currit. i. iste hō nō currit. et ille nō currit. et hō nō currit. et illa hypothetica ē falsa q̄a copulatiua est. vna p̄s falsa ē tota ē falsa. s. isto mō non ē contradictoria. oēs hoies currant. Alio p̄t p̄dicatū p̄t exponi p̄ vna categoricā de copulato subiecto. et sic ip̄a ē vna. q̄ sensus est. qdā hoies nō currit. i. iste et iste nō currit. et illa ē vna. q̄ h' p̄dicatū currit. vt remouet ab isto copulato iste et iste. Et eodē mō dōm est de p̄ponib; oib; q̄ sunt de subiecto plural' nūeri q̄ debēt exponi per vnā categoricā de copulato subiecto et nō p̄ hypotheticā copulatiua sicut innuit p̄. sedo elenhoz dicit. si q̄s p̄ces dat q̄ termin' plural' numeri debet eodē mō definiti sil cur termin' singular' nūeri tal' p̄e redarguit. Et sil mō dōm ē de istis. nulli hoies currit. qdā hoies currit. q̄ nō sunt contradictorie. q̄a i p̄pōib; contradictorie opposit' optz q̄ quicqdā affirmabat in affirmatiua. hoc negat in negatiua. s. sic nō ē hic. q̄a in affirmatiua ista videlicet. qdā hoies currit. currit affirmat de hoie cū qdā copulatoe q̄ subiectū ē plural' nūeri. et iō in ea designat currit p̄e nire hoie p̄iucim. s. in negatiua videlicet. nulli homines currit. s. negat currit de qlibet supposito hoie. tñ nō negat illa copulatio subiecti q̄ ip̄oxtabat p̄ subiectū plural' nūeri. Et iō dicit p̄e. h' dicitis. q̄ null' et non qdā edpollit intelligit ceter' parib; in terminis singular' numeri. Et q̄ p̄dicare non opponant tñ iste bñ opponunt qdā hoies currit. non qdā hoies currit. q̄ negatio est pressa illa plus operat q̄ ip̄licita et ita negatio talis neq; gat etiā illā copulatoe et non negatio. sedā q̄ includit in

Primum

nulli. Ad quartū dōm est q̄ p̄ma nō est falsa. q̄a nō
opret sp̄ q̄ h̄ signū v̄le ois distribuat terminū cui addit
p̄ tribz suppositis. s̄ hoc solū v̄ez q̄ū talis termin⁹ h̄z plu
ra supposita 7 hoc satis cōforme est dicto Pe. hil. in tras
eratu distributionū.

Octauū dubiū est. Quare platonici dixerūt

Indefinitā negatiuā v̄lem negatiuā idē valere. **S**o
lutio p̄ter duo. p̄mo p̄ter inordinatōem negatōis. v̄n
sic ordinat negatio apud antiq̄s in indefinita negatiua
nō ē hō albu. 7 cū negatio sit malignātis nature quit q̄d
post se inuenit hoc totum destruit 7 oppositū eius induz
cit. putabāt eā equalere negatiue. s̄ si termini debite or
dinent tūc istud nō p̄tingit. vt dicēdo homo nō est albu
postponēdo negatōem subiecto. Quia si p̄poneret dicē
do. nō hō currit. tūc negatio illa respicit subiectū forma
liter 7 negat ip̄m simplr. faciēdo v̄lem negatiuā. equa
let em̄ tunc illi. nullus homo vel nemo. **S**ed a ratio fuit
q̄ indefinita h̄z rōem materie p̄ter eius in determinatōem
Materia autē se trahit ad indignus. cū igit̄ pticularis aff
firmatio sit indignior v̄l. 7 v̄lis negatio sit indignior q̄
pticularis sicut v̄lis negatiua. indignior est q̄ pticularis
sicut 7 v̄lis corruptio peior est q̄ pticularis. ideo indefi
nita negatiua videt̄ habere v̄n v̄lis negatiue quasi de
teriorē partem sequēs 7 illi rācōe indefinita pticularis ha
bebit v̄m pticularis affir. matiuē. p̄ quo etiam indus
cunt signū q̄ p. sic solet v̄n indefinitis negatiuis. vt cum
d̄t tercio physicor. q̄ nō est motus p̄ter res. 7 in scōo de
aia q̄ nō est sensus p̄ter q̄nq̄. **S**ed istud nihil est. quia
materia p̄ se nō magis trahit ad indignus 7 deteriorē
ad melius cū sit subiectū cōe forme 7 p̄uarōni 7 appetit
formā. vt d̄t p̄mo physicor. **T**um etiam. q̄a illo p̄cesso
nō p̄ueniēter inferitur q̄ v̄lis negatiua est portior in gene
re negatiuaz q̄ v̄lis affirmatiua in genere affirmatiuaz.
Tum q̄ nō ideo pticularis affirmatio. 7 indefinita affir
matiua equalent. Quia pticularis affirmatiua est dis
gnior. sed q̄ de v̄l potest aliqd̄ affirmari ratōe sup̄pius
vel ratōe sue partis. **A**c p̄ hoc ad veritatē pticularis suf
ficiat q̄ p̄dicatum v̄ni parti cōueniat. **E**t eadem ratōe ad
veritatē indefinite. ergo sicut ad veritatē pticularis neg
gatiue sufficit aliqd̄ negari de v̄l fm̄ v̄nā eius partē ita
ad veritatē pticularis indefinite. **I**n materia tamē natu
rali indefinita equipollet v̄niuersali tam in affirmatiuis
q̄ negatiuis vt dictum est supra. 7 sic p̄bi vtuntur inde
finitis. p̄ v̄libz 7 nō aliter

Una autē affirmatio et negatio que v̄nuz de
v̄no significat vel cum sit v̄niuersale v̄niuersali
ter vel nō v̄niuersaliter. vt omnis homo albus
est. nō omnis homo albus est. nullus homo al
bus est. quidā homo albus est. si album v̄nū si
gnificat. **S**i vero duobz v̄nū nomē est positum
ex quibz nō est v̄nū nō est v̄na affirmatio. vt si
quis ponat hoc nomē tunica homini et equo. 7
dicat est tunica alba hec nō est affirmatio v̄na
nec negatio v̄na. nihil em̄ differt hoc q̄ dicere
est equus albus 7 est hō albu. si ergo he multa
significat 7 sunt plures. manifestū est q̄m et pri
ma multa vel nihil fecat neqz em̄ ē v̄nū aliquid

homo 7 equus quare nec in his necesse est h̄c
quidē cōtradictōem veram esse vel falsam

Hic p̄hs remouet in hac p̄tentiā scōm ip̄edimētū qd̄
impedit leges oppositaz p̄positionū 7 ē equocatio p̄dica
ti vel subiecti on̄dens p̄ter hoc q̄ enūciatio d̄ v̄na dicēs
q̄ v̄na affirmatio ē. affirmatiua orō. 7 negatio v̄na. i. ne
gatiua orō q̄ v̄nū fecat de v̄no. i. v̄nū p̄dicatū de v̄no sub
iecto siue hoc subiectū sit v̄le sumptū v̄liter siue v̄le non
v̄liter sumptū. **E**xemplū est. vt ois hō ē albu. nō ois hō ē
albu. 7 null⁹ hō ē albu. qd̄ hō ē albu. q̄libet istaz ē v̄na. s̄
albu v̄nū fecat. s̄ si duobz v̄nū nomē ip̄ositū ē ex q̄bz duo
bus nō sit v̄nū tūc affirmatio talis nō ē v̄na nec etiā neg
gatio. vt si q̄s ip̄onat hoc nomen tunica hōi 7 equo q̄ s̄
plura ex q̄bz nō sit v̄nū. 7 dicat tunica ē alba. tūc affirma
tio nō ē v̄na 7 tūc etiā affirmatio 7 negatio nō opponun
tur. q̄ nihil refert dicere tunica ē alba. 7 tunica nō ē alba
q̄ dicere equus ē albu 7 hō nō ē albu. **U**n̄ si iste due fecat
multa 7 sunt plures ita etiā p̄ma affirmatio scz. tunica ē
alba. multa fecat v̄l nihil. q̄ nō fecat v̄nū aliqd̄ hō 7 equus
et q̄ ē necē in his h̄c p̄tē p̄tradictōis eē verā. illā p̄o fals
sam. s̄ p̄nt silē vere vel false. **E**t ita innuit p̄. q̄ equocatio
impedit legē oppōnis p̄tradictōis.

In his ergo que sunt et que facta sunt ne
cesse est affirmatōem vel negatōem veram esse
v̄l falsam in v̄libz qd̄ v̄liter sp̄ hanc qd̄ veram
illā vero falsaz 7 in his q̄ sunt singularia. quēad
modū dictum ē. **I**n his p̄o q̄ in v̄libz nō v̄liter
dictū nō est necesse dictū est autē de his

Hic p̄. infert et p̄dictz corollaria qd̄a dicēs. q̄ ex sama
dictz seq̄t q̄ in his q̄ sunt de p̄nti 7 q̄ facta sunt. i. q̄ sunt
de p̄terito necē ē affirmatōem v̄l negatōem eē veraz vel
falsam in enūciatōnibz v̄nis. **I**n v̄libz qd̄ v̄liter sumptz
sp̄ h̄c qd̄ verā illā. vero falsam. **I**n his p̄o q̄ sunt singu
laria. h̄nt se enūciatōes sicut p̄us dictū est. s̄ in v̄libz
nō v̄liter sumptis. i. in succōtrariis nō necesse est h̄c esse
verā. illā vero falsam. quēadmodū dictū est

In singularibz vero 7 futuris nō similt. nā
si ois affirmatio vel negatio vera vel falsa est 7
omē necesse est esse vel nō esse quare si hic qd̄
dicat futurū aliqd̄ ille p̄o nō dicat hoc idē ip̄m
manifestū ē. q̄m necesse est verū dicere alterū ip̄
sozū si ois affirmatio vera vel falsa ē v̄teqz em̄
nō erunt sil in talibz. nā si verū est dicere q̄m al
bum vel nō albu est necesse est esse albu vel nō
albu. et si est albu vel nō albu. v̄ez est negare v̄l
affirmare. et si nō est inuenitur. et si mētatur nō ē
quare necesse est aut affirmatōem aut negatio
nem verā esse. nihil igit̄ neqz est neqz fit nec ca
su nec v̄trūlibet nec erit nec nō erit. sed ex ne
cessitate oia 7 nō v̄trūlibet. aut em̄ qui d̄t ver⁹
est. aut qui negat. similt em̄ vel fieret vel nō fie
ret. v̄trūlibet em̄ nihil magis sic vel nō sic se ha
bet aut habebit.

De futuris
conuincit

ad p̄m p̄ter res.

Ad p̄m p̄ter res.

Perihermeneas

Hic est aliud capitulum in quo philosophus specialiter tractat de oppositioibus enunciationum de futuro contingenti. Et diuidit in duo. quod primo probat intentum suum. Secundo remouet unam falsam solutionem aliquorum. Secunda ibi. Ac vero. Prima pars diuidit in duas partes secundum quod intentum suum probat duabus rationibus. Secunda ibi. Amplius si est album. Quo ad primum dicitur in singularibus et futuris contingentiibus non est determinata veritas sicut in propositionibus de presenti et preterito probatur per duas rationes. Prima est in singularibus et futuris contingentiibus una pars contradictoria est determinate vera et alia determinate falsa. sequitur quod omnia que eueniunt eueniunt ex necessitate. et que non eueniunt non eueniunt ex necessitate. sed si est falsum et inconueniens ens. Secunda probat sic. quod si aliquis dicat aliquid futurum esse. puta album erit vel fortes cras erit album. et alter dicat hoc idem futurum non esse. ut dicat fortes non erit cras album. tunc necesse est alterum illorum dicere verum. et alterum falsum si omnis affirmatio vel negatio est vera vel falsa. quod non potest due contradictorie. propositioes esse simul vere vel false. si ergo unus illorum dicit determinate verum. ut iste fortes erit cras album et alter falsum determinate. tunc necesse est forte cras esse album. et si ille dicit negat dicit determinate verum necesse est forte cras non esse album. et sic omne quod euenit ex necessitate euenit. et quod non euenit ex necessitate non euenit. si autem aliquis velit dicere quod nullus eorum dicit verum vel falsum. philosophus respondet quod hoc est impossibile. quod verum est affirmare vel negare. quod si non. tunc ille qui affirmat meretur et si mentitur tunc album non est. tunc non erit cras album. et per consequens qui negat dicit verum. et sic habet quod unus eorum et alius falsum. quod autem prius sit impossibile scilicet quod omnia que eueniunt eueniunt ex necessitate. et que non eueniunt non eueniunt ex necessitate probat philosophus. quod tunc nihil fieret contingenter ad verum libet vel a casu quod esset inconueniens

Amplius si est album nunc. verum erat dicere primo quod erit album. quare semper verum fuit dicere quod libet eorum que facta sunt quod est vel erit. Quod si semper verum fuit dicere quod est vel erit non potest hoc non esse vel non futurum esse. quod autem non potest non fieri impossibile est non fieri. et quod impossibile est non fieri necesse est fieri. Omnia ergo que futura sunt necesse est fieri. nihil ergo verum libet neque casu erit. nam si casu non ex necessitate.

Hic philosophus ponit secundam rationem qua probat supradictam conclusionem dicens. ponatur quod aliquid sit nunc album. tunc de illo prout fuit verum dicere hoc erit album. quod de omni illo quod factum est autem factum fuit verum erat dicere hoc erit. verbi gratia ponatur casus quod fortes sit album hodie tunc heri fuit verum dicere fortes erit cras album et in quolibet tempore antequam hodie. si autem illud dicitur. quia eadem est ratio de quolibet tempore recipitur ergo ista propositio que heri fuit vera. fortes erit cras album et quare an heri fuit vera determinate vel non determinate si non habetur propositio que in singularibus futuris contingentiibus una pars contradictoria non sit determinate vera et alia falsa. si vero dicatur quod fuit determinate vera. tunc arguitur sic. ista propositio fortes cras erit album fuit heri determinate vera. ergo fortes non potuit fieri non album. Quod sequentia patet. quod si potuisset fieri non album tunc possibile esset factum non esse album hodie. et sic prima non fuisset determinate vera. tunc ergo arguitur sic consequenter. fortes non potuit non fieri album ergo impossibile fuit forte non fieri album. sequentia tenet a quarta de possibilitate ad secundam de impossibilitate sicut et secundo huius patebit. Tunc sequen-

ter impossibile fuit forte non fieri album. ergo necesse fuit forte fieri album hodie que propositio etiam est bona. ut patet secundo huius. Et sic iterum redit primum inconueniens quod omnia que futura sunt necesse est fieri et nihil est propter hoc ad verum libet. vel erit a casu. quod si a casu tunc non erit ex necessitate.

Avero nec quod verum est neutrum contingit dicere ut quod necque erit necque non erit. primum enim cum sit affirmatio falsa contingit negatio non vera. et cur hoc sit falsa contingit affirmationem esse non veram. Adhuc si verum est dicere quod album est et magnus oportet verum esse. si vero erit cras oportet esse cras si autem necque erit necque non erit cras non erit verum libet. ut nauale bellum. oportet enim necque fieri nauale bellum. necque non fieri nauale bellum

In ista parte philosophus remouet unam falsam solutionem que posset dari ad istam rationem statim positam. posset enim aliquis dicere quod de eo quod nunc est album. non fuit heri verum dicere hoc erit album. vel etiam hoc non erit album. et sic non videtur preedere ratio Aristotelis. Hanc solutionem improbat duabus rationibus. Prima est. quod tunc sequeretur primo quod cum affirmatio sit falsa que negatio erit non vera. et cum negatio sit falsa que contingat affirmationem esse non veram sicut falsam. et sic due propositiones contra dictionem erunt false. quod est contra veritatem primi principii. Secundam rationem ponit ibi. Adhuc si verum. Et est ista. si verum est dicere album erit magnum est. tunc necesse est verum esse album scilicet et magnum. et si verum est dicere de aliquo futuro quod erit cras oportet ipsum cras esse. ergo falsum dixerunt antiqui posito quod cras aliquid erit album. hodie tamen nec erit verum dicere album erit vel album non erit. si autem hoc diceretur. tunc futurum contingens nec erit nec non erit. Quod autem hoc sit inconueniens patet. quia impossibile est aliquid nec fieri necque non fieri. Quod autem sequitur quod futurum contingens necque fiet necque non fiet. patet. quia ex quo affirmatio de futuro contingenti est falsa. Ideo futurum contingens non erit. quia si fieret iam affirmatio esset vera. et ex quo negatio de futuro contingenti est falsa. ideo futurum contingens non erit. quia si non fieret tunc statim negatio esset vera. Et istud declaratur per exemplum dicens sicut est illud futurum contingens nauale bellum quod vocatur bellum in nauibus nec erit nec non erit. supple si solutio antiquorum esset vera.

Que ergo contingunt inconuenientia hec sunt et alia huiusmodi. si omnis affirmatio et negatio vel in his que in vltimis dicuntur vltiter vel in his que sunt singularia necesse est oppositarum habere quoddam veram esse illam vero falsam nihil autem verum libet esse in his que sunt vel sunt. sed omnia esse vel fieri ex necessitate quare non oportebit necque consilium necque negociari. quoniam si hoc facimus erit. si vero non hoc non erit.

Philosophus resumit inconuenientia que sequuntur ad predictam etiam opinionem dicens. quod ista inconuenientia que dicta sunt. et multa alia consimilia contingunt huic supple opinionem. si illud verum est quod omnes affirmationes vel negationes in his que sunt vniuersalia vniuersaliter sumpta et in his que sunt singularia sic se habent. et necesse est

¶¶¶

Primum

alteram esse determinate veram & alteram determinate falsam. Sed etiam quod nihil erit ad vtrilibet in his quae sunt sed omnia erunt ex necessitate. Et ideo non oportebit consiliari cum consilium sit de his que possunt aliter fieri. nec quod oportebit negociari super diuitijs acquirendis. quia siue consiliari fuerimus siue non equaliter veniet quod futurum est. & siue negociari fuerimus equaliter dirabimur. quod ex necessitate euenit quod euenit

Nihil enim prohibet in millesimo annu. hunc quidem dicere hoc futurum esse. hunc vero non dicere. quare ex necessitate erit quodlibet eorum quod erat verum dicere tunc.

Nec phus remouet quasdam cauillationes que possunt fieri contra rationes prius factas. Et diuiditur in duas. quod primo remouet istas cauillationes. Secundo refutit istas rationes. Secunda ibi (Quare si in omni tempore) Quo ad primum ponit cauillationem contra secundam rationem superius positam. in qua dictum fuit si aliquid est nunc album plus de eo erat verum dicere hoc erit album. dices quod aduersarij veritatis dicunt quod erat prius verum dicere hoc erit album in tempore multo propinquo ipsi presenti. sed non in tempore remoto et sic non erat semper verum dicere. Ad quod respondet phus quod nihil differt dicere aliquid futurum esse ante millesimum annum. vel non esse. quonia ex necessitate erit quod erit. in quibus verbis vult phus quod si vnus dicat aliquid futurum esse ante millesimum annum. & alter dicat hoc idem futurum non esse. semper idem inconueniens sequitur. quia si vnus eorum dicit determinate verum & alius dicit determinate falsum. tunc omnia que fiunt ex necessitate fiunt. & que non fiunt non fiunt ex necessitate.

At vero nec hoc differt si aliquid dixerint contradictione vel non dixerint. manifestum est enim quod sic se habeant res. vel si non hic quidem affirmauerit ille vero negauerit. non enim propter affirmare vel negare erit vel non erit. nec in millesimo annu magis quam in quatuorlibet tempore.

Hic phus remouet cauillationem contra primam rationem in qua dictum erat si aliquis dicat aliquid esse futurum & alius dicat illud non esse futurum necesse est vnum eorum dicere verum. dices quod posset aliquis dicere quod hoc est ideo. quia contra traditoria per non dicitur siue pronunciat. Ad quod respondet phus dicens. quod manifestum est quod res sic se habent quod propter nostrum affirmare vel negare nec sunt nec non fiunt. siue igitur aliquis dixerit affirmationem & negationem siue non nihil propter hoc mutabit de necessitate rei. Etiam prima cauillatio non valet. quia illa affirmatio vel negatio que fuit ante millesimum annum non est magis vera vel falsa quam illa que fit in quolibet tempore propinquo

Quare sit in omni tempore sic habebat ut vnum vere diceret necesse erat fieri. & vnum quodque eorum quae sunt sic se habere ut ex necessitate fieret. quando enim vere dicitur quod quoniam erit. non potest non fieri. & quod factum est verum erat dicere semper quoniam erit

Hic refutit phus rationes quibus probauit quod in singularibus & futuris contingentijs vna pars contradictionis non est determinate vera & reliqua determinate falsa. & primo refutit primam. & secundo secundam. & patet rationes satis superius

Si hec non sunt possibilia. videtur enim esse principium futurorum. & ab eo quod consiliamur atque agimus aliquid.

In hac parte phus ostendit inconuenientiam ad que de dicitur rationes potest esse impossibilia. ad est ostendit quod non omnia eueniunt ex necessitate. Et diuidit in duas partes primam quod probat interitum suum duabus rationibus. Prima est. quia quaecumque causant ab actionibus nostris & a consilijs nostris illa non eueniunt ex necessitate. sed multa futura contingunt sunt hominibus igitur &c. Secundo probat. quod actiones nostre & consilia sunt voluntaria. quod possumus agere vel non agere consiliari vel non consiliari. & per consequens non eueniunt ex necessitate

Quonia est omnino in his que non semper actu sunt esse possibile. ut in quibus vtriusque contingit et esse & non esse. quare et fieri & non fieri. et multa nobis manifesta sunt sic se habentia. ut quoniam hanc vestem possibile est incidere & non incidere. sed plus exterius. Similiter autem & non incidere possibile est non enim esset ea plus exterius nisi esset possibile eam non incidere. Quare et in alijs futuris quae sunt potentia dicuntur hominibus. manifestum est quoniam non omnia ex necessitate sunt vel fiunt. sed alia quidem vtrilibet et non magis vel affirmatio vel negatio. alia vero magis quidem & in pluribus alterum. sed contra contingit fieri & alterum. alterum vero minime

Secunda ratio est ad idem probandum quod omnino in his que non sunt semper actu. impossibile est supple quod ista eueniant ex necessitate. talia autem sunt in quibus contingit vtriusque. scilicet & non esse. fieri & non fieri. & multa nobis manifesta sunt quae sic se habent ut quoniam possibile est hanc vestem incidere. & possibile est etiam eam non incidere si plus exterius. i. vetustate consumatur. quod non est possibile exterius vetustate nisi esset possibile eam non incidere. et ideo in his futuris que sunt entia in potentia manifestum est quoniam non omnia eueniunt ex necessitate. sed aliquid fiunt contingenter ad vtrilibet. in quibus non est magis vera affirmatio quam negatio. quidam vero sunt ut in pluribus & in illis alterum contingit fieri ut frequenter. sicut affirmatio frequenter fit in talibus. & alterum minime. i. raro sicut negatio. & illa vocantur contingencia nata siue ut in pluribus a logicis.

Igitur esse quod est quoniam est & non esse quod non est. quoniam non est necesse est. sed non omne quod est necesse est esse nec quod non est necesse est non esse. non enim idem est omne quod est esse necessario quoniam est. & simpliciter esse ex necessitate. sicut autem & in eo quod non est

In hac parte phus determinat veritatem questionis morte de futuris contingentijs. Et tria facit. Primo ostendit quomodo res se habent ad necessitatem essendi. Secundo quomodo orationes & propositiones se habent ad veritatem & falsitatem. Et tertio concludit interitum. Primum ostendit dupliciter. quia primo ostendit hoc de rebus secundum se consideratis. Secundo de rebus in ordine ad sua opposita. Quatuor ad primum dicit phus. quod res secundum se hoc modo se habent ad necessitates. quod omne quod est quoniam est necesse est esse. & quod non est quoniam non est necesse est non esse. non autem absolute necarium est illud quod est vel illud quod non est non esse. quod non est idem dicitur per se esse necarium quoniam est. & esse simpliciter ex necessitate & sicut etiam est in eo quod non est.

M.
hanc enim affirmare vel
negare magis magis
ipm

n. o

Perihermenias

Et in cōtradictōe eadē ratio est. esse quidem vel nō esse omne necesse ē futurū esse vel nō. nō tamē diuidentē dicere alterū necessariū. dico autē necesse est q̄dem futurū esse nauale bellum cras vel nō esse futurū. sed nō futurū esse cras nauale bellū necesse est vel nō futurū esse. futurū autē esse vel nō esse necesse est.

Hic p̄hs oñdit quō res se hñt ad necessitatē p̄paratōne ad sua opposita dices. q̄ eadē rō est in cōtradictōne q̄ est in rebz fm se consideratis. qz sicut res que nō habet absolutā necessitatē sic necessaria ex quadā suppositōne vt dictū fuit qñ est vel qñ nō est. ita in cōtradictōis illō qd fm se diuisim acceptū nō est necessariū sic necessariuz sub diuisiōne ad suū oppositū. quia de quolibet necessariū est q̄ sit vel nō sit. q̄ sit futurū vel nō futurū referendo veritatē ad totā diuisiōne. Sicut exēpli gratia. necessariū est nauale bellum cras esse futurū vel non esse cras futurū sub diuisiōne. sed diuisim nō est necessariū uti atqz esse futurū. vt nō est necesse nauale bellum cras esse futurū. nec est etiā necesse nauale bellum cras nō eē futurū referēdo scz veritatē ad ptes diuisiōnis

Quare qm̄ silr orōnes vere sunt quēadmodū et res manifestū est. qm̄ quecūqz sic se habent vt vtrūlibet sunt z cōtraria ipsoz cōtingere queāt. necesse ē silr se habere z cōtradictōne. qd cōtingit in his q̄ nō semp sunt. z nō semp nō stz. Porū em̄ necesse ē qdē alterā partē cōtradictōis vera esse vel falsam. nō tamē hoc aut illud. s; vtrūlibet. z magis qdēz vera; alterā nō tamen iam veram vel falsam.

Hic p̄hs in hac pre oñdit quō orōnes siue ppōnes se habent ad veritatē z falsitatē dices. q̄ orōnes silr sunt vere quēadmodū res se hñt. i. sicut se habēt res ad esse z non esse. ita etiā orōnes seu ppōnes se hñt ad veritatē z falsitatē. qdā sunt res q̄ nō sunt determinate ad esse neqz ad nō esse. vt pz de his q̄ non semp sunt neqz semp non sunt. vt sunt res p̄tingentes. ergo etiam orationes siue p̄positiones cōtradictorie que sunt de huiusmodi rebz nō sunt determinate in veritate z falsitate. Unde licet in talibus necesse sit alteram partē cōtradictōis esse veram et alteram falsam. neutra tamē est vera vel falsa determinate nec hec nec illa. Et q̄uis vna etiam magis sit vera q̄ alia. sed nō tamen determinate

Quare manifestū est qm̄ nō est nec esse omnis affirmationis vel negatōis oppositaz. hanc q̄dem veram. illam vero esse falsam. Neqz enim quēadmodū in his q̄ sunt. sic se habet etiam in his que nō sunt possibilibz. tamē esse vel nō esse sed quēadmodū dictum est.

In ista parte p̄hs cōcludit dicens. Quare ex dictis manifestum est quomā nō necesse est omnes affirmatōes et negationes oppositaz. id ē cōtradictōis sic se habere q̄ necesse est vna partem esse veram determinate z aliteram falsam. Quis causam subdit dicens. neqz enim quēadmodū in his que sunt. id est in illis de p̄senti. sic se

habet in his que nō sunt. z tamē possibilis sunt esse vel nō esse. in futuris p̄tingētibz. sed quēadmodū dictū est supple in p̄cedētibz in q̄bz p̄hs p̄cludēdo p̄mū libz nō vult aliud q̄ q̄ nō ē eodē mō veritas z falsitas in p̄positōnibz de p̄nti z in p̄pōnibz de futuro p̄tingenti

Questio. utrū in propo-

sitionibz singularibz z futuris p̄tingētibz quēadmodū in p̄teritis z p̄ntibz sit determinate vera altera ps p̄dictōnis

Et arguit p̄mo p̄ra suppositū q̄ nō sit veritas determinata in his q̄ sunt de p̄nti z de p̄terito. Primo non in his q̄ sunt de p̄nti. qz iste sunt de p̄nti. papa sedet. papa nō sedet. z silr iste stelle sunt in nūero pari. stelle non stz in nūero pari. z fortes cras ē vctur. z tñ neutra p̄dictarū ē determinate vera. Secdo. etiā nō videt esse veritas de p̄terito terminata in his q̄ sunt de p̄terito. vt in istis. fortes currit z fortes non currit. Qd sic ostendit. qz ab eo qd res ē vel nō est ozo dicit vera vel falsa. s; res significata p̄ ipas ppōnes nō est. ergo neutra eaz est vera. Tercio videt q̄ in futuris p̄tingētibz sit determinate veritas. Probaf. qz hec est de futuro p̄tingēti. sol oriet cras. z ē determinate vera. igit zc. Quarto. ista est de futuro cōtingēti. dies iudicij erit. z silr antichristus nascet. z tñ stz de terminare vere. Quinto. hec ē ppō p̄ se omne futuz p̄tingēs ē futurū. z p̄ p̄ns necaria. q̄ hec ē vera. omne futurum cōtingēs necario erit futurū. q̄ necessario eueniet z p̄ p̄ns videt determinate vera. Et p̄firmat p̄ Gilbert. p̄nti. q̄ vocat futurū necario cōtingere. Sexto bñ seqt. fortes necario erit vel nō erit. q̄ fortes necario erit. P̄ns ē necessariū. qz fundat in veritate p̄mi p̄ncipiū. igit z p̄ p̄ns erit necariū. Septio. iste stz p̄dictorie ppōnes de futuro cōtingēti fortes moriet. fortes nō moriet. tñ p̄ma illaz ē determinate vera. Octauo bñ seqt. morē ē q̄ erit. s; añs est determinate verū. cū sit ppō de p̄nti. q̄ p̄ns qd ē ppō de futuro. q̄ p̄ma p̄sequētia bona sit pz. qz omne qd mouetur mouebit fm p̄hm. vi. physicoz. Nono ista. omne cognitū a deo determinate eueniet. als posset deus in sua cognitōne falli. s; omne futuz p̄tingēs ē cognitū a deo. quē nō h̄l later. q̄ omne futuz p̄tingēs determinate eueniet.

In oppositū est Aristo. in littera. z ponitur iste discursus Maior. Qualis est dispositio rerū in entitate. talis est eadē in veritate z falsitate. Minor. p̄sencia in seipso sunt determinata. z similiter p̄terita in sua p̄teritione sunt certa. futura vero cōtingentia nunqz fuerant p̄sencia nec in se nec in sua causa sunt determinata. Conclusio. Igitur non est determinate veritas in singularibus z in futuris cōtingētibz sicut in p̄sētibz z p̄teritis

Maior ē p̄hi sedo metaphy. z p̄tuali eiusdē in postp̄dicatōē vbi d̄t q̄ ab eo qd res ē vel nō ē ozo d̄t vera vel falsa. Minor p̄bat ex rōne p̄ntis tale em̄ h̄ esse in se ipso determinatū. p̄terita etiam certa sunt in sua p̄teritione in quātum semel in p̄senti fuerunt sicut hec. fortes currit est determinate vera in quātum cursus semel in p̄senti forti in fuit. Futura p̄o solū hñt esse in eā z nūqz fuerunt p̄ntia. Et q̄ futura fm diuersitatem cause stz varia p̄nti si sunt futura que hñt esse in eā necessario. tunc habēs

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or correction to the main text. The notes are dense and cover several lines of the right margin.

Primus

De determinatū p qnto ipa est determinata ad hoc vt ex ea effectus infallibiliter eueniat. z h tale futurū est determinate z infallibiliter verū. si vero sit cū vt in pluribus agens qm aliqñ ē defectus. tūc effectus futurū determinate pexistit mutabiliter tñ. z ipedibiliter. z iō sic etiā ē determinate verū dice re illud futurū nō tñ cū pfecta certitudine. s; pbabiliter tñ. si pō sit cū agēs ad vtrūlibet in q effectū pexistit potentialiter et neutraliter tñ. tūc nec determinate verū ē dicere h erit. nec determinate h nō erit. nisi sub disiunctioe h mō h erit vlt nō erit. Et de isto futuro locut' ē pbs in textu qm multis rō nib; pbauit pclusionē q sequitur ex pmissis.

Ad obiecta in oppositū. Ad primū est dicendum. lz ille ppones nō sint determinate vere q ad nos. qz ignoramus q illaz sit vera vel falsa. tñ ex pte ra vna ē tñ determinate vera z alia falsa. sicut ista ē determinate vera. papa sedet vel papa nō sedet. lz nos ignoram' q illaz sit. z silt mō ista ē pa determinate astra s; nūero pari. vel ista astra nō s; in nūero pari. De tertiō ē ddm. lz ille sine formaliter de pnti ex q copula ē de pnti. tñ veritas ipaz dependet a pte vni' de futuro. vti ista ē vera vel falsa. sortes ē vcturus. qz sortes veniet. z sic nō ē simplr de pnti de q loquitur cōctō. Ad scdm ddm fm Alb. lz pntitū materialiter pntitū id qd ē pntitū nō ē. tñ nō pntitū formaliter sub sua rōne pntitōis. z sic ad min' in sua pntitōe determinatū ē. z hoc nō ē verū de futuro. qz futurū nūq; fuit. z iō nec in se nec i sua futuritōe determinatū ē. s; pte sic euenire vel alr z cons; formiter ad istud dicitur. Alij licet res scata p tales orōes nō sit in pnti. ē tñ in sua pntitōe z h sufficit. Ad ddm. licet res scata p ptes orōnū taliaz nō sit. tñ res scata p totam orōem ē sicut p totā illā orōem d; sorte cucurrisse. z h ē vlt sorte nō cucurrisse. Ad tertiū ē ddm. qz ē triplex futurū scilicet necessariū. ptingēs. z ipossibile. p h ddm est q ista sol oriet cras ē de futuro necario. z h state ordine rez. infirtu taz p autorē nature. z h ipa ē determinate vera. silt mō si fuerit futurū ipossibile vt celi cras corrupef. celi cras nō corrupef. vna ē determinate vera. reliq; determinate falsa. lz in singularib; z futuris ptingētib; vna ps p dicitōis nō ē determinate vera z altera falsa. Ad qrtū ē ddm. qz illa dies iudicij erit ē ptingēs ex habitudine suoz terminoz tñ supposita determinatōe diuina sic ē determinate vera vñ nihil refert aliqd ē possibile fm se qd tñ alteri pparit est ipossibile. z silt mō ddm ē de ista. antichrist' naceretur.

Ad qntū ddm fm Alb. lz futurū ptingēs formaliter ac ceptū sit de necitate futurū. id tñ qd ē futurū z ptingēs est et ptingēt futurū. Dicit tñ qdā vt inqt Alb. q futu ra ptingētia de necitate eueniūt h mō q futura s; h ē cō tin gerent. Et sic necessarium est hoc vel illud euenire. sed non est necessarium hoc vel illud euenire determinate.

Ad sextū ē ddm. qz si necariū in aūte dicat necessitate disiunctiois. sic anis ē verū. qz necē ē sorte fore vel nō fore. s; sic nō infert pns. si pō de necitate disiunctiois sic anis ē falsum. z sic etiā pns sicut etiā in textu tactū fuit. Ad septimū ddm. qz ppones de futuro ptingenti pnt accipi dupliciter. Vno' fm se. z sic in eis nō pte ē determinate veritas vel falsitas. vt pbatū ē in textu. Alio' pnt pntiderari in ordine ad alias ppones ex qbz depēdet. z sic aliqd depē detes ex veris determinat' pnt esse determinate vere. h mōi autē ē hec pō. sortes moriet. qz depēdet ex his determinate veris. Omne genitū corrupef. sortes ē genit' Vel ddm est q ille ppones nō s; de futuro ptingētī s; de futuro nec cessariū. qz depēdet ex necessarijs istis. omne genitū corru petur. omne viuēs est genituz q s; necessariū. qz fm p h m

pmo celi. impossibile ē aliquod genitū esse corruptibile. Ad octauū est ddm. qz si in psequēti erit dicat rps futu ruz distās a pnti. nō valet psequētia. vt nō sequitur. mor' est hodie. s; erit cras. Si vero dicat rps futurū pntitū pnti cui' aliqua pars iam est in pnti sic sequitur psequēs sed tūc supposito aūte psequens nō est futurū ptingens.

Ad nonū ddm. qz futura ptingētia sine ppositōes de eis formare pnt vel referri ad cām primā pura ad ipsuz deū. vel ad causas primas. si ad ipm deū sic s; bñ deter miare vere. si pō ad causas primas. sic non s; vere dcter' minare. z sic verificat textus p hi.

Incidūt dubia. Primū

An p. bñ dicat in pma rōne q pbat qz in singularib; z fu turis ptingētib; nō sit determinata veritas. si albū est vel nō ē supple determinate. necē ē albū ēē vel nō ēē. cū tñ ista. sortes ē albo sit ptingēs z nō necaria. Solo sic. qz licet illa nō sit necaria necitate logica. ē tamē necaria necitate physica. vñ necariū d; vno' qd nō ē possibile nō ēē. sicut ergo possibile d; duplr. ita z necariū. possibile em vno' d; qd h; potētā ad eē vel vt alr sit. Alio' d; possibile qd nō implicat dicitōne. z h scdm mō bñ ē aliqd possibile qd nō ē pmo mō possibile. vñ ista. sortes currit sorte currite est possibilis scdm mō z nō pmo mō. Et silt mō necariū d; duplr. Vno' d; necessariū qd nō pte ipediri p aliqua potētā. Alio' d; necessariū cui' oppositū implicat dicitō nē. pntū necariū vocat physicū z opponit possibili pmo mō accepto. scdm est logicū z opponit possibili scdm mō accepto. Et silt mō ē aliqd necariū isto scdm mō. qd nō ē necariū p' mō. ista orō. sortes ē albo. sorte exite albo ē ne cessaria pmo mō. qz p nullā potētā pte fieri. qn p illo tpe sit albo. nō tñ ē necaria scdm mō. qz ei' o' oppositū dicitōriū nō implicat p'radictōem z p'variū ē in negariū.

Secundū dubiū ē circa scdm rōnem. An verū sit si aliqd nūc ē albū. qz tunc verū erat dicere qm erit albū. s; fuit verū dicere h erit albus. cū tñ arguit ibi a pre tps ad totū tps. Solo nō est simplr bona' psequētia. aliqñ ergo semp est tamē bona in pposito gfa supposi tionis. qz simile ē de qualiter pte tps. ergo si aliquādo ē verum dicere. sortes currit cras. quia eadem est ratio de qualiter parte temporis.

Tercū dubiū ē. An vera sit ppositio positi ua in fine istius libri ista. omne qd est quādo ē necesse est ēē Et videt q nō. quia ex ea sequitur falsum sic arguendo omne quod est quādo est necesse est esse. omnis homo ē qm est. ergo omne hominē necesse est esse. quod falsum est. Solutio. ppositio illa potest esse pposita z diuisa. cō pposita qdem est qm illa determinatio quādo est. est deter' minatio p dicitū pura maioris extremitatis. scilicet esse sic punctuādo. Omne quod est necesse est esse qm est. et hoc modo nō debet poni in minoru ppositione cū sit determi natio maioris extremitatis. sed dcter cum ea trāfferri ad conclusionē. z tunc cōclusio erit vera. sic arguendo. omne quod est necesse est esse quādo est. omnis homo ē. s; om' hominē necesse est esse quādo est. Sedo pte ista ppositio esse diuisa. ita qz illa determinatio quādo est sit determi natio medij pura illius verbi est. z hoc mō d; sic pntua ri. omne qd est qm est necesse est esse. z hoc mō ppositio est falsa. z ergo nō est incōueniēs pclusionē esse falsam. z ita nō sequitur ex ista pponē q necesse est simplr omne illud qd est esse. sed solū sub illa dicitōe quādo est.

Exemplum pntitū
 vñ pntitū dicit mō
 vñ pntitū dicit mō

Perihermenias

Antiā autē est affirmatio de aliquo significās aliqd. Iste est scds liber in q̄ phus de terminat de multiplicatōe z de cōsequētia z eq̄pollētia enūciationū. Et diuiditur in tres tractatū. In p̄ tractatu determinat de multiplicatōe z de eq̄pollētia z p̄na enūciationū de inē-

In scdo tractatu determinat de multiplicatōe z de eq̄pollētia z p̄na enūciationū modalū. In tertio tractatu determinat de p̄rietate p̄ponū. **Sum** tractatū h̄z septē capla. In p̄mo p̄mittit q̄ddā necariū ad sequētia. Et diuiditur in tres p̄tes p̄ncipales. In p̄ma p̄te p̄bat affirmatōem esse p̄positā ex noie z p̄bo. In scda p̄te remouet q̄ddā dubia. In tertia p̄te p̄cludit. Quo ad p̄mū p̄hs vult istaz cōdusionē q̄ enūciatio affirmatiua ē p̄posita ex noie z p̄bo. quā sub obfcurz z irrēcatz p̄bis sic p̄bat illud q̄d fcat aliqd̄ predicatū de aliquo subiecto ex p̄positu ex nomine et verbo. sed enūciatio affirmatiua est h̄mōi. q̄d p̄bat cū d̄t. qm̄ autē est de aliquo affirmatio

Hoc autē est vel nomē vel innominatū vnuz aut oportet esse z de vno id. hoc est in affirmatiōe nomē aut dictū est et innominatū p̄ius. nō homo cū nomē q̄dem nō dico. s̄z infinitū nomē. vnū cū q̄dammodo significat infinitū quē ad modū z nō currit nō verbū sed infinitū verbum

Hic remouet q̄ddā dubia dices p̄ q̄ supple illud de q̄ aliqd̄ fcat z supple q̄d fcat h̄ vel ē nomē vel inoiatū. opz aut h̄ q̄d ē in affirmatōe eē vnū. i. opz vnū p̄dicatū dicit de vno subiecto. q̄d aut sit nomē inoiatū p̄s dictū ē. q̄a nō hō nō dico nomē s̄z infinitū nomē. nomē autē infinituz quōdammodo vnū fcat infinite. i. idēterminare. sicut etiā nō currit nō ē p̄bū. sed p̄bū infinitū. z qz textus iste ē obfcurus ideo p̄siderādū ē q̄ p̄hs ip̄licite remouet q̄rtuor dubia. scdm̄ ibi. **Q**nū aut. tertiū ibi. **N**omē ar. quartū ibi. **Q**nū cū. Quo ad p̄mū p̄hs remouet istud dubiū. dicit est cū q̄ affirmatio fcat aliqd̄ de aliqd̄. iō p̄hs remouet istud dubiū q̄ illud vel ē nomē vel innoiabile videlicet de quo aliqd̄ fcat vel q̄d fcat de aliqd̄ in affirmatōe z negatiōe. licet cū p̄hs nihil dicat in textu de negatōe. tū idēz d̄z intelligit de negatōe z affirmatōe z negatiōe. Scdm̄ dubiū q̄d remouet ē illud vtz p̄nēdū in enūciatōe affirmatiua vel negatiua debeat esse vnū vel plura. Illud remouet dices. q̄ opz illud esse vnū z intelligēdū ē voce et fcatōe. qz illud requirit ad enūciatōem q̄z multiplicatū. **T**ertiū dubiū ē q̄d sit inoiabile siue vt text̄ vtriusqz traductōis h̄z inoiatū. Ad q̄d r̄nder p̄hs q̄ inoiabile nihil aliud ē q̄ nomē infinitū vel p̄bū infinitū z vocatū fm̄ vnā exp̄oem inoiata. qz an̄ ips̄ **A**risto. nō fuerūt eis nomina ip̄osita fm̄ p̄dicata vero multiplicant enūciationes. **Q**uartū dubiū ē. vtz nomē infinitū fcat vnū. cū pus i se cūdo dubio dictū sit q̄ opz illud esse vnū q̄d ponit in affirmatōe. Ad q̄d r̄nder p̄hs q̄ nomē infinitū fcat q̄ddā modo vnū infinite. i. idēterminare. refert autē aliqd̄ significare vnū simplr̄ z aliqd̄ fcare idēterminare

Qmnis ergo erit affirmatio vel ex noie z verbo.

bo. vel ex infinito noie z verbo. p̄ter verbū autem nulla est affirmatio vel negatio.

In hac p̄te p̄hs p̄cludit. Et diuidit in duo. qz primo facit h̄ scdo remouet dubiū. ibi. Est cū vel fuit. **P**rimo d̄t q̄ ex dictis sequit q̄ om̄is affirmatio ē ex noie z verbo vel ex infinito nomie vel verbo. p̄ter autē verbum nulla est enūciatio affirmatio vel negatio

Est cū vel fuit vel erit q̄cūqz alia h̄mōi p̄ba ex his sunt q̄ posita sunt z significant cū ips̄

Hic p̄hs remouet vnuz dubiū. posset cū aliquis putare q̄ omne verbum esset adiectiuū cum om̄e tale adiaceat alteri. z ita non videretur est fuit vel erit verbum. Ad quod respōdet p̄hs q̄ est fuit vel erit z quecumqz sunt his ista ista p̄ba ex his q̄ posita s̄z. i. p̄fca q̄ dicit s̄z qz ip̄a. s̄z significat ips̄. q̄d ē p̄ria d̄na ipsius verbi.

Quare prima ē affirmatio z negatio est hō / mo nō ē homo. deinde est nō homo. nō est non homo. rursus ē om̄is homo. nō est om̄is hō. ē om̄is non hō. nō est om̄is nō homo. z in extrinsecis rēponibus eadem ratio est.

Istud ē scdm̄ caplm̄ in quo p̄hs docet multiplicare p̄pones de est scdo adiacēte q̄ vocant ille in q̄b̄ post h̄ verbiū est in orōne nihil sequit. dices q̄ ex h̄s dictis sequit q̄ p̄ma affirmatio z negatio ē ista. hō est. hō nō est. **D**e inde scda affirmatio z negatio. vt nō homo est. nō homo nō ē. rursus sequit alia affirmatio z negatio. s̄z in vllibus. vt ois hō est. om̄is hō nō est. om̄is nō homo ē. om̄is nō homo nō est. **E**t sicut fit ista multiplicatio in tpe p̄nti vt iā patuit. ita etiā in extrinsecis rēponibus. s̄z in tpe p̄nti z futuro. **E**t q̄b̄ p̄z q̄ p̄ncipal̄ sunt octo d̄ne enūciationuz de est scdo adiacēte. qz ip̄e t̄m̄ multiplicat ex p̄te subiecti q̄rtuor cū sunt de subiecto idēfinite sumptio q̄ ponitū h̄c p̄mo. **E**t quattuor de subiecto vlt̄er sumptio. ita q̄ due sunt affirmatiue z due negatiue que ponitū scdo. posset at̄ s̄z multiplicatio fieri in p̄ponibz p̄ncipalibz et singularibz. s̄z de illis in textu nō fit mētio. qz singulares nō variātur penes vniuersalitatē z nō vniuersalitatē. p̄ncipales vero variātur fm̄ eādē rōem fm̄ quā idēfinite. s̄z si q̄s igit̄ velit fm̄ has etiā q̄rtitares multiplicare erūt in vniuerso scdm̄ d̄ne p̄ponū de est scdo adiacēte. qz sunt q̄rtuor q̄rtitares z in q̄libet iuxta iā dicta multiplicatū q̄rtuor q̄ faciūt in summa. xvi. p̄pones.

Qnū autē ē tertiū adiacēs p̄dicat̄ duplr̄ dicitur oppōnes. dico aut vt ē iustus hō est tertiūz adiacere nomē vel verbum in affirmatione.

Istud est tertiū caplm̄ in quo p̄hs docet multiplicare p̄positiones de est tertio adiacēte que dicitur ille in q̄bus post hoc verbum est sequit aliquod materiale p̄dicatū. **E**t h̄ facit duplr̄. **P**rimo cū docet in hoc capitulo multiplicare illas que sunt de subiecto finito. **S**ecundo illas que sunt de subiecto infinito. z hoc in caplo sequit **Q**uātū ad p̄m̄ d̄t sic. qm̄ hoc verbum ē tertiū adiacēs p̄dicat̄. tunc p̄pones dicitur duplr̄. i. sunt in duplo plures q̄ de est scdo adiacēte. qz nōdum multiplicat ex parte subiecti sicut p̄dicte. sed etiā ex p̄te p̄dicati materialis infinitabilis. **E**t subdit dico aut. id est dictum expono cū dico hō est iustus. vbi nomē vel verbum dicit tertiūz

De Est
nō homo
nō est
335

Secundus

adiacens. id est esse tertiū adiacens in quibus verbis p̄his
ap̄te declarat q̄ p̄pō d̄: eē de p̄bo ē tertiū adiacēte. vñ h̄
p̄bū est pur̄ q̄libet dictio p̄t dici nomē. z sic est tertiū nos
mē. i. tertia dictio. s̄ q̄ p̄mōem vsus lo q̄ndi d̄: cōsignificā
eās p̄pō d̄: p̄bū magis nomē. q̄ addit vel p̄bū q̄si dice
ret ad h̄ q̄ sit tertiū nō refert an sit nomē vel verbum.

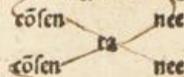
Quare quattuor iste erūt quarū due quidez
ad affirmatiōē z negatiōē sese habēt fm̄ con
sequentiā vt puatiōes. due vero minime. Di
co aut̄ qm̄ est aut iusto adiacebit. aut noniusto.
q̄re etiā negatiōes quattuor ergo erunt.

In hac p̄te p̄his ponit p̄sequentiā p̄dicatā. p̄positiōnū q̄
multiplicātur penes variatiōem p̄dicati etiā p̄ finitū z in
finitū. z diuidit in tres p̄tes p̄ncipales. p̄mo facit h̄. sc̄do
declarat dicta sua p̄ exempla in terminis v̄libz vsiter sumptis. sc̄do ibi.
Intelligimus aut̄. tertia ibi. Silt aut̄. Quo ad p̄mū d̄:
q̄re sequit̄ q̄ enūciatiōes iste q̄ multiplicat̄ ex p̄te p̄dicati
penes finitū z infinitū. z fm̄ affirmatiōem z negatiōem in
tpe p̄nti erūt q̄tuor. quāz talis ē habitudo q̄ due se ha
bēt ad affirmatiōem z negatiōem fm̄ p̄nam. sicut z puati
ue. id est p̄pōnes de puatiuo p̄dicato. **Alie** vero due mis
nime. q̄d dicit̄ licet p̄his poster̄ declarat. m̄ cōiter hic sic
exponit q̄ due eaz se habēt penes p̄sequentiā ad affirmati
ōem z negatiōem. i. ad vnā affirmatiuā seq̄tur altera neg
atiua. q̄z ad affirmatiuā simplicē. i. de p̄dicato finito se
q̄tur negatiua infinita. vt ad istā. hō est iustus. seq̄t̄ hec.
hō nō est nō iustus. z ad affirmatiuā infinitā seq̄tur neg
atiua simplex. i. negatiua de p̄dicato finito. vt ad istam
hō est nō iustus seq̄tur hō nō est iustus. **Que** vero alie.
sc̄z minime sic se habēt. q̄z ex negatiuis nō sequūt̄r affir
matiue vt negatiua simplex nō infert affirmatiuā infinitā.
vt nō seq̄tur. hō nō est iustus. q̄ est nō iustus. secūdo etiāz
negatiua infinita minime infert affirmatiuā simplicē. vt
nō seq̄tur. hō nō est nō iustus. q̄ hō est. **Et** iste ē bon^{us} in
tellect^{us} ist^{us} text^{us} q̄ diuersimode exponit q̄suis poster̄ vis
deatur p̄his satis manifeste dicere q̄ valet p̄na a negati
ua de p̄dicato finito ad affirmatiuā de p̄dicato infinito.
s̄ hoc nō impedit. q̄z ibi arguit̄ cū p̄stantia subiecti. i.
arguit̄ in his in quibz subiectū est in re. z natura. **Alij** aut̄
hūc textū sic exponūt̄. due p̄sequūt̄r se. i. ad affirmatiuā
de p̄dicato finito seq̄tur negatiua de p̄dicato infinito. vt
homo ē iustus. q̄ nō est nō iustus. **Et** ad affirmatiuam
de p̄dicato infinito. seq̄tur negatiua de p̄dicato finito.
vt homo ē nō iustus. q̄ homo nō est iustus. due vero mi
nime p̄sequūt̄r. q̄z ad affirmatiuā de p̄dicato finito nō
seq̄tur affirmatiua de p̄dicato infinito. vt nō seq̄tur. hō ē
iustus. hō est nō iustus. z ad negatiuā de p̄dicato finito
nō sequit̄ negatiua de p̄dicato infinito. vt nō sequit̄. hō s̄
mo nō est iustus. q̄ homo nō est nō iustus.

Intelligimus vero qd̄ d̄: ex his q̄ subscrip
ta sunt est iustus hō huius negatio. nō est iust^{us}
bō. est nō iustus hō huius negatio nō est non iu
stus hō. est em̄ in hoc loco z nō est. iusto et non
iusto adiacet. hec igit̄ quēadmodū in resolutōi
is dictū est. sic sunt disposita.

Hic p̄his declarat hoc qd̄ dixit p̄mo in q̄titate indefi
nita diceō. q̄ illud qd̄ dicit̄ est statim intelligim^{us} ex seq̄n
tibz p̄ vnā figurālē descriptiōem. sicut negatio hui^{us}. hō ē

iustus. est ista. homo nō est iustus. z negatio huius hō ē
nō iustus. est ista. homo nō ē nō iustus. iste vero p̄pōnes
dispositē s̄z quēadmodū dictū ē in resolutōis. i. an p̄mo
p̄pō. **Et** p̄t hic ponit figura quadrāgularis talis
a hō est iustus oppositē homo nō est iustus. b

c hō ē nō iust^{us} oppositē hō nō est nō iustus d
Et silt mō dicat̄ de puatiuis. **Et** vt planū sit qd̄ d̄: p̄
positio p̄ma sc̄ata hac l̄ra a oppositā ē ei q̄ sc̄at p̄ b. z illa
q̄ sc̄at p̄ c. ei q̄ sc̄at p̄ d. z rursus sc̄ata p̄ d q̄ ē q̄tra p̄sentā
nea ē ei q̄ sc̄at p̄ a. i. seq̄tur ad eam bona p̄na. z p̄ b sc̄ata
cōsentanea ē ei q̄ sc̄at p̄ c. z seq̄tur ad eā visum est.

Silt aut̄ se h̄z z si v̄lis nois sit affirmatiō. vt
ois est hō iustus. negatiō. nō ois est hō iustus.
ois est hō nō iustus. nō ois est hō non iustus.

Ista ē tertia ps p̄ncipal^{is} ist^{us} caplan q̄ oñdit illud idēz
in p̄pōnibz v̄libz qd̄ i idefinitis oñdit. z diuidit in duo. p̄
facit h̄. sc̄do remouet vnū dubiū. ibi. **Sed** nō silt. **Quo**
ad p̄mū d̄: opz silt se h̄z p̄pōnes si affirmatiō sit nomis
v̄lis v̄l sumpti. vt ois hō ē iustus. ois hō nō est iustus.
ois hō est nō iust^{us}. ois homo nō est nō iustus

Sed non silt angulares cōtingit veras esse
contingit aut̄ aliqñ. he due igit̄ oppositē sunt.

Hic p̄his remouet vnū dubiū. q̄z ex q̄ dicit̄ est statim
v̄les h̄nt se silt sicut idefinite possēt aliq̄s dubitare z cre
dere q̄ p̄pōnes v̄les in oibz sic se haberēt sicut idefinite. qd̄
dubiū remouēt d̄: q̄ nō p̄tingit āgulares. i. p̄pōnes d̄
recte in āgulis positas ēē silt veras in v̄libz v̄l sumptis
supple sicut in idefinitis h̄ p̄tigit̄ he nāq̄z idefinite. supple
s̄z silt vere. he p̄o v̄les supple s̄z oppositē. i. d̄rie in p̄o in
cōpossibiles. z vt cognoscāt̄ p̄pōnes āgulares ponātur
due figure q̄drāgulares in q̄bz p̄ma z sc̄do faciūt̄ p̄mas
angulares z tertia z quarta. alias āgulares p̄ma sit in
definitis secūda in v̄libz. z t̄nc manifestū erit q̄ nō sumit̄
sunt āgulares vere in his multiplicatiōibz.

- a hō est iustus ————— homo nō est iustus b
- c hō est nō iustus ————— hō nō est nō iustus d
- a ois hō est iustus ————— ois hō nō ē iustus b
- c ois hō ē nō iustus ————— ois hō nō ē nō iust^{us} d

Alie at̄ ad id qd̄ ē nō hō q̄si subiectū aliq̄s ad
ditū vt ē iust^{us} nō hō nō est iustus nō hō ē nō iu
stus nō homo nō est nō iustus nō homo magis
aut̄ plures bis non erunt oppositiones

Hic icipit caplm̄ q̄rtū ist^{us} tractat^{us}. in q̄ p̄his docet
multiplicare enūciatiōes de subiecto ifinito penes varia
tiōē p̄dicati p̄m̄ finitū z ifinitū. z affirmatiōem z negati
ōem. **Et** diuidit istud caplm̄ in duas p̄tes p̄ncipales. q̄z p̄
mo facit h̄. sc̄do oñdit d̄nam iter istas z alias. sc̄do ibi.
hecaut̄. **Quo** ad p̄mū d̄: q̄ alie s̄z enūciatiōes q̄ habēt
aliq̄s additū. h̄nt aliq̄s p̄dicatū ad id qd̄ ē nō hō. id ē
ad subiectū ifinitū. **Et** hūc ē exēplū. vt nō hō est iust^{us} nō
homo nō ē iust^{us} nō hō est nō iust^{us} z nō hō nō est nō iust^{us}
Et nō erūt plures oppōnes p̄dict̄s iā noiaris In q̄ textu
p̄his docet multiplicare enūciatiōes penes finitū z ifinitū
ex p̄te p̄dicati q̄ h̄nt subiectū qd̄ ē nomē ifinitū. p̄us vero

Perihementas

docuit multiplicare illas q̄ habebat subiectū finitū . z istud facit ex eo qz p̄pones haberes subiectū infinitū eis dem de causis h̄nt multiplicari . p̄ter q̄s h̄ntes subiectū finitū z sunt tres cause . p̄ma ē q̄litas . q̄a q̄dā ē affirmatiua z q̄dā negatiua . sc̄da cā ē q̄litas . q̄a q̄dā sunt indiffinitē . q̄dā sunt vles . tertia cā ē p̄dicatū . q̄a q̄dā talū h̄nt p̄dicatū finitū z q̄dā infinitū z etiā multiplicant̄ penes ips̄ p̄teritū z futurū quēadmodū dictū fuit sup̄ius de alijs

De aut̄ extra illas ip̄e fin se erunt vt nomi / ne vtentes quod est nō homo.

Hic ostēdit d̄m̄ inter enūciatōes istas z p̄us mult̄ plicatas . q̄a possit aliquis dubitare z q̄rere in q̄ d̄nt ille enūciatōes ab alijs p̄us dicit̄ in q̄b̄ p̄dicat̄ hoc p̄bū est tertiū adiacēs h̄ dubiū remouēs d̄t q̄ h̄c enūciatōes itz dicit̄ sunt extra enūciatōes illas q̄ p̄us sunt dicit̄ . eo q̄ vtunt̄ noie in finito loco subiecti . alie vero habebant̄ nos̄ men finitū pro subiecto .

In his vero in q̄b̄us est nō contingit vt in eo qd̄ est currere vel ambulare . idem faciūt sic posita hec . at si est addere . vt est currit ois hō . nō currit ois hō . currit ois nō homo . nō currit ois nō homo .

Stud ē q̄ntū caplm̄ in q̄ p̄hs docet̄ multiplicare enūciatōes in q̄b̄ p̄dicant̄ alia p̄ba q̄s h̄ p̄bū ē sicut sunt verba adiectiua . Et diuidit̄ in duas p̄tes p̄ncipales . q̄a in p̄ma p̄te facit̄ hoc qd̄ dicit̄ ē in sc̄da p̄te remouet̄ dubia ibi . Nō ē em̄ . Primo d̄t q̄ in his enūciatōib̄ in q̄b̄ hoc p̄bū est nō p̄tingit̄ . i . p̄dicat̄ . s̄ alia verba adiectiua sicut currere v̄l ambulare idē faciūt . sic posita . i . eodē mō multiplicant̄ enūciatōes z eodē mō se h̄nt ad ep̄onem z p̄ses quentiā . sicut si h̄ verbū est esset̄ ibi positiū sicut si ex̄pl̄as riter dicat̄ . Ois hō currit . ois hō nō currit . z ois nō hō currit . ois nō homo nō currit

Nō em̄ dicendū est . nō ois homo . sed nō negatio ad id qd̄ est homo addenda est

Ista sc̄da p̄s p̄ncipalis caplm̄ in q̄ p̄bus remouet̄ q̄ dā dubia . z diuidit̄ in duas partes fin q̄ remouet̄ duo dubia . sc̄da ē ibi . Ois em̄ nomē . Quo ad p̄mū d̄t q̄ in ista multiplicatōe v̄lum p̄ponū penes subiectū nō ē negatio infinitas addēda signo dicēdo . nō ois hō . s̄ addēda ē ad id qd̄ ē hō . i . subiecto dicēdo . Ois nō hō . v̄n . p̄ in isto textu remouet̄ dubiū . ex̄ q̄ em̄ p̄us dicit̄ ē q̄ remiss̄ ni infinitas in enūciatōib̄ z infinitatio terminoz ē cā multiplicatōis p̄ponū . nō possit aliq̄s dubitare quō terminus deberet infinitari in enūciatōib̄ v̄lib̄ . v̄t p̄ sc̄ p̄ negatōem additā ad signū v̄l ad subiectū . Ad qd̄ resp̄ndet̄ p̄hs . q̄ negatio addēda est subiecto siue terminus nō cōmuni nō aut̄ signo v̄li .

Ois em̄ nō v̄le sed qm̄ v̄liter manifestū est aut̄ ex eo qd̄ est . currit hō . non currit hō . currit nō hō . nō currit nō hō . he em̄ differūt ab illis . eo q̄ nō v̄liter sunt . quare ois nullus nihil aliud cōsignificat̄ . nisi qm̄ v̄l de hōie vel affirmat̄ vel negat̄ . s̄ z cetera eadē oportet apponi

Hic p̄ . remouet̄ sc̄dm̄ dubiū . dicit̄ ē em̄ p̄us . q̄ p̄o ē v̄lis in q̄ ponit̄ illud signū ois v̄l null̄ v̄l p̄s̄e . possit̄ ē

aliq̄s credere q̄ h̄ signū ois etiā fecerit v̄le . Ad q̄m̄ r̄d̄et̄ p̄hs q̄ ois nō fecit̄ v̄le . s̄ significat̄ v̄liter . Et hoc manifestū ē . qz iste enūciatōes . hō currit . hō nō currit . nō hō currit . nō hō nō currit . d̄nt a p̄dictis sc̄z v̄lib̄ . eo qd̄ non sunt accepte v̄l . sc̄q̄ igit̄ q̄ ois v̄l null̄ nihil aliud fecit̄ nisi q̄ v̄liter affirmat̄ vel v̄liter negat̄ . ergo oportet eandē oppōnem esse inter illas .

Circa textū nūc expositū

sunt dubia . Primo v̄t p̄ in textu b̄n vocat̄ nomē infinitū innoiable vel innoiatū . Solo Alibi sic . qz nihil noiar̄ . d̄t em̄ Boetius . Tu dico hō aliqua rē p̄tūto sc̄do . s̄ cū dico . non hō qd̄ p̄tūto crelo . z q̄ nō est nomē fin intentōem logica . nec t̄n incidit̄ in alia p̄tōis a noie . s̄ vocat̄ nomē infinitū . qz ē nomē fin aliquid qd̄ fecit̄ subam cū q̄litate . s̄ nō h̄z nois p̄fectōem sc̄do z in terprando . q̄ sit illa q̄litas q̄ nomis suba h̄z determinari . p̄bi gr̄a . nō hō ē nomē infinitū in q̄ illa negatio nō noīli adiuera p̄ p̄pōem collit̄ q̄litate finitā q̄ est p̄ncipiū nō minād̄re z nullū ponit̄ . nō nō interpret̄ z nō fecit̄ subam nisi infinitā cur̄ q̄litas ē infinita . qz tal̄ q̄litas sufficit̄ ad hoc vt sit nomē fin gr̄maticū . q̄ modos ponit̄ q̄ res cōsiderat̄ . z ita b̄n d̄t a p̄ho innoiable vel innoiatum .

Secūm dubiū ē . An nomē infinitū p̄tesse subiectū in enūciatōe cū t̄n hoc sup̄ius sit negatū in p̄mo libro . Solo sic . in enūciatōe cōter dicit̄ in qua enūciat̄ aliq̄d p̄dicatū de aliq̄ subiecto d̄t determinatio v̄l in d̄t determinatio . qz h̄ mō ip̄m fecit̄ aliq̄d qd̄ q̄dā mō ē v̄nū z talis v̄ritas sufficit̄ ad rōnem subiecti in p̄pōne siue enūciatione v̄na .

Tertiū dubiū ē . Que ē d̄m̄a inter enūcia / tiones de est sc̄do adiacete . z t̄t̄o adiacete . Solo . de est sc̄do adiacete dicit̄ ille in q̄b̄ post h̄z v̄nū ē nullū sc̄q̄ materiale p̄dicatū . vt dicēdo hō ē aialē . s̄ de est t̄t̄o adiacete dicit̄ . q̄n post h̄z p̄bū ē sc̄q̄ materiale p̄dicatū vt dicēdo hō ē null̄ . hō ē albi . hō ē t̄t̄o . z t̄t̄o cas . nulla ē p̄pō de ē p̄mo adiacete . q̄ nulla ent̄ de ē sc̄do v̄l t̄t̄o adiacete . aut̄ manifestū ē . p̄na . z . baf . qz t̄t̄o d̄t ad sc̄dm̄ . sc̄dm̄ at̄ ad p̄mū . Etā in p̄pōe de ē t̄t̄o adiacete ē sp̄ sc̄do adiacete . qz sp̄ ponit̄ in sc̄do loco Solo . nulla ponit̄ p̄ p̄pō de est p̄mo adiacete . qz p̄m̄ vt h̄mōi nūq̄ ē adiacete . s̄ t̄m̄ sc̄dm̄ qz adiacete ē ad al̄t̄p̄ iacete . s̄ p̄supponit̄ al̄t̄p̄ sc̄z p̄mū . Ad p̄firmatōes videt̄ Albi q̄ in p̄pōne de ē t̄t̄o adiacete h̄z p̄bū ē nō ē t̄t̄o . ordie s̄z nūcro . ordie nāq̄ sc̄dm̄ ē . q̄a t̄n in tali p̄pōne sunt tria sc̄z subiectū . p̄dicatū z copula z p̄ponibilia sunt aut̄ p̄pō sitōem . s̄ ē ibi ē t̄t̄o nūcro . Al̄i . hō dicit̄ q̄ ex eo . qz in p̄pōne de ē t̄t̄o adiacete sibi p̄iacent̄ cōponētia qd̄libet eoz d̄t t̄t̄o adiacēs . q̄a qd̄libet se solo acceptū in p̄partione ad duo alia d̄t t̄t̄o . sicut si cōnt̄ tres hoies in vno domo qd̄libet eoz ē t̄t̄o in domo respectu duoz alioz

Quartū dubiū ē . Quare . p̄ in multiplica / tione istaz enūciationū nō facit̄ mētoz de enūciatōe p̄ticulari z singulari sicut de indiffinita z v̄li . Solo . s̄ q̄n p̄ticularē nihil addit̄ sup̄ terminū idēntite sumptū nisi q̄dā vagū respectū quē ip̄orat̄ signū v̄le cū additōe dist̄ributōis quā dist̄ributōes . p̄ oib̄ sup̄posit̄ . nō h̄z v̄le ex seip̄o . z iō nō numerat̄ singulari . penes v̄lratem z rō v̄lratē cū eaz subiecto nō p̄r addi signū . P̄nt tamē p̄pones multiplicari penes oem q̄litate . Cuī ē ex̄pl̄a . vt

margin notes on the left side of the page, including phrases like "p̄ter q̄s h̄ntes subiectū finitū" and "p̄ter q̄s h̄ntes subiectū infinitū".

margin notes on the right side of the page, including phrases like "Solo Alibi sic" and "de est sc̄do adiacete".

Perihementas

gōcīngt arguere a negatiua ad affirmatiua de p̄dicato infinito in duplīcibz p̄dicatibz. s. subalibz z accītalibz. In subalibz absolute uale sine p̄stātia subiecti. vt bñ sequit chymera nō ē hō. s. nō hō. Quia ad illā. chymera ē nō hō. nō sequit. s. chymera ē. s. omittit fallacia a dicto fm qd ad dictū simplr. sicut h. chymera ē nō ens. s. chymera ē. z h. ē ex eo. qz negatio infinitas in noibz substantiuis nihil derelinqt in rez natura. vt plus in caplo de noie dicitū fuit. In accītalibz hō nō uale sine p̄stātia subiecti. qz negatio infinitas ibi aliqd derelinqt. vt dicit Albr. z s. h. ista p̄na ualere. chymera nō ē iusta. s. chymera ē nō iusta. tūc ualere argumētū a p̄pone hūte ples causas ueritatis ad p̄pōem hūtez tm vna cām p̄tatis. Quia negatiua hz duas cās. s. si subiectū nō ē z alia si p̄dicatū sibi nō conueniat affirmatiua hz tm vna uidelicet si p̄dicatū sibi nō pueniat. Et istud. p. uidef inuere p̄mo p̄p. in fine ubi dicit p̄bat qz nō uale p̄na a negatia ad affirmatiua nec idē fcat lz aliq dicit dictū p̄bi ubi intelligi in p̄dicatibz cōpositis z nō simplicibz. Et illi mō dōz ē de alijs pura de negatiua de p̄dicato infinito z affirmatiua de p̄dicato finito. qz nō tener nisi posita p̄stātia subiecti. qz si ad hāc hō nō ē nō iustū. seqret. s. ē iustū. tūc possit p̄nter inferri ē iustū. s. ē z tm de chymera p̄t dicit qz nō ē nō iusta. sed nō p̄t dicit. s. ē iusta. Et ita exposit ē supius text. p̄bi in qd dicit qz due p̄pōes de ētercio adiacēte p̄sequunt se z due minime hō mō minime. i. ad negatiua de p̄dicato finito nō sequit affirmatiua de p̄dicato infinito. Et ad negatiua de p̄dicato infinito nō sequit affirmatiua de p̄dicato finito z hec expositio uera ē cū simplr nō inferat se ille lz posita p̄stātia subiecti.

¶ Nonū dubiū An in pōnibz p̄uatiuis z in finit. eodē mō sit sumenda oppo z p̄ntia siue equalētia.
Solo sic. qz negatio infinitas nō ponit in spē p̄ negatioem pure negantē. qz totū negat. s. p̄uante qz aliquid derelinqt. z ita sile iudiciū ē qz ad p̄tate z fallitate in p̄pōsitiombz in qbz sunt p̄dicata p̄uatiua z infinita. vt illis ueritatis sunt. hō ē nō iustū. z hō ē iniustus.

¶ Decimū dubiū ē. p̄pter qd in hmōi eq̄pōl lentis due negatiōes faciūt vna affirmatiōes.
Solo Albr. qz negatio ē malignat̄ nature quicqd post se iuenit hō totū destruit z oppositū ei. inducit. z iō si supuenet rit negatiōi eā trāsmurat. qz h. ē ei. offcīū. s. nō p̄t trāsmutare nisi in oppositū. s. trāsmurat ad ualorē affirmatiōis. sicut hec. nō ois hō non currit. uale ad hāc. qdā hō currit. z non qdā hō nō currit. hāc ois hō currit. Quō uero vna negatio destruit aliā. cū tm sile ad dicitū sile augmētet actōez ei. habes cū multis alijs circa regulas eq̄pollētia num in cōmentarijs Petri hīpani.

¶ Quā p̄o cōtraria ē negatio ei qz est. omē aial iustū ē. illa qz fcat qm nullū aial iustū ē. he qdēz manifestū ē. qm nunqz erunt uere simul. neqz in eodē ipō bis p̄o oppositē erūt aliqñ. vt nō omē aial iustū est. aliqñ aial iustū est.

Istud ē sextū caplū in q. p. remouet dubia circa oia p̄dicta. Et diuidit in sex fm qz remouet sex dubia. Quō ad p̄mū. p. remouet dubiū qd orit̄ ex supius dictis. qz dicitū ē supius qz nō p̄tingit angulares eē sil ueras in vlibz sicut in indefinitis. possit aliqñ dubitare qz sit cā qz angulares nō p̄nt sil eē p̄e. in vlibz sicut in indefinitis. Ad qd

dubiū. p. rīdet in isto textu. qz angulares in vlibz sunt eōz trarie. p̄rie ar nūqz sunt p̄e. nec sunt sil in eodē. i. fm Albr rū nunqz sunt sil p̄e ib eodē tpe. qz in diuersis tpebz possit bile eēt p̄rias sil eē ueras. Opposite p̄o his. i. succōtrarie qz opponunt iuxta pus dicta p̄ris oppōne signi sunt aliqñ sil p̄e. sicut p̄z in istis. aliqñ aial ē iustū. nō oē aial ē iustū siue qdā aial nō ē iustū. Nō aut sunt sp sil p̄e. qz solū qñ p̄pōnes sunt de materia p̄tingenti.

¶ Sequunt uero hec hāc quidē que ē nullus hō iustus est illa que est omis homo. nō iustus est illam uero que est aliquis homo iustus ē opposita. qm nō omnis est homo nō iustū? necesse est enim aliquem esse.

In ista p̄p. remouet scdm dubiū dicitū ē cū pus qñ hoc p̄bū ē p̄dicat tertiū adiacēs tūc subiecto exite finit to sicut q̄ttuoz p̄pōnes qz due se hnt fm p̄nam seu cōfēs quunt se fm affirmatiōem z negatiōez vt p̄uatiōnes. due p̄o minime. s. possit aliqñ dubitare qz eēt ille p̄pōnes qz sic se p̄sequunt fm affirmatiōem z negatiōem hō dubiū remouens dicit. p. qz illa qz ē nullū hō ē iustus. seq̄t ista. ois hō ē nō iustū? debire ordinādo p̄pōnes. ita qz p̄ponat vltis de p̄dicato infinito z sequat negatiua de p̄dicato finito vel intelligit dicitū istud posita p̄stātia subiecti vt in subalibz et tūc uale p̄na vt patuit. Et hoc p̄bat sic qz ista p̄ntia. nullū hō ē iustū? qz ois hō ē nō iustū? sit bona. qz ista. aliqñ hō ē iustū? ē opposita illi qz ē. ois hō ē nō iustū? qz ē ei. p̄dīctoria. ista p̄o. aliqñ hō ē iustū? repugnat illi. nullū hō ē iustū? p̄ma p̄na fuit bona p̄ regulā. qñ cōpōsitiōez p̄ntis repugnat ancedēti. tūc p̄na ē bona. Et qz possit aliqñ dicere. qz ista. aliqñ hō ē iustū? nō ē p̄tradicetoria illi ois hō ē nō iustū? iō. p. declarat illud dices. qz ad ista. ois hō nō ē nō iustū? seq̄t ista. aliqñ hō ē iustū? qz si ois hō nō ē nō iustū? tūc necē ē aliqñ hōiem eē iustū. mō ista qz dicit. Ois hō nō ē nō iustū? repugnat illi qz ē. ois hō ē nō iustū? rāqz ei. p̄rio. s. ista erit ei. p̄dīctoria. qz dicit aliqñ hō ē iustū? qz ista ē vna p̄icularis illi qz ē. ois hō ē nō iustū? Alij ad rollēdū p̄tricare qz uidef eē in dicit. dicit qz duplīces sunt p̄pōnes negatiue siue duplī p̄nt formari. Uno mō sic qz negatio cadat rā sup subiectū qz p̄dicatum sicut p̄tingit qñ dicit. non ē hō iustū? z tunc ad negatiuas non sequitur affirmatiue sic dicitū fuit sup. qz affirmatiue dicit affirmatiōem subiecti. lz negatiue nō dicit p̄sitiōem subiecti eo qz negatio remouet totū id qd eā sequit. Alio p̄nt negatiue p̄pōnes sic formari qz negatio tm cadat sup p̄dicatū et nō sup subiectū. sicut cū dicit. hō non ē iustū? z tūc ponit p̄ eas subiectū sicut p̄ affirmatiuas. z qz ad tales negatiuas de subiecto finito sequit affirmatiua de p̄dicato in finito. z isto mō sumit negatiue ab Aristo in textu z hoc ferme coincidit cū eo qz dicitū ē qz ad negatiua de p̄dicato finito. sequit affirmatiua posita p̄stātia subiecti. z sic ea qz uidetur discordāta ad p̄cordiā reducunt.

¶ Manifestū ē aut qm etiā in singularibz si est uerū interrogatū negare qm z affirmare uerū ē vt putas ne socrates sapiēs est nō socrates. igit nō sapiēs ē. In vlibz p̄o nō p̄a ē qz sicut dicit p̄a aut negatio ē. vt putas ne ois hō sapiēs ē. non igit ois hō nō sapiēs est. hoc aut falsum est. s. non igitur. omnis homo sapiēs est uera ē hec

Secundus

enim opposita est illa vero contraria.

In hac pre. p. remouet terciū dubiū. istud scz dicitū ē supi q̄ in p̄pōnibz simplr sumptz vna seq̄ ad aliā vt ad negatiuā de p̄dicato finito. affirmatiua de p̄dicato infinito posita p̄stātia subiecti v̄l ecōtra simplr. possēt q̄ aliq̄s dubitare. vtz sic etiā eēt in p̄pōnibz sumptz interrogatiue. **A**d q̄d. p. r̄ider sub distinctōe dicēs q̄ sic in singularibz s̄ nō i v̄l b̄. **Q**̄r̄ in singularibz sic sit p̄z. q̄z in singularibz imp̄tinens ē an negatio p̄ponat v̄l postponat. **E**xplū ē. vt putas ē ne socrates sapiēs. z si dicat nō. tūc b̄n̄ infert. **S**ocrates nō ē sapiēs. q̄ infert istā. **S**ocrates ē nō sapiēs. **I**n v̄l b̄ hoc nō p̄tingit. q̄z si q̄s q̄rat. est ne ois hō sapiēs. z r̄ider nō. tūc illa r̄isio valet istā. nō ois hō ē sapiēs. z ad illā nō seq̄tur ista de p̄dicato infinito. ois hō est nō sapiēs. q̄z p̄ma p̄r eē p̄a sc̄da erit falsa. **Q**̄r̄ ista sit p̄a. nō ois hō ē sapiēs ē manifestū. q̄a valet istā. q̄daz hō nō ē sapiēs. **I**ta p̄o. ois hō ē nō sapiēs. equale istū nullū hō ē sapiēs q̄ ē falsa vt certum ē. z **S** subdit p̄s in textu. q̄ hec. nō ois hō ē sapiēs. ē opposita p̄rādictorie illi interrogare q̄ fuit. an ois hō ē sapiēs. s̄ illa q̄ ē. ois hō est nō sapiēs est p̄raria p̄me q̄ dixit. ois hō ē sapiēs. et sic manifestū ē q̄ non op̄at idē negatio p̄posita z postposita in v̄l b̄s sicut in singularibz

Ille p̄o q̄ s̄m infinita p̄traiacentes noia vel p̄ba vt in eo q̄d ē nō hō vel nō iustū q̄ si negationes sine noie vel p̄bo eē videbunt s̄ nō sunt sp̄ em̄ vel verā vel falsam eē negatione necē ē. **Q**ui p̄o dixit nō hō nihil magis de hoic. s̄ etiā mun⁹ verus vel falsus fuit si nō aliqd addat

Hic. p. remouet q̄rtū dubiū. q̄a dicitū ē q̄ enūciatōes multiplicant penes finitū z infinitū. rā expte subiecti q̄ etiam ex p̄e p̄dicati. **S** possēt aliq̄s putare q̄ noia infinita z p̄ba infinita eēt negatōes. i. p̄pōnes negatiue. hoc dubiū remouēs d̄t. q̄ ille enūciatōes q̄ sunt p̄traiacentes s̄m infinita noia v̄l p̄ba sunt oppositae. vt non hō nō iustū? et iō ille dicitōes infinite vidēt eē oīones negatiue. siue negatōes sine noie z p̄bo. s̄z t̄m nō sunt. **E**t c̄am subdit q̄a op̄r. s̄z ex necessitate negatōem eē verā vel falsam. eo q̄ ois talis fcat nō eē q̄d nō ē z sic ē p̄a. v̄l nō eē q̄d est et sic ē falsa. s̄z q̄ dixerūt. nō hō nihil magis v̄l min⁹ d̄t verū. si nō addat aliqd p̄dicatū supple. q̄z si diceret hō t̄m. q̄a simplex terminus vez vel falsum non fcat

Significat autē ē ois non hō iustū nulli illaz idē nec huic opposita negatio ea q̄ ē. nō ē om̄is nō hō iustus illa p̄o q̄ est. ois nō iustus nō hō il li q̄ ē nullus ē iustū non hō idē fcat.

Hic. p. remouet q̄ntū dubiū. **Q**̄r̄ em̄ dicitū ē supius q̄ p̄pōnes de p̄dicato finito z infinito p̄sequunt se. i. ad negatiuā de p̄dicato finito seq̄tur affirmatiua de p̄dicato infinito v̄l pot̄ ecōtra z alie due s̄l̄r. ex h̄ possēt aliq̄s dubitare. vtz etiā p̄pōnes de subiecto infinito haberent aliquā eq̄pollentiā siue p̄nam sicut h̄nt. p̄pōnes de p̄dicato infinito z finito. **A**d q̄d dubiū r̄ider. p. q̄ nō. quia ista p̄o. ois nō hō ē iustū que ē de subiecto infinito. nulli istaz valet idē q̄ sunt de subiecto finito nec infinito. q̄a nec valet idē affirmatiue nec negatiue. **E**tā et negatiua vt ista. ois nō hō nō ē iustū? nō valet idē alieu eaz q̄ sunt

de subiecto infinito. in q̄b̄ s̄bis. p. intēdit q̄ ad affirmatiuā de subiecto infinito nec sequit affirmatiua de subiecto finito. nec negatiua de subiecto infinito. q̄z ad istā ois nō hō ē iustus. nec sequit ista. ois hō ē iustū. nec ista ois nō hō nō ē iustū? nec ipsa sequit aliquā istaz. **Q**uia nec ad istā. ois hō ē iustū. sequit ista ois nō hō nō ē iustū. nec ad istā. ois nō hō ē nō iustū. sequit ista. ois nō hō ē iustū? ita q̄. p. vult dicere q̄ ad negatiuā illū q̄ ē. ois nō hō est iustū? nō sequit ista. ois nō hō nō ē iustus. nec sequit affirmatiua de subiecto finito. nec ipsa sequit ad aliquā istaz r̄ū. **Q**uia t̄m d̄m̄ ē supi q̄ ad negatiuā de p̄dicato finito sequit affirmatiua de p̄dicato infinito in p̄pōnibz habentibz subiectū finitū possēt aliq̄s dubitare an sic etiā eēt in p̄pōnibz h̄ntibz subiectū infinitū videlz q̄ ad negatiuā de p̄dicato finito sequit affirmatiua de p̄dicato infinito eiusdē subiecti. i. de subiecto infinito vtrobiz ad q̄d respōdet. p. q̄ sic. **Q**uia ad istā nullū nō hō ē iustū? sequit ista. ois nō hō ē nō iustū? z sic ad negatiuā de p̄dicato finito sequit affirmatiua de p̄dicato infinito de p̄pōnibz h̄ntibz subiecta infinita sicut h̄ntibz subiecta finita.

Trāspōsita p̄o noia z p̄ba idē fcat. vt ē alby hō z ē hō alby nā si hoc nō ē. eiusdē multecrune negatōes. s̄z ostesum ē q̄m vna vni⁹ ē. **E**t em̄ q̄ est alby hō negatio ē nō ē alby hō. et p̄o q̄ ē. est hō alby. si nō cadē eī q̄ ē. est alby hō erit negatio vel ea q̄ ē nō ē nō hō alby vel ea q̄ est nō ē hō alby. s̄z altera q̄dē ē negatio et q̄ ē. est nō hō alby. alia p̄o et q̄ ē. est alby hō q̄r̄ erūt due vni⁹ us. **Q**m̄ igit̄ transposito noie vel verbo eadem fit affirmatio z negatio manifestū est

Hic. p. remouet sextū dubiū ex q̄. p. in mltiplicatōibz enūciationū penes finitū z infinitū mltotiens posuit p̄dē catū an̄ subiectū. possēt aliq̄s dubitare an noia z verba trāspōsita idē fcarēt. h̄ dubiū remouēs d̄t q̄ sic. **E**t p̄bat hoc mō. **Q**uia si noia z p̄ba trāspōsita nō fcarēt idē tūc vni⁹ affirmatiōis eēt plures negatōes cui⁹ oppositū sūz per⁹. oisum ē. p̄na p̄bat. q̄a illū affirmatiōis q̄ ē. **E**st alby hō ē ista negatio. nō ē alby hō. **E**t istū affirmatiōis q̄ ē hō alby. si nō ē cadē cū p̄ma affirmatiōe. tūc erit ista sua negatio. nō ē hō alby. vel ista. nō ē non hō alby. s̄z ista q̄ ē nō ē non hō alby. nō p̄r eē sua negatio. q̄z negatio illius q̄ ē nō hō ē alby. igit̄ ista. non ē hō alby. erit negatio illi⁹. q̄ ē. est hō alby. z illa ē etiā negatio p̄me affirmatiōis q̄ fuit ē alby hō. **S** seq̄ q̄ illū p̄me affirmatiōis. i. ē alby hō erūt due negatōes. i. ista. nō ē alby hō. z ista nō ē hō alby. **I**n q̄b̄ s̄bis sententiā p. vult dicere si ille p̄pōsitiōnes nō fcat idē. ē alby hō. z ē hō alby. tūc q̄l̄ter h̄z vna negatōes sibi oppositā. z negatio p̄me erit ista. nō ē alby hō z negatio sed ē erit ista. nō ē hō alby. z vtraq̄ istaz opponit p̄me igit̄ si p̄ma affirmatio z sc̄da non fcat idē. vt d̄t aduersarius veritat̄. seq̄ q̄ due negatōes erūt vni⁹ affirmatiōis. **E**t dicit̄ igit̄ seq̄. z ē manifestū q̄ si noia z p̄ba trāspōnūtur tūc erit cadē affirmatio vel negatio

Questio Vtrū idē signi fcat noia z p̄ba. z trāspōe eoz facta manēat eadē enūciationis acc̄tia formalia q̄ sunt oppō z eq̄pollētia. **E**t videt̄ p̄mo q̄ nō. q̄a h̄ non fcat idē. noia z p̄ba trāspōs

Handwritten notes:
2. q̄d. d̄t. q̄z v̄l b̄. igit̄ p̄ndit̄ d̄t̄ h̄m̄. nō d̄t̄
z q̄z q̄z nō v̄l b̄. igit̄ p̄ndit̄ q̄z q̄z nō v̄l b̄. nō d̄t̄
p̄ p̄ndit̄. v̄l b̄. igit̄ p̄ndit̄ q̄z q̄z nō v̄l b̄. nō d̄t̄
v̄l b̄. igit̄ p̄ndit̄ q̄z q̄z nō v̄l b̄. nō d̄t̄
p̄ndit̄. v̄l b̄. igit̄ p̄ndit̄ q̄z q̄z nō v̄l b̄. nō d̄t̄

Perihermenias

ra. ois hō ē hō. r hō ē ois hō. Nec iste. vellem me cape
pugnātes r vellem pugnātes cape me. nec iste. sedentes
possibile ē ambulare. r sedente ambulare ē possibile. nec
iste. hō est mortuus. r mortuus est hō

In oppositū ē pbs in textu r ponit iste dis/
cursus. Sicut in orōne grāmatica se habēt re/
gimen r cōstructio. sic in orōne logica pcurrūt
enūciatio r ppō. **¶** Vno. Ibi regimē ē syn/
thesis formalis h cōstructio materialis. **¶** Con/
clusio. Igit sicut ibi trāspōsitio pstructōis non
variat regimē. sic hic trāspōsitio ppōnis nō mu/
tat enūciatōnem propter qd eadem manent
oppositio r equipollentia

¶ Vno. p. q. q. orō grāmatica r logica cōstitūt i ppor/
tione modor. scādī. grāmatica modor scādī generalī
fm hō cōgrue ordinat p regimē formāl. p cōstructōem
pō materialī. In orōe logica sit ordinatio p modos scādī
di spectales q sunt pncipia formalia veritatī. enūciabilis
Et enūciatio pportional regimini. ppō pstructōi. q. ppō
sit fm mente. pponēt r cōstructio est cōstructibiliū vno.
ad expmēdū mētīs conceptū ordinata. sicut ex mō. ppos/
nēdi r ordinādi cōstructibili aliter r alter variū intēdit
sensuz pponēt. h idē sit regimē quō pps expōsionē sensus
opz quāz dicitōem post rectā h cōstrui r ita. Pe. hīl. in
tractatu supponū dī q hēc orō. oim pōz ē eadē discip/
plina. ex situ r ordine terminor r ē p. r tū si ordinaret p re/
gimen. dicitō eadē disciplina ē oim pōz ēēt falsa. quia
tūc disciplina supponeret dēterminare. In situ. hō p dicitū
h supponē simplicē. Et h nō sit vey p dicitū enūciati
onis. ē tū p dicitū pōnis. fm q. ppō a. pponendo dī. Et
ex illo p. radix illī. cōis dīstinctōis quā hīc logici dīstīn/
gūtēs de subiecto enūciatōis r pōnis. qd in dicitā. ppō ē
vocāt subiectū dīstributōnis sub q fieret subsumptio in
syllō pme figure sic arguēdo. **¶** Vno. p. q. q. orō grāmatica
regimē est synthēsis. i. ppō a. syn qd ē con r thesis positio quasi
cōpositio formāl regulata. r pstructio ē materialī situ a
ra. **¶** Vno. in regimē atē dūnt modi scādī formales regē/
tis r recti. h in cōstructōe ipse dicitōes situant nō cōdepē/
dentes formāl ad inuicē. h solū materialī ipse dicitōes
ponunt ad placitū pponēt r orōem pstitūctis vī dicitā
tis. **¶** Conclusio p. q. q. in orōe grāmatica dīuersus sit
cōstructibiliū nō variat regimē vt dicitū ē. Et ex situ/
dine assumpta seqt q trāspō pōnis nō variat enūciatio
nem qn ē solū situat quē admodū. p. dī in textu de istis. ē
albo hō. ē hō ab. r g etiā accētia formalia q sunt oppō/
equipollētia manēt inuariata. q. coz. subiectū manēt itral/
mutatū. **¶** Ad obiecta in oppositū sil patuit solo ex
declaratōibz pōnū. q. in p dicitū pōnis nō ē nuda trāspō/
positio terminor. h ē cū h mutatio p dicitū terminor. vt
de se factis notū ē sicut r h etiā fm aliq. hō nō est aial. r
hō aial nō ē. q. pma exite falsa. scō a p. r ē p. q. in scō a
li aial supponit dēterminare negatōem cadere supra ipm
in pma at supponit cōfūse ppter negatōem pcedentē.

Incident dubia. primū
quō d. z. exponi ppō pbi trāspōsitā noia r pba idē scant.

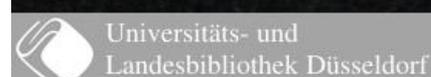
¶ Solo p. tripl. exponi. **¶** Primo sic. noia r pba trāspō/
positā idē scant. i. vbi cūq. ponitur h scant ad qd sunt in/
situta ad scandū. sicut vbi cūq. ponit iste terminus hō
scant sp. naturā hūanā. r hoc mō intellecta ppō nō h. z. u. s.
bitatōem. **¶** Secō sensus ē. noia r pba trāspōsitā idē scant
q ad equipollētia r oppōnem. r sic ē p. vt in cōclusiōe dīc/
tū fuit si intelligat denuda trāspōne situat. **¶** Tercio sen/
sus ē. noia r pba trāspōsitā idē scant q ad veritatē r falsit/
tatē. ita scz q trāspōsitio subiecti vī p dicitū nō variat ve/
ritatē vel falsitatē. r tūc etiā intelligat de trāspōne situat
sola ita q nō fiat mutatio in suppone. ampliatōe. appē/
larōe r alijs. q. si fuerit facte tales mutatiōes tūc nō ma/
net. ppō p. r tō nō scant idē. nō hō ē iust. r hō ē nō iust.
q. in vna negatio cadit sup p dicitū r i alia sup subiectū

¶ Scōm dubiū est. **¶** An pbatio pbi in tertū
sit sufficiēs q pbat q noia r pba trāspōsitā idē scant. Et
videt q nō. q. pbs videt petere pncipiū. **¶** Pbatio nō ē
sufficiēs r bona. **¶** Ans. pbat. q. assumit aliqd qd debe/
ret. pbat qd sic ostēdit. q. accipit istā. nō ē hō albo q ē ne/
gatio scōe affirmatōis q fuit. ē hō albo. r dī etiā ē ne/
gatiōne pme affirmatōis q fuit. ē albo hō. r hō deberet. p/
bare. q. ex illo depēdet tota vis sue pbatōis. **¶** Solo
q sic. Et ad argumentū cōdōm fm Boetii. q. pbs acci/
pit qd ē qd deberet. pbat. h tū non pcut pncipiū. q. ac/
cipit hoc p pncipiū manifestū r supponit p. cī. eundē.
¶ Vbi cū ista affirmatio. ē albo hō dicit pncipiū ipius cē/
tū cōposito ex hōie r albedine r manifestū sit q illā cōs/
nexionē remouet tū ista negatio. non ē hō albo. q. ista. nō ē
albo hō. sic factū manifestū est r euidēs q vtraq. est negat/
tio ipius. Et ideo Aristoteles hoc hic supponit.

¶ Tercū dubiū. **¶** An he enūciatōes sunt cō/
rrarie sicut dī p an textu. ois hō nō ē nō iustus. r ois hō
ē nō iustus. Et videt q non. q. pma ē affirmatiua cō/
equaler istī. ois hō ē iust. **¶** Scō a. p. ē etiā affirmatiua cū
negatio sequat copulā. **¶** Solo sic. non pmo r p se. q.
q. vt arguit argumentū nulla ē negatiua. tū bñ p accūs/
p. r. q. ad istam. ois homo est nō iustus. seqtur ista.
oimīs homo non est iustus

¶ Quartū dubiū. **¶** An negatio idē facit i ter/
minis singularibz. sive pponat sive postponat. sicut pbs
innuit in textu. **¶** Solo sic. r q. sp. ē p dicitio singula/
ris affirmatiue ad singulārē negatiua. sive pponat sive
postponat. Et h q ad legē p dicitōis. q. ē q. p dicitio
reppōnes non pnt sil cē p. vel false. Et hū. rō ē. q. ter/
minus singularī vni solū scant. supponit r appellat. r nō
pnt nisi semel interimi r sil interemtionē pati. sive negat/
tio pcedat sive sequat. **¶** Q. ex ē tū q obiectiue r directe sit
p negatiōne ppositā. Indirecte at r relative p negatiōne
postpositā. Sic at non ē in terminis cōibz. q. h. r. r. ne/
gent p negatiōne ppositā. r negatio postposita solum re/
mouet eos sub e illo q termināt inherētā p dicitū. r non
fm coz. totale ē nisi respectu p dicitū inrētionalis. vt dīc/
tendo. hō ē spēs. hō nō ē spēs. ppter qd tales enūciatōes
singulares singularitate nature. h non suppositi. eo q na/
tura tenet ibi sine q cūq. p patione ad supposita in cuius
signū descēdēdo ad supposita pmitit fallacia figure dī/
ctiōnis. r mutatur qlequid in hoc aliqd.

¶ Vero vni de pluribz vel plura de vno
affirmare vī negare. si nō ē vni de pluri/
bus nō est affirmatio vna vel negatio.

Secundus

Itud est septimū caplm in q. p. determinat de multiplicatōe. 7 de pna 7 eqpollētia enūciationū plurū. Et cōtinuat ad pcedētia. qz in pcedētibz caplis determinatū est de multiplicatōe 7 eqpollētia enūciationū vnay. qz vult nūc determinare de pna 7 eqpollētia enūciationum plurū. Et diuidit istud caplm in duas pres pncipales. qz pmo definit affirmatōem 7 negatōem plures. Scdo docet multiplicare enūciatōem plures. scda ibi. Si pmo dialectica. Prima in duo. qz pmo facit qd dicitū ē. Scd cūdo remouet qdā dubia. ibi. Dico aut. Pmo dicit sic. qn cumqz ptingit vnū de pluribz vel plura de vna. vltiam plura de pluribz affirmare vlt negare. ita tñ qz ex illis pluribz nō fit vnū. talis affirmatio vlt negatio nō ē vna 7 subaudit s; plures. Et isto igit textu pbi trahit hęc definitio enūciatōis. Enūciatio plures ē affirmatio in q vnū affirmat de pluribz. vlt plura de vno. ex qbz nō fit vnū. Tercū mēbzū plura de pluribz nō ponit in textu. s; facile trahit hoc ex duobz mēbzū pōitibus

Dico aut vnū. non si vnum nomen sit positum non fit aut vnum ex illis.

Hic p. videt remouere duo dubia. scdm rāgit ibi. vt est hō fortasse. Primū dubiū ē ex q pus dicitū ē. qz quāqz plura p dicanf de vno vlt vnū de pluribz. vlt supple etiā plura de pluribz. tūc affirmatio vel negatio nō erit vna s; plures. qd dubiū ē vtz qn cūqz p dicanf vnū de vno tunc affirmatio vlt negatio sit vna. Hoc qd dubiū remouet p. dices qz vtz ē talē enūciatōem ēē vna si nō fit vnū nomē impositū pluribz ex qbz nō fit vnū fm essentiā

Ut homo est fortasse 7 aial 7 bipes 7 mansuetum. sed ex his vnū fit. ex albo aut 7 hoic et ambulante nō fit vnū quare nec si vnū aliquid de his affirmet aliquis nō erit vna affirmatio. sed vox quidem vna. affirmatōnes vero multe nec si de vno ista. sed similiter plures.

Hic pbs remouet scdm dubiū. qz cū sit dicitū qz talis affirmatio vlt negatio ē plures qn vnū p dicanf de pluribz. id possit aliqz credere qz affirmatio vel negatio ēē plures qn vnū p dicanf de pluribz. vlt plura p dicanf de vno. Ad qd rīdet pbs in textu qz qn vnū p dicanf de pluribz. vlt plura de vno. ex quibz pluribz fit essentialr vnum. ppter hoc affirmatio vel negatio nō erit plures. vt si dicit. hō ē aial bipes mansuetū. si aut vnū p dicanf de pluribus ex qbz nō fit vnū essentialr. tūc talis affirmatio vel negatio ē plures sicut si dicanf. fortes albo ambulās music⁹ currit. Et ita pbs explicat de pluribz ex qbz fit vnū pmo 7 scdo de pluribz ex qbz nō fit vnum.

Si ergo dialectica interrogatio responsio/ nis est petitio vel ppositōnis vel alterius partis cōtradictōnis propositio vero minus cōtradictōnis est. huiusmodi interrogatōm non erit vna responsio.

Hic pbat. p. hoc qd dicitū est. scz q enūciatio tūc dicit plures qn p dicanf vnū de pluribz vlt plura de vno ex qbz nō fit essentialiter vnum. Et diuiditur in duo. Pmo facit hoc. Scdo remouet qdā dubia. ibi. 7 adhuc. Pmo pbs vult hęc rōem. Illa enūciatio nō ē vna s; plures

ad quā dialectice interrogatā nō dat vna rōis. s; ad enūciatōem in q plura p dicanf de vno vlt vnū de pluribz dialectice ppositā 7 interrogatā nō p dari vna rōis. qz seqtur qz nō ē enūciatio vna s; plures. Pator ps. qz dialectica interrogatio petit sibi rīderi alterā pte p tradictio nis. qz lter aut ps p tradictōis ē vna. Qui⁹ extra textuz p dant tale exēplū. si aliqz interrogaret sic. ē ne socrates bon⁹ albo music⁹. 7 alit⁹ rīderet vna rōis. qz sic. vel qz nō. talis male rīderet peccans penes fallaciā qz ē vna re spōsione rīdere ad plura interrogata. si igit vult bñ rīdere negatiue d; oia negare. sic dicēdo. socrates nō ē bon⁹ socrates nō ē albo. nō ē music⁹. si pmo affirmatiue d; in d; vcrsis pōitibz illa p dicanf affirmare. Si pmo aliqz p dicanf ta puenirēt subiecto. aliqz nō d; puenirēt subiecto affirmare in pōitibz. 7 nō puenirēt in diuersis pōitibus negare. 7 h mō ad interrogatōem plures dant plures re spōsiones. 7 nullū ē pctrū sicut ē in pōitibz

Adhuc nec vna interrogatio. nec si sit vera dictum est aut de his in topicis

In hac pre. p. remouet dubia. Et diuidit in duo fm q remouet duo dubia. Scdm ibi. Sitr. Quo ad p dicanf. Ex q pus dicitū ē qz ad pōnes interrogatū qz ē plures nō ē rīdendū vna rōis. hoc ē vna ppositōe s; pluribz. Possit aliqz dubitare an possit dari vna rōis qn pō plures in oim sensu ē p vlt falsa in oim sensu. Hoc dubiū remouet pbs dices qz nō sufficit dare vna rōis. etiā si p sit interrogata pō p oibz interrogat. Quia ex interrogatio nō ē vna rōis etiā nō d; ēē vna. De his ar. qz lter interrogandū ē. 7 qz lter rīdendū sit in dialecticis. id ē topicis satis dictum est. Et fm Albertū intelligit in topicis id est elenchis. quia 7 sophistica elenchis topicis sunt quedam. 7 de eis in fallacia fm plures interrogatōnes. vt vnā dictum est. Extra textum potest illud exemplariter declarari hoc modo posito qz fortes nec sit albus nec musicus nec bonus. Si tūc qz eret aliqz. ē ne fortes bonus albus musicus. 7 alius rīderet nō. s; ista responsio esset vera nō tamē sufficiens. qz ex ipa nō habet determinare sensus ezatōnis. qz nescitur an ipse velit negare oimā interrogata. vel qdam 7 ergo peccat iuxta p dicanf fallaciā que est respondere vna respōsione ad plura interrogata. Est qz remediū datum vt respondeatur pluribz respōsionibz ad interrogatōem qz ē plures

Similiter aut manifestū est qm nec hoc ipm qd est dialectica interrogatio qd est aial. opoz/ tet em ex data interrogatōe eligere vtram vel cōtradictōnis partem enūciare oportet in/ terrogantem determinare vt vtrum hoc animal sit homo an nō homo

In hac pre. p. remouet scdm dubiū. qz cum dicitū sit qz dialectica interrogatio debet esse talis qz semp possit responderi vtraz ps scz affirmatiua vlt negatiua. Possit aliquis querere vtz qz quid est sit interrogatio dialectica. Ad qd responder pbs in textu qz manifestū est qz nec hoc ipm quod quid est sit interrogatio dialectica si/ cur si quis interrogat quid est animal nō est interrogatio dialectica. Causa aut subditur. quia oportet ex data interrogatōe vtram velit p tradictōnis partem eligere idem vnam partem de duabz scz hęc vel illā 7 sic oportet

Enūciatio plures

Ad qd rīdet pbs in textu qz qn vnū p dicanf de pluribz. vlt plura de vno. ex quibz pluribz fit essentialr vnum. ppter hoc affirmatio vel negatio nō erit plures. vt si dicit. hō ē aial bipes mansuetū. si aut vnū p dicanf de pluribus ex qbz nō fit vnū essentialr. tūc talis affirmatio vel negatio ē plures sicut si dicanf. fortes albo ambulās music⁹ currit. Et ita pbs explicat de pluribz ex qbz fit vnū pmo 7 scdo de pluribz ex qbz nō fit vnum.

Itud est septimū caplm in q. p. determinat de multiplicatōe. 7 de pna 7 eqpollētia enūciationū plurū. Et cōtinuat ad pcedētia. qz in pcedētibz caplis determinatū est de multiplicatōe 7 eqpollētia enūciationū vnay. qz vult nūc determinare de pna 7 eqpollētia enūciationum plurū. Et diuidit istud caplm in duas pres pncipales. qz pmo definit affirmatōem 7 negatōem plures. Scdo docet multiplicare enūciatōem plures. scda ibi. Si pmo dialectica. Prima in duo. qz pmo facit qd dicitū ē. Scd cūdo remouet qdā dubia. ibi. Dico aut. Pmo dicit sic. qn cumqz ptingit vnū de pluribz vel plura de vna. vltiam plura de pluribz affirmare vlt negare. ita tñ qz ex illis pluribz nō fit vnū. talis affirmatio vlt negatio nō ē vna 7 subaudit s; plures. Et isto igit textu pbi trahit hęc definitio enūciatōis. Enūciatio plures ē affirmatio in q vnū affirmat de pluribz. vlt plura de vno. ex qbz nō fit vnū. Tercū mēbzū plura de pluribz nō ponit in textu. s; facile trahit hoc ex duobz mēbzū pōitibus

Perihermenias

interrogare an h aial sit ho. vel no sit ho. **¶** Un manifestu est si qrat qd est aial. q ipertines erisio si rideatur sic vel no. qz si pnter debeat rideri opret vt rideat definitio aialis. **¶** Ergo p ne vel vtz z p silia his fuit interrogato nes dialectice. **¶** Et q questio qd est vocaf vna de qstioni bus vere sablly cu qrat de medio demosttrationis

¶ Qm ho bec qd pdicat pposita vt vnu sit oe pdicamentu eoz q extra pdicat. alia ho no q dia est. De hoie em vez e dicere z extra aial z extra bipes z vt vnu vt hoie m z albu z bec vt vnu. s; no si cathared? e z bon? ena catharedus bon?

¶ Ista e scda ps pncipalis capli in q pbs docet multy pucatione enuicationu pluriu. z h p duas qstioes. quas decerniat z fm h ista ps subdiuidit in duas. pma iteruz in duas. qz pmo mouet pma z arguit ad pres qstionis scdo soluit ea ibi. Quoad modu ddm e. Quo ad pnu pbs mouet qstione iplicate vru ad ans diuisum sequaf cosequens puctu. **¶** Et arguit ad pres hincinde. **¶** Et pmo arguit ad pre affirmatiua sic. qz ista pna e bona. ho est aial. z ho e bipes. q ho e aial bipes. **¶** Illi mo ista est bo na pna. fortes e ho z fortes e albu. igit fortes e ho albus ibi arguit ex ancedere diuiso ad pns puctu. **¶** Scdo. arguit ad pre negatiua. videlicet q no valet pna a diuisis ad pucta. z h duplr. pmo ex plo scdo ronib. **¶** Exemplo sic. qz h fortes e cathared? z fortes e bon? q e bon? catharedus. inferat ante diuiso pns puctu. z in no sequitur. **¶** aut no valet extra textu sic on dif. qz in casu possib; li ans pe esse vez sine pnte vt si ponat casus q fortes sit catharista mal? z ponat casus q sit bon? music? tuc ante cedens est vez z ram psequens est falluz istud videlicet. ergo fortes est bonus catharedus

¶ Si em qm alterutru dz z vru qz dicet mlta incoueniencia erit. De hoie em z hoie m vez est dicere z albu quare z hoie m album. si et albu z hoie m quare erit ho albu ho albu z hoc in infinitu. z rursus musicus albo ambulans. et bec eadem frequenter implicita

¶ In ista pre p. ad pre negatiua qstionis pposita arguit it duabz ronib. pma e. si pcedat q vlt ans diuisus pntz ferre pns puctu erit multa incoueniencia. qz nugatio et pcessus in infinitu. **¶** Scdo sic on dif. qz de hoie vez est dicere qm e ho. qz de socrate q e ho vere dz qm ho est iteruz vez e dicere de eo qz albu e. qz hec iugant z vt vez pdiz ctur vez e dicere de aliq hoie q e ho albu. s; itez de hos mine albo vez e dicere qm albo e. si q pdicta iugant tunc erit ista pdicatio socrates ho albo albo e. quia de socrate erat vez dicere qm ho albo e. s; de hoie albo vez e dicere qz albo e. qz hec pucta socrates ho albo albo e efficiunt. **¶** Et si itez velim? pdicare de hoie albo albo itez vez erit. erit igit pdicatio ista ho albo albus albo est. z sic in infinitu **¶** Rursus si ds dicat de aliq hoie qm ille ho musicus est si vez dicat z adijciat qm ide homo ambulans est si ve ram est si iugant tunc ille homo ambulans musicus e. s; si veru est de aliquo hoie pdicare qm sit ambulans musicus z de ambulante musicus verum est dicere qm musicus est sequitur qz erit ille homo ambulans music? musicus. sed qz de eode verum est dicere qm ambulans e vez ru erit rursus dicere de deo qm ho abulans abulans music? music? est z sic est ibi nugatio z in infinitum processus

Amplius si socrates socrates est z ho si ho z bipes z homo bipes. Quom ergo si quis ponat simpliciter complexiones fieri plurima inconuenientia manifestu est contingit dicere manifestum est quemadmodum ponendum est

¶ Hic pbs ponit scdam ronem p qua ostendit eade in coueniencia sequi in subalibz dices si de socrate veru est dicere qz est socrates z iteru qz est ho erit socrates. socrates ho sed etia bipes vere pdicat de eo. qz erit socrates socrates ho bipes. sed de socrate verus est dicere qm socrates ho bipes est. sed qn de eo pdicat ho tunc etia dicebat bi pes. qz ois ho bipes est qz veru e dicere de eo qm bipes est s; veru erat dicere qm socrates socrates ho bipes ita igit erit pdicatio socrates bipes bipes bipes ho at z rursus cu dicat homo iteru bipes nominat est. Quia omis homo bipes e socrates igit homo bipes bipes bipes e et hoc in infinitu manifestu igit est qm plurima ptingit in coueniencia si quis ponat pplexiones. i. ppositas pdicatioes oimz modis z indifferenter fieri.

Eoz igit q pdicat z de qbo pdicat qcaqz fm accns dicunt vel de eode vel alterum de altero bec no erit vnu vt ho albo est z musicus s; non ide music? albo. Accntia em sunt vtraqz eidez nec si albu musicu vez e dicere. tm no erit albus musicu vnu aliqd fm accns em musicu albo dz qre no erit vnu albo musicu qcirca nec catharedus bon? simplr s; aial bipes no em fm accns

In ista pre p. soluit difficultate pus moti. **¶** Et diuis dif in duo fm qz soluendo ponit duas distinctoes. scda ibi. **¶** Amplius. Quo ad pnu pbs vult soluere ista qstio? ne p distinctoem eo qz vltum est lquo in qbusda terminis valet in qbusda no. vult igit dicere qz qda sunt pdicata q pdicant fm accns de eode subiecto vel de se iuce. cur? ex? est vt ho est albo musicus. q accntia pdicant de vno subiecto s; no faciunt vnu. qz abo accidit hoie nec seqt hoc est musicu. q est albu. vel eotra erit qz solu vnu p accns. **¶** Et illi mo nec cathared? z bon? simplr sunt vnu. z q in talibz no valet pna a diuisis ad pucta. **¶** Alia ho sunt pdicata eentialia sicut aial z bipes respectu hois vel idue duoz hois. z in talibz pdicatis valet pna a diuisis ad couenientia. vt socrates e aial z e bipes. qz est aial bipes

¶ Amplius nec quecumqz insunt in alio. quare necq album frequenter. necq homo animal z bipes.

Hic philosophus specificat istud vltimum dicens. quia posset aliquis purare qz semper valeret consequentia a diuisis ad coniueta in essentialibus. **¶** Dicit qz duplicia sunt predicata essentialia quedam sunt que sic se habent qz vnum includitur in alio sicut posterius in priori. **¶** Quedam vero sic se habent qz vnum non includitur in altero tanqz posterius in priori. **¶** Exemplum prmi vt homo animal vel homo bipes cum enim dico homo dico animal. **¶** Et cum dico homo dico bipes. **¶** Et in talibus non valet consequentia impediende nugatione. **¶** Exemp plium secundi. vt animal bipes vel animal homo. **¶** Et in talibus. quia magis comune pponit quod no includit minus comune valet consequentia.

Perihermenas

ne abinitie dicitur. **C**onclusio sequitur ex pmissis. et patuit in textu. vñ a vere pñctis z vere diuisis valz pñā ergo nō valet in quōlibet pñctis talis pñā. **E**t tūc con- clusio ea in q̄b nō valet. **P**rimo qñ ē pñctio determina- bilis cū determinatōe dīminuere distrahēre. z q̄ nō sequit̄ homer' viuit vt poeta. vel q̄ viuit vl' ē hō mortu'. **E**t hō qz ibi adiectū destruit oīno id cū adiuūg. **E**t nō valet qñ hec diuisa p̄currūt p̄ actūs. i. sunt talia q̄ nō respiciūt subiectū q̄dā ordine prioris z posterioris sicut coloratū et albū. q̄re nō sequit̄. fortes ē magn' z clerice'. **E**t magn' clerice' tus. **E**t sicut ē monach' z albu'. q̄ ē albu' monach'. z p̄ h' va- dit q̄ritū argumētū. p̄mittit̄ em fallacia accidētis. **E**tiaz qñ p̄dicata p̄iungunt̄ nugatorie nō valet pñā sicut qñ vñū nō determinat̄ aliud sicut act' potētia. s. min' cōe sū- ue determinatio p̄ponit̄ determinabili siue magis cōi sicut cū dicit̄. fortes ē hō z ē aial. q̄ ē hō aial. z sicut nō valet in ac- cidētib' ordinē cōniale inter se hñtib' si p̄ponat̄ min' cōe magis cōi vt statim dicit̄ p̄pter nugatoriē. **Q**ue z si non repugnet sube veritatis cū illa causat̄ a reb' repugnat̄ tñ ordini p̄sequēdi quō vna veritas sequit̄ ad aliā. vel repug- nar̄ aliq̄ vt veritas aīnis veritati pñtis cū in nugatoriē nō est ordo p̄ncipij z p̄ncipiati. prioris z posterioris. s. p̄nci- p̄ntis replicatio cōi ordinis p̄fusione. **E**t qz p̄do dicit̄ qz qñqz valet pñā a diuisis ad pñctā. z qñqz non p̄t p̄ mo- dū epilogi dari talis regula ad sciēdū quō regularit̄ vas- let hō nō p̄dicata vel sunt abo subalia vel acidentalit̄. vel vñū ē subale z reliquū accidēale. **S**i ambo sunt subalia- tūc vel sunt p̄uertibilia. vel nō p̄uertibilia. **S**i p̄mū. tūc nūqz valet pñā ipediēte nugatoriē. vt iste ē hō z ē rōnalis ergo ē hō rōnalis. **S**i scdm h' p̄ringit̄ dupl'r. qz vel mag- nis cōe siue determinabile p̄cedit̄. z min' cōe siue determinā- tio sequit̄ vel eōtra. **P**rimo ē bonū argumētū. vt for- tes ē aial. z est homo. ergo est animal homo. **S**ecundo nō valet vt si dicat̄. fortes ē hō z est aial. ergo est hō aial **S**i vero abo p̄dicata sunt accidētia tūc vel vñū inest subiecto p̄ alter vel nō. p̄mo ē bonū argumētū p̄ponens do magis cōe minus cōi. eōtra vero p̄mittitur nugatiō **E**xēplū p̄mī ē. vt fortes ē colorat'. z est albu'. **E**t est colorat' tus albu'. coloratū em h' se p̄ modū generis respectu alte- dinis z nigredinis. z q̄ p̄ponit̄ tanqz magis cōe. **E**xē- plū scdū. vt ē albu' z colorat'. **E**t est albu' colorat'. **S**i scdm. id est si p̄dicata nō habuerint inter se ordinem. s. fuerint disparta z p̄ accidēs subiecto p̄ueniētia. tūc nō valet p̄se- quētia a diuisis ad pñctā. sicut sunt music' z cithared' magnus z clericus z silia. z ergo nō sequit̄. fortes ē mag- nus z cleric'. **E**t magn' cleric'. vel ē musicus z cithared' ergo ē music' cithared'. sicut dicit̄ fuit ad longū in textu **S**i vero vñū p̄dicatū fuerit substantiale z reliquū accidē- tale. h' p̄t etiā dupl'r p̄ringere. qz vel p̄dicatūz substantiale et accidētale sunt p̄uertibilia. z sic nō valet p̄sequētia im- pediēte nugatoriē. vt fortes ē homo. z est risibilis. **E**t hō hō mo risibilis. **S**i vero nō sunt p̄uertibilia tūc valet argu- mentū. vt bñ sequit̄. fortes ē hō z ē albu'. **E**t est hō albus. **E**t p̄ hoc soluit̄ quintū argumētū in oppositū factū. **E**t talis enūciatio ē ex p̄dicatis habētib' inter se ordinē cau- se z effectus inq̄strū albedo causat̄ a p̄ncipijs substantie materialis. **D**icit̄ aut̄ p̄ se talis ad differētiā inherētie accidētium q̄ casu aliter insunt subiecto. **Q**uia talia nec inter se nec in suis p̄ncipijs ordinē habēt. sicut cū dicit̄. for- tes est albu' z musicus. musicū nō habet ordinem ad hō- minē p̄ hoc qd est esse albū cū sepius est aliqz hō music- sus qui niger est. **E**t idem iudicium est de similib' acci-

dentib'. sed sic nō est de colorato z albo. qz impossibile ē albedine inesse subiecto sine colore qui ē eius genus. **A**d obiecta in oppositū ē p̄mo ddm. qz in intentio- nē p̄bi nō est arguendū in enūciatōib' diuisis ad enūcia- tiōnē cōpositā. sed arguendū est in p̄dicatis diuisis. id est diuisim in ascedente vni subiecto p̄ueniētib' ad cōse- quēs. in quo cōiunctim p̄ueniūt eidem. mō in argumen- to p̄dicato arguit̄ ab enūciationib' nō a p̄dicatis. **E**t p̄ idem soluit̄ scdm argumētū. qz nō seruaf̄ ibi forma cō- sequētie a diuisis ad pñctā. **A**d terciū dicit̄ qz nō se- quit̄ qñ p̄dicata diuisa sunt p̄uertibilia. qz tūc p̄mittitur nugatio. **A**d q̄ritū z q̄ntū dicit̄ est in declaratiōe p̄clu- sionis. **A**d sextū ddm. qz talis pñā nō valet simpl'r et gratia forme. sed tñ q̄ra materie. qz in sili forma p̄darit̄ instātia. vt h' fortes ē albu' z music'. **E**t est albu' music'. z ē bo- nus z cithared'. **E**t bon' cithared'. in istis em non deter- minat̄ vñū p̄dicatū reliquū. z q̄ nō valet p̄sequētia. **A**d septimū z vltimū ddm fm aliquos qz mortuum capif̄ dupl'r. **V**no mō p̄ncipialit̄ vt est p̄teriti temp' vt va- let tātū sicut id qd p̄us habuit vitā. z tūc sensus ē. hoc ē mortuū. i. h' habuit vitam. z si ita capif̄ tūc sequit̄ est mor- tuus. **E**t est hō. **A**lio mō capif̄ noialit̄ vt tantū valet sicut cadauer. z sic p̄sequens est fallum. quia cadauer non est homo. **A**lter dicit̄ sic z melius ad intentionē. qz non sequit̄ fortes semp est homo. ergo fortes semp est. qz ar- guitur ibi in substantiālib' a p̄pone de est terciō adiacente ad p̄ponē de est scdō adiacente qd argumētū tenet tñ in accidētalib'. **I**n oppositōe de est terciō adiacente est de- cit esse habitudinis p̄dicati ad subiectum. z talis habi- tudo speciei ad indiuidua est p̄petua. **E**t ita nō semp valet p̄sequētia a diuisis ad pñctā. z eōtra. qñ autē nō valet p̄z in his metris. **S**i sunt opposita pñctia sibi resoluta. **S**icqz penes aliqđ inherētie reliquū. **N**is sibi cōiuncta crebro non sint separanda

Incidūt dubia. **P**rimū

est. **A**n bene dicit̄ sit in textu qz interrogatio querēs qd ē nō sit dialectica. **E**t videt̄ qz nō. qz aliqđ ē p̄pō dialecticā z aliqđ p̄blema dialecticū de definitōe. vt p̄z p̄mo rō- picor. s. illa q̄rit̄ qd siue qd dicit̄. qz q̄rit̄' vtz aial bis pes sit qd dicit̄ hoīs vel nō. **S**olo sic. vt patuit in textu. **A**d argumētū in oppositū est ddm qz dupl'r possu- mus interrogare de qd dicit̄. **V**no mō sine signo inter- rogatiuo dicēdo. qd est homo. qd equus. z hoc modo in- terrogatio querēs qd nō ē dialectica. **A**lio mō possum' interrogare de qd dicit̄ vt in ipā interrogatiōe vt amur signo interrogatiuo sic interrogādo. an hoc p̄uenit illi in eo qz qd est vel nō. z sic bene potest dici dialectica. sed nō accipit eam hoc modo **A**ristoteles.

Secūdū dubiū. **A**n p̄cessus in infinitū in cōplexione enūciabilū interrumpit pñā. **E**t So' sic. qz p̄cessus in infinitū repugnat̄ ordini p̄pter carentias finis vbi em multa s̄ sine ordine ibi p̄cessus nō ē artificialis. **O**rdinē vero tollit̄ p̄cessus in infinitū. qz vbi deficit rō s̄ nis ibi deficit p̄ncipialis rō ordinis. **Q**uā igit̄ ars sit habi- tus cert' cū sit collectio multorū p̄ceptorū ad vñū finem tendentiū. p̄cessus in infinitū impedit̄ p̄sequētiā

Terciū dubiū ē. **Q**uō homer' viuit vt poe- ta **S**o'. qz h' mortu' sit fm naturā. viuit tñ i memoria et digna recordatiōe suoz discipuloz inq̄strū ars poetica est ei occasio esse memorialis siue esse opūabilis. z sic ar-

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'ad' and other fragments of text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the words 'ad' and 'quod' and other fragments of text.

Secundus

guitur ibi penes fallaciam a dicto fm quid ad dictum simpliciter. sicut etiam in multis alijs similibus sophisticis formatis penes hanc consequentiam

His vero determinatis pspiciendum est que admodum sese habeant negationes et affirmationes ad se invicem. hec sequitur de possibili esse et non possibili esse et de contingere et non contingere et de impossibili et necessario.

Iste est secundus tractatus secundum librum quod est de oppositione et consequentia propositionum modalium et multiplicatione earum. Et dividitur in quatuor capitula. quod in primo capitulo determinatur de oppositione propositionum modalium. In secundo de contradictione et consequentia earum secundum opinionem Aristotelis. In tertio movetur una questione videlicet ad necesse esse sequitur possibile esse. In quarto et ultimo movetur unum aliud dubium secundum ibi. Quod vero tertium ibi. Dubitabit autem quatuor ibi verum aut affirmatio. Primum capitulum de oppositione dividitur in tres partes. quod primo ponitur in secundo movetur una dubitatio de oppositione et dictio in propositionibus modalibus et arguitur ad partes utraque. Tertio soluit dubitationes ostendendo veritates. secunda ibi. hinc enim. tertia ibi. primum enim. Et per primo tractatus continuatur ad preedictum. quod plus determinatur de propositionibus de inesse simpliciter. hinc enim vult determinare de propositionibus modalibus posterioribus dicens. his determinatis pspiciendum est quomodo se habeant affirmationes et negationes ad se invicem. hec sequitur affirmationes et negationes que sequuntur de possibili esse et non possibili esse. et de contingere esse et non contingere esse et de impossibili esse et necessario. Et his partibus in tertio predicto innuitur quatuor esse modos facientes propositiones modales. scilicet possibile et contingens impossibile et necesse.

Habet enim aliquas dubitationes. nam si eorum que contrarietate sunt illi sibi invicem oppositae sunt contradictiones quecumque sunt esse vel non esse disponuntur ut eorum que est esse hominem negatio est non esse hominem. non autem ea que est esse non hominem et eorum que est esse album hominem negatio est ea que est esse album hominem. sed non ea que est esse non album hominem. si enim de omnibus aut dictio aut negatio vera est. cum lignum falsum sit dicere esse album hominem. erit verum de eo dicere esse non album hominem. Quod si hoc modo et quantumcumque esse non addit idem faciat id quod per esse dicitur ut eius que est ambulat homo negatio est non ea que est ambulat non homo. sed ea que est non ambulat homo. nihil enim differt dicere hominem ambulare et hominem ambulante esse. quare si hoc modo in omnibus et eius que est possibile esse negatio est possibile esse non ea que est non possibile

Hic primo movetur dubitatio quomodo sumenda est oppositio in propositionibus modalibus. Et dividitur in duo. quod primo ponitur questio et arguitur ad unam partem. Secundo arguitur ad partem oppositam. secunda ibi videtur enim. Primum ergo simpliciter movetur hanc questionem. verum in modalibus sumatur oppositio per negationem positam ad verbum pretendens tale rationem. sicut est in propositionibus de inesse. ita dicitur est in modalibus si in propositionibus de inesse per contradictionem sumatur oppositio ad verbum. sic etiam erit in propositionibus modalibus. Quinque declarat exemplariter ut eorum que est esse hominem. id est non esse hominem. id est non esse

est esse hominem. et non esse hominem. et etiam negatio huiusmodi est esse hominem album. et non esse hominem album. id est negatio huiusmodi est esse hominem non esse album. et non esse hominem non esse album. id est non esse album. Et quod in illis sic sit per se. quod de quolibet affirmatio vel negatio de nullo modo sit. sed de aliquo. id est de ligno contingit ista duo si false enunciare. scilicet esse album hominem est esse non album hominem. quod iste autem sunt false lignum est album homo et lignum est non album homo. quod in utraque dicitur quod lignum sit homo et sequitur quod ille due non contradicunt et album homo est non album homo. Et si hoc modo est in propositionibus in quibus predicatur hinc verbum est adiacens. tunc etiam sic erit in propositionibus in quibus predicatur aliud verbum ab illo verbo est verbi gratia. ut eorum que est esse homo ambulat. negatio non est non esse ambulat. sed ista que est esse homo non ambulat. quod nihil differt dicere hominem ambulare et hominem ambulante esse. Quare si hoc modo est in omnibus propositionibus de inesse. tunc etiam hoc modo erit in propositionibus modalibus. et sic negatio eorum que est possibile est esse. est possibile est non esse et non ea que est non possibile est esse. Concluditur ergo quod oppositio in illis de inesse nec sumenda est penes negationem positam ad nomen. nec ad rem predicatam. sed ad verbum. Et illo tanquam vero concessio dicitur per quod si eodem modo sumatur etiam predictio in modalibus tunc iste erit oppositio. possibile est ambulare. possibile est non esse ambulare. et non iste. possibile est ambulare. non possibile est ambulare

Videtur autem possibile esse et non esse. omne enim quod est possibile dividitur vel ambulare et non ambulare et non dividitur possibile est. Rationem autem est quomodo omne quod sic possibile est non sit in actu est. quare etiam inveniuntur negatio potest esse et non ambulare quod est ambulabile. et non videri quod est visibile. atque impossibile est de eodem oppositas veras esse conclusiones. Non igitur eorum que est possibile est esse negatio est possibile est non esse.

Hic primo arguitur ad partem oppositam. et intendit probare quod per contradictionem in propositionibus modalibus non sumatur penes negationem positam ad verbum. quod si sic sequitur quod per contradictionem possunt simul verificari de eodem. consequens est falsum et per consequens falsitas quanto metaphisica. Consequenter probatur quod de eodem verum est dicere possibile est esse. possibile est non esse. et de eodem verum est dicere possibile est ipsum ambulare. et possibile est ipsum non ambulare. et sic contingit in alijs. Quod autem hoc sit per se probatur per hoc. quia illud de quo verum est dicere possibile est esse. hoc non est semper actu. ergo possibile est ipsum non esse. Et hoc maxime contingit in futuris contingentijs ad verum aliter. quod de eo futuro contingenti ad verum libet dum non est actu verum est dicere possibile est ipsum esse et non esse

Contingit enim ex his aut idem ipsum dicere et negare simul vel de eodem aut non finem esse et non esse que opponuntur fieri affirmationes vel negationes. Si ergo illud impossibile est hoc erit magis digendum est ergo negatio eius que est possibile esse ea que est non possibile esse eadem quoque ratio est et in eo quod est contingens esse et in alijs quoque simili modo ut in necessario et impossibili.

Nec est tertia pars principalis capiti in qua per se determinatur veritate questionis propositae. ostendens quomodo oppositio sit sumenda in propositionibus modalibus. Et dividitur in duo. Primum facit hoc de verbo affirmato. Secundo de verbo negato. secunda ibi. Eius vero. Primum in duo primo facit hoc sed soluit rationem que fuit ad oppositum. sive probatur utentem

De isto libro...

Poppe
de propositionibus...

969

Perihermenias

nam. et qua pbatōne elicit solutio rōnis. que fuit in con-
 rariū. **Sed** ibi. **Fuit** em̄. **Quo** ad p̄m̄ d̄r. q̄ op̄z vni de
 duobz eligere. s. q̄ v̄l̄ d̄ictoria verificat̄ sil de eodē. aut q̄
 cōtradictio in modalibz nō sit sumēda penes negationē
 positā ad p̄bū. **Et** q̄ int̄ duo q̄ videt̄ impossibilia et
 incōueniētia. id qd̄ ē in̄m̄ incōueniētes eligēdū ē. iō in̄ p̄
 res distinctiue q̄ d̄r aut d̄ictoria verificat̄ de eodē aut cō-
 tradictio nō erit sumēda fm̄ negatōem positā ad p̄bum
 eligēdū ē alterz. qd̄ ē in̄m̄ incōueniētes. s. q̄ d̄ictio nō ē su-
 mēda in modalibz fm̄ negatōem positā ad p̄bū. z nō q̄
 duo d̄ictoria verificat̄ de eodē. **Et** sicut iā dictum ē de
 possibili. sic eadē rō ē in eo qd̄ ē p̄tingēs. ita s̄z q̄ iste op-
 ponit̄ d̄ictorie p̄tingēs ē eē. nō p̄tingēs ē eē z nō iste cō-
 tingēs ē esse. z p̄tingēs ē nō esse. **Et** eodē mō d̄m̄ est de
 impossibili z necessario q̄ ad p̄tradictionē. qz in talibus
 nulla ē differētia quo ad cōtradictōem

Fuit em̄ in illis quēadmodū esse z non eē ap-
 positiones subiecte vero res hoc qd̄ d̄ albi illud
 vero hō eodē qz mō hoc loco esse subiectuz sit
 cōtingere vero z posse appositiones determinā-
 tes quēadmodū in illis esse z non esse veritates
 et falsitates. **Sicut** aut̄ z be in eo quod ē pos-
 sibile esse et non possibile

Hic p̄. pbat q̄ in modalibz d̄ictio sumēda ē p̄ nega-
 tionē positā ad modū d̄ictis. q̄ sicut in p̄pōnibz de simpli-
 ci inherētia eē z nō eē z silia sūt appōnes h̄ ē p̄dicata forz
 mala siue p̄pōnes. z sicut res subiecte p̄pōnis s̄z subiez
 em̄ z p̄dicatū materiale subiectū v̄l hō. p̄dicatū v̄l albi
 sic etiā h̄ loco in modalibz sūt subiecta enūciatōnis mo-
 dalis dicta esse vel nō esse significāta. p̄tingere p̄o z pos-
 se. i. p̄tingēs z possibile. z supple necessariū z impossibile
 sūt appōnes determinātes dicti p̄pōnē. p̄pter qd̄ eodē
 modo sunt p̄dicata q̄ ante dictū est. z quēadmodū in illis
 de inesse fm̄ inesse vel nō inesse p̄tingit esse veritatē et
 falsitatē. ita in istis p̄tingit esse veritatē z falsitatem fm̄
 modi affirmatiōis vel negatiōis.

Quis vero q̄ ē possibile nō esse nō em̄ cōtra-
 dictiones sib̄iuncte sunt huiusmodi possibili-
 le esse z possibile ē nō esse. q̄re z sequi se iuncte
 videbūtur. idē em̄ possibile ē esse z nō eē. **Sed**
 possibile esse z nō possibile esse nunq̄ simul s̄z
 opponūtur em̄. **At** vero possibile est non esse et
 nō possibile nō esse nunq̄ simul sunt.

Hic p̄. ostendit quō sumēda ē cōtradictio in modalibz
 q̄ sūt de p̄bo negato. **Et** p̄mo in his q̄ sunt de possibili-
 li z p̄tingēti. **Sed** exemplificat etiā q̄liter sumēda sit i his
 q̄ s̄z de necario z impossibili tā de p̄bo affirmato q̄ negato.
Sed ibi. **Sicut** aut̄ z er̄. **Quo** ad p̄mū d̄r implicat q̄ cō-
 tradictio in p̄pōnibz modalibz de possibili z p̄tingēti que
 sunt de p̄bo negato. sumit etiā p̄ negatōem p̄positā mō.
 sicut in his q̄ s̄z de p̄bo affirmato. **Et** huius p̄nit̄ exemplū
 d̄ictis. q̄ illi q̄ d̄r possibile ē nō esse. negato ē. nō possibi-
 le ē nō esse. **At** p̄o due q̄ s̄z possibile esse possibile est nō
 esse ponēdo negatōem inter ptes dicti z nō aū modum
 nō s̄z p̄tradictes sib̄iuncte. **Qd̄** pbat p̄s. qz d̄ictoria
 ric. p̄pōnes sunt om̄ino in p̄o z talio incōpossibiles. s. p̄
 d̄ictis p̄pōnes s̄z sil̄ vere z videbūt̄ seq̄ se iuncte. **Idē** em̄ si
 mul z se iuncte possibile ē esse. z possibile ē nō esse. s. possibi-

le eē z nō possibile ē esse nunq̄ sunt nec possunt simul eē
 vere. sunt ergo iste opposite cōtradictorie que sumūt fm̄
 modi affirmatiōem z negatōem. **Et** sicut possibile est
 nō esse z non possibile est nō esse nunq̄ sunt simul vere.
 ergo etiam sunt opposite fm̄ cōtradictionē. quia sumunt
 fm̄ affirmatiōem z negatiōem modi.

Sicut aut̄ z eius q̄ est necessariū esse nō ea q̄ ē
 necessariū nō esse. sed nō necessariū esse. et vero
 ro q̄ ē necessariū nō esse. ea q̄ est nō necessariū
 nō esse. z eius q̄ est impossibile esse nō ea q̄ ē impos-
 sibile nō eē. s. nō impossibile esse. et vero q̄ ē im-
 possibile nō esse ea q̄ ē nō impossibile nō esse

Hic ostendit p̄ exempla quō sumēda ē o p̄o in illis de nec-
 cessario z impossibili. **Et** d̄icitur. qz p̄o facit h̄. sed o cōclu-
 dit int̄tū. **Sed** ibi. **Et** v̄l̄. **Primo** d̄r q̄ in p̄pōnibz mo-
 dalibz q̄ s̄z de necario z impossibili siue sint de p̄bo affirma-
 to siue negato d̄ictio sumit eodē mō sicut in p̄pōnibz. s. p̄
 negatōem positā ad modū. **Quo** exemplū ē. v̄l̄ er̄ q̄ d̄r ne-
 cessariū ē esse d̄ictoria ē nō ea q̄ d̄r necariū ē nō esse. sed
 ea q̄ d̄r nō necariū ē esse. **Quis** p̄o q̄ d̄r necariū ē nō esse
 q̄ est de dicto negato opposita d̄ictorie ē ea q̄ d̄r nō nec-
 cessariū ē nō eē. **Sicut** er̄ q̄ d̄r impossibile ē eē nō ē illa d̄ictio-
 na q̄ d̄r impossibile ē nō esse. s. ea q̄ negat modum z d̄r nō
 impossibile ē eē. **Et** sicut er̄ q̄ d̄r impossibile ē nō esse. illa ē cō-
 tradictoria q̄ d̄r cū mō negato nō impossibile est nō esse

Extra textū p̄siderādū ē q̄ p̄s nō declarat dictū su-
 um̄ in his q̄ sunt de p̄tingēti. qz cōtingēs p̄uertit cū possi-
 bili. s. declarat in his q̄ s̄z de possibili. z postea in his q̄
 sunt de necessario z impossibili sp̄cali. qz nō ē eadē rō quare
 cōtradictio sumēda ē p̄ negatōem ponēda ad modū in
 his q̄ sunt de possibili ex vna. z de necario z impossibili p̄
 tibi ex altera. qz si in his de possibili sumeret p̄dictio pe-
 nes negatōem positā iter pres dicti z nō ad modū. tūc
 due p̄pōnes p̄tradictorie eent sil̄ vere. s. h̄ incōueniēs nō
 est in illis de necario z impossibili. qz ille posita negatōem in-
 ter ptes dicti efficiūt̄ p̄trane. s. p̄trane p̄pōnes s̄z invero
 incōpossibiles in om̄i materia. q̄ pbat etiā in p̄pōnibz de
 necario z impossibili. volēs q̄ licet p̄pōnes de necario z im-
 possibili sint incōpossibiles in p̄o p̄ negatōem positā iter p̄-
 tes dicti. m̄ h̄ nō h̄nt qz s̄z p̄tradictorie. s. qz s̄z cōtrane.

Et v̄l̄ter quēadmodū dictū ē esse qd̄ d̄r nō eē
 oportet ponere quēadmodū subiecta. negatōes
 vero z affirmatiōnē hoc faciētē ad vni. id ē tā-
 tūmodo ad modū apponere. z has putare op̄z
 esse oppositas dictiones z negationes. possibi-
 le nō possibile. cōtingēs nō p̄tingēs. impossibile
 nō impossibile. necariū nō necariū. v̄z nō veruz

Hic p̄s p̄cludit circa istud caplm̄ dicens. q̄ v̄l̄r quē-
 admodū dictū ē op̄z eē z nō eē ponere in p̄pōnibz moda-
 libz sicut subiecta ponit̄ in illis de inesse. s. facientē affir-
 matōem z negatiōem. i. d̄ictōis oppōem ep̄z opponere
 siue inferre ad vni. i. tūmodo ad vni modū z nō ad eē
 vel nō esse. z sic op̄z putare. i. reputare illas d̄ictōnes siue
 affirmatiōes z negatōes p̄tradictorie oppositas q̄ s̄z cū
 modi affirmatiōe z negatōe. v̄l̄ p̄bi c̄fa. possibile nō pos-
 sibile. p̄tingēs nō cōtingēs. impossibile nō impossibile. neca-
 riū nō necessariū. v̄z nō v̄z. falsuz nō falsuz. q̄uis cū
 nō simplr̄ sunt modi. m̄ sunt modi qd̄am

Secundus

Circa predicta mouetur

questio. Quidam quatuor modi speciales enunciatōez moda...

In oppositū ē pbs in textu. rponit iste dis/ curus Maior. Veritas r falsitas pstitūt in...

Ista maior pz ex dictis supius ipncipio pmi. Hi nor pbat qz enūciatio ē ppo affirmatiua vl' negatiua...

Si autē esse fm actū pfectū. tunc est necariū. aut accipit in ipso nō esse qd est ad simplr ee oppositū. r sic ē impossibi...

Ad obiecta in oppositū. Ad pmiū dictū ē qz verū et falsū nō faciūt modale ppre dictā ab illa de inee specifi...

Ad tertiū ddm. qz signis vltb r picularibz corrdēt modū aliq. vt pū dictū ē. vtz tū est qz nō oibz modis est...

Ad qrtū ddm. qz signis vltb r picularibz corrdēt modū aliq. vt pū dictū ē. vtz tū est qz nō oibz modis est...

Handwritten marginal note in the left margin.

Vertical handwritten notes in the right margin.

Perihermenias

ante puentar in qre subalterno qd est mo categorica dicit in sub illo qre spc sic ho r asin puenit in qre qd e aial. s; dicit in se spc. Ad septimū dōz, q copula p in se accepta nō distinguit. s; in qre vnit extrema. r qz i modalis est modus q pūi gūtur pōni dicit p copulā. ergo dī stinguūtur essentialr r specificē.

Circa textū nūc repositū

Incidit dubia. Prīmū ē. quō diuidit pō modal. Solutio. qā qdā ē modal pposita. r qdā diuisa q p m qsdaz sic distinguitur. Quia pposita ē in q subiectū dicit r p dī catū dicit sicut pōtētia r actus hūc indiuisionē in forma totū pōnīs. Diuisa pō in q diuidūtur r rōe oppōnīs quā hūc vt sunt distincta pncipia. p bī gā. in hac enūcia tione. albū ēē nigrū ē possibile. si possibile attribuat totū dicto fm q pres ē r s; pponūtur. tūc ē pposita. r valet istā. possibile ē h dicitū q albū ē nigrū. S; si subiectū dī cti accipiat p materialē e^o seu p r q ē alba r illi tūc at tribuat mod^o cū p dīcatō dicit tūc ē diuisa. qz valet istā. albū vel res q ē alba p r eē nigrā. r h mō sanct^o r ho. vō s; cat p mā modalē de dicto. sed am de re dicit. vel sic disti guunt q in pma accipit subiectū dicit p formalē r mare rialē s; in scda p materialē tūc. Alij pō dicit h mō mos dalē ppositā distīgū a diuisa. qz in modalī pposita mos dus sp dīcat. ita q mod^o siue pponat siue postponat sp dīcat totū dicitū. vt dīcō. s; rōe currere ē possibile. v; possibile ē s; rōe currere. In diuisa pō dicit h mō des termiare copulā totū modal r mediare inter pres dicit. vt hōiem possibile ē ābulare. Et fm hūc modū dīcēt dēs modales siue subiectū dicit sit termin^o subaltis siue accītal possent distingui penes sensū ppositū r diuisū eo q mod^o possit poni in p dīcatō v; inter pres dicit S; si isti intelligūt sūc inter mediū modi inter pres dicit esse necārū de necārare diuise pōis. tūc dīstīctio illa p r s; deuat a ventrare r dicit p bī. qz sic nō opretet dīstīgūes re modales qd ē p r p m in elēchīs fundantē in dīstīcti one o rōis ppositē r diuise duos locos sophīsticos q dīcunt fallacia pōis r diuisionis. Si pō intelligat ite r pō s; rōem modi ēē signū diuise sūc siue o rōis bñ dīcūt. s; in h ab eo declīnāt. qz signū diuisionis r pōnīs qd p hūs docet nō psequunt. Docet em p hūc ēē dīam pōnīs modal ppositē r diuise saltē a signo. qm pres in pposita cōtinue pferunt. in diuisa pō dīcōtīnue. ita vt inter pres dicit fiat qdā ite r polatio. moze quā antīq; scabāt p pūctū inter pres dicit signatū h mō s; rōe ābulantē possibile. Et h mod^o videt pformis intēioni dñi Albrī dīcent^o p m o elēchōz. q in modalī actūs p r separi ab infinitūo q ad pntīcatōem. nō āc q ad p r s; rōes. qz nullibi inuenit q actūs p se possit supponere sine infinitūo. Et isti dīstīcti onī modal ppositē r diuise penes pausaz r nō pausaz inter pres dicit enā p s; nūc Alphorab^o r Boet^o Prīmū q loquunt de ite r polatōne modi int pres dicit. sicut Buridan^o r cū sequētēs. dīstīgūit ppositā r diuisā yollūt q modal pposita nō sit hē modal. ex q p dīcatū totū enūciatōis denorat in ēē dicto simplr sine modifica tione. S; istud nō pcludit. qā ad min^o p dīcatū dicit de notat in ēē suo subiecto cū modificatōe. r hoc suffīat ad modalē dīstīctā ab illa de in ēē. vep ē tū q maior ē mo dīficatio in diuisa qz in pposita. in cur^o signū pposita ex pōnit p vnā de in ēē hoc mō. albū ēē nigrū ē possibile. id est hēc ppositio. album est nigrum est possibilis

Secūm dubiū ē. Quō sumēda ē qritas in modalib. Solo. qritas in modalib p r tripl^o artē dī. s; ex p r totū dicit. ex p r subiectū. r ex p r modi. Et p r totū dicit oēs sunt singulares. qz qd dicit dicitū ē indī uidūū rōe pōnīs quā format nota seu copula indiuīsī bil inter sua extrema r scata. qā nota pōis iter hēc ex tremā cadē nūero nō p r poni inter alia. Enā in oī moda li subīctī sp eale dicitū q nulli alteri ab eo ē cōe. ita em lin gulare ē h dicitū. oēm hōiem ēē aial. sicut h dicitū. s; rōe hē hōiem. Dicit ar dicitū nō singulare suppositū s; appellatū. qā p bū nō supponit nec dī featū. qz icludit duo scā s; ra. s; accusatū r infinitū. s; vocat appellatū. i. dicitū ex noīe r p bō ad rē in uicē puli imēdiatē vnitū. Ex p r pō subiectū sumit qritas eaz sicut in illis de in ēē rōloluēdo eas in suas pīacētēs p s; dīcōtū subiectū r subiectū dīspō s; rōem. Et h mō iste. oēm hōiem currere ē possibile. r nul lūz hōies currere ē possibile sunt vles. qz iste. oīs hō cur rīt null^o hō currit sunt vles. r iste. quēdā hōies currere ē possibile. r quēdā hōiem nō currere ē possibile sunt p r s; culares. r s; rōe currere. s; rōem nō currere sunt singlares. Ter^o p r artē dī qritas ex p r modi. qritas dīcō nō sup positōz q artē dī necārīo ex p r subiectū. s; r p m q artē dī p r ex p r p r dīcatū. r h mō ille q s; de necārīo r ipossibile su ne vles. qz necē āplīat ad oē tps affirmatīe. r ipossibi le ad oē tps negatīe. possibile r p r tīgēs āplīat ad aliq tps. s; ad p r s; r futurū. p pōes de possibile r p r tīgētī s; p r iculares. qz modi h mō p r tōnānt s; signis. Et addūt aliū q rōtō artē dī qritas fm lineas q s; ponit. De hīc. Et h mō oēs de pma linea sunt p r iculares affirmatīe. qā sunt formālī v; equalētē de possibile. De scda linea s; p r iculares negatīe. qā sunt de possibile nō. De tētia lē nea vles negatīe. qz sunt de ipossibile. De q rta sunt vles affirmatīe. qā sunt p r ualī v; formālī de necārīo. Et sic qz ē duplex p r s; rōe in modalib nō ē incōueniēs p pōes qritēz vnt^o qritat^o vno mō ēē alter^o qritat^o alio mō

Tertū dubiū ē An oppō in modalib su/ mēda sit penes negatōes positā ad modū v; ad p būm. Et videt p^o q p negatōes positā ad p bū. qz dīctam natio d; addi suo dīctamīabilī. s; negatō ē dīctamīatio p bī. q r tū d; addi p bō. r p p r s; h mō sumēda est oppō Et p r firmat. qā iste p dīcūt. s; rōe currere ē possibile. s; rōe currere nō ē possibile. r tū ibi negatō ponit ad p bū s; ē. Secō officīū negatōis p dīctōe ē negare qē qd affirmatū affirmatō. s; h facit negatō positā ad p būz siue inter pres dicit. q p illā sit p dīctō. Sinor. p bāz. qz negatō ē malignat^o nature quicqd post se inuenit h rō tū dīstruit r oppōsītū idūct. s; positā iter pres dicit p r dīct. q negat enā modū faciēs p dīctōnem. Tercio. iste sunt p dīctōne. iōānes currit p r tīgētē. r iōānes nō currit p r tīgētē. tū sumit p dīctō inter eas ferēdo negatōes ad p bū dīcti. pura ad h p bū currit. qd ē p dīcatū dicit Solutio. oppō sumēda ē in modalib penes negatōes positā ad modū r nō iter pres dicit. qz mod^o ponit in p dīca tō. r ita negatō remouet ipm a dicto. r h mō oppōnunt iste s; rōe currere ē possibile. s; rōe currere nō ē possibile Et s; h mō dōz ē de alijs suo modo p r s; rōmīter ad ea que dīstī cta sunt in textū.

Ad obiecta Ad p mū est dōm q negatō d; addi p bō. s; in modalī ē duplex p bū. s; p bū dicit qd ē infinitū uus. r p bū qd ē copula totū enūciatōis. negatō q d; addi p bō qd ē copula totū enūciatōis. r nō p bō qd est

De p r tate modalī.

ex dūm

De p r tate p r tate

Perihermenias

bile non eē. non necesse esse. I. sunt eōpollētēs z sefe in bona p̄na sequunt. forte nō currere ē possibile. forte nō currere est p̄tingēs. forte non currere non est impossibile. z forte tem currere non est necesse.

Alii vero q̄ est nō possibile eē z nō p̄tingens eē. illa q̄ ē necessariū nō eē z impossibile esse

Ponit terciā regulā q̄ sc̄at p̄ h̄ac dictōem **Aliae** d̄is cens. q̄ he p̄pōnes eōpollēt. nō possibile eē. nō p̄tingens eē. impossibile eē. z necariū nō eē. ponēdo sp̄ negatōem ius tra featōem q̄truoꝝ vocaliū illi⁹ dictōis **Aliae**. ita q̄ i. feat negatōem ponēdam ad modum. e inter partes d̄is cti. z a nullam esse ponēdam

Alii p̄o q̄ est nō possibile nō eē z nō p̄tingēs nō esse illa q̄ ē necesse eē z impossibile esse

Ponit q̄rtā regulā featā p̄ h̄ac dictōēz **Purpurea**. vo lens q̄ iste p̄pōnes eōpollēt. nō possibile nō eē. nō p̄tingēs nō eē. impossibile nō eē. necesse eē. p̄hs t̄m p̄ponit in istis res gul'p̄ illā de necario in tercio loco z de ipossibili in q̄rto

Consideret aut̄ ex subscriptōe quēadmoduz d̄iximus. possibile est eē. p̄tingit eē. nō ipossibile est esse. nō necesse est eē. possibile est nō esse. cō / t̄ngit nō eē. nō impossibile est nō eē. nō necesse est nō esse. nō possibile est eē. nō p̄tingit eē. ipossi / bile est esse. necesse est nō eē. nō possibile est nō esse nō p̄tingit nō eē. ipossibile ē nō eē. necesse est esse.

Hic p̄hs declarat istud qd̄ d̄ixit d̄icēs. q̄ p̄nc̄siue eō pollētie modalū p̄nt̄ p̄siderari manifeste ex subscripta fi gura q̄drangulati ponēdo p̄pōnes de p̄ma linea in p̄mo angulo. z de sc̄da linea in sc̄do angulo. z de terciā linea in tercio. z de q̄rta in q̄rto. hoc mō quo seq̄tur.

Sc̄dm̄ antiquos

Angulus p̄mus
Amabunus

Possible est esse
p̄tingēs est esse
nō impossibile eē.
nō necesse ē esse

Angulus sc̄ds.
Edentula.

Possible est non esse
p̄tingens est nō esse
nō impossibile est nō eē
nō necesse ē nō esse.

Tercius
Aliae

Nō possibile est esse
nō p̄tingēs est eē
impossibile est eē
necesse est nō eē

Quartus
Purpurea.

Nō possibile ē nō esse.
nō cōtingēs ē nō esse
impossibile est nō eē
necesse est esse.

Ergo impossibile z nō impossibile. illud qd̄ est p̄tingens z possibile z nō p̄tingēs z nō pos / sibile. sequit̄ q̄dem p̄tradictorie sed p̄uersum il / lud c̄m̄ quod est possibile esse negatio ipossibi / lis negatōem p̄o affirmatio. illud p̄o qd̄ est nō possibile eē illud qd̄ est ipossibile eē. affirmati / onē ēm̄ ē ipossibile eē. nō possibile p̄o negatio.

Ista ē sc̄da ps̄ hui⁹ capli. in q̄ p̄hs oñdit p̄mo in q̄ antiq̄ b̄n̄ dixerūt. z sc̄do in q̄ male dixerūt **Sc̄da** ibi (**Ne cessariū p̄o**) **Prima** diuidit in tria. q̄a p̄mo ponit int̄c̄tū **Sc̄do** p̄bat. **Tercio** remouet dubiū. **Sc̄da** ibi (**Illud t̄m**) **Tercia** ibi (**Affirmatio ēm̄**) **Primo** d̄r q̄ antiq̄ b̄n̄ dixerūt ordinādo eōpollētias siue p̄nas p̄ponū de possi / bili p̄tingēt̄ z ipossibili d̄icēs. q̄ ille eōpollēt̄ p̄ negatōe onē positā ad modū. vt ad possibile eē v̄l p̄tingēs ē eē. seq̄t̄ nō ipossibile ē eē. **Et** eōtra ad ipossibile ē eē. seq̄tur nō possibile ē eē. v̄l nō p̄tingēs ē eē. **Et** rō v̄triusq̄ ē eadē qz possibile v̄l cōtingēs z ipossibile ōpponunt̄ p̄dictorie p̄pōnes s̄t̄ p̄dictorie eōpollēt̄ p̄ negatōēz p̄positā. in p̄posit̄ t̄o p̄o p̄ponit̄ negatio q̄n̄ ponit̄ ad modū. **Et** rō v̄it̄ p̄ in tercio q̄ ad affirmatiuā de possibili seq̄t̄ negatiua de im / possibile. z ad negatiuā de possibili seq̄t̄ affirmatiua de ipossibili. **Et** s̄t̄ mō v̄dm̄ ē de p̄tingēt̄ respectu ipossi / bil̄. **Et** qz possēt̄ aliq̄s credere q̄ illa q̄ ē de ipossibili esset negatiua. **P̄hs** h̄ dubiū remouens d̄r q̄ nō. s̄z d̄r q̄ ista impossibile est esse. est affirmatiua. s̄z ista que est. nō im / possibile est esse est negatiua.

Necariū vero quēadmodū sit p̄siderandum est. manifestū est c̄m̄ q̄m̄ eodē mō sed p̄trarie se quitur. p̄tradictorie aut̄ c̄tra. nō ēm̄ est nega / tio eius qd̄ est necesse nō esse. nō necesse esse cō / tingit̄ ēm̄ veras eē in codē v̄traf̄q̄. qd̄ ēm̄ ē ne / cessariū nō esse nō est necessariū esse

Hic p̄. oñdit in q̄ antiq̄ male ordinauerūt modalū p̄nas. **Et** diuidit in duo. **Primo** ip̄robat. eos in illo i q̄ male dixerūt. **Sc̄do** oñdit quō s̄m̄ veritatē d̄bz ē **Sc̄da** ibi (**Relinquit̄ s̄**) **Prima** in duo. **P̄rio** p̄bat q̄ necariū cū negatōe p̄posita nō sit ponēdū in p̄mo angulo. cū illa de possibili q̄ ē p̄ma de possibili. **Sc̄do** p̄bat q̄ necariū sine oī negatōe. z necariū cū negatōe posit̄posita nō ē p̄o nendū in p̄mo angulo. **Sc̄da** ibi (**Quero**) **Prima** ps̄ d̄i uidit̄ in tres p̄tes s̄m̄ q̄ p̄bat intentū suū tribz rōibz

Quo ad p̄mū d̄r q̄ cōsiderādū ē quēadmodū. i. quō se h̄z necariū. i. ille p̄pōnes de necario. qz manifestū ē q̄ nō eodē mō cōsequunt̄ ad illas de possibili z ipossibili. i. nō h̄nt̄ se s̄m̄ p̄nam sicut antiq̄ dixerūt. **Antiq̄** ēm̄ volebāt q̄ sicut ille de ipossibili sequunt̄ ad illas de possibili p̄ ne gatōēz p̄positā. i. positā ad modū q̄ ita etiā illa de necessario seq̄ret̄ ad illā de possibili p̄ negatōē. positā ad mo / dū. v̄r̄puta ad istā. possibile ē eē seq̄ret̄ ista. nō necesse ē esse. **S̄z** d̄r. p̄. q̄ h̄ ē falsus z p̄bat tribz rōibz. **Prima** ē ista. qz possibile eē ōpponitur p̄dictorie ad nō possibile eē. s̄. ad nō possibile eē seq̄t̄. necesse nō eē. s̄. ad possibile eē seq̄t̄ p̄dictoria de necesse nō eē. s̄. p̄dictoria ē? nō ē nō necesse eē. qz cō tingit̄ abas illas eē s̄il̄ veras. s̄. necesse nō eē z nō necesse eē. qz qd̄ de necitate nō ē t̄o nō ē necessariū q̄ sit. s̄. ad possibile eē. nō seq̄tur nō necesse eē sicut dicebāt antiq̄.

Causa aut̄ cur nō sequit̄ similiter ceteris q̄m̄ cōtrarie ipossibile necario reddid̄ idē valēs. naz si ipossibile est eē necesse est hoc eē. si p̄o ipossibile est nō esse. hoc necessariū est esse.

Hic p̄hs adducit sc̄dam rōem q̄ c̄sta. qz illa v̄lis de ipossibili q̄ ē ipossibile nō eē. idē valer qd̄ necesse esse. qz necesse eē z ipossibile eē sunt p̄na. z s̄ eōpollēt̄ p̄ negatōem posit̄positā. s̄. ad quā seq̄t̄ negatio eius q̄ d̄r. possibile nō

Secundus

esse ad ea etiam dicitur sequi negatio de necessitate esse. sed negatio de impossibili non est illa quae dicitur non possibile non esse. et negatio de necessitate esse est non necessitate esse. Sed antiqui dixerunt quod non impossibile non esse sequitur ad possibile non esse et non ad possibile esse. et etiam non necessitate esse. non debet sequi ad possibile esse sicut dixerunt antiqui. sed ad possibile non esse.

An certe impossibile est sic poni necessarium contradictiones. nam quod est necessarium esse possibile est esse. nam si non negatio consequitur necesse est enim aut dicere aut negare. quare si non possibile est esse. impossibile est esse. quod necesse est esse. quod est inconueniens

Hic philosophus adducit rationem. quia ad necessitate esse sequitur possibile esse. quia si non. tunc negatio contradictoria possibile sequitur ad ea. sed non possibile esse. cum dicitur affirmatio vera vel negatio. de nullo modo scilicet. sed ad ista non possibile esse. sequitur ista. impossibile est esse. nisi prima praesumptio sit bona. sed quod ad necessitate esse sequatur possibile esse. ad ipsum sequitur impossibile esse. quod est inconueniens. Quo ostenso reprobat antiqui sic. ad necessitate esse sequitur possibile esse. vti praesumptio dicitur. et ad possibile esse. sequitur non impossibile esse. sed si non necessitate esse sequatur ad istas duas ultimas sicut dixerunt antiqui secundum primam ordinatorem ad necessitate esse sequitur non necessitate esse. et ita due contradictorie praesumptiones stabunt in veritate. Et philosophus vult hanc regulam. Quicumque fuerit plures praesumptiones in ordine. ita quod praesumptiones vni est ante alteram. si intermedia praesumptio sunt formales. tunc etiam sequitur vltimum praesumptionis formaliter ad primam ante. sicut si gra. si fortes est homo est. et si homo est. animal est. et si animal est corpus animalium est. si corpus animalium est. corpus est. et si corpus est suba est. si bene sequitur. fortes est. si suba est. et ita arguitur in proposito

Attuero illud quod est possibile esse non impossibile esse sequitur hoc vero illud quod est non necessarium esse. Quare contingit quod est necessarium esse non necessarium esse. quod est inconueniens. attuero neque necessarium esse sequitur possibile esse neque necessarium non esse. Illi enim vtrique contingit accedere. horum autem vtrilibet verum fuerit non erit illa vera simul enim possibile est esse et non esse. si vero necessitate esse vel non erit possibile vtrique.

Hic philosophus ostendit quod ad illa de possibili quae est possibile esse non sequitur etiam aliquid istarum duarum de necessitate. sed necesse esse. neque necesse non esse. Quod sic probatur. quod quod est possibile esse indifferenter se habet ad esse et non esse. sed ad ipsum neque sequitur necesse esse neque necesse neque necesse non esse. sed tales praesumptiones non equipollent

Relinquitur ergo non necessarium non esse ei quod est possibile esse. hoc enim verum est et de necessitate non esse. hec enim sit contradictio eius que sequitur. non possibile esse. illud enim sequitur hoc quod est impossibile esse. et necesse est non esse. cuius negatio est non necesse est non esse. Sequitur ergo et hec contradictiones secundum praedictum modum et nihil impossibile contingat sic positum. Possibile est esse. contingit esse. non impossibile est esse. non necesse est non esse. possibile est non esse. contingit non esse. non impossibile est non esse. non necesse est esse

non possibile est esse. non contingit esse. impossibile est esse. necesse est non esse. non possibile est non esse non contingit non esse. impossibile est non esse. necesse est esse.

Hic philosophus ostendit quod pro de necessitate sequitur ad illa de possibili et quod secundum veritatem ponenda sit in primo angulo cum prima de possibili. Et diuidit. quod primo facit h. Secundo concludit intentum. scilicet ibi (Sequitur h) Primum dicitur quod ex quo dicitur est probatum quod nec prima de necessitate. nec secunda nec tertia est ponenda in primo angulo cum illa de possibili relinquitur. quod illa quae est non necesse est non esse. quae est quarta de necessitate equipollent ei quae est possibile est esse. et ponit secundo in eodem angulo siue linea quod sic ostendit. quod illa pro quae directe praedicit praesumptionibus modalibus que ponuntur in tertia linea ponenda est cum prima de possibili in prima linea et equipollent ei. si quarta de necessitate est huiusmodi. igitur etc. Maior probatur. quod prima de possibili praedicit directe praesumptionibus modalibus de tertia linea. Quod pro praedicit directe praesumptionibus de tertia linea est ponenda in prima linea. et quod eumque ponuntur in eadem linea equipollent. Minore declarat philosophus in ista dicitur. quod illa quae dicitur non necesse est non esse. dicitur huius est. necesse est non esse. et etiam huius quae est non possibile est esse. et huius impossibile est esse secundum scilicet rationem illius dicitur dicitur. Et sic sequuntur praesumptiones praedictae ad scilicet. et huius ponendo eas nullum impossibile sequitur. vti dicitur. In prima linea. possibile est esse. contingit esse. non impossibile est esse. non necesse est non esse. In secunda linea. possibile est non esse. contingit non esse. non impossibile est non esse. non necesse est esse. In tertia. non possibile est esse. non contingit esse. impossibile est esse. necesse est non esse. In quarta. non possibile est non esse. non contingit non esse. impossibile est non esse. necesse est esse.

Dubitabit autem aliquis si illud quod est necessarium esse possibile est sequatur. nam si non sequitur contradictio. sequitur non possibile esse. et si quod non hanc dicat est contradictionem. necesse est dicere possibile non esse. sed vtrique false sunt.

Istud est capitulum tertium istius tractatus in quo philosophus mouet vnam dubitationem. vix ad necessitate esse sequatur possibile esse. Et diuidit in duas partes principales. In prima mouet dubitationem. scilicet soluit ea ibi (Manifestum est autem) Prima in duo. primo arguit ad partem affirmatiua. secundo arguit ad partem negatiua. scilicet ibi (Attuero rursus) Quo ad primum dicitur. quod aliquis dubitabit siue dubitare poterit. vtrique ad illa quae est necesse esse. sequatur illa quae est possibile esse. ita quod illa praesumptio est bona. illud necesse est esse. sed possibile est esse. Et probatur primo quod sic. quod ad ista quae est necesse esse. aut sequitur ista. possibile est esse. aut est contradictoria quae est non possibile est esse. sed illa non potest sequi ad ea. sed alia quae est possibile est esse. sequitur ad ea. quod dicitur ipsum vltimum praedictorum. Quod autem non possibile non sequatur ad necessitate. manifestum est ex praedictis. Et quod possit aliquis forte dicere. quod ista quae est non possibile est esse. non est contradictoria istius. possibile est esse. sed philosophus dicit quod tunc sequitur quod ista. possibile est non esse. sit praedictoria istius. possibile est esse. Et huiusmodi non obuiat. quod nulla illarum potest verificari de necessitate esse. quia nec ista quae est non possibile est esse. nec ista. possibile est non esse. sed si ista est vera. necesse est esse. tunc abe alie sunt false. sed non possibile est esse. et possibile non esse. Quamuis autem philosophus non dicit manifeste quod contradictoria istius. possibile est esse. sit ista. non possibile est esse. tamen hoc certum et manifestum est ex superius dictis.

Attuero rursus idem videtur esse possibile incidit

Perihermenias

et nō incidi. 7 eē 7 nō eē. quare erit necē eē cōtin
gere nō eē. hoc aut falsum est.

Hic p̄hs arguit ad p̄negatiuā istā? dubitatōis. p̄
bans q̄ ad necē eē nō sequat̄ possibile eē. Quia si sic tūc
sequit̄ q̄ ad necē eē sequat̄ p̄tingere nō eē. Cōsequēs est
falsum. qz de q̄ verē eē dicere. hoc eē necē eē. de illo falsus eē
dicere. h̄ p̄tingit nō eē. Cōsequētia p̄bat. qz ad possibile
eē sequit̄ possibile nō eē. s̄ ad possibile nō eē sequit̄ p̄tin
gere nō eē. q̄ de p̄mo ad vltimū si ad necē eē sequit̄ possibile
eē. tūc ad necē eē sequit̄ possibile nō eē. Q̄ aut ad possi
bile eē sequat̄ possibile nō eē. p̄bat p̄hs. q̄a qd̄ eē possibile
incidi. hoc possibile eē nō incidi. q̄a possibile eē de facto in
cidi. 7 nō incidi. quā ad modū in fine p̄mi dictū fuit.

Manifestū ē aut qm̄ nō oē possibile vel esse
vlt̄ ambulare ad opposita valet. s̄ eē in q̄b nō sit
verū. Et p̄mū qd̄ eē in his q̄ nō s̄m rōem p̄nt. vt
ignis calefacibilis ē. 7 h̄z vim irrōnalem. q̄ s̄m
rōem p̄ntes ip̄e eēde plurimoz etiā p̄trarioz
sunt. irrōnabiles p̄o nō oēa. s̄ quādamodū di
ctum ē ignē nō eē possibile calefacere 7 nō cale
facere 7 q̄cūq; alia sp̄ agūt. Alia p̄o p̄nt 7 s̄m ir
rationabiles p̄ntes s̄l qd̄a opposita. s̄ hoc ic
circo dictū ē qm̄ nō ois potestas oppositoz est
nec q̄cūq; s̄m eandē sp̄m dicūtur.

Hec ē s̄da p̄o p̄ncipalis huius cap̄i. in q̄ p̄hs soluit
istā questionē motā. Et diuidit̄ in duas p̄tes p̄m q̄ p̄o
n̄t duas distinctōes. s̄da ibi (Quedam p̄o) p̄tina in
tres p̄tes. q̄a p̄mo ponit vñā distinctōem. s̄do oñdit in
q̄b inueniant̄ mēbra istius distinctōis. Tercio remouet
dubitū. s̄da ibi (Primo qd̄e) tertia ibi (Irrōnabiles p̄o)
Quo ad p̄mū d̄t in effectu. q̄ duplex ē possibile. qd̄a ē
possible qd̄ nō valet ad opposita. qd̄ t̄m p̄t esse 7 nullo
mō nō eē. Aliud ē possibile qd̄ valet ad opposita. s̄z ad
eē 7 ad nō eē. sicut possibile ē ambulare. 7 possibile ē nō
ambulare. Prīmū possibile inuenit̄ in his q̄ p̄nt s̄m p̄o
tentia irrōnalē. i. inuenit̄ in entibz naturalibz q̄ agūt nec
cessitate nature. sicut p̄z de potētia ignis q̄ p̄t calefacere.
q̄ potētia eē irrōnal. S̄cōm p̄o possibile inuenit̄ in his q̄
p̄nt s̄m rōem sive s̄m potētia rōnalē q̄ litera est potēs p̄h
ad opposita. sicut h̄o p̄t currere vel nō currere. disputare
vel nō disputare. Et ita p̄ntes ille q̄ s̄m rōem sunt eēde
exites. vt in plurimū etiā sunt p̄trarioz. i. p̄nt ad oppo
sita. Et q̄a possit aliq̄s putare. q̄ oēs potētie irrōnabiles
eēnt determinate ad vñū 7 nō possent ad opposita. P̄hs
hoc dubitū remouēs d̄t. q̄ non oēs p̄ntes irrōnabiles h̄nt
se sic q̄ nō valet ad opposita. s̄z solū quādamodū dictū ē
ignē nō posse calefacere 7 nō calefacere. 7 alia q̄ sp̄ agunt
Alia p̄o s̄m irrōnabiles p̄ntes s̄l p̄nt qd̄am opposita si
eūt equis s̄m potētia motuā q̄ ē irrōnal in eo p̄t abu
lare 7 nō abulare. 7 q̄ dictū ē. i. ad vlt̄ instantū dictū ē. qm̄
nō ois p̄ntes irrōnal p̄t ad opposita. Nō eīm sequit̄. illa sunt
eiusdē sp̄e. q̄ si vñū p̄t ad opposita. q̄ reliquū Et intelligit̄
p̄hs dictū suū de sp̄e subalterna non specialissima. 7 per
p̄ntes ignis 7 h̄o p̄nt eē eiusdē sp̄e. q̄a p̄ueniūt in illo gene
re subalterno quod est corpus.

Quedā p̄o p̄ntes equoce sunt. possibile em̄
nō simplr d̄t. s̄z hoc qd̄e qm̄ verū est 7 in actu.

vt possibile ē ambulare. qm̄ ambulat. 7 om̄ino
possible est eē. qm̄ iā ē aliqd̄ actu qd̄ d̄t possibi
le. illud p̄o qd̄ forsitan ager. vt possibile ē ambu
lare. qm̄ ambulabit. 7 hec qd̄e in mobilibz solis
est p̄ntes. illa p̄o in immobilibz. in vtriq; p̄o verē
est dicere nō impossibile ambulare. 7 qd̄ ambu
lat iā 7 agit ē ambulare. Hoc ergo possibile nō
est verū de necessario simplr dicere. alterū aut
dicere verū ē. q̄re qm̄ partē vlt̄ sequit̄ illud qd̄
ex necessitate ē sequit̄ possibile eē. s̄z nō omnino

Hic p̄hs ponit s̄daz distinctōes. Et diuidit̄. qz p̄mo
facit h̄. s̄do oñdit ordinē p̄pōnū modalitū. ibi (Et est qd̄
dā) Prīma diuidit̄ in quatuor. qz p̄mo facit distinctōem.
s̄do oñdit in q̄b inueniant̄ mēbra distinctōis. Tercio
compat mēbra distinctōis ad inuicē penes aliquā p̄uoc
niētiā. Quarto ex distinctōe soluit dubitatōem 7 p̄cludit
dit solutōem questionis. s̄da ibi (Et ē qd̄am) tertia ibi
(In vtriq; p̄o) q̄tra ibi (Si q̄) Quo ad p̄mū p̄hs d̄t
q̄ qd̄a p̄ntes h̄nt se sic q̄ equoce sunt. q̄a possibile nō d̄t
simplr. i. vno mō. s̄z qd̄a ē actu p̄ueniūt. sicut possible
lē aliqd̄ abulare qm̄ iā actu abulat. Aliud p̄o d̄t possi
bile ab eo qd̄ ager. i. aliud ē possibile distā ab actu sicut
possible ē q̄ abulat. Et inter ista duo possible hec ē
distā. qz vltimū possibile qd̄ ē dictū a potētia distā ab
actu rep̄t in mobilibz solis. i. in nō sempiternis. S̄z pos
sibile dictū a potētia p̄uicta actu rep̄t in immobilibz sive
sempiternis. qz vt d̄t t̄rcio p̄hs. in p̄ntes nō d̄nt
eē 7 posse. i. p̄alter nō distā. Postea ponit p̄uenientias
inter hec possible dices. q̄ de vtriq; possible verē ē d̄t
cere nō impossibile. vt de possible abulare qm̄ abulat qm̄
ambulabit. Et tūc solues q̄stionē d̄t q̄ possible dictū a
potētia actu p̄uicta sequit̄ ad necariū. nō aut possibile dist
ctū a potētia distā ab actu. Qd̄ d̄t q̄ sic. q̄re possibi
le sequit̄ necariū s̄m p̄t eē. s̄z nō oino. i. possibile q̄ ad vñā
acceptōem sequit̄ ad necariū. s̄z nō q̄ ad vtriq; sunt

Et est qd̄e fortasse p̄ncipū qd̄ necessariū ē 7
qd̄ nō necariū ē oim̄ vel eē vel nō eē 7 alia quē
admodū horū p̄ntia cōsiderare oportet. Nō necē
ē nō eē. possibile est eē. cōtingit eē. nō impossibile
eē. nō necē est eē. possibile ē nō eē. cōtingit nō
eē. nō impossibile ē nō eē. necē nō esse. Nō possi
bile est eē. nō cōtingit eē. impossibile est eē. necē ē
eē. Nō possibile ē nō eē. nō cōtingit nō esse. im
possible est nō eē. Manifestū ē aut ex his que
dicta sunt qm̄ qd̄ ex necessitate ē s̄m actu est. q̄
re si p̄ora sunt sempiterna. 7 q̄ actu sunt potesta
te p̄ora sunt. Et hec qd̄e sine potestate actu sunt
vt p̄me sube. alia vero sunt actu cū possibilita
te q̄ natura p̄ora sunt. tpe vero posteriora. alia
vero nūq; sunt actu. s̄z potestate solum

Hic p̄hs ponit ordinē p̄pōnū modalitū. Et diuidit̄ in
tres p̄tes. Prīmo facit h̄. s̄do p̄bat intentū. t̄rcio ex h̄
infert vñā distinctōem rep̄. s̄da ibi (Manifestū ē) t̄rcia
ibi (Et hec qd̄e) Prīmo d̄t. fortassis illud qd̄ ē neces
sariū eē 7 nō necariū eē. ē p̄ncipū oim̄ p̄pōnū modalitū q̄

Vertical marginal notes on the left side of the page, including phrases like "dubium est", "p̄ntes", "potestas", and "ambulare".

Vertical marginal notes on the right side of the page, including phrases like "p̄ntes", "potestas", "ambulare", and "necessitate".

Handwritten notes at the bottom of the page, including "Dupliciter sub..." and "p̄ntes".

Perihementas

pbat. qz iuxta pus dicta modi in modalibz pdicat. qz p^o pones de diversis modis sz diversoz pdicator. **S**ed tūdo. s. p^oes modales eqpollent. tūc maxime ille qz eēt eiusde ordinis eqpollent iter se sicut **P**e. h. i. suis sumul ondit. s. h. nō. pbat. qz iste sz eiusde ordinis. oē aial esse hoīem ē ipossibile. z oē aial nō ē hoīem est necē. z tū ille pponēs nō equalēt inter se nec sese psequit. **A**ns p pma gre pz. qz sz in tertia linea. saluace. **S**ed a ps pz. qz pma ē vera vt manifestū ē. z scda ē falsa. qz equaler isti. nullum aial ē hoīem ē necē. **S**o^o vt patuit in textu. z h^o re gulas qz **P**e. h. seques **A**rif. scar p has qtuor dictoes. amabimus. edēuli. iliacē. purpurea. in qbz sz qtuor vo tales scātes eqpollentias pponū modalū fm hūc ordīe. possibile. ptingēs. ipossibile. z necē. **E**t ad h^o deferunt istd metru. **E**dictū ne car. qz modū nihil a. s. v. totū. **A**nde addit postea **P**e. h. qz pponēs de possibili z ipossibili eqpollēt sbo silt se hūc. z mō distit. **D**e necario z ipossibili ecōtra. z de possibili z necario eqpollēt sbo z mō distit milie se hūc. **D**icit ar sbo silt vt distit se hūc qn i vtro se hūc eodē mō penes affirmatōes z negatōem. **E**t silt mō ddm ē de mō. z itelligēdū ē istud nō de sbo qd ē copula ton^o enūciatōis. s. de sbo qd ē pdicatū dictū qd cōtūgit suo subiecto sine negatōe media vel cū negatōe

Ad obiecta in oppositū. **A**d primū est ddm^o ali qz. qz pponēs modales nō sz eqpollēt. s. pot^o sese psequēt. **E**t qd^o pbs **C**onsequētie modalū zc. z scidez ē h eqpollētia qd pna. **T**el ddm ē qz argumentū bñ pbat qz nō sumit eqpollētia eodē mō in illis de modalibz z in illis de inec. qz in illis de necario sumi dōz dictū pdicator in modalibz pdicata etiā eqpollēt. z qnō opz in modalibz eqpollētēs eē eodē pdicator. **A**d scdm dicit aliq qz duplex ē ordo modalū. vñ gñalis. z al^o spcālis. **G**ñalis est qz scar p aliqua illaz qtuor dictionū. amabim^o. edē tūli. iliacē. purpurea. **S**pcālis sbo scar^o ē p qtuor regu las spcāles qz ponit **P**e. h. scatas tū p illas qtuor dco nes in qbz dōz qz in illis de necario sumi dōz dictū pdicator um ad dictū alioz modoz. etiā qz ad qntitatē subiecti pd etū. mō in pponibz potēs nō sumit dictū pdicatorū s. s. r. um. **S**i aut sumeret pdicatorū tūc eqpollēt. z eēt eiul de veritatē z falsitatē. vt ille eqpollēt in terto ordine. oē aial ē hoīem ē ipossibile. z qdā aial nō ē hoīem ē necesse. **S**i dicat. in pponibz potibz dictū sumit distit. qz ille de ipossibili z necario eqpollēt. **R**ūdet qz nō sumit distit eōtra dictionē qz ad qntitatē subiecti dicti. **E**t sic in illis de necario eqpollētibz alijs modis opz sumere dictū pdicatorū. z h in terminis cōibz. nō aut in terminis singularibz. qz ibi statim ē ptradictio sine qūoz mutarōe qntitatis ip^o subiecti dicti. z in illis loqtur **P**etrus hyspanus

Secūdū dubiū. **A**n ver sit qz possibile et cōtingēs pueritū. **E**t videt qz nō. qz possibile z ptingēs variat veritatē z falsitatē pponū modalū. qz nō cons uertit. **A**ns pbat. qz ista ē vera. hoīem ē aial ē possibile. er tū hec ē falsa. hoīem ē aial ē ptingēs. qz hoīem ē aial est necē. qz nō ē ptingēs. **S**o^o sic. qz licz possibile z cō tīngēs differāt in mō determinādū vnam pōdem. tū in subitātia determinābili pueniūt. eo qz oē qd p^o ē p^o nō est. **A**d obiectū in oppositū ē ddm. qz ptingēs accipit dupl^o. **A**no mō general^o vt extrēdit se tā ad necariū qz ad no necariū. qd nō ē ipossibile. z h mō pueritū cū possibill et h mō bñ seqt. hoīem ē aial ē possibile. qz ptingēs. z sic accipit in istis psequētīs modalū. **A**lio mō accipit

spcāliter p illo qd nec ē necessariū nec ipossibile. z h mō dēfinit pmo pōz. h modo ptingēs ē quo eēt nō necario. posito tū in essenllū sequit ipossibile. z h modo dē stinguat a possibili z ptingēt pmo mō sic accepto. z hoc modo nō loqtur hūc de ptingēt

Tercū dubiū est. **A**n possibile eē sequat ad necesse esse. **S**olo sic. possibile dicitū a potētia actu cōiuncta vt dictū fuit in textu. nō aut vt dōz a potētia ab actu separata. pmo pz. qz tal potētia repit in pperius in qz bus nō distat ptingere ab esse. z h mō valet illa pna. ho minē ē aial ē necē. qz hoīem ē aial ē possibile. **D**ē em in cōstantē ē h p^o ē fm p^oatē pna ill^o forme a qz sicut illud esse inessabile. talis aut nō ē indifferēs ad opposita. sed immobilitara ad vñū. **S**cdm pz. qz tale ē possibile a potētia rōnali qz nō ē obligata materie. z p pna nō obligata ad agēdū h vel illud. s. indifferēter p^o agere h vel cō oppositū. z p^o agere h nō agere h fm libertatē sūā. z hec sunt dicta de potētia actua. **Q**uētiū aut fm potētiā passiuā possibilia sz illa ad vñū qz oppositoy. se h al^o. si cut ē in gñalibz z corruptibilibz. **E**t tale possibile vt d^o ctū ē nō seqt ad necē. qz h vt in textu dictū fuit etiā ē possibile nō eē. z ita posse nō ē stare cū necario esse. z ita spcālis z aliqñ nōens statēt simul. **S**z qz p^o subiectuā seq tur sūū vlc. qd vt cōe gen^o vel analogū pdicat de ipō. **E**t possibile ē sicut vlc a id qd est in actu sicut necessariū. et ad id qd est aut actu. sicut possibile ad vñū qz opz cōcedere qz possibile vt cōe z vlc seqt ad necessariū. qz nō oē possibile. h ē p omi specie possibilis. **E**t sicut dictū est de possibili. ita etiā de ptingēt ddm ē. qz iuxta pdicta puer tūtur. **P**hs tū ad p^o affirmatiuāz nō vult pbare qz ad necesse seqtur possibile in formali pna. sed vult pbare qz cū necesse eē p^o stare possibile eē. z sic seqtur accipit vt nō minar ppossibilitatē vñū pponēs cū alia

Quartū dubiū ē. **A**n distinctio possibilis in possibile orū a potētia rōnali z irrōnali. z dōna corū dē mēbroz in textu posita sit bona. **E**t videt pmo qz nō. qz nulle potētie sunt oppositoy. qd sic ondit. qz omis potētia duablis ē ad actu. z ita opposita in eēt il^o eidez qd est incōueniēs. **S**cdō. visus audit^o z cetera potētie sensitiue sunt irrōnals. z tū sunt oppositoy. sicut visus ē visibilis z nō visibilis albi z nigri. z tact^o calid^o z frigidū humidū z sicca. **T**ercio. potētia nature ē potētia actua irrōnalis. z tū ē ad opposita. qz irrōnalis p^o ē ad opposita. **S**cdā ps qntis pz. qz natura p suā potētiā actua est causa mor^o z qētis sive pncipiū mouēdi z qscēdi. vt dōz i pncipio scēdi physicoy. **Q**uarto. potētia calefactua solis ē irrōnalis. z tū ē oppositoy. **S**cdā ps assumpti p^o banur. qz sol sua potētia calefactua liq^o facit z indurat que sunt opposita. **S**o^o sic. loquēdo de possibilitate actua qz est aptitudo aliqd faciēdi. s. possibilitas passua qz est ptingētia trāsmutabilitatis de p^otrario in con trariū outur a materia. qm dicit p^obus sexto metaphysice qz materia est radix contingētie

Ad obiecta in oppositū. **A**d primū est dicēdū. qz licet rationales potētie sint oppositoy. tamen non du cūtur ad actus oppositos. sed determinate ad alter. **E**ta nō sequitur opposita inesse eidē simul. licet successe possent eidem inesse. z sic potētia rationalis potest ind^o ferenter hoc vel oppositū eius agere. sed nō simul agit h er oppositū. **A**d scdm ddm est. qz potētie sensitiue non sunt actue sed passiuē. **E**tiam p^o nō vult qz omēs po

Handwritten notes in the right margin:
 Dicitur p^obus...
 p^obus...
 p^obus...
 p^obus...

Secundus

etie irracionales sunt ad vnu determinate. vt ostedit in
 textu. sed qd alique puta poterie naturales. quō dicimus
 q ignis ex necessitate sue nature calefacit. 7 graue p gra
 uitatem descendit siue velit siue nolit si nō sit aliqd phis
 ces. Ad tertiu dōm. q moueri 7 quiescere quoz natu
 ra est pncipiū nō opponitur. qz natura est causa quietis
 in termino naturali. quiescere autē in termino mot' nō cō
 trariat motui ad illum terminū. qz est motus pfectio di
 cente pho. qz motus ē eiusdē essentie cū termino ad que
 Ad quartū est dōm. q potētia calefactiua solis nō ē
 oppositoy p se. sed vnus est p se 7 alterius ē p accidēs. qz
 per se sol calefacit. Ad calefactiones autē sequit in aliqui
 bus liquefactio 7 in aliquib' induratio. 7 magis p acci
 dens indurat qz calefacit. qz p calefactōem fit psumptio
 humiditatis ad quā sequit induratio aliquoz. sicut pty
 in luto. 7 sic etiā sol p se calefacit. 7 per accidēs frigefacit.
 puta p antiparistalim. i. p trarij appositionē. 7 hoc modo
 in hyeme putē s' calidit 7 estare frigidit. sic docet expēctia

Quintū dubium est. An distinctio eorum
 per actum puri 7 potētiā solam 7 p actus potētie per
 mixtū sit sufficiens. Solo sic. qz emē ens aut est cōst
 tutum in puritate actus 7 forme. aut in puritate potētie.
 aut in p mixture media yranisqz. p mū ē pure 7 simplr ne
 cessariū quēadmodū phs exemplificat de primis substā
 tijs quas vocat deū 7 intelligētiās. Secūdu simpliciter
 est cōtingens. Tertium est cōtingens versus inferius. 7
 necessarium versus superius.

Sextū dubiū est. An actus in rebus mo
 bilib' precedat potētiā natura. 7 sequit rpe. Solo
 sic. qz natura fm p h m pncipali dō de forma q est termi
 nus generatōis 7 actus ppletiuus suppositi. ergo sequit
 fm generatōis ordinē cū in talib' distet potētia ab actu
 precedit tamē sicut perfectum impfecutus. 7 sicut dōū esse
 illud quod recipit esse.

Utrum autē cōtraria est affirmatio negatio
 An. 7 oratio oratōm. q dō qm ois homo iu
 stus est. ei q est. nullus homo iust' est. aut ois
 homo iustus est. ei q est. ois homo iniustus est
 Callias iustus est. callias iustus nō est. callias
 iniustus est. que harū cōtraria est

Iste ē vltimus tractat' hui' secūdi. in q phs incidēta
 liter mouet vna dubitatōem Et diuidit in duo. pmo fa
 cit h. sedō soluit eā ibi (Nā si ea) Prima in duo. pmo ex
 emplificat de dubitatōe posita in terminis vlib'. sedō exē
 plicat in terminis singularib'. sedā ibi (Callias iust' est)
 Quo ad p mū mouet talē dubitatōem. vtrū affirmatio
 cōtrariet' negatōi de p trario modo enūciandī. vel que ē
 de p trario extremo. i. vtrū iste due sunt p trarie. Ois hō
 est iustus 7 nullus hō est iust'. q sunt de p trario mō enū
 ciandī. vel vtrū iste due sunt p trarie. Ois hō ē iustus
 ois hō est iniustus. q sunt de p trarijs extremis. Et idē
 dubiū est in singularib'. an scz iste due sint p trarie. callias
 est iustus callias nō est iustus. vel iste due callias ē iust'
 callias ē iniustus. q differūt penes p traria p dicitā

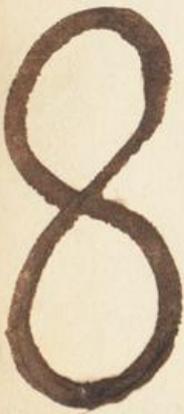
Nam si ea que sunt in voce sequūtur ea que
 sunt in anima. illic autē cōtraria est opinio cōtra
 rij. vt ois homo iustus est. ei que est. ois homo
 iniustus est. 7 in his que sunt in voce affirmati
 onib' necesse est similiter se habere. quod si necē

illic cōtrarij opinio cōtraria est. nec affirmatio
 affirmationi cōtraria erit. sed ea que dicta ē ne
 gatio. Quare cōsiderandū est quedam opinio
 falsa opinionis vere cōtraria est vtrū negatōis.
 an certe ea que cōtrarium esse opinatur. Dico
 autē hoc modo est quedam opinio vera boni q
 niam bonū est. alia vero quoniā nō bonū ē fal
 sa. alia vero falsa qm malum est. q harū cōtra
 ria est vere. 7 si est vna fm quā cōtraria est

Ista ē sedā ps pncipalis ist' capli. in q phs soluit du
 bicatōem morā. Et diuidit in duo. pmo soluit eā p dicitō
 nali. sedō soluit eā determinate. sedā ibi (Nā arbitran) p
 ma diuidit in tres pres. pmo facit qd dicitū ē. sedō ostēdit
 qd sit p dicitandū qd valet ad verā solutiōem qstōis. 3o
 exponit dicta sua. sedā ibi (Quare p dicitandū ē) scia ibi
 (Quo aut) Quo ad p mū dr. si h vey ē q ea q h' in voce
 sequūtur ea q h' in aia. i. q p trarias q est in voce seqt eaz
 q est in aia. i. q sumat fm p trariet' pceptuū p trarias enū
 ciatōnū. tūc si in opinionib' sic ē q illa opinio q ē de con
 trario extremo ē p traria vere opinionis affirmatiue. tūc etiaz
 sic dōz ē in vocib' q p mō de p trario extremo sit p traria affirma
 tiō. si ar sic nō est in opinionib'. s. q opinio de p trario extre
 mo sit p traria vere opinionis. s. affirmatiue. tūc etiā sic dōz ē
 in vocib'. q p mō de p trario extremo nō erit p traria affir
 matō. s. magis ipa negatio seu ipa q dōr idē p dicitur cō
 trario mō de eodē subiecto. Cōsiderandū igit' est autē
 opinionis false p trariet' illa opinio q est vera. vtrū negatō
 nī. illi q ē de p trario mō enūciandī. an ei q opinat' cōtra
 riū. i. q est de p trario extremo. Et subdit dico. i. dicitū me
 um expono h mō. Qdā est opinio vera boni. qm bonū
 nū est. i. q opinat' sic bonū ē bonū. Alia autē est falsa boi
 ni qm nō bonum est. ad est que opinat' sic bonum nō ē
 bonum. 7 etiam alia est falsa que opinatur sic. bonum est
 malum. ergo est dubitano que illaz est p traria vere opi
 nionis si sic est q h' vna sibi cōtrariam

Nā arbitrari p trarias opiniones definiri. in eo
 q p trario sunt falsuz ē. boni cū qm bonū ē. 7 ma
 li qm malū est. eadē fortasse opinio ē 7 vera. siue
 plures siue vna sit. Sūt autē ista p traria. s. nō ē eo
 q p trario sunt. sed magis in eo q cōtrarie

Hic phs determinat illā qstionē. Et diuidit in duo.
 pmo facit qd dicitū ē. sedō illud qd dicit de ep. monibus
 applicat ad voces. sedā ibi (Sūt ar) Prima in duo. qd
 pmo declarat q opinio de p trario extremo non sit p traria
 vere opinionis. Sedō pbat q opinio de contrario mō
 enūciandī sit p traria vere opinionis. sedā ibi (In qd) Pri
 ma itez in duo. qz p mō pbat q opinio de vtroqz extremo
 nō sit p traria vere opinionis. sedō q opinio q ē de altero
 extremo p trario nō sit p traria vere opinionis. Quo ad p
 mū dr. q arbitran opiniones p trarias in h' definit q h'
 cōtrariōz. i. de abob' p trarijs extremis falsuz ē. Et h' p
 bat sic. qz ille opiniones nō sunt cōtrarie q pnt ambe sit
 esse vere. s. opinio vera 7 opinio de vtroqz extremo con
 trario abe pnt ē vere. igit' tē. Quare ē nota. qz p traria si
 ue p trarie opinionis nō debet posse verificari. Vtrū or p
 bat. qz ista opinio est vera que opinat'. bonum est bonū
 num. et contraria de vtroqz est ista. malum est malum.
 que est etiam vera. 7 ergo vtraz est vera. cum idem pres
 dicatur in eis de seipso Et quia aliqd possit dicere q

Handwritten marginal notes in the top left corner, including phrases like 'causa natura huius' and 'oppositio'.

Vertical handwritten marginal notes on the right edge of the page, partially cut off.

Perihermenias

go (sive due opiniones nullo modo essent contrarie. Rides
p̄hs q̄ sunt contrarie. quia sunt de contrarijs extremis.
sed non sunt vere contrarie.

Si ḡ boni qm̄ bonū ē opinatio ē. alia ḡo qm̄
nō ē bonū. ē ḡo qm̄ aliud aliqd̄ qd̄ nō ē. neq̄ p̄t
esse. aliaz̄ qd̄ nulla ponēda ē. neq̄ q̄cūq̄ eē qd̄
nō est opinat̄. neq̄ q̄cūq̄ non esse qd̄ est. infini/
ta em̄ vt̄reḡ sunt z̄ quecūq̄ opinat̄ur esse quod
non est. z̄ que non esse quod est.

Hic p̄bat q̄ opinio de altero extremo ḡrio nō p̄t cē
cōtraria vere opinioni. Et vult istā p̄cloem. q̄ nec opinio
de ḡrio extremo vno in q̄ opinat̄ bonū eē qd̄ nō ē. ḡria ē
vere opinio. nec opinio de ḡrio extremo alio. in q̄ op̄s
natur bonū nō eē qd̄ ē. Qd̄ sic oñdit̄. q̄ si aliq̄ illaz̄ dicat̄
rū opinionū eēt p̄traria vere opinioni seq̄retur q̄ infinite
opiniones eēt vni opinioni p̄trarie. p̄ns ē falsuz̄. Seq̄
la. p̄bat p̄ p̄m̄ dicētiq̄ vt̄reḡ opinionēs s̄s infinite. qd̄
p̄t. q̄ opinio in q̄ opinat̄ bonū esse qd̄ nō est. opinio de
cōtrario extremo finito. z̄ illa p̄t eē infinita. q̄ infinite p̄t
esse opinioēs in q̄b̄ opinat̄ bonū esse aliqd̄ qd̄ tñ nō est. si
cur illa in q̄ opinat̄ q̄ bonū est malū. z̄ illa in q̄ opinat̄ q̄
bonū ē turpe. z̄ illa in q̄ opinat̄ q̄ bonū est inhonēstū vel
inutile vel inepediēs vel nō expēbile vel aliud qd̄cūq̄
qd̄ nec bonū ē nec bonū esse p̄t. tēis. qd̄ etiā ē ḡriū exte/
mo finito. sicut illa in q̄ opinat̄ bonū ē nō bonū. Silit̄
opinio de extremo infinito p̄t eē infinita. quia infinita s̄s
que significat̄ur per hoc nomē nō bonum. quia om̄e aliq̄
ud a bono potest dici nō bonum.

Sed in quibus fallacia est. he autem sunt ex
his ex quibus sunt z̄ generationes. ex opposi/
tis vero generationes. quare etiam fallacia

Hic p̄hs p̄bat q̄ opinio de ḡrio mō opinādi sit ḡria
vere opinio. Et diuidit in sex fm̄ q̄ p̄bat s̄ sex rōnib̄.
Partes patebūt in p̄cessu. Prima in duo. p̄o p̄bat inten/
tū. scđo p̄cludit̄ ibi (Quare etiā) Quo ad p̄m̄ p̄bat cō/
clutionē dicēs. q̄ illa opinio d̄z̄ esse aliq̄ p̄traria in q̄ rep̄t
p̄ma fallā siue falsitas. q̄ opinio vera ē p̄mo vera. sicut
illa q̄ opinat̄ bonū ē. ḡ etiā cōtraria d̄z̄ eē p̄mo falsa. S̄z̄
in opinione de cōtrario mō enūciādi ē p̄ma falsitas. Qd̄
sic oñdit̄. q̄ p̄ma falsitas ē in his ex q̄b̄ s̄nt ḡnarōēs re/
rū cōtrariāz̄. ḡnarōēs aut̄ p̄mo z̄ p̄ se s̄nt in terminis q̄
differūt penes affirmatōem z̄ negatōem. vt̄ hō sit ex non
hoie. z̄ albū ex nō albo. mō illa f̄cāt̄ur p̄ p̄ones q̄ s̄s de
cōtrario mō opinādi. ḡ in p̄ponib̄ de cōtrario mō enūciā/
di est p̄mo falsitas. Verbi gratia. illa opinio q̄ opinatur
bonū est bonum. significat̄ esse bonū. z̄ illa que opinat̄ bo/
num nō est bonum. significat̄ nō esse bonū

Si ergo qd̄ bonū ē. z̄ bonū ē z̄ malū nō ē. et
ḡ qd̄ fm̄ se. illud ḡo fm̄ acc̄s. accidit em̄ ei ma/
lū nō esse. Magis aut̄ in vno q̄q̄ vera est q̄ fm̄
se ē z̄ etiā fallā. si qd̄m z̄ vera. ergo ea q̄ ē quoni/
am nō ē bonū. qd̄ bonū est fm̄ se p̄stēs fallā est
Alia vero q̄ est qm̄ malū est eius q̄ ē fm̄ acc̄s;
quare magis erit fallā de bono. ea q̄ ē negatōis
opinio q̄ ea q̄ est cōtrarij. Falsus aut̄ est maxi/
me circa singula q̄ habet contrariam opinionēz̄

Hic p̄hs adducit scđam rōem. Et diuidit in q̄rtios
q̄ p̄mo p̄bat minoz̄. Scđo p̄bat maiorē. Tercio ponit
minoz̄. Quarto p̄cloem. Scđa ibi (Magis aut̄) Ter/
cia ibi (Ergo ea) Quarta ibi (Quare magis) Quo ad
p̄mā d̄z̄ p̄hs sic. illa opinio q̄ ē fallā fm̄ se magis ē p̄tra/
ria vere opinioni. q̄ opinio q̄ ē fallā fm̄ acc̄s. sed opinio
de ḡrio mō opinādi ē fallā fm̄ se. z̄ opinio de ḡrio extremo
est fallā fm̄ acc̄s. ḡ tē. Qd̄ aut̄ opinio de ḡrio mō enun/
ciādi sit fallā fm̄ se. Probat p̄hs sic. q̄ ista ē vera fm̄ se.
bonū ē bonū. ḡ ista fallā p̄ se bonū nō ē bonū. q̄ si affir/
matio alicui p̄dicati de aliq̄ subiecto ē vera p̄ se tūc nega/
tio eiusdē de eodē erit fallā p̄ se. z̄ sic ē p̄bata p̄ma pars.
Scđa p̄s minoz̄is p̄t. q̄ ista ē vera p̄ acc̄s q̄ d̄r bonū
nō ē malū. ḡ ista ē fallā p̄ acc̄s q̄ d̄r bonū ē malū. q̄ q̄n̄
cūq̄ negatio alicui p̄dicati de aliq̄ subiecto erit vera per
acc̄s. tūc affirmatio eiusdē de eodē erit fallā p̄ accidēs.
Qd̄ aut̄ ista sit vera p̄ acc̄s. bonū nō ē malū. p̄bat p̄hs
q̄ accidit bono q̄ nō sit malū. s̄z̄ nō accidit bono q̄ sit bo/
nū. ḡ hec est p̄ se vera bonū ē bonū. z̄ hec bonū nō ē ma/
lū p̄ acc̄s est vera. Cōcludit ergo dicēs q̄ ea opinio q̄ ē
negationis. i. de cōtrario modo opinādi magis est fallā
de bono. i. magis est contraria opinioni vere de bono. q̄
ea q̄ est p̄trarij. i. q̄ est de p̄trario extremo.

Cōtraria em̄ sunt eoz̄ q̄ plurimū circa idem
differūt q̄ si barū p̄traria ē altera. magis ḡo cō/
traria p̄tradiōis ē. manifestū ē qm̄ hec erit cō/
traria. illa ḡo q̄ ē qm̄ malū ē qd̄ bonū ē. iplicata ē
Etem qm̄ nō bonū ē necesse ē forte idē ip̄z̄ opinari

Hic p̄hs ponit terciā rōem q̄ p̄bat q̄ opinio de cōtra/
rio mō sit vere opinio p̄traria. Et diuidit in duo. Pri/
mo p̄bat int̄tū. Scđo p̄cludit̄ int̄tū p̄batū. ibi (Ma/
nifestū ē) Quo ad p̄m̄ d̄z̄ sic. illa s̄s p̄traria q̄ h̄nt fieri cir/
ca idē z̄ q̄ a seimicē maxime distāt. s̄z̄ opinio de ḡrio mō
opinādi z̄ opinio vera s̄s huiuscemodi. ḡ. Maior est no/
ra ex definitōe p̄trariōz̄. Minor p̄batur. q̄ q̄n̄cūq̄ due
opiniones sic se h̄nt q̄ vna iplicat̄ in reliq̄z̄ nō ecōtra alia
in alia. tūc si ille abē distāt ab vna tercia. tūc illa q̄ impli/
catur in alia magis distāt a tercia q̄ illa q̄ nō iplicat̄. sed
sic ē q̄ opinio de p̄trario mō opinādi iplicat̄ in opinione
de p̄trario p̄dicato z̄ nō ecōtra. ḡ magis p̄triat̄ur opinio
nes de p̄trarijs modis opinādi. Maior itēz̄ p̄bat ext̄
plariter. q̄ p̄ricularis negatiua magis distāt ab vli affir/
matiua q̄ ab vli negatiua. z̄ p̄ricularis negatiua impli/
catur in vli negatiua. Minor p̄bat ext̄plariter. q̄ ista q̄
d̄r bonū est malū. est implicatiua istius. i. q̄ d̄r. bonū nō
est bonum. quia malum nō est bonum.

His ḡ ita positis qm̄ p̄trarij opinio nō ē sim/
plex. simplex ḡo ē negatōis. necesse ē vt̄ p̄tra sim/
plicē opinione simplex potius videat̄ eē p̄traria
Est aut̄ simplex opinio boni qm̄ bonū est vera
simplex ḡo boni qm̄ bonū nō ē fallā. simplex ḡ
opinionis de bono qm̄ bonū est simplex erit opi/
nio p̄traria negatōis sc̄z̄ q̄ ē boni qm̄ nō ē bonū

Hic p̄hs adducit quartiā ratiōem p̄ p̄firmatione sue
cōclutionis dicēs. q̄ opinioni simplici opinio simplex de
ter esse contraria. sed opinio vera ē simplex. z̄ etiā illa op̄/
nio fallā que est de p̄trario mō opinādi est simplex. non
aut̄ illa de p̄trario p̄dicato. ḡ illa de p̄trario mō enūciā

Handwritten marginal note: p̄t q̄ q̄n̄ bonū nō ē malū
q̄ q̄ nō bonū nō ē malū

Perihermenias

Circa textum hunc repositum

sunt dubia. Primum est quod philosophus inducit hanc dubitationem de modo sumendi oppositionem enunciationum. **Solo** quod esse quodammodo enunciationum secundum oppositionem variam. sicut supra dicitur fuit. **Oppositio** autem secundum alios sumitur in rebus oppositis. sicut bonum et malum. iustum et iniustum. album et nigrum. secundum alios vero sumitur secundum contrarios modos enunciandi. **Operatur** quod quodammodo quodlibet sit sumendum ne ignorata ipsa error fiat in consequentiis quod tamen enunciationibus de absoluta inherencia quod modificata determinata est veritas penes contrarium modum enunciandi quasi presupponendum sit hoc modo contrarietate esse sumendum. et philosophus inquit hoc disputatum in finali tractatu. **Alij** dicunt quod sufficienter hoc habitus est superius in diversis locis. et quod iste textus finalis non est philosophi. sed tractatoris qui ipsum apposuit per declarationem multorum dubiorum. **Sed** hoc non videtur verum. quod Boetius in vtrisque commentariis quos in hunc librum edidit diffusum hunc locum exponit. et nihil de hoc dicit.

Secundum dubium est. Quomodo accipitur philosophus hoc contrarietate quod dicitur oppositum sumendum penes contrarium modum enunciandi. **Solo** generaliter ut extendit se ad omnes species oppositionis. quod manifeste patet ex exemplis suis quibus exemplificat tam in indefinitis quam in libris. sicut patet de currenti textum usque in finem.

Tercium dubium est. An contrarietas sumenda sit penes prius modum enunciandi. et non penes contraria predicata. **Et** videtur primo quod non. quod ea quae sunt in voce sunt in corpore quae sunt in anima. sed ea quae sunt in anima causant a rebus ad extra. **Opinionibus** autem quae sunt de rebus contrariis erunt contrariae. et per prius non est sumenda contrarietas penes contrarium modum enunciandi. **Sed** sic ab eo quod res est vel non est ordo dicitur vera vel falsa. et repugnancia enunciationum magis tenet se ex parte enunciationum. quam modorum enunciandi. **Tercio**. iste secundum philosophum superius in principio istius libri contrarietas. omnis hoc est iustus. omnis hoc est iniustus. et tamen non sunt de contrario modo enunciandi. sed de contrariis predicatis. **Quarto**. sed a ratione quae per philosophum sua conclusionem est falsa. et videtur conclusio falsa. **Ans** probatur. quod in secunda ratione dicitur est quod opinionibus quae sunt de contrariis predicatis non sunt primo vere vel false. sed hoc videtur falsum. quod illa opinio vel illa enunciatio in qua negatur oppositum de opposito est primo vera. ista bonum non est malum erit primo vera. **Id** est contra philosophum in textu. **Solutio** sic sicut philosophus probavit in textu multis rationibus.

Ad obiecta in opposito. **Ad** primum est dicendum. quod licet ea quae sunt in anima causant a rebus. non tamen habent eundem modum enunciandi in anima sicut in rebus ad extra. quod non oportet quod opinionibus de rebus contrariis sunt contrariae. **Ad** secundum dicitur. quod veritas et falsitas causant originaliter a rebus. non tamen sunt formaliter in eis. sed in conceptibus perceptis. ideo debet dici enunciationes vere vel false secundum veritatem vel falsitatem conceptuum. et sicut contrariae secundum contrarietatem conceptuum. **Ad** tertium dicitur. quod licet tales enunciationes sunt contrariae implicatiue. sive virtualiter. quod una infert contrarium alterius. formaliter tamen non sunt contrariae. quod talis contrarietas causatur per negationem precedentem copulam quod non fit hoc. **Ad** quartum dicitur. quod aliquod propter duplicem partem dicitur primo vera. **Uno** modo. quod ipsa est immediata. ita quod per aliam non per se probatur. ita quod predicatum sit de definitioe subiecti si sit affirmativa vel si sit negativa neutrum utrumque sit in aliquo toto in quo non est alter. et hoc modo propter in quo oppositum de opposito predicatur sibi contrariae est primo vera. **Alio** modo dicitur. oppositio vel opinio primo vera. quod non habet

aliquam priorem se gratia eius verificatur. et sic oppositio vel opinio in qua oppositum predicatur de opposito negatur ut non est primo vera. quod quilibet talis presupponit unam affirmatiuam potestatem se. et hoc modo ista bonum non est malum non est primo vera. sed hoc affirmatioem potestatem ista. hoc bonum est bonum

Quartum dubium est. An generatores primo fiant in terminis qui differunt per affirmatiuam et negatiuam cum tamen in aliquo sit generatio contrarij et contrario. quod ambo sunt positiva. **Solo** sic. quod licet generatio fiat quando quod ex contrario hoc est per accidens. **Album** enim non fit ex nigro nisi quod nigrum est non album. **Et** hoc est ex eo. quod generatio est ex puriore. purior autem per negationem enunciatur. **Ex** quo per quod simile est in generatione rationis quod est veritatis apud intellectus sicut in generatione entis apud naturam. sicut enim ex oppositis per affirmatiuam et negationem sunt generatores et corruptiones. scilicet entitas et non entitas. ita in ratione veritas et falsitas. et sic oppositio quod est contrarij predicatorum est scdaria et accidit per illam que est inter contrarios modos enunciandi. seu inter affirmatiuam et negatiuam quod malum negatur de bono. quod malum non est bonum. et bonum est bonum. **In** unoquoque autem genere illud quod secundum se est verum magis est verum quam illud quod est verum secundum accensum. **Et** dicitur et tria formaliter et per se primo opponuntur secundum modos enunciandi contrarios

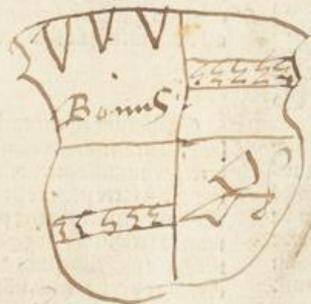
Ultimum dubium est. An verum sit quod dicitur philosophus concludendo in textu quod propositioes contrariae non possunt simul vere esse sicut in copula contraria non possunt simul eidem inesse. **Et** videtur quod non. quod succeduntur sunt contrariae in opposito. ut patuit in secundo dubio. et possunt esse simul vere ut manifestum est. **Solutio** sic quia philosophus in fine textus loquitur de contrariis proprie ut faciunt oppositionem distinctam a singulis alijs speciebus oppositionis. licet in toto textu precedentem accipiat eam generaliter. **Alij** dicunt quod contrarietas extendit se tamen ad oppositionem contrariam et contradictoniam. quia succeduntur non sunt simpliciter oppositae. et hoc modo exemplum textus in quo exemplificat de indefinitis tanquam contrariis debet intelligi de eis que sunt in materia naturali. in qua indefinite propositioes etiam repugnant et legem habent contradictonis. **Et** per hoc patet responsio ad obiectum. **Et** sic finitur secundus liber perihermenias.

Ad inuentum commentarij totius veteris logices in **Coloniensi** academia ex commentariis potissimum magistri **Alberti** per auguste memorie dignissimi viri bonarum artium magistrum sacre pagine doctorem profundissimi ecclesie diuine **Colombe** dum viveret pastorem necnon gymnasijs **Laurerentiani** zelosum principem multa olim lucubratiore edidit. **Qui** e mendis quibus incuria caleographorum scatebant erepti. ac denuo reuisti. nonnullis superfluis recisis et necessarijs vbi pro lucidiori intelligentia opus visum fuerat adiectis **In** officina quondam honesti **Henrici** **Quentell** **Coloniensis** cuius **Jam** anno salutis christiane **Mille** **mo** quingentesimo quarto rursus **Impressi** vltima die mensis **Julij** sunt absoluti. **De** quo sit **benedictus** **intemera** **te** **virginis** **Marie** **filius** **Amen.**

Index.
 Predicabilia Porphyrij lib. 10. *De* *libra* *quinq.*
 Predicamenta Arist. lib. 10. *De* *libra* *sig.*
 Gilberti Porritani. De sex principijs lib. sig.
 Perihermenias sive de nomine et verbo lib. sig.
 Perihermenias sive de propositionibus lib. sig.

Johann ^{Georg} ~~Georg~~ ~~Georg~~ ~~Georg~~

Bonn

plus

Et plus quod
Veni vincere tam et ego retribuam